POLSKA AKADEMJA UMIEJĘTNOŚCI

PRACE MONOGRAFICZNE KOMISJI FIZJOGRAFICZNEJ

TOM VI.

JAN ROMANISZYN i FRYDERYK SCHILLE

FAUNA MOTYLI POLSKI

(FAUNA LEPIDOPTERORUM POLONIAE)

TOM I.

OPRACOWAŁ

JAN ROMANISZYN

W KRAKOWIE 1930
NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — LUBLIN — ŁÓDŹ — PARYŻ — POZNAŃ
WILNO — ZAKOPANE

(FAUNA LEPIDOPTERORUM POLONIAE)

POLSKA AKADEMJA UMIEJĘTNOŚCI

PRACE MONOGRAFICZNE KOMISJI FIZJOGRAFICZNEJ

TOM VI.

JAN ROMANISZYN i FRYDERYK SCHILLE

FAUNA MOTYLI POLSKI
(FAUNA LEPIDOPTERORUM POLONIAE)

TOM I.

OPRACOWAŁ
JAN ROMANISZYN

W KRAKOWIE 1929
NAKŁADEM POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — LUBLIN — ŁÓDŹ — PARYŻ — POZNAŃ
WILNO — ZAKOPANE

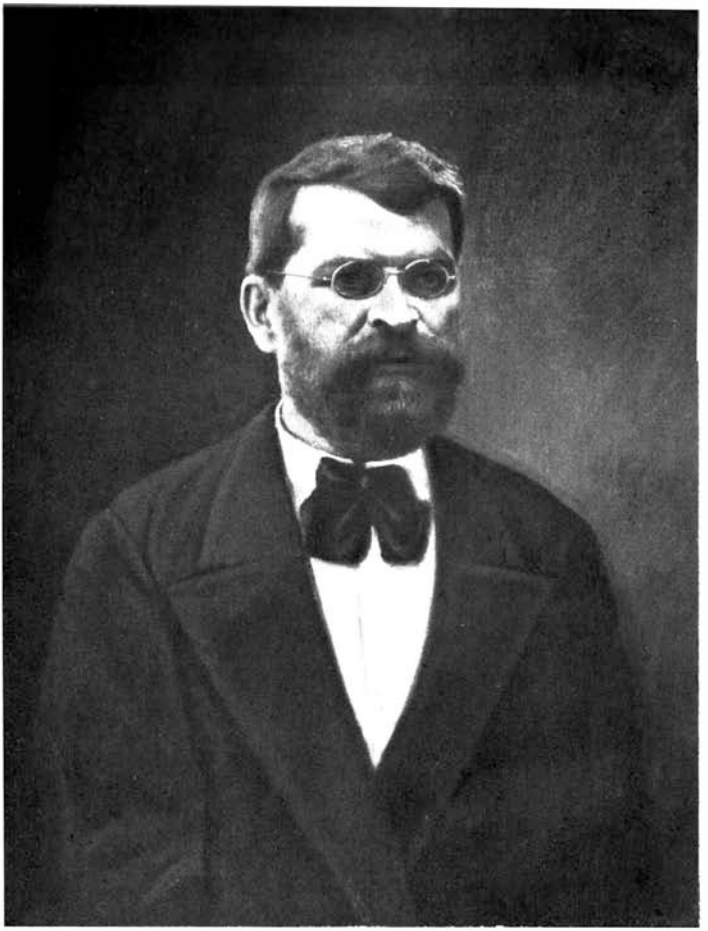

NESTOR ENTOMOLOGJI POLSKIEJ

Prof. Dr MAKSYMILJAN SIŁA NOWICKI

UR. 9. X. 1826, ZM. 30. X. 1890.

Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządem J. Filipowskiego.

Fauna motyli Polski.

(Fauna lepidopterorum Poloniae)

opracowali

Jan Romaniszyn i Fryderyk Schille.

INTRODUCTIO.

Post Poloniam restitutam omnesque provincias a tribus imperiis Poloniam occupantibus recuperatas, consilium cepimus in unum redigendi omnia, quae ad hoc usque tempus apud nos de Poloniae lepidopteris edita sunt studia; quae terra et territorii configuratione maxime est varia et florae excellit diversitate, quae partim, ut in Tatrae montibus, eandem quam Alpes ostendit naturam. Stimulum addidit id, quod nostras litteras id genus operis entomologici prorsus deficiebat. Consilio ergo inito partibusque distributis opus exsequendum aggressi sumus. Profecto collectio ac dispositio omnium, quae ad lepidoptera Poloniae terrarumque adiacientium pertinent, perfectu non erat faciles. Non semper enim potuimus consulere monographias, catalogos, specimina notitiasque auctorum, studia sua in diverssisimis trium imperiorum publicationibus variis conscripta linguis — publici iuris facientum. — Annales, tomos, monographias in variis bibliothecarum angulis requirere debuimus, saepius quoque recurrimus ad aliorum humanitatem, qui nobis ex suis ipsorum librorum thesauris, quae necessaria erant, commodaverunt. Scilicet in hoc maximum temporis dispendium fecimus. Ideoque grato animo eorum hic ponimus nomina, qui liberali animo nos in hoc opere condendo adiuverunt: dr S. Minkiewicz, prof. dr E. Lubicz Niezabitowski, prof. dr L. Sitowski, dr J. Prüffer, ing. M. C. Bieżanko, dr G. Kremky, dr M. Gieysztor, prof.

dr J. Hirschler et dr J. Noskiewicz praeter multos alios, quos paginae angustiae non sinunt laudare.

At ea, quae collegimus ex libris, supplevimus nostris observationibus assiduis plurimorum annorum studiis innixi. Saepius quoque insignes lepidopterologi suas observationes nobiscum communicaverunt aut scripto aut verbo: eorum nomina adscripsimus abbreviata, ubi res id postulabat. Id vero monendum opus hoc non omni ex parte esse perfectum, quia non ubique pari diligentia lepidoptera collecta sunt neque desunt regiones, quas lepidopterologi hucusque plane praeterierunt. Neque deerunt qui hanc ob rem nostrum librum c. t. »Fauna Lepidopterorum Poloniae« praeposterum iudicent. Attamen experientia edocti scimus omne tale opus et imperfectum et ingratum esse et solummodo iteratum posse perfici. Consilium nostrum, scilicet monstrandi aliis lepidopterologis, praeter systematicam distributionem quoque geographicam lepidopterorum investigantibus, ea quae hucusque apud nos innotuerunt et quae investiganda ignotaque restant.

Praeter ea plurima accepta referimus aliis entomologis qui aut animi recreandi gratia his studiis vacant aut curiositate ducti lepidoptera colligunt. Temporis ordine servato eos laudabimus lepidopterologos, quibus maximas debemus gratias. Itaque in tomo primo (Sprawozdania Komisji Fizjograficznej) legimns studia primi fortasse lepidopterologi Poloni, doctoris Żebrawski, qui lepidoptera Cracoviensia descripsit. Eius supplet operam prof. A. Waga, qui regionem oppidi Ojców investigavit. At plurimum debemus coaevo ipsorum Nestorique entomologorum Polonorum, professori dr Siła Nowicki, qui praeter totam Poloniam meridianam regionem Torunensem in Pomerania perquisivit scriptoque edidit: »Lepidoptera Haliciae« (Motyle Galicji) et »Enumeratio Lepidopterorum Haliciae Orientalis«. Neque silentio praetereundus Firganek, qui accuratiora de regione oppidi Stary Sącz nos docuit, ut Schaiter de regione oppidi Rzeszów, dr Zimmermann oppidi Jarosław et Łańcut, Viertl oppidi Brody, Stanisławów et Tarnów. Prof. Werchratski, lepidoptera oppidi Stanisławów descripsit et praeterea regionem Podoliam ab oppido Tarnopol ad usque Dniestr flumen imprimis Bilcze ad Seret, accuratius inquisivit, aliaque Poloniae meridianae loca, ut Lwów, Drohobycz etc. visitavit. Prof. dr A. Wierzejski Podoliae angulum inter Dniestr fluvios et Zbrucz situm, ab oppido Czortków

ad Okopy św. Trójcy suam studiorum provinciam fecit. Eodem tempore prof. dr St. Klemensiewicz coepit studia de lepidopteris regionis oppidi Nowy Sącz aliorumque Poloniae meridianae locorum, inter quae praecipue sunt nominanda Brody, Lwów, Kraków, Tarnów, Czarny Dunajec, Piwniczna ad Poprad; ipse aliquot decenas species minimorum lepidopterorum generis Nepticulae detexit eorumque evolutionem ex larva observavit. Coaetaneus eius est, qui nos in hoc opere condendo adiuvit, Fridericus Schille, qui per multos annos lepidopteris in valle Poprad fluvii viventibus operam navavit, insuperque Żurawno ad Świca et Dniestr confluentes, Sołotwina ad Czarna Bystrzyca, Strzałków ad Stryj oppidum perlustravit. Inter alia edidit studium maioris voluminis: »Microlepidoptera Haliciae« (Motyle drobne Galicji) »Kosmos vol. XXXIX et XL.

Praeter hos quos dixi, maxime meritos lepidopterologos breviter laudabimus studia eorum qui utilem operam in hac nostra disciplina posurunt, ut J. Brunicki, qui in »Sprawozdania Komisji Fizjograficznej Academiae Cracoviensis« edidit »Indicem lepidopterorum regionis Stryj« (Spis Motyli powiatu stryjskiego), A. Stöckl, qui optimae frugis dissertationes de lepidopteris oppidi Lwów et Janów publici iuris fecit, dr J. Hirschler de lepidopteris de regione oppidorum Buczacz et Lwów, J. Romaniszyn, alter libri huius editor, de lepidopteris praesertim apud Lwów collectis, idem scripsit de lepidopteris Roztocze a Zawadów [oppido ad septentrionem urbis Lwów sito] versus, Żółkiew usque ad Lubycza Królewska, ubi quondam erat limes Austriae; proximo tempore regionem oppidi Dynów in media Polonia meridiana disquisivit. Hirschlero cooperante edidit in »Sprawozdania Komisji Fizjograficznej Academiae Cracoviensis« vol. XLIII studium: »Macrolepidoptera regionis oppidi Lwów«. Eandem regionem suam fecerunt studiorum provinciam dr A. Wachtel, dr M. Świątkiewicz, T. Kaucki, Z. Kienzler, J. Grollé, ex quibus M. Świątkiewicz imprimis regionem Potylicz ad Rawa Ruska, Zaleszczyki et Kasowa Góra prope Bursztyn perquirit, regionem vero Żółkiew L. Pepłowski, Olchowa prope Lisko G. Scheffner, montes Pieniny prof. dr L. Sitowski, Kraków et montes Tatry occupant W. Niesiołowski, J. Prüffer. J. Prüffer collegit praeterea lepidoptera regionis Częstochowa. St. Stach inde ab a. 1919 lepidopteris Czarny Dunajec praecipueque eius

paludum turfosum operam navat. W. Niesiołowski edidit monographiam de macrolepidopteris montium Tatry. »Lepidoptera regionis Ojców« et »Lepidoptera regionis Kielce« publici iuris fecit ing. C. Bieżanko. Fratres Masłowski et † Julius Issak collegerunt lepidoptera regionis Zawiercie.

In Maiore Polonia (Polonia occidentalis) H. Schultz edidit praeclarum opus de regione Poznań, cuius studia continuant E. Schumann aliique. Benner regionem Rawicz, Vierhub Leszno, Wize Jeżewo, Karczewski Kowanówka, S. Stach Gostyń, fratres Mańkowski Silesiam et regionem Winnogóra, Zimny, Pluciński, Szulczewski regionem oppidi Poznań perquirunt. In Pomerania operam suam posuerunt Speiser et S. Stach. In Warszawa, Kielce, Radom Słaszczewskij, qui in »Horis Societatis Entomologicae Rossicae« edidit »Lepidoptera regionis Varsoviensis«. A. Kreczmer, dr J. Kremky, dr M. Gieysztor perquirunt regionem oppidi Warszawa. Wilno occupavit dr Horn, A. Dampf et J. Prüffer. Belli mundialis tempore Hering regionem meridionalem et orientalem provinciae Vilnensis et regionem Łomża ad septentrionem urbis Varsoviae sitam investigavit, studiaque in »Stettiner Entomologische Zeitung« vol. LXXIX a. 1918 publicavit. Silvam Białowieża notam nobis fecerunt dr M. Gieysztor et dr J. Prüffer, Druskienniki et regionem Podlasie dr J. Kremky, provinciam Slonimiam, Nowogródek, Baranowicze K. Karpowicz, Kraińska, Samborski, Danieyko, Wiśniewski, regionem Pińsk Głazow, Volhyniensem A. Xiężopolski, qui studia sua lingua Rossica conscripsit, Lublin et Zamość W. Niesiołowski, J. Prüffer, J. Fudakowski, S. Tennenbaum; Sandomierz St. Karpowicz, Silesiam superiorem Wolf et Raebel, Silesiam meridionalem apud oppidum Cieszyn H. Skala.

Hoc in libro eas quoque enumeramus species, quas in maioribus vidimus collectionibus. Collectione Lepidopterorum Musei Physiographici Cracoviensis, Collectione Werchratskii, nunc in Museo Rutheno Leopolitano adservata, Collectione Musei Naturalis Posnaniensis, Collectione Słaszczewski in Museo Zoologico Universitatis Varsoviensis, Collectione Kreczmeri in Museo Industriali et Commerciali Varsoviensi etc. Praeter haec musea patuerunt nobis etiam collectiones privatae, quas possident Stöckl, dr Świątkiewicz, Kaucki, Grollé, Kienzler, Ostrowski,

dr Hirschler, Scheffner, Pepłowski, Schille, Romaniszyn, fratres Masłowski, Isaak, Pluciński, Zimny, dr Kremky etc.

Dispositio systematica partis specialis nititur libro notissimo: A. Seitz »Die Grossschmetterlinge des Erde«, Microlepidopterorum vero praeter familiam Tortricidarum, ordinatarum secundum systema, quod proposuit Kennel, »Die Paläarktischen Tortriciden« — in systemate Rebeli, quod Rebel et Staudinger in catalogo (Berolini 1911) secuti sunt. Ut citius nomina vetustiora inveniantur, uncis inclusas addidimus praeter numerum currentem unius cuiusque speciei numerum alterum, sub quo illa species in Catalogo Staudingero-Rebeliano descripta est. At quod attinet tempus apparitionis huius vel illius speciei, raritatis etc., medium semper proponimus indicem ex doctorum observationibus variisque Poloniae regionibus collectum: quod ubi fieri non potuit, singulas exscripsimus observationes. Ubi novae allegantur varietates, originalem auctoris subiunximus diagnosin vel brevem eius epitomen, et graviora characteristica, constituentia ipsam varietatem.

Totam Poloniam divisimus in tres regiones parallelas, quarum septentrionalis amplectitur provincias Pomeraniam et Vilnensem, media Maiorem Poloniam, Congressualem, Podlasiam, Polesiam, partem Rossiae Albae et Volhyniae, meridionalis vero Silesiam et Poloniam Minorem. Iuxta locum, ubi species vel varietas est observata, addimus abbreviatum auctoris nomen uncis inclusum. Id autem quod dicimus »in tota Polonia« (w całej Polsce) vel »in tota Poloniae territorio« (na całym obszarze Polski) vel etiam »nostra in terra« (w naszym kraju) volumus intellegatur, speciem illam intra reipublicae Polonae, qui nunc sint fines, inveniri. Deinde a nova incipientes linea subiungimus nomina vicinarum terrarum aut limitropharum, ubi eadem observata est species, ut unus quisque citius faciliusque cognoscat, ubi praeter Poloniam eadem species reperiatur: idque velimus lectores sciant, ubicunque de Bohemia, Moravia, Hungaria, Bucovina fiat sermo, harum terrarum fines anni 1914 esse intellegendos: id quod etiam in aliis confinibus terris septentrionalibus et occidentalibus obtinet, ubi Curia etc. pristina gubernia rossica designat. Hoc enim postulabat fides, cum omnes fere auctores ante a. 1914 scripserint. Sed confinia designamus ita: Prussia Occidentalis et Orientalis (Speiser), Regna Baltica, in his

Lithuaniam cum Kowno urbe metropoli (Elleder et Slevogt). Lithuaniam (Curiam Teich): ex septentrione et oriente Rossia cum pristinis guberniis Pskovio (Kuźniecow), Vitebscio et Mohylevio (Arnold), Minscio (Ballion), Volhynio vel Kijovio, Podolio (Xiężopolski et Czekanowski); e meridie habemus Bucovinam (Hormuzaki), pristina confinia Hungarica (quae nunc sunt Bohemica), Moraviam (Skala), Silesiam (Wocke etc.), ex occidente Germaniam (Brandenburgiam Pfützner) et Pomeraniam Germanicam (Speiser etc.).

Postrema denique sectio subiungit observationes quasdam de biologia nimirum de vitae consuetudine et apparitione, de plantis quibus larva vescitur. Saepe praeterea ibi leguntur aliae notitiae maioris momenti de ovis vel pupis papilionum.

Opus nostrum deduximus ad a. 1928, enumerantes macrolepidopterorum 1204 species, microlepidopterorum species 1468. Quod si comparaveris cum fauna palaearctica, invenies apud nos macrolepidopterorum 25%, microlepidopterorum 30%.

Subiunximus catalogum librorum lepidopterologorum, qui nobis fuerunt usui et siglorum explicatio adhibitorum in parte speciali. Post haec habes indicem quoque alphabeticum eorum locorum reipublicae Polonae cum regionum et provinciarum nominibus, ubi reperta sunt lepidoptera et tabulam geographicam Poloniae, in qua ea tantum exscripta invenies loca, ubi reperta sunt ad hoc tempus lepidoptera. Numerus additus nominibus locorum designat numerum specierum ibidem notatarum, cui numero addidimus numerum quendam medium ad significandas eas species lepidopterorum communes, quae ut ubique Poloniae communiter repertae, a doctis omitti solent, in que parte systematica a nobis notantur notula: »communiter in tota Polonia« vel »in toto Poloniae territorio occurrit« etc. Finem imponit toti operi regestrum alphabeticum familiarum, generum, specierum cum varietatibus; species nec non varietates exhibent numerum ordinalem, familiae vero et genera numerum paginarum.

Restat ut gratias agamus sinceras, imprimis Ioanni Stach, directori Musei Physiographici Academiae Scientiarum Cracoviensis, cuius opera et studio opus nostrum publici iuris facere licuit, quo facto devincti sunt omnium entomologorum animi, qui iamdudum talem desiderabant librum. Grato quoque animo colimus memoriam omnium, qui nos in hoc opere arduo, at utili

condendo adiuverunt. Neque nos terret, quin omnium entomologorum benevolentiae nos commendemus, quod hic illic inveniantur imperfecta quaedam, quae potius nostre debilitati quam levitati humanus lector velimus adscribat.

Ioannes Romaniszyn
Leopolitanus.

Fridericus Schille
Strzałkoviensis.

WSTĘP.

Z chwilą odrodzenia Polski i zjednoczenia wszystkich dzielnic z byłych trzech zaborów, powstała u nas myśl zebrania w całość dotychczasowych badań nad fauną motyli Polski, kraju różnorodnego w swej konfiguracji terenu. o bogatej florze, po części nawet alpejskiej jak n. p. w Tatrach. Bodźcem do naszej pracy był brak tego rodzaju monografji w naszej literaturze entomologicznej. Po uprzednim porozumieniu się i podziale czynności, przystąpiliśmy do zrealizowania naszych zamiarów. Nagromadzenie i zestawienie potrzebnego materjału, odnoszącego się do fauny motyli ziem Polski, jakoteż i krajów sąsiednich, nie było łatwe. Monografje, spisy, wykazy czy też notatki poszczególnych autorów znajdujące się w przeróżnych wydawnictwach, trzech byłych zaborów, pisane w różnych językach, nie zawsze były przystępne. Roczniki, tomy, czy też oddzielne prace, trzeba było wyszukiwać po różnych zakątkach bibljotek lub, dzięki uprzejmości szeregu ludzi dobrej woli, wydostawać z prywatnych księgozbiorów. Ta część pracy zajęła najwięcej czasu i trudu. Do tej może najmniej przyjemnej pracy, chętnie pospieszyli nam z pomocą: dr Stanisław Minkiewicz (Puławy), prof. dr E. Lubicz Niezabitowski i prof. dr Ludwik Sitowski (Poznań), dr Jan Prüffer (Wilno), inż. Marjan Czesław Bieżanko, (Bydgoszcz), dr Jerzy Kremky i dr Marjan Gieysztor (Warszawa), prof. dr Jan Hirschler i dr Jan Noskiewicz (Lwów) i wielu innych Panów, którym na tem miejscu jeszcze raz składamy szczere i serdeczne podziękowanie.

Zebrany materjał z odnośnej literatury, uzupełniliśmy spostrzeżeniami czerpanemi z własnego wieloletniego doświadczenia. W pewnych wypadkach korzystaliśmy również z cennych dat,

czy spostrzeżeń, uzyskanych bądźto ustnie, bądź pisemnie od poszczególnych lepidopterologów, których nazwiska w skróceniu umieściliśmy przy odpowiednim gatunku.

Wskutek niedostatecznego poznania motyli pojawiających się na pewnych obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, a niektórych obszarów jeszcze zupełnie pod względem lepidopterologicznym niebadanych, praca nasza nie może być wyczerpującą. Ukazanie się więc jej w druku pod tytułem: »Fauna motyli Polski«, może ktoś uważać za przedwczesne. Przystępując jednakowoż do zrealizowania naszych zamierzeń, zdawaliśmy sobie dobrze sprawę z tego, że początki każdej tego rodzaju pracy są niewystarczające i zwyczajnie niewdzięczne. Dążeniem naszem było przedewszystkiem ułatwić innym lepidopterologom, interesującym się poza systematyką, geograficznem rozmieszczeniem motyli, dalsze badania w tym kierunku, które uzupełnią w przyszłości obraz bogatej fauny motyli Rzeczypospolitej Polskiej. Niniejsze zestawienie dotychczasowego dorobku badań nad fauną motyli krajowych, oszczędzi z pewnością niejednemu trudu w wyszukiwaniu prac nieraz bardzo cennych, ale rozrzuconych po różnych wydawnictwach, często nieprzystępnych i trudnych do uzyskania.

Do poznania i wzbogacenia wiadomości o naszej faunie motylej, przyczyniło się wielu bądźto wytrawnych entomologów, bądźto przygodnych dyletantów przyrodników, czy też ostatecznie kolekcjonistów. Postępując porządkiem chronologicznym, będziemy się starali wymienić najbardziej zasłużonych lepidopterologów. W pierwszym tomie Sprawozdań Komisji Fizjograficznej spotykamy się ze spostrzeżeniami może pierwszego motylarza w Polsce, dr Żebrawskiego, który zbierał motyle w okolicy Krakowa. Obok niego zbiera motyle prof. A. Waga w okolicy Ojcowa. Współczesnym poprzednich i najbardziej zasłużonym był nestor entomologji polskiej prof. dr Siła Nowicki, który poza badaniem fauny motyli całej niemal Małopolski, zbierał motyle w okolicy Torunia na Pomorzu. Ogłosił on drukiem: »*Motyle Galicji*« i »*Ennumeratio Lepidopterorum Haliciae Orientalis*«. Prof. dr T. Garbowski napisał: »Materialen zu einer Lepidopterenfauna Galiziens, nebst systematischen und biologischen Beiträgen«, w której to pracy wymienia wiele rzadkich motyli, łowionych przez ks. Watzkę. Następnie wspomnieć należy o leśniczym Firganku, który pracował w okol. Starego Sącza. Schaiter zbierał motyle w okol.

Rzeszowa, dr Zimmermann w Jarosławiu i Łańcucie, kapitan Viertl opracowuje i gromadzi motyle z okol. Brodów, Stanisławowa i Tarnowa. Uczeń Nowickiego prof. Werchratski, opracował motyle okolic Stanisławowa, poza tem zbierał motyle i na całem Podolu od okol. Tarnopola (Poznanka Gniła) aż po Dniestr, szczególnie zaś w Bilczu nad Seretem. Prócz tego pracuje on dorywczo i w innych miejscowościach Małopolski, jak n. p. Lwowa, Drohobycza i in. Obok niego zajmuje się prof. dr A. Wierzejski badaniem zakątka Podola w widłach Dniestru i Zbrucza, mniej więcej od Czortkowa aż po okopy św. Trójcy. W tym to czasie zaczyna też studja nad naszą fauną motyli prof. dr Stanisław Klemensiewicz, który dokładnie zbadał okolice Nowego Sącza, a nadto zbiera motyle i w innych miejscowościach Małopolski. Ważniejszemi etapami jego poszukiwań są okolice: Brodów, Lwowa, Krakowa, Tarnowa, Czarnego Dunajca, Piwnicznej nad Popradem i wiele jeszcze innych miejscowości. Największą zasługą Klemensiewicza jest odkrycie wielu dziesiątków gatunków z rodzaju najdrobniejszych motyli *Nepticula* i ich hodowla ex larva. Współczesnym mu jest współautor tej pracy Fryderyk Schille, dyrektor lasów. Owocem jego długoletnich poszukiwań jest dokładne zbadanie fauny motyli doliny rzeki Popradu; nadto pracuje Schille przez kilka lat w okol. Żurawna, przy zbiegu rzeki Świcy i Dniestru, dalej w Sołotwinie nad Czarną Bystrzycą, a ostatnio w Strzałkowie obok Stryja. Jedną z większych jego prac są: »*Motyle drobne Galicji*« ogłoszone w »Kosmosie w tom. 39 i 40, Lwów«. Obok tych dwu wielce zasłużonych lepidopterologów, zajmuje się badaniem fauny motyli Małopolski w różnych jej stronach jeszcze szereg innych. Juljan br. Brunicki bada okolice Stryja i ogłasza owoce swej pracy pod tytułem: »*Spis motyli powiatu stryjskiego*«, w »Sprawozdaniach Kom. Fizjograf.« w Krakowie. Bardzo poważny lepidopterolog August Stöckl zbiera motyle przeważnie w okol. Lwowa i Janowa, jakoteż Worochty. Wiadomości o rzadszych lub nowych motylach z tych okolic, publikuje bądź w »Kosmosie«, bądź w »Polskiem Piśmie Entomolog.« Lwów. Dr Jan Hirschler zbiera motyle w powiecie buczackim i w okol. Lwowa. Jan Romaniszyn, współautor niniejszej monografji łowi motyle, przeważnie w okol. Lwowa, poza tem zajmuje się badaniem fauny motyli Roztocza od Zawadowa, (na północ od Lwowa) przez Żół-

kiew aż do Lubyczy Królewskiej, w pobliżu byłej granicy rosyjskiej. Ostatnio bada faunę motyli okol. Dynowa w środkowej Małopolsce. Spostrzeżenia swe ogłasza w »Kosmosie«, w »Pol. Pis. Entom.«, i w »Rozprawach i wiadomościach Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie« ect. Wraz z dr J. Hirschlerem napisał »*Motyle większe okolic Lwowa*«, ogłoszone w 43 tomie Sprawozdań Kom. Fizjograf. w Krakowie. Badaniem bogatej fauny okolic Lwowa zajmują się: † dr Antoni Wachtel, dr Michał Świątkiewicz, Tytus Kaucki, Zdzisław Kienzler, Józef Grollé i in. Okolice Potylicza obok Rawy Ruskiej, Zaleszczyk i Kasowej Góry pod Bursztynem bada dr Michał Świątkiewicz; okolice Żółkwi prof. gim. Leon Pepłowski. Okolice Olchowej pod Liskiem badał Jerzy Scheffner, Pieniny opracował dr Ludwik Sitowski. W okolicy Krakowa i Tatr pracują: Pułkownik Witold Niesiołowski i dr Jan Prüffer, a wyniki swych prac ogłaszają głównie w »Sprawozdaniach Kom. Fizjogr.« w Krakowie. dr Jan Prüffer zbierał nadto motyle w okol. Częstochowy, a obecnie bada faunę okol. Wilna. Z większych prac ogłosił on »*Studja nad motylami Tatr*«, »*Przegląd motyli większych okolic Krakowa*« i »*Materjały do fauny łuskoskrzydłych okolic Częstochowy*«. Faunę motyli Czarnego Dunajca, a przedewszystkiem jego wysokich torfowisk bada od roku 1919 Stefan Stach. Pułkownik Niesiołowski pracuje nad monografją fauny motyli większych Tatr polskich. »*Motyle Ojcowa*« i »*Motyle okolic Kielc*« opracowuje i ogłasza drukiem inż. Czesław Bieżanko. Bracia Masłowscy i † Juliusz Isaak, zbierają motyle w Zawierciu i okolicy. W Wielkopolsce fundamentalną pracę okolic Poznania wydaje H. Schultz, a po nim E. Schumann i in. Na obszarze Wielkopolski pracują Benner w okolicy Rawicza; Vierhub w okol. Leszna; Wize w okol. Jeżewa; St. Stach w okol. Gostynia; Kowanówka została opracowaną przez Karczewskiego; bracia Mańkowscy zbierają motyle na Śląsku i w okol. Winnogóry. Poza temi wymienić należy Zimnego, dyrektora Plucińskiego i Szulczewskiego, którzy zbierają motyle przeważnie w okol. Poznania. W obrębie województwa pomorskiego gromadził materjały Speiser i in., nadto z okol. Grudziądza Stefan Stach. W okol. Warszawy, Kielc i Radomia zbierał Słaszczewskij i ogłosił »Macrolepidopterenfauna des Warschauer Gouvernements«. Obok niego

zbierają motyle w okol. Warszawy: Arkadjusz Kreczmer, dr Jerzy Kremky i dr Marjan Gieysztor i in. Wileńszczyznę opracował A. Dampf, a obecnie bada ją dr Jan Prüffer. W czasie wojny światowej badał północną Wileńszczyznę dr Horn (okol. Ignalina i in.). W tym czasie obserwował i łowił motyle oficer pruski Hering, który badał miejscowości położone na południe i południowy wschód od Wilna: Bybki, Wiszniów i in., poza tem okolice Łomży na północ od Warszawy. Obserwacje swe opublikował w Stettiner Ent. Zeitung Jahrg. 79. 1918. Puszczę Białowieską badał dr Marjan Gieysztor i przygodnie dr Jan Prüffer. Druskienniki i okol. Podlasia bada dr Jerzy Kremky. W województwie słonimskim, szczególnie, w powiatach lidzkim, nowogródzkim i baranowickim, zbierają motyle Karol Karpowicz, Kraińska, Samborski Danieyko, Wiśniewski. W okol. Pińska zbierał Głazow. Na Wołyniu czynił obserwacje i gromadził materjały A. Xiężopolski. Prace swe ogłosił w języku rosyjskim (patrz spis literatury). W lubelskiem i zamojszczyźnie zbierają motyle pułkownik W. Niesiołowski, dr Jan Prüffer, dr Fudakowski i Tennenbaum. Ziemię sandomierską od Rytwian aż do Zawichwostu, bada przez szereg lat architekt Stanisław Karpowicz, obecnie zaś pracuje w okolicach Włodzimierza Wołyńskiego. Na naszym Górnym Śląsku, zbierają motyle między innemi Wolf i Raebel. Na Śląsku cieszyńskim pracuje H. Skala.

W niniejszej pracy wykazano też i takie gatunki, które zauważyliśmy przy oglądaniu ważniejszych i dostępnych zbiorów motyli, a mianowicie zbiory motyli Muzeum Fizjograficznego w Krakowie, Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie, zbiór Werchratskiego, znajdujący się się obecnie w Ruskiem Muzeum we Lwowie, zbiory Muzeum przyrodniczego w Poznaniu, zbiór Słaszczewskiego w Muzeum zoologicznem przy uniwersytecie w Warszawie, zbiór Kreczmera w Muzeum przemysłu i handlu w Warszawie i in. Poza temi zbiorami muzealnemi, korzystaliśmy ze zbiorów prywatnych: Stöckla, dr Świątkiewicza, Kauckiego, Grollégo, Kienzlera, Ostrowskiego, dr Hirschlera, Scheffnera, Pepłowskiego, Schillego i Romaniszyna, przedstawiających materjał, z różnych stron Małopolski pochodzący. Nadto przeglądnęliśmy zbiory braci Masłowskich

i Isaaka w Zawierciu, Plucińskiego i Zimnego w Poznaniu, dr Kremkego w Warszawie i wielu innych.

Systematyczny układ części szczegółowej oparliśmy na znanem dziele: A. Seitz »*Die Grossschmetterlinge der Erde*«..., układ zaś motyli t. zw. drobnych »*Microlepidoptera*«, — poza rodziną *Zwójkówek* (*Tortricidae*), którą uporządkowano według Kennela: »*Die Paläarctischen Tortriciden*« — oparliśmy na systemie Rebla, użytym w katalogu Staudingera i Rebla, Berlin 1911. Celem szybszej orjentacji w nomenklaturze dawniejszej, wstawiliśmy w nawiasie poza liczbą porządkową danego gatunku, drugą liczbę, pod którą odnośny gatunek wymieniony jest w katalogu Staudingera i Rebla. Co do czasu pojawu każdego gatunku, jego częstości, czy też rzadkości pojawu, podaliśmy wyniki średnie, wypośrodkowując je ze spostrzeżeń szeregu badaczy z różnych stron naszego kraju. W wypadkach niedających się ująć w średnią czy ogólną, lub przy datach bardzo odbiegających od innych, wymieniamy je szczegółowo. Przy odmianach nowych podano za autorem diagnozę oryginalną, lub krótkie jej streszczenie, oraz wybitne cechy wyróżniające te odmiany.

Cały obszar Polski podzieliliśmy na trzy strefy równoleżnikowe: strefę północną obejmującą województwo pomorskie i Wileńszczyznę; środkową: Wielkopolska, Kongresówka z Podlasiem, Polesie, część Białorusi i Wołynia; strefę południową to jest Śląsk i Małopolska. Poza miejscowościami występowania, czy pojawu gatunku, lub jego odmiany, podajemy w nawiasie nazwisko autora w odpowiednim skrócie. Przez termin »w całej Polsce«, lub »na całym obszarze Polski«, czy też »w naszym kraju« — rozumiemy rozmieszczenie odnośnego gatunku w obrębie granic politycznych dzisiejszej Rzeczypospolitej Polskiej. W nowej linji wymieniamy sąsiedztwo lub też pogranicze, w którem cytowany gatunek również występuje, a to celem ułatwienia orjentacji i urobienia sobie obrazu rozmieszczenia geograficznego odnośnego gatunku i poza Polską. Jeżeli przy wyliczaniu krajów ościennych wspominamy o Czechach, Morawach, Węgrzech lub Bukowinie, to rozumiemy je w granicach przed rokiem 1914. Toż samo odnosi się do pogranicza północnego, czy wschodniego (n. p. Kurlandja lub też dawne gubernje rosyjskie). Musimy bowiem tę lub inną prowincję ująć w tych granicach, w jakich ją dany autor przyjmował, opisując z niej motyle przed

rokiem 1914. Za kraje sąsiednie t. j. przyległe przyjęliśmy: Prusy Zachodnie i Wschodnie (Speiser); kraje nadbałtyckie, a to Litwę kowieńską (Elleder i Slevogt); Łotwę (Kurlandję Teich); od północy i wschodu Rosję, a z niej dawne gubernie: pskowską (Kuźniecow), witebską i mohilewską (Arnold), mińską (Ballion), wołyńską (kijowską), podolską (Xiężopolski i Czekanowski). Od południa: Bukowinę (Hormuzaki), dawne pogranicze Węgier (obecnie część Czechosłowacji), Morawy (Skala); Śląsk (Wocke i in.); od zachodu Niemcy (Brandeburgję Pfütznеr) i Pomorze niemieckie (Speiser i in.).

W ostatnim odstępie dodajemy także nieco spostrzeżeń z biologji gąsienicy, a więc jej życie i pojaw, jakoteż wyliczamy rośliny, na których gąsienica żeruje. Częstokroć podajemy i inne uwagi godne wzmianki o jajach lub poczwarce.

Stan fauny wykazano włącznie po rok 1928, w tem motyli większych 1204 gatunków, a motyli drobnych (Mikrolepidoptera) 1468 gatunków. Procentowo w stosunku do fauny palearktycznej motyli większych (Macrolepidoptera) posiadamy 25%, a motyli drobnych (Microlepidoptera) 30%.

Poniżej podajemy spis literatury lepidopterologicznej i objaśnienia ważniejszych skrótów użytych w części szczegółowej. Na końcu załączamy alfabetyczny wykaz miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej, w których łowiono motyle, oraz powiatów i województw, w których te miejscowości leżą i mapę Polski z uwzględnieniem tylko tych miejscowości, w których motyle łowiono. Cyfra obok miejscowości umieszczona, oznacza ilość gatunków tamże się pojawiających. Cyfra ta powstała z dwu liczb t. j. z sumy faktycznie w danej miejscowości złowionych gatunków motyli i przez kogoś podanych, powiększonej o stałą wypośrodkowaną z ilości najpospolitszych gatunków, które się w każdym zakątku Polski z całą pewnością pojawiają, Tę stałą wypośrodkowaliśmy z zestawienia tych wszystkich najpospolitszych gatunków, które w części szczegółowej wymieniono jako: »wszędzie w całej Polsce« ...»lub na całym obszarze Polski się pojawiające« ect. Całość zamyka alfabetyczny spis rodzin, rodzai i gatunków wraz z ich odmianami; przy gatunkach i ich odmianach, podano liczbę porządkową, zaś przy rodzinach i rodzajach stronicę.

Zabiegom i staraniom Dyrektora Muzeum Fizjograficznego Polskiej Akademji Umiejętności w Krakowie Pana Jana Stacha

zawdzięczamy, że praca nasza ukazała się w druku i wypełni lukę tak bardzo odczuwaną przez ogół entomologów. Wyrażamy przeto na tem miejscu Panu Dyrektorowi Janowi Stachowi za to jak najgłębszą wdzięczność, składając mu zarazem jak najszczersze i serdeczne podziękowania. Równocześnie dziękujemy i tym Wszystkim Panom, którzy w jakikolwiek bądź sposób przyczynili się do wykończenia tej żmudnej, a pożytecznej pracy.

Oddając tę naszą pracę do użytku P. T. Entomologów, jesteśmy przekonani, że tu i ówdzie znajdą się pewne niedociągnięcia, które przy tego rodzaju pracach nie są do uniknięcia i powinne być wybaczone.

Jan Romaniszyn
Lwów.

Fryderyk Schille
Strzałów obok Stryja.

Literatura.

Arnold N. — Catalogus Insectorum Provincialae Mohileviensis. Petropoli 1902.

Ballion E. — Verzeichnis der in der nächsten Umgegend von Gorki im Jahren 1860—1863 gefundenen Schmetterlinge. Bulletin de la Société imperiale des naturalistes de Moscou. T. 37. 1864.

Bartel M. und Herz A. — Handbuch der Grossschmetterlinge des Berliner Gebietes. Berlin. Bötcher. 1902.

Benner M. — Verzeichnis der bei Rawitsch vorkommenden Schmetterlinge. Zeitschr. d. Naturwiss. Abtlg. d. Deutsch. Geselschft. f. Kunst u. Wissenschft. in Posen. Nr. 76. Jahrg. 26. 1916.

Bieżanko C. — Kilka uwag o nomenklaturze, aberracjach i pochodzeniu krajowych gatunków *Haemorrhagia* Grotte. (*Hemaris* Dalm.) — O nowej abberracji u *Argynnis niobe* ab. *Frühfferi* Bież. Prace Kom. Matem.-Przyrod. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu. Seria B. T. 1. z. 3. i 4. Poznań 1923.

Bieżanko C. — Motyle Ojcowa. Kosmos. T. 48. Lwów 1923.

Bieżanko C. — Motyle okolic Kielc. Część I. Macrolepidoptera. Prace Kom. Matem. Przyrod. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu. Serja C. T. II. z. 3. Poznań 1923.

Bieżanko C. — Neue Aberrationen von Grossschmetterlingen. Archiv für Naturgeschichte. Jahrg. 90. Heft. 5. Berlin 1924.

Bieżanko C. — Nowe melanotyczne aberacje u *Arctiidae*. Pol. Pis. Entom. T. 3. z. 3. Lwów 1924.

Bieżanko C. — Kleine Notizen über die in Wyczółki bei Warschau gesammelten und beobachteten Grossschmetterlinge. Archiv. für Naturgeschichte. Jahrg. 90. Heft 5. Berlin 1924.

Bieżanko C. — Nowe aberacje motyli. Spraw. Kom. Fizjograf. Akad. Umiejętn. w Krakowie, tom 58/59. 1925.

Bieżanko C. — Notice sur les ennemis des betteraves ainsi que les parasites les plus nuisible à la culture des champs, des jardins et des forêts en 1925 aux environs de Gniezno (Pologne). Lambillionea. Juin 1925. Bruxelles.

Biró L. — Die Charakteristischen Insekten im Gebiete der Ostkarpaten. Igló. Buchdruckerei des Josef Schmidt. 1885.

Boehm J. — Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym z okolic Krakowa. Spraw. Kom. fizjogr. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. VII. 1873.

Bois-Reymond, P. du. — Besonderlichkeiten aus Schmetterlingssammlungen in Ostpreussen. Zeitsch. für wissenschaftl. Insektenbiologie. Band XV. 1919/20.

Brunicki J. — Spis motyli zebranych w powiecie stryjskim. Część I, II, III, IV i V. Sprawozd. kom. fizjograf. Akad. Umiejętn. w Krakowie. T. 42, 44, 45, 46 i 47.

Büttner F. — Die pommerschen, insbesondere die Stettiner Mikrolepidopteren. Stettiner Ent. Zeitg. Bd. 41. 1880.

Clemens S. — Beiträge zur Schmetterlingsfauna von Graudenz. Jahresberichte d. Westpreus. Lehrervereins f. Naturkunde. Danzig 1905.

Closs A. und E. Hannemann. — Die Grossschmetterlinge des Berliner Gebiets. Verlag v. Herman Meuser. Berlin 1919.

Czekanowski L. — Verzeichniss der Volhynischen und Podolischen Schmetterlinge. Bull. Soc. Nat. Moscou. 1832.

Czerwiński E. — O występowaniu Omacnicy żywiczanki (*Dioryctria splendidella* H.-Schäff.) w południowej Polsce. »Sylwan«. Organ Pol. Tow. Leśnego. Rocz. XLVII, zesz. 5. Lwów 1928.

Dampf A. — Beitrag zur Lepidopterenfauna des Wilnaschen Gouvernements (Russ. Littauen). Horae Soc. Entm. Rossicae. T. 38. 1908.

Dziurzyński K. — *Bupalus piniarius L.* Berliner Ent. Zeitschrift. Bd. 57. Berlin 1912.

Eichmann L. — Systematischer Verzeichniss der Lepidopteren von Gross Pallubin und Umgegend im Kreise Berent. Bericht über die dritte Versammlung d. westpreus. botan.-zoolog. Vereins. 1880.

Eichwald E. — Zoologia specialis. — Pars altera. Vilnae 1830. (Typis Josephi Zawadzki).

Elleder O. — Lepidopterologische Notizen aus Russisch-Lithauen. Dr. Krancher's Entom. Jahrb. X. Jahrg. Leipzig 1901.

Exler K. — Motýlové. Soustavny popis motylu w zemich koruny české. V Praze. 1898.

Firganek W. — Gatunki motyli w Starym Sączu i jego okolicy. Sprawozd. kom. fizjograf. Akad. Umiejęt. w Krakowie tom 12. 1878.

Garbowski T. — Materialien zu einer Lepidopterenfauna Galiziens nebst systematischen und biologischen Beiträgen. Sitzungsbr. d. k. k. Akad. d. Wiss. in Wien. Mathem. naturw. Classe; Bd. CI. 1892.

Garbowski T. — *Argynnis paphia ab. valesina* als Varietät. Zoolg. botan. Gelsch. Wien. Bd. 56. 1906.

Gatnar O. — Beitrag zur Lepidopteren-Fauna von Lemberg. — XVI. Jahresber. d. Wiener entom. Vereines. 1905.

Gatnar O. — Beitrag zur Lepidopteren-Fauna von Lemberg. — XVIII. Jahresbericht d. Wiener entom. Vereines. 1907.

Gieysztor M. — Sprawozdanie z pracy nad fauną motyli większych puszczy Białowieskiej. Białowieża zesz. 2. Wydawnictwo Minist. Rolnictwa i Dóbr Państwowych. 1922.

Gieysztor M. — Notatki lepidopterologiczne. Pol. Pis. Entomolog. T. IV. zesz. 1. Lwów 1925.

Hedemann W. — Przyczynek do motylnicznej fauny krakowskiej. Spraw. kom. fizjograf. Akad. Umiejętności w Krakowie. T. III. 1869.

Heinrich R. — Beitrag zur Feststellung der Veränderungen der Berliner Grossschmetterlingsfauna in neuster Zeit. — Deutsch. Ent. Zeitsch. Jahrg. 1916. Heft. V/VI.

Hering E. — Die Pommerschen Falter. Stett. Ent. Zeitg. 1840—43.

Hering E. — Die Geometriden Pommerns. Ibid. Bd. 41. 1880.

Hering E. — Ergänzungen und Berichtigungen zu F. O. Büttner's pommerschen Microlepidopteren. Ibid. Bd. 52. 1891.

Hering M. — Beiträge zur Kenntniss der Microlepidopterenfauna von Polen. — Verzeichnis von in den Gouvernements Łomża und Wilna gesammelten Kleinschmetterlingen u. einiger anderen Insekten. Stett. Ent. Zeitg. Jahrg. 1918. p. 191—202.

Hirschler J. i Romaniszyn J. — Motyle większe z okolic Lwowa. Spraw. kom. fizjograf. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. 43. 1909.

Hormuzaki C. — Die Schmetterlinge (Lepidoptera) der Bukovina. Verhandl. d. k. k. zool.-botan. Gesel. in Wien. Bd. 47. 1897.

Hormuzaki C. — Nachträge zur Lepidopterenfauna der Bukovina. Verhandl. d. Zool.-bot. Gesel. in Wien. Bd. 54. 1904.

Hormuzaki C. — Die systematische morphologische Stellung der Bukoviner Formen von *Melitaea athalia* u. *aurelia*. Zeitsch. f. Wiss. Insektenbiologie. Bd. VII. 1911.

Hoyningen-Huene F. — Nachträge zu C. A. Teich's baltischer Lepidopterenfauna und dessen vervollständigten Verzeichnisse. Sitzungsber. d. Naturforsch.-Geselschft. bei d. Universität Jurjeff (Dorpat). Bd. XII. Heft 1. 1898.

Husz A. — Die Grossschmetterlinge der Umgebung von Eperies. Jahrbuch des Ungarischen Karpathen Vereines. Jahrg. VIII. Késmark 1881.

Isaak I. — Ein Fall von Leuchtfähigkeit bei einem europäischen Grossschmetterling. Biolog. Zentralbl. Bd. XXXVI. N-o 5. 1916.

Iwanow A. — Spisok dniewnych i sumerecznych baboczek. Raboty zoołogiczeskaho kabinieta Goreckoho Sielsko-Choziajstwennoho Instytuta. Gory-Gorki Biełorusia. 1925.

Jachontov A. — La faune lépidoptèrologique russe et les types de l' Europe centrale. Revue Russe d' Entom. XIV. 1914. N-o 2—3.

Jachontov A. — Particularités dans la construction de l' organe mâle de certaines races des Lépidoptères-Rhopalocères. Bulletin de la Société entomologique de Moscou. T. I. 1915.

Jerszow N. i A. Fild. — Katałog czeszujekryłych rossijskoj imperyi. — Trudy Ruskaho Entomołogiczeskaho Obszczestwa. T. IV. Peterburg 1870.

Karczewski V. — Eine Zusammenstellung der seltenen Schmetterlinge der Umgebung von Kowanówko (Kr. Obornik). Zeitsch. d. Naturwiss. Abtlg. d. Deutsch. Gesel. f. Kunst- u. Wissensch. in Posen. N-o 80. 24. Jahrg. 1917.

Karczewski V. — Nachtrag zur Zusammenstellung der seltener Schmetterlinge der Umgebung von Kowanówko. Ibid. — N-o 81. 24. Jahrg. Heft 3. 1917.

Karpowicz St. — Spis łuskoskrzydłych ziemi Sandomierskiej. Część I. Pol. Pis. Entom. T. IV. zesz. 2. Lwów 1925.

Karpowicz St. — Spis łuskoskrzydłych ziemi Sandomierskiej. Część II. Pol. Pis. Entom. T. VII. Lwów 1928.

Kaucki T. — Nowe dla Europy i Małopolski aberacje motyli większych. Pol. Pis. Entom. T. I. zesz. 2. Lwów 1922.

Kaucki T. — Motyle t. zw. Większe rzadkie lub nowe dla Małopolski. I. Ibid. T. III. zesz. 3. Lwów 1924.

Kaucki T. — Motyle t. zw. Większe rzadkie lub nowe dla Małopolski. II. Ibid. T. V. zesz. 1—2. Lwów 1926.

Kaucki T. — Motyle t. zw. Większe rzadkie lub nowe dla Małopolski. III. Ibid. T. VII. zesz. 1—4. 1928.

Kéler S. — O masowym pojawie Sówki sosnówki »*Panolis griseovariegata* Goeze«. Pol. Pis. Entom. T. II. zesz. 1. Lwów 1923.

Kienzler Z. — Przyczynek do fauny motyli okolic Lwowa. Entomolog. Polski. N-o 1. Łódź 1910.

Klemensiewicz St. — Wykaz motyli (Lepidoptera) z okolic Nowego Sącza. Spraw. kom. fiz. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. XVII. 1883.

Klemensiewicz St. — Verzeichniss einiger für Galizien neuer Schmetterlingsarten. Societas Ent. Jahrg. VIII. 1883. N-o 18.

Klemensiewicz St. — Beiträge zur Lepidopterenfauna Galiziens. Verhandl. d. k. k. zool.-botan. Gesel. in Wien 1894.

Klemensiewicz St. — O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Spraw. kom. fiz. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. XXXIII. 1898.

Klemensiewicz St. — O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek I. Ibid. T. XXXIV. 1899.

Klemensiewicz St. — Merkwürdige Fühlerbildung bei einer *Zygaena spec.* Illstr. Zeitsch. f. Entom. Bd. V. Neudam 1900.

Klemensiewicz St. — O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek II. Spraw. kom. fizjograf. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. XXXV. 1901.

Klemensiewicz St. — Galicyjskie gatunki rodziny *Zygaenidae* opracowane systematycznie i biologicznie (z tabl. terminologiczną). Lwów 1902.

Klemensiewicz St. — O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek III, ze współudziałem Augusta Stöckla. Spraw. kom. fiz. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. XXXVI. 1902.

Klemensiewicz St. — O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek IV. Ibid. T. XXXVIII. 1905.

Klemensiewicz St. — Lepidopterologische Beiträge aus Galizien. Verhandl. d. k. k. zool.-botan. Gesel. in Wien. Bd. 55. 1906.

Klemensiewicz St. — O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek V. Spraw. kom. fiz. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. XL. 1906.

Klemensiewicz St. — To samo. — Przyczynek VI. Ibid. T. XLIII. 1908.

Klemensiewicz St. — To samo. — Przyczynek VII. Ibid. T. XLV. 1911.

Klemensiewicz St. — To samo. — Przyczynek VIII. Ibid. T. XLVI. 1912.

Klemensiewicz St. — To samo. — Przyczynek IX. Ibid. T. XLVII. 1913.

Koerth A. — Beiträge zur Fauna der Umgegend von Schwerin a. W. — III. Schmetterlinge. Zeitsch. d. Naturwiss. Abtlg. d. Deutsch. Gesel. f. Kunst u. Wissenschaft in Posen. N-o 74. Jahrg. 22. Heft 3. 1915.

Krasucki A. — Einige Worte über den Wiesenzünsler (*Phlyctaenodes sticticalis*) im Jahre 1921. — Pol. Pism. Entom. T. 2. zesz. 3. Lwów 1923.

Krasucki A. — Błyszczka gamma (*Plusia gamma* L.) szkodnik roślin uprawnych i masowy jej pojaw w roku 1922. — Kwartalnik: Choroby i szkodniki roślin N-o 3. Lwów 1925.

Kreczmer A. — Biuletyn lepidopterologiczny okolic Warszawy za rok 1910. — Entomolog Polski N-o 1. Łódź 1910.

Kreczmer A. — Rzadkie okazy w okolicy Warszawy. Entomolog. Polski N-o 2. Łódź 1911.

Kremky J. — Drobne notatki lepidopterologiczne. Prace zoolog. pol. państw. muzeum przyrod. T. II. fasc. 2. Warszawa 1924.

Kremky J. — Przyczynek do fauny motyli Podlasia. Pol. Pis. Ent. T. IV. zesz. 1. Lwów 1925.

Kremky J. — Materjały do fauny motyli Polski. Pol. Pis. Entom. T. IV. zesz. 2. Lwów 1925.

Kremky J. — Materjały do fauny motyli Polski. II. (województwo nowogrodzkie). Pol. Pis. Ent. T. VI. zesz. 1—2. Lwów 1927.

Kremky J. — Remarques sur la morphologie et la distribution géographique des Lépidoptères du groupe de *l'Apamea nictitans* Bkh. Prace Państw. Muzeum Zoolog. T. VI., zesz. 2—3. Warszawa 1928.

Kuźniecow N. — Beitrag zur Kenntniss der Grossschmetterlinge des Gouvernements Pskov (Pleskau). Horae Soc. Ent. Rossicae. T. XXXIII. Peterburg 1898.

Kuźniecow N. — Beiträge zur Kenntniss d. Grossschmetterlinge des Gouvernements Pskov (Pleskau) II. Ibid. T. XXXVII. 1903.

Lutzau K. — Neue baltische Schmetterlinge. Korrespondenzblatt d. Naturforsch. Ver. zu Riga. Bd. 44. 1901.

Mangelsdorff P. — Der Fang am Licht in der Stadt Posen. Zeitsch.

d. Naturwissschaft, Abt. d. deutsch. Geselsch. für Kunst u. Wissenschaft in Posen. Jahrg. X. Posen 1904.

Mańkowski H. i T. (bracia). — Spis motyli do zbiorów Towarzystwa Przyj. Nauk Poznańskiego. Roczn. Tow. Przyj. Nauk. T. XIX. Poznań 1892.

Masłowscy L. i M. (bracia). — Z biologji motyla: *Lycaena eumedon* Esp. Pol. Pis. Ent. T. II. zesz. 1. Lwów 1923.

Masłowscy L. i M. — Nowe odmiany motyli większych (*Macrolepidoptera*). Pol. Pis. Ent. T. II. zesz. 3. Lwów 1923.

Masłowscy L. i M. — Motyle większe okolic Zawiercia. Polsk. Pism. Entomol. T. VII, Lwów 1928.

Markow M. — Materjały po faunie Macrolepidoptera Połtawskoj gubernji. Trudy obszczestwa ispytatelej pryrody pri Imperatorskom Charkowskom Uniwersytetie. T. XXXVII. 1902.

Miller E. und Zubowsky N. — Materialien zur Kenntniss der Entomologischen Fauna Bessarabiens. Macrolepidoptera. Travaux de la Société des Naturalistes et des Amateurs des sciences de Bessarabie. Vol. I. 1904—1908. Kischinief 1908.

Minkiewicz St. — O masowym pojawie Błyszczki jarzynówki *Plusia gamma* L. w 1922 r. na Wileńszczyźnie. Pol. Pis. Ent. T. II. z. 2. Lwów 1923.

Minkiewicz St. — Z rozwoju i biologji *Simaethis pariana* Clerck. = *Hemerophila pariana* Clerck. Pamiętnik Państw. instyt. nauk. gosp. wiejskiego w Puławach. T. VI., część A. 1925.

Mokrzecki Z. — Z biologji błyszczki gammy [*Phytometra* (*Plusia*) *gamma* L.]. Pol. Pis. Ent. T. II. zesz. 2. Lwów 1923.

Mokrzecki Z. — Strzygonia choinówka (*Panolis flammea* Schiff). Nakładem związku zawod. leśników w Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa 1928.

Muszyk L. — Zapiski o motylach z okolic Krakowa. Spraw. kom. fiz. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. II. 1868.

Nickerl O. — Beiträge zur Insekten-Fauna Böhmens. *Pyralidae* (1906). *Pterophoridae* und *Orneodidae* (1910). *Tineidae* (1908). Herausgegeben. von der Gesel. für Physiokratie in Prag.

Niesiołowski W. — Przyczynek do fauny motyli większych (Macrolepidoptera) okolic Krakowa. Spraw. kom. fiz. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. 55/56. 1922.

Niesiołowski W. i Prüffer J. — Materjały do fauny motyli Polski. Pol. Pis. Ent. T. II. zesz. 4. Lwów 1923.

Niesiołowski W. — *Hemaris fuciformis* L. i *Hemaris tityus* L. Pol. Pis. Ent. T. III. zesz. 1—2. Lwów 1924.

Niesiołowski W. — *Parnassius apollo* L. z Tatr polskich. Spraw. kom. fiz. Akad. Umiej. w Krakowie. T. 58/59. 1925.

Niesiołowski W. — Niepylak apollo (*Parnassius apollo* L.). Notatka biologiczna. Przyrodnik. Rocz. 2. zesz. 1. Cieszyn 1925.

Niesiołowski W. — *Erebia* Dalm. z Tatr polskich. Spr. kom. fiz. Akad. Umiejęt. w Krakowie. T. 60. 1926.

Niesiołowski W. — Cechy charakterystyczne kilku trudniejszych do oznaczenia gatunków motyli. Pol. Pis. Entom. T. VI. zesz. 1—2. Lwów 1927.

Niesiołowski W. — Przyczynek do fauny motyli t. zw. większych (Macrolepidoptera) okolic Krakowa. Spr. kom. fiz. Akad. Umiej. w Krakowie. T. 62. 1928.

Niesiołowski W. — Motyle Większe (Macrolepidoptera) okolic Zawiercia i niektórych miejscowości b. Królestwa Polskiego. Według rękopisu ś. p. Juliusza Isaaka. Spr. kom. fiz. Akad. Umiej. w Krakowie T. 62. 1928.

Niesiołowski W. — Uwagi nad pracą Dr. J. Prüffera »Studja nad motylami Tatr polskich«. Kosmos. Rocz. 52. zesz. 3—4. Lwów 1928.

Niesiołowski W. — Motyle większe Tatr polskich (Polonae partis Tatrorum Macrolepidoptera). Prace Monograficzne Kom. Fizjogr. Pol. Akad. Umiej. T. V. 1929.

Nowicki M. — Verzeichniss in der Gegend von Thorn bis jetzt entdeckten Schmetterlinge. Preusische Provinzial Blätter. Bd. 19. 1838. (anonym).

Nowicki M. — Enumeratio lepidopterorum Haliciae orientalis. Leopoli 1860.

Nowicki M. — Projekt polskiej nomenklatury motylów krajowych. Rocznik c. k. Tow. nauk. krakowsk. poczet III. T. VIII. Kraków 1864.

Nowicki M. — Motyle Galicyi. Lwów 1865.

Nowicki M. — Beitrag zur Lepidopterenfauna Galiziens. Verh. d. k. k. zool.-botan. Gesel. in Wien. Bd. XV. 1865.

Nowicki M. — Wykaz motylów tatrzańskich według pionowego rozsiedlenia. Spr. kom. fiz. Akad. Umiej. w Krakowie. T. II. 1868.

Nowicki M. — Zapiski fauniczne. (Wiadomostki z Pienin). Ibid. T. IV. 1870.

Nunberg M. — Masowy pojaw Brudnicy nieparki (*Lymantria dispar* L.) w okolicy Bochni w r. 1924. Pol. Pis. Entom. T. IV. zesz. 2. Lwów 1925.

Ostrejkówna M. — *Plusia gamma* L. ab. *comma* ab. nova. Prace Tow. Przyj. Nauk w Wilnie. T. 1. 1923.

Ostrejkówna M. — Materjały do morfologji i biologji Błyszczki gammy. Prace Tow. Przyj. Nauk w Wilnie. T. II. 1924.

Pax F. — Über die Gefährdung entomolog. Naturdänkmäler in Schlesien. Jhb. d. Vereins z. schles. Insektenkunde. Bd. VII. Breslau 1915.

Pax F. — Wandlungen der schlesischen Tierwelt in geschichtlicher Zeit. Beitr. zur Naturdenkmalpflege. Bd. V. Heft 3. Berlin 1916.

Pax F. — »Die Tierwelt«. Handbuch von Polen. Berlin 1917.

Petersen W. — Die Lepidopteren-Fauna des arktischen Gebietes von Europa und die Eiszeit. Dorpat 1887.

Petersen W. — Fauna baltica. Die Schmetterlinge der Ostseeprovinzen Russlands. I. Teil. Reval 1890.

Petersen W. — Lepidopteren Fauna von Estland (Esti). Teil I. u. II. Tallin-Reval 1924.

Pfützner J. — Verzeichniss der Schmetterlinge der Provinz Bran-

denburg. Mährisches Provinzial Museum der Stadtgemeinde Berlin. I. Ausgabe. 1891.

Pongracz A. — Beiträge zur Tiergeographie Polens. Archiv für Naturgeschichte. Jahrg. 89. Abt. A. Heft 11. Berlin 1923.

Prüffer J. — Dwa rzadkie okazy motyli z okolic Częstochowy i Warszawy (*L. eros* O. var. *eroides* Friv. i *C. matura* Hufn.). Entomolog Polski. Łódź 1911.

Prüffer J. — Sierpień w r. 1910 w Kobryńskim. Entomolog Polski Nr 2. Łódź 1911.

Prüffer J. — Przyczynek do poznania fauny łuskoskrzydłych okolic Częstochowy (*Macrolepidoptera*). Entomolog Polski Nr 3. Łódź 1911.

Prüffer J. — Materjały do fauny łuskoskrzydłych okolic Częstochowy. Pamiętnik fizjogr. T. XXII. Część I. Warszawa 1914.

Prüffer J. — Über neue Aberrationen von *Agrotis pronuba* L. und *Lythria purpuraria* L., und neue Formen von *Aphantopus hyperanthus* L., *Coenonympha iphis* Schiff. und *Bupalus piniarius* L. Rozpr. Wydz. matem. przyrod. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. Serja B. 1914.

Prüffer J. — Z badań nad zależnością barwy skrzydeł od kształtu łusek. Spr. z posiedz. Tow. Nauk. Warszaw. wydz. nauk. mat. przyrodn. Rocz. IX., zesz. 9. 1916.

Prüffer J. — Przyczynek do fauny łuskoskrzydłych okolic Zwierzyńca Lubelskiego. Pamiętnik fiz. T. XXIV. Warszawa 1917.

Prüffer J. — Materjały do fauny łuskoskrzydłych okolic Częstochowy. Ibid. T. XXV. Warszawa 1918. Część II.

Prüffer J. — *Acronicta rumicis* L. ab. *polonica* Prüff. Rozprawy wydz. mat. przyrodn. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. Serja B. 1918.

Prüffer J. — Przegląd motyli większych okolic Krakowa. Spraw. Kom. fiz. Akad. Umiej. w Krakowie. T. 52. 1918.

Prüffer J. — Nowa melanistyczna forma *Vanessa io* L. Rozpr. Wydz. mat. przyrodn. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. Serja B. 1920.

Prüffer J. — Polskie formy *Pararge aegeria* L. Ibid. 1920.

Prüffer J. — O nowych aberacjach motyli *Satyrus briseis* L. *Coenonympha pamphilus* L., *Lycaena bellargus* L., *Ortholita plumbaria* F. i *Larentia unidentaria* Hw. Prace Zoolog. Pol. Państw. Muzeum przyrod. T. I. Warszawa 1922.

Prüffer J. — Zjawiska wabienia samców przez samice u Brudnicy nieparki (*Lymantria dispar* L.). Prace Tow. Przyj. Nauk w Wilnie. Wydz. mat. przyrod. T. I. 1923.

Prüffer J. — Studja nad motylami Tatr polskich. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. 57. 1923.

Prüffer J. — Przyczynek do znajomości motyli Puszczy Białowieskiej. Pol. Pis. Entom. T. II., zesz. 1. Lwów 1923.

Prüffer J. — Materjały do fauny motyli okolic Krakowa. Spraw. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. 57. 1923.

Prüffer J. — Przyczynek do znajomości motyli północno-wschodn. Polski. Prace Tow. Przyj. Nauk w Wilnie. T. III. 1927.

Prüffer J. — *Larentia alchemillata* L. ab. *mokrzecki* Prüff. Pol. Pis. Entom. T. VI. Lwów 1927.

Prüffer J. — W sprawie badań nad motylami Tatr polskich. (W odpowiedzi p. Witoldowi Niesiołowskiemu). Kosmos, rocznik LIII. zeszyt 1. Lwów 1928.

Rebel H. — *Xystophora Brunickii* nov. spec. Verh. der zool. botan. Gesellsch. in Wien. 1913.

Romaniszyn J. — Dwie nowe odmiany motyli z rodziny *Zygaenidae* dla fauny galicyjskiej. Kosmos. T. XXXVI. Lwów 1911.

Romaniszyn J. — Dwie nowe odmiany motyli dla fauny galicyjskiej. (*Mamestra chrysozona* Bkh. var. *innocens* Stgr. i *Lithostege duplicata* Hb. ab. *asinata* Fr.). Entomolog Polski Nr 2. Łódź 1911.

Romaniszyn J. — Motyle z okolic Odesy. Kosmos. T. 45. Lwów 1920.

Romaniszyn J. — Rzadsze lub nowe gatunki motyli zebrane w maju, czerwcu i lipcu 1921 r. w okolicy Lubyczy Królewskiej. Rozpr. i Wiadomości z Muzeum im. Dzieduszyckich. T. VII—VIII. Lwów 1922.

Romaniszyn J. — Fauna owadów okolic Lwowa. Macrolepidoptera. Pierwsze uzupełnienie. Pol. Pis. Ent. T. II., zesz. 1. Lwów 1923.

Romaniszyn J. — Dwie ciekawe odmiany motyli. Pol. Pis. Entom. T. III., zesz. 3. Lwów 1924.

Romaniszyn J. — Kilkanaście form motyli nowych lub b. rzadkich dla fauny Polski. Ibid. T. IV., zesz. 3. Lwów 1925.

Romaniszyn J. — Rzadsze lub nowe gatunki motyli z okolic Nozdrzca i Lubyczy Królewskiej. Ibid. T. V., zesz. 3—4. Lwów 1927.

Schaitter I. — Motyle i chrząszcze z okolic Rzeszowa. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. IV. 1870.

Scheffner J. — Die Schmetterlinge aus der Umgebung von Olchowa. Societas entom. Jahrg. 40. Nr 10. u. 11. Zürich 1925.

Scheffner J. — Die Schmetterlinge aus der Umgebung von Olchowa. II Teil. Ibid. Jahrg. 42. Nr 2. Zürich 1927.

Schille F. — Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXX. 1895.

Schille F. — Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część II. Ibid. T. XXXIII. 1898.

Schille F. — Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część III. Ibid. T. XXXIV. 1899.

Schille F. — *Dasychira fascelina* L. ab. *laricis* Schille. Societas entomolog. Jahrg. XIV. Zürich-Hottingen 1899.

Schille F. — Neue aberrative Schmetterlinge aus Galizien. Ibid. Jahrg. XV. Zürich-Hottingen 1900.

Schille F. — Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część IV. Spr. Kom. fizjogr. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXV. 1901.

Schille F. — *Pieretes matronula* L. Illustr. Zeitschr. f. Entomologie. Bd. V. Neudamm 1901.

Schille F. — Ein Beitrag zur Biologie von *Phlyctaenodes sticticalis* L. Societas entom. Jahrg. XV. Nr 14. Zürich-Hottingen 1901.

Schille F. — Ein Beitrag zur Schmetterlingsbiologie. Ibid. Nr 19. 1901.

Schille F. — Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część V i VI. Spraw. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXVI. 1902.

Schille F. — Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część VII i VIII. Ibid. T. XXXVIII. 1905.

Schille F. — Kilka gatunków motyli z okolic Krakowa. Ibid. T. XXXVIII. 1905.

Schille F. — Przyczynek do fauny motyli okolic Krakowa. Ibid. T. XXXVIII. 1905.

Schille F. — Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część IX. Ibid. T. XL. 1907.

Schille F. — Przyczynek do fauny motyli okolic Krakowa. Ibid. T. XL. 1907.

Schille F. — Materjały do fauny owadów krajowych. Ibid. T. XLV. 1911. Część I.

Schille F. — *Satyrus dryas* Scop. *forma* ab. *Brunicki form. nova.* Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiologie. Bd. VII. Berlin 1911.

Schille F. — Materjały do fauny owadów krajowych. Część II. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XLVI. 1912.

Schille F. — Eine Farbenaberration von *Apatura iris* L. Entom. Zeitschr. Jahrg. XXVII. Frankfurt a. M. 1914.

Schille F. — *Hoplitis Milhauseri* F. Eine Mordraupe. Entom. Zeitschr. Jahrg. XXX. Nr 6. Frankfurt a. M. 1915.

Schille F. — Biologisches über Microlepidopteren. Entom. Zeitschr. Jahrg. XXX. Nr 14. Frankfurt a. M.

Schille F. — Motyle drobne Galicji (Microlepidoptera Haliciae). Kosmos. T. XXXIX i XL. Lwów 1914 i 1915.

Schille F. — *Eriogaster lanestris* L. Gespinste. Zeitschr. des österr. Entom. Vereins. Jahrg. 2. Nr 6. Wien 1917.

Schille F. — Für die galizische Landesfauna neue und seltene Lepidopteren. Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiologie. Bd. XIV. Berlin 1918.

Schille F. — Schmetterlingseier. Zeitschr. d. österr. Entom. Vereins. Jahrg. 3. Nr 4. Wien 1918.

Schille F. — Schmetterlingseier. Ibid. Jahrg. 6. Nr 9. Wien 1921.

Schille F. — Ex ovo Zucht von *Anisopteryx aescularia* Schiff. Ibid. Jahrg. 6. Nr 10. Wien 1921.

Schille F. — Eine neue Aberration von *Epinephele jurtina* L. *ab. testacea* Schille. Ibid. Jahrg. 7. Nr 5/6. Wien 1922.

Schille F. — Cechy gatunkowe *Brephos parthenias* L. i *nothum* Hb. Pol. Pis. Entom. T. I., zesz. 2. Lwów 1922.

Schille F. — *Erastria argentula* Hb. *ab. nowicki* Schille. Pol. Pis. Entom. T. II., zesz. 3. Lwów 1923.

Schille F. — Rzadkie i aberatywne motyle mego zbioru. Ibid. T. III., zesz. 1 i 2. Lwów 1924.

Schille F. — Häufigkeit und Schädlichkeit des Eichenspinners *La-*

siocampa quercus L. Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiologie. Bd. XIX. Berlin 1924.

Schille F. — Eine neue Form von *Baptria tibiale* Esp. Ibid. Neue Beiträge z. system. Insektenkunde. Bd. III. Nr 6. Berlin 1924.

Schille F. — Nowe i mało znane formy motyli fauny Polski. Pol. Pis. Entom. T. V., zesz. 1 i 2. Lwów 1926.

Schille F. — Die Raupe von *Simaethis diana* Hbn. Zeitschr. f. wissensch. Insekten Biologie. Bd. XXII. Berlin 1927.

Schultz H. — Verzeichniss d. bis jetzt in Posen und Umgegend gefangenen Lepidopteren. Festschrift z. fünfzigjährigen Jubiläum des Naturwissenschaftlichen Ver. d. Provinz Posen 1837—1887.

Schultz H. — Nachtrag zu dem in d. Festschrift d. naturwissensch. Vereins 1887 gefertigten Verzeichnisse d. bis jetzt in Posen und Umgebung gefangenen Lepidopteren. Posen 1890.

Schumann E. — Die in der Provinz Posen beobachteten Grossschmetterlinge. Zeitschr. d. Naturwissensch. Abtlg. d. deutsch. Gesellsch. f. Kunst u. Wissensch. in Posen. Jahrg. IX. Posen 1902/3.

Sheljuzko L. — *Parnassius apollo* L. in Südwest-Russland. Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiologie. Bd. XV. Berlin 1919/20.

Sintenis F. und Rathelf H. — Lepidoptera Baltica. Schmetterlingsverzeichniss d. Ostseeprovinzen nach d. Catalog Staudinger-Rebel. Archiv f. d. Naturkunde Liv- Est- und Kurlands. Juriew (Dorpat) 1902.

Sitowski L. — Motyle Pienin. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XXXIX. 1906.

Sitowski L. — Motyle Pienin. Część II. Ibid. T. XLIV. 1910.

Sitowski L. — Spostrzeżenia biologiczne nad molowcami. Rozprawy Wydz. mat. przyrod. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. XLV.

Sitowski L. — Experimentale Untersuchungen über vitale Färbung der Microlepidopterenraupen. Extrait du Bulletin de L'Acad. des Sciences de Cracovie. 1910.

Sitowski L. — Z biologji poprocha cetyniaka (*Bupalus piniarius* L.) w puszczy Sandomierskiej. Prace nauk. Uniwersyt. poznańskiego. Sekcja rolniczo-leśna Nr 2. Poznań 1922.

Sitowski L. — Strzygonia choinówka i jej pasorzyty na ziemiach polskich. Roczniki nauk rolnicz. T. X. Poznań 1923.

Sitowski L. — O pasorzytach barczatki (*Dendrolimus pini* L.) i mniszki (*Lymantria monacha* L.). Roczniki nauk rolniczych i leśnych. T. XIX. Poznań 1928.

Skala H. — Studien zur Zusammensetztung der Lepidopterenfauna d. österr.-ungar. Monarchie. I. Teil. Grossschmetterlinge. Beilage zur österr. Monatsschrift f. d. grundgelegten naturwiss. Unterricht. Jahrg. 1914—1916. Wien.

Skala H. — Die Lepidopterenfauna Mährens. II. Teil. Brün 1913.

Skala H. — Beitrag zur Lepidopterenfauna Mährens und österr. Schlesiens. Zeitschrift d. österr. Entom. Ver. Jahrg. 8. u. 9. Wien 1923/24.

Slevogt B. — Über neue Kurländische Rhopalocera-Varietäten. Beiträge z. Fauna Baltica. Hor. Soc. Entom. Rossicae. T. 34. Petersburg 1900.

Slevogt B. — Die Grossschmetterlinge Kurlands mit Berücksichtigung Kownos, Livlands u. Estlands. Sitzungsberichte d. Kurländischen Gesellsch. für Literatur u. Kunst. Mitau 1903.

Slevogt B. — Die Grossfalter Kurlands, Livlands, Estlands und Ostseeprovinzen mit besonderen Berücksichtigung ihrer Biologie und Verbreitung. Arbeit. d. Naturfor. Vereins zu Riga. Neue Folge. Heft XII. Riga 1910.

Słaszczewskij P. — Macrolepidopterenfauna des Warschauer Gouvernements. Hor. Soc. Ent. Rossicae. T. XL. Petersburg 1911.

Sorhagen L. — Die Kleinschmetterlinge der Mark Brandenburg. Berlin 1886.

Speiser P. — Die Schmetterlingsfauna der Provinzen Ost- u. Westpreussen. Beiträge zur Naturkunde Preussens. Physikalisch-ökonomisch Gesel. zu Königsberg. Nr 9. 1903.

Stach S. — Przyczynek do fauny motyli Podhala. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. 55/56. 1922.

Stach S. — Drugi przyczynek do fauny motyli Podhala. Ibid. T. 57. 1923.

Stach S. — Nowe aberacje bielinków i osetnika. Ibid. T. 58/59. 1925.

Stach S. — Nowy dla Polski gatunek wachlarzyka *Crambus alienellus* Zk. Pol. Pis. Entom. T. IV., zesz. 1. Lwów 1925.

Stach S. — *Lygris testata* var. *insulicola* Stgr. z wyżynnych torfowisk Podhala. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. 60. 1926.

Stöckl A. — Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe zebrane w latach 1903 do 1907 w okolicy Lwowa, Janowa, Żółkwi, Mikuliczyna, Zakopanego i t. d. Kosmos, rocznik XXXIII. Lwów 1908.

Stöckl A. — Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe zebrane w latach 1908 do 1910 w okol. Lwowa, Janowa, Mikuliczyna i Worochty. Część II. Kosmos, rocznik XXXV. Lwów 1911.

Stöckl A. — Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe zebrane w latach 1911 do 1921 w okol. Lwowa, Janowa, Mikuliczyna i Worochty. Część III. Pol. Pis. Entom. T. I., zesz. 2. Lwów 1922.

Stöckl A. — Dwie rzadkie aberacje motyli z rodzaju *Argynnis* F. Pol. Pis. Entom. T. II., zesz. 2. Lwów 1923.

Stöckl A. — Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe, zebrane w latach 1922 do 1925 w okol. Lwowa, Janowa i Worochty. Część IV. Pol. Pis. Entom. T. VII. Lwów 1928.

Strand E. — Lepidoptera u. Hymenoptera aus Kurland, gesammelt v. Dr W. Horn. Intern. Entom. Zeitschr. Jahrg. 15. Nr 5. Guben 1921.

Świątkiewicz M. — Spostrzeżenia biologiczne nad gąsienicami gatunków *Gracilaria*. Pol. Pis. Entom. T. I., zesz. 2. Lwów 1922.

Świątkiewicz M. — Motyle rzadsze i nowe zebrane w ostatnich latach. Pol. Pis. Entom. T. III., zesz. 3. Lwów 1924.

Świątkiewicz M. — Motyle rzadsze i nowe dla Polski z okolic Podola. Pol. Pis. Entom. T. V., zesz. 3 i 4. Lwów 1926.

Świątkiewicz M. — Motyle rzadsze i nowe dla Polski z okolic Podola. Przyczynek I. Pol. Pis. Entom. T. VII., zesz. 1—4. Lwów 1928.

Szulczewski J. — Sztuczne bastardy i odmiany motyli w zbiorach Muzeum Wielkopolskiego. Pols. Pis. Ent. T. I., zesz. 2. Lwów 1922.

Szulczewski J. — Nowe aberacje gatunku *Arctia caja* L. Pol. Pis. Entom. T. IV., zesz. 4. Lwów 1925.

Teich C. — Baltische Lepidopteren-Fauna. Arbeiten d. Naturforscher Vereins zu Riga. Neue Folge. Heft 6. 1889.

Teich C. — Verfolständigtes Verzeichniss d. Schmetterlinge der baltischen Provinzen soweit sie bis zum Frühjahre des Jahres 1899 bekannt geworden sind. Korrespondenzbl. der Naturfor. Vereins zu Riga. Bd. 45. 1899.

Teich C. — Beitrag zur Schmetterlingskunde. Ibid. Bd. 45. 1902.

Torka V. — Lepidopterologische Beobachtungen aus dem nordöstlichen Teile der Provinz Posen im J. 1907. Zeitschr. d. Naturwissenschaft. Abteil. d. deutsch. Gesell. f. Kunst u. Wissenschaft in Posen. Jahrg. XIV. Heft 2. Posen 1908.

Treichel A. — Zur Lepidopteren-Fauna des Kreises Berent (Kościerzyna). Schriften d. Naturf. Gesell. Neue Folge. Bd. 10. Danzig 1901.

Ulmer G., Strand E. und Horn W. — Über W. Horns litauische entomologische Kriegsbeute 1916. Entomolog. Mitteil. Bd. VII. Berlin-Dahlem 1918.

Vierhub G. — Die Schmetterlingsfauna der Umgegend von Lissa. Zeitschr. d. Naturwissenschaft Abtlg. d. deutsch. Gesell. f. Kunst und Wissenschaft in Posen. Nr 73. Jahrg. 22. Heft 2. Posen 1915.

Vierhub G. — Nachtrag zur Schmetterlingsfauna der Umgegend v. Lissa. Ibid. Nr 83. Jahrg. 25. Posen 1918.

Viertl A. — Przyczynek do fauny Galicji. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. IV. 1872.

Viertl A. — Beiträge zur Lepidopterenfauna der österr.-ungar. Monarchie. Entom. Zeitschr. X/XI. Guben 1896/1897.

Viertl A. — Die Biologie von *Botys pulustralis* Hb. Rovartani Lapok IV. Budapest.

Wachtel F. — Wiadomostki entomologiczne z Galicji zachodniej (przełożył z niemieckiego W. Kulczyński). Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. T. X. 1876.

Waga A. — Sprawozdanie z podróży naturalistów odbytej w roku 1854 do Ojcowa. Biblioteka Warszawska, pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi. T. II. Warszawa 1855—1857.

Wagner — podaje krótką wiadomostkę o motylach z górzystej okolicy Makowa. Spr. Kom. fiz. Pol. Akad. Umiej. T. II. 1868.

Werchratski J. — Przyczynek do krajowej fauny motylej. Ibid. T. III. 1869.

Werchratski J. — Dodatek do fauny motylej. Ibid. T. IV. 1870.

Werchratski J. — Motyle większe Stanisławowa i okolicy. Ibid. T. XXVIII. 1893.

Wierzejski A. — Zapiski z wycieczki podolskiej. Ibid. T. I. 1867.

Wize K. — Motyle okolic Jeżewa. Przyczynek do fauny wielkopolskiej. Tow. Przyj. Nauk. Rocz. XLIV. Poznań 1917.

Wize K. — Dopełnienie spisu motyli z Jeżewa. Prace Kom. mat.-przyrodn. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu. Serja B. T. I., zesz. 3 i 4. Poznań 1922.

Wocke M. — Verzeichniss der Falter Schlesiens. Zeitschr. f. Entomologie. Neue Folge. Heft 3. Breslau 1872.

Wocke M. — Verzeichniss der Falter Schlesiens. II. Microlepidoptera. Ibid. Breslau 1874.

Wolf M. — Der Kieferspanner (*Bupalus piniarius* L.). Beiheft für Forst- und Jagdwesen. Berlin 1913.

Wolf P. und Raebel H. — Verzeichniss der im Südosten von Oberschlesien vorkommenden Grossschmetterlinge. Entom. Zeitschr. Zentralorgan d. Intern. Entom. Ver. Jahrg. XXVII. Frankfurt a. M.1913/1914.

Woroniecka J. — Szkodniki pól, ogrodów i lasów, występujące na terenie Puław i okol. w roku 1923. Pamiętnik Państw. Inst. nauk. gosp. wiejskiego w Puławach. T. IV., część A. 1923.

Woroniecka J. — Przegląd ważniejszych szkodników, występujących na terenie Lubelszczyzny i Kieleckiego w roku 1924. Ibid. T. V., część A. Puławy 1924.

Woroniecka J. — Badania nad zwójkówkami drzew owocowych: *Argyroploce variegana* Hb. i *Tmetocera ocellana* F. Ibid. Tom VI., część A. 1925.

Xiężopolski A. — Rhopalocera Jugo zapadnoj Rossiji. Trudy obszczestwa isledowatelej Wołyni. T. VIII. Żytomir 1911.

Xiężopolski A. — Rezultaty naucznoj pojezdki po Wołyni w 1912 godu. Ibid. T. IX. Żytomir 1913.

Xiężopolski A. — Microlepidoptera okresnostej goroda Żytomira. Ibid. T. XI. Żytomir 1915.

Zimny J. — Fang und Zucht von *Hadena amica* Tr. Intern. Entom. Zeitschr. Jahrg. 20. Guben.

Żebrawski T. — Owady łuskoskrzydłe czyli motylowate z okolic Krakowa, zebrane i według własnego układu spisane. Kraków 1860.

Żebrawski T. — Spis owadów łuskoskrzydłych z okolic Krakowa i niektórych odleglejszych miejscowości. Spraw. Kom. fiz. c. k. Tow. nauk. krakow. T. I. 1867.

Żebrawski T. — Dodatek do spisu owadów motylowatych. Ibid. T. II. 1868.

Żebrawski T. — Drugi dodatek do spisu owadów motylowatych z okolic Krakowa i niektórych odleglejszych. Ibid. T. XII. 1878.

* * *

Berge F. — Schmetterlingsbuch nach dem gegenwärtigen Stande der Lepidopterologie neu bearbeitet von Prof. Dr H. Rebel in Wien. Stuttgart 1918. (9. Auflage).

Brudnica mniszka, jej sposób życia i jej tępienie. Wydawn. c. k. Ministerstwa rolnictwa. Wiedeń 1891.

Časopis Česke Společnosti Entomologické. V Praze. Rocz. I—XV.

Časopis československe společnosti entom. v Praze. Rocz. XVI—XXIII.

Czasopismo przyrodnicze w Łodzi. Organ Towarz. przyrodn. im. St. Staszica.

Deutsche Entomologische Zeitschrift. Berlin.

Entomologische Mitteilungen.

Entomologische Zeitschrift. Zentralorgan d. Internationalen Entom. Vereins. Frankfurt a. Main.

Entomolog Polski. Łódź.

Frey H. — Die Tineen und Pterophoren der Schweiz. Zürich 1856.

Hartmann A. — Die Kleinschmetterlinge des europäischen Faunengebietes.

Heinemann H. — Die Schmetterlinge Deutschlands u. d. Schweiz. Braunschweig.

Hofmann O. — Die deutschen Pterophorinen. Regensburg.

Horae Societatis Entomologicae Rossicae. Petersburg.

Izwiestia moskowskaho entomołogiczeskago obszczestwa. Moskwa.

Kennel J. — Die Palaearktischen Tortriciden. Stuttgart 1908—1921.

Kosmos. Organ Pol. Tow. Przyrodników we Lwowie.

Lepidopterologische Rundschau. Wien.

Seitz A. — Die Grossschmetterlinge der Erde. Palaearktischer Teil. Stuttgart.

Societas Entomologica. Zürich-Hottingen.

Spuler A. — Die Schmetterlinge Europas. Stuttgart.

Staudinger O. u. Rebel H. — Catalog der Lepidopteren des Palaearktischen Faunengebietes. Berlin 1911.

Supplementa Entomologica. Berlin-Dahlem.

Zeitschrift d. Österr. Entomologen Vereins Wien.

Zeitschrift d. Wissenschaftlichen Insektenbiologie. Berlin.

Skróty autorów:

Ben. = Benner
Bież. = Bieżanko
Brun. = Brunicki
Czek. = Czekanowski
Eich. = Eichwald
Firg. = Firganek
Garb. = Garbowski
Gieysz. = Gieysztor
Hed. = Hedemann
Hirsch. = Hirschler
Isa. = Isaak
Karcz. = Karczewski
Karp. = Karpowicz Stanisław
Kauc. = Kaucki
Kienz. = Kienzler
Klem. = Klemensiewicz
Krecz. = Kreczmer
Krem. = Kremky
Mańk. = Mańkowscy bracia
Masł. = Masłowscy bracia
Nieś. = Niesiołowski
Now. = Nowicki
Ostr. = Ostrowski
Prüff. = Prüffer
Roman. = Romaniszyn
Schait. = Schaiter
Scheff. = Scheffner
Schil. = Schille
Schul. = Schultz
Schum. = Schumann
Sit. = Sitowski
Słaszcz. = Słaszczewskij
Spei. = Speiser
Spul. = Spuler
St. = Stöckl
Stch. = Stach Stefan
Świąt. = Świątkiewicz
Vierh. = Vierhub
Viert. = Viertel
Werch. = Werchratski
Wierz. = Wierzejski
Wiz. = Wize
W. i R. = Wolf i Raebel
Xięż. = Xiężopolski
Żebr. = Żebrawski

Niektóre ważniejsze skróty użyte w części szczegółowej:

b. = bardzo (n. p. bardzo rzadki)
d. = dość (n. p. dość liczny)
dług. przed. skdł. = długość przednich skrzydeł
ex l. = ex larva (hodowany)
gąś. = gąsienica
gat. = gatunek
i in. = i inni
n. = nie
okol. = okolica, ce
pokol. = pokolenie
połud. = południowy, e
półn. = północne (pogranicze)
pospol. = pospolity
pow. = powiat
przedn. = przednie (skrzydła)
przyn. jabł. = przynęta jabłkowa
rew. = rewir
rzad. = rzadki
skdł. = skrzydło, ła
św. lamp. = przy świetle lampy
tyln. = tylne (skrzydło)
typ. = typowy, we
wojw. = województwo
wschod. = wschodnie
zachod. = zachodnie (pogranicze)

A. Rhopalocera.

Papilionidae.

Papilio L.

1. (4). ***P. machaon*** *L.* Rozpowszechniony na całym obszarze Polski od nizin aż w krainę hal, ale nie wszędzie jednakowo częsty. Pojawia się w dwu pokoleniach: w maju do połowy czerwca i od połowy lipca do końca sierpnia. W pewnych latach już w ostatnich dniach kwietnia, w innych jeszcze i we wrześniu spotykany, na łąkach, pastwiskach i polach, w ogrodach, pod lasami, na zrębach, wzgórzach i górach skalistych, słowem wszędzie tam, gdzie rośnie roślina służąca za pokarm jego gąś. Lata w bardzo ograniczonym obszarze, przywiązany do miejsca swego wylęgu. Spłoszonego motyla zastać można na drugi dzień w tem samem miejscu. Okazy w górach łowione są znacznie mniejsze. W pokol. letniem spotyka się rzadko odmianę ciemno-żółtą — gen. aest. *aurantiaca* Speyer. Poza tą występują w Polsce następ. odmiany: — ab. *bimaculatus* Eimer. = *bipunctata* Eimer. Są to okazy z drugą kropką u wierzchołka przedn. skdł. Jeżewo (Wiz.) i na Górnym Śląsku pojedynczo (W. i R.). Równie jak poprzednia mało różniącą się jest — ab. *rufopunctata* Wheeler. z pomarańczową plamką na pierwszym półksiężycu tyln. skdł. Nierzadka wśród typ. jest — ab. *immaculatus* Schultz (= ab. *tenuivittata* Spengel.), u której brak czarnej plamki na skdł. przedn. między żyłkami 4 i 5; pomiędzy typ. — Bracia Masłowscy opisują odmianę: ab. *incompletus* Masł. — «*Alarum posticarum marginis externi macula semilunaria superior nulla*». — Brak pierwszej plamy półksiężycowej na brzegu przednim skdł. tyln. Plam licząc od wydłużonego ogonka w górę u normalnych okazów jest cztery, a ab. *incompletus* (Masł.) posiada ich tylko

trzy, — ab. *niger* Heyne. Ciemna. Jeżewo (Wiz.) — ab. *pallida* Tutt. Jasna. Zawiercie ex l. (Masł.); okol. Lwowa w maju; — ab. *sphyrus* Hb. o pasach przybrzeżnych szerokich i czarnych, a czarny pas na tyln. skdł. dosięga prawie czarnego zamknięcia końca komórki środkowej; Górny Śląsk (W. i R.), Jeżewo (Wiz.) i okol. Lwowa; — ab. *convexifasciatus* Kuno. Górny Śląsk (W. i R.). Wize opisał trzy następujące odmiany: — ab. *sciata* Wize, z szeroką przepaską przybrzeżną na odwrocie skdł. tyln.; — ab. *incisa* Wize — «*z mniej lub więcej nacinaną błękitną przepaską tyln. skdł. z powodu silnego przyprószenia żyłek jasno-żółtemi łuseczkami*». — ab. *karczewskia* Wize — «*znamienna oddzieleniem się trzeciej czarnej plamy na górnej powierzchni przedn. skdł. od zewnętrznego żeberka środkowej komórki*». Wszystkie trzy powyższe odmiany pochodzą z Jeżewa w Wielkopolsce.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na dzikiej marchwi *Daucus carota* i innych Umbeliferach: *Antheum*, *Carum carvi*, *Pimpinella* etc. Jako ciekawe zjawisko należy zanotować fakt różnobarwności poczwarek. Z gąsienic zebranych przeze mnie w tem samem miejscu i czasie, na tejże samej roślinie (*Daucus carota*) w Lubyczy Królewskiej, otrzymałem trzy serje poczwarek: jedne jednostajnie jasno ochrowe, inne brudno białe w czarne podłużne pręgi, a jeszcze inne jednostajnie jasno zielone. Motyle wylęgłe niczem się od siebie nie różniły. (Roman.).

2. (1). ***P. podalirius*** L. Motyl znany powszechnie w całej Polsce z wyjątkiem wojew. wileńskiego i Podlasia, skąd go dotychczas jeszcze nie wykazano. Rzadszy od poprzedniego, równocześnie z nim się pojawiający. Lata dość wysoko ponad krzakami kwitnącego bzu (lilaku) *Syringa vulg.*, na których chętnie w maju siada. Lubi suche pagórkowate miejsca, lub słoneczne zbocza, a nawet ogrody. Częstość występowania bywa w różnych stronach różną, miejscami nawet jest rzadki, jak n. p. w woj. pomorskiem. Z odmian znane są w Polsce następujące: — ab. *ornata* Wheel. z Jeżewa (Wiz.); Zawiercie ex l. (Masł.); — ab. *undecimlineatus* Eimer. o jednej z przepasek rozdwajającej się tak, iż w pośrodku wyłania się tło skdł. Rytwiany (Karp.), Zawiercie ex l. (Masł.); — ab. *reductus* Schultz. z redukcją prąg. Zawiercie ex l. (Masł.). — gen. aest. *zanclaeus* Zell., z jasnożółtym odwłokiem i o bardziej ostrych wierzchołkach skdł. przedn. Rytwiany b. rzad.

(Karp.). Klemensiewicz opisuje odmianę: — ab. *interruptus* Klem. — «*Alarum anter. striga quarta in cellula 4 interrupta*». Na skdł. przedn. czwarta pręga, przechodząca przez żyłkę poprzeczną, jest w komórce czwartej dość szeroko przerwana.

Występuje we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje przy końcu czerwca do połowy lipca, następnie we wrześniu na tarninie, gruszy i jarzębinie. Poczwarki z gąś. jesiennych zimują.

(10). *Thais polyxena* Schiff. Bracia Mańkowscy podają tego motyla ze Śląska bez bliższych dat. Poza niemi nikt tego motyla nie wykazuje. Ponieważ jednak występuje on w najbliższem sąsiedztwie Małopolski, t. j. na Śląsku, w południ. Morawach, na Węgrzech i na Bukowinie, spodziewać się przeto można pojawu tego motyla i u nas, szczególnie w zakątkach południ. wschodn. Małopolski.

Parnassius Latr.

3. (36). ***P. mnemosyne*** L. Motyl ten wykazany dotąd tylko z Małopolski, lata w nizinach w maju do połowy czerwca, a w wysokich górach w czerwcu i lipcu; Tatry, Pieniny. Dziwnym jest fakt, iż motyl ten pojawia się na lewym brzegu Popradu nad potokiem Gontarowskim, nad Wielką i Małą Roztoką od 500—1265 m. ponad poż. morza, a w samej dolinie Popradu, t. j. w Rytrze, Barcicach i Młodowie niema tego motyla wcale (Schil.). W Pieninach rzadszy od *P. apollo*. Sitowski łowił go na Bańkowym Groniku; Olchowa k. Liska (Scheff.); Brunicki zauważył, iż okaz złowiony na Magórze w pow. stryjskim, był znacznie mniejszy od nizinnego. Poza tem na całym obszarze Małopolski buja po wilgotnych polanach i łąkach leśnych, nie jest pospolity i występuje b. lokalnie. — ab. *intacta* Krul. w lesie Bereźnickim przy końcu maja 2 okazy (Brun.). — trans. ad. v. *nubilosus* Christ. Olchowa (Scheff.); pod Lwowem (Roman.); przejściową formą do tejże jest — ab. *athene* Stich. Biłohorszcze pod Lwowem 2♂♂ w czerwcu (Kauc.).

W krajach sąsiednich pojawia się w północn. wschodn. i południ. pograniczu.

Gąś. żyje na *Corydalis cava* i *halleri* w kwietniu i maju, w dzień ukryta między liśćmi przy ziemi.

4. (14). ***P. apollo*** L. Występuje prawdopodobnie wzdłuż całych Karpat od połowy lipca do połowy września. W Tatrach,

Pieninach: Szczawnica, Krościenko i Czorsztyn. (Now. Klem. Sit.). Waga łowił go na Sokolicy w Pieninach, Żebrawski na Brejarce nad Szczawnicą. Pojawia się również w Pieninskim potoku; K. Wodzicki łowił go koło Czerwonego Klasztoru. Dalej na wschód lata na lewym brzegu Popradu po grzbietach wzgórz: Wielki Rogacz 1128 m., Radziejowa 1265 m., na Skałce 1082 m. i na polanach Magurzyca i Jaworzyna, t. j. między działem wód Wielkiej i Małej Roztoki. W roku 1893 złowił Schille tamże kilkanaście okazów 8 września, a widział jeszcze szybującego *apolla* 12 października! tego samego roku. Ten późny pojaw tłómaczy Schille dżdżystą porą letnią. Nowicki łowił tego motyla i w Żegestowie. W okolicy Cisny łowił go Scheffner, więc prawie w pośrodku łuku Karpat. Między Kutami a Żabiem, na stokach gór skalistych nad Czeremoszem łowił go Nowicki. Motyl ten nie chętnie zniża się do dna dolin, buja przeważnie na zrębach wysokich szczytów, lub też na stokach gór, siadając na ostach lub na *Eupatorium cannabinum*. Seitz podaje, iż typowy *apollo* pojawia się tylko w Skandynawji i Finlandji. W Polsce występuje w odmianach — ab. *pseudonomion* Christ. posiadającej czerwoną plamkę w czarnej plamie brzegu pachowego skdł. przedn. i takąż czerwoną plamkę w czarnej plamie brzegu ramiennego, leżącej ponad poprzednią; tą odmianę łowiono na Radziejowej (Schil.) i w dolinie Kościeliskiej (St.); — ab. *flavomaculata* Deck. o oczkach zamiast czerwonych żółto wypełnionych. Krościenko koło Szczawnicy i na Radziejowej koło Rytra (Schil.); — var. *carpathicus* Reb. et Rog. posiada przedewszystkiem bardzo szerokie skdł., tło białe lekko żółtawe, u ♀♀ czarno przyprószone, a plamy krańcowe brzegu pachowego tyln. skdł. (Analflecke) zwyczajnie zupełnie czarne. Z Radziejowej (Schil.), z Tatr (St. i Prüff.) i z okol. Cisny (Scheff.). — Niesiołowski w swej pracy: «Parnassius apollo L. z Tatr polskich» stwierdza, że wszystkie okazy łowione w Tatrach polskich, należy uważać za należące do subspec. *candidus* Verity, a nie za var. *carpathicus* Reb. et Rog. Z Wielkopolski podaje Schumann: — «ein Exemplar bei Unterberg» Puszczykowo. — Bracia Mańkowscy wymieniają Śląsk, a Eichwald pisze: — «Volhynien cum P. Mnemosyne». W Starem Siole pod Lwowem złowiono mały okaz najbardziej zbliżony do ab. *albus* Reb. u. Rog. (leg. prof. Kozi-

kowski i Keller). Okaz ten znajduje się w zbiorach Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie.

Z naszego pogranicza motyl ten znany jest w Czechach (podobno na wymarciu), Morawach, na Śląsku, dalej wymieniają go z czechosłowackich Karpat. Czekanowski L. nadmienia w «Verzeichniss der Volhynischen und Podolischen Schmetterlinge», iż ten motyl miał się ongiś pojawiać w okolicy Krzemieńca i w miejscowości Malina w okol. Kijowa. Xiężopolski w swej pracy [1]) powątpiewał o prawdziwości tych dat, stwierdzając, iż do ostatnich czasów nikt tego motyla w całej południ. zach. Rosji nie złowił.

Szeliuszko [2]) twierdzenie to obalił, łowiąc w Tsharach pod Radomyślem w Kijowskiej Gubernji w roku 1918 w lipcu 4 ♂♂ i 5 ♀♀ tego motyla, należących do odmiany *democratus* Krul.

Gąś. tego motyla żyje na *Sedum fabaria* Knoch., *Sedum telephium* i *Sedum album*.

Pieridae.

Aporia Hbn.

5. (38). ***A. crataegi*** L. Pojawia się w całej Polsce perjodycznie od maja do sierpnia, prawdopodobnie w dwu pokoleniach, w pewne lata pojedynczo, tak iż bywa nawet rzadki, w inne znów występuje masowo po wsiach i miastach, tak w nizinach jak i w górach. — ab. *alepica* Cosm. ma wszystkie skdł. przeźroczyste; przejściowe okazy do tej odmiany spotykano tu i ówdzie.

Poza Polską znany w całej Europie.

Gąś. po wylęgu z jajek, przędzą sobie właściwe gniazda, w których aż do jesieni żyją towarzysko. Na zimę ubezpieczają gniazdo wspólną przędzą, którą po przezimowaniu na wiosnę opuszczają, rozpraszając się po drzewach i krzakach: głogu, tarniny, czeremchy, śliw, gruszy i jabłoni i innych drzewach owocowych, a nawet po jarzębinach, wyrządzając w sadach ogromne szkody. Motyle po wylęgu z poczwarek, wypuszczają z odwłoków

[1]) »Rhopalocera« Юго зап. д. Россіи ex 1911, patrz w spisie literatury.

[2]) Sheljuzko L. »Parnassius apollo L. in Südwest-Russland«. Zeitschrift für wissenschaftl. Insektenbiologie Berlin. Band XV. 1919/20.

ciecz krwisto-czerwono zabarwioną (podobnie jak *P. podalirius* L.), co spowodowało u nieświadomego ludu bajkę o «krwawym deszczu».

Pieris Schrk.

6. (45). ***P. brassicae*** L. Jeden z najpospolitszych motyli w całej Polsce, tak w dolinach, jak i w górach. Lata w dwu pokoleniach: gen. vern. *chariclea* Stph. od ostatnich dni kwietnia do końca maja. Należą tu okazy mniejsze, u których narożniki skdł. przedn. są czarniejsze i odwrót skdł. jest ciemniejszy. Są one mniej liczne od okazów pokolenia letniego — ab. *lepidii* Röb., pojawiających się mniej więcej od połowy lipca do końca września. Te okazy są większe, a mniej intensywnie ubarwione.

Poza granicami Polski znany w całej Europie.

Gąsienica żyje na wszystkich rodzajach kapusty, ale też i na *Reseda*, *Tropaeoleum*, *Lepidium* i innych od maja do września. Jesienne poczwarki zimują.

7. (48). ***P. rapae*** L. Wszędzie w Polsce pospolity, tak w nizinach jak i w górach, a nawet dosięga krainy turni. Pojawia się zwyczajnie w towarzystwie poprzedniego, ale mniej licznie, w dwu do trzech pokoleniach, od ostatnich dni marca do końca maja i od połowy lipca do jesieni. Z wiosną lata gen. vern. *metra* Stph. mniejszy od typ., z nakreśleniami mniej wyraźnemi, spodzie tyln. skdł. ciemniejszym. Do form wiosennych należą również: v. *leucotera* Stph. okazy również mniejsze od typ. o zanikającej plamie wierzchł. skdł. przedn.; — ab. *immaculata* Ckll. pozbawiona zupełnie plam wierzchołkowych (Rytro), Tatry (Nieś.). Jeszcze dalszą odmianą jest ab. *debilis* Alph., u której i plamy środkowe zanikają. Odmiany o żółto zabarwionym wierzchu skdł., przeważnie ♀♀ pokolenia wiosennego, należą do ab. *flavicans* Krul. (= ab. *flavida* Pet. = form. *flavescens* Röber.). Dla żółto ubarwionych ♀♀ pokol. letniego proponuje Stach nazwę ab. *luteola* Stach.

Pokolenie letnie jest formą typową, okazy są większe z wyraziściejszemi i czarniejszemi rysunkami. Wśród pokolenia letniego pojawiają się u nas w Polsce następ. odmiany: ab. *deleta* Strand., odpowiadająca wiosennej v. *leucotera* Steph. Okol. Lwowa w lipcu i we wrześniu (Kauc. i in.) — ♀ ab. *posteropunctata* Stach. — «*Alae pallide luteolae. Maculae mediae et macula api-*

calis in alis anterioribus tenua linea conjunctae, similiter atque in ab. conjuncta Verity. Alae posteriores supra praeter maculam marginalem cum perparva macula inter venas III_1 et III_2 et maior macula inter III_3 et IV_1». Barwa skrzydeł śmietankowo-żółta; wszystkie plamy na skdł. przedn. ze sobą smugą połączone; na skdł. tyln. występują dwie czarne plamki nadliczbowe. Okaz był złowiony w Czarnym Dunajcu 3 sierpnia 1924 r. — ♀ ab. *hyperpunctata* Scheffner zbliżona jest do ab. *posteropunctata* Stach.; różnica leży w tem, iż wszystkie plamy są u niej oddzielne, t. j. nie połączone ze sobą smugą jak u poprzedniej. Dokładniejszy opis patrz Soc. Entom. 40 Jahrg. ex 1925 Nr 10, p. 38. Okaz taki złowiony był w Olchowej jeszcze w roku 1914 16 lipca. Niejako przejściową odmianą do poprzedniej, a właściwie jej równą jest: ab. *relicta* Xięż., u której powyżej wymieniona plama między żyłkami III_3 i IV_1 już jest obecną. Śladu przyprószenia kilku czarnemi łuseczkami — («nur einige schwarze Schuppen» — jak pisze Scheffner) — między żyłkami III_1 a III_2, Xiężopolski albo nie zauważył, lub poprostu zignorował. Przypuszczam przeto, że ab. *hyperpunctata* Scheff. = ab. *relicta* Xięż., którą autor już w roku 1911 opisał w pracy «Rhopalocera Юго западной Россіи» na str. 24 i na tab. I, fig. 1 zobrazował. Xiężopolski uważa to pojawianie się plamy na tyln. skdł. za zjawisko atawistyczne, zwrot do oddalonej przeszłości, kiedy to wszystkie ♀♀ *P. rapae* posiadały podobne piętno; z tego też powodu uznał tę odmianę za reliktową. — ab. *leucosoma* Schaw., pojawia się miejscami jako trzecie pokolenie w październiku. Są to okazy o tułowiu i przedtułowiu zupełnie białym, spodzie przedn. skdł. w komórce środkowej z podłużnym żółtym pasem, a spodzie tyln. skdł. żółtym. Zawiercie 2 października (Masł.). — W dnie upalne motyle tego gatunku, jak i pokrewne, siadają gromadnie na błotach lub wilgotnych miejscach dróg i ścieżek, przy strumykach etc. i raczą się wilgocią.

W krajach sąsiednich również wszędzie pospolity.

Gąś. wyrządza szkody podobnie jak poprzedniego gatunku. Żyje od maja do jesieni na kapuście, rezedzie, nasturcji i in. t. p.

8. (52). ***P. napi*** L. Również pospolity na całym obszarze Polski. Występuje w dwu pokoleniach. Forma typ. *P. napi* L. należy do pokolenia wiosennego. Odwrót skdł. tyln. i wierzchołek odwrotu skdł. przedn. zawsze cytrynowo żółto zabarwiony.

Odmiany *gen. vernalis:* — ab. ♀ *radiata* Röber. Tło wierzchu skdł. jak u typ. lub słabo żółtawe, wszystkie żyłki na wierzchu skdł. szeroko szaro lub czarno rozszerzone i od ciemnej nasady skdł. promienisto ku brzegowi skdł. się rozchodzące, szczególnie na skdł. tyln., inne plamy wskutek tego, mniej lub wcale nie widoczne. Rzeszów w połowie kwietnia (Klem.); Persenkówka pod Lwowem 9 maja (Ostr.); Białowieża (Gieysz.) 19 maja (wymienił jednak przez pomyłkę jako forma *meta* Wagner). Pośród tych mogą się zdarzać okazy o tle wybitnie żółtem przechodzącem aż w ochrowo żółte. Takie okazy należy zaliczać do — ab. ♀ *radiata* Röber, forma *lutescens* Schima. — Przejściową odmianą do ab. ♀ *radiata* Röber jest — ab. *intermedia* Krul. Sereńczany pod Wilnem (Dampf.) i Pacanów w ziemi Sandomierskiej (Karp.).

Odmiany *gen. aestiva:* — v. *napaeae* Esp. W obu płciach nakreślenia jak u typ. *P. napi* L., plamy na skdł. zwyczajnie intensywniejsze, zaś na odwrocie skdł. niekiedy w zanikające; nie jest to jednakże regułą. Wśród tego pokol. letniego występują u nas następujące odmiany: — ab. ♂ *bimaculata* Schima, należą tu ♂♂ v. *napaeae* Esp. o wyraźnych dwu plamach środkowych (medjalnych) na skdł. przedn.; — ab. ♀ *meta* Wagner o tle skdł. zawsze białem, silnie przyciemnionem; przyciemnienie to nie jest tak jak u wiosennej ab. ♀ *radiata* Röber. promieniste, lecz więcej rozlane, szczególnie przy brzegu zewnętrznym skdł. przedn. Tatry, Czarny Dunajec w połowie lipca (Stach); Worochta (Gieysz.). — Podobnie znaczone okazy, ale o żółtem tle należy zaliczać do — ab. ♀ *flavescens* Wagner[1]). 2 ♀♀ w ostatnich dniach lipca około Stawu Gąsienicowego i na drodze z Roztoki do Morskiego Oka (Prüff.); Pacanów 3 okazy b. rzadki (Karp.). Podobnie jak w pokoleniu wiosennem, spotykamy i w pokoleniu letniem okazy przejściowe: — ab. ♀ *interjecta* Röber, są to okazy v. *napaeae* Esp. z żyłkami słabo szaro przyprószonemi etc.; — ab. ♀ *sulphurea* Schöyen, jak v. *napaeae* Esp., lecz o tle wybitnie ochrowo-żółtem; — ab. ♀ *confluens* Schima, u której obie plamy na skdł. przedn. mogą być ze sobą połączone. Również tu i ówdzie wśród typ., ale rzadko spotykany.

---

[1]) Szczegółowy opis ab. *flavescens* Wagner i ab. *meta* Wagner wraz z doskonałemi tablicami barwnemi, patrz: Verhandlungen der k. k. zoologisch-botan. Gesellschaft in Wien, tom 53, ex 1903, str. 174 i następne.

W obu pokoleniach zdarzają się okazy pozbawione plam medialnych na skdł. przedn., a często z obu stron skdł. Takie odmiany, szczególnie ♂♂, należy zaliczać do — ab. ♂ *impunctata* Röber. W przeciwieństwie do okazów typ. w obu pokoleniach, zdarzają się okazy, które na odwrocie skdł. tyln. i w wierzchołku odwrotu skdł. przedn. są białe a nie żółto zabarwione — ab. *subtalba* Schima. Odrębną rasą pokolenia letniego jest — v. *bryoniae* O. Jest to pratyp *P. napi* L., który jako relikt z epoki lodowcowej, zachował się po dzisiejszą dobę tylko w Europie północnej, w Alpach i w wysokich górach Europy środkowej etc. ♂♂ tej odmiany z wierzchu skdł. b. mało się różnią od typ. *P. napi* L., natomiast ♀♀ v. *bryoniae* O., podobnie jak wiosenne ab. ♀ *radiata* Röber, są silnie ściemnione na wierzchu skdł. przedn., a żyłki mają szeroko czarno ku brzegowi skdł. rozszerzone. Tło skdł. może być białawe aż do ciemno żółtego. Główną jednak cechą charakteryzującą v. *bryoniae* O. w obu płciach jest ciemne rozszerzenie żyłek i na odwrocie obu par skdł., bardziej intensywne, niż u typ. *P. napi* L. czy u in odmian. Weismann a po nim Schima i in. hodowlą ex ovo, wykazał, że z poczwarek pochodzących od v. *bryoniae* O., wylęgają się w pokoleniu wiosennem zawsze tylko typ. *P. napi* L., lub jego odmiany, a nigdy v. *bryoniae* O., czyli że v. *bryoniae* występuje wyłącznie tylko w pokoleniu letniem i to tylko w wysokich górach etc. [1]) U nas pojawia się w Tatrach (Nieś.) i wzdłuż Karpat na łąkach wysoko położonych, nigdy w dolinach. 2 okazy w Smoleniu w okol. Zawiercia (Isa.) oznaczone we Wiedniu!? Okazy jeszcze bardziej ściemnione, prawie kompletnie czarne, przy równoczesnym zaniku tła, należą do — ab. ♀ *concolor* Röber. 2 ♀♀ złowiono pod Czarnohorą 10 czerwca (Kauc.). Poza temi wszystkiemi odmianami w obu pokoleniach istnieje cały szereg form pośrednich między poszczególnemi odmianami, tak iż nieraz b. trudno orzec, czy dany okaz należy uważać za bezspornie należący do tej lub innej odmiany. Prócz tego wykazano jeszcze następujące odmiany: — ab. *verna* Strand. Podhale (Stach); — ab. *nana* Röber, b. małe okazy ♂♂ bez nakreśleń i plam lekko żółto zabarwione w pokol. wiosennem. Brzeziny pod Częstochową (Prüff.); — ab. *sabellicae*

[1]) Weismann: Studien zur Deszendenztheorie I. Über den Saisondimorphismus der Schmetterlinge, Leipzig 1875. S. 32.

Steph., plama środkowa bliższa plamy przywierzchołkowej z nią złączona. Zawiercie (Masł.) i okol. Lwowa. — ab. *napelli* Lambillon podaje Wize z Jeżewa. — ab. *heptapotamica* Krul. Okazy o połowę mniejsze w pokol. letniem. 2 ♀♀ w sierpniu Lubycza Królewska i Rzęsna Polska (Roman.). Nową odmianę opisuje Stach w Sprawozd. Kom. fizjograf. w tomie 58/59 — ab. ♀ *aversomaculata* Stach. — «*Alae anteriores subtus cum maculis tribus nigris*». — Na odwrocie skdł. przedn. znajduje się obok dwu plam środkowych jeszcze jedna plama wyraźna między żyłkami III_1 i III_2. Okaz złowiony w Czarnym Dunajcu 8 sierpnia.

Poza Polską *P. napi* L. znany w całej Europie.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gatunków na kapustach, *Turitis glabra*, *Reseda lutea* i in.

Leucochloë Röber. (Pieris Schrk.).

9. (57). ***L. daplidice*** L. Mniej liczny od poprzednich, pojawia się w całej Polsce, lecz nierównomiernie pod względem częstości, czy też rzadkości występowania w pewnej dzielnicy. W pierwszem pokoleniu, jako gen. vern. *bellidice* O., mniej więcej od połowy kwietnia do pierwszych dni czerwca. Rozmiarami mniejszy i o spodzie skdł. tylnych ciemniej, zielono zabarwionym. Typowa forma, występująca w lecie, jest częstszą. Lata w lipcu i sierpniu, a niekiedy jeszcze i we wrześniu po polach, łąkach kwiecistych i po suchych ugorach tak w nizinach, jak i w górach. Motyl bardziej stepowy. — ab. *anthracina* Schultz. Jeden okaz w Żwirze pod Warszawą 24 lipca (Krecz.).

W krajach ościennych wszędzie znany.

Gąś. żyje w maju i w jesieni na *Sinapis*, *Sisymbrium* i innych krzyżowych oraz na *Rezedach*.

Anthocharis B.

10. (69). ***A. cardamines*** L. Nie rzadki, a miejscami nawet dość pospol. od ostatnich dni kwietnia do połowy czerwca w całej Polsce zarówno nizinnej, jak i górzystej na wilgotnych łąkach, lub w pobliżu tychże, na polanach leśnych, brzegach lasów, a także w oświetlonych gajach, skąd zapędza się w odleglejsze kwieciste miejsca. ♀♀ rzadsze od ♂♂. Wszystkie okazy

łowione w Wileńszczyźnie wykazują skarlenie postaci, niektóre zbliżają się do ab. *hesperides* Newnhan (Prüff.).

Poza Polską w całej Europie znany.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na różnych gat. *Cardamine*, *Turritis glabra*, *Hesperia matronalis*, *Arabis arenosa*, *Sisymbrium* etc. Poczwarka zimuje.

Gonepteryx Leach.

11. (124). ***G. rhamni*** L. Jeden z pierwszych zwiastunów wiosny. Motyle po przezimowaniu ożywiają lasy wczesną wiosną czasem licznie i towarzysko, niekiedy do początkowych dni czerwca. Poraz wtóry zjawia się w lipcu i lata do późnej jesieni, szczególnie w rzadkich lasach i na otwartych polanach w całej Polsce, aż w doliny górskie (dolina Strążyska, Podhale etc.).

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od maja do lipca na *Rhamnus cathartica* i *R. frangula*. Znajdowano gąś. i na młodych krzakach dębowych.

Colias F.

12. (86). ***C. palaeno*** L. Typowe okazy występują tylko w północnej Europie. U nas w Polsce pojawiają się następujące odmiany: — v. *europome* Esp., są to okazy większe od typ., ♂♂ cytrynowo żółte, ♀♀ zaś białawe, a od spodu żółte. Motyl b. lokalny, a tam gdzie się pojawia nie zawsze jest liczny. Lot bardzo bystry. Lata od połowy czerwca do połowy lipca. Ulubionem miejscem pobytu są leśne łąki podmokłe i torfowiska porosłe borowinami i *Ledum palustre*. Grudziądz, Lubawa, Kartuzy i Gdańsk (Spei.); Bybki koło Wilna (Hering); Horodyszcze w pow. nowogródzkim ♂ i ♀ leg. Danieyko (Krem.) Mosina obok Poznania i okol. nad rzeką Prosną (Schum. i in.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); Podlasie (Krem.); Białowieża (Gieysz.); okol. Pińska (Głazow); okol. Zawiercia (Masł. i Isa.); Machocice (gory Świętokrzyskie) leg. Wiśniewski (Krem.); Częstochowa (Prüff.); Kielce (Bież.); Wołyń (Xięż.); Górny Śląsk (W. i R.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej (Karp.); w Małopolsce znany z Podhala (Stach); Łańcut (Zimmermann); okol. Lwowa (Now.); Niemirowa pod Rawą Ruską (Scheff.). Wśród tej odmiany pojawiają się

♀♀ żółto jak ♂♂ barwione, należą one do — ab. ♀ *illgneri* Rühl. B. rzad. w okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); na Górnym Śląsku koło Katowic (W. i R.); Zawiercie (Masł. i in.); Czarny Dunajec (Stach); — ab. *herrichi* Stgr. wraz z poprzednią w Zawierciu (Isa.); Wołyń (Xięż.). Bieżanko opisuje nową odmianę — ab. *sitowski* Bież. — «*Alae anticae ac posticae cum latis marginibus*». Czarny punkt w polu środkowem skdł. przedn. bez źrenicy. Nasady skdł. mało zaciemnione, czarna obwódka b. szeroka przy brzegu pachowym skdł. przedn. sięga do połowy brzegu tworząc klin, a pomiędzy C_2 i A_1, posiada charakterystyczny występ. Dąbrowa pod Kielcami (leg. Bież.). — ab. *flavoradiata* Wheeler, u której czarna obwódka poprzerywana jest żółtem użyłkowaniem. Zawiercie (Masł.); — ab. ♀ *reducta* Geest. ♀♀, u których czarne obwódki są szeroko poprzerywane lub upstrzone plamami barwy tła skdł.; bardzo rzad. Zawiercie, Białowieża i w ziemi Sandomierskiej.

Pojawia się w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w maju na *Vaccinium uliginosum*.

13. (91). ***C. phicomone*** Esp. W spisie braci Mańkowskich figuruje wykazany ze Śląska? Ze względu na to, że ten gatunek alpejski występuje w górach Czechosłowacji, można się go spodziewać i w Tatrach.

Poza granicami Polski wymieniają ten gat. tylko z Prus wschodn., z Łotwy i z południ. pogranicza.

14. (98). ***C. hyale*** L. Od dwu do trzech pokoleń. W maju *gen. vern.* Verity, mniej częste, pokolenie letnie liczniejsze, od połowy lipca do połowy października w całej Polsce. Miejscami b. pospolity wszędzie po odłogach, błoniach, koniczyniskach, na kwiecistych stokach słonecznych, tak w nizinach, jak i w górach. Najpospolitszy z rodzaju *Colias*. Z odmian występują w Polsce następujące: — ab. *flavofasciata* Lambill., żółte plamy w czarnej obwódce skdł. przedn. duże i ze sobą połączone tworzą przepaskę żółtą. Zawiercie, Sandomierz, Pieniny, Żurawno, Lwów (Hołosko). — ab. *sareptensis* Stgr. ♂♂ intensywniej żółto, ♀♀ lekko żółto zabarwione, a przepaska submarginalna przedn. skdł. szersza i dłuższa, dosięga prawie brzegu wewnętrznego. Okazy przejściowe łowił w ziemi Sandomierskiej (Karp.). — ab. *apicata* Tutt., obwódka skdł. przedn. jednostajnie czarna, prawie

bez żółtych plam. Brzuchowice pod Lwowem, Lubycza Królewska pod Rawą Ruską (Roman.); — ab. *unimaculata* Tutt. z jedną pomarańczowo-żółtą plamką na środku tyln. skdł. zamiast ósemki, lepiej widoczną na odwrocie skdł. Podhale (Stach), Zawiercie (Masł.), Lwów (St. i in.), Podhorce pod Stryjem (Brun.); — ab. *simplex* Neuburger, są to okazy pozbawione zupełnie obwódek na wszystkich skdł., tylko ze śladem przyprószenia w wierzchołku skdł. przedn. Okolice Lwowa (St.). Przejściową do tejże jest — ab. *emarginata* Röber., u której obwódki skdł. przedn. bywają mniej lub więcej zredukowane. Tylne skdł. są zupełnie pozbawione tychże podobnie, jak u pop. odmiany. Podhale (Stch.), Olchowa koło Liska (Scheff.), Zawiercie (Masł.); — ab. *obsoleta* Tutt. z częściowym lub zupełnym zanikiem obwódek, ale tylko na tyln. skdł. Nierzadki w pow. nowogródzkim (Krem.), w okol. Lwowa, Lubyczy Król. (Roman. i in.) i Sandomierza (Karp.) — ab. *intermedia* Tutt. Jest to forma przejściowa do ab. *obsoleta* Tutt., bo tylko z marginalną przepaską na tyln. skdł. Pojawia się razem z poprzednią na polanach puszczy Białowieskiej (Gieysz.), na Podlasiu i w pow. nowogródzkim (Krem.) i w Małopolsce; — ab. *obsoleta-pallida* Tutt. dalsza modyfikacja, mało się różniąca od powyższych. Zawiercie (Masł.); — ab. *flava* Husz.[1]) (= ab. *inversa* Alph.), są to okazy ♀♀ o barwie ♂♂: Zawiercie (Masł.), w pow. nowogródzkim (Krem.), Podhale (Stach), okolice Lwowa. Bieżanko opisuje nową odmianę — ab. *turi* Bież. — «*Macula nigra in vertice alarum anticarum in duas partes interrupta*». ♂ o silnie zredukowanych czarnych plamach w wierzchołku skdł. przedn. do dwu równolegle biegnących czarnych pasków. Okolice Poznania. Okazy tak ubarwione zaliczyć należy do ab. *flavofasciata* Lambill. — ab. *duplex* Xięż.[2]), są to okazy ♀♀, u których prócz szerokiej krańcowej (marginal.) wstęgi na wierzchu tyln. skdł., pojawia się szereg plam przykrańcowych, często z sobą połączonych, tworząc równoległą wstęgę przedkrańcową (antemarg.); okazy takie łowiono na Wołyniu (Xięż.); — ab. *heliceides* Selys., b. małe okazy; rozpiętość skdł. około 30—33 mm. Skole

[1]) Röber (w Seitzu) określa błędnie nazwą *flava* Husz. okazy noszące miano *flavofasciata* Lambill. (Stach według oryg. diagn. węgiersk.).

[2]) Opis i rysunek patrz Xiężopolski: »Rhopalocera Юго западной Россіи«, na str. 28 i Tab. I, fig. 2.

w sierpniu (Kauc.). W Lubyczy Król. pod Rawą Ruską złowiłem 30 lipca okaz ♂, który prócz tego, że jednoczy w sobie znamiona dwu odmian, t. j. ab. *obsoleta* Tutt. i ab. *unimaculata* Tutt., wykazuje cechę, której brak wszystkim innym, dotąd znanym odmianom. Na odwrocie przedn. skdł. z czarnej plamki diskoidalnej wybiega wzdłuż żyłek ku zewn. brzegowi czarna strzałka około 5 mm. dług. w kształcie klina, zwrócona ostrzem nazewnątrz. Pod nią w komórce między żyłkami III_1 i III_2 przebiega druga taka strzałka w tym samym kierunku, ale nieco krótsza. W ten sposób powstaje jeszcze jedna cecha. Okazom w ten sposób nakreślonym proponuję nazwę — forma *striata* Romaniszyn. Okaz znajduje się w Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie jako depozyt zbiorów Komisji fizjograf. Akad. Umiej.

Poza granicami Polski znany w całej Europie.

Gąś. żyje na wykach *Coronilla varia*, koniczynach i *Medicago* od jesieni do kwietnia i znów w czerwcu i lipcu.

15. (111). ***C. chrysotheme*** Esp. Znany prócz Krzemieńca (Czek.) tylko z Małopolski. Jedną parkę złowił ks. Watzka w Jarosławiu pod Przemyślem. Świątkiewicz w Zaleszczykach przy końcu sierpnia. W zbiorach Werchatskiego w Muzeum ruskiem we Lwowie znajduje się jeden okaz niewiadomego pochodzenia. Jarosław i Krzemieniec będą punktami, leżącemi na linji półn. zasięgu tego południ. gatunku.

W krajach ościennych występuje tylko w południ. i południ.-wschodn. pograniczu.

Gąś. żyje na *Vicia hirsuta*.

16. (113). ***C. croceus*** Fourcr. (= *edusa* F.). W maju i czerwcu jako *gen. vern.* Verity rzadki, częstszy zaś w pokoleniu letniem, t. j. od ostatnich dni lipca do pierwszych dni września, a niekiedy pojawia się i w październiku prawdopodobnie jako trzecie pokolenie, po ugorach, pastwiskach, polach, zrębach, łąkach leśnych, po słonecznych zboczach, w różnych okol. Polski tak w nizinach, jak i w górach, jednak jest dość lokalny i nie pospolity; ♀♀ znacznie rzadsze. Bardzo rzadką odmianą jest — ab. ♀ *helice* Hbn., są to ♀♀ o białem tle skdł. Łowiono je wraz z typ. w okol. Warszawy, w ziemi Sandomierskiej (Karp.). W Małopolsce w okol. Lwowa i Janowa (St.). W Karpatach w miejscowości Olchowa pod Liskiem (Scheff.).

Poza granicami Polski znany w całej Europie.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu i po raz drugi we wrześniu do maja (zimuje) na Motylkowatych jak *Onobrychis sativa*, *Cytisus capitatus*, *Medicago* i inne.

17. (114). ***C. myrmidone*** Esp. Według Pieszczek'a[1]) typowe okazy mają się mienić silnie liljowo. Röber uważa takie okazy za ab. *micans* Röb. Natomiast okazy bledsze i albo słabo lub wcale nie mieniące się nazywa Pieszczek ab. *amicans* Pieszcz. Pojawia się u nas równocześnie z poprzednim gatunkiem i na takich samych miejscach silnie nasłonecznionych, ale bywa od poprzedniego częstszy, jednak nie pospolity i b. lokalny. Lot jego długi i rączy, podobnie jak i innych gatunków *Colias*, co było powodem nadania mu polskiego miana: *Długolotek*. W pewnych okol. Polski mniej lub więcej rzadki, w innych wcale się nie pojawia, n. p. w Wielkopolsce. Z Grudziądza tylko jeden okaz znany (Spei.) Dalej występuje w Druskienikach, okol. Warszawy, w Zbuczynie na Podlasiu (Krem.), Białowieży (Gieysz.), Prużany woj. poleskie leg. Danieyko (Krem.), okol. Piotrkowa, Częstochowy (Prüff.), Ojcowa, Kielc (Bież.), Zawiercia (Masł.), w ziemi Sandomierskiej (Karp) i na Wołyniu (Xięż.); na Górnym Śląsku lokalny (W. i R.). W Małopolsce: w Tatrach nierzadki (Nieś.), okol. Krakowa (Żebr. i in.), Gorlic, Rzeszowa (Schait.), Liska, Dynowa i Gródka Jagiel. (Roman.), Lwowa, Brodów (Klem. i in.), Złoczowa, Bursztyna (Świąt.), Buczacza (Hirsch.), Kosowa (Pistyń) (Ostrow.) i Zaleszczyk (Świąt.). Wśród odmian, które w Polsce się pojawiają, są znane następujące: — ab. ♀ *alba* Stgr., są to białe ♀♀, odpowiadające białym ♀♀ *Col. croceus* ab. ♀ *helice* Hbn. Rzadkie w ziemi Sandomierskiej w sierpniu (Karp.), jak również w najbliż. okol. Lwowa (St.), Brodów (Klem.) i Lubyczy Królewskiej (Roman.); — ab. ♀ *nigerrima* Pieszcz., tło skdł. białawe z silnem przyciemnieniem wszyst. skdł. Jeden okaz w połowie maja w okol. Lwowa, inny na Hołosku z pocz. sierpnia (St.). Ja złowiłem jeden okaz tej odmiany w sierpniu w Lubyczy Król. (Roman.); — ab. ♀ *helma* Geest., są to okazy białe z lekko ochrowo-żółtym nalotem na środku skdł. przedn. Czarna Struga

[1]) *Colias myrmidone* Esp. Die Stammform und ihre Abarten in Österreich-Ungarn v. Geheim Hofrat Adolf Pieszczek. Osterr. Entomologen-Verein. Wien 1917.

i Piaseczno pod Warszawą 2 ♀♀ w maju i sierpniu (Krem.), Słupia za Szczekocinami (Masł.), Kleparów pod Lwowem w lipcu (St.); — ab. *flavescens* Garbowski, barwa skdł. wybitnie ochrowo-żółta zarówno u ♂♂ jak i u ♀♀ i jakby przyciemniona, o szerokiej czarnej obwódce, z zanikiem żółtych plam przykrańcowych. B. rzad. odmiana, zauważono ją dotychczas w okolicy Warszawy, Kielc (Słaszcz. i in.), Zbuczyna na Podlasiu (Krem.), Krakowa (Prüff.), okol. Lwowa (St.), Lubyczy Król. w połowie sierpnia (Roman.). Jeden okaz ♀ złowiony przez Stöckla pod Lwowem, różni się nieco od ab. *flavescens* Garb., mianowicie: brzeg ramienny i pachowy skdł. przedn. ma wąską smugę biało liljowo naprószoną, a plama środkowa na tyln. skdł. na ciemnem tle jest również jasno liljowa. Plamy przykrańcowe na wszystkich skdł. są biało-żółte. Stöckl proponuje tej odmianie nazwę v. *albula* Stöckl. 2 okazy na Hołosku pod Lwowem (St.). — ab. *pieszczeki* Pred. o wybitnie zielonkawo-żółtem zabarwieniu skdł. z szerokiemi czarnemi obwódkami. Żółte plamy w obwódkach skdł. przedn. zanikają. 6 ♀♀ z okol. Warszawy leg. Słaszczewskij (Krem.), Słowik pod Kielcami (Bież.), Zbuczyn na Podlasiu (Krem.), Korośna w pow. nowogródzkim 1 ♀ leg. Danieyko (Krem.) i w okol. Lwowa (St.) w lipcu i sierpniu. — ab. *bahri* Skala, tło skdł. w obu płciach cytrynowo-żółte, poza tem niczem się nie różnią od typ. W ziemi Sandomierskiej (Karp.) i w okol. Lwowa (St. i in.); — ab. *edusaeformis* Klem., ♂♂ u których czarna obwódka krańcowa wszystkich skdł. jest częściowo poprzecinana żółtemi żyłkami, jak u *C. croceus* Fourc. Okol. Warszawy, Lwowa, Krakowa w sierpniu, a w Brodach z końcem maja, Hrebenne pod Rawą Ruską. — ab. *obscura* Skala, są to okazy o tle czerwonem, u których czarna obwódka szczególnie skdł. przedn. jest silnie i szeroko rozwinięta, żółte plamki b. malutkie prawie w zaniku. 3 ♀♀ Czarna Struga pod Warszawą (Krem.). — ab. *permaculata* Pieszcz., żółte plamy w czarnej obwódce przykrańcowej na obu parach skdł., b. duże, silnie rozwinięte tak, że czarna obwódka jest w zaniku. 1 ♀ w Pilawie pod Warszawą leg. Słaszczewskij (Krem.). — ab. ♀ *immaculata* Stöckl. zbliżona do ab. *inumbrata* Schultz, są to ♀♀ o typ. zabarwieniu, ale o zupełnym braku żółtych plam w ciemnych obwódkach przykrańcowych na wszystkich skdł. Hołosko pod Lwowem (St.). — ab. *nana* Mayer. 1 ♂ Wawer

pod Warszawą 22 maja (Słaszcz.). — ab. *rubroflammea* Zeleszny. Brzuchowice 4 sierpnia ♀ (St.). — ab. *virescalis* Stöckl, okaz ♀ koloru żółto-zielonego, zupełnie jak u ab. *pieszczeki* Pred. i tej wielkości, lecz w obwódce skdł. przedn. brak prawie zupełnie plam; skdł. tylne co do nakreśleń normalne, również koloru żółto-zielonego szaro przyprószone, plamka nerkowata pomarańczowa, naokoło z lekkim nalotem pomarańczowym. Zrąb między Hołoskiem a Rzęsną Polską obok Lwowa 6 sierpnia (St.).

Poza Polską znany w Prusach wschodn., Kurlandji, wschodn. i południowem pograniczu.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni do maja na różnych gatunkach *Cytisus*.

Leptidia Billb.

18. (81). ***L. sinapis*** L. Pojawia się w dwu pokoleniach od ostatnich dni kwietnia — (w pewne lata już z końcem marca) — do pierwszych dni czerwca. Jest to pokolenie wiosenne *gen. vernalis*. W pokoleniu letniem (należą tu okazy typ.) lata w lipcu i sierpniu na zrębach, brzegami lasów i na łąkach leśnych tak w dolinach, jak i w górach. W całej Polsce nierzadki, a niekiedy liczny. Pokolenie wiosenne gen. vern. *lathyri* Hb. wyróżnia się ciemno zielono-szarym spodem tyln. skdł. Występuje również w całej Polsce i bywa miejscami liczniejsze od letniego pokol. (Kieleckie). Pomiędzy motylami wiosennego pokolenia zdarzają się okazy o żółtawem zabarwieniu odwrotu tyln. skdł., są to okazy należące do — ab. *sartha* Rühl. Zawiercie (Masł.); — ab. *subgrisea* Stgr. z szarym spodem tyln. skdł. Kieleckie (Bież.), Zawiercie (Masł.), Rytro (Schil.), okol. Lwowa (St. i in.). — B. rzadko wśród typ. okazów latających w lecie zdarzają się odmiany zupełnie białe bez żadnych plam czy nakreśleń tak na odwrocie, jak i z wierzchu skdł. Takie okazy należy zaliczać do — ab. *erysimi* Bkh., a nie do gen. aest. *diniensis* B., gdyż ta jest formą wybitnie południową, u nas w Polsce nie występującą. Kielce (Bież.), Zawiercie (Masł.), Olchowa pod Liskiem (Karpaty) (Scheff.), Podhorce pod Stryjem (Brun.) i w okol. Lwowa (St. i in.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w czerwcu, a po raz drugi w sierpniu i we wrześniu na koniczynach, wykach, *Lathyrus*, *Lotus* i in.

Satyridae.

Erebia Dalm.

19. (261). ***E. epiphron*** Knoch. Według Nowickiego bardzo rzadki, w Tatrach łowiony przez niego w już zlatanych okazach na leśnej drożynie z Zakopanego na Goryczkową w krainie smereczyn z pocz. września; — v. *transylvanicus* Rbl., są to okazy mniejsze, z przepaską skdł. przedn. szerszą i jaśniejszą z małemi plamkami bez białych kropek. Tatry dość pospol. od połowy lipca do początkowych dni września: Hala Pyszna, Hala Gąsienicowa, Kominy, Świstówka etc. powyżej 1500 m. nad poź. m. (Nieś.). Według Niesiołowskiego typowy *epiphron* w Tatrach nie występuje; Nowicki łowił w Tatrach tylko v. *transylvanicus* Rbl., co stwierdził Niesiołowski na okazach ze zbiorów Nowickiego, przechowywanych w Muz. im. Dzieduszyckich, w Muzeum Fizjograficznem i w Zakładzie Zoolog. Uniw. Jagiell.

Ten gatunek alpejski występuje tylko w południ. górskiem pograniczu.

Gąś. na trawach jak *Aira praecox* i *caespitosa*.

20. (267). ***E. mnestra*** Hb. Nadzwyczaj rzadki. Jeden okaz ♂ złowił Prüffer 25 lipca 1918 r. w dolinie Pięciu Stawów Polskich (1711 m. nad p. m.).

Poza granicami Polski znany tylko z Tatr czechosłowackich, z Alp tyrolskich i szwajcarskich.

Gąś. nieznana.

21. (275). ***E. manto*** Esp. Mieszkaniec hal. W Beskidzie wschodn. w paśmie Czarnohorskiem łowił Nowicki na kwiecistych polanach w początkach sierpnia okazy, tamże licznie się pojawiające, wyżej zaś na połoninach, już tylko pojedyncze okazy. Gieysztor złowił w pobliżu stacji botanicznej i powyżej tejże, w kierunku Worochty, 2 ♀♀ 9 lipca. W Tatrach natomiast łowił go Nowicki jeszcze w pierwszych dniach września, nie tylko w pasie kosodrzewiny, ale także i na samych grzbietach gór; niżej zaś w reglach, nie widział ani jednego okazu. Jeden okaz niewiadomego pochodzenia znajduje się w zbiorze Werchratskiego w Muzeum ruskiem we Lwowie. Według Niesiołowskiego w Tatrach bardzo lokalny i niezbyt pospolity, tylko powyżej 1600 m. aż do m. w. 2000 m.; łowił on go na Suchym Kondrackim, pod Beskidem i na stokach Opalonego Wierchu.

Gatunek również alpejski pojawia się w południ. pograniczu Polski.

Gąś. ma żyć na trawach alpejskich *(Spuler)*.

22. (277). ***E. medusa*** F. Nie wszędzie w Polsce rozmieszczony. Pojawia się od ostatnich dni maja do połowy lipca, a czasem jeszcze i w sierpniu, na polanach i kwiecistych łąkach leśnych, jakoteż na zrębach i brzegach lasów. Brak go w województwie pomorskiem i na Wileńszczyźnie. W południ. części Wielkopolski liczny. W okol. Warszawy nieczęsty (Słaszcz. i in.), Białowieża (Gieysz.), Grodzisko pod Częstochową (Prüff.), w okol. Kielc (Bież.), na południ. zach. od Kielc w okol. Szczekocin pojedynczo (Masł.), a w ziemi Sandomierskiej nie wszędzie pospolity (Karp.), na Górnym Śląsku częsty (W. i R.). W Małopolsce wszędzie znany i nie rzadki, tak w nizinach, jak i w niższych górach, w Tatrach nie występuje; — v. (et ab.) *psodea* Hb., o zwiększonych oczkach i o większych białych plamach w tychże. Lipki k. Brodów, wśród typ., koniec czerwca (Klem.); — v. (et ab.) *hippomedusa* O., w przeciwieństwie do poprzedniej odmiany, należą tu okazy o zredukowanych i mniejszych oczkach. Na stokach Parażki w Kruszelnicy (powiat stryjski) (Brun.), na Radziejowej koło Rytra w czerwcu (Schil.). Forma ta widocznie zdarza się i na równinach jako aberacja, bo Klemensiewicz złowił w okol. Lwowa w połowie czerwca jeden okaz niczem się nie różniący od górskiej v. *hippomedusa* O., a Wize też wymienia tę odmianę z Jeżewa.

Występuje na całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu do początku maja na trawach.

23. (288). ***E. pronoë*** Esp. Nowicki złowił tego b. rzadkiego motyla 26 lipca na Huśli (góra pod Samborem na Podkarpaciu) na leśnej polanie bukowego lasu. Kilka okazów w Smoleniu miał złowić w roku 1898 Isaak, a Dr Staudinger oznaczył mu je jako należące do tego gatunku.

Z naszego bezpośredn. sąsiedztwa wykazany tylko z pogranicza Karpat.

Gąś., podobnie jak poprzedn. gatunku, żyje po przezimowaniu na trawach rodzaju *Poa* do końca lipca.

24. (290). ***E. goante*** Esp. Jedyny okaz tej rzadkości złowił Nowicki razem z poprzednim 26 lipca na górze Huśli na leśnej polanie niedaleko górnej granicy buczyny.

Poza granicami Polski znany tylko z Alp i Karpat.

Gąś. nieznana.

25. (291). ***E. gorge*** Esp. Również motyl alpejski. Pojawia się w Polsce w Tatrach na szczytach, jakoteż i na zboczach tychże, ale nie niżej 1400 m. nad poż. m. w lipcu, sierpniu do początków września (Now. i in.); — v. (et ab.) *triopes* Spr., ma 3 duże oczka z białemi źrenicami, prócz tego dwa mniejsze przy brzegu wewnętrznym przedn. skdł. Jeden okaz w dolinie Stare Szałasiska i przejściowe okazy wśród typ. w Tatrach (Nieś.). W zbiorze Werchratskiego w Muzeum ruskiem we Lwowie znajduje się jeden okaz niewiadomego pochodzenia.

Z pogranicza Polski znany tylko wzdłuż Karpat. Poza tem występuje w Alpach i Pirenejach.

Gąś. nieznana.

26. (296). ***E. aethiops*** Esp. Motyl b. lokalny. Lata w lipcu i sierpniu na leśnych polanach i drogach wzdłuż brzegów lasów, nad parowami i rowami; w pewnych miejscowościach rzadki, w innych pospolity, ale nie w całej Polsce. W wojew. pomorskiem: Opalenie, Kartuzy, Oliwa, Langnowo, Gdańsk (Spei.). Z wojew. wileńskiego i z okol. Warszawy nie podawany. Dalej pojawia się w Wielkopolsce (Schum. i in.), Białowieży (Gieysz.), w Kieleckiem (Bież.), Lubelskiem, Zamojskiem (Krasnobród b. posp.) (Nieś. i in.) i na Wołyniu (Xięż.); Ogrodzieniec obok Zawiercia (Masł.), Ojców (Bież.) i w ziemi Sandomierskiej (Karp.). Na Śląsku niema go. W Małopolsce pojawia się w całem Podkarpaciu; w Tatrach i Pieninach, poza tem znany tylko z okol. Krakowa i Lwowa; — v. (et ab.) *leucotaenia* Stgr., z silnym nalotem białym na odwrocie skdł. tyln. W okol. Mosiny (Wielkopol.) liczniejszy od typ. (Schum. i in.). W Małop. w dol. Popradu: Żarnowiec b. rzad. (Schil.). Jeden okaz znajduje się w zbiorze Werchratskiego w Muzeum ruskiem, ale niewiadomego pochodzenia; — ab. *ochracea* Tutt., o spodzie tyln. skdł. żółtym. Ogrodzieniec obok Zawiercia razem z typ. (Masł.). Wszystkie okazy, które łowiłem w okol. Dynowa są znacznie mniejsze (ab. *nana* Roman.).

W krajach ościennych Polski wszędzie znany.

Gąś. w jesieni, a po przezimowaniu do czerwca na trawach.

27. (301). ***E. euryale*** Esp.[1]) Motyl b. zmienny, również przebywający w górach Beskidu, Tatr i Gorganów w lipcu i sierpniu. Lata na polanach leśnych i łąkach, nad górskiemi potokami i leśnemi drogami. W Tatrach pospolity aż do wys. 2000 m. (Now. i in.). W Pieninach na drodze do Zamczyska św. Kingi (Sit.), w dolinie Popradu na polanach wysoko położonych w pewne lata liczny (Schil.), Olchowa n. rzad. (Scheff.), w Samborskiem pojedynczo. W górach Skolego i Tuchli (Brun.), Sołotwina (Schil.), Jasień i Delatyn (Gorgany) (Ostr.). Poza tem łowiono tego górskiego motyla w okolicy Leszna w Wielkopolsce (Vierhub) i na Wołyniu w okol. Równa (Xięż.); — v. (et ab.) *euryaloides* Tgstr., z zanikiem oczek. Rytro, rzadko wśród typ., przejściowe okazy i w Tatrach. Niesiołowski zalicza wszystkie *E. euryale* Esp. z Tatr polskich do v. *tatrica* Strand[2]). Prócz tych odmian zdarzają się w Tatrach przejściowe formy do ab. *philomela* Esp. i *isarica* Rühl. (Nieś.).

W najbliższem sąsiedztwie Polski występuje ten alpejski motyl w całej Czechosłowacji.

Gąś. po przezimowaniu do czerwca na trawach.

28. (302). ***E. ligea*** L. Mniej częsty od poprzedniego, pojawia się w lipcu i sierpniu w okol. górzystych na leśnych łąkach. W Wielkopolsce pojedynczo: Krotoszyn, Śrem i Radzewice (Schum. i in.). Mańkowscy podają go z Winnogóry. W ziemi Sandomierskiej w okol. Staszowa i Rytwian (Karp.). W Małopolsce od Tatr począwszy w całym łuku podkarpackim aż do granicy Rumunji, w krainie regli mniej więcej do 1000 m. ponad poź. morza. Wyżej go nie zauważono. Żebrawski wymienia go z okol. Krakowa; — v. (et ab.) *adyte* Hb., forma mniejsza i ciemniejsza, o zmniejszonych oczkach na skdł. przedn., z zanikiem białych nakreśleń na odwrocie skdł. tyln. W ziemi Sandomierskiej z typ. nie pospol. (Karp.), Krynica (Klem.), w Gorganach i Beskidzie wschodn. Jasień pow. Kałusz (Ostr.), Sołotwina (Schil.), Delatyn w okol.

---

[1]) Najpewniejszą cechą odróżniającą ♂♂ tego gatunku od ♂♂ pokrewnych, a szczególnie od ♂♂ *E. ligea* L., jest zupełny brak t. zw. plam androkoniowych (Duftschuppenflecke) na skdł. przedn. u ♂♂ gat. *E. euryale* Esp. O tem odkryciu prof. Suszkina donosi Jachontow w «Revue Russe d'Entom.» tom XI ex 1911, str. 265.

[2]) Szczegółowy opis patrz Spraw. Kom. fizjogr. Akad. Umiej. w Krakowie tom 60, str. 165—167.

Tartarowa i Mikuliczyna liczny u podnórza góry Chomiak (St. i in.). Dalszą odmianą jest — ab. *caeca* Kolisko, okazy również mniejsze od typ., z oczkami zredukowanemi do kropek. Tatry (Nieś.), Libochora pow. stryjski (Brun. det. Rebl.).

Występuje na całem pograniczu Polski prócz Brandenburgji, w okol. górzystych.

Gąś żyje podobnie jak poprzedn. do czerwca na trawach.

29. (319). ***E. lappona*** Esp. Dość pospolity w Tatrach na halach od krainy kosodrzewiny aż do szczytów w lipcu i sierpniu, czasem już od połowy czerwca (zależnie od wysokości); — ab. *nowickii* Prüff. — «*Przepaska na przednich skrzydł. rdzawo-czerwona, czarne plamy powiększone o owalnym kształcie; spód o bardzo wyraźnym rysunku, a na tyln. skdł. wybitnie sino-szary*». — Jeden ♂ 14 czerwca w dol. Jaworzynki stoki Skupniowego Upłazu, a 1 ♀ w czerwcu na stokach Żółtej Turni.

W sąsiedztwie Polski tylko w południ. pograniczu. Poza tem w wysokich górach Laponji, Finlandji, Norwegji, Alpach, Pirenejach i w górach Bałkanu.

Gąś. podobnie jak poprzedn. żyje na trawach po przezimowaniu do czerwca.

Melanargia Meig.

30. (246). ***M. galathea*** L. Nie wszędzie w Polsce rozmieszczony. Pojawia się w lipcu i sierpniu, a w pewne lata już od połowy czerwca, na kwiecistych polanach śród- i podleśnych, jak również na kwiecistych łąkach górskich; na stokach i skarpach, na wrzosowiskach, odłogach etc., zwykle w liczniejszem towarzystwie, ale lokalnie. Wojew. pomorskie b. rzadki, wykazany dotychczas z Świecia i Grudziądza (Spei.). Z wojew. wileńskiego nie wymieniony. W Wielkopolsce nierzadki (Schum. i in.). W lipcu r. 1928 b. liczny w Gostyniu (Stach in litt.). Pod Warszawą w Brzostowicach (Słaszcz.) i Milanówek (Krem. i in.). W okol. Kielc nierzad. ale pojedynczo (Bież.). W Lubelskiem pospol. W pow. chełmskim i zamojskim rozpowszechniony (Nieś. i in.). Pojawia się i na Wołyniu (Xięż.). W okol. Zawiercia b. rzadki (Masł.). W ziemi Sandomierskiej n. posp. (Karp.). Na Górnym Śląsku w pewnych miejscach rzadki, w innych częsty, ale lokalny (W. i R.). W Mało-

polsce z wyjątkiem Tatr wszędzie znany, tak w górach jak i w dolinach. Wśród typ. okazów zdarzają się następ. odmiany: — ab. ♀ *leucomelas* Esp., o odwrocie tylnych skdł. i wierzch. przedn. od spodu jednostajnie biało-żółto zabarwionym, z ledwo przezierającym rysunkiem wierzchu skdł., b. rzad. Na Śląsku (Mańk.), w Małopolsce: Jarosław (Garb.), Brzuchowice pod Lwowem (trans.) (Roman.), Brody (Klem.), Stanisławów (Werch.) i Podole (Mańkowscy); — ab. *procida* Hbst., okazy czarniejsze z zanikającemi białemi plamami przybrzeżnemi. Przejściowe okazy łowiono w dolinie Warty w okol. miejscowości Śrem (Schum.). W okol. Dynowa złowiłem dwa okazy przejściowe (Roman.); — ab. *fulvata* Love., płowo brunatne. Okol. Lwowa i Skolego (Brun.); — ab. *electra* Meig., z sześcioma wyraźnemi oczkami na spodzie tyln. skdł.; wśród typ. tu i ówdzie; — ab. *immaculata* Karcz. — «*Auf den Oberflügeln fehlt der schwarze Fleck* (III_1—III_2)». Kowanówka w Wielkopolsce; — ab. *pogonina* Wize. — «*od miejsca znalezienia nad Pogoną (strumień), z jednem lub dwoma oczkami na górnej stronie skdł. tyln.*» — Jeżewo w Wielkopolsce.

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żeruje tylko nocą na miękkich trawach, jak np. *Phleum pratense* i in. po przezimowaniu do czerwca.

(330). ***Oeneis jutta*** Hb. Ponieważ motyl ten pojawia się w bardzo bliskiem sąsiedztwie Polski, a mianowicie Elleder wymienia go z Suwalszczyzny z okol. Kalwarji litewskiej, gdzie ten motyl północny zjawia się w maju na brzegach mokrych łąk, należy się więc go i u nas spodziewać w Wileńskiem i w okol. Suwałek.

Występuje on w Prusiech wschodn. i w całem pograniczu północnem.

Satyrus Latr.

31. (340). ***S. circe*** F. Czekanowski wymienia ten gatunek z Krzemieńca w lipcu, a Garbowski podaje bez dat, iż złowił kilka okazów w Dorze przy wodospadzie Prutu.

Poza Polską znany z południ.-zachodn., z południowego i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żeruje nocą w maju i czerwcu na trawach *Anthoxanthum odoratum*, *Lolium* i *Bromus*.

32. (341). ***S. hermione*** L. B. rzadki; pojawia się od połowy lipca do końca sierpnia na leśnych polanach, zrębach, brzegach

lasów w okol. Grudziądza (Spei.), Jeżewa (Wiz.), na Górnym Śląsku w miejscowości Wosowska i w Herbach (W. i R.); w okol. Sandomierza w jarach za osadą Bogoroja (Karp.); na Wołyniu w okol. Równego (Xięż.); w Małopolsce Olchowa k. Liska (Scheff.) i w okol. Buczacza w lesie «Leszczańca» (Hirsch.).

W najbliższem sąsiedztwie Polski znany z Czechosłowacji i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. po przezimowaniu żyje na trawie *Holcus lanatus*.

33. (342). ***S. alcyone*** Schiff. Lokalny; pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia, na suchych, słonecznych, piaszczystych polanach, wrzosowiskach, po brzegach dróg w borach sosnowych, siadając chętnie na pniach sosen głową w dół zwróconą, lub wprost na ziemi. Woj. pomorskie (Spei.), Karolinki i Nowicze w Wileńszczyźnie pospol. (Prüff.). W Druskienikach pospol. (Krem.). W Wielkopolsce pojedynczo (Schum. i in.), w okol. Warszawy n. rzad. (Słaszcz. i in.), Białowieża pojedynczo (Gieysz.), Słonim leg. Danieyko (Krem.); Blachownia pod Częstochową (Prüff.), w Kieleckiem (Bież.), w okol. Sandomierza d. pospolity (Karp.), w okol. Zwierzyńca Lubelskiego, Krasnobrodu i Starej Wsi (pow. tomaszowski) (Nieś.). Na Wołyniu w okol. Ostroga łowiony przez Zaleskiego (Xięż.). Na Górnym Śląsku n. rzad., ale lokalny (W. i R.). W Małopolsce: Myślachowice (Żebr.), Olchowa (Scheff.), w okol. Lwowa i Janowa (St. i in.), Potylicza (Świąt.) i Lubyczy Król. pod Rawą Ruską (Roman.), w okol. Brodów (Klem.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje skrycie od jesieni do czerwca na *Brachypodium pinnatum*.

34. (343). ***S. briseis*** L. W lipcu i sierpniu na suchych, nasłonecznionych, jałowatych miejscach kamienistych, szczególnie o podłożu wapiennem porosłem chudą trawą, ale i na leśnych piaszczystych drogach. W okol. Poznania: Pobiedziska i Główna pojedynczo (Schum. i in.); na górze Zelejowa pod Chęcinami w Kieleckiem b. liczny (Bież.), pod Sandomierzem d. posp. (Karp.), na Wołyniu w Równem, Ostrogu i Krzemieńcu rzadki (Xięż.), w okol. Szczekocina pojedynczo (Masł.), wzgórza koło Wąworkowa pod Opatowem pospol., Winnogóra na Śląsku (Mańk.). W Małopolsce w okol. Krakowa na Krzemionkach, Bielanach (Żebr. i in.), według Muszyka liczny w lesie kobierzyńskim, co

według Niesiołowskiego (in litt.), polega prawdopodobnie na omyłce, gdyż *briseis* żyje na podłożu wapiennem, a las kobierzyński rośnie na piaskach. Olchowa pod Liskiem (Scheff.). Nowicki łowił go na skalnych stokach gór nad Czeremoszem w dolinie koło Białoberezki; — ab. *punctata* A. Abafi[1]) (= ab. *siedleckii* Prüff.). — «*Na przedn. skdł. w białem polu, objętem przez żyłki* III_2 i III_3 *występuje ponad normalnie istniejącem oczkiem dodatkowa, okrągła, czarna plama. Nadliczbowy punkt pojawia się i na tyln. skdł. między żyłkami* IV_1—IV_2, *nosi jednak charakter oczka biało wypełnionego. Obydwie nadliczbowe plamy występują tylko na górnej stronie skdł.*» Krzemionki w połowie sierpnia.

Poza granicami Polski wykazany z pogranicza wschodniego, południ. i południ.-zachodniego.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na trawach: *Stypa pennata*, *Seslaria*, w dzień ukryta pod kamieniami.

35. (352). ***S. semele*** L. Pospolity w okol. piaszczystych w lasach szpilkowych, brzegami tychże, na suchych polanach lub zrębach, czy też wrzosowiskach. Siada na pniach sosen lub na ziemi, gdzie ubarwienie spodu skdł. przystosowuje go tak do otoczenia, że w stanie spoczynku o stulonych skdł., bywa b. trudny do spostrzeżenia. Pojawia się w lipcu i sierpniu, czasem już w czerwcu, a niekiedy jeszcze i we wrześniu. Znany w całej Polsce prócz części wschodn. Wołynia i Podola; w okol. Pińska łowiony przez Głazowa (Xięż.); — ab. *pallida* Tutt., są to okazy bledsze z jasno-żółtą przepaską zewn. Zawiercie (Masł.), Brzuchowice pod Lwowem (Roman.).

Występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. od jesieni do maja na trawach: *Triticum repens*, *Aira* i inne.

36. (353). ***S. arethusa*** Esp. — Garbowski podał tylko tyle: — «*Bis jetzt sehr selten in einem Exemplare entdeckt*» — bez żadnych dat.

37. (370). ***S. statilinus*** Hufn. Lokalny i rzadki, tylko miejscami liczny w lipcu i sierpniu, niekiedy do połowy września,

---

[1]) Aigner-Abafi: Entom. Zeitschr. XX Jahrg. Nr 2. 1906.

przeważnie w miejscach piaszczystych, w suchych, sosnowych lasach. Wojew. pomorskie (Spei.); Wielkopolska (Schum. i in.); w okol. Warszawy (Słaszcz.); na Polesiu w okol. Pińska (Głazow), w Kieleckiem liczny, ♀♀ mniej liczne (Bież.), w lasach Porębskich w okol. Zawiercia 1 okaz (Isa.); na Górnym Śląsku: Tarnowskie Góry (W. i R.). W Małopolsce tylko w zachodn. połaci: w okol. Krakowa w lesie kobierzyńskim, w lesie brzeskim miał być, według Muszyka liczny. Prüffer i Niesiołowski, którzy badali później faunę motyli okolic Krakowa nie spotykali go tam. W okol. Starego Sącza (Firg.), Tarnowa (Viert.) i w Olchowej pod Liskiem (Scheff.). Jeden okaz znajduje się w zbiorze Werchratskiego w Muzeum ruskiem we Lwowie, ale niewiadomego pochodzenia.

Znany w całem pograniczu Polski, prócz wschodniego.

Gąś. żyje na trawach: *Poa annua*, *Festuca ovina* i in. od jesieni do czerwca, w dzień ukryta.

38. (381). ***S. dryas*** Sc. W Polsce d. lokalny w lipcu i sierpniu na zrębach śródleśnych. ♂♂ pozbawione są plam androkoniowych. Korośna leg. Danieyko; w Wielkopolsce w latach 80-tych zesz. stulecia łowiono ten gatunek w dużej ilości (Główna); w nowszych czasach nie zauważono go już więcej (Schum.). Poza tem wymieniają go Mańkowscy z Winnogóry. Milanówek i Józefów pod Warszawą (Krem. i in.). W Kieleckiem występuje w rzadkich lasach (Bież.). Eichwald podaje krótko: Litwa i Wołyń. W Małopolsce nierzadki; wymieniony tylko z okol. Krakowa, z Olchowy pod Liskiem (Scheff.), z okol. Sambora, Lwowa, Janowa (Now. i in.), Stryja (Brun. i in.), Brodów (Klem. i in.), Stanisławowa i z Bilcza nad Seretem na półn.-wschód od Zaleszczyk (Werch.); — ab. *brunickii* Schille, są to okazy o zupełnym braku oczek na wierzchnej stronie skdł., zaś odwrót przedn. skdł. o jednem oczku, które może być mniej lub więcej widoczne. Jeden ♂ 20 czerwca, inny 29 lipca w Bereźnicy powiat Stryj.

Z sąsiedztwa Polski wykazano ten gatunek tylko z północnego, południowo-wschodniego, południ. i południ.-zachodn. pogranicza.

Gąś. ma żyć w maju i czerwcu na trawie *Avena elatior* (Spuler).

Pararge Hbn.

39. (385). ***P. aegeria*** L. Motyl południowo-europejski, w Polsce nie występuje w formie głównej, natomiast pojawia się v. *egerides* Stgr. w dwu pokoleniach od ostatnich dni kwietnia do końca czerwca i od ostatniej dekady lipca do początku września, w lasach liściastych i mięszanych na cienistych ścieżkach i linjach leśnych, wogóle w miejscach przerzedzonych, dokąd promienie słoneczne słabo się przekradają; otwartych miejsc unika. W wojew. pomorskiem d. liczny; w Wielkopolsce częsty (Schum. i in.). W okol. Warszawy liczny (Krem. i in.), Kieleckie (Bież.), Białowieża (Gieysz.), Mściług koło Włodzimierza i Tomaszów lubelski (Xięż.), na Górnym Śląsku w lasach Tarnowskich Gór i w miejscowości Murcki, pow. pszczyński (W. i R.). W Małopolsce lokalny, pojawia się pojedynczo, ale nie jest rzadki. Tatry dol. Roztoki (Nieś.). Okol. Krakowa (Żebr. i in.), Nowego Sącza (Klem.), w Pieninach rzad. (Sit.), w Ryczanowie koło Rytra (Schil.), okol. Olchowy (Scheff.), Dynowa (Roman.), Lwowa (Now. i in.), Potylicz pod Rawą Ruską (Świąt.). W okol. Skolego w starodrzewiu jodłowo-świerkowym d. liczny (Brun.), Pyszkowce k. Buczacza (Hirsch.), Mikuliczyn i Worochta (St. i in.). Prüffer opisał w pracy: Polskie formy *Pararge aegeria* L., podgatunek *Pararge aegeria polonica* Prüff.[1]) — «*Maculae fulvae iam vix conspicuae persaepe tenuem admodum fasciam formant. Omnino varietas haec speciem propriam nigrescentem exhibit. Expansionem 34 mm. habet*». Są to okazy pokolenia letniego mniejsze, ciemniejsze (melanizm), a zasadniczą różnicą jest to, że oczka na skdł. tyln. nie leżą na tle dużych żółtych plam, tylko są wąziutką żółtą opaską obwiedzione[2]). W lipcu i sierpniu wśród typ. Białowieża (Gieysz.); Podlasie: Uścimów liczny od połowy lipca do połowy sierpnia (Krem.);

[1]) Dokładniejszy opis wraz z aberacją tego podgatunku ab. *kulczyńskii* i jego *gen. vern.* patrz: Rozprawy Wydz. mat.-przyrodn. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie, tom 60, str. 124 i następne.

[2]) Zdaniem Niesiołowskiego (Przyczynek do faun. motyli Krakowa Spraw. Kom. Fizjogr. T. LXII), który typy subsp. *polonica* Prüff. złożone w zbiorach Muzeum Fizjogr. Akad. Umiej. w Krakowie, porównywał z okazami złowionemi w innych stronach Polski, jakoteż z okazami pochodzącemi z Karyntji (Celowiec, Villach i in.), dalej z Piszczan w Czechosłowacji, ze Śląska cieszyńskiego i t. d., przyszedł do przekonania, iż wyróżnianie okazów polskich *P. aegeria* L. jako osobnego podgatunku subsp. *polonica* Prüff. jest bezpodstawne.

Podhale 1 ♀ 21 sierpnia (Stch.); Dynów 2 ♂♂ 12 lipca i Brzuchowice 1 ♀ 16 lipca (Roman.). Bardziej melanistyczną formą podgatunku *polonica* jest — ab. *kulczyńskii* Prüff. «*Forma nigrescens; in alarum anteriorum angulo superiore tres modo maculae fulvae restant, ceterae desunt. In alis posterioribus tantum maculae duae fulvae conspiciuntur*». Redukcja jasnych plam do trzech na skdł. przedn. i dwóch oczek na tyln. skdł. Odwrotna strona obu par skdł. wykazuje podobną redukcję plam i oczek. Jeden okaz ♂ w sierpniu w Krasnobrodzie (pow. zamojski) leg. Fudakowski; — *Par. aeg. polonica gen. vernalis* Prüff. «*Macula margini externo vicina inter costam III et IV sita apud ♂ parum manifesta; macula in angulo interiore inter costam α et IV deest*». Pokolenie wiosenne mało różniące się od typ. *P. aegeria v. egerides* Stgr.; — trans. ad ab. *xiphioides* Stgr., okaz o plamkach mniejszych, ale czerwono brunatnych, złowił Ostrowski w Brzuchowicach pod Lwowem 30 lipca.

P. aegeria v. *egerides* Stgr. znany jest w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. w czerwcu, lipcu i w jesieni na *Triticum repens* i in. gat. traw. Poczwarka z drugiego pokolenia zimuje.

40. (390). ***P. megera*** L. Pojawia się prawie w całej Polsce z wyjątkiem północno-wschodn. części w dwu pokoleniach: od ostatn. dekady maja do końca lipca i od ostatnich dni lipca do połowy września. Wszędzie pospol. tak w nizinach, jak i w górach (Pieniny), na suchych słonecznych miejscach, w ogrodach i po miedzach pól. Z szczególnem upodobaniem siada na płotach, parkanach, drzewach przydrożnych, kupach kamieni, na drogach wiejskich lub podmiejskich etc., gdzie usiadłszy rozpościera skrzydełka i wygrzewa się do słońca; — ab. *mediolugens* Fuchs., o intensywnej i rozszerzonej środkowej prędze przedn. skdł. 1 okaz w Szczęśliwicach pod Warszawą leg. Willman (Krecz.) i okol. Lwowa; — ab. *alberti* Albert., odmiana ta posiada w kącie wierzchołkowym skdł. przedn. zamiast jednego, dwa oczka równe sobie wielkością. W okol. Poznania w wielu okazach. Stach opisuje nową odmianę: — ab. *parvopunctata* Stach. — «*In alis posterioribus fasciae submarginalis rufae loco quattuor maculae eiusdem coloris inveniuntur. Ex his quattuor maculis in solis duabus mediis parvi et nigri ocelli pupillis privati observantur. In isdem alis fascia mediana rufa tenuis est*». Z zewnętrz-

nego żółtego pasa submarginalnego pozostają tylko cztery pooddzielane od siebie czernią, małe, żółte plamy, podobnie jak u *P. aegeria subsp. polonica* Prüff. Oczka w pośrodku maleją i zanikają; pozostają tylko dwa środkowe i te pozbawione są białych źrenic. Jeden okaz ♂ w połowie sierpnia w Czarnym Dunajcu na Podhalu leg. S. Stach.

Występuje w całem pograniczu Polski (forma typ.).

Gąś. w lecie na różnych trawach (*Festuca* lub in.); gąś. zimuje.

41. (391). ***P. hiera*** F. Motyl przeważnie górski, ale zdarza się i w dolinach, n. p. w okol. Pińska łowiono go w lipcu (Głazow). B. podobny do następnego gatunku, ale stale mniejszy i poza różnicami w nakreśleniach, łatwo go jeszcze odróżnić i po białym spodzie maczugi rożków (Schille). Dolina Popradu w maju na szczytach gór nad potokami Kordowiec i Wielka Roztoka (Schil.); Olchowa pod Liskiem od czerwca do września (Scheff.). Nowicki złowił tego motyla raz tylko 22 maja na Magórze koło Łomny w okol. Sambora w krainie buczyny. W Tatrach łowił Niesiołowski typowe okazy wraz z — ab. *huenei* Hirschke.

W krajach sąsiednich wykazany tylko z Łotwy i z południ. wschodn., jakoteż z całego południowego pogranicza.

Gąś. na *Festuca* (Dorfmeister).

42. (392). ***P. maera*** L. W całej Polsce mniej lub więcej częsty, miejscami znów b. rzad. (ok. Warszawy). Pojawia się w dwu pokoleniach, t. j. od drugiej połowy maja do końca sierpnia, w rzadkich lasach, na brzegach tychże, na zrębach i łąkach leśnych. Chętnie siada na kupach kamieni przy drogach, podobnie jak *P. megera* L. Werchratski zauważył tego motyla licznie się pojawiającego nad brzegami Seretu około miejscowości Bilcze w południ.-wschodn. Małopolsce, gdzie z upodobaniem siada na skałkach gipsowych na słonecznych stokach. Gatunek dość zmienny, szczególnie w rozwoju rysunków na skdł. przedn.; — *v. adrasta* Hb., należą tu okazy o silnie rozwiniętem żółto-ochrow. zabarwieniu, przy równoczesnym zaniku ciemnego tła skrzydeł. Pilica (Isa.). W ziemi Sandomierskiej (Karp.) i w Małopolsce w dolinie Popradu koło Rytra z typ., ale rzadszy (Schil.). Garbowski podaje tę odmianę z okol. Lwowa; — ab. *sicula* Stgr., jaśniejszy z obu stron skdł. Przejściowy okaz do ab. *si-*

cula Stgr. właściwej dla Sycylji złowiono w Czarnym Dunajcu (Podhale, Stch.); — ab. *montana* Hormuz., są to okazy ciemniejsze szczególnie ♀♀, posiadające odwrót tyln. skdł. brunatny. Olchowa w Karpatach w połowie lipca (Scheff.); — v. *tristicolor* Treichel. (przejściowe do ab. *monotonia* Schilde), okazy o ciemnym wierzchu skdł., ale na odwrocie jeszcze częściowo żółte. Kościerzyna woj. pomorskie (Spei.); — ab. *monotonia* Schilde, o «monotonnem» tle skdł. bez śladu plam żółtych po obu stronach skdł.; odwrót może być zastąpiony w miejsce żółtego zabarwienia popielatem. Razem z poprzedn. odmianą w woj. pomorskiem. Kościerzyna (Speiser.); w woj. wileńskiem około stacji kolej. Łyńtupy w sosnowych borach razem z typ. w lipcu (Dampf.). Pod Częstochową łowiono okazy przejściowe (Prüff.). Zawiercie 2 ♂♂ (Masł.); — ab. *obscura* Tutt., b. ciemne okazy. 1 ♀ z Rytra, a jednego ♂ z okol. Lwowa (Klem.); — ab. *nana* Gieysztor, forma karłowata; siąg skdł. 37 mm. Jeden okaz 4 lipca na kwiatach *Arnica montana*. Białowieża.

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w lipcu i od jesieni do maja na trawach: *Poa annua*, *Glyceria fluitans* i in. Poczwarki ♂♂ żółto zielone, ♀♀ ciemno zielone aż w czarne, pod kamieniami i murami.

43. (394). ***P. achine*** Sc. ♂♂ tego gatunku nie posiadają plam androkoniowych. W lasach liściastych szczególnie wilgotnych, około źródeł, strumyków, na mokrych łąkach leśnych w czerwcu i lipcu. Wojew. pomorskie w Grudziądzu (Spei.); W Suwalszczyźnie i w okol. Wilna (Dampf. i in.); Czombrów w pow. nowogródzkim leg. K. Karpowicz (Krem.); w Wielkopolsce pojedynczo w lipcu i przez sierpień (Schum.); w okolicach Gostynia łowił go w lipcu 1928 obficiej Stach (in litt.); Białowieża (Gieysz.); okol. Warszawy Rembertów, Miłosna (Krecz.); Kielce (Bież.), Wołyń (Xięż.), Śląsk (Mańk.). W Małopolsce od Rzeszowa i Olchowy w Karpatach aż po granicę wschodnią Polski mniej lub więcej liczny; — ab. *althaea* Rbl., odznacza się zredukowaną ilością plam (2 zamiast 5) na skdł. przedn. i rozszerzoną białą wstęgą na odwrocie tyln. skdł. Jeden okaz w połowie lipca Brody (Klem.); — ab. *sosnowskii* Bież. — «*Alae anticae ad marginem brachialem cum alba macula, commae similis*». Charakteryzuje się obecnością białej plamy w kształcie wygiętego klina przy brzegu ramiennym skdł. przedn. Okol. Poznania.

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. od sierpnia, a po przezimowaniu do maja, na trawach *Poa annua*, *Triticum anninum* i in.

Aphantopus Wallgr.

44. (401). ***A. hyperanthus*** L. ♂♂ jak poprzedn. gatunku, nie posiadają plam androkoniowych. Jeden z najpospolitszych motyli. Pojawia się wszędzie w Polsce przez całe lato na kwiecistych łąkach, miedzach, trawnikach, w zaroślach, na brzegach lasów, drogach leśnych, zrębach itp. od nizin aż w górskie krainy. Na wyżynach reglowych, polanach Beskidu, Pienin i Tatr rzadszy. Albinizm u tego gatunku częsty; — ab. *arete* Müll., oczka na odwrocie skdł. zmniejszają się do jasnych kropek. Ziemia Sandomierska z typ. (Karp.) i w najbliższej okolicy Lwowa (St.) w czerwcu; — ab. *vidua* Müll., bez oczek na wierzchnej pow. skdł., a na odwrocie tylko z dwoma oczkami na skdł. przedn. Podhorce, Korostów w pow. stryjskim na łąkach wśród typ. z początkiem lipca (Brun.); — ab. *caeca* Fuchs., odwrót skdł. bez oczek. Pod Lwowem z końcem lipca. — Prüffer opisuje okaz złowiony przy końcu lipca w lesie pod Krzeszowicami, który różni się bardzo od typ. Długość przedn. skdł. wynosi 16·9 mm.; zupełny zanik oczek na skdł. przedn. po obu stronach i redukcja oczek na skdł. tyln. do trzech. Okaz ten zbliża się do ab. *arctica* Seitz; — ab. *pallens* Schultz., okazy jasne. Jedna ♀ Biłohorszcze 5 lipca (Kauc.).

W krajach ościennych Polski wszędzie wymieniony.

Gąś. od jesieni (po przezimowaniu) do czerwca na *Milium effusum*, *Poa annua* i in. Poczwarki w lekkim oprzędzie z nici na ziemi (Closs.).

Epinephele Hbn.

45. (422). ***E. tithonus*** L. Dotychczas wykazano go z miejscowości Rawicz w Wielkopolsce (Benner.) i z Górn. Śląska: Tarnowskie Góry i Borowa Wieś (Wolf i Raebel), rzadki, w lipcu i sierpniu.

W krajach sąsiednich Polski występuje w południ. wschodn., południowem, jakoteż w południ. zachodniem pograniczu.

Gąś. w jesieni do czerwca (po przezimowaniu) na trawach *Poa*, *Milium* i in.

46. (402). ***E. jurtina*** L. (= *janira* L.) Równie b. pospol. i liczny jak *A. hyperanthus* wszędzie w całej Polsce, w lecie i w podobnych warunkach terenowych występujący, od nizin aż w regle górskiej krainy Beskidu, Pienin i Tatr; — ab. ♀ *pallens* Th.-Mieg. (albinist. forma), żółta poprzeczna plama skdł. przedn. zamienia się w białą. Wilno ex. col. Tymiński (Prüff.). Podlasie: Uścimów 1 ♀ w połowie lipca (Krem.), Kamienica Polska pod Częstochową 1 okaz ♀ (Prüff.), Zawiercie (Isa. i in.), Ojców w lipcu (Bież.), Podhale 2 ♀♀ z początkiem sierpnia (Stach.), Olchowa w połowie lipca (Scheff.), Strzałków w pow. stryjskim z początkiem sierpnia (Brun. i in.). Mnie udało się złowić 1 okaz przejściowy do — ab. *brigitta* Ljungh., nieregularnie albinotyczny t. j. tło prawego skdł. przedn. więcej, lewego zaś mniej wybielałe. Okaz ten złowiony na górze «Chełm» pod Dynowem 18 lipca, znajduje się w zbiorze Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie, jako depozyt zbiorów Komisji Fizjograficznej Polskiej Akademji Umiej. (Roman.); — ab. *semialba* Brd., tylko skdł. tyln. blado białawo-szare. Zawiercie (Masł.); — ab. *hispulla* Hbn., plama rdzawo-żółta, szczególnie u ♀♀ rozszerzona i sięga na skdł. przedn. prawie aż do ich nasady. Okazy zbliżone łowiono w Zawierciu ♂ (Masł.), Czarnym Dunajcu 1 ♀ (Stch.), Olchowej w lipcu (Scheff.). Przejściową formą do tejże odmiany jest — ab. *ruficincta* Fuchs. 1 ♀ Białowieża (Gieysz.); — ab. ♀ *bioculata* Rbl., na odwrocie skdł. przedn. oczko apikalne podwójne. Burbiszki na Wileńszczyźnie leg. Ostreykówna (Prüff.). Okol. Częstochowy (Prüff.), Ojcowa (Bież.), Olchowy (Scheff.), Stryja (Schil.), Lubyczy Król. w lipcu (Roman.); — ab. *suffusa* Tutt., z poprzerywaną plamą brunatno-ceglastą. Zawiercie (Masł.); — ab. *caeca* Xiężopol.[1]), z zupełnym brakiem białej kropki w oczku apikalnem. Wołyń; — ab. ♀ *grisea* Tutt. 1 okaz 22 lipca pod Lwowem (Kauc.); — ab. *testacea* Schille[2]), tło przedn. skdł. czekoladowo-gniade ku wierzchołkowi biało-żółto rozjaśnione, oczko apikalne prawie niewidoczne, skdł. tyln. jeszcze jaśniejsze

[1]) «Rhopalocera Юго запад Россіи», tab. I, fig. 3.

[2]) Dokładny opis patrz: Pol. Pis. Entom. t. III, zesz. 1—2, 1924 p. 5.

z pozostałą tylko obwódką ubarwienia zasadniczego. Okaz złowiono w Strzałkowie pod Stryjem 26 lipca (Schil.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje od jesieni (po przezimowaniu) do czerwca na trawach *Poa pratensis* i in. Poczwarka zwieszająca.

47. (405). ***E. lycaon*** Rott. W całej Polsce nierzadki, miejscami nawet dość liczny, ale lokalny; w Pieninach, w dolinie Popradu i na Podhalu rzadki. Pojawia się w lipcu i sierpniu, czasem już w czerwcu, na wrzosowiskach, w zaroślach o suchych trawach, na słonecznych zboczach, suchych polanach leśnych w okol. piaszczystych i t. p. — ab. ♀ *schlosseri* Voelsch., ♀♀ z jednem oczkiem na skdł. przedn. Kraków koło fortu Bodzów (Nieś.), Gołąbkowice koło Nowego Sącza (Klem.), Lubycza Królewska (Roman.); — ab. ♂ *pavonia* Voelsch., ♂♂ z dwoma oczkami na skdł. przedn. Wawer pod Warszawą, Pilica obok Zawiercia (Masł.) i Żegestów (Klem.); — ab. *autolevia* Wize — «♀ *z czarną plamką między dwoma oczkami przedn. skdł. na ich górnej powierzchni*». Jeżewo; — ab. *caeca* Fabr., są to ♂♂ z zupełnym zanikiem oczek na skdł. przedn. Pilica w okol. Zawiercia 2 lipca (Masł.).

W krajach ościennych Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje od jesieni (po przezimowaniu) do czerwca na trawach: *Poa.*

Coenonympha Hbn.

48. (426). ***C. hero*** L. Nie wszędzie w Polsce rozmieszczony, bardzo lokalny i nieliczny. Pojawia się od ostatniej dekady maja do początku lipca przeważnie na kwiecistych mokrych łąkach. W miejscowości Rutka na Wileńszczyźnie, Białowieża (Gieysz.). W Wielkopolsce rzadki (Schum.), okol. Poznania, Radzewice nad Wartą (Schum.), Leszno (Vierhub), w okol. Gostynia w 1928 dość liczny (Stch. in litt.), Jeżewo (Wize). Jeden okaz złowiono pod Nałęczowem w okol. Warszawy (Krem.); Częstochowa (Prüff.). Jeden okaz znajduje się w zbiorach Kieleckiego Tow. Krajoznawczego. Na Wołyniu pojed. (Xięż.). Na Górnym Śląsku n. rzad. (W. i R.). W Małopolsce zach. w puszczy Niepołomskiej d. liczny (Prüff.), Sowiarka i Rudawa pod Krakowem (Nieś.), Olchowa pod Liskiem (Scheff.), nadto łapał go Niesiołowski

dość licznie na mokrych leśnych łąkach w Lubaszu koło Szczucina (in litt.). We wschodn. Małopolsce wykazany z okol. Sambora (Now.), Drohobycza (Werch.), Lubyczy Królewskiej (Roman.), Janowa, Lwowa (Now. i in.), Stryja (Brun. i in.), Żurawna (Schil.) i Stanisławowa (Werch.).

W całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja (po przezimowaniu) na trawach.

49. (427). ***C. iphis*** Schiff. Na całym obszarze Polski mniej lub więcej pospolity od połowy maja do końca sierpnia (czy dwa pokolenia?). Pojawia się na wilgotnych łąkach, otwartych zrębach, w zaroślach i na polanach leśnych; — ab. *anaxagoras* Assm., brak ołowianej linji, a oczka ulegają redukcji na odwrocie skdł. Okaz przejściowy złowił Brunicki w Skolem 17 sierpnia; mnie udało się również złowić taki okaz w Lubyczy Królewskiej w połowie czerwca (Roman.); — ab. *carpathica* Horm., mniejszy z zanikiem oczek na tyln. skdł. Okaz przejściowy złowił Brunicki w Hołowecku w pow. stryjskim 11 sierpnia, Łotatniki 26 czerwca (Schil.); Rzęsna Polska 3 ♂♂ w czerwcu (Kauc.); — ab. *effeminata* L. i M. Masł. — «*Mas. colore feminam imitans*». ♂♂ o barwie skdł. wybitnie żółtawo-popielatej, podobnej do ubarwienia ♀♀, tylko brak 2—3 oczek na odwrocie tyln. skdł. Zawiercie w lipcu (Masł.). Prüffer wspomina o jednym okazie złowionym w puszczy Niepołomskiej, który budową łusek, jakoteż ubarwieniem skdł. znacznie odbiega od typ. Ma on być ochrowo-brunatny z czarnem naprószeniem nieregularnem na skdł. tak przedn., jak i tyln.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Brisa media*, *Brachypodium*. Poczwarka zwieszająca.

50. (433). ***C. arcania*** L. Pojawia się od połowy czerwca do mniej więcej połowy sierpnia, na leśnych suchych łąkach, kwiecistych zrębach, brzegach lasów, chętnie jednak przebywa i w cienistych miejscach. Rozmieszczony w całej Polsce, ale b. nierównomierny pod względem częstości występowania i tak n. p.: w wojew. pomorskiem d. liczny (Spei.), w okol. Warszawy bardzo liczny (Słaszcz. i in.), w Wielkopolsce n. rzad. (Schum. i in.), na Górnym Śląsku pojedynczo (W. i R.), w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.) etc.; — ab. *badensis* Reutt., nieznaczna odmiana (anomalja oczek). Jeżewo (Wize); — ab. *obsoleta* Tutt.,

Jeden ♂ przy końcu czerwca w Brzuchowicach pod Lwowem (Kauc.); — trans. ad ab. *insubrica* Frey., o znacznie szerszej obwódce czarnej skdł. przedn., a na odwrocie skdł. tyln. biała przepaska węższa i bardziej zazębiona. Dwa okazy zbliżone do tej odmiany w Zawierciu (Masł.), ale zdarzają się i w Małopolsce tu i ówdzie wśród typ.

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. po przezimowaniu do maja na trawach *Melica ciliata* i in.

51. (440). ***C. pamphilus*** L. B. pospolity w całej Polsce w dwu pokoleniach: od maja do września, tak w dolinach, jak i w górach, wszędzie na łąkach i kwiecistych miejscach; — trans. ad ab. (et v.) *marginata* Rühl., z szeroką ciemną obwódką przy krańcu skdł. i o bledszem tle odwrotu skdł. Jeden okaz przejściowy do tej, zresztą połudn., formy złowił Klemensiewicz w Brodach, a Scheffner kilka okazów w Olchowej w lipcu. Poza tą zdarzają się u nas w Polsce tu i ówdzie wśród typ. okazy przejściowe do — gen. aestiv. (merid.) *lyllus* Esp., prócz drobnych różnic główną cechą charakterystyczną tejże jest jasno-żółte tło odwrotu tyln. skdł. W ziemi Sandomierskiej pod Staszowem w połowie sierpnia (Karp.); Olchowa w lipcu (Scheff.); okol. Lwowa (Garb.); — ab. *multipuncta* Schultz., z kropkami na tyln. skdł. Jeżewo (Wiz.); Tatry (Nieś.); — ab. *ocellata* Tutt.; okol. Wilna (Prüff.); Tatry (Nieś.); Białowieża, koniec lipca (Prüff.); okol. Lwowa czerwiec i lipiec (Kauc.); — ab. *obsoleta* Tutt., okol Wilna (Prüff.); — ab. *pallida* Tutt.;— ab. *unicolor* Tutt. Wszystkie te trzy odmiany wymienia z okol. Lwowa (Kauc.); — ab. *nolkeniana* Strand. — «*mit ziemlich breitem schwarzem Aussenrand aller Flügel unten... die helle Binde auf der Unterseite der Hinterflügel reicht bis zum Innenrande*». Dwa okazy we wrześniu w miejscowości Ignalino w woj. wileńskiem (Horn); — ab. *nosalica* Prüff. — «*Przednie i tylne skdł. czarno obrzeżone; na tyln. nawewnątrz od czarnej przepaski leży szereg czarnych punktów*». Jeden okaz 9 lipca w Zakopanem; — ab. *alba* Prüff., forma albinotyczna. — «*żółto ubarwione łuski występują tylko na brzegach skdł.*» Pola wewnętrzne śnieżno-białe, jakoteż i odwrót skdł. [1]). Nową tę formę złowił

[1]) Dokładniejszy opis patrz: »Materjały do fauny motyli okolic Krakowa«. Sprawozdania Kom. Fizjogr. 1921 r. (Prüffer).

Prüffer 15 sierpnia na słonecznych stokach pod Przegorzałami w okol. Krakowa.

Poza Polską typ w całej Europie znany.

Gąś. żyje w lecie na trawach *Poa* i in.

52. (443). ***C. tiphon*** Rott. Pojawia się w całej Polsce wraz z poprzednim od połowy czerwca do końca lipca, ale bywa od niego mniej posp. Lata po moczarowatych, podmokłych i torfiastych łąkach, tak w dolinach, jak i w górach; — v. (et ab.) *philoxenus* Esp., spód ciemniejszy od typ. i o mnogich dużych oczkach. Woj. pomorskie: Stara Kiszewa (Spei.); Czombrów w lipcu 4 ♂♂ leg. Karpowicz (Krem.); Zawiercie z okol. (Masł. i in.); ziemia Sandomierska n. rzad. (Karp.); Tomaszów Lubelski 3 okazy leg. Węgrzecki (Krem.). W okol. Lwowa i Janowa pojed. wśród typ., (trans ad) Lubycza Król. (Roman.); Bereźnica pod Stryjem (Schil.).

Występuje we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja (po przezimowaniu) na błotnych trawach, jak *Carex, Eriophorum* i in.

Nymphalidae.

Apatura F.

53. (131). ***A. iris*** L. Pojawia się w całej Polsce od ostatnich dni czerwca do pierwszych dni sierpnia lokalnie na drogach leśnych, w rowach przydrożnych na brzegach lasów, przy których rosną iwy i osiki, lub w pobliżu strumyków, studzien i źródeł, wogóle na miejscach wilgotnych. Siada chętnie na odchodach, tak zwierzęcych, jak i ludzkich, jakoteż i na padlinie. Daje się łatwo przynęcać do cuchnącego sera, a szczególnie do tak zw. «kwargli». Zauważyłem niejednokrotnie na torach kolejowych położonych wśród lasów, unoszące się okazy tego gatunku, lub siedzące na żwirze, obryzganym smarami, ściekającemi z kół parowozów kolejowych. W pewne lata rzadki, w inne znów liczny. Płochliwy i nie łatwy do złapania, szczególnie w południe. Samice niechętnie siadają na ziemi, latają więcej ponad drzewami; czasem można je złowić na pniach drzew z wyciekającym sokiem; — ab. *jole* Schiff., ciemniejszy, z zanikiem białych wstęg. B. rzad. Jeden okaz wymieniono z Górnego Śląska (W. i R.); Gar-

bowski wspomina, iż okaz tej odmiany posiadał Watzka (bez dat); Strzałków ex l. z *Salix caprea* 10 lipca (Schil.); — ab. *strandi* Bież. — «*Alae anticae sine sinu inter* M_1 *et* C_2, *alae posticae cum magnis albis maculis ad marginem. Alarum posticarum margo internus albus atque latus. Forma permagna. Professori Embrico Strand dedicata*». Jeden okaz ♂ złowił Bieżanko w Słowiku pod Kielcami[1]); — ab. *romaniszyni* Schille, cały wierzch skdł. we wszystkich możliwych położeniach zawsze fiołkowo-niebiesko połyskujący, poza tem nakreślenia normalne, plamy i wstęgi białe[2]). Okaz taki złowił Schille w Strzałkowie (pow. stryjski) 3 lipca 1912.

W krajach ościennych Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu do czerwca na *Salix caprea*, *cinerea*, ale i na *Pop. tremula*. Dorosła gąś., pokrywa koniec blaszki liścia przędzą z wierzchnej strony i po żerowaniu wraca zawsze na to miejsce, a chwyciwszy się silnie nogami brzusznemi, pozostaje nieruchomą, głową i przedn. częścią ciała nieco wzniesiona, zwrócona zawsze ku ogonkowi liścia. Z powodu tego bezruchu i niezwykle łudzącego podobieństwa barwą ciała do liścia iwy, jest ona b. trudną do spostrzeżenia; można ją dopiero zauważyć patrząc z boku i to tylko po odstającej przedniej części ciała gąsienicy (Roman).

54. (132). ***A. ilia*** Schiff. Występuje razem z poprz. gatunkiem, przeważnie liczniej od niego, miejscami rzadszy (Częstochowa, Prüff.), lub mniej posp. (ziemia Sandomierska, Karp.). W okol. Warszawy n. rzadki (Słaszcz. i in.), a w Kieleckiem pojedynczo (Bież.). Czas i miejsca pojawu, jakoteż zwyczaje, równe poprzedniemu gatunkowi. Wize zauważył motyla latającego podobno w drugiem pokoleniu, bo 17 września (Jeżewo); — ab. *clytie* Schiff., wstęgi i plamy rdzawo-żółte, z wyjątkiem przywierzchołkowych. Lata wraz z formą typ. i bywa po największej części liczniejszy od tejże; — ab. *asta* Schultz., z żółtą przepaską przybrzeżną na tyln. skdł. Jeżewo (Wize); — ab. et v. *eos* Rossi, główną cechą tej odmiany jest prawie zupełny brak niebieskiego połysku, a tło skdł. bywa więcej jasno rdzawo-brunatne.

---

[1]) Opis patrz: Spraw. Kom. Fizjogr., w Krakowie, tom 58/59, str. 61.

[2]) Dokładniejszy opis patrz: Pol. Pis. Entomol., tom III, zesz. 1–2. Lwów 1924.

Jeżewo (Wize); Zawiercie (Masł.); ziemia Sandomierska b. rzad. w lipcu (Karp.); okol. Lwowa (St. i in.); Podhorce pod Stryjem (Brun.); Łotatniki, tamże (Schil.); Sołotwina obok Nadwórnej kilka okazów (Schil.); Szerszeniowce ad Tłuste 1 okaz ♂ w ostatnich dniach czerwca (Roman.); — ab. *metis* Frr., mniejszy od ab. *clytie*, z zanikiem oczek na tyln. skdł. Okol. Lwowa (Watzka, Kauc.); — ab. *inspersa* Schultz., białe wstęgi i plamy jakby okopcone. Jeden ♂ 18 lipca pod Żurawnem (Schil.); — ab. *pallescens* Schultz., okazy blade szaro marmurkowane. Białowieża 1 okaz na wilgotnej łące (Gieysz.); Zawiercie (Masł.); — ab. *iliades* Mitis., zanik wstęg i białych nakreśleń (podobnie jak u ab. *jole* od *A. iris* L.). B. rzad. Okol. Warszawy ex col. Klener (Krem.); Lwów: dolina Maruńki z początkiem lipca (St.); — ab. ♀ *parva* Wize. «*mniejsza, o mniejszem ślepem oku czerwonem na powierzchni tyln. skdł.*» Jeżewo; — ab. ♀ *paragraphica* Wize — «*z szeregiem kółek u brzegu tyln. skdł., dolne kółko przedn. skdł. uzupełnione dwoma pomniejszemi do rysunku paragrafu*» — Jeżewo (Wize).

Poza granicami Polski gatunek ten równie jak poprzedni wszędzie znany.

Gąś. żyje na *Pop. tremula* i in. topolach w jesieni, a po przezimowaniu żeruje do czerwca.

Neptis F.

55. (144). ***N. lucilla*** Fab. (= *N. coenobita* Stoll., *f. lucilla* według Stichla). Pojawia się przeważnie w górach. Karpowicz jednak złowił okaz w debrach pod Sandomierzem, a w okol. Pińska łowił ten gatunek Głazow (Xięż.). Garbowski wymienia go z Jarosławia w Małopolsce. Głównem miejscem pojawu jest całe Podkarpacie, od końca czerwca do pierwszych dni sierpnia, na leśnych polanach i w debrach.

Motyl ten występuje tylko we wschodn., południ. i południ.-zachodn. pograniczu.

Gąś. żyje po przezimowaniu do końca maja na różnych gatunkach *Spiraea* i *Lonicera nigra*.

56. (145). ***N. aceris*** Lepechin (= *N. hylas* L., *f. aceris* F., według Stichla). Występuje nielicznie, w dwu pokoleniach: pierwsze od połowy maja i w czerwcu, drugie rzadsze

od połowy lipca do mniej więcej połowy sierpnia. Na brzegach lasów, przeważnie bukowych; samice składające jaja, wlatują głębiej w las. Znany dotychczas tylko z Małopolski: Olchowa (Scheff.); w całej okol. Lwowa (Now. i in.); Żurawno pow. Żydaczów (Schil.); Nagrabie obok Rohatyna 25 sierpnia okaz silnie zlatany (Ostr.); okol. Stanisławowa (Viert.); okol. Kołomyi (Werch.); Kopaczyńce nad Dniestrem 26 maja kilka okazów (Roman. i in.).

W krajach sąsiednich, pojawia się w całem połudn. i połudn.-wschodn. pograniczu aż do Białorusi.

Gąś. żyje na *Orobus vernus* (Spul.).

Limenitis F.

57. (138). ***L. camilla*** L. (= *sibilla* L.) Nie wszędzie w Polsce rozmieszczony, ale tam gdzie się pojawia, nie jest rzadkością, a miejscami bywa nawet d. liczny z końcem czerwca i w lipcu na leśnych drogach, brzegach lasów liściastych, szczególnie o podłożu moczarowatem. Grudziądz, Opalenie, Łążek i Oliwa n. rzad. (Spei.); Werki pod Wilnem 2 okazy (Prüff.); Rutka w pow. święciańskim 1 okaz (Gieysz.); Ostryna w pow. lidzkim (Krem.); z woj. poznańskiego podany tylko z Kowanówki 1 okaz (Karcz.) i z okol. Buka (Wiz.); w okol. Warszawy: 1 okaz w Miłosnej, a pod Nałęczowem bywa n. rzad. (Krecz. i in.); w Zbuczynie na Podlasiu (Krem.); Uściług pod Włodzimierzem (Xięż.); Sulejów pod Piotrkowem d. pospol. (Kulesza); Zagórsk i Słowik w okol. Kielc pojedynczo, a w Rabsztynie i Kluczach b. liczny (Bież.); Opatów n. rzad. (Nieś.). Na Górnym Śląsku w miejscowości Segiet złowiono 4 sztuki leg. Kuntze (W. i R.). W ziemi Sandomierskiej pod Staszowem b. rzad. (Karp.). Małopolska: okol. Krakowa (Żebr. i Prüff.); Pieniny (Sit.); Olchowa (Scheff.); Wara pod Dynowem pojedyńczo (Roman.), w okol. Sambora, Lwowa (Now.); Stryja (Brun.) pojedynczo; Balicze nad Świcą w pow. stryjskim liczny (Schil.); Tuchla 1 okaz (Kauc.); Żurawno (Schil.); okol. Brodów (Viert.); Nowosiółki, Lackie pod Złoczowem (Świąt.); okol. Stanisławowa (Werch.); Szerszeniowce pod Tłustem kilka okazów (Roman.); Barysz i Pyszkowce koło Buczacza (Hirsch.); Pistyń pod Kołomyją (Ostr.).

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. od jesieni do początkowych dni czerwca na roślinach z rodzaju *Lonicera* i na *Symphoricarpus racemosus*.

58. (136). ***L. populi*** L. Ten wspaniały motyl pojawia się w całej Polsce od połowy czerwca do połowy lipca, trochę wcześniej niż *Mieniaki*, w lasach liściastych od nizin aż w doliny gór, na drogach i gościńcach. Bieżanko podaje, iż łowił corocznie po kilka okazów już w maju! w pobliżu Kielc, t. j. w Dyminach na drodze leśnej. Zachowuje się podobnie jak *Mieniaki*, t. j. siada chętnie na ekskrementach i wilgotnych miejscach dróg i ścieżek. Spłoszony unosi się wysoko ponad wierzchołki drzew. Miejscami bywa d. liczny, w innych nawet d. rzadki. Samice b. rzadkie; łowić je można tylko wczesnym rankiem, kiedy zniżają się i latają razem ze samcami ponad drogami, zresztą przebywają tylko na wierzchołkach drzew; — ab. *tremulae* Esp., zarówno ♂♂ jak i ♀♀ silnie przyciemnione, o niewyraźnych nakreśleniach. Zdarzają się rzadko wśród typ.; — ab. *radiata* Schultz., prawie czarne okazy z zanikiem jasnych nakreśleń. Zawiercie (Masł.). Niejako przejściową formą pomiędzy typ., a ciemnemi odmianami jest — ab. *diluta* Spul. Zawiercie (Masł.); Łotatniki pod Stryjem (Schil.); — v. *bucovinensis* Horm., samce o tak szerokich białych nakreśleniach jak typ. samice, samice zaś tej odmiany są przeważnie większe, o tle skdł. intensywniej zielono zabarwionem, o białych plamach skdł. przedn. jakoteż białej przepasce tyln. skdł. znacznie szerszych i bielszych niż u typ. samic. Jeżewo 2 okazy (Wiz.); Tatry (Nieś.); Strzałków i Łotatniki pod Stryjem (Schil.). Przejściowe okazy samców zdarzają się wśród typ. i w okolicy Lwowa; — ab. *jeżeviensis* Wize, mniejszy od *bucovinensis* z większą powierzchnią białych plam. Biała wstęga przedn. skdł. sięga poniżej ostatniej żyłki, t. j. aż do brzegu pachowego. Jeżewo; — ab. *caeca* Wize, brak dużej plamy nasadowej na wierzchu skdł. przedn. Jeżewo.

W krajach ościennych Polski wszędzie znany.

Gąś w jesieni do maja na *Pop. tremula*, ale i na *P. nigra*, szczególnie na krzakach w cieniu rosnących.

Pyrameis Hbn.

59. (152). ***P. atalanta*** L. W dwu lub trzech pokoleniach w całej Polsce pospolity od ostatniej dekady lipca do zimy.

(W piękne słoneczne dnie listopadowe latają tu i ówdzie zupełnie czyste okazy, co wskazywałoby na trzecie pokolenie). Niektóre samice przezimowują i zjawiają się wczesną wiosną do czerwca. Pokolenie letnie i jesienne bywa liczniejsze od wiosennego. Od nizin do kosodrzewu, w ogrodach, lasach i zaroślach. Siada chętnie na brzozach, z których wycieka sok; — ab. *fracta* Tutt., rzadki, ceglasta przepaska na skdł. przedn. w połowie zupełnie przerwana. Jaszczurówka w Tatrach 1 ♀ (Prüff.) z pocz. sierpnia; Podhale 25 sierpnia (Stch.); Troki w okol. Wilna 27 lipca (Prüff.); Strzałków pod Stryjem pod koniec czerwca i w lipcu i po raz drugi w połowie września (Schil.); — ab. *klemensiewiczi* Schille[1]). B. rzad.; przepaska skdł. przedn. po obu stronach krótsza, lecz szersza, zupełny zanik największej plamy białej przy brzegu ramiennym, czerwone obrzeżenia tyln. skdł. węższe i krótsze. Jeden okaz ex l. 7 września 1888 r., bez sztucznego wpływu temperatury, wśród wielu innych typ. hodowanych razem w tych samych warunkach (Schil.). Inny okaz otrzymał Niesiołowski również bez wpływu temperatury z pośród wielu innych ex l. z Zakopanego. Jeszcze inny okaz otrzymał Karpowicz przez obniżanie temperatury; — ab. *nana* Schultz. Rozpiętość skdł. tylko 44 mm. Lwów 1 okaz 25 września (Kauc.); — ab. *leliva* Wize (= ab. *turcica* Wize); — «*z białą kropką poza górną białą księżycowatą plamką przedn. skdł. Zestawienie tych dwu białych plam przypomina gwiazdy i półksiężyc, zdobiące sztandar turecki*». — Ze względu na charakterystyczne podobieństwo onych dwu plamek do polskiego herbu Leliwa, przezwał Wize tę odmianę nazwaną pierwotnie ab. *turcica* Wize na ab. *leliva* Wize. Jeżewo.— Prüffer zauważywszy obecność białej dodatkowej plamy w komórce centralnej na tle czerwonej przepaski przedn. skdł. u tatrzańskich motyli tego gatunku, tak u samców, jak i u samic, uważał za wskazane podnieść takie okazy do kategorji podgatunku, jako *Pyrameis atalanta L. subspec. albipuncta* Prüff.= *albimaculata* Prüff.[2]). Zaznaczyć należy, iż prawie każdy okaz tego gatunku i w nizinach łowiony, posiada tę białą plamkę mniej lub więcej widoczną

[1]) Dokładny opis patrz Spr. Kom. Fizjogr. tom 30, str. 217.

[2]) Patrz krytyczne uwagi podane przez Niesiołowskiego w Kosmosie T. LII, na str. 1052 i 1053.

i raczej okazy bez niej, znacznie rzadsze, należałoby uważać za odmianę (Roman.).

W całej Europie powszechny.

Gąś. od maja do lipca pojedynczo w nieco sprzędzionych liściach pokrzyw *(Urtica)*.

60. (154). ***P. cardui*** L. Pojawia się na całym obszarze Polski w dwu lub trzech pokoleniach, t. j. w lecie do późnej jesieni, a po przezimowaniu z wczesną wiosną do mniej więcej końca maja, tylko w różnych latach bywa rozmaicie częsty. Występuje wszędzie od nizin aż w krainę hal, gdzie w miarę wysokości, staje się coraz rzadszy; w ogrodach, na słonecznych skalistych zboczach, po polach zasianych hreczką lub koniczyną, a szczególnie na drogach w pobliżu ostów, bywa niekiedy b. pospolity; — ab. *minor* Cann., mały, odwrót bardziej piaskowego koloru. Zawiercie (Masł.); — ab. *elymi* Ramb., redukcją plam odpowiada w przybliżeniu odmianie *klemensiewiczi* Schil. gat. *P. atalanta*. 2 okazy pod Warszawą (Krecz.); 1 okaz na Górnym Śląsku (Raebel); Garbowski podaje: — «*Ein Exemplar dieser aparten Cardui-Form soll (nach Watzka) in Ostgalizien im Hochsommer angetroffen worden sein*». — Piękny okaz przejściowy do — ab. *elymi* Ramb., złapany przez Hałacińskiego w Jodłowej k. Pilzna znajduje się w zbiorach Muz. Fizjogr. Pols. Akad. Umiej.; — ab. *pallida* Schoyen., okazy jaśniejsze o żółto czerwonem tle (typ. okazy mają tło różowe). Rytwiany w ziemi Sandomierskiej b. rzadki w sierpniu (Karp.), Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *subfracta* Stach[1]) — «*Alae multo latius nigro signatae. Fascia transversa alarum anteriorum fusco-rosea abbreviata et reducta, nigris venis interrupta. Area fusca in alis posterioribus multo minor, in duas propre partes divisa*». Są to okazy z letniego pokolenia, wykazujące silny melanizm, przy równoczesnem intensywnem zabarwieniu plam jasnych itd. Czarny Dunajec w sierpniu (Stach); 1 okaz w lipcu w okol. Lwowa (Kauc.).

Ten kosmopolit jest poza Polską prawie w całym świecie znany.

Gąś. żyje od maja do września w lekko sprzędzionych listkach szczytowych na różnych ostach jak: *Carduus* i *Cirsium*, ale

---

[1]) Dokładny opis i rycina patrz Spraw. Kom. Fizjogr. w Krakowie tom 58/59 str. 114.

i na pokrzywach *(Urtica)*, żmijowcu *(Echium)*, *Malva*, a nawet na *Gnaphalium* i in.

Vanessa F.

61. (156). ***V. io*** L. W całej Polsce pospolity od mniej więcej połowy lipca do zimy, a po przezimowaniu już wczesną wiosną do końca maja; lata brzegami lasów, na miedzach, niwach itd., wszędzie aż do górnej granicy leśnej (Tatry, Pieniny i w Beskidzie wschodnim), miejscami bywa nawet pospolity; — ab. *iodes* O., są to okazy o połowę mniejsze. Zdarzają się między typowemi, ale rzadko. Górny Śląsk (W. i R.); w ziemi Sandomierskiej (Karp.); na górze Radziejowa (1265 m) nad Popradem 19 sierpnia (Klem.). Garbowski łowił tę odmianę w sierpniu w Janowskich kamieniołomach (p. Lwowem); — v. *sardoa* Stgr., większe od typ. z intensywnem tłem skdł. Formę tę żyjącą w Sardynji i Sycylji podaje bez dat z Małopolski Watzka (Garb.); — ab. *veronensis* Garbini, okazy średn. wielkości o b. małych oczkach. Zawiercie ex l. (Masł.); — ab. *dyophtalmica* Garbini = *cyanostica* Raynor, na skdł. tyln. pojawia się obok normalnego oka plama niebieska o niestałej wielkości. Jeżewo (Wiz.); trans. ad Zawiercie (Masł.); pod Krakowem n. rzad.; Zakopane (Prüff.); Strzałków 1 okaz złowiono w początkach października, inny ex l. (Schil.); — ab. *belisaria* Oberth., jeden okaz tej aberacji schwytany w Brzesku w lipcu 1926 znajduje się w Muzeum Fizjogr. w Krakowie; — ab. *irenea* Prüff. — «*Auf dem rotbraunen Grunde der Vorderflügel zwischen Cubitus 2 (IV_2) und Analis I (V), tritt ein schwarzer Makel auf, welcher ungefähr in der Hälfte der Flügellänge liegt*». Plama czarna powstała w pośrodku przedn. skdł. tworzy z podłużną plamą kostalną, biegnącą od brzegu ramiennego ku środkowi skdł. w kształcie grubego przecinka, jakgdyby wykrzyknik. Kraków ex l. w połowie września. Niesiołowski złowił podobny okaz w Sikorniku koło Krakowa, a Stach w Tatrach (dol. Kościeliska); — ab. *fischeri* Stfss., brak niebieskiego zabarwienia w oczkach skdł. 1 okaz ex l. 19 sierpnia Strzałków (Schil.).

W hodowli eksperymentalnej otrzymał Schille przez obniżenie temperatury następ. odmiany: — ab. *exoculata* Weym., — ab. *jocaste* Urech., — ab. *belisaria* Oberth. Ostatnią odmianę jakoteż — ab. *antigone* Fuchs., otrzymał również z hodowli eksperymentalnej Karpowicz St.

Poza Polską znany w całej Europie.

Gąś. żyje gromadnie na pokrzywach i chmielu *(Humulus)*, ale i na *Salix capr.* w maju i czerwcu i poraz drugi w sierpniu i we wrześniu.

62. (157). ***V. urtice*** L. Jeden z najpospolitszych motyli na całym obszarze Polski, pojawia się od czerwca do zimy, a po przezimowaniu do połowy maja następnego roku, od nizin aż w krainę turni w dwu do kilku pokoleń; — ab. *urticoides* F. d. Waldh., forma karłowata. Gdańsk ex l. (Spei.), Żurawno nad potokiem Majdanem (Schil.); — ab. *discolor* Hein. (= *herrmanni* Herrm.), okazy blade o tle skdł. ochrowo-żółtem. Zawiercie 1 ♂ (Masł.). Karpowicz i Kaucki otrzymali tę odmianę ex l.; — ab. *ichnusoides* Selys., plamy na brzegu ramiennym złączone, przy równoczesnym braku dwukropku w pośrodku skdł. przedn., a silnem zaciemnieniu skdł. tyln. Okol. Warszawy leg. Bykow (Krem.); z hodowli eksperymentalnej (Karp.); — v. *polaris* Stgr., okazy ciemniejsze z powiększonemi czarnemi plamami, z których często plama środkowa brzegu ramiennego łączy się z plamą brzegu pachowego skdł. przedn. w kształt litery duże «S». Tarnów (Virt.); Zakopane (trans. ad) 9 października (Prüff.), przeważnie jako trzecie pokolenie, ex l. Lwów (Kauc.); — v. *connexa* Btlr., podobny do poprzedniego, lecz o stałem połączeniu powyżej wspomnianych plam, przy równoczesnym braku niebieskich plam przybrzeżnych na skdł. przedn. Zdarzają się tu i ówdzie okazy przejściowe do tej japońskiej formy. — Masłowscy opisali w P. P. E. tom II, 1923 odmianę — ab. *fasciata* Masł., która z opisu sądząc, jest pośrednią formą między obu ostatniemi odmianami. Ex l. Zawiercie; — v. *turcica* Stgr., z małemi zanikającemi plamami, dwukropkową w środku i plamą przy brzegu pachowym na skdł. przedn. Praga pod Warszawą leg. Bracia Masłowscy (Krem.). Jeden okaz takiej odmiany złowił Niesiołowski na Krzemionkach przy końcu września, inny przejściowy złowił Klemensiewicz 17 lipca w Wierzchomli nad Popradem. Lwów ex l. (trans.) (Kauc.). — Okazom, u których z zanikających plam dwukropkowych jedna, t. j. niższa, jeszcze pozostaje jako kropka, proponuje Xiężopolski nazwę: — ab. *transiens* Xięż.; — ab. *albidomaculata* Stach. — «*Omnes maculae ante nigras maculas in alis anterioribus et poste-*

rioribus positae, non rufae sed albidae». — Plamy rdzawo-żółte na skdł. przedn. i tyln. są blado-żółtawe, tak iż na pierwszy rzut oka, wydaje się, że motyl ma 5 białych plam po każdej stronie skdł. Czarny Dunajec na ostach 8 sierpnia (Stach). Taki sam okaz tylko nieco zlatany, złowił Ostrowski w Jasieniu (pow. kałuski) w Gorganach. Jeszcze inny w okol. Żółkwi leg. Pepłowski. Karpowicz otrzymał z hodowli eksperymentalnej następujące odmiany: ab. *nigrica* Hw., v. *connexa* Btlr. i trans. ad v. *ichnusa* Bon.

Motyl ten występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w maju, czerwcu i w jesieni gromadnie na pokrzywach.

63. (161). ***V. polychloros*** L. W całej Polsce pospolity od najwcześniejszej wiosny obok Cytrynka *(G. rhamni* L.), pierwszy zwiastun tejże, lata aż do maja. W drugiem pokoleniu od mniej więcej połowy lipca aż do przezimowania. W ogrodach, na brzegach lasów, na słonecznych stokach od nizin aż do górnej granicy lasów. Z upodobaniem siada na pniach drzew z wyciekającym sokiem, a szczególnie na wierzbach przydrożnych po słonecznej stronie i z lubością wygrzewa się do słońca, naprzemian rozwierając, to stulając skrzydła; — ab. *pyromelas* Frr. (= ab. *pigmaea* Slev.), małe i przeważnie ciemniejsze odmiany. Zawiercie (Masł.), Brody ex l. 2 lipca (Klem.); — ab. *testudo* Esp., plamy przykostalne skdł. przedn. mniej lub więcej z sobą połączone, przy równoczesnej redukcji przybrzeżnej kresy brzegu zewnętrznego, jakoteż zaniku plam środkowych, tylne skdł. przyciemnione. Sitowski podaje, iż jeden okaz tej odmiany złowił ówczesny uczeń gimnazjalny Lachowicz w Rabce 15 sierpnia 1906 r. Okaz ten znajduje się w zbiorach Muz. Fiz. Pol. Akad. Umiej. w Krakowie. Drugi okaz złowiono w Koluszkach w lipcu (woj. łódzkie Masł.). W okol. Warszawy okaz przejściowy (Krecz.), a Karpowicz otrzymał okaz taki z hodowli eksperymentalnej; — ab. *erythromelas* Aust., olbrzymie okazy, o wierzchu skdł. jednostajnie ubarwionym. W lipcu w okol. Klimontowa (Sandomierskie) 4 okazy, b. rzad. (Karp.); — ab. *nigroflava* Bież. — «*Alae anticae cum ordine nigrarum macularum ad externum marginem, ad has nigras maculis—maculae flavae; ad marginem brachialem etiam magnae flavae maculae. Alae posticae cum una magna flava macula ad maculam nigram, ad caeruleas maculas quoque*

ordo nigrarum macularum». Plamy przy brzegu zewnętrznym skdł. przedn. znacznie większe, a obok nich szereg żółtych plam. Plama żółta obok czarnej na brzegu ramiennym skdł. tyln., tak duża jak i czarna. Obok plam niebieskich również szereg dużych plam czarnych. Jeden okaz Kielce.

W krajach przyległych do Polski wszędzie się pojawia.

Gąś. żyje gromadnie w czerwcu i lipcu na wierzbach, osikach, wiązach i drzewach owocowych. Isaak hodował gąś. liśćmi sosny.

64. (160). ***V. xanthomelas*** Esp. Rzadszy, lokalny i nie wszędzie w Polsce rozmieszczony, czasem już od końca czerwca aż do zimy, a po przezimowaniu, jak poprzedni do maja. Woj. pomorskie pojed., ale nierzad. (Spei.); Czombrów pow. nowogródzki leg. K. Karpowicz (Krem.). W Wielkopolsce złowiono kilka okazów (Schum. i in.). W okol. Warszawy rzadki (Słaszcz.). W Kądzielowie obok Zawiercia znaleziono całe gniazdo gąś. na wierzbie (Isa.). Zawiercie 1 okaz ♀ (Masł.). Na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.). W Małopolsce również rzadki. 1 okaz w Pieninach (Sit.). 1 w Czarnym Dunajcu (Stach in litt.); poza tem Olchowa (Scheff.), okol. Rzeszowa (Schait.), Lwowa, Janowa (Now. i in.), Brodów (Klem.), Stryja (Schil.) i Buczacza (Hirsch.). Główną cechą wyróżniającą ten gat. od poprzedn., jest obecność białej plamy u wierzchołka skdł. przedn., a dwie plamki przy nasadzie skdł. przedn. są ze sobą połączone w kształcie ósemki. Tło skdł. czerwono-ceglaste; — ab. *grützneri* Fisch., środkowe plamy na brzegu ramiennym i plamy środkowe skdł. przedn. w zaniku, a przybrzeżne plamy niebieskie są zwiększone. Górny Śląsk ex l. Fischer (W. i R.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje gromadnie w gniazdach na wierzbach, szczególnie na brzegach wód, *Salix caprea*, *glauca*, *vitellina* w maju i czerwcu.

65. (162). ***V. antiopa*** L. W całej Polsce rozmieszczony i nierzadki, a w pewne lata nawet d. liczny, od mniej więcej połowy lipca do późnej jesieni, a po przezimowaniu, pojawia się wczesną wiosną z białem a nie żółtem obrzeżeniem skdł. Lata na brzegach lasów, a nawet i wewnątrz na leśnych drogach, w ogrodach i t. d., tak w nizinach, jak i w górach (Tatry, Pieniny). Siada chętnie, jak dwa poprzednie gatunki, nie na

kwiatach, lecz na pniach drzew z wyciekającym sokiem (oskołą); — ab. *hygiaea* Heydr., z szeroką wstęgą przybrzeżną, brunatnożółtą na obu skdł., a o zupełnym zaniku niebieskich plam. 1 okaz ex l., otrzymał Kuntze na Górnym Śląsku bez specjalnego działania temper. na poczwarkę; 4 inne okazy wylęgły mu się z brunatną, zamiast żółtą wstęgą (W. i R.), (znany też i z Łotwy). Karpowicz otrzymał tę odmianę, ale w hodowli eksperymentalnej; — ab. *chłapowskia* Wize. — «*po jednej lub więcej plamek różowych przed lazurowemi plamkami na przedn. skdł.*» Jeżewo (Wiz.); — ab. *flavomaculata* Masł. — «*Alarum posticarum pars superior macula flava additicia*». Przy przednim brzegu skdł. tyln. z dodatkową żółtą plamą obok pierwszej błękitnej plamy po jej zewnętrznej stronie. Plama ta odpowiada co do położenia odnośnym jasnym plamom, istniejącym i u innych gatunków *Vanessa*. 1 ♀ ex l., w lipcu Zawiercie (Masł.). — Karpowicz otrzymał z hodowli eksperymentalnej — ab. *daubi* Stfss. i — ab. *artemis* Fisch.

Poza granicami Polski znany w całej Europie.

Gąś. żyje również gromadnie na brzozach, wierzbach i topolach w czerwcu i lipcu. Ja znalazłem w ostatnich dniach lipca przy gościńcu, wiodącym z Zakopanego do Witowa, już dorosłe gąś., gromadnie żerujące na krzaku iwy *(Salix caprea)* (Roman.).

Polygonia Hbn.

66. (158). ***P. l - album*** Esp. (= *V. l - album* Esp.). B. rzadki od połowy lipca do połowy sierpnia. Sopoty (Spei.); Miłosna 2 okazy i Świder 2 okazy (Słaszcz.); Żwir również pod Warszawą 5 okazów (Krecz.); Białowieża 1 okaz 1 lipca (Gieysz.); leśnictwo Gródek w okol. Białowieży 1 ♀ 24 lipca (Prüff.): w ziemi Sandomierskiej z Pacanowa 2 okazy 20 lipca (Karp.); w okol. Pińska Głazow bez bliższych dat, jakoteż bywa i na Górnym Śląsku. Z Małopolski nie wykazany. Główną cechą charakterystyczną wyróżniającą ten gatunek od dwu jemu podobnych *(V. polychloros* i *V. xanthomelas)*, są cztery białe plamy, po jednej na każdem skdl., a więc prócz tych plam, które posiada *V. xanthomelas* na przedn. skdł., ma *P. l - album* Esp., jeszcze po jednej białej plamie na tyln. skdł. przy brzegu ramiennym.

W całem pograniczu z wyjątkiem zachodniego.

Gąś. żyje również gromadnie w maju i czerwcu na brzozach,

wierzbach, wiązach i topolach, jak również i na agreście *(Ribes grossularia)*.

67. (166). ***P. c - album*** L. Nierzadki, a miejscami dość liczny, od lipca do późnej jesieni, a po przezimowaniu lata na wiosnę czasem do połowy czerwca, na brzegach lasów, łąkach leśnych, w zaroślach i w ogrodach, wszędzie w Polsce, tak w nizinach, jak i w górach. — Typowe okazy posiadają odwrót skdł. mniej lub więcej jednostajnie ciemno-brunatny; — ab. *variegata* Tutt., odwrót skdł. marmurkowany z domieszką zielonego zabarwienia. Okol. Wilna (Prüff.), Białowieża (Gieysz.), Czombrów w pow. nowogródzkim (Krem.), Podlasie (Krem.), Zawiercie (Masł.), w Tatrach (Prüff.); w Małopolsce częsty wśród typ.; — ab. *pallidior* Tutt., odwrót skdł. jasno ochrowo-żółto marmurkowany. Dynów 1 okaz ♀ 22 lipca (Roman.); — gen. aest. *hutchinsonii* Robson., obustronnie jaśniejsze okazy ze zmniejszonemi nakreniami. Warszawa (Krecz.), Wielkopolska (Benn.), okol. Kielc (Bież.), Zawiercie (Masł.); na Górnym Śląsku n. rzad. (W. i R.); w Małopolsce: Kraków (Przegorzały) (Nieś.), Biecz (Klem.), Olchowa (Scheff.), okol. Janowa (St.), Stryja (Brun.). Znamię «c» na odwrocie tyln. skdł. przekształca się czasem w «G, i, f, o», co dało pochop różnym autorom do tworzenia aberacyj; — ab. *jota - album* Newnh., na odwrocie tyln. skdł. znamię litery «c», zredukowane do krótkiej, prostej, białej kreski. 1 okaz ex l. Lwów (Kauc.); — ab. *F. - album* Esp. Forma melanotyczna, u której plamy na wierzchu skdł. zlewają się mniej lub więcej, a znak «c» na odwrocie tyln. skdł. zmienia się w znak haka, zbliżonego do litery «F». Jeden okaz złowiono w dolinie rzeki Cybiny pod Poznaniem (Schum.); — ab. *i - album* Masł. — «*Litera «c» bipartita, literam «i» fingens*». — Znak «c» przerwany u dołu i prosty, tak iż tworzy odwróconą literę «i». (— ab. *i - album* = ab. *uncipuncta* Joseph, vide Verh. zoolog. bot. Gesell. Wien, 1919, Bd. LXIX, pag. 48); Czombrów w pow. nowogródzkim (Krem.); okol. Zawiercia 1 okaz ♀, a drugi pochodzi z Kielc w lipcu (Masł.).

Poza granicami Polski znany w całej Europie.

Gąś. żyje w kwietniu do czerwca na pokrzywie, chmielu, porzeczkach i liściach agrestu, poza tem i na drzewach liściastych, jak wiązie, leszczynie i in.

Araschnia Hbn.

68. (169). ***A. levana*** L. Pokolenie wiosenne rdzawo ubarwione, pojawia się w całej Polsce, nie wszędzie jednakowo liczne, miejscami rzadkie, albo go zupełnie brak, n. p. w najbliższej okol. Zawiercia. Pojawia się ono od ostatnich dni kwietnia, do mniej więcej połowy czerwca, na drogach leśnych, w zaroślach, na brzegach lasów od nizin aż w podgórze; — gen. aest. *prorsa* L., o tle wierzchu skdł. czarnym; lata w lipcu i sierpniu, wszędzie tam, gdzie i forma wiosenna [1]). Wśród tego pokolenia letniego, zdarzają się okazy, u których pomarańczowe prążki przybrzeżne (na wierzchu skdł.) zupełnie się zacierają i inne plamy znikają. Okazy takie należą do — ab. *obscura* Fent. Puszkarnia pod Wilnem 2 ♂♂ (Prüff.); Szczekociny na półn.-wsch. od Zawiercia (Masł.); Janów pod Lwowem (St.); Strzałków pod Stryjem (Schil.). Przy dalszej redukcji białych nakreśleń, aż do zupełnego sczernienia wierzchu skdł. powstaje: — ab. *schultzi* Pfitzn. Okaz taki znajduje się w zbiorach Muzeum krajoznawczego w Kielcach (Bież.); Strzałków pod Stryjem ex l. w lipcu (Schil.). W przeciwieństwie do poprzednich, okazy gen. aest. *prorsa* L., t. j. o czarnem tle skdł., ale z wstęgami i plamami szerszemi, względnie powiększonemi i częściowo żółto zabarwionemi, tworzą — ab. *intermedia* Stich., (jako przejściowe formy do — ab. *porima* O.). Puszcza Niepołomska (Prüff.); Janów pod Lwowem (St.); Bereźnica (Brun.) i Strzałków pod Stryjem (Schil.); Żurawno (Schil.), wszystkie w lipcu i ex l. Lwów (Kauc. i in.). Okazy o jeszcze silniej rozwiniętych nakreśleniach, o zabarwieniu czerwono-żółtem, przy równoczesnej redukcji ciemnego tła, przypominające nieco wiosenną formę *A. levana*, jednakowoż zachowujące charakter wstęg i plam *A. prorsa* L., (tworzące niejako przejście pomiędzy temi dwiema formami), należą do — ab. *porima* O. Jest to forma jesienna i najrzadsza. Tu i ówdzie w kraju przeważnie ex l. — Nowicki stwierdził hodowlą, iż poczwarki *prorsa* L., ogrzane słońcem, wydają w październiku odmianę — ab. *porima* O. Gdy jednakowoż część tych poczwarek *prorsa* L., będziemy przechowywali w chłodzie przez

[1]) Kopetsch zauważył, że z 93 sztuk gąś. złowionych w czerwcu tylko 85 wydało letnie pokolenie, t. j. gen. aest. *prorsa* L., zaś 8 sztuk przezimowało jako poczwarki i wydało z wiosną okazy typ., t. j. *A. levana* L.

zimę i przez wiosnę, to one wydadzą w lecie nie *A. levana* L., tylko znów gen. aest. *prorsa* L. Fakt ten dowodziłby, iż na zmianę ubarwienia tych trzech form: *A. levana* L., gen. aest. *prorsa* L. i ab. *porima* O., wpływałaby ciepłota.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje gromadnie od czerwca do września na pokrzywie *Urtica dioica*. Poczwarka ostatniego pokolenia zimuje.

Melitaea F.

69. (172). ***M. maturna*** L. Gatunek b. lokalny i rzadki. Pojawia się w czerwcu do połowy lipca na polanach i łąkach podmokłych śródleśnych; wogóle ulubionem jego miejscem są słoneczne, a kwieciste zacisza lasów liściastych. Motyl niepłochliwy, lot jego nieżwawy. Siada na żółtych kwiatach *Doronicum* ze stulonemi skrzydełkami i wskutek podobieństwa ubarwienia spodu skdł. do koloru kwiatu jest b. trudnym do spostrzeżenia. Śląsk (Mańk.); na Wołyniu w Równem sporadycznie (Xięż.); Olchowa częsty (Scheff.); okol. Sambora (Now.); Drohobycza (Werch.); Stryja i Żurawna (Schil.); okol. Stanisławowa (Viert. i Werch.). Wśród typ. zdarzają się okazy przejściowe do — ab. *wolfensbergeri* Frey., są to okazy mniejsze, przyciemnione, szczególnie w nasadzie skdł. i o bardziej zaokrąglonych skdł., plamy na wierzchu skdł. przeważnie czerwono-brunatne bez białych; — v. *urbani* Hirsch., okazy o jeszcze silniej przyciemnionem tle skdł., żółte plamy zredukowane do kropek, natomiast czerwono-żółta wstęga przybrzeżna intensywniej zaznaczona, przy równoczesnym zaniku półksiężycowatych plam brzeżnych. Obie odmiany w okol. Stryja (Schil. i in.).

W krajach ościennych wszędzie znany.

Gąś. żyje od sierpnia, a po przezimowaniu do połowy maja na krzakach młodych jasionów, wierzb, topól albo na innych małych roślinach, jak *Veronica*. Gąś. zimuje na ziemi we wspólnem gnieździe.

70. (174). ***M. cynthia*** Hbn. Okazy tego alpejskiego gatunku łowił Werchratski w Bilczu na ściankach Seretu (Podole), przy końcu lipca do połowy sierpnia. Bracia Mańkowscy wymieniają go ze Śląska.

Poza granicami Polski znany z Siedmiogrodu i Alp.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Alchemilla vulg.*, *Viola*, *Plantago* i in.; gąś. zimuje podobnie jak poprzednia.

71. (175). ***M. aurinia*** Rott. Przeważnie rzadki i lokalny. Pojawia się od końca maja do ostatnich dni czerwca, na moczarowatych i kwiecistych łąkach leśnych. Toruń i Gdańsk (Spei.); w Wielkopolsce: okol. Poznania, Nowy Tomyśl, Rawicz, Leszno (Schum. i in.); Ząbki pod Warszawą b. rzad., jeden okaz 13 czerwca (Krecz.); na Śląsku: Kopanina w pow. Tarnowskie Góry (W. i R.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej (Karp.); na Wołyniu (Xięż.); w Małopolsce: Olchowa pod Liskiem (Scheff.); okol. Drohobycza, Sambora (Now.), Stryja (Brun.), Żurawna (Schil.), Lwowa (Now.) i Stanisławowa (Werch.). Gatunek b. zmienny w ubarwieniu i nakreśleniach, tak że trudno niemal zestawić dwa okazy, któreby były sobie równe; — ab. *atricolor* Schultz, wszystkie skdł. czarno przyciemnione, tylko jeszcze brzeg skdł. normalnie ubarwiony. 1 ♀ Rzęsna Polska pod Lwowem (Kauc.); — v. *volhynica* Xięż., wybitnie melanotyczna czarna odmiana. W Czernem na linji Olewsk-Sarny, tuż na naszem wschod. pograniczu Wołynia (Xięż.); — ab. *obscurata* Krul., tylko część nasadowa wszystkich skdł. czarna. 1 ♀ pod Lwowem (Kauc.); — ab. *artemis* F., tło skdł. jednobarwnie rudo-czerwone, przy czarnym rysunku. 1 ♀ schwytana z poprzednią w okol. Lwowa (Kauc.); — ab. *ochrea* Tutt, tło skdł. ochrowo-żółte. 2 ♀♀ razem z poprzedniemi Rzęsna Polska pod Lwowem (Kauc.).

Występuje w całej Europie.

Gąś. żyje podobnie jak poprzednie od jesieni do maja na niskich roślinach, jak *Digitalis*, *Teucrium*, *Scabiosa*, *Plantago*, *Veronica* i in.

72. (177). ***M. cinxia*** L. Nierzadki, miejscami nawet d. częsty, ale nie w całej Polsce rozmieszczony, w czerwcu do połowy lipca, niekiedy nawet już w ostatnich dniach maja, na podmokłych łąkach leśnych, podobnie jak poprzedni gatunek. Łatwy do odróżnienia od innych jemu podobnych gatunków, po wyraźnych kółeczkach, umieszczonych w środku ostatniego szeregu kratek przykrańcowych na wierzchu skdł. Toruń, Grudziądz, Kartuzy, Chojnice, Gdańsk (Spei.); Werki i Gładkiszki w okol. Wilna (Prüff.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); w Wielkopolsce w pewne lata nawet pospolity (Schum. i in.); w okolicznych lasach Kielc (Bież.); Częstochowy (Prüff.); Zawiercia (Masł.); w ziemi Sando-

mierskiej (Karp.); na Wołyniu (Xięż.). Isaak podaje drugie pokol. w sierpniu i wrześniu liczne w okol. Zawiercia pod Skałką. Na Górnym Śląsku: Tarnowskie Góry rzad. (W. i R.). W Małopolsce: okol. Krakowa w lasach między Krzeszowicami a Chrzanowem d. liczny (Nieś.); w dolinie Popradu d. częsty (Schil.); Olchowa częsty (Scheff.), okol. Rzeszowa (Schait.), Lwowa i Janowa (Now.), Brodów (Viert.), Stanisławowa (Werch.). Okazy b. jasne z obu stron skdł., tworzą formę przejśc. trans. — ad ab. *clarissa* Stgr. Zawiercie. Okazy zaś ściemnione ze zlanemi nakreśleniami przy nasadzie skdł., należą do trans. ad — ab. *suffusa* Tutt. Okol. Zawiercia wśród typ. (Masł.).

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje i zimuje podobnie jak gąś. poprzednich *Przeplatek.*

73. (180). ***M. phoebe*** Knoch. B. rzadki i lokalny, w czerwcu i lipcu na leśnych podmokłych łąkach. W okol. Warszawy złowiono kilka okazów. Wawer (Krecz.); w Wielkopolsce w dolinie rzeki Cybiny, Zaniemyśl, Mosina pojedynczo (Schum.). Na Wołyniu (Xięż.); w ziemi Sandomierskiej na rytwiańskich łąkach b. rzad. (Karp.). W Małopolsce: Olchowa pod Liskiem (Scheff.), okol. Lwowa (Now.) i Brodów (Viert.), okol. Stryja (Brun.), Żurawna (Schil.), okol. Stanisławowa (Werch.); Podole (Mańk.); — ab. *minor* Frey., okazy małe. Łotatniki pod Stryjem (Schil.), Janów pod Lwowem (Kauc. i in.), pomiędzy typ.

Z naszego pogranicza wykazany tylko z południ.-wschodn. i zachodn. bez Śląska.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Centaurea, Scabiosa* (Klem.). Viertl podaje, iż znajdował gąś. i na ostach *(Carduus)* w sprzędzionych resztkach liści przy ziemi. Liście, w których gąś. zimuje łatwo poznać, bo ich miąż jest zjedzony, a pozostają tylko same żeberka (Viert.).

74. (185). ***M. didyma*** O. Jeden z najbardziej zmiennych motyli. Pojawia się w Polsce b. lokalnie od połowy czerwca do połowy sierpnia na kwiecistych łąkach międzyleśnych, tak suchych, jak i podmokłych, na zrębach, w słonecznych zaroślach i t. p. Woj. pomorskie n. rzad. (Spei.); w Druskienikach posp. (Krem.); w okol. Warszawy dość częsty (Słaszcz. i in.). W Wielkopolsce n. rzad. (Okazy z skdł. pozbawionemi plam z obu stron, były często łowione) (Schum. i in.); Pułtusk i okol. Kielc (Isa.).

Na Podlasiu pospolity. Uścimów (Krem.). Na Wołyniu w Krzemieńcu (Xięż.); w okol. Ojcowa, w ziemi Sandomierskiej (Karp.). W Małopolsce dopiero od Olchowej na wschód wykazany, mianowicie: w okol. Lwowa, Brodów, Potylicza i Lubyczy Król. pod Rawą Ruską, w okol. Buczacza i w Bilczu nad Seretem; — ab. *speciosa* Schultz, okazy niebiesko mieniące się. 1 okaz w okol. Wilna 21 lipca (Prüff.); — ab. *nigra* Balestre, prawie czarne. Brzuchowice pod Lwowem (Kauc.); — v. *alpina* Stgr., przeważnie ♀♀ silnie przyciemnione z resztkami tła, ale żółtego. Jeżewo (Wiz.); Mrozy pod Warszawą (Słaszcz.); trans. ad, Brzuchowice (Kauc.); — v. *crasnensis* Horm., forma przejściowa między poprzednią a następną odmianą, o skdł. większych i bardziej wydłużonych. Brzuchowice obok Lwowa (St. i Ostr.); — v. *occidentalis* Stgr., b. jasne okazy (pomarańczowe), z intensywnemi, ale zmniejszonemi nakreśleniami. Brzuchowice i Janów obok Lwowa (Kauc.); — trans. ad ab. *dalmatina* Stgr., okazy jasno pomarańczowe, t. j. jeszcze jaśniejsze od poprzedn. z silniejszą redukcją plam i nakreśleń. 2 ♂♂ Brzuchowice (Kauc.). Świątkiewicz złowił w Janowie pod Lwowem 23 czerwca okaz o ubarwieniu rdzawo-żółtem z czarnemi nakreśleniami, u którego skdł. obustronnie były powleczone jakby białą oponą; — ab. *pudica* Stich., tło skdł. bledsze od typ., jednak czarne nakreślenia skupiają się w pewne grupy, pozostawiając przez to miejsca zupełnie wolne na powierzchni skdł., t. j. bez plam. Rudno pod Lwowem (E. Mazur, det. Skala); Brzuchowice pod Lwowem (Roman.). Xiężopolski opisuje[1]) trzy odmiany, które łowił na Wołyniu wraz z typ.: — ab. *marginata* Xięż., odznacza się szeroką obwódką krańcową na wszystkich skdł., powstałą ze zlania się plam łukowatych krańcowych (marginalnych) z plamami okrągłemi przykrańcowemi (antimarginalnemi); forma melanotyczna. Hrebenne obok Rawy Ruskiej 1 ♀ 30 lipca (Roman.); — ab. *progressiva* Xięż., na odwrocie tyln. skdł. cynamonowa przepaska tylna zamienia się w rząd oddzielnych plam czarno obwiedzionych; — ab. *striata* Xięż., czarne kropki i kreseczki w siarkowej przepasce środkowej na odwrocie tyln. skdł. zlewają się wzdłuż żeberek w grube plamki podłużne; na odwrocie przedn. skdł. środkowe

[1]) «Rhopalocera Юго западной Россіи». Труды общества Изслѣдов. Волыни T. VIII, 1911 r. (tab. II, fig. 5—8).

czarne plamki zupełnie zanikają; — ab. *livida* Klem., — «*Omnino livida, normaliter nigro signata*»; wszystkie skdł. z wierzchu bez śladu koloru czerwonego, blado cytrynowo-żółte, t. j. tak ubarwione, jak tło spodu skdł. tyln. u formy typ.; nakreślenia czarne jak u typowych, na spodzie są skdł. także pozbawione barwy czerwonej. Jeden okaz tej odmiany złowił Klemensiewicz w lasach sosnowych w okol. Lwowa w lipcu. Drugi okaz złowił Świątkiewicz w Janowie pod Lwowem 16 lipca.

Poza Polską w całej Europie znany.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gat., t. j. w jesieni, a po przezimowaniu na *Linaria*, *Veronica*, *Plantago* i innych niskich roślinach.

75. (186). ***M. trivia*** Schiff. Scheffner wymienia krótko: Olchowa maj, lipiec, rzadki. Garbowski podaje, iż miał złowić tę rzadkość na leśnej łące w Peronówce obok Rohatyna (bez daty). Na poparcie prawdopodobieństwa pojawu, powołuje się Garbowski na Virtl'a, iż tenże miał złowić *M. trivia* Schiff. w Stanisławowie. W zbiorze Werchratskiego w Muzeum ruskiem we Lwowie znajdują się 2 okazy z datą 18 sierpnia, jednak bez miejsca łowu (prawdopodobnie z okol. Stanisławowa); — ab. *nana* Stgr., okazy prawie o połowę mniejsze. 1 okaz tej odmiany złowił Hirschler w Komarówce na zachód od Buczacza przy końcu lipca; okaz ten znajduje się w zbiorze Romaniszyna (det. Rebel).

Wykazany tylko z południ. wschodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i znów w sierpniu do kwietnia (po przezimowaniu) na dziewannie (*Verbascum thapsus*).

Gatunki *Melitaea aurelia*, *athalia*, *parthenie* i *dictynna*, są jak wiadomo, b. trudne do odróżnienia od siebie, tak pod względem ubarwienia, jak i nakreśleń. W nowszych czasach wielu autorów zwróciło uwagę na budowę narządów płciowych tych motyli[1]). Różnorodność budowy tych organów przedewszystkiem u ♂♂, pozwala nam oznaczyć te cztery gatunki z całą pewnością, n. p. ♂ *M. athalia* Rott. można bezsprzecznie od in-

[1]) W literaturze znajdujemy ścisłe opracowania organów płciowych rodzaju *Melitaea* następ. autorów: A. Dampf. Iris XXIII p. 138—146, z 12 rycinami; Hormuzaki, Zeitschrift für wissenschaft. Insektenbiologie VII, 1911 p. 213—218 i 216—267; Suszkin, Ibid. IX, p. 169—175, 285—289 i 321—325; Jachontow, Revue Russe d'Entomologie XV, 1915, p. 420 i wielu innych.

nych jemu podobnych gatunków odróżnić po dwoisto zakończonej »*harpie*« (Uncus). Szczególnie łatwe jest zbadanie okazów żywych; przy nacisku ostatnich pierścieni odwłoka, lub przez lekką narkozę (chloroform lub eter), ukazują się często genitalja ♂♂ b. wyraźnie.

Dampf podaje następujący klucz (w jęz. niem.) do oznaczenia kilku wyżej wspomnianych «*Przeplatek*» (*Melitaea*):

1. Saccus dwudzielny, ale umiejscowiony w pobliżu płaszczyzny dwubocznej symetrji 2
Saccus dwudzielny, a jego części ułożone są po obu stronach valwy w przedłużeniu jej osi podłużnej 6
2. Uncus wyraźny, o dwoistem zakończeniu . *Mel. athalia* Rott.
Uncus w zaniku, lub brak tegoż zupełny 3
3. Brzeg tylny valw o wyrostku w kształcie rybiego ogona 4
Brzeg tylny valw o wyrostku różnorako karbowanym, albo nacinanym 5
4. Wyrostek wewnętrznej strony valwy nienacinany i wysterczający ponad górny brzeg valwy . . . . *Mel. dictynna* Esp.
Wyrostek wewnętrznej strony valwy nacinany i nie wysterczający ponad górny brzeg valwy . . . . *Mel. parthenie* Bkh.
5. Wyrostek tylnego brzegu valwy nieregularnie nacinany . . . . . *Mel. aurelia* Nick.
6. Wyrostek wewnętrznej strony valwy rozwidlony, a pod tylnem narożem valwy od spodu, zaopatrzony w liczne kolce chitynowe . . . . . *Mel. aurinia* Rott.

76. (192). ***M. aurelia*** Nick. Nie w całej Polsce rozmieszczony, lokalny i rzadszy od następ., a miejscami nawet b. rzadki. Na łąkach leśnych i zrębach od połowy czerwca do mniej więcej połowy sierpnia. Bybki w okol. Wilna (Hering); w Wielkopolsce n. rzad. (Ben., Vierh.); w okol. Warszawy nie wszędzie (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu kilka okazów (Krem.); Białowieża 1 okaz (Gieysz.); Korośna w pow. nowogródzkim 5 czerwca (Krem.); w okol. Częstochowy pojedynczo (Prüff.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Kielc pojedynczo (Krem.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); Krasnobród w okol. Zamościa 1 okaz ♂ (Fudakowski); Wołyń (Xięż.); Górny Śląsk rzad. Tarnowskie Góry (W. i R.); w Małopolsce: w dolinie Popradu b. rzad. (Schil.), Olchowa (Scheff.), Radłowice pod Samborem (Now.), w okolicy Lwowa (Watzka i Klem.), Żurawno (Schil.), okol. Stanisławowa kilka okazów (Werch., det. Staudinger); — ab. *dictynnoides* Hormuz., okazy większe i ciemniejsze z bardziej wydłużonemi skdł. Zawiercie (Masł.); okol. Janowa i Brodów koniec maja, względnie koniec lipca (Klem. i in.); w pow. stryjskim wśród typ. (Brun.,

det. Rebel); — v. *britomartis* Assmann, okazy ciemniejsze, plamy rdzawe bardziej równomierne. Puszczykowo (Wiekopolska) w lipcu (Zimny); Małopolska: Olchowa z typ. (Scheff.), Radłowice pod Samborem w połowie maja i w pierwszych dniach czerwca pojedynczo, na brzegach lasów (Now.), okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.), okol. Stanisławowa (Viert.); — ab. *charlotta* Rbl.[1]) (= ab. *nigrotana* Stöckl), skdł. z wierzchu jednostajnie czarno-brunatne («fast schwarz»), z jednym tylko rzędem plam brunatnych przy krańcu skdł. przedn. i tyln. Janów w połowie czerwca (St.).

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Veronica*, *Chrysanthemum*, *Digitalis*, *Spiraea* i in.

77. (191). ***M. athalia*** Rott. Najpospolitszy między *Przeplatkami*. Pojawia się od ostatnich dni maja do końca sierpnia, na leśnych łąkach, zrębach, wrzosowiskach i t. p. w całej Polsce tak w nizinach, jak i w górach (Pieniny); — ab. *navarina* Selys., okazy b. ciemne (prawie czarne). Podlasie: 1 ♂ 10 czerwca w Zbuczynie (Krem.); 1 okaz 27 maja w Zubrzy koło Lwowa (St.); — ab. *corythalia* Hbn., okazy b. jasne, o wybitnie jasnem tle skdł. Bydgoszcz (Torka); Białowieża 4 okazy koniec lipca i okol. Częstochowy 1 okaz w początkach czerwca (Prüff.); Olchowa w połowie lipca (Scheff.); okol. Lwowa i Janowa w czerwcu i lipcu (St. i in.); — trans. ad ab. *caucasica* Rühl., tylne skdł. zupełnie czarne. 1 okaz 20 czerwca w Brzuchowicach pod Lwowem; — ab. *mehadiensis* Gerh., okazy większe, u których tło czerwono-żółte żywiej występuje. 1 okaz ♀ na polanie lasu świerkowego w połowie lipca w Lubyczy Królewskiej pod Rawą Ruską (Roman.); — v. (et ab.) *helvetica* Rühl., skdł. wydłużone, a pojedyncze plamy środkowej przepaski na wierzchu skdł. tyln. poprzecznie wydłużone. Strzałków pod Stryjem w ostatnich dniach czerwca (Kauc.); — ab. *hertha* Quens., spód skdł. znaczony w brunatne podłużne kresy. Okazy przejściowe okol. Wilna (Prüff.); 2 okazy w Żwirze pod Warszawą (Krecz.); — v. *latefasciata* Fixs., przepaska na odwrocie tyln. skdł. znacznie rozszerzona, jasno-biaława, ubarwienie to przebija się i na wierzch skdł.

---

[1]) Opis patrz: Verhandl. u. Mitteil. d. Siebenbürg. Verh. für Naturwissensch. tom 62, ex 1912, str. 4 i dalsze.

tyln. Rytwiany rzad. (Karp.); Strzałków pod Stryjem 21 czerwca (Schil.); — ab. *obsoleta* Tutt, znaczna redukcja barwy czarnej. Okazy przejściowe w okol. Wilna (Prüff.); okol. Lwowa w czerwcu (Kauc.); — ab. ♀ *tricolor* Hormuz., okazy o częściowo pozlewanych plamach; plamy jasno-żółte. Zawiercie (Masł.); Brzuchowice pod Lwowem i Brody (Klem.).

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje od sierpnia do pierwszych dni czerwca (po przezimowaniu) na *Melampyrum, Plantago, Valeriana, Spiraea.* Torka znajdował gąś. i na *Verbascum lichnitis.*

78. (193). ***M. parthenie*** Bkh. B. rzad. i lokalny. Opalenie i Stara Kiszewa na Pomorzu (Treichel); kilka okazów w Smoleniu, a 2 ♂♂ w Ojcowie w lipcu (Isa.); Rytwiany w lipcu n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk w maju do pierwszych dni czerwca i od ostatnich dni lipca do końca sierpnia rzad. około miejscowości Kalety w pow. Lubliniec (W. i R.); Olchowa czerwiec i sierpień n. częsty (Scheff.); Watzka miał łowić tę rzadkość przy końcu czerwca na Czartowskiej Skale pod Lwowem; później przez nikogo z okol. Lwowa nie wykazany. Okazy oznaczone przez Nowickiego jako *M. parthenie* Bkh., były niewątpliwie gatunkiem *M. aurelia* Nick.[1]).

Znany tylko z północn. i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu i od jesieni do początkowych dni maja na *Plantago, Scabiosa* (Wolf i Raebel).

79. (195). ***M. dictynna*** Esp. W Polsce pojawia się b. lokalnie i nielicznie na podleśnych moczarowatych łąkach od połowy czerwca do sierpnia. Stara Kiszewa, Gdańsk n. liczny (Spei.); w Wielkopolsce wszędzie n. rzad. (Schum.); Ruda Pabjanicka pod Łodzią 2 lipca (Krecz.); okol. Kielc (Bież.); okol. Częstochowy (Prüff.); Ojców (Bież.); Zawiercie posp. (Masł. i in.); w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); Wołyń (Eichwald); Górny Śląsk wszędzie, ale rzad. (W. i R.); w Małopolsce pojedynczo: Olchowa (Scheff.), okol. Krakowa (Nieś.), okol. Sambora (Now.), okol. Drohobycza (Schodnica Werch.), w powiecie stryjskim (Brun.), Żurawno (Schil.), okol. Lwowa (Now. i in.), Brodów (Viert.), okol.

---

[1]) Porównaj zgodność synonimów podawanych przez Nowickiego w «*Motyle Galicyi*», z synonimami katalogu Staudingera i Rebla ex 1911 (Hb. 19, 20. — Freyer 641, 2, 3).

Stanisławowa (Werch.); — ab. *erycynides* Stgr., ♂♂ większe, ciemniejsze, u ♀♀ plamy na tyln. skdł. jasne, prawie białe. Zawiercie 1 ♀ (Masł.); — ab. *seminigra* Muschamp., wierzch tyln. skdł. zupełnie czarno brunatny. 3 okazy Zawiercie (Masł.); kilka okazów z okol. Lwowa i Janowa (Kauc.); — ab. *melicerta* Pfütznер, plamy przybrzeżne jasno żółte. Zawiercie (Masł.); — ab. *confluens* L. i M. Masł. — «*Macularum clararum ordo medius latior in fasciam transversam ambarum alarum confluens. Alarum posticarum pars media superficiei inversae late et obscure transversim fasciata*». Czarne pręgi na skdł. przedn. zredukowane tak, że tworzy się szeroki około 5 mm. pas z żółto ceglastego tła; pas ten przechodzi na tylne skdł., odwrotna strona skdł. tyln. posiada szeroki pas szary zamiast białej przepaski, jak to ma miejsce u okazów typowych. — 1 samica 19 czerwca Zawiercie.

Typ. występuje we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Melampyrum*, *Plantago*, *Veronica*, *Valeriana* i in.

Argynnis F.

80. (202). ***A. aphirape*** Hbn. Rzadki, pojawia się wyłącznie na moczarowatych łąkach leśnych od ostatnich dni maja do połowy lipca. Wejherowo, Oliwa, Gdańsk (Spei.): Białowieża (Gieysz.); Czombrów w pow. nowogródzkim leg. K. Karpowicz (Krem.); Leszno n. częsty (Vierh.); Wołyń sporadycznie (Xięż.); w Małopolsce: Olchowa od połowy czerwca do połowy lipca (Scheff.), Janów pod Lwowem d. rzad. (Klem. i in.), Rzęsna Polska i Zawadów w okol. Lwowa pojedynczo (Roman.), Strzałków obok Stryja (Schil.); — trans. ad ab. *triclaris* Hbn. (= v. *ossianus* Hbst.), tło skdł. jaśniejsze, czysto żółto-czerwone, na odwrocie skdł. tyln. w środkowej i zewnętrznej przepasce zjawiają się srebrne plamki. W okol. Sarn na Wołyniu (Xięż.); Strzałków obok Stryja 6 czerwca (Schil.).

W północnem pograniczu odmiana ta pospolitsza od typ. formy. Poza tem gat. ten znany jest jeszcze ze wschodniego i południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni do maja na *Viola* i *Polygonum*, żeruje tylko nocą.

81. (204). ***A. selene*** Schiff. W całej Polsce pospolity w dwu pokol. Wiosenne, zarazem typ., od ostatnich dni maja do pierwszych dni lipca, na leśnych podmokłych łąkach i na wrzosowiskach, jakoteż i na zrębach, od nizin aż w wysokie góry (Tatry, Nieś.). Wśród tego pokolenia zdarzają się następujące odmiany: — ab. *gerda* Schultz, okazy ściemnione wskutek zlania się plam przybrzeżnych. Zawiercie (Masł.); — ab. *marphisa* Hbst., forma silnie melanotyczna, o skdł. prawie czarnych ze zredukowanemi plamami żółto-brunatnemi. 1 ♂ w Zbuczynie na Podlasiu 6 czerwca (Krem.). — Nowicki w «Motylach Galicji» na str. 96 opisuje ciekawą odmianę melanotyczną, którą nazywa wyrodkiem *selenoides* Now. Główne cechy tej odmiany są następujące: Cały wierzch skdł. brunatny, a tylko brzeg wszystkich ozdobiony szeregiem żółtych paseczków międzyżyłkowych; podobnie wygląda i na odwrocie przedn. skdł., spód zaś tyln. skdł. przedstawia jedną srebrną plamę. Z opisu sądząc, odmiana ta odpowiada najbardziej — ab. *intermedia* Spang. Okaz ten miał wyhodować ex l. Wierzbiański; — ab. *thalia* Hbn., wierzch skdł. zupełnie przyciemniony. Okol. Warszawy (Słaszcz.); Gostyń (Stach). — Pokolenie letnie: — gen. aest. *selenia* Frr. (ab. parva), są to okazy znacznie mniejsze od typ. i pojawiają się w sierpniu i wrześniu. Pojedynczo Podhale (Stach); puszcza Niepołomska (Prüff.); Olchowa (Scheff.): w okol. Lwowa (Klem. i in.); Kadłubiska za Bełzcem na półn. od Rawy Ruskiej (Roman.); powiat stryjski (Brun.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu i od jesieni do maja na *Viola palustris*, *Fragaria* i *Vaccinium*.

82. (208). ***A. euphrosyne*** L. Na całym obszarze Polski, ale rzadszy od poprzedniego. Pojawia się w dwu pokoleniach w maju, czerwcu, do pierwszych dni lipca i od ostatnich dni lipca do końca sierpnia, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach, na zrębach, polanach i łąkach leśnych; — ab. *melanotica* Spul., okazy ciemniejsze. 2 okazy w pierwszej połowie czerwca, Białowieża (Gieysz.); okol. Stryja, okazy przejściowe do tej odmiany (Brun.); Nowosiółki koło Złoczowa 1 okaz 7 czerwca (Świąt.); — ab. *pallida* Spul., okazy b. jasne. Okol. Kielc (Dyminy) 1 okaz 16 czerwca (Bież.).

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w jesieni do maja na *Viola* i in.

83. (210). ***A. pales*** Schiff. Nowicki podaje: «Znajduje się w Tatrach, gdzie go na początku września 1864 r. poraz pierwszy napotkałem w krainie kosodrzewu na Magórze, na sąsiednim Bocuniu i w Gąsienicowych Stawach. Złapane okazy były w części czyste, w części zlatane, z czego wnosić można, iż tak jak w Alpach, lata także i u nas w lipcu i sierpniu». Według Niesiołowskiego w Tatrach od połowy lipca do połowy sierpnia wszędzie na halach od 1400 do 2000 m. dosyć pospolity. — Poza tem wykazuje Werchratski 2 okazy (♂ i ♀) już zlatane, złowione na początku sierpnia 1873 r. w miejscowości Krasna w pow. kałuskim (wschodn. Karpaty). Ten gatunek alpejski pojawia się w Polsce jeszcze i w ziemi Sandomierskiej: w Rytwianach na leśnych łąkach rewiru Podklasztornego w lipcu i sierpniu b. rzadki (Karp.). Tamże — trans. ad ab. *lapponica* Stgr.[1]) B. rzad. (Karp.) jako przejściowe do — v. *arsilache* Esp., są to okazy większe od typ., o ubarwieniu żywszem, czarnych plamach grubszych, nasadach skdł. szerzej czarniejszych, odwrocie skdł. równie ciemniejszym i wyrazistszym szczególnie przedn., a brzegu tyln. skdł., bardziej okrągłym. Forma występująca bardziej w nizinach, na torfowiskach i na mokrych łąkach od połowy czerwca do połowy lipca nierzad., a miejscami nawet d. liczny. Lubawa, Kartuzy, Chojnice, Pelplin, Gdańsk (Spei.), Wolsztyń w okol. Poznania kilka okazów (Schum.); Częstochowa (Prüff.); w okol. Kamienicy Polskiej pod Częstochową (Isa.); Rytwiany wraz z typ. (Karp.); z Polesia Wołyńskiego wykazują go Jerszow i Fild[2]). W Małopolsce na Podhalu (Czarny Dunajec) łowił go obficie w połowie lipca (Stach); w Olchowej (Scheff.); Janów i Rzęsna Polska pod Lwowem n. rzad. (Klem. i in.): Brody (Viert.); Mikuliczyn (Świąt.).

Typ. *A. pales* Schiff. znany tylko z południ. pogranicza, zaś v. *arsilache* Esp., występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gat. od jesieni do maja (zimuje) na *Viola*.

---

[1]) O przynależności okazów znajdujących się w zbiorze p. Karpowicza do typu *A. pales* Schiff., jak również do przejściowej formy ab. *lapponica* Stgr. przekonałem się naocznie (Roman.).

[2]) Эдшовъ и Филдъ — «Каталогъ чешуекрылыхъ Росс. Имперіи». Horae Soc. Entom. Rossicae, tom IV, ex 1867.

84. (218). ***A. dia*** L. Najmniejszy z pośród rodziny *Perłowców*. Pojawia się wszędzie w Polsce w dwu pokoleniach, t. j. od maja do końca września, na podmokłych kwiecistych łąkach, polanach i drogach leśnych, pojedynczo, lecz n. jest rzadki. Na Górnym Śląsku rzadki, a w ostatnich latach wcale nie spotykany (W. i R.). W środkowej połaci kraju i w Małopolsce bywa częsty, a nawet miejscami liczny, tak w nizinach, jak i w górach; — ab. *vittata* Spul., plamy w środku skdł. zlewają się w szeroką przepaskę. Olchowa w lipcu n. rzad. (Scheff.); — v. *baldohnensis* Teich. (gen. aest.), okazy mniejsze, ciemniejsze i o silnie czarnych nakreśleniach. Jeżewo (Wiz.); Brody 1 okaz w drugiej połowie września (Klem.); — trans. ad ab. *lugens* Grund., okazy jeszcze ciemniejsze, szczególnie przy nasadzie skdł. tyln. Tworzą one przejście do — ab. *nigricans* Xięż., o tylnych skdł. z wierzchu zupełnie czarnych. Wołyń w lipcu (Xięż.).

W całej Europie znany.

Gąś. żyje w lipcu i od jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Viola*, *Pulmonaria vulgaris* i in.

85. (219). ***A. amathusia*** Esp. B. rzad. Jeden okaz znajdujący się w zoolog. Muzeum w Królewcu, posiada etykietkę «Danzig» (Spei.). Poza tem wykazuje Scheffner kilka okazów z Olchowej (w Karpatach) w lipcu. Spodziewać się należy formy typ. i w puszczy Białowieskiej, gdzie złowił Gieysztor okazy wierzchnią stroną nie różniące się od typ., natomiast tło odwrotu skdł. jest wybitnie żółte, jakoteż plamy romboidalne i pozostałe w środkowej przepasce tyln. skdł. nie są białe, lecz również żółte. Okazom tym proponuje Gieysztor nazwę — ab. *białowieżensis* Gieysz.[1]). Białowieża w północnym rezerwacie przy końcu czerwca i w pierwszych dniach lipca 4 okazy.

Z pogranicza Polski wykazany z Prus wschodn., Litwy i Łotwy, z Wołynia rosyjskiego i z południ. pogranicza.

Gąś. w maju już dorosłe na *Polygonum bistortata* i *Viola* (Spul.).

86. (221). ***A. hecate*** Esp. Pozbawiony zupełnie srebrnych plam na odwrocie skdł. Nowicki złowił 1 okaz tego południ.

---

[1]) Dokładny opis patrz: «Sprawozdania z pracy nad fauną motyli większych puszczy Białowieskiej». — Czasopismo «Białowieża», zesz. 2. Warszawa, 1923.

motyla 16 czerwca na łące leśnej w Radłowicach Górnych obok Sambora. W ostatnich dniach czerwca i w lipcu n. liczny w Olchowej pod Liskiem (Scheff.). Oba stanowiska w Karpatach.

W najbliższem sąsiedztwie Polski, znany tylko z południ.-wschodn. i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje prawdopodobnie od jesieni do maja na *Dorycnium suffructicosum* (Seitz).

87. (222). ***A. ino*** Rott. Na całym obszarze Polski rozmieszczony, jednak lokalny i nierównomierny pod względem częstości występowania, tak iż miejscami bywa b. rzad., n. p. w ziemi Sandomierskiej, w innych okolicach liczny (Białowieża), lub nawet b. pospol. (Janów pod Lwowem). Pojawia się w czerwcu i lipcu na moczarowatych łąkach międzyleśnych; — ab. *zinalensis* Favre, odmiana silnie melanotyczna. 3 okazy Rzęsna Polska pod Lwowem (Kauc.).

W całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje w jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Spiraea*, *Rumex*, *Sanguisorba*, *Rubus* i in.

88. (223). ***A. daphne*** Schiff. B. rzad. Na kwiecistych łąkach i zrębach, szczególnie w podmokłych lasach, od ostatniej dekady czerwca, do pierwszych dni sierpnia. Na Helu (Spei.); Leszno w Wielkopolsce (Vierh.); w ziemi Sandomierskiej na zrębach rew. Szczecko-Turskiego 2 okazy (Karp.). W Małopolsce: Olchowa w lipcu (Scheff.), w okol. Janowa pod Lwowem (Romanówka) kilka okazów w pierwszej połowie lipca (Now.). W zbiorze Werchratskiego w Muzeum ruskiem we Lwowie znajduje się 1 okaz niewiadomego pochodzenia.

Poza granicami Polski wymieniony z Pomorza niemieckiego, z Białorusi, Wołynia i Podola rosyjskiego, dalej z południow.-wschodn. i z południ. pogranicza, a z zachodn. tylko z Brandenburgji.

Gąś. żyje od jesieni do maja (zimuje) na malinach, jerzynach i *Viola*.

89. (225). ***A. lathonia*** L. W całej Polsce wszędzie pospolity, tak w nizinach, jak i w górach, w kilku pokoleniach, bo od kwietnia do października, szczególnie w jesieni liczny po polach, miedzach, ścieżkach i drogach polnych; na łąkach, ale na słonecznych i suchych miejscach; usiada chętnie na ziemi i rozpostarłszy skrzydełka, wygrzewa się do słońca; — ab. *alba* Spul.,

o tle srebrzysto-białem Żwir pod Warszawą (Krecz.); — ab. *valdensis* Esp., o wierzchu ściemnionym, plamy na odwrocie skdł. tyln. zlewają się w jedną dużą srebrną plamę, podobnie i u wierzchołka skdł. przedn., Żwir pod Warszawą 28 lipca (Krecz.), 1 okaz w lipcu w okol. Lwowa (Klem.); inny w Janowie w sierpniu b. rzad. (Kauc.).

W krajach ościennych Polski wszędzie pospolity.

Gąś. żyje w lecie i od jesieni do kwietnia na *Viola*, *Onobrychis sativa*, *Anchusa offic.*, *Rubus caesius* i in. Prawdopodobnie zimują częściowo gąś., częściowo poczwarki, a nawet może i motyle (Seitz).

90. (230). ***A. aglaja*** L. Na całym obszarze Polski n. rzad., przeważnie pospolity, z wyjątkiem okol. Radomia, gdzie bywa rzad. (Nieś.). Pojawia się od ostatniej dekady czerwca do końca sierpnia, wszędzie od nizin, aż w górskie krainy Beskidu, Pienin i Tatr, jednakowoż wyjątkowo w krainie kosodrzewu. Zresztą na łąkach i drogach podleśnych, na brzegach lasów, przeważnie o podłożu mokrem. Nowicki podaje czas pojawu dwu pokoleń: maj, czerwiec i od lipca do końca września; — v. *ottomana* Röber, okazy większe, o nasadzie skdł. obustronnie zielono naprószonej, odwrót skdł. o zmniejszonych, lub częściowo zredukowanych plamach srebrnych. 2 okazy ♂♂ zbliżone do tej odmiany, Zawiercie (Masł.); — ab. ♀ *suffusa* Tutt, okazy silnie ściemnione, Zawiercie (Masł.); na górze Radziejowa koło Rytra (Klem.), Strzałków pod Stryjem (Schil.); — ab. *pallida* Tutt, okazy b. jasne, 1 ♂ Rzęsna Polska pod Lwowem 29 czerwca (Kauc.).

Poza granicami Polski w całej Europie znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Violaceae*.

91. (231). ***A. niobe*** L. Nierzad., ale mniej częsty od poprzedniego. Pojawia się w towarzystwie z poprzednim i następnym gat. od połowy czerwca do końca sierpnia, wszędzie w całej Polsce; w górskich dolinach rzadszy. Lata w tych samych środowiskach, co i poprzedni, ale lubi też i sosnowe zagajniki, a suchemi łąkami międzyleśnemi nie pogardza; — ab. *intermedia* Gillm., okazy z częściową redukcją plam na spodzie tyln. skdł., zazwyczaj pozostają jeszcze tylko srebrne plamy przybrzeżne. Aberacja ta tworzy przejście do — v. *eris* Meig., okol. Wilna (Prüff.); w okol. Warszawy (Krem.); Zbuczyn na Podlasiu kilka okazów (Krem.); Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); koło fortu

Bodzów pod Krakowem (Nieś.); Podhale (Stch.); Olchowa (Scheff.); w okol. Skolego i Hrebennowa (Karpaty) w lipcu (Brun.); Tomaszów lubelski (Xięż.); — ab. *radiata* Spul., srebrne plamy zlewają się wzdłuż żyłek, promienisto. B. rzad. Olchowa (Scheff.); Brzuchowice (Klem.); — v. (et ab.) *eris* Meig., z zupełnym brakiem srebrnych plam na odwrocie tyln. skdł. Wszędzie w Polsce n. rzad., a miejscami nawet pospolitszy od typ.; — v. *orientalis* Alph., większy od typ., plamy czarne zredukowane, odwrót blady rozjaśniony bez srebrnych plam. 1 ♂ 21 lipca pod Żurawnem (Schil.); — ab. *pallida* Gillm., okazy normalne, ale b. blade. Zawiercie 1 ♂ (Masł.); — ab. *pelopia* Bkh., typowy melanizm okazy o czarnych plamach zlanych w pręgi na wierzchu skdł. Miłosna pod Warszawą (Krecz.); Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł.); Janów pod Lwowem, okaz pośredni między tą odmianą, a — v. *eris* Meig. (St.); — ab. *obscura* Spul., bardziej ściemnione okazy wskutek szerszego zlewania się plam wierzchu skdł., z zielonawo mieniącym się połyskiem. 1 ♀ w Zbuczynie na Podlasiu (Krem.); trans. ad Strzałków pod Stryjem (Brun.); — ab. *prüfferi* Bież.[1]), forma albino-melanotyczna (kombinacja), nakreślenia przedn. skdł. bardziej skupione przez to ściemniony, a na tyln. skdł. słabo zaznaczone, o tle białawo popielatem; odwrót bez srebrnych plam. Taki okaz ♂ złowił Bieżanko w Dyminach pod Kielcami na leśnej łące 14 lipca.

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. zimuje w skorupce jaja i wygryza się już wczesną wiosną (koniec marca Seitz). Żyje na *Viola adorata* i *tricolor*.

92. (232). ***A. adippe*** L. Mniej liczny od poprzednich dwu gatunków, a miejscami nawet pojedynczo się pojawiający, nieco później niż poprzedni i lata aż do początków września. Występuje w całej Polsce wraz z poprzednim w tych samych okolicznościach, ale bardziej na wilgotnych łąkach, tak w dolinach, jak i w górach (Tatry, Nieś.); — ab. *intermedia* Tutt, okazy z częściową redukcją plam srebrnych, przybrzeżnych na odwrocie skdł. tyln. Bereźnica, pow stryjski, kilka okazów (Brun.); — ab. (et v.)

---

[1]) Dokładny opis patrz: C. Bieżanko «O nowej aberacji u *Argynnis niobe eris* Meig. — *Argynnis niobe* ab. *Prüfferi* Bież.» — Prace Kom. matem. przyrodn. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Serja B. tom 1, zeszyt 3 i 4, ex 1922, str. 347.

cleodoxa O., pozbawiona zupełnie srebrnych plam na odwrocie skdł. tyln., wyjątkowo mogą wystąpić tylko srebrne kropki jako oczka w brunatnych plamkach wstęgi submarginalnej skdł. tyln. Nierzad. tu i ówdzie pomiędzy typ. — trans. ad ab. *norvegica* Schultz, właściwej dla dalekiej północy; są to okazy mniejsze i znacznie bledsze od typ. 2 ♂♂ zbliżone do tej odmiany, Brzuchowice pod Lwowem w lipcu (Kauc.).

Występuje również w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje jak gąś. poprzedn. gat. na Fijołkowatych.

93. (234). ***A. laodice*** Pall. Bardzo lokalny i nie pospolity. Pojawia się od połowy lipca do początkowych dni września. Lata wzdłuż brzegów lasów liściastych, siada dość wysoko na krzakach po słonecznej stronie, lub na kwiatach wysokich roślin, jak osty, *Epilobium*, bez dziki *(Sambucus nigra)* i t. p., zwyczajnie towarzysko z *A. paphia* L. Na wolne miejsca przedleśne niechętnie wylatuje. Toruń (Spei.); woj. wileńskie rzad. (Dampf. i in.); 1 okaz 25 lipca w Czernicy w pow. wileńskim (Gieysz.); Czombrów w pow. nowogródzkim (Krem.); z Wielkopolski wykazano tylko z Mosiny i z gór obok Owińska, jako b. rzad. (Schum.); Litwę i Wołyń wymienia (Eichwald); Polesie wołyńskie podaje Czekanowski. W Małopolsce poza Olchową (Scheff.), wykazany tylko ze wschodn. części, gdzie bywa nawet miejscami d. częsty; — ab. *aspasia* Garb.[1]) — «*Supra omnibus punctis nigris in radios nigros simetrice confluxis*». Czarne plamy zlewają się w symetryczne przepaski. W gorące lato 1886 r. złowił taki okaz Watzka na Czartowskiej Skale pod Lwowem.

Poza granicami Polski wykazany tylko z Łotwy, z południ.-wschodn. i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje do czerwca na Fijołkowatych, ale i na *Rubus ideus*.

94. (237). ***A. paphia*** L. W całej Polsce pospolity od ostatnich dni czerwca do pierwszych dni września w pobliżu potoków, na łąkach, brzegach lasów, po drogach leśnych nad rowami. Buja ponad krzakami i krzewami rosnącemi na brzegach lasów, usiada, podobnie jak poprzedni, na kwiatach ostów, bzu czarnego *(Sambucus nigra)* lub na in.; — ab. ♀ *valesina* Esp., okazy szaro ciemno-zielone, przyciemnione. Tu i ówdzie pomiędzy typ., ale rzadki. ♂♂ tej odmiany należą do nadzwyczajnej rzadkości;

[1]) Opis patrz: Entom. Zeitschr. Guben 1892, tom V, str. 167.

— ab. *nigricans* Cosm., okazy również ciemniejsze, na odwrocie tyln. skdł. brak środkowej srebrnej przepaski. Jeden okaz zbliżony do tej odmiany złowił Stöckl w Brzuchowicach pod Lwowem.

Poza granicami Polski w całej Europie znany.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na Fijołkowatych, *Urtica*, *Rubus idaeus*.

95. (240). ***A. pandora*** Schiff. B. rzad. 1 okaz złowił E. Korb, między Łodzią a Zgierzem (Krecz.); w okol. Krakowa w lipcu (Żebr.); Olchowa pod Liskiem w lipcu i sierpniu b. rzad. (Scheff.); w Samborze na przedmieściu w lipcu (Now.). W zbiorze Werchratskiego w Muzeum Ruskiem we Lwowie znajduje się jeden okaz niewiadomego pochodzenia (prawdopodobnie ze Stanisławowa). Zgierz będzie leżeć na granicy północnego zasięgu tego południ. motyla.

Z sąsiedztwa Polski, wykazany tylko z południ.-wschodn. i z południowego pogranicza.

Gąś. żyje jak gąś. poprzednich gat. od jesieni do czerwca na Fijołkowatych.

Erycinidae.

(450). ***Libythea celtis*** Fuessl. Bracia Mańkowscy w spisie wymieniają ten gatunek z Podola, co zdaje się polegać na omyłce.

Nemeobius Steph.

96. (451). ***N. lucina*** L. Nieczęsty w maju do połowy czerwca na słonecznych polanach i zrębach. Lata pojedynczo, nisko wśród krzaków, unika otwartych miejsc. Werchratski zauważył na Podolu pojaw drugiego pokolenia od ostatnich dni lipca do końca sierpnia. Grudziądz, Kartuzy, Dzierżązno, Gdańsk rzad. (Spei.); Pyszki pod Grodnem w lesie sosnowym leg. Żywno (Krem.); Pomiechowo, Szczypiórno, Brzostowiec w okol. Warszawy (Krecz.); Radzewice i Zaniemyśl w Wielkopolsce (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Śląsk wymieniają (Mańk.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej (Karp.). W Małopolsce: okol. Starego Sącza (Firg.); w samej dolinie Popradu nie pojawia się, natomiast na polanach powyżej Kordowca i w dolinie Małej Roztoki (760 m.) (Schil.); Olchowa (Scheff.); okol. Sambora (Now.); w okol. Lwowa (Now.

i in.); w pow. stryjskim (Brun.); Kosów (Ostr.); Buczacz (Hirsch.); okol. Stanisławowa i południ.-wschodn. Podole (Werch. i in.); — ab. *albofasciata* Kauc. — «*supra subtusque pallidior, alis posterioribus fascia media subtus supraque alba*»; okazy obustronnie bledsze, z białą przepaską środkową i na wierzchu skdł. tyln. W czerwcu w okol. Lwowa (Kauc.).

Z Litwy i z północno-wschodn. pogranicza niewykazany, zresztą w całem sąsiedztwie Polski znany.

Gąś. żyje od czerwca do kwietnia (Seitz) na *Rumex* i *Primulae*.

Lycaenidae.

Callophrys Billb.

97. (476). ***C. rubi*** L. Rozmieszczony w całej Polsce. Lata na brzegach lasów, obok łąk mokrych, na krzaczastych zrębach. Siada z upodobaniem na krzakach *Crataegus* lub *Rhamnus*, ale i na in. Wskutek przystosowania się zielonego zabarwienia odwrotu skdł. do otoczenia zielonych liści, bywa b. trudny do spostrzeżenia. Pojawia się w słoneczne dnie maja i czerwca. W nizinach d. częsty, w górach zaś pojedynczo. Tu i ówdzie występuje i w drugiem pokoleniu, od mniej więcej połowy lipca do końca sierpnia, ale bywa rzadszy; — ab. *immaculata* Fuchs (= *caecus* Geoffr.), są to okazy o jednostajnie zielono zabarwionym odwrocie skdł., pozbawionym zupełnie białego nakreślenia. Zdarza się n. często wśród typowych; — ab. *bipuncta* Tutt, z redukcją kropek do jednej na odwrocie tylnych skdł. Zawiercie (Masł.); Ojców (Prüff.); Rytwiany (Karp.); Łotatniki (Schil.); — ab. *punctata* Tutt, na odwrocie cały szereg białych kropek; zjawiają się one niekiedy i na przedn. skdł. Żołnierowszczyzna w okol. Wilna 21 maja (Prüff.); — ab. *maculata* Karcz. — «*auf den oberen Flügeln zwei schwarze Streifen*». Kowanówka w Wielkopolsce (Karcz.).

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na *Sarothamnus*, *Cytisus*, *Genista*, ale i na *Rhamnus frangula*, *Quercus* i in.

Thecla F.

98. (460). ***T. spini*** Schiff. Bardzo rzad. Pojawia się w całej Polsce pojedynczo od ostatnich dni czerwca do połowy

sierpnia na łąkach i polanach leśnych, lata również po słonecznych zboczach i wzgórzach w pobliżu krzaków tarniny i szakłaku, zarówno w nizinach, jak i w górach całej Polski.

Z wyjątkiem północnego pogranicza, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na *Prunus spinosa* i *Rhamnus cathartica.*

99. (461). ***T. w-album*** Knoch. Z wyjątkiem północno-wschodn. części kraju, rozrzucony wszędzie w Polsce, ale bywa lokalny i rzadki w lipcu do połowy sierpnia, w niegęstych lasach liściastych, na brzegach tychże i na starych krzaczastych zrębach. Brak go w Tatrach.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach, jak *Ulmus, Tilia, Quercus* i in.

100. (464). ***T. ilicis*** Esp. Z wyjątkiem Wileńszczyzny, jakoteż Tatr i Pienin, gdzie go dotychczas nie zauważono, pojawia się wszędzie w Polsce, od mniej więcej połowy czerwca do połowy sierpnia. Nie bywa rzad., miejscami jest nawet pospolity, na brzegach lasów i na zrębach. W słoneczne dnie lipca często zauważyć go można, obok innych *Modraszków*, na kwiatach macierzanki, rosnących «wyspami», na starych zrębach, szczególnie o podłożu piaszczystem. W Wielkopolsce zaliczają go do rzadkości (Poznań, Zaniemyśl, Leszno (Schum. i in.); — ab. *cerri* Hbn., okazy z dużą żółtą plamą na wierzchu przedn. skdł. Okol. Warszawy, równie częsty jak typ.; Zawiercie (Masł. i Isa.); w ziemi Sandomierskiej posp. (Karp.); Żurawno 3 sierpnia 2 okazy (Schil.); Brody ex l. (Klem.); okol. Gostynia (Stch.); — v. *esculi* Hbn., okazy z częściowym zanikiem tak białej, jak i pomarańczowej linji na odwrocie skdł. Olchowa w lipcu (Scheff.); — ab. *delineata* Klem. — «*Alis anter. et poster. subtus lineis albis nullis*». Zupełny brak poprzecznych linij białawych na odwrocie wszystkich skdł., a z pomarańczowych półksiężycowatych plam na odwrocie tyln. skdł., pozostały tylko trzy bliżej ogonka. Poza tem niema żadnych innych nakreśleń po obu stronach skdł. Opisany przez Klemensiewicza okaz ♂ złowiony był przeze mnie 9 lipca 1899 r. w Brzuchowicach (typ. col. Romaniszyn). Podobne okazy występują w północn-zachodn. Afryce. Staudinger opisał je jako v. *mauretanica* Stgr. *(minor, subtus obscurior, fere unicolor).*

Z wyjątkiem zachodn. pogranicza występuje wszędzie na rubieżach Polski.

Gąś. żyje w kwietniu i maju na młodych dębach i krzakach dębowych. Razem z gąś. *Z. quercus* L. należą do najbardziej niebezpiecznych w hodowli domowej, t. zw. «gąsienicożerczych», mordownic. Jajeczka zimują.

101. (465). ***T. acaciae*** F. Rzadki. Występuje pojedynczo od połowy czerwca do końca lipca, na brzegach lasów, na słonecznych miejscach w pobliżu krzaków tarniny. Pomiechowo, Miłosna, Żwir pod Warszawą (Słaszcz i in.); Jeżewo (Wiz.); Karczówka pod Kielcami (Bież.); Zawiercie (Masł. i Isa.); Rytwiany (Karp.); Tomaszów lubelski (Xięż.); Klęczany w okol. Nowego Sącza (Klem.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa pojedynczo (Now. i in.); Brody ex l. (Klem.); okol. Stanisławowa n. rzad. (Werch.); połudn. wschodn. Podole (Wierz.).

Poza granicami Polski wymieniają ten gat. z połudn.-zachodn., południowego i z połudn.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje w maju na tarninie *(Prunus spinosa)*.

102. (466). ***T. pruni*** L. Również n. pospol., ale częstszy od poprzedniego i wcześniej się pojawiający, bo już przy końcu maja do początkowych dni lipca, w pobliżu krzaków tarnin, jak również i na leśnych łąkach. W okol. Warszawy: Pyry, Pomiechowo, Uweliny (Słaszcz. i in.); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♀ (Krem.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej 1 okaz, b. rzad. (Karp.); w okręgu Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku (W. i R.); w Małopolsce poza północ.-wschodn. częścią, prawie wszędzie od Krakowa aż po Buczacz i po Tyśmieniczany w okol. Stanisławowa, zarówno w nizinach, jak i na polanach górskich; — ab. *progressa* trans. ad ab. *ptoras* Hufn., u której pomarańczowa kresa przybrzeżna zjawia się częściowo na wierzchniej stronie obu par skdł. Strzałków obok Stryja ex l. (Schil.); Lwów ex l. (Roman.).

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje przy końcu kwietnia i w maju na tarninie i śliwach *(Prunus spinosa* i *P. domestica)*, ale i na iwie *(Salix caprea)* (Słaszcz.).

Zephyrus Dalm.

103. (482). ***Z. quercus*** L. W całej Polsce rozmieszczony z wyjątkiem północ.-wschodn. połaci kraju, skąd go dotychczas

nie wykazano. Lata zwykle samotnie, wysoko w lasach dębowych, lub mięszanych liściastych, rzadziej po zrębach nad krzakami dębowemi, od nizin aż w górskie doliny, od czerwca do końca sierpnia, pojedynczo i jako motyl wszędzie przeważnie rzadki; — ab. ♀ *bellus* Gerh., są to ♀♀ z trzema pomarańczowemi plamami na wierzchu przedn. skdł. Poznań ex l.; Mirów pod Częstochową 1 okaz (Prüff.); Szczekociny w okol. Zawiercia (Masł.); Panieńskie Skały (Prüff.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa (Kinzler) i ex l. (St. i in.); — ab. *bipunctatus* Tutt, tylko o dwu pomarańczowych plamach. W okol. Krakowa wraz z poprzednią odmianą (Prüff.); Słupia pod Szczekocinami (Masł.).

Poza Polską występuje w całej Europie.

Gąś. żyje od jesieni do maja, szczególnie na dolnych zwieszających gałęziach starych dębów. Gąś. należy do gąsienicożernych.

104. (492). ***Z. betulae*** L. Pojawia się na całym obszarze Polski pojedynczo. Motyl d. rzad., lata w ogrodach owocowych ponad drzewami śliw, ponad krzakami tarnin, na brzegach lasów, na zrębach i t. d. od lipca do mniej więcej połowy września, tak w nizinach, jak i w górach; — ab. ♂ *pallida* Tutt, jasna plama na wierzchu skdł. przedn. u ♂♂, prawie biała. 1 okaz ex l. Czarny Dunajec (Klem.); — ab. ♂ *unicolor* Tutt, są to ♂♂ o zupełnym braku tej charakterystycznej plamki na wierzchu przedn. skdł. 1 okaz w Augustówce na Podlasiu (Krem.); inny okaz w Starym Sączu na zrębie (Roman.).

W krajach ościennych Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w czerwcu na śliwach, tarninie, głogu, czereśniach i t. p.

Chrysophanus Hbn.

105. (500). ***Ch. virgaureae*** L. W całej Polsce wszędzie rozpowszechniony, nierzad., a miejscami nawet d. liczny, przez lipiec i sierpień, na suchych, kwiecistych łąkach między- i przedleśnych, wrzosowiskach, zrębach, skarpach czy zboczach, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry i Pieniny). ♀♀ mniej częste; — trans. ad v. *oranula* Frr., okazy mniejsze i przed krańcem, jakoteż i przy nasadzie skdł. szerzej ciemniejsze. 2 ♀♀ Rytro i Stary Sącz (Klem.); — v. *estonica* Huene, okazy prawie o połowę mniejsze, ♀♀ o nakreśleniach bardziej

rozwiniętych, a ♂♂ z szerszą obwódką skdł. Niekłań pod Radomiem 1 ♂ w lipcu (Słaszcz.); Hrebenne pod Rawą Ruską 1 ♀ 30 lipca (Roman.); — ab. *guttata* Schultz, wierzch skdł. z czarnemi plamkami i wąską obwódką. Jedna ♀ w Młodowie koło Rytra 31 lipca (Schil.); — ab. ♀ *albopunctata* Huene (= ab. *caeruleopunctata* Gillm.), ♀♀ z biało niebieskim szeregiem kropek przedkrańcowych na wierzchu tyln. skdł. Nowicze w pow. święciańskim 1 ♀ (Prüff.); Lubycza Królewska pod Rawą Ruską (Roman.); Rzęsna Polska pod Lwowem (Kauc.).

Motyl powszechny wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w kwietniu i maju na różnych gat. *Rumex*, a nie na *Solidago virgaurea* (Spuler).

106. (506). ***Ch. thersamon*** Esp. Pierwszorzędna rzadkość. Ten południ. motyl osiąga w Polsce w Ostrogu nad Horyniem (Xięż.), swoją północną granicę pojawu. Poza tem pojawia się w Bilczu nad Seretem od ostatnich dni lipca do końca sierpnia (Werch.); Szerszeniowce ad Tłuste 1 okaz 29 czerwca (Świąt.); Dobrowlany obok Zaleszczyk kilka okazów w pierwszej połowie sierpnia (Świąt.). Powyższe miejscowości leżą w południ.-wschodn. zakątku naszego Podola.

Z najbliższego sąsiedztwa Polski wykazano go z południ.-zachodn., z południowego i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na *Sarothamnus* i *Rumex* (Rogenhof.).

107. (508). ***Ch. dispar v. rutilus*** Wernb. B. rzadki. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do początkowych sierpnia, w pojedynczych okazach, w lesistych okolicach na podmokłych łąkach. Druskieniki 1 ♂ leg. Wiśniewski (Krem.); w okol. Poznania, Owińska, Wąsowa (Schum. i in.); Leszna (Vierh.); Rembertów, Grodzisko, Pilawy pod Warszawą (Krecz. i in.); Miastków pow. Garwolin (Fudakowski); Białowieża 1 okaz (Gieysz.); okol. Sandomierza (Karp.); na Wołyniu (Xięż.). W Małopolsce: Olchowa (Scheff.), Łukawica i Radłowice pod Samborem (Now.), w okol. Lwowa (Garb. i in.), w pow. stryjskim (Brun.), okol. Stanisławowa i Bilcza nad Seretem (Werch.). Wśród kilku okazów złowionych w Krzywczycach pod Lwowem przez Kienzlera jeden należy do — v. *vernalis* Hormuz., większy od v. *rutilus* Wernb., b. zbliżony do typ. angielskich *Ch. dispar* Hw. W Zawadowie pod Lwowem złowiłem 1 okaz ♀ wprawdzie 16 lipca,

ale już mocno uszkodzony, zbliżony do v. *vernalis* Hormuz. (col. Romaniszyn).

Forma v. *rutilus* Wernb. występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na różnych gatunkach *Rumex* i *Polygonum bistorta* (Seitz).

108. (510). ***Ch, hippothoë*** L. Na całym obszarze Polski rozmieszczony. Pojawia się w czerwcu i lipcu do połowy sierpnia n. rzad., ale pojedynczo na podmokłych łąkach i moczarowatych zrębach. W wysokich górach rzadszy. Nowicki łowił go w sierpniu w krainie regli na polanach tatrzańskich; — ab. *argentula* Schultz, z niebieskim zamiast fjoletowym połyskiem. Jeżewo (Wiz.); — ab. *decurtata* Schultz, okazy z zanikiem kropek na odwrocie tyln. skdł. Zawiercie 1 ♀ (Masł.); — ab. *confluens* Gerh., u której te kropki zlewają się w plamy podłużne. Kobylepole w dolinie Cybiny (Wielkopolska) 1 okaz (Schum.); Białowieża 2 okazy (Gieysz.); Winniki pod Lwowem kilka okazów ♀♀ (Garb.); — v. *eurybina* Ter. Haar., ♂♂ bez niebiesko-fjoletowego połysku, ♀♀ ciemniejsze, z wyraźną ceglastą wstęgą przybrzeżną. Sandomierz (Karp.); 2 ♀♀ Rzęsna Polska pod Lwowem (Kauc.). Tworzą one przejście do następnej — v. *eurybia* O., do której należą okazy jeszcze ciemniejsze, szczególnie ♀♀ są już prawie jednostajnie brunatne, a odwrót jest popielaty bez żółtych plam. Sandomierz 19 lipca (Karp.); Rzęsna Polska pod Lwowem 1 ♀ w ostatnich dniach czerwca (Kauc.); — ab. ♀ *nigra* Favre, są to okazy ♀♀ już zupełnie czarno brunatne. Skole pod Stryjem (Kauc.); — ab. *alciphronides* Krul., z szeregiem niebieskich plam przy brzegu tyln. skdł. Okol. Zawiercia 2 ♀♀ (Masł.).

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Rumex* i *Polygonum bistorta* (Seitz).

109. (511). ***Ch. alciphron*** Rott. Pojawia się również wszędzie w całej Polsce w czerwcu i lipcu do pierwszych dni sierpnia, ale bywa rzadszy od poprzedniego. Miejscem występowania są łąki przedleśne i zręby porośnięte wrzosem, macierzanką, na których siada chętnie wraz z innemi motylami; — v. *melibaeus* Stgr., należą tu okazy tworzące przejście do formy południowej: — v. *gordius* Schulz., tło z fjoletowego przechodzi u nich w żółto-czerwonawe. Rytro w dol. Popradu 2 ♂♂ (Schil.);

— ab. ♀ *intermedia* Stef., są to ♀ ♀ silnie ściemnione z resztkami żółto-czerwonych kres. Zawiercie (Masł.); Rzęsna Polska obok Lwowa 1 ♀ (Kauc.); — ab. ♂ *viduata* Schultz, Wierzch skdł. prawie bez plam. Rzęsna Polska z poprzednią (Kauc. i in.).

Z najbliższego sąsiedztwa Polski wszędzie wykazany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Rumex*.

110. (512). ***Ch. phlaeas*** L. Najpospolitszy z *Czerwończyków*. Pojawia się w Polsce w dwu do trzech pokoleniach, od ostatnich dni kwietnia, prawie bez przerwy, do pierwszych dni października. Wszędzie od nizin, aż w wysokie góry (jak n. p. hala Kondratowa 1400 m. ponad poziom m., Prüff.), na suchych, słonecznych miejscach, drogach, ścieżkach, miedzach i t. p. Wśród różnorodnych odmian tego gatunku, trzeba przedewszystkiem wyróżnić okazy przeważnie pokolenia letniego, ściemnione z dłuższemi ogonkami. Okazy takie należą do gen. aest. — forma *eleoides* Spul.[1]), które niestety przez wielu zbieraczy bywają uważane za typowo południową — v. gen. aest. *eleus* F.; — ab. *caudata* Tutt, są to okazy nieściemnione o tle okazów typowych, ale o dłuższych ogonkach. Przegorzały obok Krakowa w połowie lipca (Nieś.); Podhale (Stch.); — ab. (et v.) *suffusa* Tutt, okazy silnie ściemnione, ale nie z długiemi ogonkami, lub tylko tak zakończonemi, jak u typ.; pojedynczo przeważnie z końcem lipca i w sierpniu. Woj. pomorskie (Spei.); okol. Wilna (Prüff.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); na Podlasiu (Krem.); w Wielkopolsce (Schum. i in.); okol. Częstochowy (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Rzęsna Polska i Lubycza Królewska (Roman.); — ab. *ignita* Tutt, tylko nasada i brzeg przedn. skdł. słomkowo żółty, reszta powierzchni skdł. jeszcze czerwona. Bieniakonie w pow. lidzkim, 1 okaz 31 maja (Prüff.); — ab. *schmidtii* Gerh., okazy o jasno żółtem tle (słomkowem). Świder pod Warszawą leg. Fedotow; Czarny Dunajec na Podhalu trans. ad (Stch.); Lubycza Królewska trans. ad (Roman.); — ab. *remota* Tutt, okazy z redukcją kropek na wierzchu skdł. 1 ♂ w połowie września (Kauc.); — ab. *parvipuncta* Strand., okazy o b. drobnych kropkach. Nowicze i Gładkiszki na Wileńszczyźnie, w drugiem pokol. d. częsty (Prüff.); Zawiercie 1 ♂ 13 lipca (Masł.); — ab. *obsoleta* Tutt, kropki zanikają. Brody 1 ♀ na początku września (Klem.); — ab. *ma-*

[1]) Porównaj: Spuler I. str. 345, dwudziesty wiersz od dołu.

gnipuncta Tutt, okazy z powiększonemi plamkami na wierzchu skdł. Białowieża (Prüff.); Czarny Dunajec na Podhalu (Stch.); hala Kondratowa w Tatrach 6 sierpnia (Prüff.); — ab. *kochi* Strand, plamki wzajemnie się dotykają tworząc łańcuch. Podhale (Stch.); Brzuchowice pod Lwowem 30 lipca (Roman.); — ab. *caeruleopunctata* Stgr., okazy, u których na tyln. skdł. z wierzchu zjawia się szereg drobnych niebieskich kropek przedkrańcowych. Nierzad. pośród typ. w pokol. letniem, tu i ówdzie zauważony; — ab. *elongata* Courv., kropki szeregu zewnętrz. połączone w podłużne plamki. Zawiercie (Masł.).

Ten kosmopolit występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lipcu i od jesieni do maja na różnych gatunkach *Rumex*.

111. (513). ***Ch. dorilis*** Hufn. Wszędzie w Polsce pospolity w dwu pokoleniach w maju do mniej więcej połowy czerwca i znów w lipcu, sierpniu do początkowych dni września, zarówno na otwartych, jak i na leśnych łąkach, drogach, zrębach i t. p. Typowe ♀♀ b. rzad.; — gen. vern. v. *vernalis* Rebel, są to ♂♂ wiosennego pokolenia z zanikiem tak kropek, jak i pomarańczowej wstęgi przybrzeżnej na wierzchu tyln. skdł. Zawiercie 1 ♂ 25 maja (Masł.); — v. *orientalis* Stgr., są to okazy o odwrocie skdł. wybitnie żółtym, wierzch zaś, szczególnie u ♀♀ brunatnie przyciemniony, jednakowoż z wyraźnemi tak czarnemi, jak i czerwonemi plamami. Prawdopodobnie wszystkie ♀♀ w Polsce się pojawiające nie są typowemi (t. j. nie posiadają żółtego tła wierzchu przedn. skdł.[1]), tylko należą przeważnie do v. *orientalis* Stgr.; — v. *subalpina* Spr., okazy znacznie większe o prawie jednostajnem, ciemnem tle skdł., odwrót bardziej popielaty niż żółty. Skarzyce 1 ♀ (Isa); Sandomierz 10 sierpnia (Karp.); okaz ♂ przejściowego do tej odmiany złowił Gieysztor w połowie lipca w Worochcie; — ab. ♀ *fulva* Lamb., są to ♀♀, których wierzch przedn. skdł., z wyjątkiem nasady, jest jednostajnie żółtawo-czerwony. Brody w połowie maja (Klem.); — ab. *obscurior* S. L. (= *fusca* Gillm.), należą tu okazy ciemne obojga płci bez przybrzeżnych pomarańczowych wstęg na wierzchu tyln. skdł. Sandomierz (Karp.); nad Rudawą pod Krakowem w połowie lipca (Nieś.); Żurawno przy końcu lipca ♂ i ♀ (Schil.); — ab.

[1]) Patrz: Seitz tom I, tab. 77, rząd c.

striata Xięż.[1]) (= ab. *strandi* Schultz = ab. *striata* Gillm.), kropki w środkowem polu przedn. skdł. zlewają się w podłużne plamki, zaostrzonemi końcami zwrócone ku nasadzie skdł. Wołyń (Xięż.); okol. Lwowa 1 okaz leg. (Kiezler); — forma ♀ *brantsi* Ter. Haar., odpowiada ab. *caeruleopunctata* Stgr. od *Ch. phlaeas* L. Strzałków 10 sierpnia (Schil.); — ab. *nana* Wheel., okazy karłowate, t. j. b. małe. 1 okaz ♂ Lubycza Królewska 6 sierpnia (Roman.); — ab. ♂ *fulvomarginalis* Schultz, są to ♂♂ posiadające na wierzchu skdł. przedn. całkowitą przybrzeżną pomarańczową wstęgę. Sandomierz (Karp.).

W krajach sąsiednich wszędzie znany.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i znów od jesieni do maja na różnych gatunkach *Rumex*.

112. (514). ***Ch. amphidamas*** Esp. Bardzo lokalny i mało rozpowszechniony w Polsce. Pojawia się w dwu pokoleniach, t. j. w maju do pierwszych dni czerwca i znów w lipcu, sierpniu, na podmokłych łąkach międzyleśnych, na drogach wśród lasów, gdzie siadają gromadnie na ziemi na zabłoconych miejscach, w rowach, w pobliżu źródełek, strumyków etc. i raczą się wilgocią. Stara Kiszewa, Opalenie w woj. pomorskiem (Spei.); Bybki w woj. wileńskiem (Hering); w okol. Poznania i Mosiny (Torka); w dolinie rzeki Warty i Cybiny (Schum. i in.); okol. Rawicza (Ben.); okol. Zawiercia: pod Koniecpolem, w Szczekocinach i w Sędziszowie liczny (Masł. i Isa.); Zbrza Wielka w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); na Wołyniu (Xięż.); Bolechowice, Panieńskie Skały, w lesie Boreckim, łąki nad Rudawą d. pospol. (Żebr. i in.); Olchowa (Scheff.); Hołosko pod Lwowem (Now.); Janów z okol. (St. i in.); okol. Stryja (Schil.); Stanisławów (Viert.) i okol.: Czerniejów, Mykietyńce (Werch.); — gen. aest. *obscura* Rühl., wierzch ciemniejszy, odwrót bardziej żółty. W pokoleniu letniem wśród typ., ale rzadszy; — ab. *elongata* Courv., z wydłużonemi plamkami wzdłuż żyłek na odwrocie skdł. przedn. Szczekociny wraz z typ. (Masł.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na *Polygonum bistorta*.

---

[1]) Pierwszeństwo należy się nazwie nadanej przez Xiężopolskiego, który ogłosił i odrysował tę odmianę na tab. I, ryc. 9 w »Rhopalocera Юго запад Россіи«, jeszcze w roku 1911.

Tarucus Moore (*Lampides* Hbn.).

(530). ***T. telicanus*** Lang. Tę południową rzadkość miał złowić Hering w Łomży. Patrz: Stettiner Entom. Zeitschr. 79 Jahrg. Heft 1, ex 1918, pag. 201, 12 wiersz z dołu.

W najbliższem pograniczu występuje ten motyl na Śląsku (Spul.) — Seitz zaś pisze: — «auch scheinen sie jahrweise zu wandern, da die Falter wiederholt schon an weit nach Norden vorgeschobenen Punkten als vereinzelte Seltenheit gefunden worden sind».

Zizera Moore (*Lycaena* F.[1]).

113. (635). ***Z. minima*** Fuessl. W Polsce b. lokalny. Pojawia się w dwu pokoleniach od połowy maja do połowy czerwca i od ostatnich dni lipca do połowy sierpnia, po leśnych drogach, w jarach, rowach przy gościńcach, gdzie niekiedy licznie nawiedza kałuże. Pojedynczo bywa też na łąkach i suchych zrębach. W Grudziądzu rzadki (Spei.); Sereńczany (woj. wileńskie) 1 okaz

---

[1]) Gatunki rodzaju *Lycaena* F., w znacznej części także rodzaju *Chrysophanus* Hbn., okazują wielką skłonność do tworzenia aberacyj, tyczących się głównie plamek na odwrotnej stronie skdł. Plamki te (oczka, półksiężyce, kropki) bywają czasem nieprawidłowo wielkie, lub mają formę niezwyczajną, często zlewają się ze sobą w różny sposób, występują w liczbie nienormalnie wielkiej, lub też zanikają częściowo. Courvoisier (Mitt. d. Schweiz. Entom. Gesell. vol. XI, Bern, str. 18—25) nieprawidłowości te podzielił na 20 odmian, które nazwał generalnie dla wszystkich gat. *Lycaenidów*. Powtarzają się one bowiem w sposób analogiczny u przeważnej liczby gatunków obu rodzajów. Czasem są one jednak tylko jednostronnie wykształcone, t. j. na skdł. jednej strony, lub też tworzą kombinacje. Schemat tych aberacyj Courvoisiera przedstawia się w ten sposób: — Oczka większe niż normalne = ab. *crassipuncta* Courv.; oczka drobniejsze niż normalne = ab. *parvipuncta* Courv.; oczka wydłużone = ab. *elongata* Courv.; oczka zlane ze sobą = ab. *arcuata* Courv. lub ab. *semiarcuata* Courv.; bez oczek nasadowych = ab. *impunctata* Courv.; bez oczek środkowego rzędu = ab. *obsoleta* Courv.; zupełnie bez oczek = ab. *caeca* Courv.; z jednem oczkiem u nasady skdł. = ab. *unipuncta* Courv.; z dwoma oczkami u nasady skdł. = ab. *bipuncta* Courv.; z trzema = *tripuncta* i t. d. aż do *pluripuncta* Courv.; ♂♂ z przebijającym czarnym punktem środkowym na wierzchu skdł. przedn. = ab. *punctifera* Courv. Mogą też występować te odchylenia w różnych kombinacjach u jednego i tego samego osobnika. W tym ostatnim wypadku mogą powstać wątpliwości przy oznaczaniu, której z tych nazw użyć dla danego okazu i to jest ujemną stroną generalnego nazywania aberacyj.

w czerwcu (Dampf.); Zaniemyśl (Wielkopolska) koniec maja (Schum.); Brzezinki (Kieleckie) n. rzad. (Bież.); Zwierzyniec lubelski w sierpniu n. liczny (Nieś.); Krasnobród 1 ♂ w połowie sierpnia leg. Fudakowski; Białowieża (Gieysz.); Pilica w okolicy Zawiercia w lipcu (Masł.) i Jura Krakowsko-Wieluńskie posp. (Isa.); Sandomierz n. pospol. w połowie lipca (Karp.); Huta Laury na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.). W Małopolsce również lokalny: okol. Krakowa (Żebr. i in.); Podhale (Stch.); Tatry (Nieś.); Nowy Sącz (Klem.); w dolinie Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); okol. Olchowy (Scheff.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Janowa (Now. i in.): Stryja (Brun.); Potylicza (Świąt.); Złoczowa (leg. Jarosz); okol. Stanisławowa i na Podolu (Werch.); — ab. *alsoides* Gerh. o nasadzie skdł. zielonawo-niebiesko przyprószonej. Tu i ówdzie wśród typ. Zawiercie (Masł.) i Jura Krakowsko-Wieluńskie (Isa.); Krzemionki pod Krakowem (Roman.); Wola Krogulecka obok Rytra (Schil.); — ab. *impunctata* Courv., bez kropek. Zawiercie (Masł.); Złoczów (Jarosz); — ab. *obsoleta* Tutt, z zanikiem rysunku; — ab. *pallida* Tutt, okazy szare. Obie ostatnie odmiany Zawiercie (Masł.).

Prócz wschodn. pogranicza, zewsząd z sąsiedztwa Polski wykazany.

Gąś. żyje w czerwcu i od jesieni do maja na *Anthyllis*, *Coronilla*, *Melilotus* i in.

Everes Hbn. (*Lycaena* F.).

114. (540). ***E. argiades*** Pall. Wszędzie w Polsce nierzad., a miejscami nawet pospolity na łąkach i polach, oświetlonych kwiecistych zboczach, od nizin aż w pogórze, w dwu pokoleniach: od ostatnich dni kwietnia do pierwszych dni czerwca mniej liczny i znacznie mniejszy, jako — gen. vern. *polysperchon* Berg. Okazy typowe należą do pokolenia letniego pojawiającego się od połowy lipca, do pierwszych dni września; — ab. *coretas* O., brak czerwonych plamek na odwrocie tyln. skdł. Białowieża 1 okaz (Gieysz.); Kobylepole (Poznańskie) rzad. w maju i czerwcu (Schum.); Częstochowa 1 okaz w lipcu (Prüff.); Zawiercie (Masł.); w Karlinie pod Kromołowem 2 okazy (Isa.); okol. Lwowa i Janowa (Roman.); okol. Brodów i Stanisławowa (Viert.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i w jesieni na różnych gatunkach koniczyny.

Lycaena F.

115. (543). ***L. argus*** L. Wszędzie w Polsce pospolity od ostatnich dni czerwca do końca sierpnia. W Małopolsce tu i ówdzie już w drugiej połowie maja, prawdopodobnie jako pierwsze pokolenie. Pojawia się wszędzie, t. j. na łąkach śródleśnych i otwartych, na zrębach, wrzosowiskach, na polach w nizinach i w wysokich górach (Tatry, Nieś.). Główną cechą tego gatunku, wyróżniającą ♀♀ *L. argus* L. od ♀♀ *L. argyrognomon* Brgstr., jest obecność rogowatego kolca na przedn. piszczelach. Samce pierwszego gatunku są przeważnie większe od samców następnego gatunku, barwa wierzch. skdł. jest ciemniejsza w fjoletowo wpadająca, a ciemna obwódka na skdł. znacznie szersza; — ab. *alpina* Berce, b. małe okazy. Brzuchowice 28 sierpnia 1 ♀, Lubycza Królewska 6 sierpnia 1 ♂ (Roman.); — ab. *caeca* Tutt, z redukcją kropek na odwrocie przedn. skdł. Podhale (Stch.); — ab. *elongata* Courv., kropki zlewają się w podłużne plamki. Zawiercie (Masł.); Janów pod Lwowem (Klem.); — ab. *punctifera* Courv., ♂♂ z czarną kropką na środku wierzchu skdł. przedn. Na Wileńszczyźnie n. rzad, (Prüff.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.).

Wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje w jesieni do maja na różnych niskich roślinach, jak *Melilotus*, *Genista*, *Sarothamnus*, *Esparsette*, *Trifolium* i t. p., ale żyje również w symbiozie w gniazdach mrówki *Formica cinerea* Mayer. To współbiesiadnictwo gąś. z mrówkami, stwierdzono i u kilku innych gat. gąś. *Modraszków*.

116. (544). ***L. argyrognomon*** Brgstr. Występuje na całym obszarze Polski wraz z poprzednim, w tych samych warunkach przez całe lato, tylko bywa od poprzedniego mniej liczny, a nawet miejscami rzadki. N. p. Jeżewo (Wiz.). Najpewniejszą cechą wyróżniającą ♀♀ tego gat. od poprzedniego, jest brak kolca rogowatego na przednim piszczelu. ♂♂ bywają mniejsze, jaśniejsze, niebieskie bez fjoletowatego nalotu, z węższą czarną obwódką na skrzydłach. Prócz tego ♀♀ nie posiadają

niebieskawo-zielonego upylenia nasady skdł. i t. d. Wszystko to jednak, prócz braku kolca na piszczelach u ♀♀ tego gat., bywa b. zmienne i niewystarczające do zupełnie pewnego określenia. Pewnie można wyróżnić tylko samca na podstawie różnic zachodzących w budowie narządu kopulacyjnego; — ab. *dubia* Schulz, okazy większe, ♀♀ o wierzchu skdł. popielatawym, a odwrocie skdł. jaśniejszym. Niemen w pow. lidzkim 1 ♂ leg. Wiśniewski (Krem.); okol. Kielc (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); — ab. *unicolor* Favre, ♀♀, którym brak na wierzchu tyln. skdł. żółtych plamek przybrzeżnych. Janów pod Lwowem (St.). — 1 okaz łączący cechy odmiany — ♀ *callarga* Stgr. i *caeca* Courv. (t. j. z wierzchu skdł. z niebieskiem naprószeniem, a na odwrocie bez kropek przy nasadzie skdł.), złowił Prüffer w Dubiu pod Krakowem 8 czerwca.

Rozmieszczenie geograficzne poza granicami Polski jak poprzedniego gat.

Gąś. żyje na tych samych roślinach, na których żyje gąś. poprzedn. gat., ale poza tem jeszcze na wrzosie i in.

117. (563). ***L. optilete*** Knoch. Bardzo lokalny. Pojawia się tylko na torfiastych i moczarowatych łąkach, mniej więcej od połowy czerwca do początkowych dni sierpnia; ♂♂ pojawiają się zawsze nieco później, a więc w początkowych dniach lipca. Motyl ten siada chętnie na *Vaccinium uliginosum*. W woj. pomorskiem i wileńskiem n. rzad.; Czombrów w pow. nowogródzkim 2 ♂♂ leg. K. Karpowicz (Krem.); w Wielkopolsce łowiono go w Wolsztynie, Jarosławicach i w Puszczykowo (Schum. i in). W okol. Warszawy b. rzad.: Ząbki i Miłosna (Krecz. i in.). Na Wołyniu w okol. Pińska leg. Głazow, Owrucza i Kowla, jak i w pow. równieńskim pospol. (Xięż.); Tomaszów lubelski (Xięż.); w Kieleckiem: w Nałęczowie i Brzezinkach wraz z *Col. palaeno* v. *europome* (Bież.); Blachownia pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie rzad. (Masł.); w okol. Sandomierza d. rzad. (Karp.); na Górnym Śląsku lokalny i d. rzad. (W. i R.). W Małopolsce wykazano narazie: puszcza Niepołomska d. liczny (Prüff.); Olchowa (Scheff.); Rzęsna Polska i Janów pod Lwowem n. rzad. (Roman. i in.). Jeden okaz ♂ złowiłem w Lubyczy Królewskiej już 5-go czerwca (Roman.); — trans. ad v. *cyparissus* Hbn., na odwrocie skdł. kropki drobniejsze, tło jaśniejsze; zdarza się w okazach przejściowych tu i ówdzie wśród typ. Puszcza Niepołomska

i Rzęsna Polska; — ab. *subtusradiata* Favre. W Janowie na «Stawkach», złowiłem 22 czerwca 1905 r. 1 okaz ♀ zbliżony do tej odmiany. Na odwrocie skdł. zwłaszcza tyln. ma on oczka duże, ku nasadzie skdł. wydłużone i zaostrzone, a koniuszki tych oczek są podzielone na kształt drobnych kropeczek (Roman.).

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w jesieni do końca maja (po przezimowaniu) na *Vaccinium uliginosum* i *Ledum palustre*.

118. (573). ***L. baton*** Bgstr. Rzadki i lokalny. Pojawia się pojedynczo w dwu pokoleniach, od ostatniej dekady kwietnia do początkowych dni czerwca i znów w lipcu, sierpniu, na suchych, słonecznych miejscach, ugorach, pastwiskach, wrzosowiskach; lot ma krótki, przyziemny, ukrywa się w trawie. Grudziądz, Toruń b. rzad. (Spei.); Borowce w pow. baranowickim leg. K. Karpowicz (Krem.); Świder i Skuły pod Warszawą (Słaszcz. i in.); Kobylepole pod Poznaniem rzad. (Schum. i in.); Kieleckie pojedynczo (Słaszcz.); Ogrodzieniec i Smoleń w okol. Zawiercia rzad. (Masł. i Isa.); Rytwiany n. pospol. (Karp.); Tomaszów lubelski (Xięż.). W Małopolsce: okol. Krakowa i Ojcowa (Prüff.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Brody (Viert. i Klem.); Zaleszczyki (Świąt.); — v. *panoptes* Hbn., mniejszy, na odwrocie bez pomarańczowych plamek. Okaz przejściowy złowiono w Rytwianach (Karp.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w kwietniu i czerwcu na *Thymus*.

119. (574). ***L. orion*** Pall. Rzadki; wykazany dotychczas tylko z Małopolski. Bracia Mańkowscy wymieniają go ze Śląska. Lata od ostatnich dni maja do połowy lipca, a w górach i później. Lubi słoneczne zbocza, szczególnie skaliste, suche kwieciste łąki o podłożu wapiennem. Pieniny, polany Zamczyska przy końcu lipca (Now.); Olchowa w połowie czerwca (Scheff.); okol. Lwowa i Janowa n. rzad. (Now. i in.); w okol. Stanisławowa: Wołczyniec na skalistem zboczu koło Bystrzycy nieczęsty (Werch.); — gen. vern. (et ab.) *ornata* Stgr., mniejszy i jaśniejszy. Olchowa; w okol. Lwowa częstszy od typ. w maju; — ab. *nigra* Gerh. Dobrowlany pod Zaleszczykami 7 sierpnia (Świąt.).

Poza granicami Polski wykazany z Kurlandji?, z Wołynia rosyjskiego, z południ.-wschodn. pogranicza i z Czechosłowacji.

Gąś. żyje w lecie na rozchodniku *(Sedum)*.

120. (589). ***L. astrarche*** Bgstr. Nieliczny, a miejscami nawet rzad. Pojawia się w dwu pokoleniach, od ostatnich dni maja do czerwca (forma typ.) i od końca lipca do początku września (gen. aest.). Lata w podobnych warunkach jak poprzedni gat., t. j, na słonecznych, suchych zboczach, szczególnie o podłożu wapiennem i na łąkach leśnych w rzadkich lasach, pojedynczo. Grudziądz, Sopoty, Gdańsk rzad. (Spei.); okol. Wilna n. rzad. (Dampf); okol. Poznania liczny (Schum. i in.); Leszno w Wielkopolsce n. rzad. (Vierh.); okol. Warszawy (Słaszcz.); Kieleckie (Bież.); Częstochowa w sierpniu (Prüff.); Zawiercie b. rzad. (Masł. i Isa.); Krasnobród w sierpniu leg. Fudakowski; okol. Sandomierza n. pospol. (Karp.); Wołyń (Xięż.); na Górnym Ślasku rzad. (W. i R.); w Małopolsce: okol. Krakowa (Krzemionki, Panieńskie Skały) w obu pokol. (Żebr. i in.); Nowy Sącz (Klem.); Rytro z okol. d. częsty (Schil.); Olchowa pod Liskiem w sierpniu częsty (Scheff.); w okol. Lwowa i Janowa pojedynczo (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa n. liczny (Werch.); — gen. aest. *calida* Bell., pokol. letnie o intensywnem czerwonem uplamieniu przybrzeżnem na wierzchu skdł.; odwrót bardziej brunatny; — ab. *albicans* Auriv., o odwrocie skdł. prawie całkiem białym. Lwów 1 okaz (Klem.); — ab. *allous* Hbn., o zaniku czerwonych plamek przybrzeżnych na wierzchu skdł. Mosina w Poznańskiem 1 okaz (Schum.); Pomiechowo pod Warszawą w lipcu n. rzadki (Słaszcz.); Zawiercie 1 okaz (Masł.); okol. Janowa pod Lwowem 4 lipca na zrębie (St.); koło Brodów 22 czerwca (Klem.).

W krajach ościennych wszędzie znany.

Gąś. żyje w maju i w lecie na *Erodium*, *Centaurea* i in.

121. (592). ***L. eumedon*** Esp. Jeden z rzadszych gat. *Modraszków*. Pojawia się na podmokłych łąkach od połowy czerwca do końca lipca. Lubawa, Oliwa, Wrzeszcz, Gdańsk n. liczny (Spei.); w okol. Wilna d. rzad. (Dampf i in.); Czombrów w pow. nowogródzkim leg. K. Karpowicz (Krem.); Mosina pod Poznaniem 1 okaz (Schum.); Słowik pod Kielcami (Bież. i in.); w okol. Zawiercia koło wsi Kaźmierówka nad brzegami Czarnej Przemszy n. liczny (Masł.). Na Górnym Śląsku lokalny, ale n. rzad. (W. i R.); na Wołyniu (Xięż.); w Małopolsce: Olchowa (Scheff.); okol. Drohobycza, Lwowa i Janowa (Now. i in.); Bereźnica pod Stryjem (Brun.); okol. Stanisławowa i Kołomyi (Werch.); — ab. *speveri*

Husz., z redukcją kropek na odwrocie skdł. Kieleckie 1 okaz 11 czerwca (Słaszcz.); Podhorce obok Stryja 2 okazy w lipcu (Brun.); — ab. *albocincta* Schultz, plamka czarna na wierzchu skdł. przedn. biało obwiedziona. Zawiercie 1 ♀ (Masł.); — ab. *plurimacula* Schultz, na odwrocie skdł. przedn. więcej kropek. Bereźnica pod Stryjem w lipcu (Brun.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. — Bracia Masłowscy poczynili pierwsi spostrzeżenia tyczące się biologji gąś. tego gatunku. Zauważyli przedewszystkiem, że ♀ składa jaja w ostatnich dniach lipca na pręcikach lub znamionach kwiatów, czasem na szypułkach (torebkach), a nawet i na owocach «Bodziszka błotnego» (*Geranium palustre*). Jaje jest półkuliste, spłaszczone, białe i rzeźbione. Wylęgłe gąś. żyją do pierwszej wylinki w pączkach kwiatów, lub w owocach tychże. Starsze gąś. kryją się w zwiniętym liściu, wygryzając otwory przy nasadzie blaszki liścia. Po przezimowaniu żyją gąś. do czerwca. Dokładny opis wraz z rycinami patrz: Pol. Pis. Entom. Lwów 1923, tom II, str. 24 i następne.

122. (597). ***L. eros*** O. v. ***eroides*** Friv. Bardzo rzadki. Różni się od formy typ., żyjącej w południ. Europie i w wysokich Alpach, czystszą barwą niebieską i jest nieco większy od niej. Z pierwszego wejrzenia złudnie podobny do naszego pospolitego *L. icarus*, różni się jednak tem, że żyłki medjalne, zamykające środkową komórkę na wierzchu skdł., są białawe (Spul.). W Polsce zauważono go w kilku miejscach: Stara Kiszewa (woj. pomorskie Spei.); Miłosna pod Warszawą, Pilawa w połowie lipca (Słaszcz. i in.); okol. Kielc (Słaszcz. i in.); kilka okazów w Brzezinach pod Łodzią (Krecz.); Zbrza Wielka w okol. Sandomierza w połowie czerwca b. rzad. (Karp.); Kamienica Polska pod Częstochową 2 okazy w lipcu (Prüff.); Ogrodzieniec w okol. Zawiercia w lipcu (Masł.).

Z najbliższego sąsiedztwa, wykazany tylko z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. nieznana.

123. (604). ***L. icarus*** Rott. Jeden z najpospolitszych i najbardziej rozpowszechnionych *Modraszków* w całej Polsce. Pojawia się na łąkach, polach, w ogrodach, na polanach leśnych, zrębach, drogach, skarpach i t. d., zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.). Lata w kilku pokoleniach prawie

nieprzerwanie od początku maja aż do końca września. Okazy pokolenia wiosennego — gen. *vernalis* są znacznie większe od okazów pokol. letniego — gen. *aestiva*. Z pośród b. wielu odmian występują w Polsce następujące: — ab. *semipersica* Tutt, o odwrocie skdł. jasnym, bladym, z zanikiem żółto-czerwonych plam przybrzeżnych na tyln. skdł. Rutka w woj. wileńskiem w maju (Gieysz.); Gładkiszki 1 ♀ (Prüff.); Podhale wśród typ. (Stach); okol. Lwowa (Kienz.); — ab. ♀ *fusca* Gillm., z zupełnym brakiem pomarańczowych plamek na wierzchu tyln. skdł. Aukształdwory i Gładkiszki w okol. Wilna (Prüff.); Słowik (Kielce) 2 ♀♀ 9 czerwca i 29 lipca (Słaszcz.); Nowy Sącz 21 czerwca (Klem.); okol. Lwowa (Roman.); — ab. ♀ *caerulescens* Wheel., z nieb. nalotem u nasady skdł. Gładkiszki w okol. Wilna (Prüff.); Białowieża 19 czerwca (Gieysz.); Podlasie między typ. (Krem.); Zawiercie (Masł.); Krzemionki pod Krakowem 15 maja (Prüff.); okol. Lwowa (St. i in.); Lubycza Królewska 5 czerwca (Roman.); okol. Stryja w czerwcu i lipcu (Schil.); — ab. ♀ *caerulea* Fuchs, niebieski nalot sięga prawie aż do pomarańczowych plamek przybrzeżnych; pojedynczo. Grudziądz (Spei.); Poznań (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Podlasie (Krem.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); okol. Krakowa (Prüff.); Gołąbkowice koło Nowego Sącza (Klem.); okol. Lwowa (St. i in.); Podhorce pod Stryjem (Brun.); Korszyn koło Skolego i Ciężów pod Stanisławowem (Kauc.); — ab. ♀ *amethystina* Gillm., niebieski nalot sięga aż poza pomarańczowe plamki, cała więc powierzchnia jest niebiesko przyprószona. Żurawno pow. żydaczowski w połowie czerwca (Schil.); — ab. ♀ *runnea* Fuchs, tło odwrotu skdł. ciemno brunatne. Okol. Lwowa w lipcu (Kienz.); — ab. *icarinus* Scriba, o zupełnym braku obu nasadowych kropek na odwrocie przedn. skdł. Tu i ówdzie między typ. okazami. Zauważono tę odmianę u obojga płci, w różnych stronach naszego kraju; — ab. *iphis* Meig., z jedną kropką nasadową na odwrocie przedn. skdł. Białowieża, Podlasie, Jeżewo, Zawiercie, Kraków, Lwów, Brody, Stryj; — ab. *polyphemus* Esp., kropki na odwrocie przedn. skdł. zlewają się łukowato. Gładkiszki w okol. Wilna 2 ♀♀ w lipcu (Prüff.); Jeżewo (Wiz.); Krzemionki pod Krakowem od połowy lipca do końca września (Nieś.); Żegestów w dol. Popradu, Gruszów pod Tarnowem i Brody w sierpniu i wrześniu (Klem.); Żurawno w ostatnich dniach sierp-

nia (Schil.). Jak z przytoczonych dat wynika, odmiana ta zdarza się w pokol. letniem; — ab. *striata* Tutt[1]), Lubycza Królewska pod Rawą Ruską 1 ♀ 10 sierpnia (Roman.). Poza powyższemi odmianami łowiono w Polsce wiele innych, mniej godnych uwagi z schematu nazw Courvoisier'a, n. p. — ab. *elongata* Courv., Brody 1 ♀ w sierpniu (Klem.); — ab. *tripunctata* Courv., 1 ♀ Czarny Dunajec koniec lipca (Klem.). Następnie w kombinacjach, n. p.: *semipersica-iphis*, jeden ♂ w maju (Roman.); *caerulea-icarinus*, Nowicze pow. święciański (Prüff.); — ab. *pallida* Tutt, okazy mniejsze z przezierającemi od spodu jasnemi plamkami na powierzchni skdł. Werki pod Wilnem 3 czerwca (Prüff.); Brzuchowice pod Lwowem 25 sierpnia (Roman.).

Poza Polską wszędzie w całej Europie znany.

Gąś. żyje w maju, czerwcu i w sierpniu na różnych drobnych roślinach, jak *Sarothamnus, Ononis, Trifolium, Genista, Medicago* i in.

124. (607). ***L. amandus*** Schn. Rzadki i lokalny. Pojedyncze okazy w czerwcu i lipcu. Opalenie, Stara Kiszewa, Gdańsk, Sopoty, Wrzeszcz (Spei.); w okol. Wilna (Dampf. i in.); Świteź w pow. nowogródzkim i Niemen w pow. lidzkim w lipcu (Krem.); Poznań, Mosina, Jarosławice, Pobiedziska (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Kowanówka (Karcz.); Konstancin pod Warszawą leg. Eismond, Kalisz leg. Klener (Krem.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Białowieża (Gieysz.); Wołyń (Xięż.); Ryczanów w dol. Popradu i Stary Sącz, bujają w miejscach naświetlonych między drzewostanem liściastym (Schil.); Pieniny (Sit.); Olchowa (Scheff.); — ab. *stigmatica* Schultz, z czarnemi kropkami przybrzeżnemi na wierzchnej stronie skdł. tyln. Ponary w okol. Wilna 10 lipca (Prüff.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od sierpnia do maja (po przezimowaniu) na *Vicia cracca* (Seitz).

125. (610). ***L. hylas*** Esp. B. lokalny i mało rozpowszechniony w Polsce. Pojawia się w dwu pokoleniach od połowy maja do połowy czerwca i znów od połowy lipca do pierwszych dni

---

[1]) Już Nowicki w «Motylach Galicji» str. 53, 9 wiersz z góry, wspomina o tej odmianie: — «oczka rzędu środkowego, wszystkie lub kilka, przetwarzają się w dłuższe lub krótsze czarne paseczki podłużne»...

sierpnia. Lata w miejscowościach przeważnie o podłożu wapiennem, na kwiecistych łąkach tak otwartych, jak i śródleśnych, na zrębach, zboczach wzgórz i t. d. Stara Kiszewa b. rzad. (woj. pomorskie, Spei.); okol. Wilna (Eichwald i in.); Niemen w pow. lidzkim 1 okaz (Krem.); w Kieleckiem: Brzezinki i Sitkówka (Bież.); Opatów 1 ♂ (Nieś.); Pilica pod Zawierciem (Masł.) i Smoleń (Isa.); Zbrza Wielka i Pieprzowe Góry n. pospol. (Karp.); w Małopolsce: okol. Krakowa w pierwszem pokol. (Muszyk), Krzemionki i Ojców (Prüff. i in.), Pieniny (Now.), Rytro i Obłazy w dol. Popradu n. liczny (Schil.), w Czorsztynie nad Dunajcem 1 okaz ♂ (Klem.), Tatry rzadki (Nieś.), Czartowska Skała i Lesienice w okol. Lwowa (Now.), w okol. Janowa: wzgórza Próchnik, Szyp i w Romanówce (Now.), Brody koniec maja (Viert.), Lackie pod Złoczowem (Świąt.), Nagrabie pod Rohatynem (Ostr.), Komarówka pod Buczaczem (Hirsch.), Bilcze nad Seretem (Werch.); — ab. *obsoleta* Gillm. (= *glycera* Schultz), z zanikiem plamek na odwrocie skdł. Smoleń rzad. (Isa); Kraków fort Bodzów (Nieś.); Czorsztyn (Klem.); — ab. ♀ *metallica* Favre, z niebieskiem przyprószeniem u nasady skdł. Zawiercie (Masł.); Lackie pod Złoczowem (Świąt.); — ab. *nigropunctata* Wheeler, na skdł. tyln. czarne kropki przybrzeżne. Nowicze, pow. święciański (Prüff.); Bracia Masłowscy wymieniają z okol. Zawiercia i Pilicy szereg odmian Courvoisiera: ab. *bipuncta*, *impuncta*, *impuncta-obsoleta*, *elongata-paucipuncta* i ab. *crassipuncta*.

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich.

Gąś. żyje w maju i sierpniu na *Anthyllis*, *Melilotus*, *Trifolium* i in.

126. (611). ***L. meleager*** Esp. B. lokalny, ale nierzad. od ostatnich dni czerwcu do początkowych sierpnia, a w Pieninach jeszcze i we wrześniu. Typowe ♀♀ b. rzad. Lata również po kwiecistych słonecznych miejscach w podobnem otoczeniu jak poprzedni. Zawiercie tylko ♂♂ (Isa.); Zwierzyniec lubelski i Narty (Prüff.); Olszanka leg. Fudakowski po jednym okazie; Zbrza Wielka n. pospol. (Karp.); Segieth na Górnym Śląsku (W. i R.); Wołyń (Xięż.); Bętkowice pod Krakowem 1 okaz (Prüff.); Rytro rzad. (Schil.); Szutrówki w Pieninach d. liczny (Sit.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.) i Hrebenne pod Rawą Ruską (Roman.); w okol. Brodów (Viert.); Nagrabie pod Rohatynem (Ostr.); Komarówka

pod Buczaczem kilka ♂♂ i jedna typowa ♀ (Hirsch.); Bilcze nad Seretem (Werch.); — ab. *steeveni* Tr., są to ♀♀ ciemno brunatnawo popielate o słabem przyprószeniu niebieskiem na wierzchu skdł. Bywają częstsze od typ. ♀♀. Pilica i Szczegowa w okol. Zawiercia (Masł.[1]) i Isa.); Górny Śląsk (W. i R.); Olchowa (Scheff.); Krzywczyce pod Lwowem leg. Watzka (Garb.); Potylicz (Świąt.); Hrebenne (Roman.); Brody (Klem.); Komarówka (Hirsch.); Bilcze (Werch.); — trans. ad v. ♂ *versicolor* Rühl. z brakiem przybrzeżnych kropek na odwrocie skdł. Okazy zbliżone do tej arabskiej formy wymienia z okol. Zawiercia (Masł.); z okol. Brodów (Klem.); — trans. ad v. *ignorata* Stgr., dolny brzeg skdł. tyln. silnie zazębiony, szczególnie u ♀♀, gdzie to zazębienie tworzy wyraźne dwa ogonki. Jeden okaz w okol. Brodów (Klem.).

W najbliższem sąsiedztwie Polski wymieniony tylko z Czechosłowacji i z południ.-wschod. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni do czerwca na *Astragalus*, *Onobrychis* i in.

127. (613). ***L. bellargus*** Rott. Nie bardzo rozpowszechniony i dość lokalny. Pojawia się od połowy lipca do pierwszych dni września, na otwartych słonecznych miejscach; w upalne dnie szuka miejsc wilgotnych, jak rowy przydrożne, kolejowe i t. p. Woj. pomorskie (Spei.); w Wielkopolsce (Schum. i in.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); w Kieleckiem (Bież. i in.); okol. Zawiercia (Masł. i in.); okol. Sandomierza (Karp.); Zwierzyniec lubelski (Nieś.); Tomaszów lubelski leg. Węgrzecki (Krem.); na Wołyniu (Xięż.); na Górnym Śląsku (W. i R.) i w całej Małopolsce, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *ceronus* Esp., są to ♀♀ z silnym nalotem niebieskim na wierzchnej str. skdł. itd. Pojedynczo wśród typ. okazów, przeważnie w pokol. letniem; — v. *polonus* Z., okazy jasno srebrzysto-niebieskie, z czarnemi kropkami międzyżyłkowemi na brzegu tyln. skdł. O jednym takim okazie wspomina Speiser: «Bei Danzig in einem von Zeller selbst revidierten Exemplar gefangen»; — ab. *confluens* Aign., okazy o złączonych plamach na odwrocie skdł. Przegorzały obok Krakowa 1 okaz (Nieś.). Poza tem zdarzają się

[1]) Bracia Masłowscy posiadają w swoim zbiorze zasuszone «in copula» ♀ *L. meleager* + ♂ *L. coridon*.

i odmiany Courvoisier'a: — ab. *unipuncta*, Zawiercie (Masł.); Brody (Klem.); — ab. *tripuncta*, Zawiercie (Masł.); Nowy Sącz i Brody (Klem.); — ab. *quadripuncta*, Zawiercie (Masł.); — ab. *impuncta*, Wierzchomla nad Popradem i okol. Brodów (Klem.); — ab. *niesiołowskii* Prüff.[1]), ma odwrót skdł. z nadliczbowemi kropkami. Krzemionki pod Krakowem 30 maja leg. (Nieś.).

W krajach ościennych znany jest z północnego, z południ.-wschodn. pogranicza i z Czechosłowacji.

Gąś. żyje w czerwcu i od jesieni po przezimowaniu do maja na *Coronilla varia*, *Genista* i in.

128. (614). ***L. coridon*** Poda. Z wyjątkiem północno-wschodn. części Polski i środkowego Podkarpacia, wszędzie w Polsce d. pospolity, a miejscami nawet b. liczny przez całe lato. Lata w miejscach suchych, silnie naświetlonych, na zboczach kwiecistych, szczególnie o podłożu wapiennem, tak w nizinach, jak i w górach, gdzie bywa rzadszy; — ab. *suavis* Schultz, na wierzchu skdł. zjawiają się u ♂♂ czerwone plamki przybrzeżne. Jeżewo (Wiz.); Górny Śląsk rzad. (W i R.); — ab. ♂ *seminigra* Preissecker, z ciemnem obrzeżeniem w kątach wierzchołkowych skdł. Kieleckie (Bież.); Lesienice pod Lwowem (Kauc.); — ab. *marginata* Tutt, cały brzeg czarny rozszerzony. Najczęstsza forma na Górnym Śląsku (W. i R.); — ab. *obsoleta* Tutt, z zanikiem kropek na odwr. skdł. Stary Sącz (Klem.); — ab. *transparens* Courv., kropki od spodu skdł. przezierają. Kieleckie (Bież.); — ab. *tiphys* Esp., niektóre kropki na odwrocie są ze sobą podłużnie połączone. Brzuchowice pod Lwowem (Roman.). Z odmian typu Courvoisier'a: *unipuncta*, Zawiercie (Masł.); *tripuncta*, Brody (Klem.).

Poza północno-wschodn. pograniczem, ze wszystkich krajów sąsiednich wykazany.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na *Coronilla varia*, *Vicia* i in. w współbiesiadnictwie (symbiozie) z mrówką *Formica flava*.

129. (619). ***L. admetus*** Esp. B. rzad. Pax[2]) pisze: — «In weitem Abstande vom Hauptreal ihrer Verbeitung erscheint als einsamer Vorposten der pontischen Fauna *Lyc. admetus* Esp.

---

[1]) Dokładny opis czytaj: Spraw. Kom. Fizjogr. w Krakowie, tom 57, str. 73/74.

[2]) «Handbuch von Polen, Berlin 1918», str. 229, drugi wiersz od góry.

bei Busk». — (Miejscowość w Kieleckiem). Tę notatkę Pax'a, potwierdzają bracia Masłowscy, gdyż złowili za Pilicą w Czarnym Lesie 1 okaz ♀ 22 lipca 1918 r., a w lipcu 1923 r. w Plechowie za Kaźmierzą Wielką (Kieleckie), pojawił się ów gatunek bardzo licznie, jako — v. *ripartii* Frr., która to odmiana wyróżnia się od typowej tem, że na odwrocie skdł. tyln. występuje wyraźna biała strzała, od nasady aż do zewn. brzegu skdł.[1]). Z Małopolski wymieniają tę rzad. w formie typ. z Cisny i Baligrodu w środ. Karpatach od połowy czerwca do połowy lipca (Scheff.); z Winnik pod Lwowem 1 okaz ♂ w lecie na leśnej polanie (Garb.).

Z najbliższego sąsiedztwa Polski, znany tylko z południowego pogranicza.

Gąś. żyje na *Onobrychis cristagalli* (Seitz).

130. (624). ***L. damon*** Schiff. Rzadki i lokalny. Pojawia się w lipcu do pierwszych dni sierpnia, na słonecznych zboczach, suchych łąkach o podłożu wapiennem, porośniętych esparcetą *(Onobrychis sativa)*. Występuje zwyczajnie w towarzystwie *Lyc. hylas*, *coridon* i *meleager*. Pod Pilicą w Czarnym Lesie 1 okaz ♂ (Masł.); Opatów (Nieś.); Rybnica i Winiary w okol. Sandomierza (Karp.); Winnogóra (Mańk.); Olchowa w Karpatach (Scheff.); Czartowska Skała pod Lwowem (Garb.); Lackie w okol. Złoczowa (Świąt.); Nagrabie pod Rohatynem (Ostr.); Błotnia koło Brzeżan (Werch.).

Poza granicami Polski, wykazany tylko z południ.-zachodn. i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na *Onobrychis sativa* w współbiesiadnictwie z mrówkami.

(630). ***L. iolas*** O. Dwa lub trzy okazy tego południ. motyla miał złowić Watzka w Iwoniczu (Karpaty) 20 lipca 1877 r. (Garb.). Ponieważ od tego czasu nikt owego gatunku nie łowił, należy przynależność tegoż do naszej fauny uważać za wątpliwą.

(633). ***L. sebrus*** B. Tę alpejską rzadkość miał rzekomo złowić Garbowski na Czartowskiej Skale pod Lwowem. Po nim nikt tego motyla

---

[1]) Możliwość pomylenia w oznaczeniu tego gat. z gatunkiem *L. damon* jest wykluczona, albowiem wierzch skdł. obu płci u *L. admetus* jest ciemno brunatno ubarwiony, poza tem ♂♂ posiadają na skdł. przedn. gęste uwłosienie prawie do połowy skdł. sięgające. Okazy wyżej wymienione tego gatunku widziałem w zbiorze braci Masłowskich w Zawierciu (Roman.).

nie widział, ani nie złowił, a że podobieństwo tego gatunku do *Zizera minima* Fuesl. jest znaczne, przypuszczać należy możliwość omyłki w oznaczeniu tego wybitnie alpejskiego motyla. Z tych powodów nie zaliczamy go do fauny motyli Polski.

131. (637). ***L. semiargus*** Rott. Powszechny w całej Polsce, miejscami nawet liczny w czerwcu i lipcu, a w wysokich górach jeszcze i w sierpniu. Lata na leśnych łąkach i drogach, zrębach i sianożęciach, szczególnie na miejscach wilgotnych, ale słonecznych; — ab. *caeca* Fuchs, z redukcją kropek na odwrocie skdł. przedn. 1 ♀ Strzałków obok Stryja (Roman.); — v. *montana* M.-Dür., okazy ciemniejsze z szeroką czarną obwódką. Smoleń, Skarżyce, Karlin (Isa.); Zbrza Wielka w okol. Sandomierza 2 okazy przejśc. 10 lipca (Karp.); — ab. *paucipuncta* Courv. i — ab. *unipuncta* Courv. Zawiercie pomiędzy typ. (Masł.); — ab. *striata* Wheel. Okol. Zawiercia (Isa.).

Wszędzie w okrąg Polski znany.

Gąś. żyje w jesieni do maja na drobnych roślinach i koniczynach, jak *Anthyllis*, *Melilotus*, *Trifolium* i in.

132. (638). ***L. cyllarus*** Rott. Pojawia się również w całej Polsce, z wyjątkiem północno-wschodn. części (Wileńszczyzny), nieco wcześniej od poprzedniego, bo od połowy maja i w czerwcu, mniej liczny, a miejscami nawet d. rzadki, po kwiecistych łąkach, śród- i przedleśnych, zarówno suchych, jak i podmokłych, na słonecznych zboczach i miedzach i t. p. Scheffner podaje czas pojawu tego motyla w Olchowej pod Liskiem (Karpaty) na koniec maja i wrzesień; — ab. *dimus* Bgstr., ma na odwrocie przedn. skdł. tylko 4 oczka. Sowiarka pod Krakowem (Nieś.); okol. Lwowa trzy okazy (Kienz.); Lesienice (St.); Janów (Roman.); Żurawno (Schil.); Bieżanko przydziela okaz złowiony w okol. Kielc do tej odmiany z dopiskiem: «odwrotna strona skdł. prawie bez rysunku». Z tej notatki wnioskować można, iż okaz ten raczej zbliżony był do — ab. *coelestina* Mill., u której oczka na odwrocie skdł. są zmniejszone lub zacierają się; — ab. ♀ *andereggi* Rühl, są to duże ♀♀ całkiem brunatno-czarne, bez niebieskiego przyprószenia, z dużemi oczkami na odwrocie skdł. Białowieża 1 okaz (Gieysz.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Częstochowa (Prüff.); Kieleckie (Bież.); okol. Zawiercia n. rzad. (Isa.); okol. Krakowa (Prüff.); Janów pod Lwowem na podmokłych łąkach (Klem.); — v. *blachieri* Mill., są to okazy ciemne i b. małe.

Okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej 20 czerwca 1 okaz b. zbliżony (Karp.); — v. *lugens* Carad., z zanikiem oczek na odwrocie tyln. skdł., ♂♂ ciemno niebieskie, ♀♀ brunatno czarne bez jakiegokolwiek niebieskiego ubarwienia z obu stron skdł. Górny Śląsk b. rzad. (W. i R.).

W całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje w jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Cytisus*, *Astragalus*, *Trifolium* i in.

133. (644). ***L. alcon*** Schiff. Lokalny i nie pospol. Pojawia się na podmokłych łąkach przed- i śródleśnych, w czerwcu i lipcu, a nawet tu i ówdzie do połowy sierpnia. Augustówka i Zbuczyn na Podlasiu, na brzegach lasów sosnowych, wieczorem obsiada krzaki jałowcowe (Krem.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie pod lasami na łąkach torfiastych pojedynczo (Masł. i Isa.); Nałęczów, Brzezinki w okol. Kielc (Bież.); Rybnica pod Klimontowem w Sandomierskiem b. rzad. (Karp.); Na Górnym Śląsku Kopanica pod Tarnowskiemi Górami rzad. (W. i R.); Liszki pod Krakowem w maju (Żebr.); Olchowa pod Liskiem (Scheff.); Czaple w Samborskiem, okol. Janowa i Lwowa (Now. i in.); okol. Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa d. liczny (Werch.); Komarówka w okol. Buczacza (Hirsch.); — ab. *nigra* Wheel., ♂♂ b. ciemne, ♀♀ czarne. Zawiercie (Masł.); — ab. *cecinae* Horm., z redukcją oczek na odwrocie skdł. aż do zupełnego zaniku Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Rzęsna Polska (Kauc.); — ab. *unipuncta* Courv. Zawiercie (Masł.).

Z wyjątkiem północnego pogranicza, występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w jesieni do maja na *Melilotus*, szczególnie zaś na *Gentiana pneumonanthe*.

134. (645). ***L. euphemus*** Hbn. Bardzo lokalny i rzad. Pojawia się pojedynczo na mokrych i torfiastych łąkach podleśnych, od ostatnich dni czerwca do pierwszych dni sierpnia. Leszno w Wielkopolsce (Vierh.); Augustówka na Podlasiu (Krem.); Nałęczów (Słaszcz. i in.); Szczekociny w okol. Zawiercia, Cerefisko pojedynczo (Isa. i Masł.); Zbrza Wielka w okol. Sandomierza (Karp.); na Górnym Śląsku w okol. Tarnowskich Gór (W. i R.); okol. Krakowa (Hed. i in.); Olchowa (Scheff.); Rzęsna Polska (Roman. i in.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Janów pod Lwowem (Roman.); — ab. *albocuneata* Spul., ma na brzegu zewn. skdł. rząd

białych klinowatych plam. 1 ♂ 10 sierpnia Zawiercie (Masł.); — ab. *mamers* Bgstr., tylko z jedną plamą na skdł. przedn. 1 ♂ Zawiercie (Masł.); — ab. *obscurata* Stgr. Rzęsna Polska (Kauc.).

Poza granicami Polski znany tylko z zachodn. pogranicza, z Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na *Sanguisorba offic.* i *Lotus corniculatus.*

135. (648). ***L. arcas*** Rott. Należy również do rzadszych motyli i tylko lokalnie występujących. Pojawia się przeważnie razem i równocześnie z poprzednim, na brzegach lasów, na podmokłych łąkach leśnych, gdzie rośnie «krwiściąg» *Sanguisorba offic.* Cerefisko pod Zawierciem kilka okazów b. rzad. (Isa.); na Wołyniu (Xięż.); Olchowa (Scheff.); Rzeszów (Schait.); okol. Sambora 1 okaz (Now.); okol. Lwowa i Janowa (St. i in.); Kunin w okol. Żółkwi 1 okaz (Roman.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *minor* Frey, są to okazy znacznie mniejsze od typ. 2 ♂♂ Rzęsna Polska pod Lwowem (Roman.); — ab. *inocellata* Sohn., ma czarne kropki na odwrocie skdł. zredukowane. 1 ♀ z poprzednimi w Rzęśnie Polskiej (Roman.); — ab. ♂ *lucida* Geest., o barwie skdł. jaśniejszej i o lśniącym połysku 1 ♂ równocześnie z poprzedn. w Rzęśnie Polskiej (Roman); inny okaz w Janowie (Kauc.).

Z krajów sąsiednich Polski, znany z pogranicza zachodn., z Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedniego gat. na *Sanguisorba offic.*

136. (646). ***L. arion*** L. Występuje w całej Polsce w okol. lesistych, na kwiecistych łąkach i polanach, ale przeważnie o suchem, piaszczystem podłożu, od końca czerwca, do początkowych dni sierpnia, w pewnych okol. rzadki (okol. Poznania i Wilna), w innych pospolity (Częstochowa, Jachontow), lub częstszy od *L. icarus* (Podhale, Stch.). Żebrawski w okol. Krakowa, a Bieżanko w okol. Kielc, łowili tego motyla już w końcu maja, a więc przypuszczać można, że istnieje u nas daleko rzadsze, pokolenie wiosenne; — ab. *unicolor* Hormuz., bez czarnych plam na wierzchu skdł., z wyjątkiem jednej na żyłce poprzecznej («Zellschlussfleck»). Rytro 1 ♂ (Klem.); — ab. *coalescens* Gillm., ma plamy na wierzchu skdł. połączone. Białowieża 2 okazy (Gieysz.); — v. *alconides* Auriv., ma plamy b. słabo zaznaczone. Podhale (Stch.);

— v. *obscura* Christ., o skdł. w zewnętrznej połowie silnie przyciemnionych. Okol. Zawiercia (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Podhale (Stch.); Olchowa (Scheff.); Mikuliczyn (Świąt.); — ab. *minima* Karcz. (= *pygmaea* Stch.). Okazy mniej więcej o połowę mniejsze. Kowanówka w Wielkopolsce (Karcz.); Pilica pod Zawierciem (Masł.); Czarny Dunajec (Stch.). Ze schematu nazw Courvoisier'a notowano występowanie: — ab. *impunctata* Courv. Okol. Zawiercia (Masł.); Brzuchowice (Kauc.); — ab. *bipuncta* Courv. Rytro (Klem.); — ab. *quadripuncta* Courv. Okol. Zawiercia (Masł.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Thymus serpyllum*. Gąsienice dorosłe, jakoteż i poczwarki znajdowano w gniazdach mrówek.

Cyaniris Dalm.

137. (650). ***C. argiolus*** L. Rozpowszechniony na całym obszarze Polski. Występuje w dwu pokoleniach. W pokoleniu wiosennem najwcześniejszy z *Modraszków*, bo już mniej więcej od połowy kwietnia do połowy czerwca i od połowy lipca do początkowych dni września. Pojawia się wszędzie po łąkach, zrębach, ogrodach, drogach, niekiedy w pobliżu strumyków, źródeł i t. d., od nizin aż w pogórze; — gen. aest. *parvipunctata* Fuchs, ma mniej kropek na odwrocie skdł. Okol. Zawiercia (Masł.); Lesienice pod Lwowem (Garb. i in.); okol. Stryja (Brun.); — ab. *argalus* Bgstr., z brakiem czarnych smug przybrzeżnych na odwrocie skdł. Zawiercie (Masł.); Łotatniki (Schil.); — ab. *cleobis* Sulz., na odwrotnej stronie skdł. czarna smuga tworzy rząd półksiężycowatych plamek. Łotatniki i Bereźnica pod Stryjem na wiosnę (Schil.); — ab. *thersamon* Bgstr., na szczebliku, t. j. żyłce poprzecznej zjawia się czarna kropka. Strzałków pod Stryjem (Schil.); — ab. *bipuncta* Courv., okol. Zawiercia (Masł.).

W krajach przyległych do Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje na wiosnę i w jesieni na *Rhamnus*, *Genista*, *Calluna* i in. Gąś. bywa nawiedzaną przez mrówki z rodzaju *Lasius*.

B. Grypocera.

Hesperiidae.

Carcharodus Hbn.

138. (686). ***C. alceae*** Esp., Rzadki. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju, czerwcu i od ostatnich dni lipca do pierwszych dni września, pojedynczo, na suchych kwiecistych miejscach, słonecznych skarpach i miedzach. Toruń, Chełmno, Grudziądz, Gdańsk (Spei.); okol. Warszawy d. rzad. (Słaszcz. i in.); okol. Poznania, Szeląg, Mosina, Pobiedziska (Schum.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Winnogóra (Mańk.); Komorno (Masł.); Rytwiany (Karp.); Wołyń pospol. (Xięż.); okol. Krakowa (Żebr. i Hed.); dolina Popradu b. rzad. (Schil.); Nowy Sącz (Klem.); Olchowa (Scheff.); okol. Sambora (Now.); okol. Lwowa (Now. i in.); Janów (Roman.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa (Viert. i Werch.) i na Podolu (Werch.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w lipcu i od jesieni do maja na malwach.

(685). ***C. lavatherae*** Esp. Garbowski podaje tylko tyle: — »Sehr selten. Nur aus Westgalizien bekannt«.

Z krajów ościennych Polski znany z południ.-wschodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju w sprzędzionych listkach *Stachys recta*.

139. (687). ***C. altheae*** Hbn. W Polsce mało rozpowszechniony. Nie jest może tyle rzadki, ile niełatwy do złowienia. Ma lot szybki, urywany i znika z oczu z powodu niepstrego ubarwienia. Pojawia się również w dwu pokoleniach, na wiosnę bywa rzadszy, a w jesieni częstszy. Na brzegach lasów, zrębach i polanach leśnych. Podlasie pospol. (Krem.); okol. Poznania rzad. (Schum. i in.); Leszno w Wielkop. pojedynczo (Vierh.); Kielce (Bież.); Zbrza Wielka pod Sandomierzem b. rzad. (Karp.); Wołyń (Xięż.); okol. Krakowa (Żebr.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa pojed. (Garb. i Roman.); okol. Stryja n. rzad. (Brun.); Potylicz (Świąt.); okol. Brodów i Stanisławowa (Viert.); Podole b. rzad. (Garb.).

Z pogranicza Polski znany tylko z południ. i południowowschodniego.

Gąś żyje w czerwcu i w jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Malva silvestris*, *Marrubium*, *Betonica offic.*

Hesperia Latr.

140. (700). ***H. sao*** Bgstr. W Polsce b. rzad. Dotychczas wykazano go: z Jeżewa (Wiz.). Jeden okaz z Milanówka pod Warszawą (Krecz.); Muszyna obok Krynicy 1 okaz na łące w czerwcu leg. Grollé. Koło Oświęcimia złowił 2 okazy Stuglik (in litt.). Garbowski podaje: — «Verbreitet, aber nicht häufig. Wird wahrscheinlich von Sammlern nicht richtig von *H. malve* L. unterschieden».

Poza Polską znany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Rubus idaeus* i *Sanguisorba minor* Sc. (Spul.).

141. (694). ***H. carthami*** Hbn. Pojawia się w czerwcu i lipcu w okol. suchych, na słonecznych miejscach, na zboczach, brzegach lasów i t. p. Opalenie, Łążek, Grudziądz, Toruń, Gdańsk rzad. (Spei.); okol. Poznania pojed. (Schum.); Leszno (Vierh.); Kowanówka b. liczny (Karcz.); pod Warszawą: Pomiechowo i Nowy Dwór rzad. (Słaszcz.); Częstochowa 1 okaz (Prüff.); w Kieleckiem wszędzie b. pospol. (!?) (Bieżanko); pod Ząbkowicami 1 okaz w lipcu (Isa.); okol. Sandomierza n. pospol. (Karp.); okol. Krakowa na Krzemionkach koło Pychowic i na Bielanach n. rzad. (Nieś.); w Tatrach i Pieninach (Now.); Brody (Viert. i Klem.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w lecie i od września po przezimowaniu do czerwca na *Malva silvestris* i *Althaea officinalis* (Spul.).

142. (701). ***H. serratulae*** Rbr. W Polsce rzadko rozmieszczony i lokalny. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju do połowy czerwca i od połowy lipca do połowy sierpnia. Świder, Pomiechowo w okol. Warszawy (Słaszcz.); Luboń, Mosina, Owińsk, Zaniemyśl (Schum. i in.); Kielce pojedynczo (Słaszcz.); Ogrodzieniec, Pilica, Szczegów w okol. Zawiercia d. rzad. (Masł.); Szymonowice pod Klimontowem b. rzad. (Karp.); okol. Krakowa, Krzemionki (Nieś.); w dol. Popradu pod Rytrem (Schil.); Gołąbkowice pod Nowym Sączem, Naściszowa, Żegestów i Czorsztyn (Klem.);

pod Nowym Sączem, Naściszowa, Żegestów i Czorsztyn (Klem.);

Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa (Now. i in.); Janów p. Lwowem (Garb.); Brody (Klem.); 2 okazy znajdują się w zbiorze Werchratskiego w Muzeum Ruskiem we Lwowie, prawdopodob. z okol. Stanisławowa; — ab. *caecus* Frey, z zanikiem białych plam na wierzchu skdł. Okol. Warszawy wśród typ. (Słaszcz.); Olchowa (Scheff.); na Hołosku pod Lwowem (Now. i Watzka).

Z krajów sąsiednich Polski wymieniony z Łotwy i Kurlandji, z rosyjskiego Podola i Wołynia i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje według Zeller'a na *Potentilla incana.*

143. (703). ***H. alveus*** Hbn. Na całym obszarze Polski n. rzad., a miejscami nawet pospolity. w dwu pokoleniach, t. j. od maja do połowy września, wszędzie na leśnych łąkach, zrębach i t. p., tak w nizinach, jak i w wysokich górach (Czarnohora Now., Tatry Nieś.).

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na *Polygala.* Jaja zimują (Spul.).

144. (709). ***H. malvae*** L. Jeden z najbardziej rozpowszechnionych *Warcabników* w całej Polsce, w dwu pokoleniach, w maju do połowy czerwca i od mniej więcej połowy lipca do połowy września, na kwiecistych łąkach i zrębach leśnych, w zaroślach i na otwartych słonecznych miejscach; — ab. ♂ *taras* Bgstr., białe kropki na wierzchu skdł. przedn., łączą się w duże plamy. W Łążku i Gdańsku razem z typ. (Spei.); Mosina w okol. Poznania częsty (Schum. i in.); okol. Zawiercia pośród okazów wiosennych (Isa.); Rytwiany rzad. (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); — trans. ad ab. *restricta* Tutt, białe nakreślenia znacznie zredukowane. 1 okaz w Kieleckiem (Bież.).

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Potentilla*, *Fragaria*, *Coronilla* i in.

(sub. 709). ***H. fritillum*** Hbn. Tę południową rzadkość, którą Mabille uważa za odrębny gatunek, podał w 1 okazie z Nowego Sącza na początku sierpnia Klemensiewicz. Okaz ten znajdujący się obecnie w Muz. Fizjogr. w Krakowie został przez Klemensiewicza mylnie oznaczony, gdyż jest to *H. alveus* (corr. Nieś.).

Thanaos Bsd.

145. (713). ***T. tages*** L. Pospolity w całej Polsce w dwu pokoleniach. Lata już od ostatnich dni kwietnia do połowy czerwca i od połowy lipca do końca sierpnia, miejscami n. częsty, w innych nawet b. pospol., bardziej na suchych słonecznych miejscach, brzegach lasów, drogach, łąkach i t. p.; — ab. *unicolor* Frr., są to okazy jednostajnie brunatno-szare, aż do zupełnego zaniku białych plam na wierzchu skdł. Zawiercie (Masł.).

Poza granicami Polski znany w całej Europie.

Gąś. żyje w czerwcu i od jesieni do maja na *Eryngium campestre* i *Lotus corniculatus*.

Heteropterus Dum.

146. (651). ***H. morpheus*** Pall. W Polsce wogóle mało rozmieszczony. Pojawia się na podmokłych łąkach leśnych i zrębach w lipcu. Lot jego jest szczególny, bo pląsa w drgających podrzutach. Rawicz, w pewne lata liczny (Ben.); Leszno w Wielkopol. liczny (Vierh.); w okol. Warszawy b. rzad., Nowy Dwór, Rembertów (Krecz.); Czarna Struga (Krem.); Augustówka na Podlasiu kilka okazów (Krem.); w ziemi Sandomierskiej w okol. Staszowa rzad. (Karp.); na Wołyniu (Xięż.); Górny Śląsk: Tarnowskie Góry (W. i R.); Olchowa pod Liskiem (Scheff.); Janów p. Lwowem b. rzad. (St. i in.); Komarno pod Samborem (Kauc.); Czerniejów pod Stanisławowem (Werch.); Tarnopol i Okopy na Podolu (Garb.); — ab. *phantasos* Stich., bez żółtych plam na wierzchu przedn. skdł. Janów pod Lwowem (Klem.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na trawach.

Pamphila Dum.

147. (654). ***P. silvius*** Knoch. B. lokalny i dotychczas w kilku miejscach Polski zauważony. Przebywa w lasach liściastych o podłożu podmokłem, na zrębach i drogach leśnych, ale zawsze w pobliżu miejsc wilgotnych, jak n. p. źródełek, kałuż na drogach i t. p. Pojawia się na wiosnę do połowy czerwca. Toruń, Oliwa n. rzad. (Spei.); Białowieża d. pospol. (Gieysz.);

w zbiorach Muzeum krajoznawczego w Kielcach znajduje się jedna para (Bież.); okol. Zawiercia (Masł.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); na Górnym Śląsku n. rzad. (W. i R.); Olchowa pod Liskiem w Karpatach (Scheff.); okol. Janowa: Próchnik, Szyp, Jaryna, Stawki w Łuku, rewir Czarny Kamień (Now. i in.); Podhorce pod Stryjem 1 okaz (Brun.).

Z wyjątkiem południ. i południ.-wschodn. pogranicza, zewsząd poza Polską znany.

Gąś. żyje na trawach od jesieni do maja.

148. (653). ***P. palaemon*** Pall. Również lokalny, ale n. rzad. Występuje w okol. bagnistych, na zrębach, brzegach lasów i w kwiecistych zaroślach leśnych, od połowy maja do końca czerwca, a czasem jeszcze i w lipcu. W lasach łomżyńskich w okol. Narwi (Krecz.); Śniadowo pod Łomżą leg. Makólski (Krem.); Białowieża 1 okaz (Gieysz.); Kądzielów w okol. Zawiercia (Isa.); w ziemi Sandomierskiej wszędzie d. pospol. (Karp.); Wołyń (Xięż.); Chrzanów w okol. Krakowa (Nieś.); Olchowa (Scheff.); okol. Sambora i Drohobycza (Now.); w okol. Lwowa i Janowa pospol. (Now. i in.); okol. Stryja pospol. (Brun.); w okol. Stanisławowa n. częsty (Werch.); Żabie koło Kołomyi (Werch.); południ.-wschodn. Podole (Wierz.).

W całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach, jak *Brachypodium* i na babce *(Plantago)*.

Adopaea Bilberg.

149. (661). ***A. lineola*** O. Na całym obszarze Polski d. pospol., a miejscami liczny w lipcu do początkowych dni września, niekiedy już przy końcu czerwca. Lata po zrębach, na brzegach lasów, na łąkach, po polach około zbóż, na miedzach, słonecznych zboczach, wszędzie, tak w nizinach, jak i w górach.

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu w maju i czerwcu na różnych trawach, *Triticum repens* i in.

150. (664). ***A. acteon*** Rott. Rzadki, pojawia się w miejscach suchych od mniej więcej połowy czerwca do połowy sierpnia. Chełmno w woj. pomorskiem 1 okaz (Spei.); Grudziądz kilka okazów (Stch.); okol. Poznania: Owińsk, Nowy Tomyśl (Schum. i in.);

Leszno nie rzad. (Vierh.); Rawicz 1 okaz (Ben.); Konstancin pod Warszawą leg. Eismond (Krecz.); Dyminy, cmentarz pod Kielcami (Bież.); Strzybnica na G. Śląsku na piaszczystych miejscach (W. i R.); okol. Zawiercia n. rzad. (Masł.); Szymanowice pod Klimontowem w ziemi Sandomierskiej 1 okaz (Karp.); w okol. Krakowa: Przegorzały, Zabierzów, Bielany n. rzad. (Nieś.); Olchowa (Scheff.).

Z pogranicza Polski wykazano go tylko z Brandenburgji i z południowego pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na trawach, jak *Brachypodium silvaticum* i in.

151. (662). ***A. thaumas*** Hufn. Przeważnie pospolity, miejscami nawet liczny, w całej Polsce, od czerwca do połowy sierpnia. Nowicki łowił go już w drugiej połowie maja. Pojawia się wszędzie na łąkach, zarówno leśnych, jak i otwartych, po polach, miedzach, trawnikach, kwiecistych zaroślach, tak w dolinach, jak i w górach.

W sąsiedztwie Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje po przezimowaniu na trawach jak poprzednie.

Augiades Hbn.

152. (671). ***A. sylvanus*** Esp. Rozmieszczony jak poprzedni gat., a miejscami liczniejszy, od czerwca do początkowych dni sierpnia, na łąkach śródleśnych, zrębach, brzegach lasów i t. p., szczególnie w miejscach nieco wilgotnych, od nizin aż w regle Tatr; — ab. *paupera* Tutt, okazy jaśniejsze, o nakreśleniach rozlanych. Zawiercie (Masł.); — ab. *opposita* Tutt, okazy ciemniejsze, prawie brunatne, nakreślenia jaskrawo żółte i obustronnie wyraźne. Zawiercie (Masł.); okol. Lwowa 1 ♀ (Kauc.).

Poza Polską znany w całej Europie.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na trawach jak poprzednie.

Erynnis Schranck (*Augiades* Hbn.).

153. (670). ***E. comma*** L. Podobnie jak poprzednie dwa gatunki wszędzie na całym obszarze Polski pospolity, jednak w górach znacznie rzadszy. Pojawia się prawdopodobnie w dwu pokoleniach, bo tu i ówdzie łowiono go już w ostatnich dniach

maja (woj. pomorskie, Spei.) i w czerwcu, a normalnie lata w lipcu, sierpniu, a nawet w pierwszych dniach września (Warszawa); — ab. *intermedia* Tutt, ma tło jaśniejsze, brzeg ciemniejszy, plamy żółte słabo zaznaczone Okol. Lwowa (Kauc.); — Klemensiewicz złowił w Żegiestowie okaz ♂, u którego na odwrocie tyln. skdł. znajduje się tylko jedna biaława plamka w pośrodku, przy zupełnym zaniku innych plamek. Forma ta przypomina ab. *centripunctata* Tutt.

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na trawach jak *Poa*, *Festuca* i in., ale też i na *Coronilla varia*.

Phalaenae.

Zygaenidae.

Procris F. (*Ino* Leach).

154. (4402). ***P. pruni*** Schiff. Dość lokalny, ale nierzadki, miejscami nawet częsty. Pojawia się od połowy czerwca do końca sierpnia na kwiecistych łąkach podleśnych. Wojew. pomorskie (Spei.); Nowicze w pow. święciańskim 1 ♀ (Prüff.); w Wielkopolsce wszędzie (Schum. i in.); w okol. Warszawy na wilgotnych łąkach (Słaszcz. i in.); Białowieża (Gieysz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej złowił Karpowicz 1 okaz już 18 maja; Górny Śląsk (W. i R.); w Małopolsce: Puszcza Niepołom. (Prüff.), Bacice i Wola Krogulecka w dol. Popradu rzad. (Schil.), Pieniny na Lubaniu (Sit.), Rzeszów (Schait.), okol. Lwowa (Now. i in.), Potylicz (Świąt.), Lubycza Król. (Roman.), Wołczyniec, Mykietyńce i Czerniejów w okol. Stanisławowa n. częsty (Werch.), Podole na południ. od Czortkowa (Wierz.).

Znany we wszystkich sąsiednich krajach Polski.

Gąś. żyje w maju na *Calluna vulg.*, *Prunus spinosa*, *Quercus* i in.

155. (4405). ***P. chloros*** Hbn. Wymieniony tylko z Hołoska pod Lwowem, gdzie Nowicki złowił jeden okaz w pierw. dniach lipca, a Werchratski na szczawiu siedzącego 26 lipca.

Lwów jest więc jednym z najbardziej na północ wysuniętych punktów zasięgu tego południ. gatunku.

Poza granicami Polski wymieniają go tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje do maja na *Globularia vulg.* (Griebel).

156. (4407). ***P. globulariae*** Hbn. B. lokalny. Pojawia się w czerwcu i lipcu do pierwszych dni sierpnia, na kwiecistych łąkach, w okol. Poznania (Schum.); Leszna (Vierh.); Jeżewa (Wiz.); Tarnowskie Góry na Śląsku n. rzad. (W. i R.); w dol. Popradu na polanach Wielkiej i Małej Roztoki rzad. (Schil.); Pieniny d. rzad. (Sit.); Rzeszów (Schait.); Hołosko i Janów w okol. Lwowa (Now. i in.); Lackie pod Złoczowem (Świąt.); Podhorce p. Stryjem 1 okaz 10 czerwca (Brun.); Stanisławów (Viert.); Wołczyniec w okol. tegoż 1 okaz w połowie czerwca (Werch.).

Poza Polską wykazany z Prus wschodn., z południ.-wschodn. i z południ. pogranicza, jakoteż z Czech.

Gąś. żyje do maja minując liście: *Centaurea*, *Cirsium bulbosum*, *Globularia* i *Plantago.*

157. (4414). ***P. statices*** L. Najpospolitszy w tym rodzaju. Pojawia się w całej Polsce mniej więcej od połowy czerwca do końca sierpnia, na kwiecistych łąkach leśnych i zrębach, tak w nizinach, jak i w górach, gdzie podobnie jak i inne motyle bywa rzadszy.

Znany ze wszystkich krajów ościennych.

Gąś. żyje do czerwca (po przezimowaniu) na *Rumex* i *Globularia vulg.*

158. (4416). ***P. geryon*** Hbn. Rzadki, w lipcu i sierpniu, tylko z kilku miejsc Polski wykazany. Leszno w Wielkopolsce (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); okol. Staszowa (Kurozwęki) w ziemi Sandomierskiej 25 sierpnia b. rzad. (Karp.); Czartowska Skała pod Lwowem (Watzka); Hołosko, Brzuchowice i Janów pod Lwowem w lipcu (St.).

Występuje tylko w południ. pograniczu Polski.

Gąś. żyje do maja (po przezimowaniu) na *Helianthemum vulg*

Zygaena F.

159. (4323). ***Z. purpuralis*** Brünnich. Pojawia się wszędzie w Polsce, z wyjątkiem półn.-wschodn. połaci kraju,

w lipcu do połowy sierpnia, a w pewne lata już w ostatn. dniach czerwca, na kwiecistych łąkach, wrzosowiskach i zrębach, tak w nizinach, jak i w górach bywa d. częsty, a miejscami nawet pospolity. Nowicki złowił w okol. Lwowa in copula ♂ *Z. purpuralis* z ♀ *Z. angelicae*. Klemensiewicz złowił w Brodach 19 lipca okaz ♂ o tyln. skdł. częściowo żółtych zbliżony do — (trans. ad) ab. *grossmanni* Rühl. — Okazy o czarniawym wierzchołku skdł. tyln. i o plamie środ. skdł. przedn. mało na zewnątrz się rozszerzającej, należą do — ab. *pluto* O., odmiana ta bywa rzadsza od typ. Bereźnica pod Stryjem, Korczanki p. Skolem i na Tysowcu (Brun.). Okazy o złączonych wszystkich trzech plamach czerwonych na skdł. przedn., tworzą: — ab. *polygalae* Esp., 2 okazy w Krasnobrodzie między typ. w pierwsz. dniach sierpnia leg. Fudakowski; — ab. *interrupta* Stgr., o plamie środ. przerwanej. Warszawa i Słowik w Kieleckiem (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); N. Sącz (Klem.); Ryczanów w dol. Popradu i Żurawno w pow. żydaczowskim (Schil.); Lubycza Król. okaz przejściowy (Roman).

W całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na różnych gat. koniczyn i na trawach, jak *Brizae* i in.

160. (4324). ***Z. brizae*** Esp. B. rzadki. Okol. Sandomierza przy końcu lipca (Karp.). U podnóża Czartowskiej Skały pod Lwowem 1 okaz 1 lipca (Now.).

Wymieniony tylko z południ. i południ.-zachodn. pogranicza Polski.

Gąś. znajdował Karpowicz na ostach polnych.

161. (4327). ***Z. scabiosae*** Scheven. W Polsce b. lokalnie występujący. Podobnie jak pokrewne mu gatunki, lata w dzień na kwiecistych łąkach leśnych i zrębach, od połowy czerwca do końca lipca. W woj. pomorskiem: Toruń, Łążek, Gdańsk i Sopoty (Spei.); Wilno (Eich.); w woj. poznańskiem rozsiedlony, ale lokalny (Schum. i in.); Pyry i Żwir pod Warszawą (Słaszcz. i Krecz.); Białowieża (Gieysz.); w ziemi Sandomierskiej wszędzie, ale n. pospol. (Karp.). W Małopolsce tylko z wschodn. połaci wykazany: okol. Lwowa (Now. i in.), Bereźnica pod Stryjem (Brun.), okol. Stanisławowa (Vierh. i Werch.), okol. Tłustego n. rzad. (Roman.); — v. *orion* H. S., o środkowej plamie podłużnej przerwanej. Sandomierz 20 lipca (Karp.); Janów p. Lwowem 28 lipca

i Szerszeniowce ad Tłuste pod Czortkowem ostatnie dnie czerwca (Roman.); — ab. *divisa* Stgr. ma prócz środk. jeszcze i dolną plamę podłużną przerwaną. W okol. Lwowa 2 ♂♂ (Klem.); Łotatniki pod Stryjem [(trans. ad) Schil.]; okaz przejściowy ex l. Lubycza Król. (Roman.).

Poza granicami Polski występuje w północnem, południ.-wschodn. i południowem pograniczu.

Gąś. żyje w maju na różnych gat. koniczyny *(Trifolium)*.

162. (4333). ***Z. punctum*** O. Tylko Garbowski wymienia tę rzadkość (południową) z Iwonicza w jednym okazie złowionym w połowie lipca.

Poza Polską znany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju na *Eryngium* (Hofmann).

163. (4348). ***Z. trifolii*** Esp. Pojawia się przeważnie na podmokłych łąkach przyleśnych od ostatnich dni czerwca do mniej więcej połowy sierpnia. Woj. pomorskie: Grudziądz, Stara Kiszewa, Łążek, Gdańsk b. rzad. (Spei.); Białowieża liczny (Prüff.); okol. Poznania, Kobylepole (Schum.); Leszno (Vierh.); Rawicz (najpospolitszy gatunek z tego rodzaju) (Benn.); okol. Warszawy (Słaszcz.); Kieleckie (Bież.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie posp. (Masł. i in.); Rytwiany, Sandomierz n. posp. (Karp.); Górny Śląsk Tarnowskie Góry i Katowice rzad. (W. i R.); Lanckorona (na południe od Krakowa, Garb.); Puszcza Niepołomska (Prüff.); Ryczanów w dol. Popradu d. częsty (Schil.); Pieniny (Sit.); w okol. Lwowa (Garb. i in.); Podhorce i Łotatniki pod Stryjem (Brun.); — ab. *orobi* Hbn., o środkowych plamkach (3 i 4) oddzielonych. Rawicz z typ.; Warszawa (trans. ad); Zawiercie, Sandomierz, Górny Śląsk, Rzęsna Polska pod Lwowem wśród typ. — ab. *minoides* Selys (= *confluens* Stgr.), o wszystkich plamach ze sobą połączonych, zdarza się tu i ówdzie pomiędzy typ., w tych samych okolicach co i poprzednia odmiana, ale rzadziej; — ab. *glycirhizae* Hbn., z plamami 3, 4 i 5 połączonemi. Pilawa pod Warszawą (Słaszcz.); Czarna Struga (Krem.); — ab. *basalis* Selys. Jeden ♂ i ♀ Pilawa pod Warszawą leg. Słaszczewski (Krem.); Czarna Struga ♀ ex l. (Krem.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na koniczynie *(Trifolium)*.

164. (4350). ***Z. lonicerae*** Scheven. Nierzadki i obok *Z. filipendulae* najczęstszy gat. z tego rodzaju, w całej Polsce

rozmieszczony, tak w nizinach, jak i w górach. Pojawia się przeważnie w lipcu na łąkach leśnych, zrębach i t. d. Słaszczewski złowił w Poniechowie pod Warszawą 2 okazy, u których wszystkie plamy są ze sobą szeroko połączone; odmianę tę nazwał: — ab. *herzi* Słaszcz. — «*alarum anticarum maculis omnibus late confluentibus*». — ab. *confluens* Selys, ma przeważnie tylko plamy 3 i 4 połączone. Brzuchowice pod Lwowem (St. i in.); — ab. *privata* Burg., u której zanika trzecia plamka. 1 okaz ♂ w Brodach (Klem.); — ab. *centripunctata* Tutt, Białowieża 2 okazy (Gieysz.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś żyje w maju i czerwcu na różnych gatunkach koniczyny i na wykach.

165. (4355). ***Z. angelicae*** O. Lokalny; pojawia się od ostatnich dni czerwca do mniej więcej połowy sierpnia, również na kwiecistych łąkach leśnych. Główną cechą wyróżniającą ten gatunek od jemu pokrewnych jest czerwony nalot między plamami na odwrocie przedn. skdł. Sopoty b. rzad. (Spei.); w Wielkopolsce rzad., w okol. Poznania, Szeląg, Kobylepole, Mosina, Zaniemyśl (Schum. i in.); w okol. Warszawy n. rzad. (Słaszcz. i in.); Częstochowa (Prüff.); Kieleckie liczny na kwiatach ostów (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); Rytwiany w Sandomierskiem n. posp. (Karp.); Krasnobród w pow. Zamojskim posp. leg. Fudakowski; Katowice n. rzad. (W. i R.); Tęczynek w okol. Krakowa i w Tatrach (Żebr.); okol. Dynowa pojed. (Roman.); w okol. Lwowa n. rzad. (Now. i in.); Potylicz (Świąt.) i Lubyczy Król. pod Rawą Ruską (Roman.); Stanisławów (Viert.) i w okolicy: Pasieczna, Zagwóźdź i Wołczyniec (Werch.). — Klemensiewicz złowił w Brzuchowicach pod Lwowem okaz posiadający na skdł. przedn. b. małe plamki, a czarny kraniec skdł. tyln. prawie dwa razy szerszy od normalnego; — ab. *doleschalli* Rühl, odmiana żółta. Hołosko Wielkie pod Lwowem 1 okaz 21 lipca (St.); — ab. *sex-maculata-cingulata* Dziurz., o 6 plamach i czerwonej obrączce na odwłoku. Kieleckie (Bież.).

Z pogranicza wymieniają ten gatunek z miejscowości Rosenberg w Prusach zachodn. i ze Skwierzyny na zachodn. pograniczu; poza tem znany tylko z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje do czerwca na różnych gatunkach koniczyny.

166. (4339). ***Z. cynarae*** Esp. Dość rzadki; pojawia się pojedynczo w lipcu na zrębach i łąkach leśnych. Najbardziej na północ wysuniętemi punktami zasięgu tego gatunku są: Leszno (Vierh.) i okol. Warszawy: Ząbki, Rembertów, Wawer, Miłosna (Słaszcz. i in.); w ziemi Sandomierskiej występuje w okol. Staszowa w rewirze Turskim b. rzad. (Karp.). Z Małopolski wykazany tylko z wschodn. części, t. j. z okolic Lwowa d. rzad. Hołosko i Wysoki Zamek (Werch.) i Janowa, Brzuchowic (St. i in.), Brody (Viert. i Klem.); — ab. *turatii* Stdfss., są to okazy bez czerwonej obrączki na odwłoku, lub ze śladami tejże po bokach. Janów (St.); — ab. *confluens* Dziurz., o plamach połączonych. Brody 1 sierpnia (Klem.); — ab. *conjuncta* Spul., tylko plamy 2 i 4 z sobą połączone. Janów 28 czerwca (Roman.).

Z krajów sąsiednich wykazany tylko z południ.-wschodn. i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje (po przezimowaniu) do czerwca na *Peucedanum Oreoselinum* (Griebel).

167. (4352). ***Z. filipendulae*** L. Najpospolitszy z wszystkich *Kraśników*. Pojawia się w całej Polsce, zarówno w dolinach, jak i w wysokich górach, od ostatnich dni czerwca do mniej więcej połowy sierpnia na łąkach i drogach leśnych, zboczach i t. d. Kremky złowił na Podlasiu ♀ *Z. filipendulae* + ♂ *Z. lonicerae* kopulujące. Z odmian znane są w Polsce następujące: — ab. *flava* Robson, żółta. Okazy przejściowe na Górnym Śląsku (W. i R.); — ab. *cytisi* Hbn., z plamami parami ze sobą połączonemi (1+2, 3+4, 5+6); tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *bipunctata* Selys, o dwu kropkach, ma parę 5+6 oddzieloną, parę zaś środkową zlaną z nasadową. Zawiercie (Masł.); — ab. *communimacula* Selys, ma parę nasadową (1+2) oddzieloną, a środkową zlaną ze skrajną. Kielce 6 sierpnia (Słaszcz.); — ab. *sandeciensis* Klem. — «*Maculis 5 et 6 confluentibus*» — plamy 5 i 6 z sobą połączone, inne zaś wolne. Nowy Sącz koniec lipca (Klem.); — ab. *confluens* Dziurz., z plamami częściowo połączonemi. — Forma przejściowa do ab. *cytisi* Hbn. Warszawa (Krecz.); Piwniczna w dol. Popradu 29 lipca (Klem.); — forma *minor* Tutt, są to b. małe okazy. Białowieża 21 lipca (Prüff.); Brzostówka na Podlasiu koniec lipca (Krem.); — v. *ochsenheimeri* Zell., okazy duże. Białowieża (Prüff.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.).

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na drobnych roślinach, jak: *Trifolium, Plantago, Hieracium* i in.

168. (4358). ***Z. ephialtes*** L. Pojawia się w Polsce wraz z odmianami w lipcu do połowy sierpnia. Okazy należące do typ. *Z. ephialtes* L., a więc o obu parach skdł. czarno-niebieskich, a przednich z sześciu białemi plamami są b. rzad., tu i ówdzie sporadycznie się pojawiające. W okol. Gdańska (Spei.); w jarach Winiarskich pod Sandomierzem w połowie lipca (Karp.[1]); między Lwowem a Winnikami złowił Stöckl 2 okazy; Lesienice (Świąt.); Pieniaki obok Brodów 1 okaz 2 sierpnia (Now.); okol. Buczacza 1 okaz w lipcu (Hirsch.); Dobrowlany pod Zaleszczykami 12 lipca (Świąt.). Okaz wykazany przez Werchratskiego z Bilczy nad Seretem[2]), należy do — ab. *medusa* Pall., o pięciu plamach na skdł. przedn. Równie nieposp. Gdańsk kilka okazów (Spei.); Segiet na Górnym Śląsku (W. i R.); jeden okaz 28 lipca Zbrza Wielka w okol. Sandomierza (Karp.); z Małopolski wykazany z Czartowskiej Skały pod Lwowem, przy końcu lipca złowiony w jednym okazie przez Watzkę (Garb.), inny w okol. Czortkowa w lipcu (Roman.); — ab. et v. *coronillae* Esp., o sześciu plamach, lecz obrączce (pierścieniu) na odwłoku żółtym, b. rzad. Zbrza Wielka w okol. Sandomierza (Karp.); w okol. Lwowa w lipcu (St.); — ab. *trigonellae* Esp., różni się od poprzedniej odmiany tylko brakiem szóstej plamki na skdł. przedn.; również b. rzad. Tudorów i Pieprzowe Góry w okol. Sandomierza (Karp.); z okol. Lwowa wymieniają ją (Garb. i St.); — ab. *aeacus* Esp., forma żółta o skdł. tyln. żółtych z szeroko czarno-niebieskim krańcem; poza tem jak dwie poprzednie odmiany. Kilkanaście okazów tej odmiany złowił Kreczmer w Brzezinkach pod Łodzią; Katowice i Segiet na Górnym Śląsku (W. i R.); w okol. Lwowa (Watzka); Peronówka obok Rohatyna (Garb.); Okopy (w widłach Zbrucza i Dniestru, Garb.); — v. *peucedani* Esp., o skdł. przedn. z sześcioma czerwonemi plamami, skdł. tylne i obrączka na odwłoku również czerwone; najzwyczajniejsza forma wśród odmian tego

---

[1]) Przynależność tego okazu do formy typ., stwierdziłem naocznie. (Roman.).

[2]) Tę omyłkę stwierdziłem osobiście, oglądając zbiór Werchrátskiego, znajdujący się w Ruskiem Muzeum we Lwowie (Roman.).

gatunku, pojawia się w całej Polsce, z wyjątkiem woj. wileńskiego i Tatr w lipcu i w początkach sierpnia. Białowieża jest dotychczas w Polsce najbardziej na północny wschód wysuniętym punktem, północnego zasięgu tego gatunku. Na Pomorzu zauważono powyższą odmianę «in copula» z ♀ *Z. filipendulae*; — ab. *athamanthae* Esp., jak poprzednia, tylko o pięciu plamach, plamy 4 i 5 często z białą przymieszką; obok poprzedniej, również prawie w całej Polsce rozmieszczona, ale mniej częsta, tak w dolinach, jak i w górach, n. p. Pieniny 1 okaz 16 sierpnia pod Łapiskiem (Sit.); — ab. *prinzi* Hirschke. Brzeziny pod Warszawą; — ab. *aurantiaca* Hirschke, z poprzednią, leg. Dębowski (Krem.).

Poza granicami Polski z wyjątkiem północn. i północnowschodn. pogranicza zewsząd znany.

Gąś. po przezimowaniu żyje do czerwca na *Coronilla varia*, *Trifolium* i in. Nowicki wspomina, iż ab. *athamanthae* otrzymał ex l. z gąś. zebranych w lipcu na *Umbeliferach* na leśn. łąkach w okol. Lwowa.

169. (4346). ***Z. meliloti*** Esp. Występuje w całej Polsce, z wyjątkiem Tatr, ale dość lokalnie i przeważnie pojedynczo mniej więcej od połowy lipca do początku sierpnia. Tu i ówdzie bywa nawet rzadki. — v. *confusa* Stgr., okazy o połączonych plamach. Białowieża kilka okazów (Gieysz.); — ab. *chubergi* Reuter, plamy na skdł. przedn. zreduk., kraniec skdł. tyln. szeroki. Białowieża 2 okazy (Prüff.). Przejściowy okaz do — v. *teriolensis* Speyer, o 6 plamach wykazano z Białowieży (Gieysztor); — v. (et ab.) *stentzii* Frr., okazy z czerwoną obrączką na odwłoku; b. rzad. Janów pod Lwowem (St.) i Białowieża (Prüff.).

Z wyjątkiem wschodn., wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na koniczynach.

170. (4337). ***Z. achilleae*** Esp. Rozmieszczony w całej Polsce, z wyjątkiem woj. wileńskiego i Tatr. Białowieża (Gieysz.), będzie jednym z punktów zasięgu, najbardziej na północ. wschód wysuniętym. Pojawia się, jak inne jemu pokrewne gatunki, na słonecznych leśnych łąkach i zrębach, gdzie bywa nierzad., a miejscami nawet pospolity. Motyle chętnie siadają na kwiatach drjakwi *(Scabiosa)*. Lata zwyczajnie w lipcu do połowy sierpnia. Viertl łowił ten gatunek w okolicy Stanisławowa już od 17

czerwca począwszy; — ab. *cingulata* Dziurz., z czerwoną obrączką na odwłoku. Kielce (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Rzęsna Polska pod Lwowem (Kauc.); — ab. *confluens* Dziurz., plamy 1 z 3 i 2 z 4 połączone, 5 nerkowata odosobniona. Pomiechówek pod Warszawą ♂ i ♀ (leg. Słaszczewskij, Krem.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Janów i Zawadów pod Lwowem (Roman.); Brody 2 okazy (Klem.); — ab. *viciae* Hbn., plama 5 okrągława, a nie nerkowata. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Potylicz (Świąt.); Stanisławów (Viert.); — ab. *bellis* Hbn., znacznie większa od typ. Okol. Sandomierza 2 okazy (Karp.); Rzęsna Polska (Kauc.); — v. *tristis* Obth., tło skdł. popielato połyskupołyskujące. Warszawa rzad. (Słaszcz.); — v. *arragonensis* Stgr., plamy duże i między sobą połączone. Jeden okaz w Staszowie w okol. Sandomierza (Karp.); — v. (et ab.) *bitorquata* Men., należą tu okazy o złocisto-żółto połyskującem tle przedn. skdł. Okol. Sandomierza (Karp.); Brzuchowice i Janów pod Lwowem (Roman.); Potylicz (Świąt.); Brody (Klem.); — Klemensiewicz (w Sprawozd. Kom. Fizjogr. tom 36, str. 53) opisuje ciekawą odmianę, zbliżoną do v. *arragonensis* Stgr. — «*Alae anter. maculis rubris elongatis, maculis 2 et 4 conjunctis*». — Cztery pierwsze plamy znacznie wydłużone, z nich dwie pierwsze nasadowe od siebie oddzielone, czwarta jednak z drugą połączone. Okaz złowiony był w Brodach w połowie sierpnia. Posiadał on nadto dziwacznie ukształtowane, maczugowate końce rożków, w kształcie szponowatych wyrostków[1]).

Występuje w całem sąsiedztwie Polski z wyjątkiem półn.-wschodnich rubieży.

Gąś. żyje do czerwca (po przezimowaniu) na *Astragalus*, *Trifolium*, *Coronilla varia* i in.

171. (4388). ***Z. carniolica*** Sc. Ten b. lokalny i mało rozpowszechniony u nas gatunek, osiąga w Polsce w okolicach Kielc (Plechów i Szaniec, leg. Masł.), Opatowa (Nieś.), jakoteż w okol. Sandomierza (Piszczele, Karp.), swoją północną granicę zasięgu. Poza tem występuje na Górnym Śląsku w pow. Tarnowskie Góry

[1]) Bliższe szczegóły o tym teratologicznym prawdopodobnie tworze i jego znaczeniu, podaje Klemensiewicz w Illustr. Zeitschr. f. Entomologie Bd. V, 1900.

w miejscowości Segiet (W. i R.). Z Małopolski wykazano: Przegorzały pod Krakowem (Żebr. i in.), Czartowska Skała pod Lwowem (Now.), Lackie pod Złoczowem i Kasowa Góra pod Bursztynem (Świąt.), w okol. Czortkowa (Roman.), Dobrowlany pod Zaleszczykami (Świąt.). Pojawia się w lipcu i sierpniu przeważnie na kwiecistych słonecznych zboczach i suchych łąkach. — ab. *hedysari* Hbn., bez czerwonej obrączki. Okol. Sandomierza: Tudorów i Piszczele n. posp. (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Lackie (Łysa Góra) pod Złoczowem i Dobrowlany pod Zaleszczykami z typ. (Świąt.). Prüfer wymienia 1 okaz ♂ — zdaniem jego — przejściowy między ab. *hedysari* Hbn., a ab. *berolinensis* Stgr., złapany w okol. Krakowa pomiędzy Bolechowicami a Kobylanami, nie podając jego opisu. — ab. *diniensis* H.-Sch., jasne obwódki czerw. plam na skdł. przedn. b. wąziutkie, a odwłok z czerwoną obrączką; tu i ówdzie wśród typ.; — v. (et ab.) *berolinensis* Stgr., odwłok bez czerwonej obrączki, a plamy skdł. przedn. bez jasnych obwódek; przeważnie częstsza odmiana od typ. formy. Okol. Kielc, Opatowa (Nieś.); Sandomierza (Karp.). Na Górnym Śląsku panująca forma (W. i R.); w Małopolsce razem z typ.; — ab. *vangeli* Schultz, jak poprzednia odmiana, lecz z czerwoną obrączką. Lackie i Dobrowlany (Świąt.); okol. Czortkowa (Roman.).

Poza granicami Polski wykazano ten gatunek z południ.-wschodn., południow., południ.-zachodn. pogranicza i z Brandenburgji.

Gąś. po przezimowaniu żyje w maju i czerwcu na *Onobrychis sativa*, *Astragalus* i in.

Syntomidae.

Syntomis O.

172. (4146). ***S. phegea*** L. Występuje w całej Polsce prócz Tatr, jednak pod względem częstości pojawu nieregularny; w pewnych miejscach b. rzadki, w innych pospolity. Lata od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia, na zrębach, zboczach i słonecznych łąkach w dzień jak *Kraśniki (Zygaena)*. — ab. *phegeus* Esp., okazy o czterech plamach na przedn. skdł. i o jednej na tyln. skdł. Garbowski podaje: — «Bis jetzt nur ein Stück aus Hołosko» (Collectio Watzka).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, gat. ten występuje we wszystkich ościennych krajach Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na przyziemnych roślinach, jak *Taraxacum*, *Plantago*, *Rumex* i in.

Dysauxes Hbn.

173. (4156). ***D. punctata*** F. Bardzo rzad. Karpowicz łowił tę rzadkość w rewirze Podklasztornym w okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej 20 lipca przy św. lampy. Poza nim podają ten gatunek bracia Mańkowscy z Podola(?).

Poza granicami Polski znany tylko z Węgier i z Połtawskiej gub.

Gąś. po przezimowaniu żyje do czerwca na porostach drzew.

174. (4155). ***D. ancilla*** L. Również rzadki, ale bardziej rozpowszechniony w Polsce. Pojawia się na zrębach w lipcu i sierpniu. Woj. pomorskie: Grudziądz, Sopoty, Gdańsk (Spei.); Wielkopolska: w okol. Poznania (Schum.), Rawicz (Benn.), Leszno (Vierh.), Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz.) w dzień na zrębach, a wieczór przy św. lamp.; okol. Kielc (Słaszcz.); Szczegów za Pilicą w okol. Zawiercia (Masł.); Smoleń (Isa.); okol. Staszowa (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Przegorzały i Niepołomice w okol. Krakowa (Żebr. i in.); Lanckorona (Garb.); w okol. Lwowa (Garb. i in,). Strząsałem motyle do siatki z kwitnących pędów *Sarothamnus* i *Cytisus* (Roman.); Brody przy św. lamy (Klem.); Bilcze (Werch.); Podole (Wierz.).

Poza Polską występuje w południu.-wschodn., w południ. i zachodn. pograniczu. Według Speisera ma występywać i w Prusach zachodn. i wschodn.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na porostach drzew.

Arctiidae.

Nolinae.

Nola Leach.

175. (4103). ***N. cuculatella*** L. Lokalny. Pojawia się w czerwcu i w lipcu przy św. lamp. W dzień można znajdować

motylki tego gatunku w sadach na pniach drzew owocowych, lub starych parkanach, do których ubarwieniem skdł. są łudząco podobne. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); okol. Wilna pospol. (Prüff.); okol. Poznania rzad. Zaniemyśl, Mosina (Schul. i in.); Rawicz (Benn.); Jeżewo (Wiz.): Warszawa n. rzad. (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); Kielce leg. Stępkowski; Zawiercie n. rzad. (Masł.); Rytwiany rzad. (Karp.); okol. Katowic n. rzad. (W. i R.); Kraków (Prüff.); dolina Popradu n. liczny (Schil.); Pieniny (Sit.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Sambor i okol. Lwowa (Roman. i in.); Brody (Viert.); Podhorce n. częsty (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Wykazany ze wszystkich krajów pogranicznych, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje po przezimowowaniu do czerwca na owocowych drzewach, jakoteż na krzakach tarniny i głogu.

Roeselia Hbn. (*Nola* Leach.).

176. (4098). ***R. togatulalis*** Hbn. Rzadszy od poprzedniego gatunku i mniej rozpowszechniony w kraju. Pojawia się od połowy czerwca do końca lipca. Przylatuje również do św. lamp. Okol. Poznania (Schul. i in.); Kowanówka (Karcz.); Warszawa 1 okaz (Słaszcz.); okol. Staszowa rewir Turski 15 czerwca przy św. lamy (Karp.); okol. Lwowa ex l. (Roman. i in.); Brody (Viert. i Klem.); Potylicz i Mikuliczyn (Świąt.).

Poza granicami Polski wykazany tylko z Brandenburgji, Wołynia rosyjskiego i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na niskich krzakach dębowych.

177. (4113). ***R. albula*** Schiff. Przeważnie b. rzad. Pojawia się w lipcu. Wilno (Prüff.); Rawicz (Benn.); Kowanówka (Karcz.); Jeżewo do św. lamp (Wiz.); Warszawa przy św. lamp; Blachownia i Ostrowy pod Częstochową, w drugiej połowie lipca o zmierzchu ponad wrzosem latający, liczny (Prüff.); rewir Turski pod Staszowem w ziemi Sandomierskiej 10 lipca b. rzadki (Karp.); Stary Sącz (Firg.).

Występuje w pograniczu Polski jak poprzedn. gat., lecz bez Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na *Mentha* (Garb.).

178. (4105). ***R. strigula*** Schiff. Prawdopodobnie pojawia się u nas w Polsce w dwu pokoleniach, bo łowiono ten gatunek w maju, czerwcu i lipcu, na pniach drzew, przy św. lamp jakoteż i na przynętę jabłkową. W Wielkopolsce: Zaniemyśl w lipcu rzad., Kowanówka n. rzad. (Karcz.), Jeżewo (Wiz.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz.); Ostrowy p. Częstochową (Prüff.); rewir Turski w ziemi Sandomierskiej w połowie lipca do św. n. posp. (Karp.); Katowice rzad. (W. i R.); okol. Krakowa w lipcu (Żebr.); Bielany las d. liczny i Przegorzały w ostatnich dniach czerwca (Nieś.); dol. Popradu w czerwcu i lipcu b. rzad. (Schil.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Podhorce p. Stryjem w maju w trawach ogrodu, zaś w czerwcu i lipcu przy św. lampy elektr. (Brun.). Garbowski radzi sznury z przynętą, wieszać nisko tuż nad ziemią, gdyż tylko w ten sposób można prócz tego gatunku, złowić i wiele innych rzadkości, które nie wznoszą się zbyt wysoko w swym locie.

Prócz wschodn. pogranicza, znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniuu do początku czerwca na *Quercus*, *Fagus*, *Tilia* (W. i R.).

Celama Wkr. (*Nola* Leach.).

179. (4140). ***C. cicatricalis*** Tr. Bardzo rzad. Miłosna pod Warszawą 1 okaz na pniu dęba 29 kwietnia (Słaszcz.); w rewirze Turskim w ziemi Sandomierskiej jeden okaz 20 czerwca (Karp.); Piaskowa góra pod Lwowem jeden okaz strzęsiony 28 kwietnia z krzaku głogowego (*Crataegus* Now.).

Z pogranicza Polski wymieniony z Węgier, Czech, Wołynia i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i w lecie na porostach dębów i buków (Seitz).

180. (4106). ***C. confusalis*** H.-Schäff. Stosunkowo najpospolitszy z tej grupy. Pojawia się od połowy kwietnia do połowy czerwca, na pniach różnych drzew w lasach mięszanych i przy św. lamp. W woj. pomorskiem: Zagórze, Hel, Gdańsk i Sopoty b. liczny w maju do początku czerwca (Spei.); okol. Poznania rzad. (Schul. i in.), Rawicz n. rzad. (Benn.), Jeżewo (Wiz.); Warszawa od połowy kwietnia do końca maja n. częsty na pniach

dębów (Słaszcz.); rewir Turski pod Staszowem w ziemi Sandomierskiej w połowie kwietnia rzad. (Karp.); Młodów i Ryczanów w dol. Popradu w maju b. rzad. (Schil.); Pieniny 1 okaz w maju (Sit.); w okol. Lwowa (Klem. i in.); Janów pod Lwowem na pniu sosny w maju (Roman.); Potylicz (Świąt.); Brody (Klem.); w pow. stryjskim (Brun.); w okol. Stanisławowa: Uhrynów górny z końcem kwietnia i w pocz. dniach maja świeżo wylęgłe okazy na pniach buków i grabów (Werch.).

Nie wykazany tylko z północn. i południ.-wschodn. pogranicza Polski; poza tem znany we wszystkich ościennych krajach.

Gąś. żyje w jesieni na bukach i krzakach dębowych.

181. (4117). ***C. centonalis*** Hbn. Pojawia się mniej więcej od połowy czerwca do połowy sierpnia na pniach drzew, przy św. lamp i na przynętę. W okol. Gdańska rzad. (Spei.); w okol. Wilna jeden okaz na torfiastych błotach w połowie sierpnia (Dampf.); w okol. Poznania, Sulęcina i Wąsowa płoszony z krzaków i łowiony przy św. lamp (Schul. i in.); Rawicz n. rzad. w lasach (Benn.); Słowik pod Kielcami 1 okaz ♂ 16 maja! (może pierwsze pokolenie); Zawiercie przy św. lamp 1 okaz ♀ 3 lipca (Masł.); okol. Staszowa przy św. lamp 20 lipca rzad. (Karp.); Kraków na św. w lipcu (Prüff.); okol. Lwowa od połowy czerwca przy św. lamp (Klem. i in.); Lubycza Królewska w ostatnich dniach czerwca i z początkiem lipca wypłoszony z traw i krzaków nad brzegiem strumyka, płynącego wśród łąk torfiastych (Roman.); Potylicz (Świąt.); Brody przy św. lampy (Klem.); Podhorce przy św. lampy elektr., koniec czerwca i początek lipca, rzad. (Brun.); — v. *atomosa* Brem., jasne okazy prawie bez nakreśleń. Słowik pod Kielcami 1 ♂ 12 lipca (Słaszcz.); Zawiercie 1 ♀ 12 lipca (Masł.); Lubycza Król. wraz z typ. (Roman.); Biłohorszcze pod Lwowem w lipcu na przynętę (St.); — ab. *candidalis* Stgr., pole środkowe blado-rdzawe. Biłohorszcze pod Lwowem w lipcu (St.).

Podobnie jak poprzedni gatunek znany w całem sąsiedztwie Polski, prócz południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do końca maja na niskich roślinach, ale i na *Betula alba* i *Popul. tremula.*

182. (4112). ***C. cristatula*** Hbn. Dotychczas wykazany tylko z Małopolski. Pojawia się prawdopodobnie w dwu pokoleniach. Bochnia 3 okazy na jerzynie 25 kwietnia w lesie mięszanym

(Klem.); Hołosko pod Lwowem przy końcu kwietnia (St.); Wierczany pod Stryjem wieczorem na łąkach nadrzecznych w pierwszych dniach maja (Brun.) i w Strzałkowie pod Stryjem b. rzad. 20 maja (Schil.); z gąś. złowionej w Wołczyńcu pod Stanisławowem na *Mentha aquatica* nad brzegiem Bystrzycy wylągł się okaz 16 lipca (Werch.).

Poza granicami Polski wymieniają ten gatunek z Łotwy i Kurlandji, południ.-wschodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu i znów w jesieni na *Teucrium* i *Mentha aquatica*.

Lithosiinae.

Nudaria Haw.

183. (4264). ***N. mundana*** L. Rzadki; pojawia się przeważnie w górskich okolicach w czerwcu i lipcu na starych murach i ścianach skalnych pokrytych porostami, na płotach i t. p., ale i przy św. lamp. Zaniemyśl i Wąsowo (Wielkopolska) w czerwcu w niewielu okazach; Tarnowskie Góry (G. Śląsk) lokalny i d. rzad. (W. i R.); Ojców 26 lipca (Słaszcz.); Strzegowa pod Zawierciem przy św. lampy 18 lipca (Masł.); okol. Staszowa 12 lipca (Karp.); okol. Krakowa (Żebr.); w dol. Popradu: Młodów 14 lipca (Schil.); Piwniczna i Rytro (Klem.); Pieniny pod koniec lipca (Now.); Jarosław (Garb.); — ab. *dilucida* Spul., przeźroczyste okazy o b. małej ilości łusek na skdł. Ojców w połowie sierpnia (Prüff.).

Z krajów ościennych wykazano ten gat. z Wołynia rosyjskiego, z południ. pogranicza, z Czech i z Kurlandji.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na skalnych porostach.

Comacla Wlkr.

184. (4286). ***C. senex*** Hbn. Rzadki i mało zauważany. Pojawia się w lipcu i sierpniu w okol. obfitujących w mokre łąki, ale przylatuje i do św. lamp. Gdańsk (Spei.); Wiszniów w okol. Wilna (Hering); Wilno (Prüff.); w okol. Poznania i Zaniemyśla przy św. lamp (Schul. i in.); okol. Warszawy i Nowo-Mińska (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie o zmierzchu latające nad podmokłemi wrzosowiskami n. rzad. (Masł.); okol. Staszowa rewir

golejewski przy św. lamp (Karp.); Podhorce obok Stryja b. rzad. (Brun.) i Strzałków już w ostatnich dniach czerwca i w lipcu przy św. lamp (Schil.); Tarnopol 19 lipca przy św. lampy (Roman.); Krechowce w okol. Stanisławowa ex l. 1 okàz 24 lipca (Werch.).

Z wyjątkiem połudn.-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na trawach bagiennych. Werchratski znalazł gąś. na *Acorus calamus*.

Miltochrista Hbn.

185. (4266). ***M. miniata*** Forst. Pojawia się w całej Polsce prócz Tatr w lasach liściastych pojedynczo, tu i ówdzie nawet pospolicie, od ostatnich dni czerwca do początkowych dni sierpnia, wypłaszany z traw i krzaków na zrębach; przylatuje również do św. lamp, jakoteż na przynętę jabłkową; — ab. *crocea* Bign., żółty bez czerwonych brzegów skdł. Podhorce obok Stryja 1 okaz ♂ przy św. lampy elektr. 18 lipca (Brun.).

Znany we wszystkich sąsiednich krajach Polski, z wyjątkiem połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do końca maja na porostach rosnących na dębach, brzozach i bukach; w braku porostów zjada i liście (Roman.).

Philea Z. (*Endrosa* Hb.).

186. (4278). ***Ph. irrorella*** Cl. Występuje w całej Polsce, z wyjątkiem Tatr, mniej więcej od połowy czerwca do końca sierpnia, na leśnych polanach i zrębach, tak w nizinach, jak i w górach. Tu i ówdzie łowiono go również przy św. lamp. Gatunek b. zmienny i skłonny do tworzenia odmian, tak pod względem odcieni żółtego ubarwienia, jakoteż co do ilości kropek, czy też ich wzajemnego łączenia się; — ab. *signata* Bkh., o kropkach w środku skdł. wzdłuż żyłek połączonych. Warszawa 1 okaz razem z typ. (Słaszcz.); — v. *flavicans* Bsd., okazy o żółtym odwłoku. Mosina (Wielkopolska, Schum.); — v. (et ab.) *andereggii* H.-Schäff., okazy o czarnych żyłkach. Winnogóra (Wielkopolska, Mańk.); — v. *insignata* Stgr., o skdł. węższych, zreduko-

wanej ilości kropek na skdł. przedn. i o zupełnym zaniku tychże na tyln. skdł. Brody w połowie sierpnia 1 okaz ♂ (Klem.); — ab. *crassipuncta* Klem. — «*Alis anterioribus punctis permagnis*». — Okazy o nadzwyczajnie powiększonych kropkach. Brzuchowice pod Lwowem 11 czerwea (Klem.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na porostach pokrywających kamienie.

Cybosia Hbn.

187. (4282). ***C. mesomella*** L. Pojawia się wszędzie na całym obszarze Polski prócz Tatr, w lasach o podłożu wilgotnem, na zrębach i leśnych łąkach, często licznie od połowy czerwca do początków sierpnia; przylatuje i do św. lamp; — ab. *flava* Preiss., o skdł. przedn. żółtych. Kieleckie (Bież.); Zawiercie posp. (Masł.); — ab. *cremella* Krul., bez czarnych kropek. Zawiercie 2 lipca (Masł.).

Znany we wszystkich ościennych krajach Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na porostach rosnących na ziemi (Schmid), ale i na babce *Plantago major* (Werch.).

Endrosa Hbn.

188. (4279). ***E. roscida*** Esp. Bardzo rzad. i w niewielu miejscowościach Polski zauważony. Lata w czerwcu i lipcu. Heubuda, Gdańsk (Spei.); Rzeszów (Schait.); Czartowska Skała pod Lwowem (Garb.).

Poza granicami Polski wykazano ten gat. tylko z Węgier, Moraw, Czech i Prus wschodnich.

189. (4280). ***E. kuhlweini*** Hbn. Bardzo rzad., pojedynczo w czerwcu i w początkach lipca. Gdańsk (Spei.). Spodziewać się go należy i na naszem Pomorzu, bo wykazano ten gatunek z Brandenburgji, Prus zachodnich i wschodnich, jakoteż z Łotwy.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzednich gatunków.

Oeonistis Hbn.

190. (4290). ***O. quadra*** L. Wszędzie w naszym kraju pospolity, w lecie po lasach na pniach drzew, na przynętę i przy

św. lamp. Kreczmer złowił w okol. Warszawy w r. 1911 kilka świeżych okazów jeszcze przy końcu września; — ab. *quadrula* Wize, b. małe okazy. Jeżewo (Wiz.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na różnych porostach rosnących na drzewach i kamieniach, ale w razie braku tychże, nie pogardza i liśćmi tak drzew liściastych, jak i szpilkowych.

Lithosia F.

191. (4292). ***L. deplana*** Esp. Z wyjątkiem wschodn. kresów i Tatr, w całej Polsce dość częsty od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia w lasach na pniach sosen i dębów, jakoteż przy św. lamp.

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski, z wyjątkiem północ. i południ.-wschodn. pogranicza.

192. (4294). ***L. griseola*** Hbn. Mniej rozpowszechniony; pojawia się od ostatnich dni czerwca do pierwszych dni sierpnia, w lasach na pniach drzew i przy św. lamp. Chełmno, Gdańsk w woj. pomorskiem (Spei.); w okol. Wilna posp. (Dampf., Prüff.); okol. Warszawy dość rzad. Rembertów, Pilawa, Poniechowo (Słaszcz. i in.); w okol. Poznania d. rzad., ale rozsiedlony po lasach liściastych; Podlasie (Krem.); Białowieża b. pospol. (Gieysz.); Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. Kraińska, Krem.); w okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej b. rzad. (Karp.); Ojców w okolicznych lasach posp. (Bież.). W Małopolsce b. lokalny: okol. Krakowa (Żebr.); okol. Lwowa (Werch. i in.), Janów pod Lwowem (Klem. i in.), Podhorce i Bereźnica pod Stryjem (Brun.), okol. Stanisławowa (Werch.).

Wykazany z wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do końca maja na porostach nadrzewnych przeważnie drzew liściastych. Szczególnym jej przysmakiem ma być mech drzewny *Orthotrichum affine*.

193. (4296). ***L. lurideola*** Zinck. Występuje na całym obszarze Polski, z wyjątkiem wschodn. rubieży i Tatr. Pojawia się równocześnie z poprzedn. gatunkiem w lasach, na przynętę i przy św. lamp. Wszędzie nierzadki.

Wymieniony z wszystkich krajów przyległych, z wyjątkiem północ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu na porostach i mchach nadrzewnych, szczególnie na dębie i buku (Schmid.).

194. 4299). ***L. complana*** L. Częstszy od poprzedn. gatunku i bardziej na zachodzie rozmieszczony. Niewykazany dotychczas z środkowo-wschodn. połaci kraju i Tatr. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia w lasach i na zrębach, wypłaszany z traw i krzaków, przylatuje też do św. lamp

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca, na porostach, ale nie pogardza i liśćmi drzew owocowych.

195. (4302). ***L. unita*** Hbn. Bardzo rzad., wykazany tylko z Jeżewa (Wiz.); Ulów w pow. zamojskim 1 okaz zniszczony ♀ 21 lipca (leg. Tenenbaum) i z Zaleszczyk (południ.-wschodn. Podole) ex l. (Świąt.); — v. *arideola* Hering, ma skdł. przedn. popielate, tylko wzdłuż brzegu przedniego brunatno-żółte; skdł. tylne w swej części przedniej również popielate. Rawicz rzad. (Benn.); Stary Sącz (Firg.); — v. (et ab.) *palleola* Hbn., jasno-żółta. Okol. Lwowa na przynętę (Garb.); Zaleszczyki i Dobrowlany obok tychże w sierpniu liczny (Świąt.).

Z pogranicza Polski wymieniony tylko z Brandenburgji, Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na porostach. Świątkiewicz znajdował gąś. w Zaleszczykach na *Salvia verticillata* i *Campanula sibirica*. W godzinach południowych siedzą gąś. na badylach roślin, wygrzewając się do słońca (Świąt.).

196. (4306). ***L. lutarella*** L. Wszędzie w Polsce rozpowszechniony z wyjątkiem okolic Krakowa i Tatr, skąd go dotychczas jeszcze nie wykazano. Pojawia się w lipcu i sierpniu na wrzosowiskach, zrębach i suchych łąkach leśnych i to częściej w sosnowych borach; przylatuje też do św. lamp. Klemensiewicz złowił w Brodach w połowie sierpnia okaz, u którego skdł. przedn. są w połowie zewnętrznej wzdłuż komórki środk. aż po kraniec szaro zaciemnione i to silniej i szerzej ku krańcowi; — v. ♀ *postmelanica* Strand[1]). Oryginalny opis Stranda tej odmiany w skróceniu brzmi: «*Vorderflügel einfarbig blassgelb, Hinterflügel schwarz mit ockergelben Fransen und Saum. Unter-*

[1]) Szczegółowy opis patrz: Entom. Mitteil. Berlin, 1918. Bd. VII Nr. 7/9, p. 290.

seite beider Flügel schwarz mit ockergelben Fransen und ebensolcher Randbinde. Körper und Kopf schwarz, Halskragen gelb, Stirn schwarz; Spitze des Abdomens gelb. Antennen schwarz mit gelber Basis». — 1 okaz ♀ złowił Strand w Ignalinie (woj. wileńskie). Niejako przejściową formą jest — ab. *nigrofulva* Stöckl. — «*Tułów, głowa i skdł. przedn. żółto-brunatne nieco lśniące, tylne iednobarwnie ciemno-szare*» — 1 okaz w Janowie pod Lwowem w połowie lipca (St.).

Wszędzie poza granicami Polski znany, z wyjątkiem południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na porostach.

197. (4307). ***L. pallifrons*** Z. Wykazany tylko z Jeżewa (Wielkopolska, Wiz.).

Z bezpośredniego sąsiedztwa Polski, wymieniają ten gatunek tylko z północnego i z południowego pogranicza.

198. (4311). ***L. sororcula*** Hufn. Jeden z najbardziej pospolitych gatunków tego rodzaju, ale w Polsce b. lokalnie występujący. Pojawia się od ostatniej dekady kwietnia, do połowy lipca, przeważnie w lasach szpilkowych na pniach sosen; przylatuje do św. lamp i na przynętę. Gdańsk i Oliwa n. rzad. (Spei.); w Wielkopolsce liczny; okol. Warszawy d rzad., ale wszędzie; okol. Częstochowy (Prüff.); okol. Kielc: Dyminy, Gruchawka (Bież.); okol. Staszowa, rew. sydzyński na św. rzad. (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku pojedyn. (W. i R.); w Małopolsce: okol. Krakowa (Żebr. i in.), Stary Sącz (Klem.), dol. Popradu b. rzad. (Schil.), okol. Sambora pojedynczo (Now.), okol. Lwowa wszędzie pospolity (Now. i in.), Potylicz (Świąt.), Brody (Viertl.), Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.), okol. Stanisławowa częsty (Viertl).

Poza Polską znany w całem pograniczu z wyjątkiem południ.-wschodn.

Gąś. żyje w lipcu do jesieni na porostach nadrzewnych. Poczwarka zimuje (Spuler).

Pelosia Hbn.

199. (4314). ***P. muscerda*** Hufn. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia, na podmokłych łąkach leśnych, przy św. lamp i na przynętę. Gdańsk i Dąbrówka na Po-

morzu n. rzad. (Spei.); okol. Trok pod Wilnem b. liczny (Prüff.); Wielkopolska częsty (Schul. i in.); okol. Warszawy n. częsty (Słaszcz.); w Zbuczynie na Podlasiu 2 okazy (Krem.); okol. Kielc: Słowik (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); okol. Staszowa rew. Podklasztorny b. rzad. (Karp.); Tomaszów lubelski 1 okaz ♂ (Xięż.); ze Śląska nie wykazany! Małopolska: puszcza Niepołomska 1 okaz (Prüff.), Rzeszów (Schait.), okol. Lwowa i Janowa (Klem. i in.), Lubycza Królewska 1 okaz (Roman.), Olesko koło Brodów (Werch.), Brody (Klem.), Podhorce obok Stryja n. rzad. (Brun.), Krosno koło Kałusza i okol. Stanisławowa kilka okazów (Werch.).

Wykazany zewsząd z sąsiedztwa Polski, prócz południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na różnych porostach (Spul.).

200. (4315). ***P. obtusa*** H.-Schäff. Pierwszorzędna rzadkość. Jedyny, b. piękny okaz ♂, złowił Klemensiewicz przy św. lampy w Brodach 12 lipca. Dr. Rebel, który widział ten okaz, oświadczył, iż Muzeum przyrodnicze we Wiedniu posiada również tylko jeden, ale uszkodzony okaz tego gatunku.

Z najbliższego pogranicza Polski wykazany tylko z Węgier.

Gąś. nieznana.

Gnophria Stph.

201. (4289). ***G. rubricollis*** L. Występuje przeważnie w lasach sosnowych na pniach sosen, na zrębach, przy św. lamp, w czerwcu i lipcu. Kartuzy, Stara Kiszewa, Gdańsk na Pomorzu b. liczny (Spei.); w okol. jeziora Wigry na Wileńszczyźnie (Prüff.); Blachownia koło Częstochowy (Prüff.); Tomaszów lubelski 1 okaz (Xięż.); okol. Kielc (Bież.); 2 okazy w okol. Zawiercia (Isa.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.). W Małopolsce mniej lub więcej rzad., a miejscami d. częsty, jak n. p. Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.); — ab. *flavicollis* Neuburg., o kołnierzu żółtym. Podhorce i Ławoczne (Brun.).

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na porostach, szczególnie drzew szpilkowych (Spuler).

Micrarctiinae.

Coscinia Hbn.

202. (4249). ***C. striata*** L. Pojawia się przeważnie w okolicach piaszczystych, na suchych łąkach, zrębach i wrzosowiskach, w lipcu do pierwszej dekady września, ale w pewne lata, szczególnie w Małopolsce już od ostatnich dni maja (26 maja do 24 czerwca, Viertl). Woj. Pomorskie (W. i R.); okol. Wilna (Dampf. i in.); w Wielkopolsce n. rzad. (Schul. i in.); okol. Warszawy d. częsty (Słaszcz.); Kieleckie (Bież. i in.); Częstochowa (Prüff.); okol. Staszowa (Karp.): Krasnobród (leg. Fudakowski); Tomaszów lubelski pospol. (Xięż.); Górny Śląsk lokalny i nieczęsty (W. i R.). W Małopolsce dotychczas tylko z wschodn. połaci wykazany: okol. Lwowa n. rzad. (Now. i in.), Lubycza Król. (Roman), Potylicz (Świąt.), Brody (Viert.), Borynicze pod Bóbrką (Roman.), okol. Stanisławowa (Viert.); — ab. *pallida* Btlr., z zanikiem ciemnych nakreśleń na przedn. skdł., szczególnie u ♀♀. Jeżewo (Wiz.); Janów pod Lwowem (St.); Brzuchowice (Roman.); — ab. *intermedia* Spul., przejściowa forma do następnej odmiany. Nierzad. pomiędzy typ. na Górnym Śląsku (W. i R.); Janów koło Lwowa (St. i in.); — ab. *melanoptera* Brahm., skdł. tylne zupełnie czarne. Warszawa 1 okaz (Słaszcz.); Tomaszów lubelski 2 ♂♂ (Xięż.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); Brzuchowice pod Lwowem (St.); Potylicz (Świąt.).

Występuje we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje w jesieni do maja (po przezimowaniu) na przyziemnych roślinach, jak *Calluna*, *Plantago* i trawy.

203. (4251). ***C. cribraria*** L. (= *cribrum* L.). Lokalny i rzadszy od poprzedniego gatunku. Występuje tylko w miejscach słonecznych, b. suchych, piaszczystych, na wrzosowiskach, zrębach w lasach szpilkowych, na pniach drzew, pokrytych popielatemi porostami. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia. Przylatuje i do św. lamp. Woj. Pomorskie wszędzie (Spei.); Wielkopolska wszędzie ((Schul. i in.); okol. Warszawy n. rzad. (Słaszcz.); Brzostów i Zbuczyn na Podlasiu kilka okazów (Krem.); Radom, Garbatka pojedynczo (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); Kieleckie (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Staszowa n. posp. (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo: Tarnowskie Góry, Ka-

towice (W. i R.). Małopolska: okol. Krakowa (Żebr. i in.); Puszcza Niepołomska (Prüff.), w dolinie Popradu 1 okaz (Schil.), Janów pod Lwowem (Kauc.), Potylicz pod Rawą Ruską (Świąt.) i Lubycza Królewska wypłaszany z krzaków sosnowych na wrzosowiskach (Roman.), Brody 2 okazy (Klem.); — v. (et ab.) *punctigera* Frr., z redukcją kropek na skdł. przedn., b. rzad. 1 okaz 18 sierpnia w Janowie obok Lwowa (Kauc.). Dalszą redukcją kropek odznacza się — v. (et ab.) *candida* Cyr., tło skdł. srebrzysto-białe, tylko na żyłce poprzecznej skdł. przedn. występują dwie czarne kropki. Kozielniki pod Lwowem 1 okaz w lipcu (Ostr.).

Poza granicami Polski wszędzie znany z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje jak poprzedn. gat., po przezimowaniu do maja, na niskich przyziemnych roślinach.

Utetheisa Hbn. (*Deiopeia* Stph.).

204. (4257). ***U. pulchella*** L. Ten południowy motyl pojawia się sporadycznie w niektórych miejscowościach Polski tylko jako przybysz. Heubuda, Sopoty i Gdańsk (Spei.); w Poznańskiem w miejscowości Luboń i Kobylepole złowiono w pierwszej dekadzie października 1893 r. kilka okazów tego gatunku. 2 okazy pod Warszawą (leg. Łopuszański) i kilka okazów ze Zgierza pod Łodzią (leg. Korb, Krem.). W miejscowości Woźniki (pow. Lubliniec) na Górnym Śląsku przed kilkunastu laty, złowiono również kilka okazów (W. i R.). Hedemann podaje, iż 2 października złowił świeżego ♂ na górze św. Bronisławy pod Krakowem na rzepaczysku.

Z naszego pogranicza, prócz południ.-wschodn., południowego i zachodniego, wymieniono ten gatunek z Prus wschodn. (Rastenburg) i z Litwy z miejscowości Podbuchta tuż nad naszą granicą w Suwalszczyźnie.

Gąś. żyje w jesieni, w maju i czerwcu na żmijowcu *(Echium)*, niezapominajkach *(Myosotis arvensis)* (Spul.), ale i na babce *(Plantago)* (W. i R.).

Phragmatobia Stph.

205. (4168). ***Ph. fuliginosa*** L. W całej Polsce wszędzie rozpowszechniony, pojawia się w dwu pokoleniach, od ostatnich

dni kwietnia do początkowych dni czerwca i od drugiej połowy lipca do końca sierpnia, tak w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry). Pospolity na parkanach i innych ogrodzeniach ogrodów i cmentarzy, jakoteż przy św. lamp; — v. *borealis* Stgr., okazy najciemniejsze, tylko brzeg wewnętrzny skdł. tyln., jakoteż boki odwłoka czerwone. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *amurensis* Stgr., okazy większe o skdł. szerszych, ale ubarwione jak typ. Jeżewo (Wiz.); — trans. ad v. *pulverulenta* Alph., okazy również duże, o skdł. przedn. jaśniejszych, tylnych różowych z czarnemi plamkami przybrzeżnemi. Okaz przejściowy, ale należący niewątpliwie do tej odmiany złowiłem 8 lipca przy św. lampy elektr. we Lwowie (Roman.). Ojczyzną tej odmiany, według Seitz'a, jest Turkestan i półn. Chiny; — v. *fervida* Stgr., okazy całkowicie jasno-pomarańczowo ubarwione z kilkoma bardziej przybrzeżnemi czarnemi plamkami na tyln. skdł. Jeżewo (Wiz.); Brody ex l. (Klem.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektrycz. wśród typ. zdarzały się formy przypominające tę odmianę. — Wize opisał odmianę: — ab. *cometa* Wize — «*przezwana tak od ciemnego promienia na przedn. skdl. od ich nasady aż prawie do brzegu zewnętrzuego*» Jeżewo (Wiz.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu i po raz drugi w jesieni na przyziemnych roślinach, jak *Rumex* i inne. Dorosła gąś. zimuje, a wczesną wiosną, bez przyjmowaniu pokarmu, zapoczwarza się w brunatno-szarym oprzędzie, pod belkami parkanów, pod ramionami krzyżów cmentarnych, pod gzymsami domów i t. d., lub w sprzędzionych listkach.

Parasemia Hbn.

206. (4177). ***P. plantaginis*** L.[1]) Lokalny, miejscami częsty, gdzieindziej zupełnie go brak. Pojawia się w czerwcu, rzadziej jeszcze i w lipcu w rzadkich lasach liściastych, na zrębach i polanach leśnych. Grudziądz, Kartuzy, Opalenie i Gdańsk (Spei.); Jabłonna w okol. Warszawy kilka ♂♂ (Krecz.); Białowieża 1 ♀

[1]) Ponieważ opisy odmian tego gatunku w podręcznikach są mylne lub niejasne, pozwoliłem sobie na tem miejscu, na podstawie oryginalnych diagnoz, na nieco obszerniejszy opis tych odmian.

(leg. Tenenbaum); w okol. Kielc b. pospolity (Słaszcz. i Bież.); Częstochowa (Prüff.); okol. Zawiercia n. rzad. (Masł. i in.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej przy św. lamp (Karp.); na Górnym Śląsku pospol. (W. i R.). W Małopolsce wzdłuż całego Podkarpacia od Tatr aż do Czarnohory. Nowicki wymienia ten gatunek i z Czartowskiej Skały pod Lwowem. Typowe ♂♂, t. j. o ochrowo-żółtem tle obu skdł. należą do rzadkości, natomiast — v. (et ab.) ♂ *hospita* Schiff., o białem tle tyln. skdł., występuje pojedynczo, a miejscami bywa nawet liczny; — ab. ♂ *bicolor* Rätz, są to okazy samcze, odmiany *hospita* Schiff., u których czarne obramienie środkowej komórki na tyln. skdł. zanika, lub przynajmniej na żyłce poprzecznej bywa przerwane. Jest to przeważnie dominująca forma tego gatunku w miejscach występowania w Małopolsce, w okol. Zawiercia i Kielc; — forma *interrupta* Schaw.[1]); zaliczają się tu wszystkie okazy — ab. ♂ *hospita* Schiff., lub — ab. ♂ *bicolor* Rätz. i in., u których biała podłużna plama, biegnąca równolegle tuż ponad brzegiem wewnętrznym skdł. przedn. jest przerwana. Tatry (Nieś.); okol. Stryja n. rzad. pośród wyżej wspomnianych odmian. Ménetries wprawdzie opisuje podobną formę z Kaukazu — ab. *caucasica* Mén., ale z tego, co Seitz (t. 2, p. 82) podaje, wnioskować można, że do odmiany *caucasica* Mén. należą tylko ♀♀ — «...Die Hinterflügel sind schwach geeckt, rot, kommen aber auch gelb vor (= *caucasica flava*)»; — ab. *matronalis* Frr., czarne nakreśl. tyln. skdł. zlewają się w jedną plamę, z pozostawieniem wąskiej przepaski przybrzeżnej koloru tła skdł. Tło to u obu płci jest ochrowo-żółte!, a nie białe. W atlasie Seitz'a (tabl. 16, rząd e), jest ta odmiana źle namalowana, natomiast dobrze namalowany jest ♂ w atlasie Berge-Rebl'a. Kieleckie (Bież.). Występowanie tej alpejskiej odmiany w okol. Kielc, potwierdza L. Masłowski, który również tę odmianę tam łowił. Jeden okaz ♂ złapanego tamże widziałem i stwierdziłem jego przynależność do tej formy alpejskiej (Roman.). Inny okaz miał złowić Viertl pod Stanisławowem. Werchratski podaje, iż złowił 1 okaz ♂ w Wołczyńcu, koło źródła, także w okol. Stanisławowa. W zbiorach Werchratskiego, znajdujących się obecnie w Ruskiem

[1]) Zeitschrift des Österr. Entom. Ver. Nr. 4, 1919 i Verhandl. d. zool. botan. Ges. Wien, tom 60, zeszyt 4 i 5, 1921.

Muzeum we Lwowie, widziałem okaz ♂, który prawdopodobnie był tym złowionym przez niego w Wołczyńcu i stwierdziłem jego przynależność do powyższej formy (Roman.); — ab. ♂ *borusia* Schaw.[1]), okazy jak poprzednia odmiana, z wąską jasną przepaską przybrzeżną na tyln. skdł., w której jednak mogą ponadto występować dwie czarne plamy, mniej lub więcej wyraźne, ale na tle białawem, a nie żółtem; fig. 3 w rzędzie e, na tabl. 16 atlasu Seitz'a (fałszywie podpisana *matronalis* ♂), odpowiada mniej więcej — ab. ♂ *borussia* Schaw. B. rzad. Kielce (Dyminy) 1 okaz (Bież.); w okol. Stryja (Brun. i in.); 3 okazy ♂♂ zauważyłem również w zbiorach Werchratskiego, które prawdopodobnie pochodzą z okol. Stanisławowa, jak i inne odmiany tego gatunku tamże przez niego łowione (Roman.); — ab. *elegans* Rätz., jasne tło na obu skdł. ulega dalszej redukcji, a na tyln. prawie zanika. Wraz z innemi w okol. Stryja (Brun. i in.); — ab. *nycticans* Mén. (= *melas* Christ.), skrzydła tylne zupełnie czarne. Górny Śląsk, rzadka pomiędzy typ. (W. i R.); — ab. *floccosa* Graes., okazy, u których czarne nakreślenia zwężają się, a jasne tło skdł. intensywniej się uwidacznia. G. Śląsk (W. i R.): Tatry (Nieś.); — ab. *confluens* Schaw., redukcja czarnych nakreśleń tak znaczna, że na białem tle obu par skdł. pozostają tylko jeszcze przybrzeżne czarne plamy. Krynica w drugiej połowie czerwca 1 ♀ (Klem.); Strzałków pod Stryjem 1 okaz ♂ (Roman.); okaz przejść. Zawiercie (Masł.); — ab. ♂ *alba* Kauc.[2]) nadzwyczajnie rzadka odmiana, prawie zupełnie biała; — «*alis omnibus unicoloribus albidis, corpore albidiore, signaturis nullis, mas*». — Mikuliczyn (Kauc.); — ab. *lutea* Tutt, są to ♀♀ o ochrowo-żółtem tle tyln. skdł. i o odwłoku tegoż koloru. Zawiercie (Masł. i in.); — ab. ♂ *lutea-obsoleta* Tutt, należą tu ♂♂ ab. *bicolor* Rätz., o żółtem tle skdł. tyln. Mikuliczyn 18 czerwca 2 okazy (Kauc.). Prócz wyżej wspomnianych odmian, mogą się zdarzać i kombinacje tychże. Do mniej charakterystycznych odmian należą: — ab. *nigrociliata* Schaw., strzępina miast jasnożółtej, bywa kompletnie czarną. Zawiercie (Masł.); Łotatniki, Strzałków pod Stryjem (Schil.); Tatry (Nieś.).

Powyższy gatunek wraz z odmianami, występuje we wszyst-

---

[1]) Porównaj opis: Sitzberichte d. zool.-bot. Gesellsch. Wien, 2/III 1906.

[2]) Dokładny opis patrz: P. P. E. Lwów, tom I, zesz. 2, str. 41.

kich krajach ościennych Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu do końca maja na *Plantago*, *Vaccinium* i in. przyziemnych roślinach.

Spilosominae.

Spilarctia Btlr. (*Spilosoma* Stph.).

207. (4159). ***S. lubricipeda*** L. W całej Polsce rozpowszechniony z wyjątkiem środkowo-wschodn. województw i Tatr. Pojawia się prawdopodobnie w dwu pokoleniach, bo od ostatnich dni maja do mniej więcej połowy sierpnia, na parkanach, pniach drzew i przy św. lamp, tak w nizinach, jak i w górach (Pieniny). — ab. *fasciata* Tugwell, kropki łączą się w poprzeczne (ukośne) przepaski. B. rzad. 1 okaz ex l. Lwów (Klem.); — ab. *unicolor* Hmbg., okazy jednostajnie jasno ubarwione, pozbawione wszelkich nakreśleń. Brody i Lwów ex l. koniec maja (Klem.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w lecie i w jesieni na pokrzywie, *Epilobium*, *Sambucus nigra* i in.

Spilosoma Stph.

208. (4163). ***S. menthastri*** Esp. Na całym obszarze Polski wszędzie pospolity od maja do połowy sierpnia; przylatuje też i do św. lamp. — ab. *walkeri* Curt., kropki zlewają się w podłużne kreski. B. rzad. 1 okaz w Gdańsku (Spei.); inny w okol. Poznania przy drodze do Kobylepola; — ab. *paucipuncta* Fuchs, z redukcją kropek na skdł. przedn. do kilku, a na tyln. do jednej. G. Śląsk pomiędzy typ., ale rzad. (W. i R.); Zawiercie (Masł.); Kraków (Prüff.); Podhorce do lampy (Brun.); — ab. *krieghoffi* Pabst, przeciwnie, okazy b. gęsto nakropione. Kraków w połowie czerwca (Prüff.); Jeżewo (Wiz.).

W krajach ościennych Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w lecie na różnych przyziemnych roślinach.

209. (4164). ***S. urticae*** Esp. Mniej pospolity od poprzedniego gatunku. Pojawia się również wszędzie w Polsce od połowy maja do końca sierpnia, na pniach drzew, parkanach i przy

św. lamp. — ab. *pluripuncta* Rbl., o zwiększonej ilości kropek. Kieleckie (Słaszcz.); Lwów 1 okaz (Kauc.); — ab. *anomala* Masł. — «*Alarum anticarum angulus verticis ordine nigrorum punctorum bipartitus*». — Okazy takie posiadają rząd kropek ciągnących się ukośnie środkiem wierzchołka skdł. przedn. Zawiercie i Warszawa kilka okazów ex ovo (Masł.).

Znany zewsząd dookoła Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gatunków.

Arctinia Eichwald.

210. (4187). ***A. caesarea*** Goeze. Pojawia się w czerwcu i lipcu. Grudziądz i Gdańsk (Spei.); Litwa i Wołyń (Eichwald); Jeżewo przy św. lampy (Wiz.); Kaweczyzna w Kieleckiem (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); Tarnowskie Góry (W. i R.); Pax podaje ją z Ojcowa; Złoty Potok koło Częstochowy (leg. Waga, Nieś.).

Z wyjątkiem południ. wschodn. pogranicza, wszędzie poza granicami Polski wykazany.

Gąś. żyje w jesieni na niskich przyziemnych roślinach (Seitz).

Diaphora Steph. (*Spilosoma* Steph.).

211. (4158). ***D. mendica*** Cl. Pojedynczo w maju do mniej więcej połowy lipca, na płotach, pniach drzew, wypłaszany z traw na zrębach i t. d. Woj. pomorskie (Spei.); Wilno 1 ♀ (Prüff.); w Wielkopolsce d. rzad. (Schul. i in.); okol. Warszawy pojedynczo (Słaszcz. i in.); Garbatka pod Radomiem (Słaszcz.); Zawiercie pod liśćmi jagód (Masł.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej przy św. lamp n. posp. (Karp.); na Górnym Śląsku wszędzie n. rzad. (W. i R.); w Małopolsce: okol. Krakowa (Żebr.), St. Sącz, Rzeszów (Schait.), Rodatycze pod Gródkiem Jagiel. (Roman.), okol. Lwowa (Now. i in.), Brody (Klem.), Podhorce pod Stryjem b. rzad. (Brun.), okol. Stanisławowa wszędzie, ale rzad. (Werch. i Viert.); — ab. ♀ *depuncta* Schultz, ♀♀ z jedną kropką na skdł. przedn. Zawiercie 1 ♀ 21 maja (Masł.).

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem północno-wschodniego.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na przyziemnych roślinach, jak *Lamium album*, *Plantago*, *Urtica*; poczwarka zimuje.

Arctiinae.

Rhyparia Hbn.

212. (4179). ***R. purpurata*** L. Motyl rzadki i mało rozpowszechniony w piaszczystych i suchych okolicach. Pojawia się w czerwcu do połowy lipca. Toruń, Grudziądz i Gdańsk (Spei.); Nowicze w okol. Wilna (Prüff.); w Wielkopolsce jako motyl rzad. (Schul. i in.); w Gostyniu pospol. (in lit. Stch.); w okol. Warszawy n. rzad. i przy św. lamp (Słaszcz. i in.); Niemen w pow. lidzkim 2 ♀♀ (leg. Wiśniewski, Krem.); Częstochowa (Prüff.); okol. Kielc (Bież.); okol. Zawiercia wrzosowiska (Masł.); okol. Sandomierza już od ostatnich dni maja (Karp.); na Górnym Śląsku: Tarnowskie Góry rzad. (W. i R.); w okol. Krakowa: las bielański, Swoszowice, Ściejowice (Żebr.); Ojców n. rzad. (Isa.); Nowy Sącz (Klem.); Tarnów (Viert.); Rzeszów (Schait.); w okol. Lwowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *flava* Stgr., o tyln. skdł. żółtych. Grudziądz 1 okaz (Spei.); — v. (et ab.) *uralensis* Spul., o odwłoku żółtym bez czarnych plam. Jeżewo (Wiz.).

Wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. n. rzad. żyje w jesieni do maja (po przezimowaniu) na różnych roślinach przyziemnych i krzakach. Viertl znajdował gąś. na *Ulmus camp.* i na *Quercus*.

Diacrisia Hbn.

213. (4186). ***D. sannio*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie przeważnie pospolity od nizin aż w Podhale, gdzie bywa rzadszy. Lata na zrębach lub wilgotnych łąkach leśnych, wypłaszany z traw i krzaków. Pojawia się prawdopodobnie w dwu pokoleniach, t. j. od połowy maja do połowy czerwca i znów w lipcu do połowy sierpnia. Tu i ówdzie zauważono go i przy św. lamp; — ab. *pallida* Stgr., o czarnych nakreśleniach b. słabo zaznaczonych. Strzałków pod Stryjem 10 czerwca (Schil.): — ab. *irene* Btlr., zupełny brak czarnych nakreśleń u ♂♂ na tyln. skdł.

Czarna Struga pod Warszawą ♂ (Krem.); Biłohorszcze (St.), w początkach czerwca i Rzęsna Polska (Ostr.); — ab. *uniformis* Stgr., okazy jednostajnie żółte bez żadnych nakreśleń. Łobzów pod Krakowem 2 ♂♂ w połowie maja (Klem.); Podhorce pod Stryjem w czerwcu i sierpniu (Brun.); — ab. *moerens* Strand, czarne nakreślenia u ♂♂ na tyln. skdł szersze, u ♀♀ prawie zupełnie pokrywają tło tyln. skdł. Zdarzają się tu i ówdzie szczególnie ♀♀ wśród typ. okazów.

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje od jesieni po przezimowaniu do maja na przyziemnych roślinach, jak n. p. *Leontodon*, *Plantago* i in.

Hyphoraia Hbn. (*Arctia* Schrk.).

214. (4207). ***H. aulica*** L. Mało rozprzestrzeniony i nie częsty w maju i czerwcu w okolicach suchych i piaszczystych. Przylatuje i do św. lamp. Toruń, Gdańsk rzad. (Spei.); Krotoszyn w Wielkopolsce nierzad. (Schul.); Jeżewo (Wiz.); Andrzejów pod Łodzią (Krecz.); w okol. Warszawy ex l. i na wrzosowiskach w pobliżu lasów sosnow. (Krecz.); Kielce n. liczny na starym cmentarzu (Bież.); Zawiercie ex l. (Masł.); w ziemi Sandomierskiej na zrębie rewiru Sydzyńskiego rzad. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie posp. (W. i R.); Bolechowice pod Krakowem (Prüff.); Krzemionki pod Krakowem (Nieś.); w dol. Popradu i Wielkiej Roztoki (Schil.); St. Sącz (Viert.); w okol. Lwowa (Now. i in.); Janów pod Lwowem (Roman.); w Jamelnicy w pow. Stryjskim 1 ♀ na łące nad rzeką Stryjem (Brun.); Lackie pod Złoczowem (Świąt.); okol. Stanisławowa ex l. (Werch.); Okopy w widłach Dniestru i Zbrucza (Garb.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski, z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowanin do maja na przyziemnych roślinach, jak: *Rumex*, *Hieracium pilosella* i in., na wrzosowiskach, słonecznych suchych łąkach, gdzie bywa miejscami nawet dość częstą.

Pericallia Hbn.

215. (4241). ***P. matronula*** L. Ten piękny i b. ceniony gatunek pojawia się pojedynczo od połowy czerwca do połowy

lipca b. lokalnie. Tu i ówdzie łowiono go i przy św. lampy. Opalenie, Lubawa, Nowe, Gdańsk, Sopoty i Wrzeszcz (Spei.); W Poznaniu złowiono 1 okaz przy św. lampy elektr.; Leszno ex l. (Vierh.); Brodów pod Środą (Wiz.); w okol. Warszawy 2 okazy, jeden w samej Warszawie, drugi koło Ząbek (Krecz.); w okol. Świtezi w pow. nowogródzkim jedną ♀ leg. Danieyko (Krem.); w Kielcach w Muzeum krajoznawczem znajduje się 1 okaz ♀ z Bielan (leg. Czarnocki); okol. Zawiercia 1 okaz (Isa.); w dobrach staszowskich w ziemi Sandomierskiej 3 okazy (Karp.); Śląsk b. rzad. (Mańk.); Dziekanowice pod Krakowem (Żebr.); Bielany pod Krakowem (Nieś.); Pieniny przy końcu lipca (Now.); dol. Popradu: Ryczanów, Rytro, Wielka Roztoka (Schil.); Zalesie koło Drohobycza (Werch.); Pomiarki w okol. Truskawca złowiono 3 okazy przy św. lamp. elektr. (Jarosz); w okol. Lwowa i Janowa (Werch. Now. i in.); Żółkiew 16 lipca przy św. lampy (leg. Pepłowski); Potylicz (Świąt.); Złoczów przy św. lampy 2 okazy (leg. Jarosz); Podhorce obok Stryja (Brun.) i Strzałków (Schil.); okol. Stanisławowa (Werch.); Szerszeniowce ad Tłuste 1 okaz ♂ wypłoszony z trawy polany leśnej 30 czerwca (Roman.); — ab. *haliciaca* Schille, — *Major alae anteriores unicolore saturate obscuriores, macula prima secundaque confluentibus, macula anguli interiores nulla*». Opisana bliżej w Soc. Entom. rocz. XV, Nr. 15, 1900, p. 113. Schille wyhodował 24 okazów tej odmiany ex ovo w Rytrze w czerwcu 1900 r.; Podhorce pod Stryjem przy św. lampy elektr. (Brun.).

Prócz północ. i południ.-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich sąsiednich krajów Polski.

Gąś. zwyczajnie przezimowuje dwie zimy; żyje na przyziemnych roślinach, ale i na krzakach malin, jakoteż i na wiklinach. Vierhub radzi karmić gąś. liśćmi, n. p. *Leontodon*, *Taraxacum*, które nie powinny być skrapiane wodą, gdyż gąś. chorują wtenczas i giną.

Arctia Schrk.

216. (4201). ***A. caja*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie rozpowszechniony. Pojawia się mniej więcej od ostatnich dni maja, do początkowych dni września. Ćma we dnie dobrze ukryta,

przylatuje w nocy do św. lamp[1]); — ab. *luneburgensis* Machl., jest to odmiana przejściowa do ab. *phantasma* Niepelt, o skdł. przedn. bielejących, a plamach na tyln. skdł. znikających. Sandomierz ex l. (Karp.); — ab. *dealbata* Schultz, skdł. przedn. białe, skąpo brunatno nakreślone, tylne zaś pomarańczowo żółte, o b. słabo zaznaczonych plamach barwy brunatno-szarej. Jeżewo (Wiz.); Sandomierz ex l. (Karp.); — ab. *rubrodorsalis* Schultz, odwłok czerwony bez czarnych prążek. Sandomierz ex l. (Karp.); Worochta ex l. (Kauc.); — ab. *pallens* Schultz, tło przedn. skdł. blado branatno żółte. Jeżewo (Wiz.); Sandomierz ex l. (Karp.); — ab. *lutescens* Tutt (= *flava* Aign.), tylne skdł. nie cynobrowe, lecz żółte. Zawiercie (Masł.); Sandomierz ex l. (Karp.); na Górnym Śląsku rzad. pomiędzy typ. okazami (W. i R.); Podhorce przy św. lampy (Brun.); — ab. *standfussi* Röb., okazy małe z redukcją nakreśleń. Zawiercie ex l. (Masł.); — ab. *confluens* Rbl., plamy tyln. skdł. połączone, a białe nakreśl. przedn. skdł. zredukowane. Jeżewo (Wiz); Zawiercie (Masł.); Sandomierz ex l. (Karp.); Czarny Dunajec i Piwniczna ex l. (Klem.); Lwów ex l. (Garb. i St.); Potylicz (Świąt.); Strzałków (Schil.); — ab. *auripennis* Btlr., skdł. tyln. i odwłok żółte. Sandomierz ex l. (Karp.); Lwów ex l. (St.). Odmianę tę łatwo wyhodować, przez dodanie soli do wody, w której tkwi roślina służąca za pokarm gąś. Najlepiej nadaje się do tego celu *Lamium album*; — ab. *aurantiaca* Klem.[2]) — «*Differt ab ab. confluenti Rbl. colore aurantiaco alarum posteriorum*». Nakreślenia skdł. przedn. zredukowane; skdł. tylne pomarańczowe,

---

[1]) Isaak opisuje ciekawe zjawisko, jakie przypadkiem zauważył. Podaje on, iż motyl dotknięty w okol. głowy, zgina głowę i przedtułowie ku dołowi, przez co kołnierz ustawia się pionowo do pierścieni ciała i równocześnie odsłania się rodzaj okularów, na przedn. części mesothoraxu barwy jaskrawo-czerwonej, które posiadają w pośrodku każdego oczka małą czarną okrągłą plamkę. Przy następnem silniejszem podrażnieniu ćmy, n. p. szturknięciu od przodu głowy, te dwie czarne plamki zabłysną światłem zielonem, co zauważyć można tylko w ciemności. Świecenie to trwać może kilkanaście sekund. Po zgaśnięciu światełek «nasrożona» postawa przedn. części ciała trwa dłużej (do jednej minuty). Motyle obojga płci reagują w ten sposób kilkakrotnie drażnione raz po razu. Ta zdolność świecenia służy zapewne ćmie do odstraszania nieprzyjaciela. Dokładniejszy opis patrz: Isaak: Ein Fall von Leuchtfähigkeit bei einem europäischen Grossschmetterling. (Biologischer Zentralblatt Bd. XXXVI, Nr. 5, 1916).

[2]) Bliższy opis w Spraw. Kom. Fizjogr. Akad. Um. t. 46, str. 18.

czarne plamy na nich są zlane w trzy duże plamy nieregularne. 1 okaz tej odmiany ex l. Nowy Sącz (Klem.); — ab. *juncta* Bież. — «*Nigrae maculae alarum posteriorum junctae*». Plamy na skdł. tyln. liczniejsze i nieregularnie pomiędzy sobą połączone. (Dokładniejszy opis w Pol. Pis. Entom. t. 3, zesz. 3, tabl. 1, fig. 3); — ab. *quasimonochromica* Bież. — «*Alae anticae fuscae cum obscurioribus maculis, alae posticae prope nigrae; abdomen coloris aurantiae cum nigris maculis*». — Siąg skdł. 31 mm. Przed. ochrowo brunatne, a nakreślenia u typ. okazów białe, występują tu w kolorze brunatnym, ciemniejszym od brunatnego tła skdł. Tylne skdł. są brunatno-czarne, o mało widocznych czarnych plamach. Odwrotna strona skdł., podobna do wierzchnej. Od ab. *obscura* Coch. różni się tem, że skdł. przedn. nie są jednostajnie brunatne, gdyż rysunek wyróżnia się od tła. Okaz taki wyhodowano z gąś. znalezionej w Kobylepolu pod Poznaniem w lipcu. (Pol. Pis. Entom., Lwów, tom 3, zesz. 3); — ab. *zimnyi* Szulczewski — «Swem ubarwieniem przypomina ab. *quasimonochromica* Bież. Różni ją kilka małych plamek białych w pobliżu brzegu zewnętrznego i ciemno brunatne plamki, zajmujące miejsce białych na skdł. przedn. Brunatne, z czarnemi plamkami, skdł. tylne, posiadają nasadę żółtą; również żółtym jest brzeg przedni i trzy małe plamki przy brzegu tylnym. Boki brunatnego z czarnemi plamkami odwłoka, są czerwonawo-żółte. Podobna aberacja, opisana przez Gaucklera, nie posiada białych i brunatnych plamek na skdł. przedn.» — 1 okaz takiej ♀ wyhodowanej z gąś. znajduje się w zbiorze Zimnego w Poznaniu; rysunek zaś w Pol. Pis. Entom., t. IV, zesz. 4, Lwów 1925, p. 252, fig. 2. — ab. *similis* Szulczewski, «odznacza się ciemno-brunatnemi plamkami, które zajmują miejsce znacznie zredukowanych plamek, głównie w części końcowej skdł. przedn. Tem różni się od ab. *clarki* Tutt.»[1]) 1 ♀ tej aberacji znajduje się w zbiorze Zimnego w Poznaniu, złowiona pod Mosiną (Wielkopolska).

Wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. pospol. żyje po przezimowaniu do czerwca na różnych niskich przyziemnych roślinach, ale i na krzakach.

217. (4203). ***A. villica*** L. Występuje w całej Polsce prócz Tatr, ale nie wszędzie częsty, w maju i czerwcu. Pojawia się przy

[1]) Pol. Pis. Entom. T. IV. zesz. 4, 1925, str. 252.

św. lamp, na murach, parkanach i płotach ogrodów, cmentarzy i t. p.; — ab. *contracta* Schultz, plamy skdł. tyln. łączą się w poprzeczne wstęgi. Lwów 1 ♀ (Klem.); Tarnopol ex l. (Roman.); — ab. *brunnescens* Schultz, tylne skdł. czarno-brunatne. Okaz zbliżony do tej odmiany wyhodowano z gąś. w Warszawie (Krem.); — ab. *confluens* Romanoff, plamy skdł. przedn. ze sobą połączone. 1 okaz takiej aberacji wyhodowano w Sandomierzu (Karp.). Trzy inne aberacje: — ab. *angelica* Bsd., plamy na skdł. przedn. cytrynowe, nie białe; — ab. *illustris* Schulz, czerń na przedn. i tyln. skdł. bardzo zredukowana; i — ab. *pallida* Schultz, przedn. skdł. szare, leg. Rykow, Warszawa (Krem.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. po przezimowaniu żyje do końca maja na różnych niskich roślinach, jak *Lamium* i in. w słonecznych miejscach, najchętniej pod płotami i parkanami, gdzie pod belkami oprzędza się i przemienia w poczwarkę.

218. (4215). ***A. hebe*** L. Prócz Tatr rozmieszczony na całym obszarze Polski. B. niejednakowy, co do częstości występowania w pewnych miejscowościach jest zwyczajny, w innych pojawia się pojedynczo lub jest nawet b. rzadki. Pojawia się od połowy maja do końca lipca i przylatuje do św. lamp. Ćma ta, jak zresztą i wiele jej pokrewnych, zupełnie niepodobna do otoczenia i jaskrawością swych barw wybitnie się odróżniająca od piasku czy traw, na których siedzi, chroni się przed nieprzyjaciółmi wydzielaniem cuchnącej cieczy; — ab. *lugens* Schultz, przedn. skdł. o nadmiernie rozwiniętych czarnych wstęgach i plamach. Jeżewo (Wiz.); — ab. *melana* Bież. — «*Alae anticae nigrae, alae posticae quoque nigrae sed medio loco macula semilunaris rosea et basi rosea*». Siąg skdł. 21 mm., wszystkie skdł. czarne, przyczem przednie z niebiesko-zielonym połyskiem; tylne skdł. mają w pośrodku plamkę różową, złożoną z trzech plamek w kształcie księżyca zwróconego stroną wypukłą do nasady skdł., spód skdł. odpowiada stronie wierzchnej; całe ciało również czarne. Okaz wyhodowany z gąś. znalezionej razem z innemi i hodowanej w tych samych warunkach w kwietniu w Mosinie pod Poznaniem przez J. Zimnego. (Pol. Pis. Entom. t. 3, z. 3, 1924); — ab. *albedina* Sit., — «♂ *al. post. albis, nigromaculatis, abdomine brunneo-nigro*» — «tylne skdł. są zupełnie koloru białego. Przednie skdł. czarne z pięciu szerokiemi białemi, pomarańczowo obwie-

dzionemi poprzecznemi opaskami. Piąta opaska nie dotyka bezpośrednio krańca skdł., lecz łączy się z czwartą zapomocą biało wypełnionej komórki III_3 IV_1, a częściowo i $III^2/_3$. Tylne skdł. koloru czysto białego z czarnym krańcem i dwiema czarnemi plamami, komórką III_3 IV_1 oddzielonemi. Na żyłce poprzecznej widnieje malutka półksiężycowata plamka. Całe ciało brunatno-czarne, bez śladu czerwonego zabarwienia. Odmiana ta jest nowym przykładem częściowego albinizmu, motyla o tyln. skdł., zwykle czerwono zabarwionych». (Spraw. Kom. Fizjogr. T. 44, 1900). — Pieniny, 1 okaz ♂ tej aberacji pochodzi ze Słomiany (pow. limanowski); — ab. *semialba* Masł., — «*Alae posticae colore albo; solum basi rosea*». Tło skdł. tyln. biało-żółtawe, nasada i brzeg pachowy skdł. blado czerwone. 2 ♂ ex l. w maju 1916 r. Kielce (Masł., Pol. Pis. Entom. t. 2, z. 3).

Występuje również we wszystkich sąsiednich krajach Polski.

Gąś. po przezimowaniu żyje do maja wśród podobnych warunków, jak gąś. poprzedn. gatunku, t. j. na niskich przyziemnych roślinach, n. p. *Hieracium pilosella*, *Achillea*, *Euphorbia* i in., porastających suche ugory.

Callimorphinae.

Callimorpha Latr.

219. (4245). ***C. dominula*** L. Wszędzie prócz Tatr w Polsce rozmieszczony. Pojawia się na zrębach, łączkach leśnych, brzegach lasów liściastych o podłożu raczej wilgotnem, w pewne lata bywa częstszy, w inne rzadki. Lata w dzień wypłoszony z krzaków malin i in., mniej więcej od połowy czerwca do pierwszych dni sierpnia; — ab. *hamelensis* Pflümer, ma wszystkie plamy na skdł. przedn. białe. Białowieża (Prüff.); Zawiercie (Masł.); okol. Stryja (Brun.); — ab. *conferta* Schultz, plamy na skdł. przedn. zlewają się ze sobą nieregularnie. Podhorce obok Stryja (Brun.); — v. *bithynica* Stgr., plamy na skdł. przedn. są żółtobrunatne i zredukowane, a czarne nakreślenia na skdł. tylnych zwiększone (melanizm). G. Śląsk okazy przejściowe (W. i R.); Nowosiółki pod Złoczowem (Świąt.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. po przezimowaniu żyje do maja na różnych niskich roślinach, jak pokrzywa *(Urtica)* i in., ale i na krzakach iwy *(Salix caprea)*, malin *(Rubus)* i na osice *(Pop. tremula)*. Poczwarki powinny przebywać stale w wilgotnej ziemi, bo inaczej wysychają.

220. (4248). ***C. quadripunctaria*** Poda (= *hera* L.) Występuje przeważnie w okol. podgórskich od połowy lipca do połowy sierpnia. Lata w słoneczne dnie na brzegach zarośli, skalistych stokach, w pobliżu potoków, lub rowów wilgotnych. Poza kilkoma miejscami w Małopolsce: Tatry (Now.), okol. Dynowa, Karolówka (Roman.), Bolechowa (Kauc.), Nagrabie koło Rohatyna, góra Kurmanka (Ostr.), Podola (Werch.), okol. Kut, Tudjowa pod Sokulskiem (leg. Pluciński), Zaleszczyki (Świąt.), wykazano tylko 1 ♀ z Kielc (Słaszcz.), a Bieżanko wspomina, iż kilka okazów znajduje się w Muzeum Krajoznawczem w Ojcowie. Bracia Mańkowscy wymieniają go ze Śląska.

Prócz Prus Wschodn. i Litwy, gdzie bywa b. rzadki, występuje w pograniczu południ.-wschodn., południowem i południ.-zachodn.

Gąś. należy do gąsienicożernych; po przezimowaniu żyje do czerwca na niskich roślinach. Według Schmid'a, łatwa do chowu; w zimie należy ją karmić sałatą.

Nyctemerinae.

Hipocrita Hbn.

221. (4255). ***H. jacobaeae*** L. W całej Polsce rozmieszczony, jednakowoż lokalny i nie pospolity, na zrębach, łąkach leśnych i zboczach porosłych rośliną *Senecio jacobaea* - Starzec. Pojawia się mniej więcej od drugiej połowy maja, do pierwszych dni lipca. Lata i w dzień pojedynczo, tu i ówdzie wypłoszany z traw i ziół na zrębach. W Tatrach pospolity (Nieś.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. nierzadka, żyje gromadnie w lipcu i sierpniu na *Senecio* tak w nizinach, jak i w wysokich górach (Zakopane, Roman.), jakoteż i na *Tussilago farfara* (Nieś.).

Erica i t. p.

Lymantriidae.

Dasychira Stph.

222. (900). ***D. selenitica*** Esp. Motyl, którego ♂♂ podobnie jak i u pokrewnych gatunków, latają także w dnie słoneczne w godzinach przedpołudniowych. Pojawia się w okolicach bardziej piaszczystych, na zrębach i wrzosowiskach, jest rzadki i z niewielu okolic Polski wykazany. Grudziądz, Smażyno, Sopoty, Gdańsk i Wrzeszcz (Spei.); w okol. Wilna gąś. (Prüff.); Kobylepole pod Poznaniem kilka okazów, a 1 okaz złowiono przy św. elektrycznem (Schum.); G. Śląsk: Tarnowskie Góry, lokalny (W. i R.); Bielsko na Śląsku Ciesz. (Skala); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Sandomierza b. rzad. (Karp.); w Małopolsce z wyjątkiem Olchowej (Scheff.), wykazany tylko z wschodn. części, a to z okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.), Potylicza (Świąt.) i Lubyczy Królewskiej (Roman.).

Z krajów sąsiednich Polski wymieniony tylko z północnego i południ. pogranicza, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. szczególnie w jesieni, b. pospolita, żyje na różnych niskich roślinach i krzakach, jak n. p. *Onobrychis*, *Lathyrus*, *Calluna*, *Salix caprea* i wiele in. Po przezimowaniu bywa bardzo rzadka, gdyż w czasie zimowania, jakoteż przepoczwarczania się w kwietniu wiele ich ginie. Birschke n. p. obserwował w r. 1878, jak pewien gatunek wszy (*Jalla dumosa* L.), napadł na przezimowane gąś. *D. selenitica* i zniszczył je [1]).

223. (904). ***D. fascelina*** L. Rozmieszczony na całym obszarze Polski, z wyjątkiem północno-wschodn. wojew., skąd go dotychczas nie wykazano. Bywa lokalny i niepospolity. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do początkowych dni sierpnia. Tu i ówdzie łowiono go i przy św. lamp; — ab. *laricis* Schille, — *dilutior cinerea fere unicolor* — prawie jednostajnie jasno popielaty z zanikiem wszelkich nakreśleń. Takich okazów wyhodował Schille [2]) 24 sztuk z gąś. karmionych modrzewiem *Larix*

---

[1]) Entom. Nachrichten von Katter VII, 1881, p. 52, także Speiser, Biologische Bagatellen (Entom. Jahrb. Kranchers, VIII Jahrg., 1899, p. 134).

[2]) Societas entomol. XIV.

europaea. W katalogu Staudingera i Rebla podano mylnie tę aberację jako synonim aberacji *obscura* Zett., która jest — *obscurior*, *fere unicolor*. — Okazy zbliżone do ab. *laricis* Schille, otrzymano również z hodowli w Sandomierzu (Karp.).

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem połudn. wschodu.

Gąś. typ. formy żyje od jesieni do końca maja na różnych drzewach liściastych, jakoteż niskich roślinach, jak *Calluna*, *Trifolium*, *Vaccinium* i in.

224. (907). ***D. abietis*** Schiff. Gatunek w Polsce b. rzadki i b. lokalny, w czerwcu i lipcu. Z okol. Wilna ex l. (Dampf.); z okol. Katowic (W. i R.); w okol. Staszowa w rewirze Podklasztornym w ziemi Sandomierskiej, pojawia się w jodłowych zagajnikach n. częsty w lipcu (Karp.).

Poza północnem pograniczem, wymieniają go tylko z Bukowiny, Czech i Moraw.

Gąś. żyje od jesieni do maja na drzewach szpilkowych. Chów jej w domu nie udaje się, gdyż młode gąś. wylęgłe z jaj, muszą otrzymywać młodziutkie szpilki ze szczytowych pędów, a starych, twardych szpilek nie tykają.

225. (908). ***D. pudibunda*** L. W całej Polsce rozmieszczony i n. rzad. w maju i czerwcu, przylatuje i do św. lamp; — ab. *juglandis* Hbn., głowa, przedtułowie, jakoteż nasada skdł. przedn. jasno popielate, a nakreślenia skdł. intensywniejsze. Kilkanaście okazów ex ovo wyhodował Schille; — ab. *concolor* Stgr., skdł. przedn. jednostajnie ciemno-popielate. Gdańsk 6 okazów ex l. (Grentzenberg); Warszawa wśród typ. (Słaszcz.); Rytwiany ex l. (Karp.).

W całem sąsiedztwie Polski znany.

Gąś. żyje w lecie na różnych liściastych drzewach, nawet na *Robinia pseudacacia* i *Juglans regia*.

Hypogymna Hbn.

226. (879). ***H. morio*** L. B. rzad. Nawojowa koło Sącza 19 maja (Klem.); Poznanka Gniła w okolicy Tarnopola w czerwcu 1 okaz i w Czerniejowie w okol. Stanisławowa w ostatnich dniach maja 1 okaz ♂ (Werch.); w dębinie Sinkowskiej nad Dniestrem na wschód od Zaleszczyk (Wierz.).

Poza granicami Polski wymieniają go tylko z połudn., połudn.-wschodn. pogranicza i z Czech.

Gąś. po przezimowaniu żyje do maja na *Lolium perenne* i in. trawach.

Orgyia O.

227. (884). ***O. gonostigma*** F. Lokalny, jednakże n. rzad., ale mniej częsty od następnego gatunku. Pojawia się w Polsce w dwu pokoleniach, t. j. w czerwcu i lipcu i poraz drugi w jesieni; — ab. ♀ *flavescens* Masł., — «*Femina colore albido-flavescente*»; — są to ♀♀ blado żółtawe, zamiast ciemno-szarych. Ex l. Kielce, Warszawa (Masł.); Lwów (Kauc.).

Wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje wczesną wiosną i w lecie na liściastych drzewach, na krzakach róż, malin i na niskich roślinach, n. p. *Vaccinium* itp.

228. (886). ***O. antiqua*** L. Pospolitszy od poprzedniego gatunku. Pojawia się w całej Polsce, tak w dolinach, jak i w górach (Tatry, Nieś.), wczesną wiosną i jesienią; ♂♂ latają w słoneczne dnie; — ab. ♂ *infernalis* Rbl., ♂♂ znacznie ciemniejsze z zanikiem nakreśleń. Takie okazy zdarzają się tu i ówdzie wśród typ. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Kraków ex l. (Klem.); Strzałków ex l. (Schil.); Lwów ex l. z modrzewia (Roman.); — ab. ♂ *dilutior* Schultz, należą tu ♂♂ blade. Rytro (Schil.); — v. *modesta* Heyne, jednostajnie szaro brunatny z bardzo zatartym rysunkiem. Olchowa 10 lipca (Scheff.).

Również w całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gatunku. Jaja zimują.

Arctornis Germ.

229. (923). ***A. l-nigrum*** Müll. Rzadki. Pojawia się w czerwcu i w lipcu, przylatuje też do św. lamp Woj. pomorskie: Kartuzy, Gdańsk, Sopoty (Spei.); w okol. Poznania: Wąsowo 1 okaz na pniu buka 15 lipca, Puszczykowo, Rawicz (Benn. i in.), Jeżewo (Wiz.), Gostyń (Stch. in litt.); Suwalszczyzna (Elleder). W Małopolsce wszędzie od Krakowa, aż po Okopy św. Trójcy, w widłach Dniestru i Zbrucza.

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na liściastych drzewach i krzakach.

Stilpnotia Westw. et Humphr.

230. (925). ***S. salicis*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie b. pospolity w czerwcu, lipcu, do połowy sierpnia, gdzieniegdzie nawet i we wrześniu (drugie pokol.). Przylatuje też do św. lamp.

We wszystkich krajach ościennych Polski również pospolity.

Gąś. po przezimowaniu występuje niekiedy w tak dużych ilościach, szczególnie na przydrożnych topolach i wierzbach, iż je zupełnie z liści ogołaca.

Lymantria Hbn.

231. (929). ***L. dispar*** L. Jedna z najpowszechniejszych prządek w całej Polsce z wyjątkiem Tatr. ♂♂ latają w słoneczne dnie od czerwca do połowy września, jakoteż przylatują do św. lamp. Zauważono, iż w miejscowościach, w których ten gatunek w pewnym roku masowo występuje, w roku następnym prawie zupełnie zanika i to na przeciąg kilku lat (Spei.); — ab. *disparina* Müll., z zanikiem nakreśleń. Lwów (St.); — ab. *bordigalensis* Mab., forma karłowata. Podlasie (Krem.); Rytwiany ex l. (Karp.); Podhorce przy św. lampy elektr. (Brun.); — ab. *major* Fuchs, okazy b. duże. Tu i ówdzie wśród typ. i ex l.; — ab. *unifascia* Schultz, ♀♀ bez nakreśleń, z wyjątkiem jednej przepaski w środku skdł. 1 okaz Lwów ex l. 12 sierpnia (Kauc.); — ab. *destrigata* Klem. — «*Alae anter. strigis tantum in margine antico et interno bene expressis ceterum extinctis*». — Z linji poprzecznych skdł. przedn. pozostają tylko początki przy obu brzegach przeciwległych, w kształcie ciemnych plam (wyraźniej u ♀♀). 2 okazy ♂ i ♀ ex l. w lipcu, Nowy Sącz (Klem.).

Poza Polską znany w całym obszarze palaearktycznym.

Gąś. wszędzie b. pospolita, tak w ogrodach, jak i w lasach. Występuje niekiedy jako szkodnik. Żyje na wiosnę na wszystkich liściastych drzewach. Znajdowałem gąś. nawet na akacji (Roman.). Jaja zimują.

232. (931). ***L. monacha*** L. Spostrzegany w całym kraju z wyjątkiem Tatr. Pojawia się wszędzie, przeważnie w lasach szpilkowych, na pniach drzew w lipcu i sierpniu, w pewne lata b. licznie, w inne pojedynczo, zarówno w nizinach, jak i w górach; ♂♂ przylatują do św. lamp; — ab. *nigra* Frr., okazy ściemnione na obu parach skdł. szczególnie w środkowem polu; tworzą one przejście do — ab. *eremita* O., u których skdł. jakoteż odwłok stają się ciemno-popielate z zanikiem białego tła. Obie powyższe odmiany zdarzają się tu i ówdzie wśród typ. okazów, ale bywają rzadsze, niekiedy zaś są dominującą formą w danej okolicy; — ab. *atra* Linst., ma skdł. przedn. i odwłok zupełnie czarne, tylne również przyciemnione. Ex l. z okol. Piotrkowa (Isa.); w Zbuczynie na Podlasiu 1 okaz ♂ (Krem.); Lwów ex l. (St.); — ab. *flavoabdominalis* Schultz, odwłok żółty, zresztą okazy o typ. zabarwieniu. Ex l. gąś. z okol. Rzeszowa (Kauc.); — ab. *obsoleta* Schultz, z redukcją nakreśleń, szczególnie w środkowem polu. Zawiercie (Masł.).

W krajach sąsiedn. Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje po przezimowaniu aż do czerwca, przeważnie w lasach szpilkowych, ale nie pogardza liśćmi drzew liściastych, z powodu czego bywa niekiedy w pewnych okolicach istną plagą. Gąś. znajdowano na dębach, topolach, a nawet w sadach na jabłoniach.

Ocneria Hbn.

233. (938). ***O. detrita*** Esp. Rzadki i mało rozmieszczony. Pojawia się w lipcu. Przylatuje też do św. lamp. Leszno w Wielkopolsce b. rzad. (Vierh.). W okol. Warszawy na ogół należy do rzadkości. W Żwirze pod Miłosną bywa pospolity (Krecz.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej przy św. lampy 19 czerwca b. rzad. (Karp.); Olchowa w Karpatach (Scheff.); Brody (Klem.).

Poza granicami Polski, wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje gromadnie od ostatnich dni maja i w czerwcu na młodych krzakach dębowych.

Porthesia Steph.

234. (919). ***P. similis*** Fuessl. Powszechny w całej Polsce prócz Tatr od połowy czerwca do połowy sierpnia, zarówno

w ogrodach, jak i w lasach. Łowiono go na przynętę, jakoteż przy św. lamp. Pojawia się tak w nizinach, jak i w wysokich górach (Pieniny, Now.); — ab. *auriflua* Hbn., posiada 3 kropki na skdł. przedn. przy brzegu pachowym i jedną u nasady skdła. Strzałków przy św. lampy (Schil.); — ab. *nyctea* Gr., z jedną tylko kropką przy brzegu pachowym i jedną u nasady skdł. Wśród typ. w okol. Stryja (Brun.).

We wszystkich krajach ościennych Polski znany.

Gąś. żyje w jesieni i malutka zimuje w oprzędach. Na wiosnę pojedynczo na liściastych drzewach, tak w lasach (szczególnie na *Rhamnus frangula*), jak i w sadach, gdzie wyrządza niekiedy szkody w drzewach owocowych. Nigdy jednak nie pojawia się w tak wielkich ilościach, jak gąś. następnego gatunku.

Euproctis Hbn.

235. (913). ***E. chrysorrhoea*** L. Pospolitszy od poprzedniego gatunku i równocześnie z nim pojawiający się na całym obszarze Polski z wyjątkiem Tatr. Przylatuje też do św. lamp. W pewne lata b. liczny, szczególnie w sadach; — ab. *punctigera* Teich., z wieloma czarnemi kropkami, szczególnie u ♂♂. Często między okazami typ.; — ab. *punctella* Strand, z jedną lub dwiema czarnemi kropkami. Rzadziej wśród typ.; — ab. *nigrosignata* Bandermann, kropki czarne zlewają się w podłużne kreski. Kieleckie: aleja na Karczówkę 20 lipca (Bież.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. podobnie jak poprzedniego gatunku, zimują we wspólnym oprzędzie, a z wiosną opuszczają gniazdo i rozpraszają się niekiedy masowo, ogałacając w sadach drzewa z liści. Żyją też na tarninach i na dębach. Włosy gąś. wywołują, podobnie jak włosy gąś. *Thaum. processionea*, obrzęki na ludzkiej skórze[1]).

Thaumetopoeidae.

Thaumetopoea Hbn.

236. (874). ***T. processionea*** L. W Polsce b. rzad. Pojawia się w lipcu aż do września. Schultz zauważył kilka pro-

[1]) Artault de Vevey, Trois observation de stomatique érucique provoqué par les chemilles de *Liparis chrysorrhoea* L. (C. R. Soc. Biologie, v. 2, 1901).

cesyj, t. j. wędrówek gąsienic w Mosinie i w parku Wiktorja w okol. Poznania. Z zebranych tamże gąś. otrzymał motyle. Leszno n. częsty (Vierh.). Z Lubelskiego wymienia go Kreczmer, a z Olchowej w Karpatach podaje Scheffner od sierpnia do września.

Autorowie krajów sąsiednich Polski, wymieniają go tylko z Brandenburgji, Czechosłowacji i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i w czerwcu tylko na dębach; żeruje nocą. Na dzień wędruje gąś. «procesjami» do gniazda, sporządzonego z wspólnego pierwotnego oprzędu, na jakiejś gałęzi dębowej innego pnia dębu, czasem dość odległego od tego, na którym żerują nocą. Ten charakterystyczny tryb życia gąś., t. j. owe wędrówki (procesje), spowodowały nazwę tego gatunku.

237. (876). ***T. pinivora*** Tr. Również b. rzadki i lokalnie w Polsce się pojawiający. Speiser wymienia go z półwyspu Helu i z Sopot. Z Wielkopolski wymieniają go z miejscowości: Rawicz (Benn.); Leszno n. częsty (Vierh.). Karczewski podaje, iż zauważył 2 ciągi (wędrówki) gąsienic, jeden jeszcze w r. 1910, drugi 27 lipca 1914 r. Wize widział wędrówkę gąsienic w Jeżewie. Motyle pojawiają się w maju i czerwcu.

Z pogranicza Polski znany tylko z Brandenburgji i ze Śląska.

Gąś., które żyją w lecie tylko w lasach szpilkowych, niekiedy pojawiają się masowo podobnie jak gąś. poprzedn. gatunku i wtedy wyrządzają znaczne szkody w lasach. W sierpniu są już gąś. dorosłe. Poczwarka zimuje. Włosy gąś. obu powyższych gatunków, które jak wiadomo, w dotknięciu ze skórą ludzką powodują nieznośne swędzenie i obrzęki, bywają niesione wiatrem, czasem w bardzo odległe miejsca.

Lasiocampidae.

Malacosoma Hbn.

238. (956). ***M. neustria*** L. Z wyjątkiem Tatr, powszechny na całym obszarze Polski. Pojawia się mniej więcej od połowy czerwca do pierwszych dni sierpnia w pewne lata b. licznie, szczególnie w sadach owocowych, przylatuje też do św. lamp. Gatunek b. zmienny w ubarwieniu; występuje w przeróżnych kombinacjach, od jasno-żółtawych (forma *flava*), aż do ciemno-brunat-

nych (forma *brunnea*), to też Tutt wyróżnia około 27 aberacyj. Za formę typ. uważać należy okazy czerwono-brunatne; — ab. *unicolor* Aign., jednobarwna bez przepasek. Rzadka. G. Śląsk (W. i R.); okol. Lwowa (St.); — ab. *maculifera* Kol., należą tu okazy, u których z pręg poprzecznych skdł. przedn. pozostaje tylko plama na brzegu ramiennym. Lwów ex l. (St.); — ab. *confluens* Selys, pręgi na skdł. przedn. wzajemnie się dotykają w jednym punkcie; — ab. *virgata* Tutt, pole pomiędzy pręgami ciemniej wypełnione; — ab. *fracta* Tutt, pole środkowe przerwane. Te trzy ostatnie aberacje zdarzają się tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *quercus* Esp., okazy jasno-żółte z poprzecznemi pręgami. Zawiercie (Masł.); — ab. *ochracea-confluens* Tutt, jasne, ale bez pręg. Kraków (Prüff.); — ab. *ochracea-unicolor* Tutt, ochrowo-żółte i bez pręg. Zawiercie (Masł.); — ab. *concolor* Grünberg, okazy brunatno-żółte, bez przepasek. Podhorce (Brun.); — ab. *vulgaris* Borkh., tło skdł. jednostajnie czerwono-brunatne z wyraźnemi pręgami. Zawiercie wśród typ.; 1 ♂ ex l. z Brzuchowic (Kauc.); — ab. *pyri* Scop., tło rdzawo-brunatne z jasnemi pręgami; nierzadki wśród typ.; — ab. *rufa-unicolor* Tutt, rdzawo-brunatne z zanikiem pręg. Wilno i Rudziszki (Prüff.); Zawiercie (Masł.); N. Sącz ex l. (Klem.); Podhorce (Brun.).

Poza Polską znany w całym palearktycz. obszarze.

Gąś. *Pierściennicy* należą do największych szkodników w sadach. W pewne lata występują masowo i ogołacają drzewa owocowe zupełnie z liści. Żyją w maju i czerwcu i na innych liściastych, jak n. p. *Corylus* i t. p.

239. (957). ***M. castrensis*** L. Znacznie rzadszy od poprzedniego gatunku i b. lokalnie się pojawiający w lipcu. Gdańsk rzad. (Spei.); okol. Wilna (Prüff.); okol. Poznania pojedynczo (Schul.); Leszno rzad. (Vierh.); okol. Buka na zach. od Poznania (Wiz.); Jeżewo (Wiz.); Winnogóra (Mańk.); w okol. Łodzi znaleziono gniazdo gąś. (Krecz.); okol. Zawiercia, Pilicy i Ząbkowic rzad. (Masł.); Rytwiany rzad. (Karp.); Olchowa w Karpatach (Scheff.); Hołosko pod Lwowem kilka okazów (Werch.) i ex l. (St.).

Wszędzie poza granicami Polski znany, z wyjątkiem środkowo wschodn. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na młodych pędach *Betula alba* (Garb.) i drobnych roślinach, jak n. p. *Euphorbia cyparissias*, *Erica* i t. p.

240. (958). ***M. franconica*** Esp. Kreczmer podaje, iż E. Korb otrzymał 1 ♀ z lasów pod Łodzią.

Z sąsiedztwa Polski wymieniają tylko Pomorze niemieckie.

Gąś. żyje gromadnie w maju i czerwcu na drobnych roślinach, jak *Rumex*, *Plantago* i in.

Trichiura Steph.

241. (960). ***T. crataegi*** L. Motyl w całej Polsce rzadki. Pojawia się mniej więcej od połowy sierpnia do końca września Przylatuje i do św. lamp; — ab. *pallida* Tutt, okazy bledsze od typ. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. bywa częstsza od motyla. Żyje w maju i czerwcu na głogach, śliwach, ale i na innych drzewach liściastych, jak: dąb, brzoza, wierzba, leszczyna i in.

Poecilocampa Steph.

242. (962). ***P. populi*** L. Jedna z najpóźniej pojawiających się prządek. Spostrzegana w całym kraju, ale pojedynczo, na pniach drzew, na parkanach i przy św. lamp w jesieni, t. j. od końca września do pierwszych przymrozków, tak w nizinach, jak i w górach.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje na wiosnę na wszystkich liściastych drzewach. Viertl podaje czas życia gąś. od czerwca do końca października.

Eriogaster Germ.

243. (963). ***E. rimicola*** Hbn. W Wejherowie (woj. pomorskie), wyhodowano jeden okaz ex l. strzęsiony z dębu 11 czerwca 1862 r. Obecnie okaz ten znajduje się w Gdańskiem Muzeum. Kremky podaje, że w czerwcu 1918 r. gąś. tej prządki pojawiły się licznie w Piasecznej pod Warszawą na starych dębach. Z tejże hodowli otrzymano piękne okazy tej u nas b. rzadkiej prządki. Okolice Buka na zachód od Poznania (Wiz.); w rewirze Turskim w ziemi Sandomierskiej 1 okaz 10 październ. (Karp.).

W krajach sąsiednich Polski wymieniono ten gatunek tylko z niemieckiego Pomorza, z Czechosłowacji, z południ. pogranicza bez Bukowiny i z Białorusi.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na starych dębach.

244. (964). ***E. catax*** L. Poza miejscowością Winnogóra, wymienioną w spisie motyli braci Mańkowskich, gatunek ten znany tylko z Małopolski. Barcice w dolinie Popradu ex l. Motyle z jednej i tej samej hodowli, wylęgały się jedne we wrześniu tego samego roku, inne w maju następnego roku (Schil.); Nowy Sącz i Rożnów w sierpniu rzad. (Klem.); Olchowa pod Liskiem wrzesień i początek października, rzadziej wiosną (Scheff.); Rzeszów (Schait.); Lwów ex l. 18 września (Now.). Jeden okaz ♀ niewiadomego pochodzenia znajduje się w zbiorze Werchratskiego w Muzeum Ruskiem we Lwowie.

Z krajów ościennych Polski gatunek ten wykazano tylko z Brandenburgji, Czech, południ. pogranicza bez Bukowiny i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu, podobnie jak gąś. poprzedniego gatunku, t. j. we wspólnym oprzędzie, na krzakach tarnin, głogów, ale i na drzewach liściastych, jak brzoza, dąb, topola i in.

245. (965). ***E. lanestris*** L. Motyl rozmieszczony na całym obszarze Polski, z wyjątkiem Tatr, bywa jednak rzadki i pojedynczo spotykany, wczesną wiosną, t. j. w marcu i kwietniu, rzadziej w jesieni. Tu i ówdzie łowiono go przy św. lamp; — v. *senecta* Graes. i — ab. *aavasaksae* Teich. Po kilka ♂♂ z typ. w okol. Warszawy (Krecz.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od maja do jesieni towarzysko w gniazdach na wszystkich krzakach i drzewach liściastych. W swych charakterystycznych gniazdach, kształtu dużej gruszki, zawieszonej na gałęzi drzewa, gromadzą się gąś. na czas wylinek. W miarę swego wzrostu, powiększają gąś. owe gniazda od wielkości kurzego jaja aż do wymiarów dużego woreczka, mającego około 25 cm wysokości, a 10 cm. średnicy w swym grubszym końcu (Schil.). Chów w mieszkaniu daje b. słabe rezultaty, gdyż poczwarki wysychają. Poczwarki leżą przez kilka, a nawet więcej niż 6 lat (Spul.).

Lasiocampa Schrk.

246. (970). ***L. quercus*** L. Gatunek dość zmienny w ubarwieniu i wielkości, pojawia się w całym kraju pojedynczo [1]) w lipcu i sierpniu, niekiedy już i w drugiej połowie czerwca, tak w nizinach, jak i w górach. ♂♂ latają zarówno w dnie słoneczne w godzinach przedpołudn., podobnie jak ♂♂ innych im pokrewnych gatunków, jakoteż nocą zwabione św. lamp elektr. Z pośród przeróżnych odmian występują w Polsce następujące: — ab. *curvata* Tutt, z wąską żółtą środkową wstęgą ex l. Rytwiany (Karp.); — ab. ♂ *basipuncta* Tutt, z wyraźną żółtą plamą u nasady skdł. przedn. Ex l. z typ.; — ab. ♀ *virgata* Tutt, ♀♀ z wyraźnemi jasnemi pręgami. Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); — v. *alpina* Frey, okazy ciemniejsze od typ. w obu płciach. Worochta (Świąt.); Mikuliczyn w czerwcu (St.); — v. *callunae* Palm., okazy przejściowe do poprzedn. odmiany. Gąś. tej odmiany mają żyć wyłącznie na *Calluna vulg.* Czarny Dunajec (Stch.); Tatry (Nieś.); Górny Śląsk ex l. (W. i R.); Rytwiany ex l. (Karp.); — form. *russica* Grünbg., okazy przypominające poprzednie odmiany, tylko b. duże. Rytwiany (Karp.); — v. *roboris* Schrk., poprzeczna pręga na obu parach skdł. b. szeroka. Okol. Zawiercia 2 okazy (Isa.); N. Sącz ex l. (Klem.); Rytwiany (Karp.); — ab. *tenuata* Fuchs, podobnie jak ab. *curvata* Tutt, żółta pręga na obu parach skdł. b. wąziutka. Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.). Poza temi zdarzają się formy, które łączą w sobie cechy dwu lub więcej odmian, n. p. — ab. *virgata-ochracea* Tutt. Zawiercie (Masł.); — forma *brunnea-semimarginata* Tutt, Rytwiany (Karp.).

Poza granicami Polski wszędzie znany, z wyjątkiem Wołynia i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje normalnie w jesieni, a po przezimowaniu do maja lub czerwca na różnych krzakach i drzewach liściastych, ale równie dobrze i na drobnych roślinach, jak: *Vaccinium*, *Genista*, *Calluna* i in. Z ♀ złowionej w połowie lipca 1906 r. w Janowie pod Lwowem, otrzymałem około 40 jaj. Wylęgłe gąsieniczki hodowałem w jednakowych warunkach, a pomimo tego pewna część

[1]) Prüffer podaje, że w drugiej połowie lipca w r. 1925, wystąpił ów gat. w okol. Burbiszek pod Wilnem b. licznie.

gąś. zdołała się zapoczwarzyć w jesieni, inna część gąś. zimowała, a po przezimowaniu i po dalszem żerowaniu, zapoczwarzała się dopiero w czerwcu. Podaję te spostrzeżenia dlatego, bo chcę zaznaczyć, iż był taki dzień (18 czerwca 1907 r.), w którym wylągł się pierwszy ♂, podczas gdy ostatnie gąś. jeszcze żerowały. W kilka zaś dni później, po kopulacji, zniosły samice jaja. Był więc moment, w którym posiadałem ten gatunek we wszystkich czterech okresach rozwojowych (Roman.).

247. (976). ***L. trifolii*** Esp. Lokalny. Pojawia się w lipcu i sierpniu. Przylatuje też do św. lamp. Woj. pomorskie n. liczny w okol. Poznania pojedynczo (Schul.); Rawicz n. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); pod Warszawą n. częsty (Słaszcz.); Kieleckie liczniejszy od poprzedn. gatunku (Bież.); okol. Zawiercia b. rzad. (Isa); G. Śląsk wszędzie na suchych łąkach (W. i R.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej (Karp.); w Małopolsce oprócz Olchowy pod Liskiem, gdzie pojawia się już od połowy czerwca (Scheff.), wykazany tylko z okol. Lwowa (Now. i in.), Potylicza (Świąt.) i z okol. Stanisławowa (Werch. i Viert.); — ab. *medicaginis* Bkh., okazy jaśniejsze i bardziej popielate. Gdańsk (Spei.); na Górnym Śląsku tak liczny jak typ. (W. i R.); — ab. *iberica* Guen., jednostajnie czerwono-brunatny. Na Górnym Śląsku n. rzad. wśród typ. (W. i R.).

Z wyjątkiem najbliższych wschodn. rubieży, znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu do czerwca na koniczynach, żarnowcu, wrzosie i in. drobnych roślinach, rosnących na łąkach leśnych lub zrębach, n. p. *Genista tinctoria, Plantago, Lolium perenne.* Gąś. w dzień ukryta, żeruje tylko nocą.

Macrothylacia Ramb.

248. (982). ***M. rubi*** L. Powszechny w całej Polsce, od połowy maja do mniej więcej połowy lipca, szczególnie ♂♂, które i w dzień latają; — ab. *unilinea* Tutt, o jednej przepasce na skdł. przedn. Zawiercie (Masł.); — ab. *korbi* Grünbg., jednostajnie ciemno-brunatny bez nakreśleń, okazy zbliżone. Zawiercie (Masł.).

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. w jesieni b. pospolita, zaś po przezimowaniu na wiosnę

rzadziej bywa spotykaną. Żyje na różnych trawach i drobnych przyziemnych roślinach, na wrzosowiskach, suchych łąkach, ugorach, słonecznych skarpach. Znajdowano jednak gąś. równie dobrze żerujące i na krzakach dębowych, czy też malin.

Cosmotriche Hbn.

249. (990). ***C. potatoria*** L. Z wyjątkiem Tatr również na całym obszarze Polski znany, tak w górach, jak i nizinach, jednakowoż jako motyl bywa rzadko spostrzegany. ♂♂ przylatują do św. lamp. Pojaw przypada na lipiec i sierpień; — ab. *berolinensis* Heyne, ♂♂ blado żółte, ♀♀ jaśniejsze od typ.; zdarzają się tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *inversa* Carad., są to ♂♂ jasne, a ♀♀ ciemne. Jeżewo (Wiz.). Do mniej wybitnych odmian należą: — ab. ♂ *feminalis* Grünbg., całkiem jasno-żółte ♂♂ z bardzo niewyraźnym rysunkiem i niemal bez plamki diskoidalnej; — ab. *obsoleta* Tutt; — ab. *lutescens* Tutt i — ab. *proxima* Tutt. Zawiercie (Masł.).

Wymieniony ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. o wiele pospolitsza od motyla, żyje późną jesienią, a po przezimowaniu aż do czerwca na ostrych trawach leśnych, turzycach *(Carex)*, na wilgotnych polanach śródleśnych. Ja znalazłem w okol. Dynowa gąś. jeszcze 14 lipca. Gąś. wymagają częstego skrapiania wodą, którą łakomie piją.

Selenephera Rmb.

250. (993). ***S. lunigera*** Esp. B. rzad. W starych borach pod Warszawą od połowy lipca do połowy sierpnia i przy św. lamp (Słaszcz.); Częstochowa (Kamienica Polska) 4 sierpnia ♂ i ♀ na pniu sosny (Prüff.); Zawiercie n. liczny (Isa.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej 20 lipca (Karp.); — ab. *lobulina* Esp., okazy b. ciemne. W okol. Warszawy rzadsze od typ. (Słaszcz.). Kreczmer posiada szereg ♂♂ tworzących stopniowe przejścia od — ab. *intermedia* Rbl., do — ab. *lobulina* Esp.; w Suwalszczyźnie ex l. (Elleder); Niekłań w okol. Radomia 1 ♂ w lipcu (Słaszcz.); w Strzybnicy na Górnym Śląsku pojedynczo (W. i R.); Zawiercie 1 okaz (Isa); w okol. Staszowa wraz z typ. b. rzad. (Karp.); w okol. Krakowa w lesie kobierzyńskim 15 sierpnia ♀

na pniu sosny (Hed.); w Tatrach na wys. 1700 m. (Nieś.); w Czarnym Dunajcu w lesie świerkowym, złowił Klemensiewicz 26 lipca okaz latający przy zachodzie słońca; Podhorce pod Stryjem ex l. 22 lipca ♀ (Brun.); Mikuliczyn i Worochta w lipcu i ex l. w sierpniu (Kauc.).

Z naszego sąsiedztwa wykazano tylko z północnego, półn.-wschodn. i z południ. pogranicza, jakoteż i z Czech.

Gąś. żyje na szpilkowych drzewach od jesieni do czerwca na zwieszających gałęziach. Oprzędy (kokony) ukryte d. głęboko pod korą starych sosen.

Epicnaptera Rbr.

251. (994). ***E. ilicifolia*** L. Bardzo rzad. i lokalny. Pojawia się w ostatnich dniach kwietnia i w maju. Gdańsk, Oliwa (Spei.); Górny Śląsk: Tarnowskie Góry, Lubliniec, Murcki (W. i R.); Zawiercie n. rzad. (Masł. i in.); Rytwiany (Karp.); okol. Lwowa i Janowa ex l. (St. i in.), okol. Stanisławowa (Viert.).

W całem sąsiedztwie Polski znany, z wyjątkiem wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od czerwca do sierpnia na *Salix aurita* i *caprea*, *Betula*, *Cytisus*, *Trifolium*, *Vaccinium* i in. niskich roślinach Gąś. żeruje dniem podczas największego skwaru słonecznego, najchętniej w miejscach otwartych, słonecznych, n. p. na zrębach. Samice tego gatunku składają jaja przeważnie na suchych pędach *Vaccinium*, lub pędach traw (W. i R.).

252. (995). ***E. tremulifolia*** Hbn. Bardziej rozpowszechniony, ale rzadki. Pojawia się w maju i w początkach czerwca. Przylatuje też do św. lamp. Okol. Poznania, Owińska (Schul.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); okol. Warszawy i okol. Kielc: Słowik ♂ i ♀ 30 marca 1911 (Słaszcz.); Rytwiany w maju (Karp.); w Małopolsce od doliny Popradu, aż po wschodn. granicę wszędzie mniej lub więcej rzad. Scheffner podaje czas pojawu tego gatunku dla Olchowej (Karpaty) lipiec; — ab. *fulvescens* Klem. — «*Dilutior fulvescens alarum anter. strigis obsoletis, lunula media nebula albicanti circumdata*». — ♀ znaleziona w Brodach w drugiej połowie maja miała tło skdł. jasno brunatno-ochrowe (form. typ. jest czerwono-brunatna), nakreślenia słabe, kreskę środkową na skdł. przedn. w wybitnem białawem otoczeniu (Klem.).

Poza granicami Polski wykazany tylko z zachodn. i południ. pograniczu, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje pojedynczo w jesieni na krzakach dębowych, jakoteż i na in. liściastych i owocowych drzewach. Gąś. należą do t. zw. «mordownic». Rosną b. powoli; w dzień siedzą nieruchomo na gałęziach, lub na korze drzew. Poczwarka jak poprzedniego gatunku zimuje w oprzędzie.

Gastropacha O.

253. (998). ***G. quercifolia*** L. Rozmieszczony na całym obszarze Polski, tak w nizinach, jak i w górach; z Tatr nieznany (Nieś.); pojawia się jednak tylko pojedynczo od ostatnich dni czerwca do mniej więcej połowy sierpnia na parkanach, pniach drzew, jakoteż przy św. lamp; — ab. *alnifolia* O., okazy ciemniejsze, tu i ówdzie wśród typ.; — v. et ab. *ulmifolia* Heuäck., odmiana jasna. Rytwiany b. rzad. (Karp.); — ab. *obsoleta* Tutt, bez przepaski. Podhorce z początkiem sierpnia (Brun.); — ab. *pallida* Spul., okazy słabo nakreślone, żółto-czerwone. Zawiercie (Masł.); — ab. *dalmatina* Gerh., okazy jasno czerwone. Przejściowy okaz wyhodowano ex l. w Brodach (Klem.).

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu na tarninie, śliwach, głogu, ale i na innych owocowych i liściastych drzewach, jak n. p. jarzębinie, dębie, leszczynie i in. Dorosłe gąś. siedzą w stanie spoczynku, szczelnie przylegając do pni lub gałęzi drzew. Oprzędy przy pniach, lub w krzakach, ale nisko wśród traw ukryte.

254. (999). ***G. populifolia*** Esp. Z wyjątkiem Tatr występuje także w całej Polsce i równocześnie z poprzednim gatunkiem, ale bywa od niego rzadszy. Pojawia się też przy św. lamp; — ab. *flava* Schultz, okazy jasno płowe. Zawiercie (Masł. i in.); — ab. *obscura* Heuäck., mniejszy i ciemniejszy. 1 okaz ♂ do św. lampy, Lwów (Garb.); — ab. *grisescens* Spul., ciemniejszy, czerwonawo-szaro-brunatny. Natolin i Wilanów pod Warszawą (Krecz.).

Geograficzne rozmieszczenie jak poprzedniego gat., z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. po przezimowaniu żyje do czerwca przeważnie na różnych gatunkach topól, ale i na innych drzewach liściastych. Wcze-

snią wiosną gąś. z braku liści, zjadają i bazie. Dorosłe gąś. lubią wilgotne powietrze, przeto poleca się hodowlę w szklanych słojach.

Odonestis Germ.

255. (1000). ***O. pruni*** L. Nie częsty, z wyjątkiem Tatr wszędzie w Polsce znany. Pojawia się od ostatniej dekady czerwca, do mniej więcej połowy sierpnia. ♂♂ latają czasem dość licznie przy św. lamp ulicznych.

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu do czerwca na owocowych drzewach, krzakach tarniny, leszczyny, jak również i na innych liściastych drzewach. Dorosłe gąś. siedzą w spęknięciach kory drzew. Do zimowania w mieszkaniu również trudne jak gąś. poprzednich gatunków.

Dendrolimus Germ.

256. (1001). ***D. pini*** L. Rozpowszechniony w całym kraju, z wyjątkiem Podola, skąd go dotychczas nie wykazano. Pojawia się w lasach szpilkowych od połowy czerwca do końca sierpnia, na pniach drzew i przy św. lamp. Gatunek b. zmienny w ubarwieniu skdł. Z ważniejszych odmian występują w Polsce następujące: — v. *montana* Stgr., ciemno brunatna z wybitnemi nakreśleniami. Przeważnie w okol. górzystych się pojawiająca. Kowanówka (Karcz.); Tatry (Nieś.); dol. Popradu (Schil.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Sołotwina nad Bystrzycą (Schil.); Worochta (Świąt.); — ab. *grisescens* Rbl., jasno popielata z wyraźnemi nakreśleniami. Staszów w ziemi Sandomierskiej ex l. (Karp.); Brody ex l. (Klem.); Brzuchowice pod Lwowem (Roman); — ab. *unicolor-brunnea* Rbl., jednostajnie rdzawo-brunatne z całkowitym zanikiem nakreśleń. Zawiercie (Masł.); Staszów ex l. (Karp.); Kraków ex l. (Klem.); Brzuchowice (St.); Złoczów przy św. lampy 1 okaz (leg. Jarosz); — ab. *unicolor-grisescens* Grünbg., jednostajnie popielata, bez nakreśleń. Ex l. gąś. z Niepołomic. Karpowiczowi udało się wyhodować w Staszowie cały szereg dalszych odmian: — ab. *brunnea-grisescens* Rbl.; — ab. *pseudomontanus* Kram.;— ab. *fischeri* Kram.; —ab. *externofasciata* Grünbg. i in. Na wzmiankę zasługuje odmiana, którą Klemesiewicz

opisał, bez nazywania jej w Spraw. Kom. Fizjogr. — «*Alarum anter. area media interrupta (constricta).*» — Pierwsza pręga poprzeczna na skdł. przedn., jest tak silnie ku krańcowi wygięta, że dotyka drugiej pręgi, przerywając, lub przynajmniej nadzwyczajnie ścieśniając, środkowe pole skdł. między niemi zawarte. — Tu i ówdzie wsród typ. okazów zdarzają się osobniki obojnacze.

Poza granicami Polski wszędzie znany, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyją w lasach szpilkowych, w których wyrządzają miejscami znaczne szkody. Po przezimowaniu na wiosnę na pniach sosen i świerków, lub u stóp pni, znaleść je można niekiedy pod mchem ukryte.

Lemoniidae.

Lemonia Hbn.

257. (1015). ***L. taraxaci*** Esp. Lokalny i b. rzad. Górny Śląsk: Miasteczko (pow. Tarnowskie Góry) w październiku na suchych miejscach (W. i R.); 2 okazy złowił Dworzak w Kalnem koło Skolego (Karpaty) w sierpniu 1910 r. Jeden z tych okazów ofiarowany przez znalazcę, znajduje się w zbiorach Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie. Jeden okaz ♂ jest też w zbiorach Werchratskiego w Muzeum Ruskiem we Lwowie.

Z naszego najbliższego pogranicza wykazano ten gatunek tylko z Czech, Węgier i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje od maja do lipca na *Taraxacum*, *Hieracium* i in.

258. (1020). ***L. dumi*** L. Rzadki i lokalny. Pojawia się w jesieni, zależnie od pogody, od mniej więcej połowy września do listopada. ♂♂ latają w słoneczne dnie przedpołudniem nadzwyczaj szybko w poszukiwaniu za ♀♀, siedzącemi spokojnie w trawach ugorów, wrzosowisk, czy też skarp kolejowych. Gdańsk i Wrzeszcz b. rzadki (Spei.); w okol. Warszawy n. rzad., ale niewszędzie (Słaszcz. i in.); okol. Modlina i Kielc (Isa.); w Wielkopolsce przeważnie pojedynczo; Wize jednakowoż podaje go z Jeżewa jako częstego, a nawet w roku 1913 b. licznego. Na Górnym Śląsku d. rzad. Katowice i Tarnowskie Góry. W roku 1899 motyl ten wystąpił masowo («Keptener Park»), następnie jednak został przez bażanty zniszczony (W. i R.); Rytwiany

w ziemi Sandomierskiej rzad. (Karp.). W Małopolsce z wyjątkiem Nowego Sącza (Klem.) i Olchowej (Scheff.), wykazany tylko z wschodn. połaci tejże. — ab. *luteoornata* Klem. — «*Alarum anter. pictura lutea dilatata, alarum posteriorum basis luteo dense pulverulenta, fascia lutea perlata usque limbum diffusa*». — Odznacza się nadzwyczajnie rozwiniętem żółtem ubarwieniem. Część żółta przy nasadzie, plama środkowa i pasek poprzeczny, są na skdł. przedn. znacznie powiększone. Skdł. tyln. prawie całkiem żółte. 1 okaz ♀ przy końcu października (Klem.). Przejściem do tej formy jest — ab. *hauseri* Rbl. Żwir pod Warszawą (Krecz.).

Z wyjątkiem półn.-wschod. pogranicza gatunek ten w krajach sąsiednich Polski wszędzie znany.

Gąś. częstsza od motyla żyje od maja do sierpnia na jastrzębcu *(Hieracium)*, mniszku lekarskim *(Taraxacum offic.)* i t. p. Gąś. żerują tylko nocą.

Endromididae.

Endromis O.

259. (1014). ***E. versicolora*** L. W całej Polsce niepospolity w początkach wiosny, t. j. od mniej więcej połowy kwietnia do połowy maja w lasach liściastych, szczególnie jednak brzozowych. ♂♂ latają wartko w dnie słoneczne w godzinach przedpołudniowych, podobnie jak ♂♂ innych prządek. Tu i ówdzie łowiono je też w nocy przy św. lamp. ♀♀ siedzą na pniach drzew, niewysoko ponad ziemią, lub na gałązkach krzaków, czy suchych pędach wysokich traw. Według Niesiołowskiego w lesie bielańskim obok Krakowa motyl pospol.; — trans. ad ab. *lapponica* Bau., okazy ciemniejsze. Rytwiany ex l. (Karp.); — ab. *clara* Tutt, jasne. Strzałków obok Stryja (Schil.).

Wymieniony ze wszystkich krajów ościennych Polski z wyjątkiem południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na brzozach, olchach, leszczynie i in. liściastych drzewach, przeważnie na krzakach tychże i odrostach z pni, a nie na szczytach. Gąś. b. silnie chwytają się gałązek, czy pędów drzew i z tego powodu są b. trudne do strzęsienia. Poczwarki leżą niekiedy przez dwa lub więcej lat.

Drepanidae.

Drepana Schrk.

260. (1047). ***D. falcataria*** L. Pojawia się na całym obszarze Polski z wyjątkiem Tatr, w dwu pokoleniach, t. j. w maju do połowy czerwca i od połowy lipca do końca sierpnia; nierzadki na brzegach lasów brzozowych i olchowych. Przylatuje też do św. lamp; — ab. *klemensiewiczi* Kauc., ciemniejszy, o jednostajnie brunatno-ochrowem tle skdł., plamie środkowej skdł. przedn. b. wielkiej, a kropce nad nią leżącej kształtu obrączki. Z hodowli otrzymał Kaucki kilka takich okazów. Klemensiewicz w Spraw. Kom. Fizjogr. t. 46, str. 8, tę formę pierwszy opisał, ale jej nie nazwał[1]). Okaz ♀ przez Klemensiewicza opisany, był złowiony w Piwnicznej (dolina Popradu) w ostatnich dniach lipca.

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś żyje w czerwcu i poraz drugi w sierpniu i wrześniu na krzakach brzóz i olch, ale znajdowano je też na *Salix* i *Populus*. Poczwarka z drugiego pokol. zimuje.

261. (1048). ***D. curvatula*** Bkh. Rzadszy od poprzedniego gatunku i również z wyjątkiem Tatr wszędzie w dwu pokoleniach się pojawiający, mniej więcej w tych samych okresach. Zauważono go też przy św. lamp.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje na olchach w dwu pokoleniach, równocześnie z gąś. poprzedn. gatunku.

262. (1050). ***D. harpagula*** Esp. Rzadki i lokalny. Stara Kiszewa, Gdańsk i Langnowo w woj. pomorskiem w czerwcu (Spei.); w okol. Poznania w sierpniu (Schul.); Olchowa w Karpatach w lipcu (Scheff.), Radłowice Górne pod Samborem 1 okaz 19 czerwca (Now.), okol. Lwowa ostatnie dnie czerwca do połowy lipca (Garb. i in.), Nowosiółki pod Złoczowem 2 lipca i ex l. (Świąt.), Podhorce obok Stryja pojedynczo w lipcu i z począt-

---

[1]) Podobną odmianę opisał Hoffmann ze Styrji w roku 1915, więc w 3 lata później od Klemensiewicza, lecz też jej nie nazwał. (Hoffmann, Klos, Schmetterlinge Steiermarks II Teil Mitt. Nat. Ver. f. Steiermark Jhg. 1914, p. 315).

kiem sierpnia (Brun.), Pyszkowce pod Buczaczem 1 okaz 26 lipca (Hirsch.), okol. Stanisławowa ostatnie dnie maja i początek czerwca, a poraz drugi w pierwszych dniach września (Werch.). Tu i ówdzie zauważono go przy św. lamp.

Występuje w całem pograniczu Polski, prócz północno- i południ.-wschodn. kresów.

Gąś. żyje we wrześniu na drzewach liściastych, jak: dąb, lipa, klon, brzoza, grab i t. p.

263. (1051). ***D. lacertinaria*** L. Z wyjątkiem Tatr rozmieszczony w całej Polsce, jednakowoż rzadszy od *D. falcataria* L. Występuje również w dwu pokoleniach, t. j. w maju do połowy czerwca, a poraz drugi od połowy lipca i w sierpniu. W pewne lata pojawia się z wiosną znacznie wcześniej. N. p. Prüffer złowił pod Krakowem okaz już 23 marca, a Brunicki wymienia połowę kwietnia, jako wiosenny czas pojawu. Zjawia się również przy św. lamp; — ab. *scincula* Hbn., okazy popielate, przejściowe do wiosennej formy, ale występującej w półn. Europie. Czarna Struga pod Warszawą ex l. (Krem.); G. Śląsk (W. i R.); Zawiercie (Masł.); okol. Lwowa (Klem. i Roman.); Lubycza Królewska 10 maja przy św. lampy pokojowej (Roman.) i Podhorce obok Stryja 2 okazy przy św. lampy elektr. od połowy kwietnia do pierwszych dni maja (Brun.); — gen. aest. *aestiva* Rbl., okazy duże i bledsze od typ. Zbuczyn na Podlasiu w lipcu i sierpniu (Krem.); Nowy Sącz w sierpniu (Klem.); Borki dominikańskie pod Lwowem 1 ♀ 19 czerwca (Roman.).

W całem sąsiedztwie Polski znany.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na liściastych drzewach, jak olcha, brzoza i in.

264. (1052). ***D. binaria*** Hufn. Z wyjątkiem północno-wschodn. części kraju i Tatr, wszędzie spostrzegany, ale bywa rzadki. Pojawia się jak poprzednie gatunki w dwu pokoleniach, t. j. z wiosną i poraz drugi w lipcu i sierpniu. Łowiono go przy św. lamp, jak również na przynętę jabłkową; — v. *uncinula* Bkh., bledszy i fioletowo naprószony. 1 okaz ex l. (Garb.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich, z wyjątkiem wschodn. rubieży.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na dębach, bukach, grabach i in. liściastych drzewach.

265. (1053). ***D. cultraria*** F. Rzadki. Pojawia się przeważnie w lasach bukowych, również w dwu pokoleniach, podobnie jak poprzednie gatunki. Tu i ówdzie łowiono go na przynętę i przy św. lamp. Lubawa, Oliwa, Sopoty i Gdańsk (Spei.); W Wielkopolsce (Schul. i in.); Górny Śląsk (W i R.); Zawiercie (Masł.); w lesie Gebelskim 1 okaz, drugi w Lipiu pod Pilicą (Isa.); Rytwiany (Karp.); okol. Krakowa (Hed. i in.), dolina Popradu (Schil.), Olchowa (Scheff.), Czaple w okol. Sambora (Now.), Urycz w okol. Drohobycza (Werch.), okol. Lwowa (Garb. i in.), Pawełcze w okol. Stanisławowa 1 okaz (Werch.); — gen. aest. *aestiva* Spr., letnie pokolenie, mniejsze i ciemniejsze. Kilka okazów w lipcu koło Rytra (Klem.); okol. Lwowa (Garb.).

Poza granicami Polski z wyjątkiem wschodn. pogranicza wszędzie znany.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni, tylko na bukach *(Fagus)*.

Cilix Leach.

266. (1057). ***C. glaucata*** Scop. Pojawia się w dwu pokoleniach, t. j. na wiosnę, a poraz wtóry w lipcu i sierpniu. Łowiono go też przy św. lamp. Pelplin w woj. pomorskiem i Gdańsk (Spei); w Wielkopolsce rzad. (Schul., Ben. i in.): w okol. Warszawy w obu pokoleniach n. rzad. (Słaszcz. i Krecz.); Kielce w maju (Bież.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł. i in.); Rytwiany n. rzad. w lipcu przy św. (Karp.); w Małopolsce wszędzie spotykany tak w nizinach, jak i w górach. W Pieninach jednakowoż b. rzad. (Sit.).

Z naszego pogranicza wykazano ten gatunek tylko z Prus zachodn. (Jastrow), z Pomorza, Brandenburgji i z Czechosłowacji, jakoteż z Podola i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na tarninie, głogu i śliwach. Poczwarki z drugiego pokolenia zimują.

Saturniidae.

Saturnia Schrk.

267. (1034). ***S. pyri*** Schiff. Ten południowy gatunek osiąga w południowej Lubelszczyźnie[1]) północną granicę swego

[1]) Według informacji por. Zawadzkiego, który posiada majątek

rozmieszczenia. W Tarnopolu w parku miejskim na pniu drzewa liściastego, znalazł autor tuż nad ziemią duży oprząd *S. pyri* Schiff. z pustą poczwarką (Roman.), Woroniaki pod Złoczowem 1 okaz złowił Podgórski (Jarosz). Pojawia się na Podolu w maju. Wykazany z okol. Buczacza (Hirsch.), Trembowli i Okopów św. Trójcy (Garb.), Zaleszczyki i Czerniowce n. rzad. (Werch.), Borszczów leg. Przetocki i in.

Poza granicami Polski znany z Czech, z południ. pogranicza, ale bez Śląska i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na wszystkich owocowych drzewach, jakoteż na jasionach.

Eudia Jordan (*Saturnia* Schrk.).

268. (1037). ***E. pavonia*** L. Z wyjątkiem Tatr wykazany z całej Polski. Motyl rzad. W okol. Krakowa pospol. (Nieś.). Pojawia się mniej więcej od połowy kwietnia do końca maja. ♂♂ fruwają w słoneczne dnie na brzegach lasów i po wrzosowiskach. Przylatują też do św. lamp. ♀♀ ukryte wśród wrzosu, lub na gałązkach drzew (Krecz.); — ab. ♂ *lutescens* Tutt, z tylnemi skdł. jasno żółtemi Zawiercie (Masł.); Lwów z gąś. pochodzącej z Nozdrzca pod Dynowem, lub z Lubyczy Królewskiej obok Rawy Ruskiej (Roman.); — ab. *alpina* Favre, okazy mniejsze i — v. *meridionalis* Calb., większe i nieco w ubarwieniu różne od typ., wymienia Karczewski z Kowanówki (Wielkopolska).

Znany we wszystkich sąsiednich krajach Polski, z wyjątkiem północno-wschodn. pogranicza.

Gąś. częstsza od motyla, żyje od maja do końca sierpnia na wrzosie, borówkach, ale także na drzewach i krzakach, jak: tarnina, głóg, iwa, wiklina, malina, lipa i in. Viertl hodował gąś. na *Spiraea filipendula*. Poczwarki w charakterystycznych oprzędach kształtu gruszki leżą niekiedy przez kilka lat.

Aglia O.

269. (1039). ***A. tau*** L. Liczniejszy od poprzedniego gatunku, pojawia się wszędzie w lasach liściastych z wyjątkiem

---

pod Zamościem, ilość łowionych względnie spostrzeganych gąś. czy też motyli *S. pyri* Schiff. w tamtejszych ogrodach, stale się zwiększa (Prüff.).

Tatr, szczególnie bywa pospolity w lasach bukowych na całym obszarze Polski, z wyjątkiem północno-wschodn. województwa. ♂♂ latają b. rączo w dnie słoneczne w godzinach przedpołudniowych, od ostatnich dni kwietnia do pierwszych dni czerwca. ♀♀ siedzą spokojnie na pniach drzew, pędach traw, czy innych roślin, lub wprost na suchych liściach przeszłorocznych na ziemi. B. rzadko podrywają się do ociężałego lotu. Tu i ówdzie łowiono ♂♂ też przy św. lamp (Pieniny, Sit.); — ab. *ferenigra* Th.-Mieg., o skdł. przedn. z wyjątkiem środkowego pola czarnych. Owińsk i Krotoszyn w Wielkopolsce po jednym okazie (Schul.); Rytwiany ex l. (Karp.); Olchowa (Scheff.); w okol. Lwowa (Kauc.); — ♀ ab. *mascolor* Klem., są to ♀♀ o ubarwieniu typ. ♂♂. Kilka takich okazów ♀♀ wylęgło się z poczwarek z hodowli normalnej, a nie drogą sztucznego krzyżowania (Klem.); Nowosiółki pod Złoczowem (Świąt.). Opis i nazwę tej odmiany podał Klemensiewicz w Spraw. Kom. Fizjogr., t. 40. W dziesięć lat później Heinrich R. (Deutsch. Entom. Zeitschr. 1916) opisuje takie ♀♀ o kolorze ♂♂ jako nową aberację ab. *androides*. Nazwę *androides* należy więc uważać za synonim ab. *mascolor* Klem.

Gatunek powyższy z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na drzewach liściastych, jak buk, dąb, lipa i in.

Sphingidae.

Acherontia O.

270. (717). ***A. atropos*** L. Jeden z przybyszów przylatujących z południa, którego ♀♀ składają jaja w naszym kraju. Pojawia się w Polsce okresami, t. j. w pewne lata nawet dość licznie, szczególnie przy św. lamp i około uli pszczelnych, w inne zaś pojedynczo, mniej więcej od ostatnich dni lipca do końca października, a niekiedy i później[1]); — ab. *imperfecta* Tutt, z brakiem wstęgi na tyln. skdł. Jeżewo (Wiz.).

[1]) Żebrawski, Schille jakoteż Wolf i Raebel (G. Śląsk) wymieniają czas pojawu i miesiąc czerwiec. Garbowski wspomina, iż w Hołosku pod Lwowem miano złowić jeden okaz na wiosnę r. 1890 na przynętę. (Czy przezimowany?)

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w lecie na liściach ziemniaków (*Solanum tuberosum*). Zauważono u nas gąś. i na bzach, lub też na harbuzach (*Cucurbita pepo*), na *Lycium barbarum* i in. Schultz twierdzi, że jeżeli z gąś. u nas żyjących otrzymane poczwarki nie wydadzą motyli tej samej jesieni, to z zimujących poczwarek nie otrzymujemy nigdy motyli w roku przyszłym, a to z powodu zbyt ostrego klimatu. Spuler, a za nim Seitz podają dalej, że motyle obu płci wylęgłe u nas w jesieni posiadają narządy płciowe zmarniałe, niezdolne do dalszego rozpłodu[1]). Najczęściej u nas spotykaną formą rozwojową tego gatunku są poczwarki, znajdowane jesienią przy kopaniu ziemniaków.

Herse Oken (*Protoparce* Burm.).

271. (735). ***H. convolvuli*** L. Na ogół nierzadki, w pewne lata bywa nawet liczny, szczególnie w jesieni, we wrześniu i październiku, czasem już w ostatnich dniach lipca; o zmierzchu odwiedza w ogrodach kwiaty tytoniu *Nicotiana tabacum*, wiciokrzewu (*Lonicera caprifolium*), *Phloxów* i in. Przylatuje też do św. lamp. Tu i ówdzie zauważono go i w maju lub czerwcu. Pojawia się w całej Polsce z wyjątkiem środkowo-wschodn. rubieży. Lata tak w nizinach, jak i w wysokich górach, Tatry (Now.); — ab. ♀ *nnicolor* Tutt, prawie bez wybitnych nakreśleń. Lwów w sierpniu (Kauc.); — trans. ad ab. *virgata* Tutt, ciemniejszy szczególnie w polu środkowem skdł. przedn. Podhorce obok Stryja (Brun.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Convolvulus arvense*. Żeruje tylko nocą.

Sphinx L.

272. (734). ***S. ligustri*** L. Lokalny i nie z całej Polski wykazany. Pojawia się z końcem maja i lata do połowy lipca,

---

[1]) Porównaj również: Pabst, Die Heimat, das Verbreitungsgebiet und die Entwickelungsgeschichte von *Acher. atropos* L. (Dr. O. Krancher's Entom. Jahrb. IV Jahrg. Leipzig 1895, p. 137—147).

a tu i ówdzie nawet później. Przylatuje też do św. lamp. Woj. pomorskie (Spei.). Na Wileńszczyźnie jako gąś. pospol. (Dampf.); Korośna w pow. nowogródzkim 1 ♂ leg. Danieyko; Wielkopolska (Schum. i in.); w okol. Warszawy n. rzad. (Słaszcz.); w Kielcach b. rzad. (Bież.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł. i in.); Rytwiany (Karp.). Na Górnym Śląsku wszędzie n. rzad. (W. i R.). Eichwald wymienia Wołyń. W Małopolsce występuje pojedynczo tak w nizinach, jak i w górach (Pieniny), jednakowoż brak go na Podolu; — ab. *spiraeae* Esp., odznacza się brakiem przepaski środkowej na skdł. tyln. Warszawa ex l. (Krecz.); — ab. *albescens* Tutt, różowe zabarwienie skdł. tyln. i odwłoka wybielałe. 1 ♀ ex l. Lwów (Kauc.); — ab. *obscura* Tutt, okazy b. ciemne. Zawiercie (Masł.).

We wszystkich krajach ościennych Polski znany.

Gąś. żyje w sierpniu i we wrześniu na *Ligustrum*, bzie, jasionie, a nawet znajdowano gąś. na *Lonicera*.

273. (736). ***S. pinastri*** L. W lasach szpilkowych w całej Polsce znany; pojawia się od połowy maja do połowy sierpnia, na pniach sosen i świerków, a o zmroku przylatuje jak i inne *Zawisaki* do kwiatów na łąkach leśnych i ogrodach w pobliżu lasów sosnowych; — ab. *fasciata* Lampa, o oddzielnych szerokich wstęgach skdł. przedn. i bez kres podłużnych. Na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); Rytwiany (Karp.); — ab. *typica-virgata* Tutt, wstęgi złączone w jedną szeroką, kresy podłużne istnieją, tło skdł. jasno-popielate. Zawiercie (Masł.); St. Sącz ex l. (Klem.); — ab. *brunnea* Spul., okazy ciemno-brunatne. G. Śląsk (W. i R.); Czerna pod Krakowem 20 maja 1 ♀ (Prüff.); — ab. *unicolor* Tutt, okazy brunatno-popielate bez nakreśleń. G. Śląsk (W. i R.); Rytwiany (Karp.); Zawiercie (Isa.); — ab. *grisea* Tutt, jasnoszary z zanikiem rysunku. Zawiercie (Masł.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w lecie na szpilkowych drzewach.

Mimas Hbn. (*Dilina* Dalm.).

274. (730). ***M. tiliae*** L. Występuje w całej Polsce od maja do mniej więcej połowy lipca, na pniach lip i in. drzew, na parkanach; przylatuje też do św. lamp; — ab. *transversa* Tutt, jakoteż jej dalsze odmiany — ab. *transversa-pallida* Tutt i — ab

transversa-brunnea Tutt, mają wstęgę na skdł. przedn. nieprzerwaną. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *maculata* Wllgr., ma wstęgę środk. przerwaną podobnie jak typ., lecz górny odcinek jej jest od brzegu szeroko tłem oddzielony, a ku środkowi klinowaty; wśród typ. form; — ab. *bipuncta* Clark, przerwana wstęga zredukowana do dwu bardzo małych plam. Jeżewo (Wiz.); Czarna Struga pod Warszawą ex ovo (Masł.); Rytwiany (Karp.); Rytro ex l. (Schil.); — ab. *centripunctata* Clark (= *ulmi* Bartel), tylko z jedną plamą pozostałą z odcinka górnego. B. rzad. Poznań, G. Śląsk, Rytwiany i z Janowa pod Lwowem; — ab. *marginepunctata* Tutt, pozostaje tylko plama tylna, t. j. przy brzegu pachowym. Kieleckie 1 ♀ (Bież.); — ab. *obsoleta* Clark, bez wstęgi. Rytwiany pod Sandomierzem (Karp.); — ab. *brunnea* Bartel (= *brunnesens* Stgr.), tło skdł. czerwono-brunatne bez zielonego zabarwienia. Tu i ówdzie pomiędzy typ.; — ab. *suffusa* Clark, skdł. przedn. szaro-zielone, tylne silnie przyciemnione, prawie jednostajnie czarniawe. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.).

Poza Polską znany w całej Europie.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu przeważnie na lipach, ale też i na brzozach, olchach, a nawet znajdowano gąś. i na dębach.

Smerinthus Latr.

275. (726). ***S. ocellata*** L. Na całym obszarze Polski od połowy maja do początkowych dni sierpnia, mniej lub więcej posp. od nizin aż w Tatry, na pniach drzew, parkanach, przylatuje też do św. lamp i o zmierzchu do kwiatów; — ab. *rosea* Bartel, ze skdł. tylnemi intensywnie różowemi. Jeżewo (Wiz.).

Również wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje w sierpniu i we wrześniu na różnych gatunkach wierzb i na jabłoniach. Poczwarki jak i innych *Zawisaków* w ziemi około pni drzew.

Amorpha Kirby (*Smerinthus* Latr.).

276. (725). ***A. populi*** L. Jeden z najpospolitszych *Nastroszów* w całej Polsce. Pojawia się w południowej części Polski w maju, czerwcu i lipcu, zaś w północnej części dopiero od czerwca. Granice pojawu są niekiedy wcześniejsze lub późniejsze,

n. p. w Nawojowej obok Sącza łowiono go już w ostatnich dniach kwietnia (Klem.), podczas gdy na Pomorzu zauważono, że gąś. żyjące późnem latem, zapoczwarzały się i wydawały motyle jeszcze tego samego roku, bez zimowania poczwarek. Tu i ówdzie łowiono ten gatunek w drugiem pokoleniu, t. j. z końcem sierpnia i we wrześniu. Motyla znajdowano najczęściej na pniach drzew, szczególnie topól, niejednokrotnie in copula; przylatuje też do św. lamp. Lata tylko nocą. Gatunek bardzo zmienny w ubarwieniu i nakreśleniach, tworzy b. liczne odmiany. Gillmer podzielił odmiany te na pięć zasadniczych grup: — 1. ab. *grisea* Gillm., okazy ciemno-popielate, skdł. przedn. bez przepasek. Zawiercie (Masł.); Rytwiany ex l. (Karp.); Lwów ex l. (St.); — 2. ab. *cinerea-diluta* Gillm., jasno popielate, bez wyraźnych nakreśleń. Jeżewo (Wiz.); Kieleckie (Bież.); Zawiercie (Masł.); Lwów (Kauc.); — 3. ab. *pallida-fasciata* Gillm., biało-popielate, z wyraźnemi pręgami, a skdł. od środka ku brzegowi często z zabarwieniem rdzawem. W tych samych miejscowościach co i poprzednia odmiana; — 4. ab. *ferruginea-fasciata* Gillm., brunatno-popielate okazy, aż do czerwono-brunatnych, z polem środkowem ciemniejszem. Okazy tak barwione, ale bez nakreśleń, należą do ab. *ferruginea* Gillm.; — 5. ab. *rufa-diluta* Gillm., do której należą okazy o lisim kolorze, t. j. rdzawo-żółte z zanikiem nakreśleń. Jeżewo (Wiz.); Rytwiany ex l. (Karp.); Rytro ex l. (Schil.); Lwów ex p. (Kauc.). Typowy *A. populi* L. należy do grupy drugiej, lecz pola środkowe i zewn. miewa ciemniejsze, a nakreślenia na skdł., jakoteż rdzawą plamę nasadową skdł. tyln. wyraźne. Poza tym zasadniczym podziałem, istnieje cały szereg odmian, jako dalsze odchylenia i tak: — ab. *grisea-diluta* Gillm., ciemno popielata, ale skdł. przednie już z niewyraźnemi przepaskami. Rytwiany (Karp.); okol. Stryja (Schil.); — ab. *suffusa* Tutt, ubarwiona podobnie jak poprzednia odmiana, ale z wyraźnemi przepaskami; — ab. *pallida* Tutt, jasno popielata, lecz z niewyraźnemi nakreśl., często wśród typ.; — ab. *pallida-decorata* Schultz, biało popielate, ale o różowym nalocie. Kielce ♀ w alei Karczówka (Bież.); — ab. *rufescens* Selys, brunatno-popielate lecz z zanikającemi rysunkami. Rytwiany ex l. (Karp.); Lwów Kauc.); — ab. *rufa* Gillm., rdzawo-żółta, bez przepasek. Wilno (Prüff.); Warszawa (Krecz.); — ab. *fuchsi* Bartel, rdzawo-żółta z polem środkowem ciemniejszem i nakreśleniami wyraźniejszemi.

Rytwiany, Lwów; — ab. *incarnata* Aust., okazy różowo-popielate. Rytwiany ex l. (Karp.), Lwów ex l. (St.); — ab. *rectilineata* Klem. — «*Alarum anteriorum strigis subrectis*». — Na skdł. przedn. wszystkie trzy poprzeczne rysy są prawie proste. ♀ 31 sierpnia (2 pokol.) Brody (Klem.).

Gatunek powyższy znany w całej Europie.

Gąś. żyje od czerwca do jesieni na różnych topolach, ale i na wierzbach, lub nawet brzozach. Poczwarki leżą płytko w ziemi obok pni drzew.

277. (724). ***A. amurensis*** Stgr. (= *tremulae* Fisch.-Wald.). Dwa okazy [1]) złowiono w miejscowości Białe Ługi w powiecie nowogródzkim w woj. słonimskiem 24 maja na podmokłej łączce pod lasem. Główną cechą, wyróżniającą go od poprzedn. gatunku, jest brak czerwono-rdzawego zabarwienia nasady tyln. skrzydeł.

Występuje w Finlandji, w Rosji północn. i środk.

Haemorrhagia Grote. (= *Hemaris* Dalm.).

278. (774). ***H. tityus*** L. (= *scabiosae* Zell. = *bombyliformis* Esp.). Obwódka brzegu zewn. skdł. przedn. znacznie węższa niż u następnego gatunku, a na tyln. skdł. b. wąska i barwy brunatno-czarnej, a nie wiszniowej. Plama na żyłce poprzecznej skdł. przedn. niewidoczna, a komórka środk. na tychże skdł. nieprzedzielona. Znany przeważnie z całej Polski. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju do mniej więcej połowy czerwca i znów w lipcu. Lata w dzień zawisając nad kwiatami łąk leśnych, wałów kolejowych, cmentarzy i t. p., tak w nizinach, jak i w wysokich górach. Kopulacja następuje w czasie lotu w powietrzu i wówczas parka usiada spokojnie na kwiatach, tak, iż można ją z łatwością przenieść do mieszkania (Krecz.); — forma *squamata* Bież. — «*Obecność trwałych łusek w całem polu środkowem skrzydeł* [2]), *czwarty odwłokowy pierścień czarny w znacznej części zre-*

[1]) Z których ♀ znajduje się obecnie w zbiorach Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie, ofiarowana przez p. Danieykę.

[2]) Według Rebla motyle gatunku *H. tityus* L. jak i *fuciformis* L., tuż po opuszczeniu poczwarki posiadają skdł. pokryte łuskami, które podczas pierwszego lotu bywają gubione, z powodu słabego ich osadzenia. Okaz odmiany *f. squamata* Bież. jest nieco zlatany i powinien był być

dukowany». — Okaz mniejszy od typ.; siąg skdł. zaledwie 17 mm. (typ. 19—21 mm.). Tułów pokryty zielono-żółtawemi włoskami. Odwłok krótki o silnie zredukowanym czwartym (czarnym) pierścieniu; oba pomarańczowe pierścienie również silnie zredukowane. Skdł. są węższe i pokryte trwałemi łuskami, b. dużemi, dającemi się gołem okiem odróżnić, przez co skdł. nie są przeźroczyste. Skdł. tylne również węższe i mniejsze. Okaz był złowiony w Kielcach, w maju 1911 r., nad kwiatami szałwji łąkowej. (Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu. S. B. T. I, z. 3 i 4).

Gatunek *tityus* L. występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i sierpniu na dryjakwi *(Scabiosa)*, ale i na *Succisa pratensis*, *Galium verum*, *Knautia*, *Lychnis*, a nawet na krzakach *Lonicera*. Młode gąś. ukrywają się pod najniższemi liśćmi rośliny. Dorosłe są trudniejsze do znalezienia.

279. (771). ***H. fuciformis*** L. (= *bombyliformis* O. = *lonicerae* Zell.). Głównemi cechami wyróżniającemi go od poprzedniego gat. są: brzeg zewn. tak skdł. przedn., jak i tyln. zabarwiony szeroko kolorem ciemno-wiśniowym, plama diskoidalna na żyłce poprzecznej tego samego koloru, a komórka środkowa skdł. przedn. przedzielona żyłką medjalną. Bardziej rozpowszechniony niż poprzedni gatunek. Pojawia się w tym samym czasie i w podobnych okolicznościach, jak i poprzedni gat. Motyle in copula, latają z głowami odwróconemi w przeciwne strony, chociaż kierunek lotu zależy tylko od jednego z nich. Zachowują się więc wtenczas inaczej jak motyle dzienne, u których jeden z osobników fruwa, podczas gdy drugi zwiesza się nieruchomo; — ab. *heynei* Bart., z przepaską na tułowiu czarną, a nie wiśniową. Hrebenów w pow. stryjskim 20 lipca nad kwiatami ostrężyn (Brun.); — ab. *milesiformis* Tr., odmiana drug. pokol., wyróżniająca się obecnością łusek mniej lub więcej rozmieszczonych na skdł. Gdańsk (Spei.); Mikuliczyn, Worochta w połowie czerwca (Kauc.); — forma *affinis* Brem., Krzemionki 10 czerwca (Prüff.).

Poza granicami Polski zewsząd znany, z wyjątkiem Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w dzień ukryta na *Lonicera*, *Symphoricarp. racem.*, *Scabiosa*, *Galium* i in.

---

bez łusek. Prof. Rebel, który powyższy okaz widział, stwierdził, iż łuski u niego są silnie osadzone.

Deilephila Lasp. (*Daphnis* Hbn.).

280. (733). ***D. nerii*** L. Gatunek należący do fauny śródziemnomorskiej, znany ze swych dalekich wędrówek, w gorące lata bywał i u nas w Polsce zauważany, jako «gość». Toruń, Gdańsk (Spei.); Warszawa w ostatnich dniach czerwca (Krecz.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Rudki (Mańk.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. 27 lipca (Brun.).

Poza granicami Polski wędruje daleko na północ, bo aż do Finlandji, Leningradu; po drodze znajdowano go i na Litwie i Łotwie, w Prusach wschodn., a na zachodzie łowiono go też w Brandenburgji i Czechosłowacji. W południowem pograniczu wszędzie.

Gąś. żyje na oleandrach, ale też na bzach i na *Vinca major* i *minor*, łatwa u nas do chowu w mieszkaniu, wydaje motyla tego samego roku, we wrześniu lub w październiku. Pojaw gąś. u nas tłómaczy się tem, iż ♀♀ w swoim przelocie po drodze składają jaja na oleandrach wystawionych po balkonach i ogrodach.

Proserpinus Hbn. (*Pterogon* B.).

281. (765). ***P. proserpina*** Pallas. Rzadki i lokalny. Motyle przylatują o zmroku i zawisają nad kwiatami goździków (*Lychnis viscaria*), wiciokrzewu (*Lonicera*), nad lilakiem (*Syringa*), przy końcu maja i w czerwcu. W okol. Warszawy 1 okaz z Pomiechowa (Słaszcz.); inny z Wawru (Krem.); Rembertów (Krecz.); Rawicz w Wielkopolsce (Ben.); Ojców i pod Kielcami (Słaszcz.); Stara Wieś (powiat tomaszowski) 1 okaz w maju (leg. Fudakowski); Górny Śląsk również rzad. w ostatnich dniach maja i w czerwcu (W. i R.); w Małopolsce nie wszędzie łowiony: Kraków ex l. (Nieś.), Rytro w dol. Popradu nad kwiatami bzu o zmierzchu (Schil.), Olchowa (Scheff.), w okol. Lwowa w kilku miejscach (Now. i in.), Nagrabie ad Podwysokie gąś. (Roman.).

W krajach sąsiednich Polski zauważono go w Prusach wschod., Czechach, w południ. i południ.-wschodn. pograniczu, bez Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na *Oenothera biennis*, *Epilobium angustifolum*, *Lythrium salicaria*, w dzień ukryta.

Macroglossum Scop.

282. (768). ***M. stellatarum*** L. W całej Polsce rozmieszczony i przeważnie wszędzie pospolity, ale o bardzo różnej i zmiennej częstości pojawu. Wiosną do początkowych dni czerwca latają okazy przezimowane, a liczniej pojawia się od lipca do późnej jesieni; tak we dnie, jak i wieczorem fruwa nad kwiatami w ogrodach, na polanach leśnych, zrębach, polach i t. p., ale nigdzie nie zauważono go przy św. lamp; — ab. *subnubila* Schultz, z tyln. skdł., a czasem też i z odwłokiem czarniawo-brunatnym. Kielce ex l. (Wilczyński).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lecie na przytulji (*Galium verum*).

Celerio Oken. (*Deilephila* Lasp.).

283. (749). ***C. euphorbiae*** L. Znany również z całego obszaru Polski. Pojawia się od końca maja do połowy sierpnia, a niekiedy i później, ale już jako okazy zlatane. Lata również wieczorem, jak inne *Zawisaki*, nad kwiatami tytoniu, floksów, wiciokrzewiu, lilaku i in.; — ab. *nigricans* Closs, prawie czarny. Kielce ♂ ex l. (leg. Wilczyński); — ab. *suffusa* Tutt, o skdł. przedn. ciemno przyprószonych. Zawiercie (Masł.); Sandomierz, Rytwiany (Karp.); Lwów ogrody (Kauc. i in.); — ab. *mediofasciata* Mayer, u której plama przyramienna połączona jest ze środkową. Zawiercie (Masł.); Nowy Sącz (Klem.); Lwów (Kauc.); — ab. *latifolii* Th.-Mieg., o skdł. tyln. w części środk. żółtych. Rytwiany b. rzad. ex l. (Karp.); — ab. *helioscopiae* Selys., z brakiem czarnej wstęgi przykrańcowej na skdł. tyln. Kieleckie (Bież.); kilka okazów *ex pupa* z okol. Radomia (Isa.); G. Śląsk b. rzad. (W. i R.); Rytwiany (Karp.); Zawiercie (Masł.); Piwniczna (Klem.); Kraków (Nieś.); Lwów (St.); — ab. *praenubila* Schultz, czarna wstęga skdł. tyln. podwójnej szerokości. Rytwiany (Karp.); Lwów ex l. (St.); — ab. *conspicua* R. u. J., duże okazy, jasne, o silnie zaznaczonych nakreśleniach. Rytwiany (Karp.); — ab. *albescens* Closs, wierzch i odwrót skdł. b. jasny. 1 okaz ex l. Lwów; — ab. *rufomelana* Tutt, o silnym czerwonym nalocie na skdł. przedn. i czarnych kreseczkach w polu środkowem, jakoteż i po brzegach skdł. Kieleckie (Bież.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *ru-*

bescens Garb., o silnie czerwonem zabarwieniu skdł. przednich. Garbowski twierdzi stanowczo, że ab. *rubescens* Garb. nie jest identyczną z ab. *paralias* Nick., która jest o wiele większą, południowo-europejską odmianą. Najważniejszą jednak różnicą, obok innych, jest barwa wiśniowo-czerwona na całych przedn. skdł.; paski zwyczajnie białe na przedtułowiu po stronie grzbietowej i na głowie, są u ab. *rubescens* Garb. najczęściej również czerwono zabarwione. U ab. *paralias* Nick. jest ta czerwoność bardziej różową. Gąś. ab. *paralias* Nick. znajdowano na wybrzeżach austro-włoskich i karmiono je *Euph. paralias*, od której to rośliny pochodzi nazwa odmiany. Garbowski zbierał gąś., z których otrzymał 90% motyli należących do ab. *rubescens* Garb., u ujścia rzeki Sukiel między Bolechowem a Bubniszcze (Karpaty). Opatów ex l. (Nieś.); powiat stryjski ex l. (Brun.); Olchowa rzad. (Scheff.); Zawiercie (Masł.); Jeżewo (Wiz.); Sandomierz (Karp.); z Wielkopolski i z Górnego Śląska, wymieniony jako ab. *paralias* Nick.; — ab. *confluens* Karcz. — «*Die beiden Saumflecke der oberen Flügeln zusammengeflossen. Wenn einer von ihnen fehlt*, = — ab. *pallida*». Kowanówka w Wielkopolsce; Karpowicz podaje z Rytwian okaz zbliżony w ubarwieniu do ab. *tithymali* Bsd., żyjącej na Maderze i Teneryfie. Klemensiewicz opisuje nadto odmianę o pokrywach łopatkowych, także od wewnątrz biało obwiedzionych: «*Scapulis ubique albo marginatis*», nie nadając jej nazwy. 1 okaz ex l. ze Lwowa (Klem.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lecie na różnych gatunkach *Euphorbia* i *Cichorium intybus*. Gąś. bywają b. rzad. odwiedzane przez *Ichneumony*.

284. (745). ***C. galii*** Rott. Nieliczny, pojawia się mniej więcej od połowy maja i w czerwcu, a poraz drugi w sierpniu i wrześniu, zarówno w nizinach, jak i w górach; przylatuje jak pokrewne gatunki do św. lamp; — ab. *maculifera* Klem. — «*Fascia olivacea ante limbum cinereum alarum anteriorum in cellula 2 maculam luteam includenti*». — Na oliwkowo brunatnej wstędze przed krańcem skdł. przedn. mieści się w komórce drugiej, poprzeczna półksiężycowata plama czerwonawo-żółta. Jeden okaz tej odmiany około Lwowa w początkach sierpnia, inny ex l. z Brodów (Klem.).

We wszystkich ościennych krajach Polski znany.

Gąś. żyje w lecie na *Galium verum* i *G. mollugo*, jakoteż na *Epilobium*.

285. (744). ***C. zygophylli*** O. × *C lineata* subsp. *livornica* Esp. Bastarda tego, złowił Mangelsdorff w Poznaniu przy św. lampy elektr. 18 sierpnia 1901 r. Szulczewski pisze: — «W spisie motyli poznańskich wymienił go Schumann jako *Deil. lineata* v. *livornica* Esp. Odmienne ubarwienie dało powód do zainteresowania się tym bastardem entomologów zamiejscowych. Szczegółowem badaniem zajęli się Püngler, Rebel i Jordan. Ostatecznie uznano go za bastarda *D. v. livornica* × *zygophylli* [1]).

286. (742). ***C. vespertilio*** Esp. Tego południowego *Zawisaka* złowił Ostrowski w połowie sierpnia w czterech okazach, siedzących b. nisko na pniach drzew i w trawie na leśnej polanie w Pistyniu pod Kosowem (Karpaty). Jest to w Polsce jedyne miejsce znalezienia tego południowego motyla.

Z najbliższego pogranicza znany tylko z Moraw i Bukowiny.

Gąś. żyje na *Epilobium palustre* (Spul.).

287. (752). ***C. lineata*** F. subsp. ***livornica*** Esp. Przeważnie b. rzad. w sierpniu i wrześniu. Andrzejowski łowił go pod Wilnem (Krecz.); Miłosna pod Warszawą 1 okaz (Słaszcz.); Ostrów i Poznań przy św. lamp elektr. (Schum.); Górny Śląsk pojedynczo (W. i R.); Cieszyn przy św. lamp 15 września (Skala); Kraków w ogrodzie botanicznym 4 okazy (Nieś.); N. Sącz przy św. (Klem.); Gruszów pod Tarnowem (Klem.); Olchowa (Scheff.); Stuposiany w Samborskiem (Now.); Lwów przy św. elekt. 2 okazy (Roman.); Podhorce pod Stryjem przy św. (Brun.); Brody zmierzchem nad kwiatami (Klem.); Podole (Mańk.).

Prusy wschodn. jako przybysz wędrowny, Białoruś, południ.-wschod. i południ. pogranicze i Brandenburgja.

Gąś. żyje na *Galium*, *Vitis vinifera* i in.

Pergesa Wkr. (*Chaerocampa* Dup.).

288. (759). ***P. elpenor*** L. W całej Polsce powszechny w czerwcu i lipcu do połowy sierpnia. Lata podobnie jak inne

---

[1]) J. W. Szulczewski: Sztuczne bastardy i odmiany motyli w zbiorach Muzeum Wielkopolskiego. (Pol. Pis. Entom. t. 1, z. 2, 1922, Lwów).

Zawisaki o zmierzchu; zauważono go również i przy św. lamp, jakoteż łowiono na przynętę, ale tylko przed zachodem słońca; — ab. *pallida* Tutt, okazy o skdł. przedn. ciemno purpurowych, a o bladym brzegu skdł. tyln. Ex l. Rytwiany (Karp.); — ab. *obsoleta* Tutt, brak białej kropki na skdł. przedn. Zawiercie (Masł.).

Znany w całej Europie.

Gąś. żyje w lecie na *Epilobium* i *Galium*. Garbowski hodował gąś. na *Ampelopsis quinquefolia;* zjadały one ten winobluszcz chętnie i najszybciej na tem pożywieniu wzrastały.

289. (761). ***P. porcellus*** L. Rzadszy od poprzedniego, lata razem z nim wieczorem nad kwiatami już od ostatnich dni maja, do końca lipca. Przylatuje do św. lamp, jakoteż na przynętę jabłkową, tak w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.); — ab. *clara* Tutt, czerwone nakreślenia intensywniej odbijają od zielono-ochrowego tła skdł. Jeżewo (Wiz.); Warszawa z typ. (Krecz.); Nowy Sącz i Brody (Klem.); — ab. *suffusa* Tutt, plama nasadowa skdł. tyln. rozszerzona. Zawiercie (Masł.); okol. Warszawy 1 okaz (Krecz.); — ab. *indistincta* Tutt, okazy bardziej szaro-różowo-oliwkowe i bez czarnej plamy nasadowej skdł. tyln. Zawiercie (Masł.); — ab. *flavocincta* Wize, *«z żółto opierścienionym odwłokiem»*. Jeżewo (Wiz.).

Rozmieszczenie geograf. podobne jak poprzedn. gatunku.

Gąś. żyje w lecie na *Galium* i *Epilobium* w dzień ukryta, żeruje tylko nocą. Różni się od gąś. pokrewnych gat. brakiem rogu na ostatnim pierścieniu odwłoka.

Hippotion Hbn. (*Chaerocampa* Dup.).

290. (753). ***H. celerio*** L. Ten południowy *Zawisak*, jako nadzwyczajna rzadkość, był w swoich przelotnych wędrówkach złowiony w Gdańsku i Pucku (Schmidt).

Poza tem wymieniają ten gatunek z Brandenburgji, Moraw i Węgier.

Gąś. żyje u nas na liściach winorośli.

Notodontidae.

Cerura Schrk.

291. (778). ***C. bicuspis*** Bkh. B. rzad., pojawia się pojedynczo w czerwcu i lipcu. Przylatuje do św. lamp. Sopoty (Spei.);

Miłosna, Świder, Żwir pod Warszawą (Słaszcz. i in.); w Poznaniu przy św. lamp elektr.; Slesin na półn. od Bydgoszczy (Torka); Leszno (Vierh.); Kowanówka (Karcz.); Zawiercie dwie pary in copula (Isa.); Rytwiany rew. Golejowski przy św. (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Kraków (Prüff.); Piwniczna (Klem.); Olchowa (Scheff.); Lwów przy św. lampy elektr. (Roman.); Szkło pod Janowem (Garb.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.); Złoczów przy św. lampy elektr. 1 okaz 3 czerwca, inny 14 sierpnia; Pomiarki w okol. Truskawca 2 okazy w lipcu przy św. lampy elektr. (leg. Jarosz).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, wszędzie indziej znany.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na brzozach i olchach.

292. (780). ***C. furcula*** Cl. Częstszy od poprzedniego gat., pojawia się od połowy maja do połowy sierpnia. Gdańsk (Spei.); Troki pod Wilnem (Prüff.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); Wielkopolska: Poznań, Rawicz, Leszno, Jeżewo na płotach i drzewach przydrożnych. Kieleckie (Bież.); Radom (Nieś.); Zawiercie (Masł. i Isa.); Rytwiany (Karp.); w całej Małopolsce nieposp., tu i ówdzie częsty.

Rozmieszczenie geograf. jak poprzedn. gat.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na brzozach, osikach i iwach.

293. (781). ***C. bifida*** Hbn. W całej Polsce rozmieszczony i najpospolitszy z tego rodzaju. Lata w czerwcu i lipcu. Łowiono go też przy św. lamp. Występuje tak w nizinach, jak i w górach (Tatry, Nieś.); — ab. *obscurefasciata* Klem. — «*Alarum anter. fascia media maculaque anteapicali nigrescentibus*». — Szeroki pas poprzeczny i plama przed wierzchołkiem skdł. przedn. są mocno zaczernione, również skdł. tylne mają brzeg boczny w kształcie wstęgi b. ciemny, oraz wielką ciemną plamę środkową. 2 okazy tej odmiany złowił Klemensiewicz w okol. N. Sącza; — ab. *paxii* Wize, okaz jasno srebrzysty z białym pasem w pośrodku skdł. przedn. Jeżewo (Wiz.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lecie do września na topolach i wierzbach[1]).

---

[1]) Werchratski otrzymał z poczwarek w r. 1866 w okol. Stanisławowa 2 okazy normalnie rozwiniętych ♂♂, z których odwłoków, po pewnym czasie, wypełzły dwa długie robaki (*Nicienie*).

Dicranura Bsd.

294. (783). ***D. erminea*** Esp. Rzadki; pojawia się mniej więcej od połowy maja do połowy lipca na pniach topól i przy św. lamp. Z wyjątkiem Wileńszczyzny i Tatr, w całej Polsce zauważony. Wolf i Raebel podają, że Proske znalazł w roku 1902 in copula *erminea* ♂ × *vinula* ♀, rezultatem czego był szereg gąsienic i motyli, które stanowiły różne przejścia od typowych *erminea* aż do typ. *vinula;* — ab. *candida* Stgr., okazy prawie o białem tle, słabo nakreślone. Jeden okaz ♀ w połowie maja Lwów (Klem.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, wymieniony z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w sierpniu na starych drzewach topól i wierzb, nigdy na krzakach (Garb.).

295. (785). ***D. vinula*** L. Na całym obszarze Polski częstszy od poprzedniego, na płotach, drzewach, słupach telegraf. Przylatuje również do św. lamp. Pojawia się wcześniej od poprzedn. gat., bo już w kwietniu (19 kwietnia, Viert.).

Poza Polską znany w całej Europie.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na różnych wierzbach, topolach, osice, szczególnie na krzakach tychże.

Stauropus Germ.

296. (786). ***S. fagi*** L. B. rzad. i pojedynczo pojawiający się na pniach drzew w lasach liściastych, lub przy św. lamp; prawdopodobnie w dwu pokoleniach, od ostatnich dni kwietnia do czerwca i znów w lipcu i sierpniu. Kartuzy, Gdańsk (Spei.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); w lasach Żyrardowskich (Krecz.); w Wielkopolsce wszędzie, jednakże rzad.; Zawiercie (Masł. i Isa.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk wszędzie (W. i R.); w całej Małopolsce, z wyjątkiem Tatr, wszędzie znany.

Z wyjątkiem Polesia rosyjskiego i południ.-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lecie na bukach, dębach i in. liść. drzewach, zarówno na młodych, jak i na b. starych drzewach. Hodowla gąś. w domu b. trudna; poczwarki wymagają wiele wilgoci.

Hoplitis Hbn.

297. (791). ***H. milhauseri*** F. B. rzad. 1 okaz w Sopotach (Spei.); Nowy Dwór, Pilawa, Rembertów pod Warszawą w maju i z pocz. czerwca (Słaszcz. i in.); Modlin (Isa.); w całej Wielkopolsce (Schum. i in.); G. Śląsk wszędzie w lasach dębowych. Motyl wkrótce po opuszczeniu poczwarki odlatuje z miejsca wylęgu (W. i R.); rew. Turski w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Bielany (Żebr.); Olchowa (Scheff.); Lwów z okol. przy św. lamp i ex l. (Now. i in.); Podhorce przy św. lampy elektr., kilka ♂♂ i ♀♀ (Brun.).

Prusy wschodn., Wołyń rosyjski, południ. pogranicze, Brandenburgja i Pomorze.

Gąś. należy do gąsienicożernych; żyje w lecie na dębach, ale tylko na wysokich gałęziach.

Gluphisia Bsd.

298. (801). ***G. crenata*** Esp. B. rzad. W czerwcu i lipcu, czasem jeszcze i w sierpniu. Gdańsk, Sopoty (Spei.); Troki pod Wilnem (Prüff.); okol. Warszawy: Pilawy 1 okaz przy św. lampy 17 lipca (Słaszcz.); okol. Zawiercia (Isa.); Poznań przy św. lamp (Schum.); okol. Buka na zach. od Poznania 2 okazy (Wiz.); Rytwiany 1 okaz (Karp.); Kraków przy św. lamp (Prüff.); Olchowa (Scheff.); Radłowice górne obok Sambora kilka okazów (Now.); Lwów i w okol. Żółkwi (Roman. i in.); Złoczów przy św. lampy (leg. Jarosz); Podhorce przy św. lampy (Brun.).

Z sąsiednich krajów Polski znany z Prus wschodn., Łotwy, Wołynia rosyjskiego, południ. pogranicza i Brandenburgji.

Gąś. żyje późnem latem tylko na topolach.

Drymonia Hbn.

299. (804). ***D. querna*** F. B. rzad. Wykazany tylko z kilku miejsc Polski: Rawicz (Ben.), Leszno (Vierh.), Zaniemyśl w kwietniu i na wyspie św. Edwarda pod Poznaniem (Schum.), Jeżewo (Wiz.), Olchowa w czerwcu (Scheff.), Biłohorszcze i Sichów pod Lwowem w czerwcu (St.).

Południ. pogranicze bez Bukowiny, Czechy i Brandenburgja.

Gąś. żyje na wiosnę i w jesieni na krzakach dębów, ale znajdowano gąś. i na *Vaccinium uliginosum*.

300. (806). ***D. trimacula*** Esp. B. rzad. W maju do początków lipca, niekiedy już w ostatnich dniach kwietnia, na pniach dębów lub brzóz. Przylatuje też do św. lamp. Warszawa (Słaszcz.). W Wielkopolsce: Rawicz (Ben.), Kowanówka (Karcz.), Leszno (Vierh.), okol. Buka na zach. od Poznania (Wiz.); Rytwiany (Karp.); Rytro nad Popradem (Schil.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Klem.); Potylicz (Świąt.); Podhorce (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — v. et ab. *dodonaea* Hbn., ciemniejszy o tle czarniawo-brunatnem i tylko wąskiej białej przepasce na zewnętrznym brzegu pola środkowego skdł. przedn. Poza temi miejscowościami, w których występuje typ., wymieniony jeszcze z Górnego Śląska (W. i R.); Jeżewa (Wiz.); Zawiercia (Masł.) i Krakowa (Nieś.).

Z wyjątkiem północno- i południ.-wschodn. pogranicza, zewsząd wykazany.

Gąś. żyje od czerwca do sierpnia na dębach i brzozach, w dzień ukryta pod korą drzewa.

301. (807). ***D. chaonia*** Hbn. Od kwietnia aż do lipca lokalny i d. rzad. Przylatuje też do św. lamp. Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań (Schum.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł. i in.); Rytwiany (Karp.); Kiwerce i Łuck na Wołyniu (Xięż.); G. Śląsk (W. i R.); w Małopolsce pojedynczo: Kraków (Prüff.), Olchowa (Scheff.), okol. Drohobycza (Werch.), okol. Sambora (Now.), okol. Lwowa (Garb. i in.), Podhorce przy św. lamp (Brun.), Brody (Viert.), Potylicz (Świąt.), okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *grisea* Trt., skdł. przedn. jednostajne bez białej przepaski. Lwów ex l. 2 okazy (Kauc.).

Znany ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem Bukowiny i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od czerwca na dębach, na dolnych gałęziach, trzymając się b. silnie liści, przeciwnie jak *D. trimacula* Esp.

Pheosia Hbn.

302. (808). ***Ph. tremula*** Cl. W całej Polsce n. rzad.; pojawia się pojedynczo, w dwu pokoleniach, w maju i od lipca do

końca sierpnia, na pniach drzew, murach i przy św. lamp, tak w niziṅach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.).

Znany we wszystkich ościennych krajach Polski.

Gąś. żyje od lipca do września na topolach, osikach, brzozach i wierzbach.

303. (809). ***Ph. dictaeoides*** Esp. Rzadszy i mniej rozprzestrzeniony jak poprzedni gat., w Tatrach go brak. Występuje w dwu pokoleniach, jak poprzedni. Przylatuje też do św. lamp.

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na topolach i brzozach.

Notodonta O.

304. (816). ***N. dromedarius*** L. Najczęstszy gat. z tego rodzaju. Pojawia się w całej Polsce w dwu pokoleniach, od maja do końca sierpnia. Miejscami bywa częstszy z wiosną; zjawia się również przy św. lamp.

Z wyjątkiem Besarabji wymieniono go z zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje późnem latem na brzozach, wierzbach i olchach.

305. (815). ***N. ziczac*** L. Na całym obszarze Polski z wyjątkiem Tatr d. częsty, w dwu pokoleniach, t. j. w maju i w lipcu oraz w sierpniu. Przylatuje do św. lamp; — ab. *tristis* Masł. — «*Alae colore uniformi - obscuriore*». — Tło ciemno szaro-brunatne z zanikiem nakreśleń. Zawiercie ex l. 1 ♀ (Masł.).

W całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje w lecie na wierzbach, topolach i osikach

306. (825). ***N. anceps*** Goeze (= *trepida* Esp.). Rzadki w maju. Pelplin i Gdańsk (Spei.); Wilno (Prüff.); w okol. Poznania w lasach dębowych i przy św. elektr. (Schum.); Leszno pojed. (Vierh.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Winnogóra (Mańk.); okol. Warszawy n. rzad. (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Słowik pod Kielcami 1 ♀ 18 kwietnia (Słaszcz.); okol. Rytwian n. rzadk (Karp.); Puszcza Niepołomska 1 okaz na pniu sosny (Prüff.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa (Now. i in.); Podhorce 1 okaz przy św. lamp b. rzad. (Brun.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Z wyjątkiem Polesia i Podola rosyjskiego znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w lecie na młodych dębach.

307. (823). ***N. phoebe*** Siebert (= *tritophus* Schiff.). Z wyjątkiem wysokich gór w Karpatach, pojawia się wszędzie w dwu pokoleniach, podobnie jak poprzednie gatunki, ale bywa mniej rozpowszechniony i rzadki. Tu i ówdzie łowiono go i przy św. lamp.

Znany ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem Podola i Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i od sierpnia do końca września na topolach, wierzbach i brzozach. Poczwarka między sprzędzionemi liśćmi.

308. (824). ***N. tritophus*** Esp. (nec Schiff. = *torva* Hbn.). B. rzad., pojawia się w dwu pokoleniach. Puszczykowo, Gdańsk (Spei.); okol. Poznania pojed. i przy św. lamp (Schum.); Leszno rzad. (Vierh.); Miłosna i Żwir pod Warszawą ex l. (Słaszcz. i in.); G. Śląsk rzad. w maju, lipcu i sierpniu (W. i R.); okol. Rytwian b. rzad. (Karp.); Pieniny w ostatnich dniach lipca (Now.); Olchowa w maju i lipcu (Scheff.); okol. Lwowa w maju i lipcu (Garb. i in.); Podhorce obok Stryja w maju i w połowie sierpnia (Brun.); okol. Stanisławowa b. rzad. w lipcu (Werch.); — ab. *melaena* Spul., okazy przyćmione. Jeżewo (Wiz.); Lwów ex l. (Kauc.).

Z wyjątkiem Podola rosyjskiego wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i znów w sierpniu i wrześniu na topolach, brzozach i wierzbach.

Spatalia Hbn.

309. (830). ***S. argentina*** Schiff. W Polsce b. rzad. Pomiechowo i Nowy Dwór pod Warszawą ex l. w połowie sierpnia (Słaszcz.); Spała ♂ 23 lipca (leg. Prüff.). W lasach okol. Mosiny pod Poznaniem 1 okaz 12 lipca i przy św. lamp elektr. w samem mieście Poznaniu (Schum.); okol. Rytwian w rew. Turskim dwa okazy 18 maja (Karp.); Olchowa w czerwcu (Scheff.); Zubrza i Biłohorszcze pod Lwowem w czerwcu (St.); okol. Stanisławowa: Pasieczna, Zagwóźdź w czerwcu (Viert.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski, z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, Podola rosyjskiego i Bukowiny.

Gąś. żyje w lipcu i we wrześniu na dębach, szczególnie na małych krzakach.

Leucodonta Stgr.

310. (835). ***L. bicoloria*** Schiff. Według Speisera, lubi przebywać w okol. bagnistych. Kartuzy, Neufahrwasser, Brzeźnia, Sopoty, w ostatnich dniach maja i z początkiem czerwca, a pojedynczo jeszcze do połowy lipca n. rzad. (Spei.); okol. Warszawy rzad. i mało rozsiedlony (Słaszcz.); Kieleckie 1 okaz w Zgórsku (Bież.); w Wielkopolsce pojed., ale wszędzie od ostatnich dni czerwca i przez lipiec; w Zawierciu lokalny i rzad. (Masł.); Górny Śląsk wszędzie, a miejscami liczny (W. i R.); okol. Sandomierza i Rytwian rzad. w czerwcu (Karp.); okol. Krakowa w ostatnich dniach maja (Żebr.); Olchowa początek lipca (Scheff.); okol. Sambora w maju i czerwcu (Now.); Drohobycz (Zalesie) w połowie czerwca (Werch.); okol. Lwowa rzad. (Werch. i in.); Podhorce przy św. lampy i w szkółce leśnej (Brun.); Strzałków obok Stryja (Schil.); Worochta 14 czerwca (St.).

Znany zewsząd poza granicami Polski, z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na brzozach i lipach.

Ochrostigma Hbn.

311. (836). ***O. velitaris*** Hufn. B. rzad. Żwir 28 czerwca i Miłosna pod Warszawą w połowie lipca przy św. lamp (Krecz.); Poznań (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Czarna Struga pod Warszawą ex l. (Krem.); Górny Śląsk w czerwcu i lipcu lokalny i rzadki: Tarnowskie Góry i Katowice (W. i R.); okol. Zawiercia 1 okaz (Isa.); okol. Rytwian w rew. Turskim b. rzad. w połowie czerwca (Karp.); Olchowa (Scheff.); Łańcut w lesie dębowym (Zimmermann); okol. Lwowa w czerwcu (St. i in.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *cinerea* ♂ Schille, — «*Kolor skdł. przedn. łupkowo-szary, przepaski podwójne na skdł. przedn. nie biało, lecz szaro wypełnione, duża plama u nasady skdł., przed pierwszą przepaską*

jasno ochrowo-żółta. Plama duża, u wierzchołka skdł. szara. Skdł. tylne ciemno szaro-brunatne». — Okazy ex l. w czerwcu z dębów (Schil.).

Poza granicami Polski, znany tylko z południ. pogranicza bez Bukowiny i Śląska, z Czech i Brandenburgji.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na dębowych krzakach.

312. (837). ***O. melagona*** Bkh. Poza okol. Buka na zach. od Poznania (Wiz.), wymieniony tylko z niewielu miejscowości Małopolski jako b. rzad.: Olchowa w czerwcu (Scheff.), okol. Lwowa na pniach buków i grabów w czerwcu i lipcu (Now. i in.), a przy św. lampy w Brzuchowicach (Klem.), Nowosiółki pod Krasnem 20 czerwca (Świąt.), Łotatniki (Schil.), okol. Stanisławowa w maju (Werch.).

Tylko z południ. pogranicza Polski wykazany.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na dębach i bukach.

Odontosia Hbn.

313. (838). ***O. carmelita*** Esp. B. rzad. Gdańsk (Spei.); Poznań z okol. ostatnie dnie maja i czerwiec pojedynczo (Schum.); Leszno (Vierh.); Górny Śląsk koniec kwietnia i maj (W. i R.); Kraków, Wolski las kilka okazów, park Jordana w ostatn. dniach kwietnia (Nieś.); N. Sącz (Klem.); Olchowa w maju (Scheff.); Lwów przy św. lampy elektr. (St. i in.); Podhorce 1 okaz przy św. lampy 22 kwietnia (Brun.).

Prócz południ.-wschodn. pogranicza i Polesia rosyjskiego, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na olchach i brzozach.

314. (839). ***O. sieversi*** Mén. Pierwszorzędna rzadkość. Rewir Podklasztorny w okol. Rytwian w ziemi Sandomierskiej strzęsiony z brzozy 28 kwietnia (Karp.); Olchowa w kwietniu (Scheff.). Nowicki złowił 30 marca 1859 r. w lesie brzozowym w Zubrzy obok Lwowa 5 okazów tej rzadkości (3 ♂♂ i 2 ♀♀). Watzka znalazł 8 kwietnia 1880 r. na pniu brzozy świeżo wylęgły okaz ♀, w lesie mięszanym w pobliżu wsi Pasieki pod Lwowem. W następne lata znalazł jeszcze kilka okazów w mięszanym lesie około Jarosławia i jak poprzednio zawsze na pniach starych brzóz niewysoko ponad ziemią (Garb.); Brzuchowice wieś pod Lwowem 23 kwietnia znalazł autor 1 okaz ♀; gąś. wylęgłe

ze złożonych jaj żyły w maju na brzozie. Poczwarki pod mchem na ziemi (Roman.); Podhorce przy św. lampy elektr. 26 marca (Brun.); Bereźnica pod Stryjem w kwietniu strząsany z młodych brzózek w kilku okazach (Schil.); Strzałków tamże kilka okazów ex ovo (Schil.).

Z pogranicza Polski wymieniono go tylko z Prus wschodn., Łotwy, Wołynia rosyjskiego, Śląska i północnych Moraw.

Gąś. żyje na wiosnę na brzozach.

Lophopteryx Steph.

315. (841). ***L. camelina*** L. W całej Polsce n. rzad. w dwu pokoleniach od ostatnich dni kwietnia do końca sierpnia. Przylatuje też do św. lamp; — ab. *giraffina* Hbn., ciemna. Tu i ówdzie razem z typ. w obu pokoleniach.

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na brzozach, olchach i różnych wierzbach.

316. (843). ***L. cuculla*** Esp. B. rzad. Jeżewo (Wiz.); Kraków i Zabierzów w lipcu (Żebr.); Pieniny w czerwcu przy św. lamp (Sit.); Olchowa w maju i czerwcu (Scheff.); Radłowice górne pod Samborem 1 okaz w maju na pniu osiki (Now.); Brzuchowice i Lesienice pod Lwowem (St. i in.); okol. Stanisławowa 1 okaz (Werch.).

Z pogranicza Polski znany tylko z Prus wschodn., z Wołynia rosyjskiego, z południ. pogranicza, Czech i Brandenburgji.

Gąś. żyje w lecie do września na klonach.

Pterostoma Germ.

317. (849). ***P. palpina*** L. Na całym obszarze Polski od nizin aż po wysokie góry wszędzie nierzad., a miejscami nawet liczny, w dwu pokoleniach, na wiosnę i od połowy lipca do końca sierpnia. Zjawia się i przy św. lamp. Często też znajdowano go na płotach i parkanach, lub też na pniach drzew. Ćma przypomina w stanie spoczynku kawałeczek spróchniałego drewienka, podobnie jak *L. camelina*, a za dotknięciem spada na ziemię, jakby martwa. Klemensiewicz wyhodował z gąś. na wiosnę b. jasną samicę o słabem nakreśleniu, lecz aberacji tej nie nazwał. — «*Alis anterioribus albidis subtiliter signatis*».

Występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na topolach i wierzbach.

Ptilophora Steph.

318. (852). ***P. plumigera*** Esp. Pojawia się sporadycznie w październiku i listopadzie aż do pierwszych śniegów na pniach klonów, parkanach i przy św. lamp. Tu i ówdzie zauważono okazy po przezimowaniu wczesną wiosną. Gdańsk b. rzad. (Spei.); Wilno (Prüff.); Jeżewo (Wiz.); Zakopane (Nieś.); Pieniny (Scheff.); Sambor w kwietniu (Now.); Lwów z okol. na parkanach i przy św. lamp w marcu i kwietniu, potem w październiku i listopadzie (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Tarnopol (Roman.); Podhorce do św. lamp (Brun.); okol. Stanisławowa od ostatnich dni września do listopada. Werchratski wyróżnia 3 odmiany ♀♀: a) mniejsze, ubarwieniem do ♂♂ podobne, skdł. przedn. o tle rdzawo-żółtem; b) znacznie większe o tle rdzawo-czerwonem i o ledwie widocznych nakreśleniach na skdł. przedn.; c) najrzadsze okazy, których tło skdł. jest ciemno rdzawo-brunatne, czasem jakby okopcone; — ab. *pallida* Closs, jasne żółte okazy. Lwów (Kauc.); — ab. *obscura* Closs, b. ciemne okazy (brunatne). Lwów (Kauc.); Kołomyja (Ostr.). Obie te Closs'a odmiany, odpowiadają dwom skrajnym Werchratskiego.

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w maju i początkach czerwca na klonach.

Phalera Hbn.

319. (858). ***Ph. bucephala*** L. Wszędzie w Polsce b. pospolity, szczególnie jako gąś. Motyl pojawia się od maja do połowy lipca na parkanach, pniach drzew i przy św. lamp, tak w nizinach, jak i w górach.

Poza Polską wszędzie znany.

Gąś. żyje gromadnie w jesieni na liściastych drzewach i krzakach. Poczwarka zimuje.

320. (859). ***Ph. bucephaloides*** O. Nowicki miał złowić jedną parę in copula w połowie czerwca na murze cmentarza żydowskiego we Lwowie. Biłohorszcze pod Lwowem (Garb.); Olchowa w czerwcu i lipcu (Scheff.).

Z pogranicza Polski znany tylko z Węgier i Besarabji. Gąś. żyje w jesieni wyłącznie na dębach.

Pygaera O.

321. (861). ***P. timon*** Hbn. Pierwszorzędna rzadkość. Wilno 1 ♂ przy św. lamp 12 czerwca (Prüff.); Brunicki złowił w Podhorcach pod Stryjem 1 okaz pięknej ♀ 15 kwietnia 1907 r. W zbiorach Muzeum im. Dzieduszyckich znajduje się 1 okaz, ale bez dat.

Z pogranicza Polski znany tylko z Prus wschodn., Łotwy, Polesia i Wołynia rosyjskiego, jakoteż z Węgier.

Gąś. żyje od czerwca do sierpnia na topolach.

322. (865). ***P. anastomosis*** L. Pojawia się w dwu pokoleniach, na wiosnę, potem w lipcu i sierpniu; n. częsty. Grudziądz, Leszno, Langnowo i Gdańsk (Spei.); Łódź (Krecz.); Warszawa (Słaszcz.); Gruchawka w Kieleckiem (Bież.); w okol. Poznania (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie b. rzad. (Masł. i in.); Garbatka pod Radomiem 1 okaz ♀ (Słaszcz.); okol. Rytwian (Karp.); okol. Krakowa (Żebr.); Olchowa (Scheff.); Sambor 1 okaz (Now.); okol. Lwowa (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja ex l. (Brun.); okol. Stanisławowa i Brodów (Viert.); — v. et ab. *tristis* Stgr., ciemne okazy. Okol. Warszawy i Łodzi ex l. (Krecz. i in.); Brzuchowice pod Lwowem strzęsiony z dębu (St.); Podhorce ex l. z typ. (Brun.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na topolach, osice i wierzbach.

323. (866). ***P. curtula*** L. Najczęstszy gat. z pośród *Narożnic*. Występuje w dwu pokoleniach: w maju i znów w lipcu i sierpniu, na parkanach, pniach drzew i przy św. lamp. Z wyjątkiem Tatr w całej Polsce rozpowszechniony; — gen. aest. *aestiva* Klem.[1]) — «*Multo obscurior, alis anterioribus brunnescentibus, distinctius signatis, macula apicali parte interiore plerumque nigrescenti*». — Letnie to pokolenie jest znacznie ciemniejsze od wiosennego, więcej brunatnawo-popielate z przymieszką czerwoną; plama wierzchołkowa skdł. przedn. jest również o wiele

[1]) Sprawozd. Kom. Fizjogr. t. 47, str. 115.

ciemniejsza, rysy poprzeczne silniej uwydatnione. Piwniczna 6 sierpnia ♂, Naściszowa koło Nowego Sącza 31 lipca ♀ (Klem.).

Znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na wierzbach i topolach.

324. (869). ***P. anachoreta*** F. Występuje wszędzie w Polsce z wyjątkiem Tatr w dwu pokoleniach, t. j. w maju, później w lipcu i sierpniu. Miejscami bywa nawet liczniejszy od poprzedn. gat., gdzie indziej mniej częsty od tamtego. Łowiono go w podobnych warunkach i okolicznościach.

Znany we wszystkich krajach pogranicznych Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na topolach, osice i różnych gatunkach wierzb.

325. (870). ***P. pigra*** Hufn. Pojawia się równocześnie z poprzedniemi gatunkami w całej Polsce z wyjątkiem Tatr; — ab. *unicolor* Karcz. — «*Einfarbig grau und zeichnungslos*».— Kowanówka w Wielkopolsce (Karcz.); Klemensiewicz wspomina, iż wyhodował w Brodach 1 ♀ ex l. o jednostajnie popielatych skdł. przedn., a więc należącą do powyższej odmiany.

Znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w sprzędzionych listkach szczytowych wierzb i topól i pojawia się dwa razy do roku.

Cymatophoridae.

Habrosyne Hbn.

326. (2834). ***H. derasa*** L. Z wyjątkiem północno-wschodn. województw i Tatr, zauważony wszędzie w Polsce, ale nigdzie częsty i tylko pojedynczo łowiony na przynętę jabłkową i przy św. lamp. Pojawia się w czerwcu do pierwszych dni sierpnia.

Znany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem północno-wschodn.

Gąś. żyje od sierpnia na krzakach malin lub jeżyn, ukryta w dzień w suchych zwiniętych dolnych liściach.

Thyatira Hbn.

327. (2836). ***T. batis*** L. Częstszy od poprzedniego gat. i szeroko na całym obszarze Polski rozpowszechniony, ale nie-

pospolity jako motyl. Spotykano go nawet w wysokich górach, jak Pieniny i Tatry. Niewykazano go natomiast z Wileńszczyzny. Pojawia się w dwu pokoleniach, od maja do pierwszych dni września, na przynętę i przy św. lamp; — ab. *confluens* Reuter, ma niektóre plamy połączone. Jeżewo (Wiz.); Brody ex l. (Klem.); — ab. *albopunctata* Spul., z białemi kropkami pomiędzy zwyczajnemi plamami przy brzegu zewnętrznym skdł. przedn. Jeżewo (Wiz.).

Występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w przeciwieństwie do poprzedniego gatunku, nie ukryta, lecz zawsze na wierzchu liści malin i ostrężyn, dość pospolita od lipca do września.

Palimpsestis Hbn. (*Cymatophora* Tr.).

328. (2846). ***P. fluctuosa*** Hbn. Rzadki. Występuje w całej Polsce, lecz tylko w nizinach i to pojedynczo od ostatnich dni maja do pierwszych dni sierpnia, przeważnie strząsany z gałęzi drzew, lub łowiony na przynętę, czy też przy św. lamp. Motyl siedzi na najniższych gałązkach drzew i krzaków, przyczem skrzydełkami owija pęd, gałązkę, albo też korę drzewa.

Prócz Polesia rosyjskiego i połudn.-wschodniego pogranicza, znany we wszystkich krajach przyległych do Polski.

Gąś. żyje od lipca do jesieni na brzozach i olchach.

329. (2848). ***P. duplaris*** L. Rozmieszczony na całym obszarze Polski, tak w nizinach, jak i w wysokich górach, mniej rzadki, a na Pomorzu liczny. Pojawia się w dwu pokoleniach, od ostatnich dni maja do połowy sierpnia; — ab. *unipuncta* Spul., tylko o jednej plamce. Zawiercie (Masł.).

Rozmieszczenie geograficzne jak poprzedniego gatunku.

Gąś. żyje od lipca do jesieni na brzozach, olchach i osikach.

330. (2843). ***P. or*** F. (= *flavicornis* Auriv.). Występuje w całym kraju wszędzie w dwu pokoleniach, od ostatnich dni kwietnia do sierpnia, na pniach brzóz, parkanach, tu i ówdzie d. częsty; przylatuje do przynęty i św. lamp; — ab. *flavistigmata* Tutt, z plamami nerkowatemi żółtemi. Niekłań w okol. Radomia 1 ♀ (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); — ab. *albingensis* Warr., okazy ciemnopopielate z białemi plamkami. Okol. Zawiercia (Masł.); — ab. *unimaculata* Auriv., brak plamki okrągłej. Zawiercie (Masł.);

Rzeszów przy św. lamp i Brody ex l. (Klem.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *discolor* Warr. (= *obscura* Spul.), okazy ciemne z zanikiem nakreśleń. Zawiercie (Masł.); Kraków ex l. (Klem.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *uniformis* Spul., z zanikiem pręgi falistej. Zawiercie (Masł.); Lwów ex l. (Klem. i in.); — ab. *fasciata* Teich., odmiana o wybitnym rysunku i z szerokiemi pręgami. Zawiercie (Masł.); Rzeszów, Brody i Lwów (Klem.); — ab. *juncta* Kaucki, — «*Al. ant. strigis anteriore et posteriore prope marginem inferiorem confluentibus*». — Obie prążki łączą się w jednym punkcie przy brzegu pachowym, tworząc tam ósemkę u góry otwartą. Lwów ex l. (Kauc.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na topolach i osikach pomiędzy dwoma sprzędzionemi listkami.

331. (2844). ***P. ocularis*** L. (= *octogesima* Hbn.). Rzadszy od poprzedn. gat., pojawia się z wiosną i znów w lipcu do połowy sierpnia, przy św. lamp i na przynętę jabłkową. Motyl b. płochliwy. Grudziądz i Schiewenhorst w woj. pomorskiem (Spei.); Wilno 1 ♀ (Prüff.); okol. Warszawy i w Niekłaniu pod Radomiem (Słaszcz.); Zawiercie i Modlin pod Warszawą (Isa.); Poznań pojedynczo (Schum.); Jeżewo (Wiz.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); rewir Podklasztorny w okol. Rytwian rzad. (Karp.); Młodów w dolinie Popradu (Schil.); Radłowice górne pod Samborem 1 okaz (Now.); Drohobycz (Werch.); okol. Lwowa (Werch. i in.); Podhorce n. rzad. (Brun.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa pojedynczo, lecz n. rzad. (Werch.); — ab. *rosea* Tutt, o silnym nalocie różowym. Podhorce (Brun.); Rzęsna Polska obok Lwowa i ex l. (Kauc.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na topolach i osikach.

Polyploca Hbn.

332. (2849). ***P. diluta*** F. Nadzwyczajna rzadkość. Podana tylko z Jeżewa (Wiz.) i z Bednarówki pod Lwowem 1 okaz strzęsiony z krzaku leszczyny 15 września (Now.).

Poza Polską wymieniają go tylko z południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje w sprzędzionych liściach dębowych.

333. (2852). ***P. flavicornis*** L. Występuje w całej Polsce z wyjątkiem Tatr. Pojawia się wczesną wiosną do pierwszych dni czerwca, n. rzad. na pniach brzóz, przylatuje do przynęty jabłkowej i do św. lamp. Motyle siadają chętnie na pniach brzóz ociekających sokiem. — ab. *scotica* Tutt, ma tło ciemne z jasnemi plamami. Jeżewo (Wiz.); N. Sącz i Lwów (Klem.); — ab. *confluens* Klem.[1]) — «*Alae anteriores maculis ambabus magnis confluentibus*». — Obie plamy są duże i ze sobą mniej lub więcej połączone. Kilka okazów w marcu i kwietniu w okol. Lwowa (Klem.); Zawiercie ex l. (Masł.); Wolf i Raebel wspominają o wielu okazach złowionych na Górnym Śląsku, które niewątpliwie należą do tej odmiany; — ab. *haverkampfi* Lamb. Jeżewo (Wiz.).

Z wszystkich krajów ościennych Polski wykazany, z wyjątkiem Podola rosyjskiego i Besarabji.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na brzozach w sprzędzionych listkach.

334. (2853). ***P. ridens*** F. Rzadki. Pojawia się w kwietniu do połowy maja, w dębowych lasach na pniach drzew. Gdańsk (Spei.); Warszawa ex l. (Słaszcz.); Pilawa za Piasecznem w lasach Chojnickich (Krecz.); Poznań (Schum.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie b. rzad. i w okol. Pilicy (Isa.); Rytwiany w rewirze Turskim rzad. (Karp.); Kraków w parku Jordana (Nieś.); Radłowice górne pod Samborem 1 okaz (Now.); Drohobycz (Werch.); Lwów i okol. (Garb. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja rzad. (Brun.); okol. Stanisławowa rzad. (Werch.); — ab. *xanthoceros* Hbn., okazy ciemne bez białych nakreśleń. Biłohorszcze pod Lwowem 10 kwietnia (St.); — ab. *interrupta* Tutt, z przepaską środkową przerwaną. Lwów ex l. (St.).

Z pogranicza Polski wykazany tylko z południ., zachodn. pogranicza, z Prus wschodn. i zachodn. i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na dębach.

Diloba Bsd.

335. (1610). ***D. caeruleocephala*** L. W całej Polsce rozpowszechniony. Niewykazany dotychczas tylko z Tatr. Pojawia

---

[1]) Spraw. Kom. Fizjogr. T. 46, 1912. — Heinrich (Deutsche Entom. Zeitschrift, 1916), nie znając opisu Klemensiewicza, używa dla tej odmiany tej samej nazwy, jako nowej przez siebie nadanej.

się we wrześniu i październiku na pniach drzew, parkanach i murach ulicznych, jakoteż przy św. lamp; niekiedy dość częsty; — ab. *separata* Schultz, ma jasne plamy na skdł. przedn. rozdzielone. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Podhorce (Brun.), Lwów ex l. (Roman.).

Znany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na wszystkich drzewach owocowych, tarninach i głogach.

Limacodidae.

Cochlidion Hbn.

336. (4440). ***C. limacodes*** Hufn. Wykazany z całej Polski, prócz Pienin i Tatr. Pojawia się normalnie od ostatniej dekady czerwca do początkowych dni sierpnia. Tu i ówdzie łowiono go i przy św. lamp. Klemensiewicz strząsł z gałęzi dębu w Brzuchowicach pod Lwowem 1 okaz motyla jeszcze 10 września, więc niewątpliwie z drugiego pokolenia. — ab. *suffusa* Seitz, ma przedn. skdł. jednostajnie rdzawo-brunatne. Lesienice pod Lwowem 4 lipca (St.); — ab. ♂ *limax* Bkh., ciemne ♂♂ z dużą żółtą plamą przy brzegu pachowym. Podhorce pod Stryjem (Brun.); — ab. ♂ *bufo* F., ♂♂ brunatno-żółte z ciemną pręgą środkową. Zawiercie okazy przejściowe (Masł.); okol. Nowego Sącza n. rzadka odmiana w lipcu, Brody i Lwów w czerwcu (Klem.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na dębach i bukach późną jesienią i zimuje w gotowym twardym oprzędzie, a dopiero na wiosnę w nim się przepoczwarza, nie opuszczając już kokonu.

Heterogenea Knoch.

337. (4443). ***H. asella*** Schiff. B. lokalny. Z powodu swej małości niedostatecznie zauważany i rzadki. Pojawia się przy końcu czerwca i w lipcu, w lasach liściastych. Gdańsk, Steegen (Spei.); Jeżewo (Wiz.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku (W. i R.); w ziemi Sandomierskiej rewir Budy i lasy Klimontowskie 8 lipca (Karp.); Kraków (Żebr.); polana «Skotarskie» pod

Rytrem w dolinie Popradu (Schil.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Radłowice górne i Czaple pod Samborem (Now.); Podhorce pod Stryjem strząsany z iwy (Brun.); okol. Lwowa (Now. i in.); okol. Stanisławowa i Chocin koło Kałusza (Werch.); — ab. *nigra* Tutt, ciemno-brunatne okazy. Lwów (St.); Zawadów pod Lwowem 1 okaz (Roman.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na dębach, bukach i grabach, rzadziej na brzozie i leszczynie. Zapoczwarcza się pomiędzy liśćmi, lub w rozwidleniach pędów i gałązek.

Psychidae.

Psychinae.

Acanthopsyche Heyl.

338. (4446). ***A. atra*** L. (= *opacella* H.-Schäff.). Pojawia się w ostatnich dniach maja, w czerwcu, a niekiedy jeszcze i w lipcu, jako motyl rzadki. Na Helu (Spei.); w okol. Wilna (Dampf.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); pod Łodzią (Krecz.); Kądzielów w okol. Zawiercia (Isa.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej (Karp.); na Wołyniu (Xięż.). W Małopolsce wykazany tylko z doliny Popradu (Schil.) i z okol. lasów Lwowa.

Z sąsiedztwa Polski znany wszędzie z wyjątkiem północ. i południ.-wschodn. pogranicza i Bukowiny.

Gąś. żyjąca w woreczku bywa częstszą od motyla z wiosną na różnych trawach i niskich roślinach przyziemnych, jakoteż na pniach różnych drzew, szczególnie na podmokłym terenie.

Pachythelia Westw.

339. (4451). ***P. villosella*** O. B. rzad. Pojawia się w czerwcu i lata do pierwszych dni lipca. Okol. Poznania (Schum.); Bydgoszczy (Torka); Kielce, Żwir i Wawer pod Warszawą (Krecz. i in.); Zawiercie w Zagłębiu węglowem (Masł.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej (Karp.): Olewsk na Wołyniu (Xięż.); Piwniczna w dol. Popradu (Klem.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Brody (Viert.).

W krajach sąsiednich występuje w północ. i południ. pograniczu. Poza tem wykazano go z Polesia i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w woreczkach sprzędzionych z suchych kawałeczków liści traw; żeruje w miejscach o podłożu wilgotnem. Woreczki znajdowano zawsze nisko ponad ziemią na pniach różnych drzew.

Canephora Hbn. (*Pachythelia* Westw.).

340. (4450). ***C. unicolor*** Hufn. Wykazany z całej Polski. Motyla jednak łowiono b. rzadko; lata w czerwcu.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. natomiast wszędzie b. pospolita, żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, w długich torebkach (3—4 cm.), pokrytych kawałeczkami źdźbeł i liści ułożonych dachówkowato. Koszyczki znajdować można uczepione do pni drzew, szczególnie sosen, na parkanach i t. p., lecz bardziej w suchych miejscach.

Oreopsyche Spr.

341. (4472). ***O. muscella*** F. B. rzad., w maju i czerwcu i znów w sierpniu. Występuje b. lokalnie. Okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Biłohorszcze pod Lwowem (St.); Nowosiółki pod Złoczowem w sierpniu (Świąt.); Łotatniki obok Stryja (Brun. i in.); okol. Stanisławowa (Viert.).

W krajach sąsiednich występuje tylko w południ. pograniczu bez Śląska, w Czechosłowacji i w południ.-wschodn. pograniczu.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni na trawach. Koszyczki ze suchych liści ułożonych wzdłuż torebki (Spul.).

342. (4478). ***O. plumifera*** O. (= *atra* aut. nec L., = *muscella* Dup.). B. lokalny w kwietniu i maju. W Zawierciu (Masł.) osiąga ten gatunek najbardziej na północ wysunięte stanowisko w Polsce. Poza tem wykazany tylko z Rzeszowa (Schait.) i z Brodów (Viert.).

Z pogranicza Polski wykazany wyłącznie z południa.

Gąś. żyje w marcu na trawach i *Thymus* (Spul.).

Psyche Schrk.

343. (4483). ***P. viciella*** Schiff. Lata przy końcu czerwca i w lipcu. ♂♂ b. rzad. Gdańsk (Schmidt); Warszawa (Krecz);

i przy św. lamp; Zawiercie (Masł.); okol. Staszowa (Karp.); Olewsk na Wołyniu (Xięż.); w Wielkopolsce nieznany. Na Górn. Śląsku wszędzie (W. i R.); okol. Krakowa (Prüff. i in.); okol. Lwowa (Now. i in.); w lasach okol. Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany z całego sąsiedztwa Polski. Xiężopolski wymienia go z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. dwuletnia. Torebka koszyczka do 2 cm. dług. utkana ze sprzędzionych krótkich kawałeczków źdźbeł traw wpoprzek ułożonych. Pospol. na mokrych łąkach, na różnych niskich roślinach i trawach z wiosną. Koszyczki spotyka się i na pniach drzew, lub słupach telegraf. nisko na wysokości traw.

Sterrhopteryx Hbn.

344. (4488). ***S. hirsutella*** Hbn. Pojawia się od połowy czerwca do połowy lipca, ♂♂ latają przed południem. Troki pod Wilnem (Prüff.); w okol. Warszawy (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Zawiercie (Masł.); okol. Staszowa (Karp.); Olewsk na Wołyniu (Xięż.); na Górnym Śląsku miejscami częsty (W. i R.); w Małopolsce wszędzie z wyjątkiem Tatr.

Poza granicami Polski, z wyjątkiem Bukowiny i Besarabji, wszędzie znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, ale nie pogardza też liśćmi młodych osin, a ulubionem pożywieniem są młode pędy i liście krzaków dębowych. Koszyczki spotyka się często i na pniach różnych drzew, tak liściastych, jak i szpilkowych.

Phalacropteryx Hbn.

345. (4493). ***Ph. graslinella*** Bsd. Rzadki i lokalny w czerwcu na suchych łąkach i polanach leśnych. Gdańsk (Spei.); Piłka w okol. Kowanówki (Wielkopolska, Karcz.); Kieleckie: Karczówka (Bież.); Olewsk na Wołyniu (Xięż.); Lasowice i Tarnowskie Góry na G. Śląsku (W. i R.).

Z sąsiedztwa Polski wykazany tylko z Czech, z północn. pogranicza i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wrzosach i borówkach.

Apterona Mill.

346. (4499 a). ***A. crenulella*** Brd. ♀ *form. parthen.* ***helix*** Siebold. Charakterystycznie ślimakowato skręcone woreczki tej, pod względem biologicznym b. ciekawej formy motyla, znajdował Klemensiewicz w dużej ilości poprzyczepiane do skał w Piwnicznej nad Popradem, lecz z powodu spóźnionej pory (lipiec), były już wszystkie puste. Z Polski poza tem, wykazuje ów gat. jeszcze tylko Karpowicz z okol. Sandomierza przy końcu czerwca.

Poza granicami Polski występuje ten gat. w Kurlandji, Czechach i na Węgrzech.

Epichnopteryginae.

Rebelia Heyl.

347. (4501). ***R. sapho*** Mill. Klemensiewicz podaje ten gatunek z doliny Popradu i z okol. Lwowa jako n. rzadki w czerwcu.

W krajach sąsiednich Polski wykazany wyłącznie z południ. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu na niskich roślinach (Spul.).

348. (4505). ***R. herrichiella*** Strand. (= *plumella* H.-Schäff.). Tę rzadkość złowił Klemensiewicz w ostatnich dniach maja na pagórkowatych łąkach okol. Lwowa (oznacz. Rebel).

Z sąsiedztwa Polski znany tylko z zachodn. i południowego pogranicza.

Gąś. prowadzi żywot podobny do jej pokrewn. gat. (Spul.).

349. (4506). ***R. nudella*** O. B. lokalny. Z końcem czerwca i w lipcu łowił tę rzadkość Schille w dolinie Popradu nad potokiem Ryczanowskim. Nowicki wymienia ten gatunek z Piaskowej Góry pod Lwowem 21 czerwca.

Wykazany z całego pogranicza Polski, bez Śląska i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje po przezimowaniu na przyziemnych niskich roślinach (Spul.).

Epichnopteryx Hbn.

350. (4513). ***E. pulla*** Esp. Częsty w maju i w pierwszej połowie czerwca, jednakże nie z całej Polski wykazany; wojew. pomorskie: Kartuzy i Gdańsk (Spei.); w wojew. poznańskiem wszędzie, ale d. rzad.; okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); Bedoń pod Łodzią (Krecz.); Blachownia koło Częstochowy (Prüff.); na Górn. Śląsku miejscami nawet częsty (W. i R.); Zawiercie (Masł.) i w ziemi Sandomierskiej pojed. (Karp.). W całej Małopolsce d. częsty od nizin aż po Tatry (Boczań 1230 m.); — v. *montanella* Heyl., okazy większe o skdł. wydłużonych. Zawiercie 2 okazy 8 maja (Masł.), oznaczone we Wiedniu. Dotychczas odmiana ta znaną była tylko z południ. Alp francuskich; — v. *sieboldii* Reutti, o skdł. krótszych, rzadziej łuskami pokrytych, brunatnawy. 2 okazy z Tatr (Nieś.).

W krajach sąsiednich Polski wszędzie znany, z wyjątkiem wschodn. rubieży. Xiężopolski wymienia Wołyń rosyjski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do kwietnia na trawach.

Psychidea Rbr.

351. (4517). ***P. bombycella*** Schiff. Lata od ostatnich dni maja do połowy sierpnia. W czerwcowe wieczory znajdować można motyle w trawie siedzące, najchętniej na brzegach lasów i zrębów. Łowiono go i przy św. lampy. Gdańsk (Spei.); okol. Warszawy d. rzad. (Słaszcz.); najbliższe okol. Poznania rzad. (Schum.); w Zawierciu pospol. na wrzosowiskach (Masł.); w ziemi Sandomierskiej rzad. (Karp.); na Górnym Śląsku pojedynczo (W. i R.); w Małopolsce częsty od Krakowa aż po Podole tak w nizinach, jak i w górach. — ab. *rotundella* Brd., bez rysunku na skdł. Brody (Klem.); Bereźnica pod Stryjem (Brun.). Według Niesiołowskiego występuje ten gatunek w Tatrach jako — *subsp. tatricolella* Nieś. — «*Alis, cilia inclusive nigrescentibus, anterioribus supra distincte irroratis*». — Forma ta jest wybitnie szara, bez wszelkiej domieszki koloru żółtego. Samce latają dość licznie w połowie lipca w dol. Pięciu Stawów Polskich na wys. 1700 m. (Prace monogr. Kom. Fizj. T. V).

Występuje tylko w południ. pograniczu, jakoteż na Polesiu i Wołyniu rosyjskim.

Gąś. żyje od maja na wrzosach *(Calluna)* i na trawach, szczególnie na *Brachypodium pinnatum*.

352. (5518). ***P. pectinella*** F. B. lokalny, pojawia się od ostatnich dni maja do końca lipca. Kieleckie lasy i cmentarze (Bież.); las Kleczanowski w ziemi Sandomierskiej (Karp.); w Małopolsce znany tylko z okol. Lwowa (Now.) i z Potylicza pod Rawą Ruską (Świąt.).

Południowe pogranicze i Besarabja.

Gąś. żyje na trawach. Koszyczki buduje z kawałeczków traw (Spul.).

Fumaeinae.

Fumea Steph.

353. (4526). ***F. crassiorella*** Brd. B. rzad. Wykazany tylko z Bielska cieszyńskiego (Skala) i z Tatr, gdzie koło Toporowego Stawu znalazł Niesiołowski kilka koszyczków, które Rebel oznaczył jako niewątpliwie należące do tego gat.

Z krajów sąsiednich Polski znany z Kurlandji, ku zachod. z najbliższego pogranicza ze Skwierzyny (Schwerin), z Moraw i Węgier.

Gąś. w koszyczkach, znajdowano uczepione na skałach lub płotach (Spul.).

354. (4527). ***F. casta*** Pall. Pojawia się w całej Polsce z wyjątkiem Tatr od czerwca do sierpnia. Jako motyl rzadki.

Występuje również w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego i Besarabji.

Gąś. w woreczkach do maja na niskich roślinach, w stosunku do motyla wszędzie pospolita, szczególnie w okolicach lesistych.

355. (4529) ***F. betulina*** Z. Rzadszy od poprzedniego gatunku i bardziej lokalny; pojawia się w czerwcu i lipcu. Rawicz w Wielkopolsce (Ben.); Wawer pod Warszawą (leg. Kremky); Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł.); Olewsk na Wołyniu (Xięż.); na Górnym Śląsku pojedynczo (W. i R.); w Małopolsce znany: z doliny Popradu (Schil.), z okol. N. Sącza (Klem.), Rzeszowa (Schait.), Lwowa (Klem.) i Stryja (Brun., det. Rebel).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany w całem sąsiedztwie Polski. Xiężopolski wymienia go z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje do końca maja na porostach dębów, brzóz i osik.

Bacotia Tutt.

356. (4531). ***B. sepium*** Spr. Bardzo rzad., w czerwcu i lipcu. W Polsce znany z Jeżewa w Wielkopolsce (Wiz.); z okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej 20 lipca (Karp.); koło Krakowa las Bielański (Nieś.); z okol. Lwowa 1 ♂ (Garb.) i ex l. w ostatnich dniach czerwca (Klem.).

W krajach sąsiedn. Polski występuje w Brandenburgji, na Śląsku i Morawach.

Gąś. żyje po przezimowaniu na porostach parkanów i drzew szpilkowych (Spul.).

Thyrididae.

Thyris Lasp.

357. (1059). ***T. fenestrella*** Scop. Bardzo lokalny i rzad. Pojawia się w ostatnich dniach maja i w czerwcu. Szczypiórno i Miłosna pod Warszawą na kwiatach jarzębiny, jastrzębca *(Hieracium)*, mniszka *(Leontodon)* (Słaszcz.); Grodno 25 czerwca ♂ i ♀ (leg. Żywno); Rytwiany b. rzad. (Karp.); Olchowa (Scheff.); Lwów z okol. i Janów (Now. i in.); Brody z okol. (Viert.); Podole (Mańk.). Samica siedząc, wznosi średnią parę odnóży w górę, tak że sterczą ponad skrzydła jakby rogi; samców w tej pozycji nie zauważyłem, prawdopodobnie jednak także się tak zachowują (Roman.).

Z krajów graniczących z Polską, wymieniono ten gatunek z Litwy, z południ. pogranicza bez Śląska i z południ.-wschodn. pogranicza bez Bukowiny i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje na *Clematis*.

Aegeriidae *(Sesiidae)*.

Aegeria F. (*Trochilium* Sc.)

358. (4532). ***Ae. apiformis*** Cl. W całej Polsce mniej lub więcej częsty, a gdzie niegdzie nawet pospolity; w czerwcu i lipcu, a nawet i w pierwszych dniach sierpnia można znajdować w godzinach porannych na pniach topól świeżo wylęgłe okazy in copula.

Znany w całem sąsiedztwie Polski, z wyjątkiem Polesia rosyjskiego.

Gąś. dwuletnia, żyje w pniach topól i osik, tocząc je tuż przy ziemi lub ich korzenie. Drugie przezimowanie odbywa się w gotowym kokonie przeważnie poza pniem, w ziemi. Obecność gąś. w pniu łatwo poznać (jak zresztą wszystkich następnych pokrewnych gatunków), po opiłkach drzewnych, zmięszanych z odchodami gąś., wypchniętych przez nią otworem nazewnątrz.

359. (4536). ***Ae. melanocephala*** Dalm. Bardzo rzad. Gatunek ten występujący u nas sporadycznie, znany jest dotychczas z Poznania w jednym okazie, znalezionym przy końcu czerwca na pniu topoli (Schum.); z Jeżewa gąś. (Wiz.) i z Górnego Śląska, gdzie pojawia się lokalnie w czerwcu i w początkach lipca.

Poza granicami Polski wykazany z północn., zachodn. i południ. pogranicza.

Gąś. dwuletnia żyje w pniach i korzeniach osiki.

Sphecia Hbn. (*Trochilium* Sc.).

360. (4534). ***S. crabroniformis*** Lewin. Nadzwyczaj rzad. Na Pomorzu w Schiewenhorst, miano wyhodować 1 okaz ♂ w połowie czerwca (Grentzenberg). Karpowicz złowił tę rzadkość w okol. Sandomierza w dzień na pniu wierzby 10 lipca. Na iwie w Księżym lesie koło Zakopanego 1 okaz świeżo wylęgły i większą ilość opuszczonych poczwarek (Nieś.).

Z pogranicza Polski wykazany z Prus wschodn., z Czech i Węgier.

Gąś. żyje w korzeniach wierzb.

Paranthrene Hbn. (*Sciapteron* Stgr.).

361. (4538). ***P. tabaniformis*** Rott. Nierzad., chociaż niebardzo rozpowszechniony, od połowy czerwca do połowy sierpnia, na pniach topól, lub w pobliżu tychże. Gdańsk rzad. (Spei.); w całej Wielkopolsce (Schum. i in.); okol. Warszawy (Słaszcz.); Kieleckie (Bież.); w ziemi Sandomierskiej d. pospol. (Karp.); okol. Zawiercia (Masł. i in.). Na Górnym Śląsku wszędzie (W. i R.); w Małopolsce znany z Pienin 15 sierpnia (Sit.), okol.

Nowego Sącza (Klem.), Sambora (Now.), Drohobycza i okol. Stanisławowa (Werch.), Lwowa i Janowa (St.) i Podola na południ. od Czortkowa (Wierz.), — v. *rhingiaeformis* Hbn., żółto przyprószony. Jeżewo (Wiz.).

Pojawia się we wszystkich sąsiednich krajach Polski z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza i Podola rosyjskiego.

Gąś. częstsza od motyla żyje przez dwa lata w pniach i gałęziach, szczególnie w skarłowaciałych krzakach topól *(Pop. tremula)*, rzadziej *P. nigra*, *alba*, lub *P. balsamea*.

Bembecia Hbn.

362. (4632). ***B. hylaeiformis*** Lasp. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia w pobliżu krzaków malinowych, nad ranem przed wschodem słońca na liściach tychże. Kartuzy, St. Kiszewa, Gdańsk (Spei.); Wilno 1 ♀ 23 lipca (Prüff.); Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); w Kieleckiem (Bież. i in.); w Zawierciu i okol. (Masł. i in.); pod Sandomierzem n. rzad. (Karp.). Na Górnym Śląsku wszędzie częsty (W. i R.); w Małopolsce wykazany: z Czarnego Dunajca (Stch.), z Tatr (Nieś.), z Siedlisk pod N. Sączem (Klem.), z Drohobycza (Werch.), Janowa pod Lwowem (St.) i z Potylicza pod Rawą Ruską (Świąt.).

Występuje w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem północ.-wschodn. i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w korzeniach, a na wiosnę w suchych pędach krzaków malinowych *(Rubus idaeus)*, w których można też znaleźć poczwarki.

Synanthedon Hbn. (*Sesia* F.).

363. (4545). ***S. scoliaeformis*** Bkh. Naogół gat. rzad. Pojawia się w pewne lata już w maju, zwyczajnie jednak w czerwcu i lipcu na pniach brzóz. Województwo pomorskie (Spei.); Wielkopolska (Schum. i in.); 1 okaz z okolic Płocka (Krecz.); w Warszawie złowiono jeden okaz w ogrodzie Fraskati (Krecz.); w ziemi Sandomierskiej (Karp.). Na Górnym Śląsku wszędzie w brzezinach miejscami liczny (W. i R.); Ustroń na Śląsku cieszyńskim na stokach gór n. częsty (Skala). W Małopolsce znany:

z okolic Krakowa (Chrzanów, Nieś.), z Janowa i Biłohorszczy pod Lwowem (St.) i z Drohomirczan (okol. Stanisławowa), gdzie strzęsiono jeden okaz z brzozy.

W sąsiedztwie Polski wymieniają ten gatunek z Pomorza niemieckiego, z Kurlandji i Łotwy, z Brandenburgji, Czech i Moraw.

Gąś. żeruje w starych brzozach, pomiędzy pniem a korą drzewa; najlepszy czas do wyszukiwania kokonów tkwiących w próchnie, jest kwiecień i pierwsze dni maja.

364. (4546). ***S. spheciformis*** Gerning. Szeroko rozsiedlony, ale jako motyl lokalny i rzad. Pojawia się w czerwcu do połowy lipca w zagajnikach olszynowych, rzadziej brzozowych, na pniach drzew, lub latający nad kwiatami. Woj. pomorskie wszędzie (Spei.); Bybki w okol. Wilna (Hering); Wielkopolska wszędzie (Schum. i in.); Ząbki pod Warszawą i Łódź (Krecz.); Adamówka w ziemi Sandomierskiej (Karp.); na całym Górnym Śląsku (W. i R.); w Małopolsce wykazany dotychczas tylko z jej wschodniej części: z Łotatnik obok Stryja (Schil.), Worochty na Podkarpaciu (Kauc.) i ze Lwowa (St.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski, z wyjątkiem połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. dwuletnia żyje do początkowych dni maja w pniach młodych brzóz i olch; już w pniu 3 cm. grubym można znaleźć kilka sztuk gąś. Obecność gąś. zdradzają trociny, leżące tuż przy pniu na ziemi. Drzewka toczone przez te gąsienice, łatwo złamać tuż przy ziemi.

365. (4552). ***S. tipuliformis*** Cl. Dość częsty od ostatniej dekady maja do połowy sierpnia; unosi się w słoneczne dnie nad kwiatami porzeczek. Gdańsk (Spei.); Wilno (Prüff.); okol. Warszawy (Słaszcz.); Grele w Zamojszczyźnie, Krasnobród (leg. Fudakowski); Kieleckie (Słaszcz.); Zawiercie (Isa.); Dąbrowa Górnicza (Masł.); Rytwiany (Karp.); na Wołyniu (Xięż.); Wielkopolska (Schum. i in.); w Małopolsce wszędzie, z wyjątkiem Tatr i Pienin.

Poza granicami Polski wokoło znany, z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. jednoroczna żyje w gałązkach porzeczek, *Ribes rubrum* i *R. nigrum*, nigdy zaś w *R. grossularia*, ale zdarza się i w *Corylus avellana*, jakoteż w gałązkach jerzyn i kaliny (*Viburnum opulus*).

366. (4551). ***S. cephiformis*** O. Rzadki. Pojawia się w lipcu i sierpniu w lasach szpilkowych. W okol. Warszawy w Wołominie złowiono kilka okazów na małych świerkach (Krecz.); w ziemi Sandomierskiej na kultarach modrzewiowych w lasach Słabuszowickich (Karp.). Na Śląsku ciesz. w Bielsku i Goleszowie ex l. (Skala). W Małopolsce znany z Wielkiej Roztoki w dolinie Popradu, 1 okaz złapany siatką z traw (Schil.).

Z krajów sąsiednich wykazano go z Moraw, Węgier i Bukowiny.

Gąś. wyrządza szkody, powodując narośle na gałązkach *Abies pectinata*, *Juniperus communis* i in. (Wachtl.).

367. (4554). ***S. conopiformis*** Esp. Bardzo rzad. Wykazany dotychczas z Huty Laura obok Katowic, ostatnie dni maja i w czerwcu (W. i R.).

Z sąsiedztwa znany z południ. i zachodn. pogranicza.

Gąś. dwuletnia żyje pod korą w schorzałych miejscach starych ściętych pni dębowych do początku maja.

368. (4555). ***S. vespiformis*** L. Rzadki. Występuje prawdopodobnie w dwu pokoleniach, bo od ostatnich dni kwietnia do połowy września. Znajdowano go na pniach dębowych ociekających sokiem, lub zwabiano na przynętę smarowaną na pniach dębowych. Łowiono go też i w dzień latającego na zrębach, porośniętych krzakami dębowemi. Sopoty i Gdańsk (Spei.); Żwir pod Warszawą d. liczny (Krecz.); Słupia pod Szczekocinami w okol. Zawiercia (Masł.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej (Karp.). Z Wielkopolski wykazany: z Kowanówki (Karcz.), Leszna (Vierh.), Jeżewa (Wiz.) i Winnogóry (Mańk.). Na Górnym Śląsku d. rzad. (W. i R.); Przegorzały pod Krakowem 12 lipca (Nieś.); Chełmiec pod Nowym Sączem (Klem.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Klem.); Drohobycz, okol. Stanisławowa i Grzymałowa (Werch.).

Z wyjątkiem wschodn. rubieży znany zewsząd poza granicami Polski. Xiężopolski wymienia go z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. n. rzad. w pniach dębowych, rzadziej brzozowych, żerujące pod korą, jakoteż w ściętych pniakach dębowych.

369. (4557). ***S. myopaeformis*** Bkh. Motyl rzad. w czerwcu do pierwszych dni sierpnia w ogrodach owocowych. Stara Kiszewa, Gdańsk (Spei.); okol. Warszawy (Słaszcz.); w Wielkopolsce wszędzie (Schum. i in.); na Górnym Śląsku miejscami

częsty (W. i R.); koło Krakowa gąsienice często można spotkać w jabłoniach — motyl rzadki (Nieś.); Leżajsk (leg. Jabłoński); okol. Lwowa (Now. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.).

W krajach sąsiednich wszędzie znany, z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje pod korą jabłoni i grusz, ale równie dobrze i w jasionach.

370. (4563). ***S. culiciformis*** L. Rzadki, od połowy maja do końca czerwca, czasem i w lipcu. Opalenie, Schievenhorst, Gdańsk (Spei.); Leszno (Vierh.); Kowanówka (Karcz.); Żwir pod Warszawą na pniu starej brzozy (Krecz.); Warszawa, Zacisze, Wawer i ex l. (Słaszcz. i in.); Kieleckie (Bież.): Zawiercie (Masł.); w ziemi Sandomierskiej (Karp.); na Górnym Śląsku w brzezinach miejscami częsty (W. i R.); Wola Justowska i Kraków pojedynczo (Klem. i in.); Podegrodzie (Klem.) i Barcice w dol. Popradu (Schil.); w Tatrach sięga wysokości 1500 m. (Now.); Radłowice górne pod Samborem (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem (Ostr.); Lwów z okol. (Klem. i in.; Potylicz pod Rawą Ruską (Świąt.); — ab. *biannulata* Bart., ma drugi pierścień na odwłoku też czerwony. Jeżewo (Wiz.).

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. częstsza od motyla, żyje w pniach brzóz i olch, a szczególnie w ściętych pniakach. W jesieni łatwo poznać miejsce przebywania gąś. po trocinach wystających z otworu w drzewie.

371. (4564). ***S. stomoxyformis*** Hbn. Bardzo rzad. Pojawia się w czerwcu, pojedynczo. Gdańsk (Spei.); Pilawa pod Warszawą (Słaszcz.); Rytwiany (Karp.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Drohomiczany pod Stanisławowem (Werch.).

Poza granicami Polski wykazany tylko z południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje w pędach *Mespilus germanica* (Spul.).

372. (4566). ***S. formicaeformis*** Esp. Lokalny, ale n. rzad. w czerwcu do pierwszych dni sierpnia, na pniach wierzb, lub latający w dzień na kwiecistych łąkach w pobliżu łóz (*Salix viminalis*). Stara Kiszewa, Gdańsk (Spei.); w Wielkopolsce wszędzie, ale d. rzad. (Schum. i in.); Warszawa (Słaszcz.); Złoty Potok w okol. Zawiercia (Isa.); Rytwiany pod Sandomierzem (Karp.); Górny Śląsk już przy końcu maja zauważony (W. i R.); Kraków (Schil. i in.); Leżajsk (leg. Jabłoński); Zubrza pod Lwowem (St.).

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski, z wyjątkiem północno-wschodn. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w gałęziach wierzb *Salix caprea* i *S. viminalis*.

Dipsosphecia Spul. (*Sesia* F.).

373. (4573). ***D. ichneumoniformis*** F. Rzadki, od ostatnich dni maja, do połowy sierpnia, w słoneczne dni lata nad kwiatami niskich roślin. Czerpiąc siatką po niskich roślinach, można złowić go podobnie, jak i inne pokrewne mu gatunki. W Polsce pojawia się ledwo w kilku miejscowościach: Gdańsk (Spei.); Pilica w okol. Zawiercia (Masł.); na Górnym Śląsku w miejscowości Tarnowskie Góry (W. i R.); w Małopolsce: Nowy Sącz (Klem.), okol. Lwowa (Now.), Lubycza Królewska pod Rawą Ruską (Roman.).

Z krajów przyległych znany tylko z Kurlandji, Prus wsch., Brandenburgji, Czech, Węgier i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. jednoroczna żyje od początku maja w korzeniach *Ononis spinosa* i *O. arvensis*, *Lathyrus pratensis*, *Lotus*, *Medicago* i in.

Chamaesphecia Spul. (*Sesia* F.).

374. (4586). ***Ch. annellata*** Z. Tę południową rzadkość miał Garbowski złowić(?) razem z *S. tipuliformis* w okol. Lwowa.

Występuje w południ. pograniczu. Xiężopolski wymienia go z Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje w korzeniach *Balota nigra*.

375. (4587). ***Ch. empiformis*** Esp. Ogólnie nierzad., w pewnych miejscowościach nawet pospolity, od ostatnich dni maja do połowy sierpnia; w dzień lata nad kwiatami wilczomleczu. Gdańsk b. rzad. (Spei.); w całej Wielkopolsce n. rzad. (Schum. i in.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); Kielce (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Zamojszczyzna (leg. Fudakowski); w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); na G. Śląsku n. rzad. (W. i R.). W. całej Małopolsce z wyjątkiem Tatr i powiatów wschodn. (Now. i in.).

Poza granicami Polski znany z Kurlandji, Brandenburgji, Czech, południ. pogranicza i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje do połowy maja w korzeniach wilczomleczu *(Euph. cyparissias)*. Obecność gąś. zdradzają zwiędłe i pożółkłe listki.

376. (4612). ***Ch. leucopsiformis*** Esp. W Polsce b. rzad. Zaniemyśl w Wielkopolsce (Schum.) w ostatnich dniach lipca. Rytwiany 1 okaz 13 sierpnia (Karp.); Szkło obok Janowa pod Lwowem na piaszczystych wzgórzach (Garb.).

Poza tem znany tylko z Brandenburgji, Śląska niemieckiego i z południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. jednoroczna żyje w korzeniach *Euph. cyparissias.*

377. (4605). ***Ch. muscaeformis*** View. Lokalny. Pojawia się w ostatnich dniach czerwca i w lipcu. Dotychczas łowiono ten gatunek w Wielkopolsce: w Kowanówce (Karcz.), Rawiczu (Ben.) pojedynczo, zaś w Jeżewie nader licznie w godzinach przedpołudniowych na kwiatach zawciągu *(Statice armeria)*. W Małopolsce lata na kwiecistych brzegach lasów Hołoska i Brzuchowic pod Lwowem (Now. i in.). Wize podaje odmianę: — ab. *rogeriformis* Wize, odznaczającą się *«białemi pierścieniami także na trzecim i piątym pierścieniu odwłoka»*. Jeżewo wraz z typ.

Kurlandja, Brandenburgja i południ. pogranicze.

Gąś. żyje w korzeniach *Statice armeria (= Armeria vulgaris).*

Cossidae.

Cossus F.

378. (4641). ***C. cossus*** L. Występuje w całej Polsce, jednak jako motyl nieczęsty; na pniach drzew, szczególnie wierzb, na parkanach, starych drewnianych zmurszałych krzyżach cmentarnych i t. p. Pojawia się w czerwcu do połowy sierpnia. Przylatuje do św. lamp, jakoteż łowiono go i na przynęty smarowane na pniach drzew.

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. pospolita, dwuletnia, żeruje w pniach drzew liściastych, tocząc przeważnie przydrożne wierzby, ale i brzozy lub topole, przyczyniając się do zniekształcenia tychże i ich powolnego zamierania. Gąś. dorosła przed zapoczwarczeniem się, opuszcza pień i można ją spotkać pełzającą po drogach, gościńcach, w różnych porach od wczesnej wiosny, do późnej jesieni. Zapoczwarza

się w spróchniałych pniach drzew, lub obok tychże. Przyniesiona do mieszkania, sporządza sobie oprzęd z cząstek spróchniałego drzewa (trocin) lub kory drzewnej; w braku tych, zapoczwarcza się w ziemi.

379. (4650). ***C. terebra*** F. Gatunek nadzwyczaj rzadki. W Polsce wykazany jedynie z Podhorzec obok Stryja na Podkarpaciu, gdzie Brunicki złowił przy św. lampy elektr. jeden okaz 21 sierpnia 1906 r., a drugi 18 sierpnia 1908 r.

Z krajów sąsiednich znany tylko z Prus wschodn., z Czech, z południ. pogranicza i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedniego gatunku, ale w osikach (Spul.).

Zeuzera Latr.

380. (4718). ***Z. pyrina*** L. Pojawia się w całej Polsce z wyjątkiem Tatr, różnie często, miejscami i w pewne lata bywa nawet liczny, w czerwcu, lipcu do połowy sierpnia, na pniach drzew, parkanach sadów owocowych, przy św. lamp (tylko ♂♂) i na przynętę jabłkową. W Sandomierzu złowiono 1 okaz już 20 maja; — ab. *octopunctata* B. (ab. *minima*). Łotatniki obok Stryja 1 okaz przy końcu czerwca (Schil.); Lwów przy św. lampy elektr. 1 okaz ♂ (Roman.).

Znany z całego pogranicza Polski z wyjątkiem Polesia rosyjskiego.

Gąś. dwuletnia, żeruje w pniach i gałęziach, przeważnie jasionów *(Fraxinus excelsior* L.), w pewne lata jako szkodnik. Nie pogardza jednak i innemi pniami drzew liściastych, jak n. p. klonu, kasztanu, drzew owocowych, jarzębiny i t. p. Gąś. znajdował autor też w nasadach grubych, z ziemi wyrastających, gałęzi bzu lilaka *(Syringa)*.

Phragmatgecia Newm.

381. (4713). ***Ph. castaneae*** Hbn. Bardzo rzad. Pojawia się od końca maja do ostatnich dni lipca. W Wielkopolsce złowiono 1 ♀ w dolinie rzeki Cybiny, w Poznaniu kilka ♂♂ przy św. lamp (Schum. i in.); okol. Buka na zach. od Poznania (Wiz.); Żwir pod Warszawą przy św. lamp w czerwcu (Krecz.); Ryt-

wiany w połowie lipca (Karp.); z Małopolski wykazany tylko z dwu stanowisk: Podhorce obok Stryja (Brun.) i Złoczów na wschód od Lwowa (leg. Jarosz). W obu miejscowościach łowiono okazy przy św. dużych, łukowych lamp elektrycznych; — *for. cinerea* Teich., okazy popielate. Strzałków pod Stryjem (Schil.).

Z wyjątkiem Bukowiny, znany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w łodygach trzciny i szuwarów.

Hepialidae.

Hepialus F.

382. (4726). ***H. humuli*** L. Lata o zmierzchu w ogrodach owocowych, na łąkach podmokłych i w zaroślach porośniętych chmielem, niekiedy już w ostatniej dekadzie maja, zresztą zwykle w czerwcu i lipcu, a nawet jeszcze w początkach sierpnia. Straszyno, Gdańsk (Spei.); na Wileńszczyźnie (Dampf. i in.); w Wielkopolsce (Schum. i in.); okol. Włocławka w lipcu (leg. Węgrzecki); w ziemi Sandomierskiej rzad. (Karp.); Wołyń (Xięż.); w Małopolsce wszędzie pojedynczo, na Podkarpaciu miejscami d. liczny. Pod względem wielkości, t. j rozpiętości skdł., b. zmienny; zdarzają się okazy o długości skdł. przedn. od piętnastu do trzydziestukilku mm.; — ab. *grandis* Pfitzner, okazy b. duże. Tatry (Nieś.), Gładkiszki pod Wilnem (Prüff.) i Worochta (Karpaty, Kauc.). Gieysztor zauważył ciekawy sposób kopulacji tego gatunku. ♂♂ latające na wysokości wierzchołków drzew owocowych, w pewnym momencie opadają pojedynczo na nisko nad trawami fruwające ♀♀ i w tym momencie łączą się z niemi.

Gatunek ten występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w korzeniach chmielu *(Humulus), Rumex* i in. (Spul.).

383. (4730). ***H. fusconebulosa*** De Geer. Przeważnie rzad., od połowy maja do ostatnich dni lipca. W duszne wieczory lata nad rowami dróg leśnych, przylatuje też do św. lamp. Znajdowano go również na pniach sosen. Kartuzy, Gdańsk (Spei.). W Wielkopolsce b. rzad.: Poznań, Zaniemyśl i Wąsowo (Schum.), Rawicz (Ben.), Jeżewo (Wiz.), Gostyń (Stch.); na Górnym Śląsku wszędzie (W. i R.); okol. Zawiercia w wilgotnych lasach szpilko-

wych d. pospol. (Masł. i in.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej rzad. W Małopolsce znany tylko z Krakowa (Nieś.), z Tatr i Tęczyna (Żebr.), okol. Lwowa (Now. i in.) i z Worochty w Karpatach (Kauc.).

Z sąsiedztwa znany tylko z północn. pogranicza, a w południ. pograniczu występuje tylko w terenie górzystym.

Gąś. żyje w jesieni do maja w korzeniach paproci *(Pteris aquilina)*.

384. (4736). ***H. carna*** Esp. Gatunek typowo górski i rzad. Lata na kwiecistych łąkach i w lasach jodłowych w lipcu i sierpniu. Pieniny przy św. lampy (Sit.); «Fugasówka» pod Radziejową w dol. Popradu (Schil.); Zakopane (Now.), dol. Kościeliska (St.). Według Niesiołowskiego w całych Tatrach pospolity, zwłaszcza w górnym reglu, na leśnych polanach i pastwiskach w strefie kosodrzewiny.

W krajach sąsiednich wykazany tylko z Bukowiny (Karpaty).

O gąś. niema wzmianki w literaturze.

385. (4727). ***H. sylvinus*** L. Nie wszędzie jednakowo częsty, lub rzadki, w lipcu do połowy września i w maju prawdopodobnie po przezimowaniu. Przylatuje też do św. lamp. Grudziądz, Opalenie, Gdańsk (Spei.); Rutka na Wileńszczyźnie 1 ♂ w lipcu (Gieysz.); w Wielkopolsce w pewne lata n. rzad. (Schum. i in.); okol. Warszawy (Słaszcz.); w Kieleckiem (Bież.) d. rzad.; Ząbkowice pod Zawierciem (Isa.); na Górnym Śląsku pojedynczo (W. i R.); w Małopolsce z wyjątkiem Tatr mniej lub więcej rzad. Klemensiewicz złowił przy św. lampy w Rytrze 1 okaz zasługujący ze względu na ubarwienie na wzmiankę: skdł. przedn. miał kasztanowo-brunatne, a białe haczykowate znamię, mieszczące się w środ. skdł. było zapomocą białej łukowatej linji połączone z końcem przypachowym tylnej rysy skośnej; — ab. *pallidus* Horm., jasne okazy i — ab. *poecilus* Horm., małe, ciemne okazy, pojedynczo w okol. Lwowa (Kauc.).

Znany w całem pograniczu Polski z wyjątkiem Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje w korzeniach szczawiu *(Rumex)* i in. niskich roślinach.

386. (4738). ***H. lupulinus*** L. Niepospolity. Pojawia się od ostatnich dni maja do końca sierpnia. Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); na Górnym Śląsku

rzad. (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Tatry (Żebr.); Pieniny na polanach liczny (Sit.); okol. Lwowa i Janowa pojedynczo (Now. i in.); okol. Stanisławowa (Viert. i in.). Znajdowano go w ogrodach na pniach drzew owocowych, lub na parkanach. Przylatuje też do św. lamp. — ab. *unicolor* Spul., jednostajnie brunatno-szare okazy, bez nakreśleń. Strzałków pod Stryjem (Schil.).

Z pogranicza wymieniony z Prus wschodn., Brandenburgji, Czech i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje od jesieni do maja w korzeniach borówek (*Vaccinium*) i in.

387. (4743). ***H. hecta*** L. Najpospolitszy ze wszystkich gatunków tego rodzaju. Samce unoszą się o zmierzchu przed i po zachodzie słońca, nisko nad trawami, lotem wahadłowym, pląsając gromadnie po kilkanaście sztuk na brzegach lasów, na linjach leśnych, lub łąkach międzyleśnych. Samice znacznie rzadsze, siedzą spokojnie na liściach czy trawach [1]). Podobny lot ♂♂ zauważył autor raz w samo południe w czerwcu, podczas krótko trwałego drobnego deszczu; prawdopodobnie nagłość tego deszczu wypłoszyła je z krzaków. Powszechny w całej Polsce, mniej lub więcej liczny w czerwcu i lipcu. W Tatrach sięga do wysokości 1000 m. w lesie za Jaszczurówką (Prüff.); — ab. *decorata* Krul., ozdobiony srebrnemi plamami także na zewnątrz brzegu skdł. Libochora w lesie pod Magórą i Strzałków w pow. stryjskim (Brun.); — trans. ad ab. *flina* H.-S., ♂♂ brunatno-ściemnione. Zawiercie (Masł.).

Występuje w całem pograniczu, z wyjątkiem północ.-wschod. i południ.

Gąś. żyje w jesieni do maja w korzeniach *Calluna*, *Rumex*, *Pteris aquilina* i in.

---

[1]) W. Petersen podaje przeciwnie, iż u tego gatunku samce wabią samice; znalazł on mianowicie u ♂♂ tego gat. na tyln. odnóżach narządy wonno-nęcące (Duftorgane) i twierdzi, że z nastaniem nocy ♀♀ latają wykonując owe wahadłowe ruchy i wyszukują spokojnie siedzące ♂♂. (Lepidopteren Fauna von Estland (Esti) Teil I u. II, Tallin 1924).

Noctuiformes.

Noctuidae.

Acronictinae.

Panthea Hbn.

388. (1064). ***P. coenobita*** Esp. Niepospolity, w czerwcu do mniej więcej połowy sierpnia, w lasach szpilkowych na pniach sosen, niewysoko ponad ziemią. Przylatuje też do św. lamp. Lubawa, Orunia, Gdańsk (Spei.); Sereńczany w Wileńskiem (Dampf.); Warszawa pojedynczo (Słaszcz.); Poznań z okolicą b. rzad. (Schum.); Potulica na północ od Poznania (Torka); Rawicz 1 okaz (Ben.); G. Śląsk n. rzad. (W. i R.); Kądzielów obok Zawiercia b. rzad. (Isa.); Rytwiany rzad. (Karp.); Zamość (Xięż.); Oświęcim (Stuglik i. l.); Tatry (Nieś.); Rytro w dol. Poprada 1 okaz ex l. (Schil.); Pomiarki w okol. Truskawca liczny przy św. lamp, między 8 a 20 lipca; Tustanowice pod Borysławiem 1 okaz przy św. lampy (leg. Jarosz); Żurawno ex l. (Schil.); z Jaremcza ex l. (Kauc.).

Z sąsiedztwa Polski wykazany z północ., zachodn., południ.-wschodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od lipca do września na starych sosnach.

Moma Hbn. (*Trichosea* Grote).

389. (1065). ***M. ludifica*** L. Bardzo rzad. Leszno (Vierh.); Mińsk Mazowiecki ex l. (leg. Korb, Krecz.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej 1 okaz 20 czerwca, w szkółce drzew owocowych (Karp.); Śląsk (Mańk.); Olchowa w lipcu (Scheff.); Czartowska Skała pod Lwowem w lipcu (Garb.); Janów obok Lwowa (St. i in.).

Z pogranicza Polski wymieniony tylko z Łotwy i Litwy, Czech, Moraw i z południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje w jesieni na jarzębinach (*Sorbus*). Garbowski wspomina, że oprzęd jest jasno-żółty i podobny do kokonów Saturnidów, tylko miękki.

Diphthera Tr.

390. (1069). ***D. alpium*** Osbeck. (*Moma orion* Esp.). N. rzad., od ostatnich dni maja do końca lipca, niekiedy jeszcze i w sierpniu, na pniach dębów, przylatuje do przynęty i św. lamp. Z wyjątkiem północno-wschodn. województw, Wołynia i Tatr, wykazany z całej Polski; — ab. *rosea* Tutt, różowawa, nieznaczna odmiana. Brody ex l. (Klem.).

Poza granicami Polski wszędzie znany, z wyjątkiem Podola rosyjskiego i Besarabji.

Gąś. żyje w jesieni na dębach i bukach; łatwo ją strząść ze zwieszających się gałęzi

Colocasia Hbn. (*Demas* Stph.).

391. (1073). ***C. coryli*** L. Na całym obszarze Polski rozmieszczony, ale n. częsty, od ostatnich dni kwietnia do mniej więcej połowy czerwca i znów w lipcu i sierpniu, w lasach liściastych, wypłaszany z krzaków i przy św. lamp. — ab. *avellanae* Huene, skdł. przedn. jednostajnie popielate. 1 okaz ♀ ex l. Lwów (Klem.).

W całej Europie znany.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na drzewach i krzakach liściastych.

Oxycesta Hbn.

392. (1110). ***O. geographica*** F. B. rzadki. Pojawia się w czerwcu i lipcu. Karczówka w Kieleckiem (Bież.); Hołosko pod Lwowem (St.); w Ruskiem Muzeum we Lwowie znajduje się 1 okaz w zbiorze Werchratskiego bez bliższych dat.

Tylko z południ. i południ.-wschodn. pogranicza wykazany.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na wilczomleczach (*Euphorbia*). Młode gąś. żyją gromadnie (Roman.).

Simyra O.

393. (1115). ***S. nervosa*** F. Również b. rzad. Pojawia się prawdopodobnie w dwu pokoleniach. Grudziądz i Gdańsk (Spei.); okol. Poznania pojedynczo w lipcu przy św. lamp (Schum.); Ra-

wicz (Ben.); Kowanówka (Karcz.); Jeżewo, jako poczwarka z omłotu seradeli d. liczny w r. 1918 (Wiz.); Warszawa w maju i sierpniu przy św. lamp, Garbatka w Radomskiem 1 ♂ 10 lipca, 2 inne ♂♂ w Słowiku w pierwszych dniach sierpnia w Kieleckiem (Słaszcz.); Staszów i okol. Sandomierza przy św. lamp w czerwcu do połowy lipca rzad. (Karp.); Zawiercie (Masł.); Olchowa w lipcu (Scheff.); Brody ex l. (Klem.); Hołosko pod Lwowem b. rzad. w lipcu (St.).

Z krajów ościennych wymieniony tylko z Brandenburgji i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje na wilczomleczu *(Euphorb. cypar.)*, ale i na szczawiu (Schum.).

Arsilonche Led.

394. (1118). ***A. albovenosa*** Goeze. Bardzo rzad. W Poznaniu przy św. lampy i na parkanach w ostatnich dniach czerwca i w lipcu (Schum. i in.); Rawicz ex l. (Ben.); Leszno (Vierh.); Gostyń i Grudziądz (Stch.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Rytwiany przy św. lamp 18 lipca (Karp.); Olchowa 8 czerwca (Scheff.); Lwów 23 maja przy św. lampy elektr. (Roman.); Podhorce obok Stryja również przy św. lampy elektr. w ostatnich dniach kwietnia i w maju i poraz drugi w lipcu do pierwszych dni sierpnia (Brun.); — ab. *argentea* Tutt, skdł. srebrzyste o ciemnem przyprószeniu na żyłkach. Podhorce razem z typ. (Brun.).

Z wyjątkiem północnego i południ.-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na trawach porastających łąki, jak: *Glyceria*, *Typha*, *Arundo*, różne gat. *Carex* i in. (Spul.).

Aeronicta Tr.

395. (1076). ***A. aceris*** L. W całej nizinnej Polsce pospolity, a miejscami nawet liczny, od maja do końca sierpnia, na pniach drzew, parkanach, przylatuje do przynęty i t. p. — ab. *infuscata* Hw., forma o ciemnych skdł. przedn. z szarawym nalotem; — ab. *candelisequa* Esp., forma pośrednia między główną a *infuscata*. Obie odmiany zdarzają się tu i ówdzie wśród typ.

W całej Europie powszechny i pospolity.

Gąś. żyje w lecie do jesieni, przeważnie na kasztanowcu

(*Aesculus hippocastanum*), klonach, dębach i in. liściastych drzewach, wyrządzając niekiedy spustoszenia w ogrodach i parkach przez ogołacanie drzew z liści.

396. (1082). ***A. alni*** L. Bardzo rzadki i pojedynczo pojawiający się w dwu pokoleniach, t. j. w maju, czerwcu i poraz drugi w sierpniu na pniach drzew, na przynętę i przy św. lamp. Lubawa, Kartuzy i Gdańsk (Spei.); w okol. Poznania (Schum.); Kowanówka (Karcz.); Leszno (Vierh.); Łódź (leg. Korb, Krecz.); Częstochowa (Prüff.); Górny Śląsk (W. i R.); Tatry, Zakopane (Nieś.); Żegestów i Nowy Sącz (Klem.); w dolinie Roztoki obok Rytra (Schil.); Olchowa w sierpniu (Scheff.); Sambor (Now.); Pomiarki w okol. Truskawca przy św. lampy 1 okaz 12 lipca (leg. Jarosz); okol. Lwowa (Now. i in.); Janów pod Lwowem (St.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Stanisławów (Werch. i in.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. rubieży, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na krzakach olch, brzóz, topól i in.

397. (1091). ***A. cuspis*** Hbn. Jedna z najrzadszych *Wieczernic*. Pojawia się pojedynczo w czerwcu do połowy sierpnia na przynętę i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Serenczany pod Wilnem (Dampf.); Warszawa z okol. (Słaszcz., Krecz. i in.); okol. Poznania (Schum.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Staszów (Karp.); G. Śląsk (W. i R.); Sambor (Now.); Lwów (Kauc. i in.); Nowosiółki pod Krosnem (Świąt.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Strzałków tamże (Schil.); Czerniejów i Tyśmieniczany pod Stanisławowem (Werch.).

Podobnie jak poprzedni gat., znany z całego sąsiedztwa Polski z wyjątkiem wschodn. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu do połowy września tylko na olchach.

398. (1074). ***A. leporina*** L. W całym kraju zarówno w nizinach, jak i w górach, z wyjątkiem Tatr n. rzad. od ostatnich dni maja do połowy sierpnia, na pniach drzew, parkanach, na przynętę i przy św. lamp.

Poza Polską znany w całej Europie.

Gąś. żyje w lecie na drzewach liśc., szczególnie na wierzbach.

399. (1107). ***A. ligustri*** F. (*Craniophora ligustri* F.). Rzad., prawdopodobnie w dwu pokoleniach, od maja do końca sierpnia, na pniach drzew, przylatuje do przynęty i św. lamp. W wojew.

pomorskiem b. rzad. (Spei.); okol. Wilna (Dampf. i in.); okol. Warszawy b. rzad. (Krecz.); okol Poznania rzad. (Schum.); Rawicz rzad. (Ben.); Leszno (Vierh.); Rytwiany 1 okaz (Karp.); Śląsk (Mańk.); w Małopolsce wszędzie, z wyjątkiem okol. Krakowa; — ab. *sundevalli* Lampa, przedtułów i skdł. przedn. oliwkowozielonawe. 1 okaz na przyn. jabłkową, Brody w połowie lipca (Klem.).

Znany z całej Europy, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na *Ligustrum*, *Syringa vulg.* i na *Fraxinus*.

400. (1081). ***A. megacephala*** F. Wszędzie w Polsce pospolity, a miejscami nawet liczny. Pojawia się w dwu pokoleniach: od połowy maja do końca sierpnia, tak w nizinach, jak i w górach, na pniach drzew, na parkanach, na przynętę i przy św. lamp, jednak n. licznie, tylko pojedynczo; — ab. *rosea* Tutt, ma skdł. przedn. o różowym nalocie. Lwów ex pupa w czerwcu (Klem.); Lubycza Królewska na pniu wierzby (Roman.).

Poza granicami Polski w całej Europie powszechny.

Gąś. żyje w lecie na wierzbach i topolach.

401. (1090). ***A. psi*** L. Równie powszechny na całym obszarze Polski wszędzie od maja do sierpnia. Nie odkryto go jeszcze w Tatrach, zresztą w Pieninach i całych Karpatach znany. Pojawia się, jak i inne, na parkanach, płotach, pniach drzew, na przynętę i przy św. lamp; — ab. *suffusa* Tutt, odmiana ciemno popielata. Kraków (Prüff.); Lwów (Klem. i in.); Podhorce przy św. elektr. (Brun.); — ab. *juncta* Tutt, ma plamę nerkowatą i okrągłą dotykające się wzajemnie. Zawiercie (Masł.).

Wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje przy końcu lata na drzewach liściastych.

402. (1084). ***A. strigosa*** F. Rzad., przy końcu czerwca do pierwszych dni sierpnia. Łowiono go na przynętę jabłkową, jakoteż przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); okol. Poznania, jak Wąsowo, Puszczykowo b. rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk b. rzad. (W. i R.); N. Sącz (Klem.); Rytro (Schil.); Pieniny do św. lampy w znacznej ilości (Sit.); Olchowa (Scheff.); Nozdrzec pod Dynowem przy św. lampy pokojowej (Roman.); okol. Sambora częsty (Now.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Klem.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja rzad. (Brun.); Żurawno (Schil.); Wołczyniec pod Stanisławowem (Werch.); — ab. *bryophiloides* Horm., odmiana ciemna.

Tu i ówdzie wśród typ. jednakże b. rzadki. — Klemensiewicz w tomie 46 Sprawozdań Kom. Fizjogr. na str. 8 opisuje następującą odmianę: «W Brodach i we Lwowie wyhodowałem z gąś. w lipcu kilka egzemplarzy, u których na skdł. przedn., białawe zresztą rysy poprzeczne, żółtawa z reguły plama nerkowata i pomarańczowa plamka podłużna, przy nasadzie brzegu pachowego, są niemal całkiem zakryte ciemną barwą tła. Także skdł. tylne są b. ciemne, kropka środkowa i łuk poprzeczny na nich niewyraźne. Ta skrajnie melanotyczna forma zasługiwałaby na odrębną nazwę».

Wymieniony ze wszystkich krajów sąsiednich.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na tarninie, głogu, dzikiej jabłoni, kruszynie *(Rhamnus)* i jarzębinie.

403. (1089). ***A. tridens*** Schiff. Nierzad. w całej Polsce, od połowy maja do końca sierpnia, z wyjątkiem Tatr, gdzie go dotychczas nie zauważono. Pojawia się na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i t. d. — v. *incerta* Butl., okazy duże, jednostajnie popielate z redukcją nakreśleń. Warszawa pomiędzy typ. (Słaszcz.); — ab. *rosea* Tutt, z różowym nalotem. Piwniczna w dol. Popradu i Brody ex l. (Klem.); — ab. *juncta* Tutt, obie plamy, t. j. nerkowata i okrągła dotykają się. Zawiercie (Masł.).

Wszędzie poza Polską znany.

Gąś. żyje w czerwcu i jesieni na drzewach liściastych, jak poprzedni gatunek.

Chamepora Warren *(Acronicta* Tr.).

404. (1097). ***Ch. auricoma*** F. Rozprzestrzeniony po całym obszarze Polski i n. rzad. w dwu pokoleniach, od ostatnich dni kwietnia do końca sierpnia, zarówno na przynęcie, jak i przy św. lamp. Z Tatr jeszcze nie wykazany. — ab. *pepli* Hbn., okazy b. ciemne o niewyraźnych nakreśleniach. Jeżewo (Wiz.); — v. *vernalis* Frings, forma wiosenna również ciemniejsza. Lwów ex l. w maju (Klem.); Podhorce w lesie 2 maja (Brun.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na wiosnę i w jesieni na olszynie, tarninie, wierzbach, brzozach, na róży i in. niskich roślinach, jak n. p. *Vaccinium* lub *Calluna*.

405. (1098). ***Ch. euphorbiae*** F. Bardzo rzad. Pojawia się od maja do sierpnia pojedynczo. Łążek, Gdańsk (Spei.); okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); w okol. Kielc (Bież.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk (W. i R.); okol. Krakowa (Nieś.); Zakopane (Prüff.); dolina Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert.); okol. Stanisławowa (Werch.); Szerszeniowce nad Seretem ex l. (Roman.); — ab. *montivaga* Guen., ciemno popielaty. Tatry (Nieś.); — v. *euphrasiae* Brahm., większy i bledszy. G. Śląsk wśród typ. (W. i R.); Rytro ex l. (Schil.); Szerszeniowce ad Tłuste ex l. (Roman.), gąś. na *Sambucus*; — ab. *esulae* Hbn. (♂ = *abscondita* Tr.), mniejszy od typ. i o niewyraźnych nakreśleniach. Rzad. Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Jeżewo (Wiz.); Kielce leg. Stępkowski; Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk (W. i R.); Brzuchowice pod Lwowem ex l. (St.).

Prócz północ.-wschodn. pogranicza, znany ze wszystkich krajów sąsiednich.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na wilczomleczu, krwawniku, wrzosie, tarninie, malinach, wierzbach i na dziewannie (*Verbascum*). Werchratski karmił gąś. rdestem (*Polygonum*).

406. (1093). ***Ch. menyanthidis*** View. B. rzad. i mało rozpowszechniony w Polsce. Pojawia się od połowy maja do sierpnia na pniach sosen, na przynętę i przy św. lamp. Kartuzy i Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie n. rzad. (Isa.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk (W. i R.); Bielsko na Śląsku ciesz. (Skala); Podhorce obok Stryja 2 okazy (Brun.); Janów pod Lwowem (St. i in.).

Z wyjątkiem połudn.-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na borówce bagiennej (*Vac. uliginosum*), żórawinie (*Oxycoccos quadripetala*), ale i na wrzosie (*Calluna*), jakoteż na wierzbach.

407. (1102). ***Ch. rumicis*** L. Jedna z najpospolitszych *Wieczernic*. Pojawia się również w dwu pokoleniach w całej Polsce. Z Tatr jeszcze nie wykazana. Wszędzie pospol., szczególnie na przynętę i przy św. lamp. — ab. *salicis* Curt., b. ciemne okazy, o skdł. przedn. prawie czarnych z aksamitnym połyskiem. Zdarza się tu i ówdzie wśród typ., ale bywa rzadsza; — ab. *obsoleta* Tutt, z zanikiem nakreśleń. Zbuczyn na Podlasiu 1 ♀

16 lipca na pniu sosny (Krem.); — ab. *polonica* Prüff., przedn. skdł. bez jasnych nakreśleń. Tylne skdł. również ciemniejsze, z szeroką przepaską przybrzeżną. Okol. Krakowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); 3 okazy z okol. Warszawy (Słaszcz., Krem.); — ab. *euphorbiae* Steph., skdł. przedn. brunatno-szare. Szczerzec koło Lwowa ex l. 12 maja 1 ♀ (Kauc.).

Znany w całym palearktycznym obszarze.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni, na przyziemnych roślinach, ale i na drzewach liściastych.

Metachrostinae.

Metachrostis Hbn. (*Bryophila* Tr.).

408. (1578). ***M. raptricula*** Hbn. Nadzwyczajna rzadkość. Kraków (Nieś.); Janów pod Lwowem 2 okazy w drugiej połowie czerwca (St.); — ab. *deceptricula* Hbn., z jasno brunatną kresą poziomą wzdłuż skdł. przedn. Kraków (Nieś.).

Poza granicami Polski, wymieniony z Czech, Węgier i z południ.-wschodn. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje do maja na porostach skalnych i drzewnych.

409. (1580). ***M. fraudatricula*** Hbn. Warszawa rzad. od połowy czerwca do połowy lipca przy św. lamp (Słaszcz.); okol. Poznania pojedynczo od czerwca do pierwszych dni sierpnia na przynęcie; na parkanach i przy św. lamp (Schum. i in.); Kielce (leg. Stępkowski); Rytwiany 25 lipca rzad. przy św. lamp (Karp.); Lublin 2 okazy w lipcu (Nieś.); Kraków (Żebr. i in.), park Jordana 6 września (Nieś.); okol. Lwowa rzad. na parkanach w czerwcu (Now. i in.); Brody kilka okazów przy św. lamp w połowie lipca (Klem.); Podhorce przy św. lampy elektr. ostatnie dnie czerwca i w początkach lipca n. rzad. (Brun.); Strzałków obok Stryja w początkach lipca (Schil.).

Z krajów sąsiednich wykazany z Johannisburga w Prusach, z Brandenburgji, z południ. pogranicza bez Śląska i z wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na porostach.

410. (1587). ***M. strigula*** Bkh. (= *receptricula* Hbn.). B. rzad. W Poznaniu złowiono kilka okazów z początkiem sierpnia przy św. lampy elektr. (Schum.); Rytwiany rewir Podklasztorny przy św. lamp 2 lipca (Karp.); Lwów ex l. w czerwcu (St.).

Z krajów przyległych znany tylko z południ. pogranicza i to bez Śląska, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje jak poprzedn. na porostach.

411. (1588). ***M. ravula*** Hbn. — v. *ereptricula* Tr. Wykazany jedynie z Częstochowy 3 lipca (Prüff.).

Z najbliższego sąsiedztwa Polski wymieniony tylko z Moraw i Węgier.

Gąś. żyje na porostach na murach.

412. (1592). ***M. algae*** F. Rzadki. Pojawia się od połowy lipca do końca sierpnia, przeważnie na przynęcie i przy św. lamp. Warszawa (Słaszcz.); okol. Poznania na płotach porosłych porostami (Schum.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Częstochowa (Prüff.); Słupia pod Szczekocinami (Masł.); Kielce (leg. Stępkowski); Rytwiany przy św. l. (Karp.); G. Śląsk tylko z Katowic notowany (W. i R.); Podhorce obok Stryja 2 okazy przy św. lamp (Brun.); w okol. Lwowa d. rzad. i ex l. (St.); — ab. *degener* Esp., bardziej jednostajnie popielaty. W Rembertowie pod Warszawą n. pospol. (Słaszcz.): — ab. *mendacula* Hbn., całe przedn. skdł. upstrzone jasnemi i ciemnemi łuskami. Razem z poprzednią odmianą pod Warszawą (Słaszcz.); Wulka w okol. Lwowa w czerwcu na przynętę 4 okazy (St.); — ab. *calligrapha* Bkh., pole nasadowe i zewnętrzne z żółtemi plamami. Rembertów z poprzedniemi (Słaszcz.).

Z naszego pogranicza wykazany z Jastrowa w Prusach zachodn., z Brandenburgji, z południ. i ze wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na porostach drzew.

413. (1600). ***M. perla*** F. Bardzo rzad. W okol. Poznania miasteczko św. Rocha przy końcu czerwca na parkanie (Schum.); Częstochowa przy św. lamp w sierpniu (Prüff.); Zawiercie na skałkach (Masł.); Opatów kilka okazów przy św. l. (Nieś.); Rytwiany przy św. lamp n. częsty w połowie sierpnia (Karp.); Kraków nad brzegiem Wisły w połowie sierpnia (Żebr.); wzdłuż doliny Popradu w sierpniu nad rzeką na głazach skalnych, siedzący na porostach i wskutek swego złudnie podobnego ubarwienia do podłoża, bardzo trudny do zoczenia (Schil.); Pieniny 1 okaz przy św. lamp 19 sierpnia (Sit.); 1 okaz niewiadomego pochodzenia znajduje się w zbiorze Werchratskiego w Ruskiem Muzeum we Lwowie.

Poza Polską wykazany z Jastrowa z Prus zachodn., Brandenburgji, Czech i z południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje na porostach tylko skalnych.

Euxoinae.

Euxoa Hbn. (*Agrotis* O.).

414. (1405). ***E. crassa*** Hbn. B. rzad. Warszawa 2 okazy na przynętę, a 2 inne przy św. lamp, złowione w pierwszej połowie sierpnia (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą 6 sierpnia (Krecz.); w Modlinie ma być rzekomo b. pospol. (Isa.); Poznań parkany i przynęta w sierpniu (Schum.); Sandomierz przy św. l. 20 lipca (Karp.); Potylicz (Świąt.).

Wymieniony z Pomorza niemieckiego, Brandenburgji, z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w korzeniach traw.

415. (1400). ***E. segetum*** Schiff. Dość powszechny w naszym kraju, a miejscami nawet pospolity, szczególnie na przynęcie. Występuje w dwu pokoleniach, od maja aż do września, na parkanach, pniach drzew i przy św. lamp; — ab. *pallida* Stgr., mniejsze i jasne okazy z niewyraźnemi nakreśleniami. Sandomierz 25 lipca (Karp.); Zubrza koło Lwowa w lipcu (St.); — ab. *catenatus* Haw., skdł. przedn. jasno popielate. Jeżewo (Wiz.); Lwów 1 okaz ♀ przy św. l. we wrześniu (Kauc.); — ab. *monileus* Haw., skdł. przedn. czarno przyprószone. Zawiercie (Masł.); — ab. *subatratus* Haw., okazy ciemne, a zewn. kresy z jaśniejszych plam złożone. Strzałków pod Stryjem w sierpniu (Schil.); — ab. *nigricornis* Vill., skdł. przedn., jakoteż rożki czarne. Tu i ówdzie wśród typ., ale rzadszy.

W całej Europie rozpowszechniony.

Gąś. żyje w korzeniach zbóż i traw.

416. (1396). ***E. corticea*** Schiff. W całej Polsce n. rzad., ale niezbyt liczny, przylatuje do przynęty i św. lamp, od połowy maja do połowy sierpnia; — ab. *clavigerus* Haw., okazy jaśniejsze z plamami wyraźnemi. Piwniczna (Klem.); Lwów (St.); — ab. *irrorata-pallida* Tutt, również jasne, ale jakby przyprószone czarnemi łuskami. Uścimów na Podlasiu 1 okaz ♀ (Krem.); — ab. *obsoleta-fusca* Tutt, okazy ciemno-brunatne, jakby okopcone,

o wyraźnych plamach. Zawiercie (Masł.); — ab. *brunnea* Tutt, nakreślenia wyraźne, a tło brunatne. Zawiercie (Masł.); Lwów 2 okazy (Kauc.); — ab. *obscura* Frr., pole nasadowe i zewnętrzne brunatne, a wewnętrzne czarne. Warszawa przy św. lampy (Słaszcz.); — ab. *unimaculata* Masł. — «*Alae unicoloriter obscuratae, macula reniformis unica*». — Szaro brunatne okazy z widoczną plamką nerkowatą. Zawiercie ostatnie dni czerwca (Masł.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemych roślinach.

417. (1378). ***E. distinguenda*** Led. Wykazany tylko przez Wizego z Jeżewa (Wielkopolska).

Poza tem znany z Francji, Szwajcarji i Węgier (Warren).

418. (1347). ***E. cinerea*** Schiff. B. rzad. Oliwa, Gdańsk 2 okazy (Spei.); Pomiechowo i Miłosna pod Warszawą 2 okazy przy św. lamp, w ostatnich dniach czerwca (Słaszcz. i in.); okol. Poznania 1 okaz z Mosiny (Schum.); Rytwiany przy św. lamp w połowie czerwca (Karp.); Górny Śląsk 1 okaz w Katowicach (W. i R.); dol. Popradu 2 okazy na przynętę w czerwcu (Schil.); Pieniny 1 okaz w czerwcu (Sit.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa (Now. i in.); Łysa Góra w Lackiem ad Krasne (Świąt.) 1 okaz ♂ w dzień złowiony wśród kwiatów łąki; — v. *livonica* Teich, ciemne okazy. Kieleckie (Bież.); Lwów (St.).

Z wyjątkiem północno-wschodn. kresów, znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje do maja na przyziemnych roślinach.

419. (1387). ***E. obelisca*** Schiff. Rzad. Pojawia się w sierpniu na przynęcie i przy św. lamp. Stara Kiszewa i Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); w Modlinie liczny (Isa.); okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); okol. Kielc (Bież.); Zawiercie n. rzad. (Masł.); Zwierzyniec Lubelski 1 okaz (leg. Fudakowski); Sandomierz i Rytwiany w lipcu (Karp.); Górny Śląsk jeszcze i we wrześniu (W. i R.); Kraków ogród botan. (Nieś.); Nowy Sącz (Klem.); Rytro (Schil.); Pieniny (Sit.); Olchowa (Scheff.); w lasach sosnowych Janowa pod Lwowem (Now.); Lwów parkany (St. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert.); — ab. *ruris* Hbn., większe od typ., czerwono-brunatne. Gdańsk (Spei.); Pieniny 1 okaz (Sit.); Lwów i okol. (Garb. i in.); Brody w połowie sierpnia na przynętę (Klem.); — v. (et ab.) *villiersii* Guen.,

większy, skdł. przedn. żółto-popielate. W okol. Poznania w dol. rzeki Cybiny na przynęcie liczny (Schum.), a w ostatnich latach normalnie i stale się pojawiający w Radzewicach przy św. lamp (Schultz).

Z naszego sąsiedztwa znany z północno-zachodn., z południ. i wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na przyziemnych roślinach.

420. (1345). ***E. puta*** Hbn. Isaak wymienia kilka okazów z okol. Modlina pod Warszawą.

421. (1276). ***E. birivia*** Schiff. Rzad. Pojawia się przeważnie w okol. górzystych. Kraków 25 lipca 1 okaz (Prüff.); Tatry (Nieś.); w dolinie Popradu w lipcu na kwitnących ostach w nocy, na drodze z Rytra do Młodowa b. rzad. (Schil.); N. Sącz (Klem.); Olchowa (Scheff.); Sambor 2 okazy z początkiem czerwca (Now.); Podhorce przy św. lampy elektr. częsty od ostatnich dni czerwca do połowy lipca (Brun.); kilka okazów we Lwowie przy św. lamp elektrycznych w pierwszej połowie lipca (Roman).

Z najbliższego pogranicza znany tylko z Moraw i Słowacji.

Gąś. dotychczas nieznana.

422. (1281). ***E. decora*** Schiff. Gatunek typowo górski, wykazany dotychczas tylko przez Sitowskiego z Pienin, mianowicie 1 okaz w sierpniu przy św. lampy na Ptaszkowej w Krościenku, drugi w Pienińskim potoku na *Eupatorium cannabinum*.

423. (1401). ***E. trux*** Hbn. Jeżewo (Wiz.); Tarnowskie Góry na Górn. Śląsku w lipcu i sierpniu rzad. (W. i R.); — v. *lunigera* Steph., skdł. przedn. brunatno- lub jasno-popielate z żółtą przymieszką, plamy nerkowate duże i czarne. Jeżewo (Wiz.); — ab. *nigra* Tutt, jednostajnie czarne, z ledwo dostrzegalnemi nakreśleniami. Jeżewo (Wiz.).

Z najbliższego pogranicza Polski wymieniony tylko z Bukowiny.

Gąś. żyje w jesieni do maja na przyziemnych roślinach.

424. (1358). ***E. cursoria*** Hufn. Rzadki, łapany przeważnie na przynętę, ale przylatuje i do św. lamp, od połowy lipca do połowy września. Gdańsk, Sopoty (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Zaniemyśl i w okol. rzeki Cybiny, w okol. Poznania (Schum.); Zawiercie 1 ♂ 23 sierpnia przy św. lampy (Masł.); Rytwiany (Karp.).

Znany tylko z północnego pogranicza i z Brandenburgji, a więc Rytwiany leżałyby na linji połudn. zasięgu.

Gąś. żyje na przyziemnych roślinach.

425. (1370). ***E. nigricans*** L. Rozpowszechniony w całej Polsce, miejscami liczny, a nawet w pewne lata gąś. tego gat. wyrządzają wielkie spustoszenia w ziemniakach, n. p. w r. 1878 w okol. Sopot. Motyl przylatuje od lipca do września do przynęty i św. lamp. Z Tatr jeszcze nie wykazany; — ab. *rubricans* Esp., czerwono-brunatny z jasnemi linjami. Poznań 2 okazy przy św. lamp, a 1 okaz na przynętę (Schum. i in.); — ab. *carbonea* Hbn., ma tło czarne z żółtemi linjami. Zbuczyn na Podlasiu przy końcu lipca (Krem.); — ab. *fuliginea* Godt., okazy zupełnie czarne z ledwie dostrzegalnemi nakreśleniami. Niekłań w Radomskiem w lipcu (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.).

Z wyjątkiem Polesia rosyjskiego, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemnych roślinach.

426. (1375). ***E. tritici*** L. Pospolity w całym kraju, w przeróżnych odcieniach, od połowy czerwca do końca września, niekiedy jeszcze i w październiku. Przylatuje na przynętę i do św. lamp, znajdowano go na parkanach, jakoteż na pniach drzew. Najczęściej jednak znaleźć go można pod okiennicami, lub w szparach niedomykających się drzwi mieszkań, werand i t. d. Nie wykazano go dotychczas z okolicy Krakowa; — v. *aquilina* Schiff., okazy większe ciemno-brunatne. Zdarzają się pomiędzy typ., ale są daleko rzadsze; — ab. *obelisca* Steph., małe okazy. Zawiercie (Masł.); — v. *eruta* Hbn., również ciemne okazy, ale z zacierającym się rysunkiem. Tu i ówdzie zauważany pomiędzy typ., ale rzad.; — ab. (et v.) *siliginis* Guen., tło skdł. popielate. Zawiercie (Masł.); — ab. *sordida* Haw., tło ciemno brunatno-popielate. Zawiercie (Masł.); — ab. *valligera* Haw., o zredukowanych nakreśleniach. Zawiercie (Masł.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemnych roślinach i bywa w pewne lata szkodnikiem dla ziemiopłodów.

427. (1349). ***E. exclamationis*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie b. pospolity, tak w ogrodach, jak i na polach, od maja do końca września. Przylatuje do św. lamp, a na przynęcie bywa jedną z najpospolitszych »*Sówek*«. B. zmienny w ubar-

wieniu skdł.; — ab. *serena* Alph. (= *pallida* Tutt), skdł. przedn. jasno-popielate. Zawiercie (Masł.); Lwów z okol. (Kauc. i in.); Brody (Klem.); — ab. *costata* Tutt, tło skdł. jednostajnie ciemno-szare, przedni brzeg skdł. przedn. czerwony. 1 okaz w Czarnym Dunajcu (Stch.); — ab. *picea* Haw, odmiana czarna. Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Lwów przy św. lamp (Roman.); Nowosiółki ad Krasne (Świąt.); — ab. *rufescens* Tutt, brunatno-rdzawe. Zawiercie (Masł.); 1 okaz Lwów (Kauc.); Podhorce obok Stryja przy św. lamp (Brun.); — ab. *obsoleta* Tutt, plamy na skdł. przedn. niewyraźne. Piwniczna ex l. (Klem.); Podhorce przy św. l. (Brun.); — ab. *brunnea* Tutt, ciemno czerwono-brunatne. Augustówka na Podlasiu 20 lipca ♀ (Krem.); Kraków (Prüff.); — ab. *conjuncta* Hirschke, dolny brzeg plamy nerkowatej prawie połączony z dolnym brzegiem plamy okrągłej zapomocą wąskiego czarno obrzeżonego pola (Verh. zool.-bot. Ges. 1910, p. 416). Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Klem.); — ab. *catenata* Wize, z wyrazistym rysunkiem. Jeżewo.

We wszystkich krajach ościennych Polski znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja w korzeniach traw i innych roślin.

428. (1323). ***E. forcipula*** Schiff. Tę południ. «*Rolnicę*» złowił Stöckl w okol. Zakopanego (Płazówka) w jednym okazie w połowie lipca; — v. (et ab.) *nigrescens* Hofm., większa i czarniejsza. Jeden okaz 11 lipca w Dobrowlanach obok Zaleszczyk (Świąt.).

Gatunek ten wymieniają z Brandenburgji, Czech i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. po przezimowaniu żyje do maja na przyziemnych roślinach, jak szczawiu, łobodzie (*Atriplex*) i t. p. (Spul.).

429. (1330). ***E. signifera*** F. Lokalny. Ostryna w powiecie lidzkim w sierpniu liczny (leg. Samborski, Krem.). Słaszczewskij złowił 3 okazy na kwiatach *Echium vulg.* w Nowym Dworze pod Warszawą, a 1 okaz w Ząbkach na przynętę jabłkową 2 lipca. Inny okaz w Garbatce pod Radomiem 19 lipca (Słaszcz.); Rytwiany 14 czerwca (Karp.).

Poza granicami Polski znany z południ. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu na trawach i wykach (Spul.).

Rhyacia Hbn. (*Agrotis* O.).

430. (1411). ***R. vestigialis*** Rott. Z wyjątkiem Tatr i południ.-wschodn. Małopolski, w całym kraju rozpowszechniony od lipca do połowy września; przylatuje do przynęty jabłkowej i do św. lamp. Lata także w dzień wypłaszany po ugorach, polach, łąkach i t. p. Motyl b. zmienny w ubarwieniu, często z zanikiem nakreśleń. Formę najbardziej pod tym względem odbiegającą od typu nazwał Słaszczewskij — ab. *extersa* Słaszcz. — «*Alis anticis fere unicoloribus, strigis transversis ambabus lineaque undulata vix pronuntiatis*».[1]) Warszawa (Słaszcz.); — ab. *nigra* Tutt, okazy brunatno-czarne. Brody w połowie sierpnia (Klem.); — v. *albidior* Peters., b. jasne okazy. Górny Śląsk rzad. wśród typ.: Zawiercie (Masł.); Brody (Klem.); — ab. *lineolata* Tutt, klinowate kreski podłużne w polu zewn. dosięgają brzegu pola zewnętrznego. Kieleckie z typ. (Bież.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja w korzenich traw.

431. (1399). ***R. ypsilon*** Rott. Jedna z najbardziej pospolitych «*Kolnic*» u nas w Polsce, szczególnie na przynęcie. Pojawia się wszędzie, tak w nizinach, jak i w wysokich górach, od czerwca do października, a po przezimowaniu wczesną wiosną również nierzad. — ab. *annexa* Steph., okazy małe, o rozpiętości skdł. 30 mm. Lwów na przynęcie w połowie sierpnia (St.).

Poza granicami Polski wszędzie rozpowszechniony.

Gąś. żyje jak poprz. gat. od jesieni do maja w korzeniach traw.

432. (1120). ***R. molothina*** Esp. Wymieniony tylko z Leszna (Wielkopolska), jako b. rzad. (Vierhub). Czas pojawu przypada na maj i czerwiec.

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, zewsząd z sąsiedztwa Polski znany.

Gąś. żyje od jesieni do kwietnia na wrzosie.

433. (1214). ***R. glareosa*** Esp. Motyl typowo górski, b. rzad. Jedyny okaz ♀ złowił Sitowski na Ptaszkowej w Krościenku 9 września przy św. lampy (Pieniny).

---

[1]) Horae Soc. Entomolog. Rossicae, t. 40, str. 71.

Poza Polską wymieniony tylko z Brandenburgji i Czech.

Gąś. żyje od jesieni do maja na jastrzębcu *(Hieracium)* i babce *(Plantago lanc.)*.

434. (1156). ***R. castanea*** Esp. Jeden okaz złowiono na Helu, inny ex l. 21 sierpnia w Gdańsku (Spei); Jeżewo (Wiz.); Strzałków obok Stryja na przynęcie 23 sierpnia (Schil.); — v. *neglecta* Hbn., okazy ciemno popielate z zanikiem czerwon. zabarwienia. Jeżewo (Wiz.); Pieniny na przynęcie 20 kwietnia (Sit.); Babice nad Sanem (St.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza wymieniony ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje do maja na wrzosie, borówce i janowcu *(Genista)* (Spul.).

435. (1207). ***R. festiva*** Schiff. (= *primulae* Esp.). N. rzad. od połowy czerwca do sierpnia na przynęcie i przy św. lamp. Nie wymieniono go dotychczas z okol. Krakowa i z południ.-wschodn. Małopolski. Poza tem występuje w całej Polsce, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — v. *conflua* Tr., okazy małe, ciemno-brunatne; b. rzad. 2 okazy w okol. Zaniemyśla (Schul.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); Pieniny 10 lipca przy św. l. (Sit.); — ab. *coerulea* Tutt, tło skdł. przedn. jasno popiel.-liljowe. Worochta 1 okaz 29 czerwca (Kauc.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na pierwiosnkach *(Primula)* i in. nisk. roślinach.

436. (1119). ***R. porphyrea*** Schiff. (= *Agrotis strigula* Thnbg.). Rzadki. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia na przynęcie, przeważnie zaś łowiony przy św. lamp. Gdańsk, Sopoty (Spei.); Wilno 5 okazów (Dampf.); Poznań, Radzewice, Śrem, Bnin (Schum i in.); Leszno (Vierh.); Warszawa (Słaszcz.); Częstochowa w dzień na wrzosowiskach łowiony n. rzad. (Prüff.); Zawiercie (Masł.); rewir Podklasztorny w okol. Rytwian na wrzosowiskach (Karp.); G. Śląsk wszędzie, ale rzad. (W. i R.); Bielsko na Śląsku Cieszyńskim (Skala); Błonie w Krakowie (Prüff.); Podhorce obok Stryja kilka okazów przy św. lampy elektr. (Brun.); Potylicz pod Rawą Ruską (Świąt.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wrzosie.

437. (1355). ***R. ripae*** Hbn. Rzad., pojawia się przeważnie

w miejscowościach, położonych na wybrzeżu morza. Łowiony tylko przez Speisera w lipcu na przynętę i przy św. lamp w Sopotach wraz z odmianą — v. *weissenbornii* Frr.

Poza Polską wymieniony tylko z Kurlandji.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na roślinach rosnących na wybrzeżach morskich, w dzień ukryta głęboko w piasku (Spul.).

438. (1153 a). ***R. subsequa*** Schiff. Rzadki. Pilawy i Uweliny pod Warszawą w czerwcu (Słaszcz.); Jeżewo (Wiz.).

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na pierwiosnkach i in. niskich rośl.

439. (1153 i 1154). ***R. orbona*** Hufn. (= *comes* Hbn.). N. liczny od połowy czerwca do połowy sierpnia, przylatuje przeważnie do przynęty, ale także do św. lamp. Woj. pomorskie (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Białowieża 1 okaz (Gieysz.); okol. Poznania pojedynczo (Schum.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Zawiercie (Masł. i in.); Rytwiany n. częsty (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); dolina Popradu (Schil.); Szczawnica (Klem.); Olchowa (Scheff.); Rzeszów (Schait.); okol. Lwowa (Klem. i in.); Podhorce obok Stryja 2 okazy przy św. lamp elektr. (Brun.); Poznanka Gniła obok Tarnopola, 1 okaz 2 sierpnia (Werch.); — ab. *adsequa* Tr., okazy jasne. Rytwiany (Karp.).

Z wyjątkiem wschod. pogranicza zewsząd z sąsiedztwa Polski wykazany.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na przyziemnych roślinach.

440. (1152). ***R. pronuba*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie powszechny i n. rzad., przylatuje szczególnie do przynęty, ale też do św. lamp. Pojawia się w dwu pokoleniach, od połowy czerwca do pierwszych dni października. — ab. *innuba* Tr., skdł. przedn. i przednia część ciała jednostajnie ciemnobrunatne bez nakreśleń. Wszędzie liczny wśród typ. Odmiany barwne: — ab. *ochrea* Tutt, *rufa* Tutt i *brunnea* Tutt, zdarzają się również tu i ówdzie wśród typ. Ciekawą, nienazwaną odmianę opisuje Klemensiewicz: — «skdł. przednie jednostajnie brunatno-ochrowe, zakryte równomiernie nalotem liljowym, upstrzone poprzecznemi szeregami delikatn. ciemniejszych kreseczek, z wyjątkiem ciemno-brunatnej plamy nerkowatej, podwójnej czarnej plamki przy wierzchołku i słabiutkiego cienia przed — niewidoczną zresztą — linją falistą, pozbawiony wszelkiego na-

kreślenia». — 2 okazy na przynęcie jabłkowej w okol. Brodów w połowie sierpnia, a w okol. Lwowa w połowie września (Klem.).

Poza granicami Polski znany w całej Europie.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemnych, niskich roślinach.

441. (1185). ***R. c-nigrum*** L. Również b. pospolity w naszym kraju, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Pojawia się w dwu pokoleniach, od maja do września; łowiony bywa najczęściej na przynęcie i przy św. lamp, ale znajdowano go i na parkanach, pniach drzew, w ogrodach, lasach i t. p. — ab. *rosea* Tutt, nieznaczna odmiana o blado różowem tle skdł. przedn. Nowy Sącz i Piwniczna (Klem.); Lwów przy św. lamp elektr. (Roman. i in.).

Występowanie w naszem sąsiedztwie podobne, jak u poprzedn. gat.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na niskich, przyziemnych roślinach.

442. (1252). ***R. flammatra*** Schiff. Poza okol. Gdańska (Spei.), wykazany tylko z kilku miejscowości Małopolski: Olchowa w Karpatach (Scheff.), Lwów parkany w połowie czerwca (Now. i in.), Podhorce obok Stryja od ostatn. dekady czerwca do początkowych dni września (Brun.), Stanisławów kilka okazów w połowie czerwca (Werch.).

Wykazany tylko z południ. i południ.-wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. w jesieni do maja na niskich roślinach, jak jasnota *(Lamium)* i in.

443. (1169). ***R. triangulum*** Hufn. Pojawia się dość licznie na przynęcie i do św. lamp, od połowy czerwca do końca sierpnia. Miejscami bywa jednak b. rzad., jak n. p. w Rytwianach (Karp.), a w zachodn. i wschodn. Małopolsce znajdowano go tylko: w Pieninach (1 okaz Sit.), w okol. Sambora, Lwowa, Brodów, Potylicza i Stryja; — ab. *sigma* Esp., skdł. przedn. b. jasne (białawe). Lwów ex l. (Kauc.).

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje podobnie jak poprzedn., t. j. od jesieni do maja na niskich roślinach.

444. (1187). ***R. ditrapezium*** Bkh. Rzadszy od poprz. gatunku (może z powodu wielkiego podobieństwa do poprzedn.

gat. mylony z nim). Pojawia się w czerwcu i lipcu na przynęcie i do św. lamp. Gdańsk i Sopoty (Spei.); Czombrów w pow. nowogródzkim 1 ♂ (leg. Kraińska, Krem.); Warszawa n. pospol. (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); okol. Poznania wszędzie, ale pojedynczo; Zawiercie b. rzad. (Masł.); Rytwiany b. rzad. przy św. lamp (Karp.); G. Śląsk n. rzad. (W. i R.). W Małopolsce z wyjątkiem Tatr i południ.wschodn. części Podola, skąd go dotychczas jeszcze nie wykazano, występuje wszędzie, ale n. licznie.

Znany w całem sąsiedztwie Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś żyje od jesieni do maja na niskich, przyziemnych roślinach.

445. (1212). ***R. depuncta*** L. Nadzwyczajna rzadkość. Wykazany w jedynym okazie, złowionym przez Stöckla w lipcu przy św. lampy w Mikuliczynie (Karpaty).

Poza tem wymieniają go z Prus wschodn., z Moraw, Słowacji i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na pokrzywie i szałwji *(Salvia)* (Spul.).

446. (1172). ***R. baja*** F. Występuje w całej Polsce, ale n. licznie, od połowy lipca do początkowych dni września, łowiony na przynętę, ale także przy św. lamp. Nie zauważono go dotychczas w najbliższych okol. Tarnopola. — ab. *bajula* Stgr., mniejszy i popielaty bez czerwonego nalotu. Jeżewo (Wiz.). Poza tem zauważono odmiany barwne: — ab. *grisea* Tutt, — ab. *purpurea* Tutt, tu i ówdzie pojedynczo wśród typ. okazów.

Wykazany zewsząd z sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje podobnie, jak i in. pokrewnych gat. od jesieni do maja na niskich roślinach, jak borówki i in.

447. (1242). ***R. plecta*** L. Lokalny, ale nierzad. Pojawia się na całym obszarze Polski od połowy czerwca do września, przeważnie na przynęcie, ale łowiono go przy św. lamp, jakoteż wieczorem na kwiatach i na parkanach. Miejscami bywa nawet d. pospolity. — ab. *anderssoni* Lampa, okazy ciemno-purpurowe. Zawiercie (Masł.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich przyziem. roślinach.

448. (1122). ***R. sigma*** Schiff. (= *A. signum* F.). Przeważnie wszędzie rzad., od mniej więcej połowy czerwca do po-

czątkowych dni sierpnia, na przynęcie jabłkowej i przy św. lamp. Grudziądz i Gdańsk (Spei.); Niemen w pow. lidzkim (leg. Wiśniewski, Krem.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz.); okol. Poznania rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Słowik obok Kielc 1 okaz ♂ (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany rzad. (Karp.); w Małopolsce z wyjątkiem Tatr zewsząd wykazany.

Prócz północn.-wschodn. kresów, znany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje od sierpnia do maja (po przezimowaniu) na niskich przyziemnych roślinach.

449. (1195). ***R. rhomboidea*** Esp. (= *A. stigmatica* Hbn.). B. rzad. i lokalny, od połowy czerwca do końca sierpnia. Kartuzy, Gdańsk (Spei.); Serenczany obok Wilna świeży okaz 18 sierpnia przy św. lampy (Dampf.); Poznań, Radzewice na przynętę i przy św. lamp (Schum. i in.); dol. Popradu w czerwcu i lipcu rzad. (Schil.); Olchowa (Scheff.); Hołosko pod Lwowem na przynętę (Garb. i in.); — ab. *tristigma* Stph., ciemniejszy, fjoletowo-brunatny. Druskieniki (Krem.).

Z pogranicza wymieniają go z Prus wschodn., Brandenburgji, Czech, południ. pogranicza bez Śląska i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje do wiosny (po przezimowaniu) na przyziemnych roślinach, jak jasnota, pierwiosnki i in. (Spul.).

450. (1132). ***R. punicea*** Hbn. Również b. rzad. Leszno pojedynczo (Vierh.); Olchowa (Scheff.); Lwów, las biłohorski na przynętę d. liczny w drugiej połowie czerwca (St.): Podhorce 3 okazy od ostatnich dni czerwca, do połowy lipca (Brun.); Strzałków obok Stryja 20 czerwca przy św. lampy (Schil.); Potylicz (Świąt.).

Z sąsiednich krajów wymieniony tylko z Litwy (Kurlandji) i z Pskowskiej gubernji.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na mniszku (*Taraxacum*) i na malinach (Spul.).

451. (1205). ***R. brunnea*** Schiff. N. rzad. od czerwca do końca sierpnia na przynęcie i przy św. lamp. Grudziądz, Opalenie, Kartuzy, Gdańsk (Spei.); okol. Wilna d. rzad. (Dampf.); Poznań i Radzewice pojedynczo (Schum. i in.); Gostyń (Stch.); Winnogóra (Mańk.); Kielce (Bież.): Zawiercie (Masł.); Niekłań i Garbatka w okol. Radomia (Słaszcz.); Rytwiany rzad. (Karp.);

G. Śląsk wszędzie d. rzad. (W. i R.). W Małopolsce spotykany od Krakowa aż do Tarnopola. Viertl łowił go w Tarnowie już 28 maja. — ab. *nigricans* Lampa, przedn. skdł. czarniawo przyciemnione. Uścimów na Podlasiu i Warszawa (Krem.).

Znany ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na borówkach, pierwiosnkach i in.

452. (1201). ***R. rubi*** View. Występuje w całej Polsce z wyjątkiem półn.-wschodn., południ.-wschodn. województw i Tatr, w dwu pokoleniach, w maju do połowy czerwca i od połowy lipca do października, łapany na przynętę i przy św. lamp. W drugiem pokoleniu pospolitszy. — ab. *florida* Schmidt (= ab. *quadratum* Hbn.), o czerwonem tle skdł. przedn. Jeżewo (Wiz.); na G. Śląsku n. rzad. z wiosną (W. i R.); w Bielsku na Śląsku cieszyńskim (Skala); Zawiercie 1 okaz w sierpniu (Isa); Pieniny kilka okazów w sierpniu (Sit.); Lwów 1 okaz (Kauc.); Strzałków obok Stryja (Schil.); — ab. *flava* Walt., żółty. Jeżewo (Wiz.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. rubieży, wszędzie poza Polską znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemnych niskich roślinach.

453. (1197). ***R. xanthographa*** Schiff. Bardzo nierównomierny co do częstości występowania. Pojawia się na przynęcie i przy św. lamp od lipca do początkowych dni września. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz.); Modlin liczny (Isa); Poznań wszędzie pospol. (Schum.); Rawicz d. częsty (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kieleckie b. pospol. (Bież.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie pospol. (Masł.); Opatów (Nieś.); Uścimów na Podlasiu 3 okazy (Krem.); Sandomierz-Rytwiany d. pospol. (Karp.); G. Śląsk wszędzie d. częsty (W. i R.); Olchowa (Scheff.); Lwów, las biłohorski kilkanaście okazów na przynętę jabłkową (St.); Podhorce obok Stryja 1 okaz (Brun.); okol. Żółkwi 1 okaz (Roman.); Potylicz (Świąt.); — ab. *cohaesa* H.-Schäff., żółto-popielate okazy. Tu i ówdzie wśród typ., miejscami nawet częstsze; — ab. *elutior* Alph., okazy jasno-rdzawe. Zawiercie (Masł.); — ab. *obscura* Tutt, ciemno-brunatne okazy. Zawiercie (Masł.); — ab. *nigra* Tutt, prawie czarne okazy. Zawiercie (Masł.); — ab

funerea Gaukl., przedn. skdł. czarniawo-brunatne z bardzo wyraźnym rysunkiem. Modlin (Isa.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, zewsząd wykazany.

Gąś. żyje, jak pokrewne, od jesieni do maja, na niskich roślinach.

454. (1203). ***R. dahlii*** Hbn. Pojawia się w lipcu i sierpniu na przynęcie i przy św. lamp. Dąbrówka, Gdańsk i Sopoty n. rzad. (Spei.); Czombrów w pow. nowogródzkim ♂ i ♀ przy św. lamp (leg. Kraińska, Krem.); Pomiechowo pod Warszawą pojedynczo (Słaszcz. i in.); Wilno (Dampf.); Poznań z okol. rzad.; w r. 1893/4 pojawił się ten gatunek masowo w dolinie rzeki Cybiny (Wielkopolska); Zaniemyśl już w czerwcu (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Częstochowa (Prüff.); Rudniki pod Zawierciem (Masł.); Staszów w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Podhorce i Strzałków obok Stryja b. rzad. (Brun. i Schil.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, zewsząd poza granicami Polski wykazany.

Gąś. żyje od jesieni do maja, na trawach i in. nisk. rośl.

455. (1167). ***R. collina*** Bsd. Wyłącznie górski gatunek. Tatry (Nieś.); Czarny Dunajec na cmentarnym murze 22 lipca (Klem.); Pieniny b. rzad. 2 okazy przy św. lampy (Sit.); Ławoczne w lipcu (Świąt.).

W górzystych miejscowościach południ. pogranicza od Moraw do Bukowiny.

Gąś. żyje na niskich roślinach.

(1221). ***R. multangula*** Hbn. Garbowski podaje: — «Sie befindet sich in Nowicki's polnischer Nomenclatur einheimischer Schmetterlinge; offenbar nach 1865 von ihm entdeckt».

Południ. pogranicze bez Śląska i Bukowiny.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na *Galium*.

456. (1346). ***R. putris*** L. W całej Polsce n. rzad. od połowy czerwca do połowy sierpnia, na parkanach, pniach drzew, przynęcie i przy św. lamp, zarówno w nizinach, jak i w górach.

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja, na niskich przyziemnych roślinach.

457. (1143). ***R. ravida*** Schiff. (= *A. obscura* Brahm.). Na całym obszarze Polski rozmieszczony z wyjątkiem Tatr. Po-

jawia się pojedynczo od połowy czerwca do początkowych dni września, na parkanach, pod okiennicami, przy św. lamp, rzadziej na przynęcie.

Poza Polską znany w całej Europie, z wyjątkiem Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, szczególnie na miękkich ostach (Spul.).

458. (1136). ***R. augur*** F. W całym kraju n. częsty, miejscami rzad. a gdzie indziej znów pospolity. Pojawia się w dwu pokoleniach, od maja do września, na parkanach, pniach drzew, na przynęcie i przy św. lamp, tak w nizinach, jak i w górach. — ab. *hippophaes* Hbn., popielaty. Zawiercie (Masł.); Wilanów pod Warszawą (leg. Samborski); Nowy Sącz 1 okaz w połowie czerwca (Klem.); — ab. *conjuncta* Schille, — «Plama krążkowa z pierwszą przepaską połączona, podługowata, od brzegu ramiennego równo ścięta, gniado wypełniona, plamka nerkowa ciemna również gniado wypełniona, z jej środka wychodzi równobieżnie z brzegiem ramiennym, gruba czarna kresa, która dosięga drugiej przepaski i w miejscu większej wypukłości tejże, z nią się łączy. Wszystko inne jak u formy typ.» — Strzałków obok Stryja przy św. lampy w połowie lipca (Schil.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na *Alsine media* i in. niskich roślinach.

459. (1232). ***R. cuprea*** Schiff. Tylko w zacisznych dolinach górskich wieczorem na kwiatach i przy św. lamp. Krynica 27 czerwca (Klem.); Rytro w dol. Popradu w lipcu i sierpniu (Schil.); Pieniny 2 okazy (Sit.).

Poza granicami Polski, wykazany z Litwy i Łotwy, z Moraw i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na *Leontodon* i in. niskich roślinach.

460. (1270). ***R. lucipeta*** Schiff. B. rzad. Podegrodzie koło Nowego Sącza 11 i 13 lipca (Klem.); w okol. Lwowa na kwiecistych miejscach w połowie lipca (Now.); Lwów przy św. lampy elekt. 5 września (Roman.); inny okaz 20 sierpnia Lwów przy św. lampy elektr. (Kauc.); Podhorce 26 lipca (Brun.); Worochta (Świąt.).

Wymieniony tylko z Czechosłowacji, Bukowiny i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na podbiale (*Tussilago farfara*), *Petasites officinalis*, *Euphorbia cyparissias* (Spul.).

461. (1256). ***R. simulans*** Hufn. Na Pomorzu, w Wielkopolsce i w Królestwie wraz z Wileńszczyzną wcale n. rzad. Na płotach, pod strzechami, przy św. lamp, rzadziej na przynęcie. Pojawia się od połowy czerwca do początkowych dni września. W Małopolsce pojedynczo, w Tatrach dosyć pospolity (Nieś.); 1 okaz na przynęcie w Rytrze (Schil.); Olchowa (Scheff.); kilka okazów w ogrodach Sambora (Now.); Lwów, parkany i mury cmentarne (Now. i in.); Podhorce 2 okazy (Brun.); Potylicz (Świąt.); Podole (Werch.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na trawach i niskich rośl.

462. (1308). ***R. latens*** Hbn. Jedyny okaz ♀ tej rzadkości złowił Klemensiewicz w Piwnicznej 1 sierpnia przy św. lampy pokojowej.

Tylko z Czechosłowacji wykazany.

Gąś. żyje do maja na *Alsine media* i in. roślinach przyziem.

463. (1178). ***R. candelarum*** Stgr. Rzad. i mało rozmieszczony w Polsce. Łowiono go w czerwcu i lipcu przy św. lamp i na przynęcie. Warszawa (Słaszcz.); Poznań z okol. pojedynczo (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Kowanówka (Karcz.); Radom (Garbatka, Słaszcz.); Rytwiany w rewirze Podklasztornym rzad. (Karp.).

Prócz wschodn. pogranicza, znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski. Xiężopolski wymienia go z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Solidago virgaur.*, szczawiu i in. niskich roślinach.

464. (1422). ***R. occulta*** L. Rzadki i pojedynczo się pojawiający od ostatnich dni czerwca do końca sierpnia na przynęcie, przy św. lamp i na pniach drzew, szczególnie sosen. Łapany na polskiem Pomorzu, na Wileńszczyźnie, w Wielkopolsce, na Górnym Śląsku i w Królestwie z wyjątkiem Wołynia. W Małopolsce wymieniony z puszczy Niepołomskiej 2 okazy na pniach sosen (Prüff.), Zakopane parę okazów i Kraków (Nieś.), okol. Lwowa (Now. i in.), Podhorce 2 okazy (Brun.), Potylicz (Świąt.), Wołczy-

niec pod Stanisławowem 1 okaz (Werch.); — v. (et ab.) *passeti* Th.-Mieg., prawie czarne okazy. Poznań (Schum.).

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski, brak go jednak w południ.-wschodn. pograniczu.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na borówkach, mniszku, wierzbówce (*Epilobium*) i in.

465. (1402). ***R. saucia*** Hbn. B. rzad. w dwu pokoleniach od czerwca do października. Poznań na sztachetach, 2 inne okazy w dolinie rzeki Cybiny na przynętę w lipcu (Schum. i in.); Kamienica Polska pod Częstochową 1 okaz przy końcu czerwca (Prüff.); Zawiercie 1 okaz 2 września (Masł.); Sandomierz 20 września (Karp.); Kraków 5 września w ogrodzie botanicznym (Nieś.); Rytro 29 września (Schil.); Piwniczna ex l. (Klem.); Pieniny we wrześniu (Sit.); — ab. *margaritosa* Haw., popielate okazy. Warszawa 23 października na przynętę (Słaszcz.); Rytwiany 5 października (Karp.); Sambor, parkan, 1 okaz w początkowych dniach czerwca (Now.).

Poza Polską wykazany tylko z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od wczesnej wiosny na niskich roślinach (Spul.).

466. (1267). ***R. fugax*** Tr. B. rzad. Żwir pod Warszawą 1 okaz 24 czerwca na kwiatach lipy (Krecz.); Tatry w rejonie kosodrzewiny w sierpniu (Now. i in.); Zakopane w lipcu (St. i in.); dolina Kościeliska, Łysa Polana (Nieś.); Rytro 2 okazy w połowie czerwca i Konieczna w dolinie Popradu 1 okaz 16 lipca (Schil.); N. Sącz, początek lipca (Klem.); Podhorce obok Stryja, 1 okaz koniec lipca (Brun.).

Poza Polską wykazany w 1 okazie z Cranz (Prusy wschodn.) i z południ. pogranicza, ale bez Bukowiny.

Gąś. żyje do maja na nisk. roślinach, jak wilczomlecz (*Euphorbia*) i in., w dzień ukryta w piasku (Spul.).

467. (1418). ***R. praecox*** L. Rzadki. W całej Polsce rozmieszczony, ale przeważnie lokalny w okol. piaszczystych. Pojawia się w lipcu i sierpniu, czasem i później przy św. lamp i na przynęcie. Kartuzy, Chojnice i Gdańsk (Spei.); Warszawa kilka okazów (Słaszcz.); Poznań, Radzewice (Schum.); Rawicz 1 okaz na pniu drzewa (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Winnogóra (Mańk.); Garbatka pod Radomiem 1 ♂ (Słaszcz.); Pilica pod Zawierciem i Zawiercie (Masł.); Połaniec w Sandomierskiem (Karp.); Górny

Śląsk (W. i R.); Kraków, pospol. (Now. i in.); Radłowice górne pod Samborem na pniach lip (Now.); Lwów przy św. lamp elektr. (Roman. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert.); Podhorce (Brun.); Dora w Karpatach (Garb.); — ab. *praeceps* Hbn., skdł. przedn. jasno-niebieskawe. Lwów z typ. przy św. lamp. (Kauc.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, zewsząd z poza granic Polski wykazany. Xiężopolski wymienia go z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na niskich roślinach, jak: *Echium*, *Anchusa offic.*, *Artemisia*, *Plantago* i in., przeważnie w piaszczystych okol.; w dzień ukrywa się w piasku.

Opigena Bsd. (*Agrotis* O.).

468. (1121). ***O. polygona*** F. Bardzo rzad. Pojedynczo w lipcu i sierpniu. Pojawia się na przynęcie i przy św. lamp. Grudziądz, Gdańsk i Lagnowo n. liczny (Spei.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Nowy Dwór pod Warszawą 1 okaz, w Radomskiem i Kieleckiem (Słaszcz.); okol. Poznania, Zaniemyśl, Radzewice (Schum. i in.); Wilno 1 okaz (Dampf.); Uścimów na Podlasiu 1 okaz (Krem.); Staszów (rew. Podklasztorny, Karp.); las biłohorski pod Lwowem 2 okazy (St.); Potylicz (Świąt.).

Wykazany z północ., południ. pogranicza bez Śląska i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje jak pokrewne na trawach.

Aplectoides Btlr. (*Agrotis* O.).

469. (1177). ***A. speciosa*** Hbn. B. rzad. Wykazany dotychczas tylko z miejscowości Świerklaniec, powiat Rybnik na Górnym Śląsku, w czerwcu i lipcu (W. i R.) i 1 okaz do światła w Tatrach, dol. Pięciu Stawów Polskich 1700 m. n. p. m. (Nieś.).

Z pogranicza Polski wymieniono go z Łotwy, Czech, Śląska niemieckiego i Bukowiny.

Gąś. żyje na borówkach tylko na suchych miejsc. (W. i R.).

Eurois Hbn. (*Agrotis* O.).

470. (1420). ***E. prasina*** F. W całej Polsce rozmieszczony, jednak nie wszędzie jednakowo częsty, miejscami nawet rzad.,

w innych liczny. Pojawia się od połowy maja do końca sierpnia, na parkanach, pniach drzew, na przynęcie i przy św. lamp, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *pallida* Tutt, skdł. przedn. jaśniejsze. Lwów (Kauc.); — ab. *viridior* Spul., barwy soczysto zielonej. Jeżewo (Wiz.); — ab. *lugubris* Petersen, okazy brudno popielate z zanikiem zielonego i białego zabarwienia. G. Śląsk 1 okaz (Raebel); Lesienice koło Lwowa (Klem.); — ab. *albimacula* Hormuz., bez zielonej domieszki, pole na zewnątrz od plamy nerkowatej czysto białe lub szare. Zakopane (Nieś.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje jak i in. od jesieni do maja (po przezimowaniu) na *Vaccinium*, *Raphanus sativa*, *Daucus carota* i in.

Cerastis Tr. (*Pachnobia* Gn.).

471. (1424). ***C. leucographa*** Schiff. Rzadki. Wczesną wiosną na baziach iwy i na przynęcie jabłkowej. Poznań (Schum.); Żwir pod Warszawą 1 okaz w kwietniu (Krecz.); Tarnowskie Góry w kwietniu i początek maja (W. i R.); Olchowa (Scheff.); Rzeszów (Werch.); Radłowice górne pod Samborem 2 okazy 23 kwietnia na pniu drzewa w mięszanym lesie (Now.); Lwów z okol. (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody w połowie kwietnia na baziach (Klem.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. od połowy kwietnia (Brun.); Strzałków tamże (Schil.); Pasieczna i Uhrynów pod Stanisławowem (Werch.).

Wykazany z północn. pogranicza, z Czechosłowacji, Bukowiny i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na borówkach i in. niskich roślinach.

472. (1423). ***C. rubricosa*** F. Z wyjątkiem północn.-wschodn. województw, pojawia się wszędzie w Polsce aż po wysokie Tatry (Nieś.), również wczesną wiosną na przynęcie jabłkowej i przy św. lamp, jakoteż na baziach iw, pniach drzew, murach kamienicznych w miastach i t. p.; — ab. *pilicornis* Brahm., skdł. szarawe z brunatnemi pręgami. Zawiercie (Masł.); Podhorce przy św. lamp. elektr. (Brun.); okol. Brodów na baziach (Klem.);

— ab. *mucida* Esp., ciemno purpurowa, lecz brzeg ramienny szary. 2 okazy (Kauc.).

Z wyjątkiem północno-wschodn. pogranicza, znany zewsząd z krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na niskich roślinach, jak szczaw i in.

473. (1131). ***C. sobrina*** Bsd. (= *Agr. sobrina* Gn.). Tylko w okol. Poznania łowiono go na przynęcie i przy św. lamp, w ostatnich dniach lipca i w początkowych dniach sierpnia, Radzewice (Schum. i in.).

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych, z wyjątkiem wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na niskich roślinach.

Orthosia Tr. (*Ammoconia* Ld.).

474. (1767). ***O. caecimacula*** Schiff. B. lokalny w Polsce. Pojawia się w sierpniu do końca września, łowiono go na przynęcie i to pojedynczo. Gdańsk (Spei.); Poznań z okol. d. rzad. (Schum. i in.); Rawicz (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa d. częsty (Słaszcz.); Kielce n. liczny (Bież.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz d. pospol. (Karp.); w dolinie Popradu (Schil.); Nozdrzec w okol. Dynowa (Roman.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Klem.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, zewsząd z sąsiedztwa Polski znany.

Gąś. żyje na wiosnę na *Leontodon*, *Stellaria*, *Lychnis viscaria* i in. (Spul.).

Mythimna Tr. (*Mesogona* B.).

475. (2078). ***M. acetosellae*** Schiff. B. rzad. Jeden okaz w Sopotach (Spei.); Warszawa 2 okazy na przynęcie koniec sierpnia (Słaszcz.); okol. Poznania kilka okazów na przynęcie i przy św. lamp (Schum. i in.); Garbatka pod Radomiem 2 ♀♀ początkowe dnie września (Słaszcz.); Zawiercie (Isa.); Staszów w rew. Podklasztornym i Turskim w sierpniu (Karp.); Tarnowskie Góry i Katowice w sierpniu i wrześniu (W. i R.); w zbiorze Werchratskiego w Ruskiem Muzeum we Lwowie znajduje się 1 okaz, lecz niewiadomego pochodzenia.

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza i Bukowiny.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na śliwach, dębach i niskich roślinach.

476. (2077). ***M. oxalina*** Hbn. Mniej rzadki niż poprzedni. Pojawia się w sierpniu do połowy września na przynęcie, pniach drzew i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); okol. Poznania wszędzie, ale w małej ilości (Schum. i in.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany b. rzad. (Karp.); Górny Śląsk d. rzad. (W. i R.) i w całej Małopolsce bez wschodn. powiatów, tak w nizinach, jak i w górach (Tatry, Nieś.).

Z wyjątkiem zachodn. i południ.-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów przyległych.

Gąś. żyje w kwietniu i maju na wierzbach i topolach, w dzień ukryta.

Naenia Steph.

477. (1871). ***N. typica*** L. W całej Polsce mniej lub więcej częsty. Pojawia się od czerwca do ostatnich dni sierpnia na parkanach, pniach drzew, na przynęcie i przy św. lamp.

Poza Polską znany w całej Europie.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemnych niskich roślinach, jak jasnotach, szczawiu i in.

Epilecta Hbn. (*Agrotis* O.).

478. (1126). ***E. linogrisea*** Schiff. Mosina pod Poznaniem ex l. 1 okaz (Schultz).

Wykazany tylko z Brandenburgji i Węgier.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Rumex acet.*, *Stellaria media* i *Cerastium arvense.*

Triphaena Hbn. (*Agrotis* O.).

479. (1127). ***T. fimbria*** L. Z wyjątkiem północn.-wschodn. województw, wykazany z całego kraju. Pojawia się od połowy czerwca do połowy września na kwiatach ostów, na przynęcie i przy św. lamp; — ab. *brunnea* Tutt, przednie skdł. ciemnobrunatne. Tu i ówdzie wśród typ. okazów; — ab. *rufa* Tutt,

jasno czerwono-ochrowe okazy. Kieleckie (Bież.); Zawiercie (Masł.); Biłohorszcze pod Lwowem (St.); Brody (Klem.); Podhorce obok Stryja (Brun.); — ab. *solani* F., ciemno oliwkowo-zielone okazy. Kieleckie (Bież.); Cerefisko (Masł.); G. Śląsk (W. i R.); okol. Lwowa (Klem. i in.); Podhorce (Brun.); — ab. *virescens* Tutt, okazy jaśniejsze, ochrowo-zielonawe. Okol. Lwowa (Klem.); Podhorce i Strzałków obok Stryja (Brun. i in.).

Zewsząd z pogranicza Polski wykazany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemnych roślinach. W zimie łatwa do wyżywienia sałatą, lub kapustą głowiastą.

480. (1128). ***T. interjecta*** Hbn. Wykazany jedynie z Bielska cieszyńskiego, czerwiec (Skala).

Z pogranicza Polski wymieniony tylko z Moraw.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach i niskich roślinach (Spul.).

481. (1125). ***T. janthina*** Schiff. Rzadki. Pojawia się w lipcu i sierpniu przeważnie na przynęcie. Okol. Poznania wszędzie, ale nie częsty (Schum. i in.); Leszno n. częsty (Vierh.); Rawicz rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Zambrów koło Łomży (Makólski); Uścimów na Podlasiu 2 ♂♂ (Krem.); Staszów rew. Sydzyński 1 okaz (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Bielsko cieszyńskie (Skala); — ab. *rufa* Tutt, skdł. przedn. całe czerwone. Jeżewo (Wiz.); — ab. *flavomaculata* Spul., z pomarańczową plamą w polu środkowem. Jeżewo (Wiz.).

Z pogranicza Polski wymieniono go z Kurlandji, Brandenburgji i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach. W zimie łatwa do wyżywienia, podobnie jak gąś. poprzedn. gat.

Actinotia Hbn. (*Chloantha* Gn.).

482. (1840). ***A. polyodon*** Cl. Występuje w dwu pokoleniach, od maja do sierpnia; przylatuje do przynęty i św. lamp, znajdowano go też na parkanach. Hel, Gdańsk rzad. (Spei.); Czombrów w pow. nowogródzkim 1 ♂ (leg. Kraińska, Krem.); okol. Warszawy d. rzad. (Słaszcz.); Wyczółki pod Warszawą (Bież.); Nałęczów (Krem.); Poznań (Schum. i in.); Leszno rzad. (Vierh.); Kielce 3 okazy (Bież.); Zawiercie (Masł.); Lublin (Nieś.); Rytwiany rzad. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie n. rzad. (W. i R.);

w Małopolsce z wyjątkiem Tatr i wschodn. powiatów wszędzie znany.

Poza Polską wykazany ze wszystkich ościennych krajów.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na dziurawcu (*Hypericum*).

483. (1843). ***A. hyperici*** Schiff. W Miłosnej pod Warszawą kilkanaście okazów ex l. (Krecz.); 1 okaz w Radomiu (Słaszcz.); Rytwiany w czerwcu (Karp.); G. Śląsk w maju i sierpniu rzad. (W. i R.); Lwów b. rzad. 1 okaz na przynętę, inne w ogrodach w czerwcu (Now. i in.); Brody od 10 kwietnia do 16 czerwca i od 26 czerwca do 11 września (Viertl).

Z pogranicza wymieniony z Brandenburgji, Czechosłowacji, Bukowiny i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i znów w sierpniu i wrześniu na dziurawcu (Spul.).

Auchmis Hbn. (*Rhizogramma* Ld.).

484. (1833). ***A. comma*** Schiff. (= *detersa* Esp.). Tę rzadkość złowił Nowicki w 1 okazie w połowie lipca w owocowym ogrodzie we Lwowie. Inny okaz widział autor w zbiorze Werchratskiego w Ruskiem Muzeum we Lwowie, niestety niewiadomego pochodzenia.

Znany z połudn. pogranicza bez Śląska i Bukowiny i z połud.-wschod. pogranicza.

Gąś. żyje na berberysie.

Blepharita Hmps. (*Hadena* Schrk.).

485. (1655). ***B. amica*** Tr. Rzad. i b. lokalny. Pojawia się we wrześniu i październiku na przynęcie. Miłosna pod Warszawą (Krecz.); Poznań kilka okazów (Zimny i in.); Sandomierz wąwóz Królowej Jadwigi (Karp.); — ab. *effusa* Rbl., pole nazewnątrz plamy nerkowatej białawo-żółte. Żwir pod Warszawą (Krecz.).

Wymieniony z północn. pogranicza, z Bukowiny, Wołynia i Podola rosyjskiego (Xięż.).

Gąś. żyje w lecie na tojadzie (*Aconitum*) i na czeremsze (*Prunus padus*) (Spul.).

Hadeninae.

Barathra Hbn. (*Mamestra* Hbn.).

486. (1454). ***B. brassicae*** L. Powszechny w całej Polsce w dwu pokol., na wiosnę i od połowy lipca do września. Przylatuje przeważnie do przynęty i św. lamp, siada na parkanach, pniach drzew i t. p.; — ab. *albidilinea* Haw., odmiana ciemna z białą plamką nerkowatą. Kraków 2 okazy (Prüff.); Lwów (Kauc.); — ab. *scotochroma* Röb., forma całkowicie ciemna. Lwów (Kauc.); Brody (Klem.); — ab. *ochracea* Tutt, ma tło szaro-żółte. Zawiercie (Masł.); Lwów (Kauc.).

W całej Europie pospolity.

Gąś. żyje do jesieni na niskich roślinach przyziemnych.

Scotogramma Smith. (*Mamestra* Hbn.).

487. (1477). ***S. trifolii*** Rott. Pospolity wszędzie w Polsce z wyjątkiem Tatr i Pienin, w dwu pokoleniach, od maja do września, na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i pniach drzew; — ab. *farkasii* Tr., okazy jaskrawsze i jaśniejsze. Warszawa z typ., ale rzadsze; — ab. *albifusa* Wlk., szarawo-żółta z dwiema jasnemi pręgami na przedn. skdł. 2 ♂♂ w sierpniu Lwów (Kauc.); — ab. *saucia* Esp., lekko ochrowej barwy. Lwów w maju (Kauc.).

Występuje wszędzie w sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lecie na różnych niskich roślinach, jak komosa *(Chenopodium)* i in. (Spul.).

Polia Tr. (*Dianthoecia* B. = *Mamestra* Hbn.).

488. (1530). ***P. proxima*** Hbn. Jedyny okaz złowiono przy św. lampy elektr. w Poznaniu w lipcu (Schum.).

Wykazany z Łotwy, Litwy i południ. pogranicza.

Gąś. żyje na bylicy *(Artemisia)* i in. nisk. roślinach.

489. (1527). ***P. luteago*** Schiff. B. rzad. Piszczele pod Sandomierzem przy św. lampy 20 lipca 1 okaz (Karp.); okol. Lwowa w połowie sierpnia (Kauc. i in.); Brody przy św. lamp w czerwcu i lipcu (Klem.); Poznanka Gniła pod Tarnopolem 1 okaz 20 lipca

(Werch.); — ab. *brunneago* Esp., z silnie rozwiniętym brunatnym rysunkiem. Lwów 1 ♀ 11 sierpnia (Kauc.).

Znany z Kurlandji, południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na różnych lepnicach *(Silene)*.

490. (1469). ***P. contigua*** Schiff Nieczęsty w czerwcu do połowy sierpnia na parkanach, przynęcie, przy św. lamp i t. p. Opalenie, Gdańsk n. liczny (Spei.); Warszawa n. częsty (Słaszcz.); Poznań z okol. pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Niekłań i Garbatka pod Radomiem kilka okazów (Słaszcz.); Kobryń na Polesiu (Prüff.); Kielce n. zbyt liczny (Bież.); Zawiercie (Masł.); Częstochowa (Prüff.); Sandomierz n. częsty (Karp.); G. Ślask wszędzie (W. i R.); Kraków n. posp. (Prüff.); Lwów (Now. i in.); Brody (Viert.); Podhorce obok Stryja n. rzad. (Brun.); Potylicz (Świąt.); — ab. *dives* Haw., skdł. przedn. jasne z białą przepaską. Jeżewo (Wiz.); Brzuchowice pod Lwowem ex l. (Kauc.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, zewsząd z sąsiedztwa Polski znany.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na żarnowcu *(Sarothamnus)*, janowcu *(Genista)*, malinach, bylicy (*Artemisia*) i in.

491. (1466). ***P. genistae*** Bkh. N. liczny; pojawia się od połowy maja do pierwszych dni lipca, niekiedy i później, na parkanach, na przynęcie i przy św. lamp. Grudziądz, Gdańsk, Sopoty (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań (Schum.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (Bież.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Opatów (Nieś.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Łuczanowice pod Krakowem (Żebr.); Olsza (Hed.); Rytro w dol. Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); Olchowa (Scheff.); Sambor (Now.); Lwów i okolica (Now. i in.); Brody (Viert.); Potylicz (Świąt.); Podhorce (Brun.); Pasieczna pod Stanisławowem (Werch.).

We wszystkich krajach ościennych Polski znany.

Gąś. żyje w lecie na krzakach janowca *(Genista)*.

492. (1468). ***P. thalassina*** Rott. W całej Polsce n. rzad. od połowy maja do końca sierpnia na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach, w ogrodach i t. p., zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *achates* Hbn., ma skdł. przedn. jednostajnie czerwono-brunatne. Na Pomorzu wśród typ. (Spei.);

Warszawa ex l. (Słaszcz.); Rytwiany rzad. 28 czerwca (Karp.); Lwów 2 okazy (Kauc.); — ab. *humeralis* Haw., jak poprzedn., lecz bez czerwonego nalotu. Lwów (Kauc.).

Wykazany również ze wszystkich sąsiednich krajów.

Gąś. żyje w lecie na janowcu.

493. (1467). ***P. dissimilis*** Knoch. Na całym obszarze Polski, tak w nizinach, jak i w górach, wszędzie w dwu pokoleniach, od maja aż do września. Pospol. na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i t. p. Gatunek b. zmienny w ubarwieniu; — ab. *suasa* Bkh., żółty, z wyraźnemi nakreśleniami. Zawiercie (Masł.); Podlasie rzadszy od typ. (Krem.); Na Górnym Śląsku najliczniejsza forma (W. i R.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *laeta* Reuter, z białą plamką u nasady skdł. przedn. Zawiercie (Masł.); Lwów ex l. (Kauc.); okol. Brodów (Klem.); Strzałków obok Stryja (Schil.); — ab. *w-latinum* Esp., brunatno-popielate okazy. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *confluens* Ev., najciemniejsza forma barwy czarno-brunatnej z ledwo dostrzegalnemi nakreśleniami. Przeważnie w drugiem pokoleniu. Również tu i tam wśród typ. okazów; — v. *extincta* Stgr., odmiana ciemna, ale z wyraźnemi nakreśleniami koloru żółtego zamiast białego. W okol. Lwowa w maju na przynętę (St.); Potylicz (Świąt.); — ab. *variegata* Rbl., odmiana pstra, o skdł. przedn. jasno brunatnych, z wyraźnemi nakreśleniami i ciemniejszemi plamami. Kielce pospol. w lipcu (Bież.); Nowy Sącz do św. lamp w połowie maja (Klem.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i jesieni na niskich roślinach.

494. (1465). ***P. aliena*** Hbn. B. rzad. Jeżewo (Wiz.); Warszawa z okol. w czerwcu i lipcu kilka okazów (Krecz. i in.); Garbatka pod Radomiem (Słaszcz.); Rytwiany rew. Podklasztorny 20 czerwca (Karp.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Brody (Viert.); Poznanka Gniła obok Tarnopola w sierpniu (Werch.).

Z pogranicza Polski wykazany tylko z Cranz w Prusach wschod., z Brandenburgji i z południ. pogranicza bez Śląska, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie do września na szczodrzeńcu *(Cytisus)*, nostrzyku *(Melilotus)* i in. (Spul.).

495. (1456). ***P. persicariae*** L. Wszędzie w Polsce b. pospol. w dwu pokoleniach, od maja do września, na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i t. p.; — ab. *accipitrina* Esp. (= *uni-*

color Stgr.), odmiana prawie jednostajnie czarna, bez białych plam. Pomiędzy typ., ale rzadsza.

Poza granicami Polski, znany na całym kontynencie Europy.

Gąś. żyje w czerwcu i jesieni na pokrzywie zwyczajnej *(Urtica dioica* L.), ale i na in. roślinach, jak rdest plamisty *(Polygonum persicaria)* i ostrogorzki *(P. hydropiper)*.

496. (1463). ***P. splendens*** Hbn. B. rzadki i lokalny. Warszawa pojedynczo w czerwcu na przynęcie i przy św. lamp (Słaszcz.); Poznań z okol. w czerwcu (Schum i in.); Serenczany w okol. Wilna, w lipcu 1 okaz ♂ przy św. lampy (Dampf.); Druskieniki 1 ♂ 3 lipca (Krecz.); Uścimów na Podlasiu 1 okaz 4 lipca (Krem.); Zwierzyniec lubelski 1 okaz przy św. lampy 6 lipca (Prüff.); Rytwiany rzad. przy św. lamp w czerwcu (Karp.); G. Śląsk rzad. w czerwcu i lipcu (W. i R.); Lwów z okol. (Now. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.).

Zewsząd z krajów ościennych Polski wykazany, z wyjątkiem południ.-wschodn. rubieży.

Gąś. żyje w lecie na niskich przyziemnych roślinach.

497. (1464). ***P. oleracea*** L. Z wyjątkiem Tatr w całej Polsce pospol. w dwu pokoleniach, od maja do września na przynęcie jabłkowej, przy św. lamp, na parkanach i t. p.; — ab. *obscura* Spul., ma skdł. przedn. czarno-brunatne. Lwów ex l. (Kauc.); Brody początek września (Klem.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni na rezedzie, pokrzywie i na kapustach.

498. (1471). ***P. pisi*** L. W całym kraju wszędzie b. pospol. również w dwu pokol. od maja do połowy września, na parkanach, przynęcie i do św. lamp; — ab. *splendens* Steph., okazy ciemne z zanikiem linji falistej. Zawiercie (Masł.); Mikuliczyn 1 ♂ (Kauc.); — ab. *pallens* Stgr. (= *pallida* Tutt), jasno brunatne z niewyraźnemi nakreśleniami. Zawiercie (Masł.); — ab. *rufa* Tutt, czerwona, również o rysunku niewyraźnym. Jeden okaz ♂ Mikuliczyn (Kauc.).

Poza Polską wszędzie w Europie znany.

Gąś. żyje w lecie i jest wszystkożerna. Trapp znalazł gąś. na liściach oleandra. Stöckl hodował gąś. sosnowemi liśćmi z dodatnim skutkiem. Autor znajdował gąś. na liściach akacji (Roman.).

499. (1487). ***P. nana*** Hufn. (= *M. dentina* Schiff.). Wszędzie w Polsce n. rzad. w dwu pokoleniach, w maju, czerwcu i sierpniu. Pojawia się jak poprzed. gatunki na parkanach, pniach drzew, na przynęcie i przy św. lamp, tak w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *hilaris* Zett., odmiana jasna z jasnemi plamami. Lwów 1 ♂ (Kauc.); Podhorce obok Stryja przy św. lamp (Brun.); Strzałków (Schil.); — ab. *ochrea* Tutt, żółto poprószone okazy. Zawiercie (Masł.); okol. Krakowa 1 okaz (Prüff.); Strzałków obok Stryja na przynęcie (Schil.) — ab. *latenai* Pierr., odmiana ciemna. Tu i ówdzie wśród typ., ale rzadsza.

Poza granicami Polski zewsząd wykazany.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni w korzeniach niskich roślin, szczególnie w korzeniach mniszka (*Taraxacum*).

500. (1484). ***P. glauca*** Hbn. Stara Kiszewa, Gdańsk na przynętę b. rzad. (Spei.); Pilawa pod Warszawą 1 okaz 19 maja (Słaszcz.); Poznań ex l., Zaniemyśl przy św. lamp (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Częstochowa 1 okaz w lipcu (Prüff.); Zawiercie rzad. w maju (Masł.); okol. Staszowa 20 maja (Karp.); G. Śląsk w czerwcu lokalny, ale n. rzad. (W. i R.); Tatry w dolinie Chochołowskiej na pniu świerka i 2 okazy w połowie czerwca na «Płazówce» (St.); Worochta na górze Rebrowacz 1 ♀ 14 czerwca (Kauc.); — ab. *taunensis* Fuchs, okazy ciemno popielate. Zawiercie ex l. (Masł.).

Z wyjątkiem wschodnich granic, wszędzie poza Polską znany.

Gąś. żyje w czerwcu i jesieni na jastrzębcu (*Hieracium*), borówce bagiennej (*V. uligin.*) i in. niskich roślinach.

501. (1514). ***P. serena*** Schiff. B. lokalny i pojedynczo się pojawiający w maju do sierpnia. Poznań d. rzad., Wąsowo ex l. (Schum. i in.); Warszawa względnie n. częsty (Krecz.); Słupia pod Szczekocinami, w okol. Zawiercia (Masł.); Sandomierz przy św. lampy (Karp.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); okol. Lwowa parkany (Now. i in.); Brody (Klem.); Podhorce przy św. lampy elektr. późno w nocy (Brun.); Poznanka Gniła koło Tarnopola (Werch.); okol. Stanisławowa (Viert. i in.).

Znany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i jesieni na *Hieracium* i in. niskich roślinach.

502. (1513). ***P. spinaciae*** View. (= *M. chrysozona* Bkh.). Rzad. w lipcu do połowy sierpnia. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Warszawa na przynętę jabłkową i przy św. lamp (Słaszcz.); Poznań i okol. d. rzad. na sztachetach parku, Wąsowo (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Rawicz d. rzad. (Ben.); Częstochowa (Prüff.); Kieleckie (Bież.); Zawiercie pojed. (Masł.); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♂ (Krem.); Opatów (Nieś.); Sandomierz (Karp.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); N. Sącz i okol. (Firg. i Klem.); Rzeszów (Schait.); okol. Lwowa na murach i pniach drzew (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa parkany i wieczór na kwiatach ostów (Werch.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.); — ab. *caduca* H.-Schäff., okazy jasno-popielate bez żółtych plamek. Lwów (St. i in.); — v. *innocens* Stgr., pole środ. ciemniejsze, plamki pomarańczowe ledwo dostrzegalne. Kilka okazów ex l. (Roman.).

Z sąsiedztwa wymieniają go tylko z Prus zachodn., Brandenburgji, południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na sałacie trującej *(Lactuca virosa)*, bylicy *(Artemisia)*, jastrzębcu *(Hieracium)* i in. niskich roślinach.

Harmodia Hbn. (*Dianthoecia* B.).

503. (1552). ***H. rivularis*** F. (= *D. cucubali* Esp.). Pojawia się w dwu pokoleniach, od czerwca do września, na parkanach, pniach drzew, na przynęcie i przy św. lamp, w całej Polsce z wyjątkiem Tatr i bywa mniej lub więcej liczny; — ab. *conjuncta* Klem. — «*Alae anteriores maculis ambabus in costa subdorsali late confluentibus*». — Obie plamy nerkowata i okrągła, które u typ. się stykają, są u tej odmiany ze sobą połączone. Rytro ex l. (Klem.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni w torebkach owoców roślin goździkowatych: lepnicy *(Silene)*, firletki *(Lychnis)* i wyżpinu *(Cucubalus bacciferus)*.

504. (1550). ***H. bicruris*** Hufn. (= *capsincola* Esp.). Pojawia się w dwu pokoleniach w tym samym czasie i w tych samych warunkach, co poprzedni gat., jednak jest pospolitszy i prócz Tatr wszędzie z Polski wykazany.

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni w nasiennych torebkach lepnicy rozdętej *(Silene venosa)*, mydlnicy *(Saponaria)*, firletki *(Lychnis)* i innych.

505. (1553). ***H. lepida*** Esp. (= *carpophaga* Bkh.). Rzadki w maju i czerwcu i znów w sierpniu. Gdańsk (Spei.); Troki pod Wilnem w ostatnich dniach lipca (Prüff.); Warszawa przy św. lamp (Słaszcz.); Modlin d. liczny (Isa.); okol. Radzewic, Poznania i Śremu przy św. lamp i wieczorem na kwiatach w czerwcu (Schum. i in.); Leszno n. częsty (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Słowik pod Kielcami i Garbatka pod Radomiem w czerwcu (Słaszcz.); Zawiercie w maju i lipcu (Masł. i in.); Zbuczyn na Podlasiu 3 okazy na przynętę w lipcu (Krem.); Sandomierz 20 czerwca (Karp.); G. Śląsk lokalny w maju, czerwcu i sierpniu (W. i R.); Lwów i Janów pod Lwowem (Now. i in.); Brody ex l. (Viert.).

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni, podobnie jak gąś. poprzedn. gatunku.

506. (1553 a). ***H. capsophila*** Bsd. Pierwotnie uważany za odmianę poprzedn. gatunku. Górny Śląsk z poprzednim gat. (W. i R.); okol. Lwowa w czerwcu (St. i in.).

Występowanie w pograniczu Polski, jak poprzedn. gatunku.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni w torebkach nasiennych firletki *(Lychnis)* i in.

507. (1542 a). ***H. xanthocyanea*** Hbn. B. rzad. Gdańsk w lipcu (Spei.); Miłosna pod Warszawą kilka okazów, wieczorem na kwiatach w czerwcu (Krecz.); Rytwiany 2 lipca (Karp.); Tarnowskie Góry i Katowice b. rzad. w czerwcu (W. i R.); Lwów od połowy maja i w czerwcu (Werch. i in.); Podhorce przy św. lamp elektr. w czerwcu (Brun.).

Z pogranicza Polski wykazany z Prus wschodn., Łotwy i Litwy, Moraw i południ. pogranicza, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni w torebkach nasiennych lepnicy rozdętej *(Silene venosa)* i in.

508. (1546). ***H. albimacula*** Bkh. Rzad. i lokalny w czerwcu przy św. lamp i wieczorem na kwiatach. Gdańsk (Spei.);

Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. Krainska, Krem.); Żwir i Warszawa kilka okazów (Krecz.); Rytwiany przy św. lamp (Karp.); okol. Lwowa parkany i na kwiatach (Garb. i in.); Brody (Viert.); Potylicz (Świąt.).

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gat.

509. (1547). ***H. nana*** Rott. Pojedynczo na parkanach, pniach drzew, przy św. lamp i wieczorem na kwiatach, w całej Polsce. Pojawia się od połowy maja do ostatnich dni lipca; — ab. *fasciata* Tutt, z białą pręgą. Strzałków obok Stryja przy św. lampy acetylenowej (Schil.).

Ze wszystkich krajów ościennych Polski wykazany.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na goździku *(Dianthus)*, lepnicy, firletce i in.

510. (1548). ***H. compta*** Schiff. Rzad. Pojawia się od ostatnich dni maja do połowy sierpnia, wieczorem na kwiatach i przy św. lamp. Gdańsk, Kartuzy, Grudziądz (Spei.); Ostryna w pow. lidzkim (leg. Samborski, Krem.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Poznań parkany (Schum. i in.); Leszno pojedynczo (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Kielce rzad. (Bież.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz (Karp.); G. Śląsk lokalny (W. i R.); Bielany, Kraków kilka okazów (Nieś.); dol. Popradu na przynętę (Schil.); Lwów (Now. i in.); Tyśmieniczany pod Stanisławowem 1 okaz (Werch.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, zewsząd z krajów sąsiednich Polski wykazany; Xiężopolski wykazuje go z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie w torebkach nasiennych goździka i lepnicy.

Aplecta Guen. *(Mamestra* Hbn.).

511. (1446). ***A. advena*** Schiff. Rzad. i pojedynczo się pojawiający od połowy czerwca do końca lipca; przylatuje do przynęty i św. lamp. Opalenie, Grudziądz, Oliwa, Orunia n. liczny (Spei.); Druskieniki 3 ♂♂ (Krem.); Warszawa z okol. mało rozprzestrzeniony i d. rzad. (Słaszcz. i in.); Poznań z okol. pojed., Mosina, Radzewice, w dolinie rzeki Cybiny (Schum. i in.); okol. Buka na zach. od Poznania (Wiz.); Rawicz (Ben.); Niekłań pod

Radomiem 4 ♂♂ (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk wszędzie n. rzad. (W. i R.); w Małopolsce z wyjątkiem Tatr i doliny Popradu wszędzie, ale pojedynczo; — ab. *nitens* Haw., niebieskie zabarwienie dominuje. Zawiercie (Masł.); okol. Lwowa kilka okazów (Kauc.); — ab. *unicolor* Tutt, jednostajnie czerwono-brunatne okazy. Lwów ex l. (Klem.).

Zewsząd poza granicami Polski znany, z wyjątkiem południ. wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na borówkach i wrzosie, ale też na krzakach dębu, brzozy, grabu i in.; w hodowli trudna do przezimowania.

512. (1449). ***A. tincta*** Brahm. N. liczny, od połowy czerwca do końca lipca. Kartuzy, Gdańsk, Steegen (Spei.); Wilno świeży okaz wieczór na kwiatach w pierwszych dniach sierpnia (Dampf.); Poznań na przynętę jabłkową, Wolsztyn (Schum. i in.); Winnogóra (Mańk.); Warszawa na przynętę (Słaszcz. i in.); Niekłań w okol. Radomia (Słaszcz.); Zawiercie posp. (Masł.); Rytwiany przy św. lamp (Karp.); G. Śląsk wszędzie częsty (W. i R.); Tatry (Nieś.); Pieniny (Now.); Szczawnica (Żebr.); Czarny Dunajec b. rzad. (Klem.); Olchowa (Scheff.); Lwów z okol. i Janów (Now. i in.); Brody (Viert.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Mikuliczyn na pniach drzew (St.); — ab. *suffusa* Tutt, Mikuliczyn 1 ♀ (Kauc.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w jesieni do maja na borówkach i in. niskich roślinach, ale też na brzozach.

513. (1452). ***A. nebulosa*** Hufn. Jedna z najpospolitszych *Sówek*, częsta na pniach drzew, a szczególnie na przynęcie i parkanach, rzadziej przy św. lamp. Pojawia się w całej Polsce od połowy czerwca do pierwszych dni sierpnia.

Ze wszystkich krajów ościennych Polski znany.

Gąś. żyje w jesieni do maja na nisk. roślinach, jak babce, mniszku, malinach i trawach.

Pachetra Guen. *(Mamestra* Hbn.).

514. (1441). ***P. fulminea*** F. (= *M. leucophaea* View.). Mało rozpowszechniony, pojawia się od ostatnich dni maja do lipca, na parkanach, krzyżach na cmentarzach i t. p. Grudziądz,

Pelplin, Gdańsk (Spei.); Warszawa n. rzad. od połowy maja do połowy lipca na przynęcie i przy św. lamp (Słaszcz. i in.); Poznań n. rzad. pnie drzew w czerwcu (Schum. i in.); Winnogóra (Mańk.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany przy św. lamp w maju (Karp.); G. Śląsk wszędzie od maja do lipca n. częsty (W. i R.); z Małopolski z wyjątkiem Tatr, zewsząd wykazany; — ab. *bombycina* Ev., mniejszy, ciemniejszy, o białej medjanie i submedjanie, z mniejszemi biało obwiedzionemi plamami. Zaleszczyki 27 maja 1 okaz (leg. Kuntze, Kauc.).

Z wyjątkiem północ.-wschodniego pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do kwietnia na krwawniku *(Achillea)* i in. niskich roślinach.

Hadena Schrk.

515. (1499). ***H. reticulata*** Vill. (= *M. reticulata* Vill.). W całej Polsce, ale pojedynczo, od maja do końca lipca przy św. lamp, rzadziej na przynęcie, tak w nizinach, jak i w górach.

Wymieniony ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na goździkowatych, jak: goździk *(Dianthus)*, mydlnica *(Saponaria)* i in.

Tholera Hbn. (*Epineuronia* Rbl.).

516. (1439). ***Th. popularis*** F. Dość częsty w sierpniu i wrześniu, w całym kraju, tak w nizinach, jak i w wysokich górach przy św. lamp. — v. *hilaris* Stgr., okazy mniejsze i jaśniejsze. Strzałków obok Stryja 2 okazy (Schil.); — ab. *multimaculata* Wize, z czterema białemi plamami na przedn. skdł. Jeżewo (Wiz.).

Znany ze wszystkich państw ościennych Polski.

Gąś. żyje w jesieni do czerwca w korzeniach traw. Gąś. przed zapoczwarczeniem się leży 2 miesiące pod kamieniami.

517. (1440). ***Th. cespitis*** F. Wszędzie w Polsce znany, ale rzadszy od poprzedniego, pojawia się równocześnie i wraz z nim przy św. lamp.

Rozmieszczony poza Polską podobnie jak poprzedni gat. Gąś. żyje w tych samych warunkach, jak gąś. poprz. gat.

Epia Hbn. (*Dianthoecia* B.).

518. (1559). ***E. irregularis*** Hufn. Rzadki, od mniej więcej połowy maja do połowy lipca. Gdańsk (Spei.); Warszawa z okol. przy św. lamp (Słaszcz. i in.); Smoleń w dzień na kwiatach po ugorach (Isa.); Poznań, Zaniemyśl, Puszczykowo na pniach sosen i na kwiatach d. rzad. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Pilica pod Zawierciem (Masł.); w okol. Koprzywnicy pod Sandomierzem rzad. (Karp.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Viert.); Potylicz (Świąt.); Podhorce (Brun.).

Poza granicami Polski wykazany tylko z północ.-wschodn., zachodn. i południ. pogranicza bez Czech i Bukowiny.

Gąś. żyje na *Silene otites* i in.

Trichoclea Grote (*Mamestra* Hbn.).

519. (1457). ***T. albicolon*** Sepp. B. podobny do *M. brassicae* L. i dlatego może z nim mylony. Na ogół n. rzad. w czerwcu i lipcu. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Warszawa pojedynczo na przynęcie i przy św. lamp (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Rawicz (Ben.); Kielce n. rzad. całe lato (Bież.); Zawiercie pospol. od maja do lipca (Masł.); Podlasie rzad. 3 okazy w Uścimowie (Krem.); Sandomierz w czerwcu (Karp.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); Kraków (Żebr. i in.); okol. Lwowa n. liczny (Garb. i in.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na przyziemnych roślinach.

Hyssia Guen. (*Mamestra* Hbn.).

520. (1502). ***H. cavernosa*** Ev. Tę południ. europejską *Sówkę* złowiono u nas w Polsce w Lubelskiem (Pongracz) i w Krakowie przy św. lampy 1 okaz w sierpniu (Garb.), 2 inne 19 lipca (Prüff.).

Poza temi miejscowościami w Polsce wykazano tę rzadkość

z Zabrza na Górnym Śląsku 15 czerwca przy św. lampy elektr., Węgier, okol. Wiednia, Szwajcarji i Włoch.

Eriopygodes Hmps. (*Mythimna* O.).

521. (1977). ***E. imbecilla*** F. B. rzad. W Zbuczynie na Podlasiu w lipcu r. 1914 wystąpił ten gat. licznie na leśnej polanie na kwiatach drjakwi (*Scabiosa columbaria*) (Krem.); w Tatrach (Roztoka i Łysa Polana) nierzadka (Nieś.); dol. Popradu 1 okaz 17 lipca nad potokiem Ryczanowskim (Schil.); Pieniny w lipcu (Now. i Sit.), w pogodne dnie w dzień na kwiatach; lesiste wzgórza Radłowic górnych pod Samborem (Now.); okol. Lwowa w lipcu (Garb. i in.); Podhorce 2 okazy 18 lipca i w Koziowej (powiat stryjski) 23 czerwca (Brun.); okol. Stanisławowa (Viert. i in.); — Klemensiewicz opisał odmianę bez nazywania jej: — «W Ryczanowie koło Rytra znalazłem przy końcu lipca ♀ o skdł. przedn. ciemnych, jednostajnie rdzawo-brunatnych, pozbawionych wszelkiego nakreślenia, z wyjątkiem jaskrawo białej zewnętrznej połowy plamy nerkowatej».

Z pogranicza wymieniony z Litwy, Łotwy, z zachod. Prus i z Czechosłowacji.

Gąś. żyje w lecie na *Stellaria* i in. nisk. roślinach (Spul.)

Xylomania Hmps. (*Xylomyges* Gn.).

522. (2183). ***X. conspicillaris*** L. Rzad. Gdańsk (Spei.); Warszawa w okol. Miłosnej w pierwszej połowie maja 2 okazy (Krecz.); Poznań z okol. d. rzad. z wiosną na baziach, na przynęcie i przy św. lamp (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Nałęczów pod Lublinem w kwietniu (Słaszcz.); Rytwiany b. rzad. 19 kwietnia (Karp.); Zawiercie kilka okazów (Isa.); Rzeszów (Werch.); okol. Lwowa parkany w kwietniu i maju (Now. i in.); Brody ex l. (Klem.); Potylicz (Świąt.); Stanisławów w kwietniu rzad. (Werch.); — ab. *melaleuca* View., okazy ciemniejsze. Tu i ówdzie wśród typ. okazów, ale b. rzad., — ab. *intermedia* Tutt, przejściowe okazy do poprzedn. odmiany. Żwir pod Warszawą (Krecz.); Lwów parkany (Roman.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w lecie na niskich roślinach.

Monima Hbn. (*Taeniocampa* Gn.).

523. (2062). ***M. gothica*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie z wiosną liczny na baziach, przy św. lamp i na przynęcie; najczęstszy gat. z tego rodzaju; — ab. *pallida* Tutt, forma jasno popielata. Dość zwyczajna między typ.; — ab. *rufescens* Tutt, bardziej czerwono popielata. Kraków z typ. (Prüff.); — ab. *brunnea* Tutt, o tle ciemno czerwono-brunatnem. Podhorce obok Stryja (Brun.).

Poza granicami Polski wszędzie znany.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na niskich roślinach, szczególnie na wiciokrzewach *(Lonicera)*.

524. (2073). ***M. munda*** Esp. Warszawa n. rzad. na przynęcie w kwietniu (Słaszcz.); Poznań częsty (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Rawicz b. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce w marcu (Bież.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz d. pospol. w ostatniej dekadzie marca (Karp.); G. Śląsk lokalny, ale n. rzad. od ostatnich dni marca do połowy kwietnia (W. i R.); Kraków (Nieś.); dolina Popradu na przynęcie w ostatnich dniach marca (Schil.); Rzeszów i Drohobycz (Werch.); okol. Lwowa, parkany i przynęta (Now. i in.); Brody (Viert.); — ab. *immaculata* Stgr., bez czarnych plam. Tu i ówdzie pomiędzy typ.; — ab. *pallida* Tutt, okazy jaśniejsze. Biłohorszcze pod Lwowem i ex l. (St.); — ab. *strigata* Słaszcz., — «*Strigis transversis distincte pronuntiatis*». Okazy o dwu pręgach poprzecznych. Warszawa (Słaszcz.).

Z pogranicza Polski wykazany tylko z Prus wschodnich, Kurlandji, Brandenburgji, południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na tarninie, drzewach owocowych, dębie i wiązie *(Ulmus)*.

525. (2067). ***M. populi*** Ström. (= *populeti* F.). Również wczesną wiosną na baziach, przy św. lamp i na przynęcie. Warszawa rzad. w kwietniu (Słaszcz.); Poznań (Schum. i in.); Rawicz 1 okaz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce pojedynczo (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie n. rzad. (Masł. i in.); Sandomierz i Rytwiany (Karp.); Kraków 2 okazy (Nieś.); dol. Popradu (Schil.); okol. Sambora d. częsty (Now.); okol. Lwowa w pewne lata wcale n. rzad. przy św. lamp; Brody (Klem.); Podhorce 3 okazy (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *intermedia* Steph., okazy ciemno-brunatne z czerwonym nalotem. Lwów z typ. (Roman.);

— ab. *atropunctata* Geest. Zawiercie (Masł.); Brody 1 okaz (Klem.); Podhorce 1 okaz (Brun.); Bereźnica pod Stryjem strząsany z gałęzi dębu (Schil.); Biłohorszcze pod Lwowem (Kauc.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, zewsząd poza Polską wymieniony.

Gąś. żyje w lecie tylko na topolach.

526. (2065). ***M. miniosa*** F. Rzad., pojawia się wraz z poprzedn. gat. wiosną na baziach wierzb i przy św. lamp, ale bywa od nich rzadszy. Pelplin, Łążek w woj. pomorskiem (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz: Góry Wysokie (Karp.); Drohobycz, Lwów i okol. (Now. i in.); Brody (Viert.); okol. Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *pallida* Tutt, szaro-ochrowe. Lwów ex l. (St.).

Północno-zach., zachodn. i południowe pogranicze.

Gąś. żyje w lecie na dębach, brzozie, wierzbach i in. liść. drzewach.

527. (2068). ***M. stabilis*** View. W całym kraju powszechny i równocześnie z poprzedn. gat. się pojawiający, zarówno w nizinach, jak i w wysok. górach. Werchratski pisze, iż 4 kwietnia 1888 r. złowił w nocy na baziach iwy ♂ *M. stabilis* in copula z ♀ *M. gothica*; — ab. *pallida* Tutt, okazy jasno-popielate. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *rufa* Tutt, okazy bardziej ceglaste. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Brzuchowice p. Lwowem (Kauc.); — ab. *junctus* Haw., plamy na skdł. przedn. połączone z sobą. Zawiercie (Masł.); Biłohorszcze pod Lwowem ex l. (Kauc.); — ab. *obliqua* Vill., ciemno-szare o czyściejszym rysunku. Biłohorszcze pod Lwowem 1 ♀ ex l. (Kauc.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie naokoło Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na niskich roślinach, jak malinach lub janowcu barwierskim *(Genista tinctoria)*, ale znajdowano je i na wierzbach.

528. (2066). ***M. pulverulenta*** Esp. N. rzad. wraz z poprzedn. gat. na wiosnę na baziach, przynęcie i przy św. lamp. Woj. pomorskie, okol. Warszawy, w Poznańskiem, na G. Śląsku, w południ. części Królestwa i w Małopolsce wszędzie, z wyjątkiem Karpat; — ab. *pallida* Tutt, okazy blade bez czerwonego nalotu. W okol. Brodów i Lwowa (Klem. i in.); — ab. *pusillus* Haw.,

okazy ciemno-popielate bez czerwonego tonu. Lwów na baziach; — ab. *rufa* Tutt, odmiana o rdzawym odcieniu skdł. przedn. Lwów ex l. (Klem.); — ab. *ambigua* Hbn., okazy ciemne z wyraźnemi i ostro zaznaczonemi nakreśleniami. Okol. Zawiercia ex l. (Masł.); Lwów przy św. lamp elektr. (Roman. i in.).

Z wyjątkiem wschodn. rubieży, znany zewsząd z pogranicza Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach, jak dębie, topoli i in.

529. (2070). ***M. incerta*** Hufn. W całej Polsce, tak w nizinach, jak i w górach powszechny wczesną wiosną. Najpospolitszy gat z tego rodzaju i najbardziej zmienny w ubarwieniu i nakreśleniach skdł.; — ab. *pallida* Lampa, okazy jasne w drobniutkie kreseczki na skdł. przedn. Tu i ówdzie wśród typ. okazów; — ab. *subsetaceus* Haw., okazy ciemno popielate bez czerwonego nalotu. Lwów (St.); — ab. *subcarnea* Warr., czerwono-popielate z brunatnemi plamami nerkowatemi. Zawiercie (Masł.); Lwów na baziach (St. i in.); — ab. *contacta* Esp., żółto-brunatne, tworzące przejście do nast. odmiany. Zawiercie (Masł.); — ab. *fuscatus* Haw., skdł. przedn. jednostajnie ciemno-brunatne. Pomiędzy typ. okazami, ale rzadko; — ab. *atra* Tutt, odmiana prawie czarna. Jeżewo (Wiz.); Biłohorszcze pod Lwowem (Kauc.); Podhorce obok Stryja (Brun.).

Znany zewsząd z krajów graniczących z Polską.

Gąś. żyje późną wiosną na niskich roślinach.

530. (2071). ***M. opima*** Hbn. Przeważnie rzad., pojawia się w całej Polsce z wyjątkiem północno-wschodn. województw i Tatr, równocześnie z poprzedn. gat. i w tych samych okolicznościach; — ab. *grisea* Tutt, popielaty. Zawiercie (Masł.); Lwów (Kauc.); — ab. *unicolor* Tutt, ma całe skdł. przedn. brunatne. Jeżewo (Wiz.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. kresów, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na dębie.

531. (2072). ***M. gracilis*** F. N. rzad., występuje równocześnie z poprzedn. gat. wszędzie w Polsce. Ubarwienie skdł. przedn. bywa b. zmienne. — ab. *pallida* Tutt, okazy b. jasne. Zawiercie, Kraków, Lwów; — ab. *rosea* Tutt, ma tło różowe. Lwów bazie; — ab. *rufescens* Cockll., silnie zaczerwienione

okazy. G. Śląsk (W. i R.); Nowy Sącz ex l. (Klem.); — ab. *brunnea* Tutt, okazy brunatne. Jeżewo (Wiz.): — ab. *sparsus* Haw., odmiana ta czyni wrażenie, jakby była zbryzgana wieloma poprzecznemi kreseczkami. N. Sącz ex l. (Klem.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na nisk. roślinach, n. p. malinach i in., ale znajdowano ją też na wierzbach.

Cerapteryx Curt. (*Charaeas* Steph.).

532. (1438). ***C. graminis*** L. Na całym obszarze Polski rozmieszczony, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach, mniej lub więcej częsty, miejscami nawet liczny. Pojawia się od połowy czerwca do września, wieczorem na wilgotnych łąkach nad kwiatami, przy św. lamp i na przynęcie. Garbowski wspomina, iż w roku 1879 we wsi Nowosiółki na Podolu, pojawiła się ta *Sówka* w mnogiej ilości na polach koniczyny; — ab. ♂ *tricuspis* Esp., o plamie nerkowatej w dolnym brzegu trójdzielnej. Strzałków (Schil.); — ab. *albipuncta* Sven., ma plamę nerkowatą całkowitą, nie rozdzieloną. Jeżewo (Wiz.); Podhorce i Strzałków obok Stryja przy św. lamp (Schil.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w maju na trawach łąk, szczególnie na korzeniach, niekiedy wyrządzając dotkliwe szkody.

Hyperiodes Warr. (*Leucania* Hbn.).

533. (1969). ***H. turca*** L. W całej Polsce, z wyjątkiem Tatr, mniej lub więcej częsty, na przynęcie i przy św. lamp, jakoteż wieczorem na kwiatach. Pojawia się z końcem czerwca do początkowych dni września; — ab. *lutescens* Tutt, ma skdł. przedn. jasno-żółtawe. Jeżewo (Wiz.); Biłohorszcze pod Lwowem 6 lipca (Kauc.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach.

Hyphilare Hbn. (*Leucania* Hbn.).

534. (1967). ***H. lithargyria*** Esp. Rzadki, pojawia się od ostatnich dni czerwca do początkowych dni sierpnia, na przynęcie jabł., rzadziej przy św. lamp. Woj. pomorskie wszędzie (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); okol. Poznania (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Słowik w okol. Kielc (Bież.); Zawiercie posp. (Masł.); Opatów n. rzad. (Nieś.); Sandomierz (Karp.): Tarnowskie Góry na G. Śląsku (W. i R.); Kraków (Prüff.); Rytro (Schil.); Pieniny 1 okaz 10 września (Sit.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Viert.); Potylicz (Świąt.); Podhorce (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch. i in.); Buczacz i Pyszkowce (Hirsch.); — ab. *ferrago* F. i — ab *grisea* Haw., z typ. w okol. Zawiercia (Masł.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. rubieży, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje jak gąś. poprzedn. gatunku.

535. (1966). ***H. albipuncta*** F. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju i od lipca do września, na przynęcie, przy św. lamp, nieliczny. Chełmno, Dąbrówka i Grudziądz rzad. (Spei.); Warszawa n. częsty (Słaszcz. i in.); okol. Poznania rzad. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie 1 okaz (Isa.); Lublin, Opatów (Nieś.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Sandomierz (Karp.); Murcki, Tarnowskie Góry i Katowice (W. i R.); Kraków i Ojców (Prüff.); w dol. Popradu n. liczny (Schil.); Pieniny (Sit.); Nowy Sącz rzad. (Klem.); ogrody Sambora pojed. (Now.); okol. Lwowa (Roman. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Uhrynów Górny w okol. Stanisławowa pojed. (Werch.); Podole w sierpniu (Werch.); — ab. *flecki* Carad., okazy mniejsze i ciemniejsze. Biłohorszcze pod Lwowem 1 ♂ (Kauc.); okol. Buczacza (Hirsch.); — ab. *grisea* Tutt, pospol. Biłohorszcze na przynęcie w lipcu (St.).

Z sąsiedztwa Polski wymieniony tylko z północ.-zachodn., zachodn. pogranicza, z Czechosłowacji i połud.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach.

536. (1956). ***H. congrua*** Hbn. Wykazany jedynie z Jeżewa w Wielkopolsce (Wize).

Poza Polską występuje tylko w połudn. Europie.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na trawach (Spul.).

537. (1954). ***H. L-album*** L. Dość lokalny, ale n. rzadki

w Polsce. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju i od połowy lipca do końca września, przy św. lamp licznie i na przynęcie. Warszawa (Słaszcz. i in.); okol. Poznania wszędzie częsty (Schum. i in.); Rawicz d. częsty (Ben.); Winnogóra (Mańk.); Kielce 1 okaz (Bież.); Opatów (Nieś.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk lokalny i rzad. (W. i R.); Kraków n. liczny (Nieś. i in.); dol. Popradu (Schil.); Lwów z okol. (Now. i in.); Brody (Viert.); Potylicz (Świąt.); Stanisławów ogrody n. częsty (Werch.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w czerwcu i od jesieni do maja na trawach.

538. (1958). ***H. littoralis*** Curt. Wize wymienia go z Jeżewa (Wielkopolska).

Warren podaje, że gatunek ten pojawia się na wybrzeżach mórz Europy.

Gąś. ma żyć na trawach szczególnie *Calamagrostis arenaria* (Warr.).

Sideridis Hbn. (*Leucania* Hbn.).

539. (1964). ***S. conigera*** Schiff. Z wyjątkiem Wileńszczyzny, Wołynia i Tatr, znany z całej Polski, mniej lub więcej liczny, wieczorem nad kwiatami (po zachodzie słońca), na przynęcie i przy św. lamp, miejscami nawet pospol. Białowieża (Gieysz.). Pojawia się od ostatnich dni czerwca do końca sierpnia, w Pieninach jeszcze we wrześniu.

Z wyjątkiem południ.-wschodn. rubieży, wykazany zewsząd z poza Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach od jesieni do maja, w dzień ukryta pod liśćmi.

540. (1961). ***S. vitellina*** Hbn. Niezwykle rzad. Sandomierz (Salve Regina) przy św. lampy 1 sierpnia (Karp.); Podhorce obok Stryja również przy św. lampy elektrycznej 10 czerwca (Brun.).

Z wyjątkiem północn. i północn.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w jesieni do maja na trawach.

541. (1951). ***S. comma*** L. W całej Polsce rozmieszczony, ale n. częsty, od maja do sierpnia, przylatuje do przynęty i św. lamp, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach.

Poza granicami Polski zewsząd wymieniony.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach.

542. (1933). ***S. impura*** Hbn. Występuje w całej Polsce w dwu pokoleniach, od czerwca do połowy września i bywa dość pospol. na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Podlasie d. pospol. (Krem.); Białowieża (Gieysz.); Poznań z okol. wszędzie n. rzad. (Schum. i in.); Rawicz n. częsty (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Słowik pod Kielcami (Słaszcz.); Zawiercie d. pospol. (Masł. i in.); Rytwiany i Sandomierz (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); koło Starego Sącza 1 okaz 21 sierpnia przy św. lampy, inny w Brodach 10 czerwca (Klem.); Biłohorszcze pod Lwowem w lipcu i sierpniu (St.).

Wykazany zewsząd z pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lipcu i od jesieni do maja na trawach.

543. (1938). ***S. straminea*** Tr. B. rzad. Złowiony w niewielu okazach w dolinie rzeki Cybiny i w okol. Poznania na przynęcie w ostatnich dniach lipca i w sierpniu (Schum. i in.); Leszno rzad. (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); okol. Augustówki na Podlasiu (Krem.); Podhorce obok Stryja 1 okaz przy św. lampy elektr. 4 lipca (Brun.); — ab. *rufolineata* Tutt, ma tło skdł. żółto-czerwone. Jeżewo (Wiz.).

Poza Polską wykazany z Kurlandji, Brandenburgji i Czechosłowacji, Polesia i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w podobnych warunkach i w tym samym czasie jak poprzednie.

544. (1935). ***S. pallens*** L. Najpospolitszy ze wszystkich *Mokradlic* w całej Polsce. Pojawia się w dwu pokoleniach, od maja do września, ale częstszy w jesieni, szczególnie przy św. lamp. Łowiono go też na przynęcie jabłkowej; — ab. *ectypa* Hbn., okazy bardziej czerwonawe. N. rzad. pośród typ.

Znany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i od jesieni do maja na trawach.

545. (1936). ***S. obsoleta*** Hbn. Lokalny i n. liczny w czerwcu i lipcu, tak na przynęcie, jak i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Warszawa pojedynczo (Słaszcz.); Uścimów 1 ♀ (Krem.); Białowieża przy św. l. (Gieysz.); okol. Poznania n. częsty (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie pojedynczo (Masł.); Sandomierz rzad. (Karp.); G. Śląsk d. częsty (W. i R.); Kraków (Prüff.); Lwów

z okol. pojed. (Now. i in.); Brody (Klem.); Podhorce 2 okazy 24 maja i 4 lipca (Brun.); — ab. *nigrostriata* Tutt, ma skdł. wzdłuż żyłek ciemniej nakrapiane. G. Śląsk (W. i R.).

Z wyjątkiem północno-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w jesieni do maja w łodygach trzciny (*Phragmites*). Zimuje na pędach szuwarów i zapoczwarcza się w starych przyciętych ich łodygach.

546. (1933). ***S. pudorina*** Schiff. (= *Leuc. impudens* Hbn.). Rzadki od połowy czerwca do sierpnia na przynęcie i przy św. lamp. Warszawa (Słaszcz.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Sandomierz (Karp.); Tarnowskie Góry i Tarnowice Stare na Górnym Śląsku (W. i R.); Lwów w lesie biłohorskim na przynęcie 2 okazy (St.); Podhorce obok Stryja n. częsty (Brun.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza i Podola rosyjskiego, wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje jak wszystkie inne gąś. *Mokradlic*, od jesieni do maja na trawach.

Meliana Curt.

547. (1909). ***M. flammea*** Curt. Jedyny okaz tej rzadkości złowił Brunicki przy św. lampy elektr. 13 czerwca w Podhorcach obok Stryja.

Poza granicami Polski wymieniają ten gat. z Brandenburgji i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje na trzcinie (*Phragmites communis*).

Cucullia Schrkr.

548. (2278). ***C. argentea*** Hufn. B. rzad. Pojawia się pojedynczo w czerwcu do pierwszych dni sierpnia, wieczorem nad kwiatami lub przy św. lamp. Toruń, Grudziądz, Stara Kiszewa, Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Wilno (Eichwald); Poznań z okol. (Schum. i in.); okol. Buka na zach. od Poznania (Wiz.); Winnogóra (Mańk.); Leszno (Vierh.); Kamienica Polska pod Częstochową 1 okaz (Prüff.); Zawiercie (Isa.); Koprzywnica pod Sandomierzem (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo (W. i R.); Lwów z okol. (Now. i in.); Brody 2 okazy i trzeci ex l. (Klem.); Potylicz (Świąt.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. rubieży, wszędzie poza Polską znany.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na piołunach *Artemisia absinth.* i *campestris.*

549. (2271). ***C. fraudatrix*** Ev. Przeważnie b. rzadki w lipcu do połowy sierpnia, szczególnie przy św. lamp łowiony, lub na kwiatach ostów i t. p. Grudziądz, Stara Kiszewa (Spei.); Ostryna w powiecie lidzkim 1 okaz 24 lipca (leg. Samborski); Pomiechowo pod Warszawą n. rzad. (Słaszcz. i in.); Poznań, Wąsowo, Gostyń, Nowy Tomyśl (Schum .i in.); Kowanówka (Karcz.); Jeżewo (Wiz.); Zambrów koło Łomży (leg. Makólski); Białowieża przy św. l. (Gieysz.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Kielce (Bież.); Sandomierz (Karcz.); Opatów (Nieś.); okol. Lwowa w czerwcu (St.); Poznanka Gniła w Tarnopolskiem 20 lipca i Stanisławów (Werch.).

Wykazany z północnego, południ. i wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na *Artemisia absinthium* i *A. vulgaris* w pobliżu strumyków, ukryta pod najniższemi liśćmi.

550. (2273) ***C. artemisiae*** Hufn. Jako motyl b. rzadki. Łowiono go przeważnie przy św. lamp. Nowicki złowił 1 okaz już 18 maja na leśnej łące przed Winnikami pod Lwowem. Motyl pojawia się normalnie w czerwcu do połowy sierpnia. Z wyjątkiem północ.-wschodnich województw i Tatr, w całym kraju znany; — v. *lindei* Heyne, okazy jednostajnie ciemno popielate. Brody ex l. (Klem.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski, z wyjątkiem północ. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na piołunach i jest pospolitą.

551. (2258). ***C. santonici*** Hbn. Tę południową *Kapturnicę* wyhodował Świątkiewicz z gąś. znajdowanych w Dobrowlanach pod Zaleszczykami w lipcu licznie na *Artemisia austriaca.* Dobrowlany będą więc jednym z punktów północ. zasięgu tego gat.

Z pogranicza wymieniony tylko z południowo-zachodn. Rosji.

Gąś. żyje w lecie tylko na *Artemisia austriaca.*

552. (2274). ***C. absinthii*** L. Jako motyl rzadki. Pojawia się u nas w kraju od połowy lipca do końca sierpnia, przy św. lamp. Grudziądz, Opalenie, Gdańsk (Spei.); Warszawa n. częsty (Słaszcz.); Poznań, Zaniemyśl d. rzad. (Schum. i in.); Rawicz

(Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (Słaszcz.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk pojed. w maju i czerwcu (W. i R.); Kraków (Żebr.); dol Popradu ex l. (Schil.); okol. Lwowa (St.); Żółkiew aż po dawną granicę Małopolski, przez Rawę Ruską, Lubyczę królewską ex l. (Roman.); Podhorce ex l. (Brun.); Wołczyniec pod Stanisławowem ex l. (Werch.).

Prócz północ.-wschodn. pogranicza, zewsząd poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu w okolicach piaszczystych i bywa pospolitą na *Arthemisia absinthium* i in.

553. (2245). ***C. umbratica*** L. Najpospolitsza *Kapturnica* w całej Polsce, tak w nizinach, jak i w górach, szczególnie na starych parkanach, sztachetach, słupach telegraficznych i t. p., od połowy czerwca do połowy września, a wieczór na kwiatach, lub przy św. lamp.

Znany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w lecie na mleczu *(Sonchus)* i pokrewnych.

554. (2250). ***C. chamomillae*** Schiff. B. rzad. Od ostatnich dni kwietnia po koniec maja; łowiono go przy św. lamp, lub otrzymywano z hodowli ex l. Gdańsk, Stara Kiszewa (Spei.); Poznań (Schum.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); Kielce (Bież.); G. Śląsk (W. i R.); Kraków 1 okaz przy św. lampy (Prüff.); Sambor 2 okazy (Now.); Podhorce (Brun.); Borynicze pod Chodorowem, gąś. (Roman.); Hołosko pod Lwowem 14 maja na poręczy (St.); — ab. *chrysanthemi* Hbn., ma skdł. ciemniejsze, jakby okopcone. Gdańsk i Wrzeszcz (Spei.).

Z wyjątkiem wschodn. rubieży, wykazany z zewsząd z pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na rumianku *(Matricaria)* i rumianie polnym *(Anthemis arvensis)* w dzień ukryta.

555. (2244). ***C. tanaceti*** Schiff. Lokalny i rzad. Pojawia się w czerwcu i lipcu przy św. lamp i na kwiatach. Łążek, Opalenie, Gdańsk (Spei.); Okol. Trok pod Wilnem (Prüff.); Warszawa n. liczny (Słaszcz.); Poznań przy św. lamp i parkany (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Dąbie nad Nerem, woj. łódzkie (leg. Adamczewski, Krem.); Sandomierz ex l. (Karp.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); Oświęcim (leg. Stuglik, Nieś.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Brody (Viert.); Lubycza Król.

ex l. (Roman.); Potylicz (Świąt.); Wołczyniec pod Stanisławowem 1 okaz (Werch); Dobrowlany pod Zaleszczykami ex l. (Świąt.).

Rozmieszczenie geograficzne jak poprzedniego gat.

Gąś. żyje w lecie na bylicy *(Artemisia)*, krwawniku *(Achillea)* i rumianie *(Anthemis)*.

556. (2248). ***C. lactucae*** Schiff. Przeważnie ex l. w maju i czerwcu. Rytwiany (Karp.); G. Śląsk pojedynczo (W. i R.); Dębniki pod Krakowem (Prüff.); Tatry (Nieś. i in.); dol. Popradu (Schil. i in.); Pieniny (Sit.); Sambor (Now.); Hołosko pod Lwowem (St.); Podhorce obok Stryja ex l. (Brun.); w zbiorze Werchratskiego, w Ruskiem Muzeum we Lwowie znajdują się 2 okazy niewiadomego pochodzenia.

Wykazany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lecie na sałacie jadowitej *(Lactuca virosa)*, mniszku *(Taraxacum)* i in. t. p.

557. (2235). ***C. praecana*** Ev. Wymieniony tylko z Gdańska przez Speisera.

Poza tem wykazany z Prus wschodn., Łotwy i Kurlandji.

Gąś. żyje na bylicy *(Artemisia)*.

558. (2247). ***C. lucifuga*** Hbn. B. rzad. Jeżewo (Wiz.); Tatry ex l. (Nieś. i in.); dol. Popradu ex l. (Schil.); Pieniny 3 okazy (Sit.); Worochta 24 czerwca (Kauc.).

Z pogranicza Polski, wymieniony tylko z północn. i południ. sąsiedztwa.

Gąś. żyje w lecie na mleczu *(Sonchus)*, marchwi *(Daucus)* i przenęcie *(Prenanthes)* (Warr.).

569. (2265). ***C. xeranthemi*** Bsd. B. rzad. Złapany dotychczas tylko w Słabuszowicach okol. Sandomierza 20 czerwca przy św. lampy (Karp.).

Wykazany tylko z Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na ożocie zwyczajnej *(Linosiris)* i posłonku *(Helianthemum)*.

560. (2264). ***C. gnaphalii*** Hbn. Również b. rzad. Jeden okaz Pomiechowo 14 lipca przy św. lampy (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą w lipcu (Krecz); okol. Rytwian 1 lipca (Karp.); Podhorce obok Stryja 18 czerwca przy św. lampy elektr. (Brun.).

Występuje w Kurlandji i Łotwie, w południ. i południ.-wschodn. krajach.

Gąś. żyje na nawłoci pospolitej (*Solidago virgau.*), ożocie (*Linosyris*) i firletce (*Lychnis*) (Spul.).

561. (2229). ***C. asteris*** Schiff. Z wyjątkiem Wołynia i Tatr wszędzie w Polsce zauważony, lecz w stadjum motyla rzadki. Łowiono go przy św. lamp, poza tem przeważnie otrzymywano z hodowli gąś. Pojawia się w czerwcu i lipcu.

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ. wschodniego.

Gąś. n. rzad., miejscami nawet b. liczna, żyje w lipcu i sierpniu na nawłoci posp. (*Solidago virgau.*) i na innych astrach, nawet ogrodowych. Poczwarki, jak zresztą wszystkich *Kapturnic*, leżą i kilka lat w oprzędach w ziemi.

562. (2227). ***C. blattariae*** Esp. W połowie lipca 1924 r. w Lubyczy Królewskiej pod Rawą ruską znalazł autor gąś. na szczytowych gałązkach piołunu (*Artem. absinthium*). Gąś. ta żyła aż do pierwszych dni sierpnia, żerując b. dobrze na piołunie. Nakreślenia wzdłuż grzbietu gąś. tylko dla niej charakterystyczne, a mianowicie czarne, dość grube, skrzyżowane plamy, kształtu litery x, na cytrynowo-żółtem tle, wykluczają mylne określenie gatunku. Poczwarka niestety wyschła z powodu braku wilgoci. Poza tem w Polsce niełapany (Roman.).

Motyl ten znany jest z Europy południowej i środkowej włącznie z Węgrami i Niemcami.

Gąś. ma żyć i na trędowniku (*Scrophularia*) (Spul.).

563. (2225). ***C. thapsiphaga*** Tr. B. rzad. i mało rozprzestrzeniony w Polsce. Gdańsk, Langnowo (Spei.); Warszawa w czerwcu i lipcu przy św. l. i w Kielcach wieczorem nad kwiatami wiciokrzewu (*Lonicera caprifol.*) (Słaszcz.); Rawicz (Ben.); okol. Sandomierza 10 czerwca (Karp.); okol. Lwowa (St. i in.); Tarnopol i Lubycza Królewska ex l. (Roman.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa i nad brzegami Bystrzycy (Werch.); Zaleszczyki ex l. (Świąt.),

Z krajów sąsiednich wykazany z Pomorza, Prus, Brandenburgji, Moraw i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje w sierpniu na dziewannie (*Verbascum phlomoides, V. thapsus*), ale i na innych dziewannach. Spuler podaje czas życia gąś. na miesiąc czerwiec.

564. (2224). ***C. lychnitis*** Rbr. Pojawia się w maju i czerwcu do połowy lipca przy św. lamp, poza tem otrzymywany tylko ex l. Poznań (Schum. i in.); Żwir i Wawer pod Warszawą

(Krecz.); Białowieża (Gieysz.); Częstochowa (Isa.); Sandomierz ex l. Karp.); Kraków i okol. (Nieś.); Piwniczna (Klem.); Stary Sącz (Firg.); Lwów z okol. (Now. i in.); Brody (Klem.); Lubycza Królewska, Dynów i Tarnopol (Roman.); Potylicz (Świąt.); Podhorce 1 okaz przy św. lamp 18 lipca i ex l. (Brun.); okol. Stanisławowa ex l. (Werch.).

Prócz północ.-wschodn. rubieży, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na dziewannie *(Verbascum phlomoides* i *nigrum*, Werch.); *V. olympicum* (Brun); *V. lychnitis* (Karp.); ale i na trędowniku *(Scrophularia)* (Now.), zawsze później od gąś. *Cucul. scrophulariae.*

565. (2221). ***C. verbasci*** L. Motyl rzadko spotykany w maju do połowy czerwca, przylatuje do św. lamp, poza tem otrzymywany tylko ex l. Pojawia się w całej nizinnej Polsce; nie podano go dotychczas z Tatr, Pienin i całych Karpat.

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na dziewannie, pospolita i na trędowniku *(Scrophularia).*

566. (2222). ***C. scrophulariae*** Capieux. Motyl n. pospol. Łowiono go wieczorem nad kwiatami i przy św. lamp. Kartuzy, Gdańsk w lipcu (Spei.); Troki pod Wilnem (Prüff.); Warszawa od połowy kwietnia do pierwszych dni czerwca i od połowy lipca do połowy sierpnia przy św. lamp (Słaszcz. i in.); Wilno (Dampf.); Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); Rawicz n. częsty (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Pilica 1 okaz (Isa.); okol. Sandomierza (Karp.); Górny Śląsk w ostatnich dniach kwietnia i w maju, wszędzie częsty (W. i R.); w Małopolsce wszędzie z wyjątkiem Tatr w maju do lipca.

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem północno-wschodn.

Gąś. żyje wcześniej od gąś. *C. lychnitis* Rbr., mianowicie w czerwcu i lipcu na trędowniku, szczególnie na *Scrophul. nodosa*, ale i na dziewannie *(Verbascum).* Autor znalazł jedną gąś. na piołunie *(Artem. absinthium)*, którą aż do zapoczwarczenia się jej, karmił tylko piołunem (Roman.).

567. (2220). ***C. prenanthis*** Bsd. Rzad., wykazany tylko z Małopolski: dol. Popradu (Mała Roztoka) przy św. lampy 7 lipca 2 okazy (Schil.), Krynica 10 czerwca, Stary Sącz 22 maja

i 10 czerwca (Klem.), Pieniny kilkanaście okazów w czerwcu (Sit.), Sambor kilka okazów w czerwcu (Now.); Drohobycz (Werch.); Lwów i okol. w czerwcu (Now. i in.); Podhorce obok Stryja 1 okaz przy św. lampy 12 czerwca (Brun.); Stanisławów koniec maja (Werch.); Kosów ex l. (Świąt.).

Wykazany z południ. Niemiec, Węgier, Bukowiny i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje do lipca na trędowniku wiosennym i bulwiastym (*Scrophularia vernalis* i *nodosa*) (Spul.), a także na dziewannie fioletowej (*Verbascum phoenicum*) (Hormuzaki).

(2243). ***C. balsamitae*** Bsd. Garbowski miał złowić 1 okaz 6 sierpnia na cmentarzu Hołoska pod Lwowem. Ponieważ ten gat. jest bardzo podobny do *C. umbratica*, zaszła tu prawdopodobnie omyłka w oznaczeniu.

Znany tylko z południ. pogranicza.

Cheligalea Hmps. (*Cucullia* Schrk.).

568. (2272). ***Ch. fuchsiana*** Ev. (= *Cucullia scopariae* Dorfm.). Słaszczewskij wymienia jeden okaz z Pomiechowa pod Warszawą, złowiony w pierwszych dniach sierpnia; Rytwiany 10 lipca przy św. lampy (Karp.).

Wykazany z Moraw, Węgier i południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje we wrześniu na bylicy miotłowej (*Artemisia scoparia*) (Spul.).

Callierges Hbn. (*Lithocampa* Gn.).

569. (2187). ***C. ramosa*** Esp. Znany tylko z kilku stanowisk w Małopolsce. Tatry 1 okaz, gąsienice na *Lonicera nigra* niezbyt rzad. (Nieś.). W połowie sierpnia znalazł Schille w okolicy Rytra w dol. Popradu kilka gąś. na *Lonicera nigra* na zrębach wysoko położonych. W domu, z braku tejże rośliny, karmił je liśćmi *Lonicera caprifolium* z dodatnim skutkiem. Klemensiewicz znajdował gąś. na starych krzakach śnieguliczki (*Symphoricarpus racemosus*). Pieniny kilka okazów przy św. lampy w czerwcu b. rzad. (Sit.); Mikuliczyn w połowie lipca i ex l. (Świąt.).

Występuje w południ. pograniczu bez Bukowiny.
Gąś. żyje w lecie na *Lonicerach*. Poczwarki zimują.

Omphalophana Hmps. (*Cleophana* B.).

570. (2201). ***O. antirrhinii*** Hbn. B. rzad. Dotychczas jedyne miejsce znalezienia tego gat. w Polsce, to Sandomierz. Karpowicz wyhodował tam 4 okazy z gąś., które znalazł na lnicy *(Linaria)* w lipcu. Motyle wylęgły się w pierwszej połowie sierpnia.

Z najbliższego pogranicza wymieniają go tylko z Czech i Węgier.

Gąś. żyje według Spulera na kwiatach i na nasieniach wyżlinu *(Antirrhinum)* i drjakwi żółtawej *(Scabiosa ochroleuca)*.

Calophasia Steph.

571. (2199). ***C. lunula*** Hufn. Jako motyl wszędzie rzad. Występuje w dwu pokoleniach, od połowy maja do końca sierpnia. Woj. pomorskie (Spei.); Troki pod Wilnem (Prüff.); Warszawa częsty przy św. lamp i wieczorem na kwiatach (Słaszcz.); Białowieża (Gieysz.); Poznań na kwiatach i ex l. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce prócz typ. i okazy przejściowe do — ab. *atrofasciata* Rbl. (Bież.); Zawiercie (Masł.); Zwierzyniec lubelski w ostatnich dniach sierpnia i Krasnobród (leg. Fudakowski); Rytwiany w połowie maja (Karp.); góra św. Bronisławy pod Krakowem (Hed.); Lwów z okol. koniec maja i początek sierpnia (Now. i in.); Brody 27 lipca (Viert.); Potylicz Świąt.); Stanisławów 1 okaz (Werch.).

Zewsząd poza Polską znany.

Gąś. częstsza od motyla, żyje w czerwcu i od sierpnia do września na lnicach: *Linaria vulg., repens, genistifolia* (Spul.).

Derthisa Wlk. *(Episema* Hbn.).

572. (1737). ***D. trimacula*** Schiff. (= *E. glaucina* Esp.). Tę południ. *Nocnicówkę* złowił Stöckl w lipcu w Janowie pod Lwowem; — ab. *tersina* Stgr., o tle skdł. popielatem. 1 okaz złowił Watzka jesienią w Tarnowie (Garb.).

Wykazany z południ. pogranicza bez Śląska.

Gąś. żyje na szafirku groniastym *(Muscari racemosum)*, pajęcznicy liljowatej *(Anthericum lilago)* i śniedku *(Ornithogalum)*.

Brachionycha Hbn.

573. (1809). ***B. sphinx*** Hufn. Mało zauważony w Polsce. Pojawia się od września do początkowych dni listopada, a po przezimowaniu znajdowano okazy w marcu do połowy kwietnia. Najczęściej przylatuje do św. lamp; pojedyncze okazy znajdowano na parkanach, pniach drzew i zwabiano na przynętę jabłkową. Grudziądz, Gdańsk n. liczny (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań z okol. pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz d. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Gostyń (Stch.); Kielce (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany 28 września (Karp.); Zamość (Xięż.); G. Śląsk n. rzad. (W. i R.); Wola Justowska i Kraków (Żebr. i in.); Lwów z okol. n. rzad. (Now. i in.); Brody (Viert. i in.); Podhorce przy św. lamp pospol. (Brun.); Pasieczna i Stanisławów (Werch.).

Wykazany z północ.-zachodn., zachodn., południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach, jak wierzba, lipa, dąb i in.

574. (1808). ***B. nubeculosa*** Esp. Wczesną wiosną strząsany z gałęzi brzóz, lub na pniach tychże, szczególnie w pobliżu miejsc nadciętych, ociekających sokiem. Niekiedy już w połowie marca do połowy maja, zależnie od wczesnej czy późnej wiosny. Przeważnie rzad. tu i ówdzie i przy św. lamp. Kartuzy n. liczny (Spei.); Wilno ex l. (Dampf.); Warszawa rzad. (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Rytwiany (Karp.); Katowice i Tarnowskie Góry rzad. (W. i R.); w Małopolsce wszędzie; — ab. *grisescens* Spul., jasno szary. Na Górn. Śląsku rzad. wśród typ. (W. i R.); — ab. *suffusa* Klem., — «*Multo obscurior, fuscescens*». — Wszystkie skdł. oraz ciało silnie brunatno zaciemnione. 1 okaz ♀ z okol. Lwowa (Klem.). — Formą przejściową do poprzedniej odmiany jest — ab. *perfumosa* Warr., u której tylko skdł. przedn. z wyjątkiem brzegu zewnętrz. i przedn. części plamy nerkowej, są ciemno brunatno przyciemnione. Jeden okaz ex l. z Worochty (Kauc.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na różnych liść. drzewach, jak wiązie *(Ulmus)*, lipie, brzozie, osice, leszczynie i in.

Bombycia Steph.

575. (1560). ***B. viminalis*** F. Bardzo rzad. i lokalny. Serenczany pod Wilnem 1 okaz przy św. lamp w połowie sierpnia (Dampf.); Zawiercie ♂ i ♀ przy św. lamp w lipcu (Masł.); Sandomierz 20 lipca (Karp.); Ojców (Bież.); Tatry (Nieś.); okol. Lwowa w czerwcu (St.); Brody ex l. 16 czerwca (Klem.); Podhorce przy św. lampy koniec czerwca (Brun.); Pawełcze w okol. Stanisławowa w pierwszych dniach lipca (Werch.); — v. *obscura* Stgr., okazy ciemne. Ex l. z Worochty (Kauc.); — ab. *saliceti* Bkh., ma nasadową część skdł. przedn. ciemniejszą. Worochta kilka okazów ex l. (Kauc.).

Prócz wschodn. rubieży, zewsząd poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje w czerwcu na wierzbach, szczególnie na iwach.

Aporophyla Guen.

576. (1761). ***A. lutulenta*** Bkh. Bardzo rzad. Langnowo i Gdańsk w sierpniu na przynęcie (Spei); Poznań z okol. w sierpniu i wrześniu na przynęcie (dol. Cybiny, Schum.); Jeżewo (Wiz.); — ab. *lüneburgensis* Frr., mniejszy, czerwono-popielaty z ciemnem polem środkowem. Poznań 2 września z typ.

Wykazany z Litwy, Brandenburgji, Moraw i Węgier.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Myosotis*, *Stellaria* i in.

577. (1765). ***A. nigra*** Haw. Jeden okaz ♂ tego gat. dotychczas z Polski nieznanego, złowił autor 10 sierpnia w Lubyczy Królewskiej, przy św. lampy pokojowej i oddał do Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie, jako depozyt Kom. Fizjograficznej. Drugi okaz ♂ złowił na przynęcie jabłkowej, na stacji kolejowej Kamionka-Wołoska na połud. od Rawy Ruskiej 26 sierpnia (Roman.).

W bezpośredniem pograniczu Polski występuje ten gatunek według Spulera tylko w środkowych i południ.-wschodn. Niemczech, Brandenburgji (Schwerin, Koerth) i na Węgrzech. Lu-

bycza Królewska jest dotychczas stanowiskiem najbardziej na północny wschód wysuniętem. Gatunek ten znany jest nadto z Anglji, Francji, Szwajcarji i południ. Europy bez południowej Rosji.

Gąś. żyje od jesieni do początkowych dni sierpnia roku następnego (po przezimowaniu) na niskich roślinach.

Chloantha Guen. (*Calocampa* Steph.).

578. (2182). ***C. solidaginis*** Hbn. Mało rozpowszechniony w Polsce i dość lokalny. Łowiono go późnem latem na przynęcie, lub hodowano z gąś. ex l. Kartuzy, Gdańsk, Sopoty od połowy sierpnia do początkowych dni września rzad. (Spei.); Warszawa n. rzad. w tym samym czasie (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad. w jesieni na przynęcie, a 1 okaz na wiosnę po przezimowaniu. W roku 1900 w Pleszewie d. liczny (Schum. i in.); okol. Buka na zachód od Poznania (Wiz.); Rawicz rzad. (Ben.); Kowanówka (Karcz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie od sierpnia pospolity (Masł.); Sandomierz, Góry Wysokie 10 sierpnia (Karp.); G. Śląsk w sierpniu i wrześniu w szpilkowych lasach wszędzie częsty (W. i R.); Tatry (Nieś.); Rzęsna Polska ex l. i Worochta koniec lipca i w sierpniu (Świąt.); — ab. *cinerascens* Stgr., okazy jednostajnie popielate. Kielce na przynęcie; Brzeziny pod Częstochową ex l.; Zawiercie, Kądzielów (Masł.).

Wymieniony z północ.-zachodn. i południ.-zachodn. pogranicza oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na borówkach (*Vaccinium uliginosum* i *myrtillus*), *Vitis idaea* i na *Ledum palustre* na terenie podmokłym.

Lithophane Hbn. (*Xylina* O.).

579. (2170). ***L. semibrunnea*** Haw. Wykazany tylko z Poznania jako rzad., w sierpniu na parkanach cmentarnych. (Schultz).

Znany z Brandenburgji, Moraw i Węgier.

Gąś. żyje w kwietniu i maju na dębach, jesionach i tarninie (Spul.).

580. (2172). ***L. socia*** Rott. Rozpowszechniony na całym obszarze Polski od ostatnich dni sierpnia aż do późnej jesieni,

a po przezimowaniu na wiosnę na baziach. Znajdowano go na parkanach, pniach drzew, lub łowiono na przynętę i przy św. lamp; — ab. *pallida* Tutt, okazy jasne. Okol. Nowego Sącza i Lwowa w jesieni (Klem.); — ab. *umbrosa* Esp., odmiana jeszcze jaśniejsza od poprzedniej, jednostajnie jasno-żółta. Zawiercie (Masł.); — ab. *rufescens* Tutt, okazy brunatno-rude. Nowy Sącz i Lwów wraz z typ. (Klem. i in.); — ab. *nigricans* Klem., — «*Multo obscurior alis anter. nigrescentibus*». — Skrzydła przedn. silnie zaczernione. Koło Brodów w ostatniej dekadzie sierpnia (Klem.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. rubieży.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach, szczególnie na brzozach, ale znajdowano gąś. i na dzikiej róży.

581. (2177). ***L. ornitopus*** Rott. Niepospolity w jesieni, a po przezimowaniu wczesną wiosną łapany na przynęcie, na parkanach, pniach drzew, przy św. lamp, wieczorem na baziach. Gdańsk, Langnowo rzad. (Spei.); Poznań z okol. d. rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Rawicz n. częsty (Ben.); Zgórsko w Kieleckiem (Bież.): Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Opatów (Nieś.); Sandomierz (Karp.); G. Śląsk wszędzie, ale pojedynczo (W. i R.). W Małopolsce wszędzie, tak w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *pallida* Spul., okazy jaśniejsze. Kielce (trans ad.); Brzuchowice i Janów (Kauc.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. należąca do gąsienicożerczych, żyje na wiosnę na dębach, tarninach i in. liściastych drzewach.

582. (2176 a). ***L. lambda*** F. v. ***somniculosa*** Hering. Ten północny gatunek występuje w Polsce tylko jako wymieniona odmiana. Isaak wymienia wprawdzie i typ. *L. lambda* F.; okazów tych nie widziałem i b. wątpię w możliwość pojawu typ. okazów w dużem oddaleniu od miejsc ich właściwego występowania (Roman.). Oliwa i Pelplin w woj. pomorskiem b. rzad. (Spei.): Warszawa rzad. we wrześniu, a po przezimowaniu wczesną wiosną (Słaszcz. i in.); Żwir pod Warszawą w kwietniu (Krecz.;) Zawiercie (Masł. i in.); Rytwiany rewir Golejowski b. rzad. (Karp.).

Poza Polską znany tylko z północn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na borówce bagiennej *(Vaccinium uliginosum)* i woskownicy *(Myrica gale)* (Spul.).

583. (2173). ***L. furcifera*** Hufn. Pojawia się od ostatniej dekady sierpnia do późnej jesieni, a po przezimowaniu wczesną wiosną na baziach, pniach drzew, parkanach, na przynęcie i przy w. lamp. Grudziądz, Wejherowo, Gdańsk liczny (Spei.); Warszawa n. częsty (Słaszcz.); Uścimów na Podlasiu n. pospol. (Krem.); Poznań z okol. n. rzad. (Schum. i in.); Rawicz częsty (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (Bież.); Zawiercie n. rzad. (Masł.); Lublin pospol. (Nieś.); Sandomierz (Karp.); G. Śląsk wszędzie częsty ((W. i R.); Kraków liczny (Prüff.); Tatry (Nieś.); dol. Popradu pojed. (Schil.); Rzeszów (Werch.); Radłowice górne pod Samborem (Now.); Lwów z okolicą (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert. i Klem.); Podhorce i Strzałków obok Stryja pojedynczo (Brun. i Schil.); Stanisławów z okol. n. częsty (Werch.); — ab. *rufescens* Spul., okazy czerwonawe. Jeżewo (Wiz.); — ab. *variegata* Spul., tło srebrno-białe z wyraźnemi nakreśleniami. Biłohorszcze pod Lwowem na przynęcie (St.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach.

584. (2174). ***L. ingrica*** H.-Schäff. Rzad. i mało rozprzestrzeniony w Polsce. Gdańsk pojedynczo we wrześniu, a po przezimowaniu w kwietniu (Spei.); w Suwalszczyźnie na pniach ciekących brzóz (Elleder); Troki pod Wilnem 15 września i Wilno 2 października (Prüff.); Pieniny 20 kwietnia 2 ♀♀ na przynęcie, 6 maja ♂ pod Łupiskiem w potoku zarosłym olszyną (Sit.); Rytro 1 okaz (Klem.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. w kwietniu i 5 września (Brun.); Bereźnica 7 kwietnia rzad. (Schil.); Mikuliczyn gąś. na pniu młodej olchy przy gościńcu 20 lipca (Roman.); — v. *pexata* Grote (= ab. *grisea* Graes.), ma skdł. przedn. prawie czarne z wyjątkiem plamy nasadowej, obwódki plamy nerkowatej, krążkowej i prążki falistej. Jeden okaz 7 sierpnia z gąś. znalezionej w Nozdrzcu obok Dynowa na olszy w czerwcu (Roman.); inny okaz ex l. z Worochty (Kauc.).

Wymieniony tylko z północnego i południ. pogranicza, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje od maja do lipca na olszach (*Alnus glutinosa* i *incana*).

Xylina Tr. (*Calocampa* Steph.).

585. (2180). ***X. vetusta*** Hbn. Nierzad., szczególnie na przynęcie od ostatnich dni sierpnia do późnej jesieni, a po przezimowaniu na wiosnę. Łowiono go też przy św. lamp. Z wyjątkiem Wileńszczyzny, wykazany z całej Polski. Bieżanko w Kieleckiem i Sitowski w Pieninach łowili ten gatunek jeszcze w pierwszych dniach czerwca; — ab. *albida* Spul., ma od nasady wzdłuż skdł. przedn. miejsce wyjaśnione, jakoteż cały wierzch skdł. białemi łuskami pokryty. Jeżewo (Wiz.).

Znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę do lipca na niskich roślinach, *Polygonum*, trawach bagiennych i in. (Spul.).

586. (2181). ***X. exoleta*** L. Rzadszy od poprzedniego, pojawia się z nim równocześnie we wrześniu i październiku, a po przezimowaniu w kwietniu; łowiony przeważnie na przynęcie.

Znany wszędzie poza Polską z wyjątkiem północ.-wschodn. rubieży.

Gąś. żyje na wiosnę na różnych niskich roślinach i drzewach liściastych. I tak n. p. znajdowano gąś. na liściach ziemniaków, na orliku (*Aquilegia*), mniszku (*Taraxacum offic.*), krwawniku (*Achillea*), koniczynach, lucernie (*Medicago*), wilczomleczu (*Euphorbia*), poza tem nie pogardza liśćmi wierzb, dębu, lipy i in. drzew.

Meganephria Hbn. (*Miselia* O.).

587. (1813). ***M. oxyacanthae*** L. Nieczęsty we wrześniu i październiku. Przeważnie łowiono go na przynęcie, ale i przy św. lamp, jakoteż znajdowano na pniach drzew. Pojawia się w całej Polsce z wyjątkiem Tatr.

Zewsząd poza Polską wykazany.

Gąś. żyje na wiosnę na różnych gat. śliw, tarninie i głogu. W dzień ukrywa się w spękniętych kory drzew.

588. (1810). ***M. bimaculosa*** L. B. rzad. Wykazany tylko z Wołczyńca obok Stanisławowa (Werch.), w jednym okazie w ostatnich dniach sierpnia.

Znany tylko z południ. i południ.-wschodn. pogranicza, ale bez Bukowiny.

Gąś. żyje na wiosnę na śliwach i wiązach (*Ulmus*).

Calotaenia Steph. *(Jaspidea* B.).

589. (1874). ***C. celsia*** L. B. rzad. i lokalny. Leszno (Vierh.); w Miłosnej pod Warszawą kilka okazów w ostatnich dniach sierpnia i w początkowych września (Krecz.); Puszczykowo pod Poznaniem (leg. Zimny, Wiz.); inny okaz w lesie w Gębicach pod Czarnkowem (leg. Karczewski, Wiz.); Rytwiany 1 ♀ 10 sierpnia, inne ex ovo z tejże ♀ (Karp.); G. Śląsk w sierpniu i wrześniu lokalny i rzad. (W. i R.); Śląsk cieszyński: Bielsko (Skala).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, wymieniają ten gatunek zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w korzeniach traw na miejscach piaszczystych, szczególnie w *Aira caespitosa* i *Calamagrostis epigeios*. Karpowicz St. hodował gąś. otrzymane z jaj na *Anthoxanthum odoratum*. Gąś. żyły do późnej jesieni w korzeniach tej trawy, rosnącej w donicach w domu, a po przezimowaniu w tychże, żerowały następnego roku do lipca w łodygach i korzeniach i zapoczwarczały się tamże.

Crino Hbn. *(Hadena* Schrk.).

590. (1661). ***C. satura*** Schiff. (= *H. porphyrea* Esp.). N. rzad. W północnej części Polski pojawia się tylko w pokoleniu jesiennem, od połowy sierpnia i we wrześniu, w Małopolsce w dwu pokoleniach, w czerwcu i od połowy sierpnia do końca września. Łowiono go przeważnie na przynęcie jabłkowej. Gdańsk (Spei.); Rembertów i Miłosna pod Warszawą w połowie września (Słaszcz.); Uścimów na Podlasiu liczny (Krem.); Poznań wraz z okolicą, Radzewice rzad. na przynęcie i przy św. lamp (Schum. i in.); Rawicz n. rzad. (Ben.); Winnogóra (Mańk.); Jeżewo (Wiz.); Kielce 1 ♂ 26 sierpnia (Słaszcz.); Zawiercie d. pospol. (Masł.); Zwierzyniec lubelski (leg. Fudakowski); Sandomierz (Góry Wysokie) rzad. (Karp.); G. Śląsk wszędzie częsty (W. i R.); góra św. Bronisławy pod Krakowem (Hed.) i Błonia krakowskie na latarni (Prüff.); Roztoka w Tatrach 1 ♂ przy końcu lipca (Prüff.); dolina Popradu w sierpniu na przynęcie (Schil.); N. Sącz 1 lipca (Klem.); Pieniny w połowie maja przy św. lampy (Sit.); Olchowa (Scheff.); Lwów z okol. w sierpniu (St. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja rzad. w czerwcu i wrześniu (Brun.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. rubieży, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na niskich roślinach, jak *Calluna vulg.*, *Vaccinium ulig.*, ale i na jaworze *(Acer pseudoplat.)* (Schil.).

591. (1665). ***C. adusta*** Esp. Również rzad. Gdańsk (Spei.); Poznań, Radzewice, Zaniemyśl w czerwcu i lipcu na przynęcie i św. lamp (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Częstochowa (Prüff.); Rytwiany na przynęcie b. rzad. 20 lipca (Karp.); Katowice i Strzybnice na G. Śląsku pojedynczo w czerwcu i lipcu (W. i R.); Tatry nierzadka (Nieś.); Nowy Sącz ex l. (Klem.); Lwów z okol. i Janów parkany i przy św. lampy, koniec maja i czerwiec (Kauc. i in.); Potylicz (Świąt.); — ab. *duplex* Haw., okazy jednostajnie ciemne. Tatry (Nieś.); Jaremcze, Mikuliczyn i Worochta (Kauc.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w jesieni do maja na nisk. roślinach, jak wrzos, nawłoć posp. *(Solidago virgau.)* i in.

592. (1665 a). ***C. baltica*** Hering. Pierwotnie uważany jako odmiana poprzedn. gat. Rzadki i b. lokalny, pojawia się w lipcu. Gdańsk (Spei.); Poznań na przynęcie 1 okaz (Schultz); Ząbki pod Warszawą (Słaszcz.); Czarna Struga i Ożarów tamże pojedynczo (Krem. i in.); Żwir (Krecz.); Kaczy Dół pod Warszawą (leg. Chrzanowski); Zieleniec-Sadowne pod Warszawą (leg. Sztompka, Krecz.); Zawiercie (Cerefisko) 1 ♀ (Masł.); Brody na przynęcie (Klem.).

Wykazany tylko z północ. pogranicza i z Bukowiny.

Gąś. żyje prawdopodobnie na tych samych roślin., co *C. adusta*

Agriopis Bsd. *(Dichonia* Hbn.).

593. (1816). ***A. aprilina*** L. Nieliczny we wrześniu i październiku na pniach dębów pokrytych porostami, na przynęcie, a niekiedy i przy św. lamp. Opalenie, Chojnica, Gdańsk (Spei.): Suwalszczyzna (Elleder); okol. Poznania (Schum. i in,); Rawicz (Ben.); Jeżewo (W. i R.); Leszno (Vierh.); Winnogóra (Mańk.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Uścimów na Podlasiu (Krem.); okol. Zawiercia rzad. (Masł. i in.); Rytwiany już 20 sierpnia d. pospol. (Karp.); G. Śląsk w sierpniu i wrześniu d. częsty (W. i R.); Kra-

ków (Prüff. i in.); Radłowice górne pod Samborem na pniach osik na brzegu lasu mięszanego (Now.); Tarnów i Brody (Viert.); okol. Lwowa i Janowa (St. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); — ab. *pallida* Kauc. — «*Multo pallidior, al. anter. viridi-albescentibus, tamquam al. post. dilutioribus, mas.*» Ex l. 10 września Lwów (Kauc.). Inny okaz również ex l. z Janowa obok Lwowa (Roman.).

Wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na dębach ukryta, w dzień na pniu w spęknięciach kory.

594. (1817). ***A. aeruginea*** Hbn. Jedyny okaz ♀ złowił Nowicki w czerwcu na murze ogrodu botanicznego we Lwowie.

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje również na dębie *(Quercus pubescens)*.

595. (1818). ***A. convergens*** F. Schumann podaje: — «im Jahre 1905 wurde von Flux für die Provinz Posen festgestelt, auch bei Annaberg als Raupe». — Poza tem wymieniono ten gat. jeszcze tylko z Brodów, wrzesień do połowy października (Viert.).

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje na dębach.

Lamprosticta Hbn. (*Chariptera* Gn.).

596. (1815). ***L. viridana*** Walch. Garbowski podaje: — «Wird als einzelne Seltenheit in der nördlichen Umgebung von Lemberg getroffen». Jeden okaz tej typowo południowej rzadkości znajduje się w zbiorach Werchratskiego w Ruskiem Muzeum we Lwowie, ale niewiadomego pochodzenia.

Znany tylko z południ. pogranicza, bez Śląska i Bukowiny.

Gąś. żyje w jesieni na mchach pni drzew, jak śliw, tarnin, głogów i drzew owocowych, w dzień ukryta (Spul.).

Crypsedra Warr. (*Hadena* Schrk.).

597. (1682). ***C. gemmea*** Tr. B. rzad. Wilno 1 okaz ♂ 15 lipca (Prüff.; Bielsko na Śląsku cieszyńskim w pierwszych dniach września (Skala).

Wykazany tylko z północno-wschodn. części Prus wschodn., z Łotwy, Brandenburgji, Czech i Moraw.

Gąś. żyje na trawach.

Dryobotodes Warr. *(Dryobota* Ld.).

598. (1824). ***D. monochroma*** Esp. Garbowski wymienia 1 okaz złowiony na zrębie podębowym za Helowczyzną w okol. Lwowa.

Wykazany z Brandenburgji i połudn. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje na dębach.

599. (1825). ***D. protea*** Bkh. Rzad. we wrześniu i w początkach października, łowiony przeważnie na przynęcie. Pelplin, Gdańsk, Schiewenhorst (Spei.); Suwalszczyzna (Elleder); okol. Poznania wszędzie już w sierpniu (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Warszawa (Słaszcz.); Zawiercie z okol. (Masł.); Rytwiany rewir Turski 28 sierpnia (Karp.); G. Śląsk lokalny, ale n. rzad. (W. i R.); okol. Lwowa parkany pojedynczo (Now.); Żółkiew ex l. (leg. Pepłowski).

Znany z Czechosłowacji; brak go na Bukowinie i Polesiu rosyjskiem.

Gąś. żyje na krzakach dębowych.

Valeria Steph.

600. (1614). ***V. oleagina*** F. B. rzad. Bielsko na Śląsku cieszyńskim (Skala); Olchowa w Karpatach (Scheff.); okol. Lwowa w maju i czerwcu (Garb. i St.) na przynęcie jabłkowej.

Znany z zachodn. pogranicza, Moraw i połudn. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje na wiosnę na tarninach i głogach, szczególnie na starych krzakach. W dzień siedzi gąś. na pędach wewnątrz krzaków, przystosowując się ubarwieniem do porostów pokrywających korę. Przy najlżejszym dotyku, czy drgnięciu krzaku, zwija się i spada na ziemię (Spul.).

Antitype Hbn. *(Polia* O. Tr.).

601. (1775). ***A. polymita*** L. Tylko z Gdańska wykazany, gdzie przed rokiem 1869, miał być ten gatunek n. rzad. (Spei.) i jeden okaz z Otwocka pod Warszawą (leg. Słaszcz., Krem.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w jesieni i na wiosnę po przezimowaniu na niskich roślinach.

602. (1777). ***A. flavicincta*** F. B. lokalny, wykazany tylko z dwu stanowisk z Małopolski. Jeden okaz Lwów (Garb.) i Poznanka Gniła w okol. Tarnopola od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia (Werch.).

Znany z Kurlandji, Brandenburgji, Czechosłowacji bez Śląska.

Gąś. żyje wiosną na niskich roślinach.

603. (1786). ***A. xanthomista*** Hbn. Radzewice w okol. Poznania n. rzad. w ostatnich dniach sierpnia (Schum.).

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i w lecie na niskich roślinach, jak: szczaw, szczeć *(Dipsacus)*, dziewanna *(Verbascum)* i in. (Spul.).

604. (1797). ***A. chi*** L. Dość rzad. Pojawia się od sierpnia do zimy, a po przezimowaniu z wiosną na przynęcie. Grudziądz, Stara Kiszewa, Gdańsk, Sopoty, Steegen (Spei.); Serenczany pod Wilnem ex l. kilka okazów (Dampf. i in.); okol. Poznania na przynęcie (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa n. częsty, parkany i przynęta (Słaszcz. i in.); Karczówka pod Kielcami ex l. (Stępkowski, Krem.); Zawiercie ex l. (Masł.); Sandomierz n. częsty w sierpniu (Karp.); okol. Nowego Sącza 20 września (Klem.); dol. Popradu (Schil.); Pieniny rzad. (Sit.); Olchowa (Scheff.); okol. Lwowa (Klem. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody 19 sierpnia (Viert.); Worochta ex l. (St.); — ab. *suffusa* Robs., ♂♂ tak popielate jak ♀♀. Jeden okaz z okol. Nowego Sącza w ostatnich dniach sierpnia (Klem.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak: sałata *(Lactuca)*, orlik *(Aquilegia)* i in. (Spul.), ale i na ostach.

Eupsilia Hbn. *(Scopelosoma* Curt.).

605. (2169). ***E. satellitia*** L. Na całym obszarze Polski n. rzad. od ostatnich dni sierpnia aż do późnej jesieni, a po przezimowaniu na wiosnę na przynęcie i przy św. lamp. Nie zauważono go dotychczas w Tatrach; — ab. *brunnea* Lampa, z pla-

mami ciemno pomarańczowemi. Tu i ówdzie wśród typ. ale rzadszy; — ab. *albipuncta* Strand (= ab. *trabanta* Huene), ma wszystkie plamy białe. N. rzad. wśród typ. okazów; — ab. *rufescens* Tutt, o tle żółto-czerwonem. Jeżewo (Wiz.).

Znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach, ale i na borówkach.

Orbona Hbn. *(Orrhodia* Hbn.).

606. (2156). ***O. fragariae*** Esp. Bardzo rzad. i lokalny. Dotychczas wykazany z dwu stanowisk w Polsce, mianowicie z Winnogóry w Wielkopolsce (Mańk.) i Rytwian w ziemi Sandomierskiej, w rewirze Podklasztornym 20 września (Karp.).

Poza Polską wykazany z południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje od maja do lipca na poziomkach i in. niskich roślinach (Spul.).

Xantholeuca Steph. *(Hoporina* Blanch.).

607. (2155). ***X. croceago*** F. Pojawia się od sierpnia do późnej jesieni, a po przezimowaniu wczesną wiosną na baziach i na przynęcie. Gdańsk i Sopoty b. rzad. (Spei.); Warszawa n. częsty (Słaszcz.); Kobylepole pod Poznaniem ex l. (Schum.); Ogrodzieniec pod Zawierciem (Masł.); Kaweczyzna pod Kielcami 8 kwietnia (leg. Stępkowski, Krem.); Góry Wysokie pod Sandomierzem (Karp.); Murcki na Górnym Śląsku 1 okaz (W. i R.); Lwów z okol. pojedynczo i ex l. (Now. i in.); Brody (Viert.); Strzałków 1 okaz strzęsiony z dębu (Schil.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Znany z Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na dębach, szczególnie na krzakach dębowych.

Conistra Hbn. *(Orrhodia* Hbn.).

608. (2157). ***C. erythrocephala*** F. Rzad. od września, a po przezimowaniu na wiosnę na przynęcie i przy św. lamp. Okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); War-

szawa (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Góry Wysokie pod Sandomierzem (Karp.); Górny Śląsk lokalny i rzad. (W. i R.); dolina Popradu w marcu na przynęcie (Schil.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Podhorce w kwietniu i październiku przy św. lampy elektrycznej (Brun.); — ab. *glabra* Hbn., ma tło ciemno brunatne Rzadka forma zdarzająca się wśród typ.; — ab. *impunctata* Spul., jest pozbawiona czarnych kropek w plamie nerkowatej. Jeżewo (Wiz.).

Znany z Brandenburgji, południ. i południowo-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na przyziemnych niskich roślinach.

609. (2159). ***C. vau-punctatum*** Esp. Rzad. i pojedynczo się pojawiający we wrześniu i październiku, a po przezimowaniu wczesną wiosną na przynęcie i przy św. lamp. Grudziądz (Spei.); okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz n. częsty (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa wszędzie, ale pojedynczo (Słaszcz. i in.); Kielce (Bież.); Sandomierz d. rzad. (Karp.); Sambor ogrody 22 maja (Now.); okol. Lwowa (St. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody ex l. (Viert.).

Znany z Prus, Brandenburgji, Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na niskich roślinach.

610. (2164). ***C. vaccinii*** L. Najpospolitszy gat. z tego rodzaju. Pojawia się, z wyjątkiem Tatr, w całej Polsce jesienią, a po przezimowaniu na wiosnę na przynęcie i przy św. lamp; znajdowano go też na parkanach lub na pniach drzew. Z pośród wielu odmian tego gat. podano z Polski następujące: — ab. *ochrea* Tutt, odmiana żółta. B. rzad. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany przy św. lamp (Karp.); — ab. *mixta* Stgr., okazy jasno przepasane. N. rzad. wśród typ.; — ab. *glabroides* Fuchs, forma ciemna, tylko z zewnętrzną przepaską jaśniejszą. Jeżewo (Wiz.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); trans. ad Biłohorszcze pod Lwowem ex l. (Kauc.); — ab. *spadicea* Hbn., jeszcze ciemniejsza, prawie czarna odmiana. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *conspadicea* Fuchs, z tłem jasno popielato brunatnem. Zawiercie (Masł.); — ab. *signata* Klem., skdł. przedn. jednostajnie kasztanowo brunatne, o ledwo dostrzegalnych smugach ciemniejszych od tła; kropki wyraźnie czarne. Jeżewo (Wiz.); okol. Lwowa (Klem. i in.); — ab. *nigra* Bang.-H., okazy kompletnie czarne Lublin (Nieś.); — ab. *ocellata* Spul., podobny do ab. *glabroides*

Fuchs, tylko ciemny pas przybrzeżny poprzerywany żółtemi żyłkami. Jeżewo (Wiz.); — ab. *suffusa* Tutt, jak ab. *glabroides* Fuchs, tylko środkowa przepaska popielata. Zawiercie (Masł.); — ab. *obscura* Tutt, ma tło popielate z jasnemi żyłkami. Górny Śląsk rzad. (W. i R.).

Wszędzie poza Polską znany.

Gąś. żyje na wiosnę na niskich roślinach, ale też na liściastych drzewach.

611. (2165). ***C. ligula*** Esp. Pojawia się równocześnie z poprzednim gat. we wrześniu i październiku i znów na wiosnę po przezimowaniu, ale bywa bardziej lokalny i nieliczny. Suwalszczyzna (Elleder); Podlasie (Krem.); Poznań liczny w jesieni i na wiosnę (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz przy św. l. rzad. (Karp.); dolina Popradu (Schil.); Rzeszów i okol. Lwowa (Klem. i in.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *polita* Hbn., okazy ciemno popielate, bez śladu brunatnego zabarwienia. Tu i ówdzie pomiędzy typ., ale rzad.; — ab. *subspadicea* Stgr., jednostajnie czerwono-brunatne. Również tu i ówdzie wśród typ., ale pojedynczo; — ab. *canescens* Esp., okazy czarne lub brunatno-czarne z jasnemi żyłkami i rysunkiem poprzecznym. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); Krzywczyce koło Lwowa rzad. (Klem.); — ab. *conspadicea* Fuchs, podobna do ab. *subspadicea* Stgr., tylko z czarnemi przepaskami. Jeżewo (Wiz.).

Wymieniony z północn., południ. pogranicza i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje podobnie, jak gąś. poprzednich gatunków.

612. (2167). ***C. rubiginea*** F. Rzad., pojawia się razem i równocześnie z poprzedniemi gat. na przynęcie i przy św. lamp. Grudziądz, Sopoty (Spei.); Warszawa n. częsty (Słaszcz. i in.); okol. Poznania rzad. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); dol. Popradu b. rzad. (Schil.); Radłowice górne obok Sambora (Now.); okol. Rzeszowa (Werch.); okol. Lwowa (Klem. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *tigerina* Esp., okazy jasnobrunatne. Jeżewo (Wiz.); — ab. *unicolor* Tutt, ceglasto-czerwone. Poznań rzadsze od typ. (Schum.); Rawicz (Ben.); Warszawa rzad. (Słaszcz.); Zawiercie ex l. (Masł.); Rytwiany rzad. 10 kwietnia (Karp.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje na wierzbach i dzikich drzewach owocowych; w młodości też na baziach.

Spudaea Snell. (*Orthosia* O.).

613. (2120). ***S. ruticilla*** Esp. Bardzo lokalny. Miłosna pod Warszawą w kwietniu na przynęcie i na baziach (Słaszcz.); Modlin (Isa.); okol. Poznania d. rzad. we wrześniu na przynęcie i przy św. lamp. (Schum. i in.); Góry Wysokie pod Sandomierzem w kwietniu (Karp.).

Znany z Brandenburgji, Węgier i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje na dębach.

Amathes Hbn. (*Orthosia* O.).

614. (2127). ***A. lychnidis*** F. (= *O. pistacina* F.). Rzadki. Okol. Poznania w ostatnich dniach września na przynęcie (Schum. i in.); Rawicz na przynęcie i przy św. lamp (Ben.); Leszno n. rzad. (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Gostyń (Stch.); Częstochowa (Prüff.); G. Śląsk wszędzie, ale nieczęsty we wrześniu i październiku (W. i R.); Bednarówka pod Lwowem w październiku (Now.); — ab. *rubetra* Esp., okazy jednostajnie jasno żółto-czerwone; — ab. *serina* Esp., forma bez czerwonego nalotu z wybitnemi nakreśleniami. Z poprzednią w Jeżewie (Wiz.); Poznań przy św. lamp w październiku (Schultz); — ab. *canaria* Esp., z tłem czarnem; — ab. *coerulescens* Calb., ma tło popielato-niebieskawe. Obie ostatnie odmiany wykazane z Jeżewa (Wiz.).

Znany z Prus, Brandenburgji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na wiosnę za młodu na liściastych drzewach, starsze zaś gąś. na niskich roślinach, jak bławatkach *(Centaurea)*, krwawniku *(Achillea)* i in.

615. (2133). ***A. laevis*** Hbn. B. rzad., wykazany tylko z okol. Poznania z doliny rzeki Cybiny, łapany tam na przynętę w sierpniu (Schum. i in.), a w Małopolsce złowiony pod Lwowem w ostatnich dniach lipca w jednym okazie (Now.).

Znany z Brandenburgji, południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę, młoda na dębach, starsza na niskich roślinach, jak brodawniku, mniszku, szczawiu i in. (Spul.).

616. (2122). ***A. lota*** Cl. Pojawia się we wrześniu i październiku, niekiedy już i w sierpniu na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk, Langnowo, Schiewenhorst rzad. (Spei.); Wilno ex l. kilka sztuk (Prüff.); Poznań z okol. n. rzad. (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Gostyń (Stch.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa n. częsty (Słaszcz. i in.): Uścimów na Podlasiu (Krem.); Zawiercie rzad. (Isa.); w okol. Opatowa pospolity, rzadszy natomiast w Lublinie (Nieś.); Sandomierz 5 lipca(!) (Karp.); Zamość (Xięż.); Górny Śląsk lokalny, ale nierzad. (W. i R.); Kraków (Prüff.); dolina Popradu rzad. (Schil.); Pieniny 1 okaz (Sit.); w Chełmcu obok Nowego Sącza (Klem.); Sambor 1 okaz na pniu wierzby (Now.); okol. Lwowa (St. i in.); Podhorce obok Stryja 3 okazy przy św. lampy elektrycznej (Brun.); — ab. *rufa* Tutt, okazy czerwone. Jeżewo (Wiz.); 2 okazy w okol. Lwowa Klem.).

Z wyjątkiem południ.wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w kwietniu na baziach, w maju na *Taraxacum offic.*, ukryta w dzień pod liśćmi. Poczwarki należy skrapiać intensywnie wodą, bo w suchej ziemi ginie ich duży procent. (Karp.).

617. (2123). ***A. macilenta*** Hbn. Bardzo rzad. i lokalny Gdańsk, Wrzeszcz (Spei.); Poznań pojedynczo we wrześniu na przynęcie i do św. l. (Schum. i in.); Rawicz d. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Górny Śląsk we wrześniu i październiku rzad. (W. i R.); Pieniny rzad. (Sit.); — ab. *nigrodentata* Fuchs, linje przynasadowe ciemne i silnie zazębione. Potylicz 1 okaz w sierpniu (Świąt.).

Znany z Brandenburgji, Czechosłowacji i Bukowiny.

Gąś. żyje na wiosnę na dębach, bukach i nisk. roślinach.

618. (2124). ***A. circellaris*** Hufn. Z wyjątkiem Wileńszczyzny w całej Polsce powszechny od połowy sierpnia do późnej jesieni, a po przezimowaniu w marcu i kwietniu na przynęcie i przy św. lamp; — ab. *ferruginea* Esp., okazy czerwonorude. Zawiercie (Masł.); Kraków (Prüff.); Strzałków (Schil.); Lwów ex l. 2 okazy (Kauc.); — ab. *fusconervosa* Peters. — «*Alis anter. venis fuscis.*» — Żyłki skdł. przedn. ciemne. W okol. Lwowa

rzad. (Klem.); — ab. *nigridens* Fuchs, o pręgach poprzecznych czarnych i zazębionych. Okol. Lwowa (Klem.); — ab. *clara* Schultz, okazy znacznie jaśniejsze. Lwów w sierpniu (Roman.).

Znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę na baziach i na niskich roślinach.

619. (2125). ***A. helvola*** L. Nierzad., ale lokalny. Pojawia się we wrześniu i październiku na przynęcie i przy św. lamp. Znajdowano go też na pniach drzew. Motyl w dzień ukrywa się dobrze, najchętniej w gęstych krzakach grabowych lub dębowych, skąd go jednak łatwo strząść do podstawionego parasola. Z wyjątkiem półn.-wschodn. województw i wysokich gór (Tatry, Pieniny), występuje na całym obszarze Polski; — ab. *ochrea* Tutt, okazy żółte; — ab. *extincta* Spul., zielono-żółte i — ab. *unicolor* Tutt, z tłem skdł. przedn. jednostajnie czerwono-brunatnem. Wszystkie trzy odmiany podane z Kądzielowa pod Zawierciem (Masł.); — ab. *punica* Bkh., żółty z brunatnemi pręgami. Ex l. Biłohorszcze pod Lwowem (Kauc.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich.

Gąś. żyje z wiosną na dębach i innych liściastych drzewach, znajdowano ją jednakże i na niskich roślinach, jak naparstnica *(Digitalis)*, wrzos, borówki i in., ukrytą w dzień pod liśćmi, lub w kielichach kwiatów (Roman.).

620. (2138). ***A. litura*** L. Nieliczny i również lokalny. Pojawia się od ostatnich dni sierpnia do końca października na przynęcie i przy św. lamp. Chojnice i Gdańsk (Spei.); okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa pojedynczo (Słaszcz. i in.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); Kraków (Nieś.); Rytro w dolinie Popradu ex l. (Schil.); Nowy Sącz (Klem.); Pieniny pojedynczo (Sit.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert. i in.); Kasowa Góra obok Bursztyna ex l. (Świąt.).

Znany z sąsiednich krajów z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach i na niskich roślinach.

621. (2130). ***A. lucida*** Hufn. (= *nitida* F.) B. lokalny, ale n. rzad. W roku 1899 pojawił się licznie w Zaniemyślu i Wąsowie (Wielkopolska) na przynęcie w ostatnich dniach sier-

pnia (Schum. i in.); Leszno n. rzad. (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Sandomierz przy św. lamp rzad. 15 marca (Karp.); — ab. *obscurata* Spul., okazy ciemno-brunatne. Uścimów na Podlasiu 1 ♀ 1 września na przynęcie jabłkowej (Krem.).

Znany z Prus wschodn., Brandenburgji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na wiosnę na niskich roślinach.

622. (2109). ***A. iners*** Germ. (= *Dyschorista suspecta* Hbn.). N. liczny od połowy lipca do końca sierpnia na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Wilno (Dampf.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); Zawiercie 2 okazy (Masł.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Pieniny 1 okaz zlatany (Sit.); okol. Lwowa pojedynczo (Garb. i in.) — ab. *suspecta* Hbn., okazy ciemniejsze, czerwono-brunatne. Tu i ówdzie wśród typ.

Z wyjątkiem wschodn. kresów, znany zresztą wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na baziach topoli, później na niskich roślinach, jak *Taraxacum offic.* i in.

Atethmia Hbn. (*Cirrhoedia* Gn.).

623. (2117). ***A. xerampelina*** Esp., Poznań 1 okaz znaleziono w trawie alei jesionowej w Czempinie (Schultz); inny okaz w okol. Buka na zach. od Poznania (Wiz.); Rawicz w roku 1905 kilkanaście okazów przy św. latarni gazowej na ulicy (w pobliżu rząd jesionów. Ben.).

Znany z południ. i południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje na jesionach w czerwcu.

624. (2116). ***A. ambusta*** F. Bardzo rzad. Gdańsk, Langnowo (Spei.); Pomiechowo pod Warszawą 1 okaz przy św. lamp 21 sierpnia (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą ex l. (Krecz.); Rawicz 1 okaz 22 sierpnia przy św. lamp (Ben.); Rytwiany pojedynczo przy św. lamp 30 lipca (Karp.); na Czartowskiej Skale pod Lwowem 1 okaz ♂ 3 sierpnia (Watzka); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektrycz. nader rzad. (Brun.); Stanisławów (Werch.).

Znany z północn. pogranicza, Czechosłowacji bez Śląska i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na gruszach.

Cosmia Tr. *(Xanthia* O.).

625. (2145). ***C. aurago*** F. Rzad. i b. lokalny. Gdańsk (Spei.); Rawicz (Ben.); Poznań z okol. w sierpniu przy św. lamp (Schum. i in.); Wola Krogulecka i Głęboków w dolinie Popradu, strząsany z buków i olch we wrześniu, rzad. (Schil.); okol. Lwowa jesienią (Garb. i in.); Tarnopol ex l. (Roman.); Pawełcze w okol. Stanisławowa 1 okaz 18 września, wypłoszony z gałęzi buków (Werch.); — ab. *fucata* Esp., okazy purpurowo-rdzawe. Okol. Lwowa wśród typ. w jesieni (Garb. i in.).

Znany wszędzie poza granicami Polski, z wyjątkiem wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach, ale i na niskich roślinach.

626. (2146). ***C. lutea*** Ström. Z wyjątkiem Polesia i Wołynia, wykazany z całej Polski, zarówno z nizin, jak i z wysokich gór (Tatry i Pieniny). Pojawia się nielicznie od połowy sierpnia do końca września na przynęcie i przy św. lamp; — ab. *togata* Esp., ma pręgi poprzeczne wyraźne bez ciemnego naprószenia. Brody w połowie września (Klem.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w młodości w baziachiw *(Salix capr.)*, a później na jej liściach i niskich roślinach.

627. (2148). ***C. fulvago*** L. Nierzad. na całym obszarze Polski, od ostatnich dni lipca do początkowych dni października na przynęcie, pniach drzew i przy św. lamp. Tu i ówdzie znajdowano okazy już wczesną wiosną, więc prawdopodobnie przezimowuje; — ab. *flavescens* Esp., prawie jednostajnie żółta odmiana, t. j. bez nakreśleń. Nierzad. wśród typ. okazów; — ab. *cerago* Hbn., okazy przejściowe między odmianą *flavescens*, a typ. Zawiercie (Masł.); Lwów ex l. (Klem. i in.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedniego gat.

628. (2151). ***C. gilvago*** Esp. B. rzad. Gdańsk, Schiewenhorst (Spei.); Warszawa n. częsty we wrześniu (Słaszcz.); Modlin (Isa.); Uścimów na Podlasiu 1 ♀ 18 września (Krem.); Poznań z okol. na przynęcie w sierpniu i wrześniu (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Kielce we wrześniu (Słaszcz.); Lublin n. rzad. (Nieś.); okol. Sandomierza 15 sierpnia (Karp.); G. Śląsk wszędzie, ale poje-

dynczo (W. i R.); Kraków wrzesień i październik (Żebr. i in.); okol. Lwowa w tym samym czasie (Now. i in.); Potylicz (Świąt.).

Znany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje wczesną wiosną w baziach topól, później i na niskich roślinach.

629. (2152). ***C. ocellaris*** Bkh. B. rzad. i lokalny. Warszawa strzęsiony z gałęzi dębu i na przynęcie we wrześniu (Słaszcz.); okol. Poznania na przynęcie w sierpniu i przy św. lamp (Schum i in.); Rawicz (Ben.); Zawiercie kilka okazów w październiku (Isa.); Rytwiany w okol. Sandomierza we wrześniu (Karp.); — ab. *lineago* Guen., okazy popielate z wyraźnemi nakreśleniami. Poznań razem z typ., ale o wiele rzad. forma (Schum.).

Znany z Prus wschodn., Brandenburgji, połudn. i wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę w podobnych warunkach jak gąś. poprzedn. gat.

630. (2144). ***C. sulphurago*** F. Wykazany tylko z Krakowa w połowie października (Żebr.) i Brzuchowic oraz Hołoska pod Lwowem w sierpniu (St.).

Znany tylko z połudn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju na klonach i na lipach pomiędzy sprzędzionemi liśćmi (Spul.).

631. (2143). ***C. citrago*** L. Rzadki i lokalny. Grudziądz i Gdańsk w sierpniu i wrześniu (Spei.); Poznań z okol. d. rzad. w sierpniu i początkach września na przynęcie i przy św. lamp (Schum. i in.); Leszno pojedynczo (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Górny Śląsk w sierpniu i wrześniu (W. i R.); Krzeszowice pod Krakowem w październiku (Żebr.); okol. Lwowa od sierpnia do połowy września (Klem. i in.); — ab. *aurantiago* Tutt, okazy ciemniejsze. Strzałków pod Stryjem w sierpniu (Schil.); — ab. *subflava* Eversm., okazy z szeroką przepaską. Gdańsk (Spei.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje na wiosnę w sprzędzionych liściach lip. W mieszkaniu jest trudna do hodowli.

Amphipyrinae.

Amphipyra Tr.

632. (2054). ***A. pyramidea*** L. Z wyjątkiem okolic Krakowa i Tatr, wykazany z całej Polski, jako mniej lub więcej liczny. Pojawia się od połowy lipca do połowy września na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i t. p.

W całem pograniczu Polski znany.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na drzewach liściastych i na niskich roślinach.

633. (2049). ***A. livida*** F. Rzadszy od poprzedniego i b. lokalny. Pojawia się równocześnie z poprzednim i w podobnych okolicznościach. Warszawa (Słaszcz.); Zbuczyn i Uścimów na Podlasiu (Krem.); Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); Rawicz n. rzad. na przynęcie (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce n. rzad. (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); Częstochowa (Prüff.); Rytwiany b. rzad. 20 lipca (Karp.); Zamość (Xięż.); G. Śląsk d. częsty (W. i R.); Kraków z okol. we wrześniu (Żebr. i in.); Tarnów (Schil.); okol. Lwowa we wrześniu (Klem. i in.); Nowa Skwarzawa pod Żółkwią (Roman.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektrycznej od ostatnich dni lipca do pierwszych października (Brun.).

Również z całego sąsiedztwa Polski wykazany.

Gąś. żyje na wiosnę, szczególnie na *Taraxacum offic.*, ale i na innych roślinach.

634. (2053). ***A. perflua*** F. Bardzo rzad. i tylko z kilku stanowisk w Polsce znany. Skuły pod Warszawą 1 okaz zlatany na przynęcie 2 sierpnia (Słaszcz.); Pieniny 7 sierpnia w szparze między deskami na werandzie (Sit.); okol. Lwowa na przynęcie i w sągach drzewnych ukryty w lipcu i sierpniu (Garb. i in.); Pomiarki w okol. Truskawca 2 okazy 2 i 9 sierpnia przy św. lampy (leg. Jarosz); Żurawno (Schil.); Krasna koło Kałusza 2 sierpnia świeżo wylęgły okaz i okol. Stanisławowa ex l. (Werch.); Pistyń obok Kosowa 6 sierpnia (Ostr.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na wiązach *(Ulmus)*, ale i na innych liściastych drzewach, według Rogenhofer'a szczególnie na jabłoniach.

635. (2048). ***A. tetra*** F. Dotychczas podany w Polsce z jednego stanowiska, mianowicie z dol. Roztoki w okol. Rytra, rzad. w lipcu i sierpniu (Schil.).

Znany tylko z południ. pogranicza bez Śląska.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na *Hieracium* (Spul.).

636. (2047). ***A. tragopoginis*** L. Najpospolitszy gatunek z tego rodzaju. Występuje wszędzie w Polsce od lipca do września w szparach parkanów, na przynęcie i przy św. lamp. Ukrywa się chętnie, jak zresztą wszystkie jemu pokrewne, w szparach parkanów, pęknięciach drzew pod korą i t. p. — Klemensiewicz podaje opis nienazwanej przez siebie aberacji: — «*Alarum anter. limbo late testaceo.* Niektóre okazy tego gatunku mają tło skdł. przedn. w miejscu linji falistej częściowo rozjaśnione. W okol. Now. Sącza znalazłem w połowie września aberację, u której cały brzeg boczny między linją falistą a krańcem, był wybitnie jasny, żółtawo-szary».

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na różnych niskich roślinach, jak przytulja, szczaw, wilczomlecz i in.

Stygiostola Hmps. (*Rusina* Steph.).

637. (2037). ***S. umbratica*** Goze (= *tenebrosa* Hbn.). Gatunek n. rzad. na przynęcie i przy św. lamp, od połowy czerwca do połowy sierpnia. Pojawia się w całej Polsce.

Prócz północ.-wschodn. rubieży, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach i in. niskich roślinach. Na wiosnę znajdowano też gąś. na baziach (Werch.).

Mania Tr.

638. (1870). ***M. maura*** L. Pojedynczo, miejscami b. rzad. Pojawia się w ostatnich dniach lipca i w sierpniu na przynęcie; tu i ówdzie łowiono go i przy św. lamp. Na dzień ukrywa się ze szczególnem upodobaniem, zawsze w pobliżu wody, jak n. p. pod mostami, na budkach kąpielowych, w młynach, piwnicach i t. p. Brzostowiec pod Warszawą złowiono 2 okazy na przynęcie (Słaszcz.); jeden okaz ♂ w Olszance pod Warszawą (leg. Wiś-

niewski, Krem.); w okol. Grojca 7 okazów (Isa.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Jeżewo n. rzad. (Wiz.); Kieleckie pojedynczo, w Ojcowie n. rzad. (Bież.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk b. rzad. (W. i R.); Kraków (Żebr.); Zakopane (Nieś.); Nowy Sącz (Klem.); Rytro rzad. (Schil.); Pieniny 1 okaz (Sit.); Dynów i Potylicz (Świąt.); Szczepłoty, pow. Janów, obok Lwowa (leg. Popławski); — ab. *striata* Tutt, nakreślenia jaśniejsze. Rytro na przynętę w połowie lipca 2 okazy (Schil.); — ab. *ojcoviensis* Bież., — «*Macula pallida in angulo vertice alarum anticarum parum visa; pallidae lineae transversae prope nullae; in medio loco alarum anticarum duae partes obscurior et clarior; basis alarum posticarum obscurior*». Okazy ciemne bez połysku z zanikiem jasnych linij poprzecznych, z nasadą tyln. skdł. również ciemniejszą[1]). Ojców kilka okazów na przynęcie w sierpniu (leg. Bieżanko).

Znany z Prus wschodn. i zachodn., Brandenburgji, Czechosłowacji i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, jak *Rumex*, *Lamium*, *Taraxacum*, *Srophularia vernalis* (Karp.), ale też na olchach i wierzbach w wilgotnych miejscach.

Dipterygia Steph.

639. (1827). ***D. scabriuscula*** L. Z wyjątkiem południ.-wschodn. Małopolski, pojawia się wszędzie w Polsce w dwu pokoleniach, od maja do sierpnia, na parkanach, płotach, domach, pod ramionami krzyży i ławkami na cmentarzach, jakoteż i przy św. lamp. rzadziej na przynęcie jabłkowej.

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na przyziemnych roślinach, jak szczaw i in.

Parastichtis Hbn. (*Hadena* Schrk.).

640. (1700). ***P. lithoxylea*** F. Występuje pojedynczo i lokolnie od ostatnich dni maja do końca lipca i później; łowiono go na przynęcie, przy św. lamp, w szparach parkanów i t. d.

[1]) Archiv für Naturgeschichte. 90 Jahrg., 1924, Abt. A, H. 5, Berlin.

Grudziądz i Gdańsk rzad. (Spei.); w całej Wielkopolsce pojedynczo, ale n. rzad. Modlin pod Warszawą pospol. (Isa); Nałęczów (Krem.); Mokotów (Krecz.); Kielce w maju n. liczny (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); Sandomierz przy św. lamp rzad. (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo (W. i R.); w całej Małopolsce bez Tatr. Brunicki łowił przy św. lampy elektrycznej w Podhorcach obok Stryja okazy od lipca do pierwszych dni września (drugie pokolenie).

Z wyjątkiem wschodn. kresów, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja w korzeniach traw.

641. (1701). ***P. sublustris*** Esp. Mało rozpowszechniony w Polsce i przeważnie rzad., pojawia się w czerwcu i lipcu, a czasem już pod koniec maja, na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach, pniach sosen i t. p., lub wieczorem na kwiecistych łąkach. Grudziądz, Opalenie (Spei.); Druskieniki 12 sierpnia 1 ♀ (Krem.); Poznań i Radzewice pojedynczo (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa n. częsty (Słaszcz. i in.); Modlin (Isa.); okol. Zawiercia (Masł. i in.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.). Olchowa w Karpatach (Scheff.); Lwów z okol. (St. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody 2 okazy (Klem.).

Poza wschodn. pograniczem, zewsząd poza Polską wykazany.

Gąś żyje od jesieni do maja w korzeniach traw.

642. (1707). ***P. hepatica*** L. B. rzad. i lokalny. Poznań (Schum.); G. Śląsk rzad., w czerwcu i lipcu, Katowice i Huta Laury (W. i R.); Lwów z okol. (Now. i in.) w czerwcu parkany i na przynęcie; Mikuliczyn w czerwcu (St.); — ab. *characterea* Hbn., przedn. skdł. czerwono-brunatne. Lwów 1 okaz 19 czerwca (Kauc.).

Znany z Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja w sprzędzionych liściach kłosownicy leśnej *(Brachypodium silvaticum)* (Roessler).

643. (1706). ***P. rurea*** F. Na całym obszarze Polski w nizinach, jak i w górach n. rzad., miejscami nawet d. liczny, od ostatnich dni maja do pierwszych dni sierpnia, na parkanach, pniach drzew, na przynęcie i przy św. lamp. Gatunek dość zmienny w ubarwieniu; — ab. *alopecurus* Esp., okazy ciemnobrunatne, biało przyprószone, z żółto obwiedzioną plamą nerko-

watą. N. rzad. wśród typ., a tu i ówdzie nawet liczniejszy; — ab. *argentea* Tutt, ma skdł. przedn. srebrzysto białe. Okol. Lwowa (Klem. i in.); — ab. *intermedia* Tutt, okazy przejściowe, o tle skdł. ochrowo-żółtem, lub rdzawo-żółtem. Lwów (St.); — ab. *putris* Hbn., brunatno-popielate z ciemniejszem polem środkowem. Worochta w czerwcu (St.); — ab. *nigro-rubida* Tutt, okazy wiśniowe z czarną przymieszką. Okol. Zawiercia (Masł.); Tatry (Nieś.); Lwów (Kauc.); — ab. *subrurea* Peters., skdł. popielato-brunatne z wyraźnemi nakreśleniami, ale plama nerkowata nie obwiedziona żółto. Wilno wraz z typ. (Dampf.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach.

644. (1690). ***P. monoglypha*** Hufn. W całej Polsce wszędzie pospol. na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i t. p. Pojawia się od czerwca do ostatnich dni sierpnia, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *intacta* Peters., okazy mniej jaskrawe, ze skrzydłami przedniemi bardziej popielato brunatnemi, z zupełnym brakiem jasnej plamy w tylnym kącie tychże skdł. Zawiercie (Masł.); Kraków (Prüff.); Tatry (Nieś.); Nowy Sącz (Klem.); okol. Lwowa (Klem. i in.); — ab. *brunnea* Tutt, okazy ciemno-brunatne. Zawiercie (Masł.); — ab. *infuscata* Buch., okazy jeszcze więcej ciemne czarno brunatne. Tu i ówdzie wśród typ., ale rzad.; — ab. *aethiops* Tutt, prawie czarne. Tatry rzadki (Nieś.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach.

645. (1694). ***P. lateritia*** Hufn. Na całym obszarze Polski rozmieszczony i wszędzie nierzad., a miejscami pospolity, od czerwca do ostatnich dni sierpnia, a niekiedy jeszcze później, na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i t. p., tak w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *borealis* Strand, okazy ciemno-brunatne. Zawiercie (Masł.); — ab. *derufata* Warr., jasno-rdzawe. Zawiercie (Masł.); trans. ad. Kraków (Prüff.); Janów koło Lwowa 2 ♂♂ (Kauc.).

Znany również ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na korzeniach traw.

646. (1679). ***P. sordida*** Bkh. Rzadszy od poprzedniego gat. i mniej rozprzestrzeniony. Pojawia się od ostatniej dekady

maja, do mniej więcej końca lipca, na parkanach, na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk rzad. (Spei.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz.); Poznań pojedynczo (Schum.); Rawicz rzad. (Ben.); Zawiercie d. pospolity (Masł. i in.); Sandomierz n. częsty (Karp.); Górn. Śląsk rzad. (W. i R.); Kraków (Żebr.); Nowy Sącz (Klem.); Sambor (Now.); Lwów (Roman. i in.); Podhorce obok Stryja pojed. i n. częsty (Brun.); Wołczyniec pod Stanisławowem rzad. (Werch.); — ab. *anceps* Hbn. (= ab. *nigrescens* Hanem.), ma skdł. przedn. ciemniejsze. Okol. Lwowa (Kauc.).

Znany z Prus, Brandenburgji, Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje jak gąś. poprzednich gat.

647. (1693). ***P. oblonga*** Haw. (= *abjecta* Hbn.). N. liczny od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia, na parkanach, przynęcie, przy św. lamp i wieczorem nad kwiatami. Gdańsk, Langnowo (Spei.); Wilno (Dampf.); Białowieża (Gieysz.); Poznań z okol., Zaniemyśl, Mosina w pewne lata liczny (Schum.); Warszawa i Radom (Słaszcz.); Podlasie pospol. (Krem.); Zawiercie (Masł.); Lublin (Nieś.); Sandomierz (Karp.); Kraków (Żebr.); Olchowa (Scheff.); Sambor (Now.); Lwów z okol. (St. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce (Brun.); — ab. *lunulina* Haw., okazy ciemniejsze. Uścimów na Podlasiu 7 lipca ♂ przy św. lampy (Krem.); — ab. *fribolus* Bsd., ma skdł. przedn. prawie jednostajnie brunatno-czarne, tylko linja falista pozostaje jaśniejsza. Zawiercie 2 okazy zbliżone (Masł.); 1 okaz z Krzemieńca, inny z okol. Tarnopola (leg. Kuntze); okol. Buczacza (Hirsch.); — v. et ab. *variegata* Stgr., ma przedtułowie i skdł. przedn. z silną przymieszką białego ubarwienia. Langnowo, woj. pomorskie (Spei.); Nowomińsk pod Warszawą 1 okaz (Słaszcz.); Podlasie wraz z typ. (Krem.); Poznań (Schum.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na różnych trawach i przyziemnych roślinach, szczególnie nad brzegami strumyków i w miejscach bagnistych.

648. (1712). ***P. obscura*** Haw. (= *gemina* Hbn.). N. liczny od połowy czerwca do początkowych dni sierpnia, na parkanach, przynęcie i przy św. lamp. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Wilno z okol. (Dampf.); Poznań z okol. i Radzewice już w ostatnich dniach maja pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo

(Wiz.); Niekłań obok Radomia (Słaszcz.); Warszawa rzad. (Słaszcz.); Podlasie (Krem.); Zawiercie (Masł. i in.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo (W. i R.); Kraków (Żebr.); Tatry (Nieś.); Olchowa (Scheff.); Karolówka obok Dynowa (Roman); Lwów z okol. (Klem. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce 1 okaz (Brun.); Kasowa góra obok Bursztyna ex l. (Świąt.); — ab. *remissa* Hbn. (= *supermissa* Spul.), ma tło jasne z czarno brunatnemi nakreśleniami. Tu i ówdzie wśród typ., miejscami nawet, jak niektórzy autorowie podają, liczniejsza od typ.; — ab. *submissa* Tr., forma przejściowa do poprzedniej odmiany. Lwów 1 okaz ♀ (Kauc.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje podobnie, jak gąś. poprzedn. gatunku.

649. (1713). ***P. unanimis*** Hbn. Rzad. Grudziądz, Pelplin, Gdańsk od ostatniej dekady maja przez cały czerwiec (Spei.); Warszawa ogród botaniczny (Słaszcz.); Poznań, Radzewice i jeden okaz w Wąsowo w czerwcu i lipcu na przynęcie rzad. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Katowice w czerwcu i lipcu (W. i R.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach bagiennych.

650. (1717). ***P. pabulatricula*** Brahm. Rzad. Warszawa od połowy lipca do końca sierpnia na przynęcie (Słaszcz. i in.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Augustówka na Podlasiu 2 okazy na przynęcie w końcu lipca (Krem.); Poznań 1 okaz przy św. l. w ostatnich dniach lipca (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Rytwiany rzad. 20 czerwca (Karp.); Owrucz na Wołyniu 1 ♂ 15 czerwca (Xięż.); Górny Śląsk w lipcu pojedynczo (W. i R.); okol. Lwowa w lipcu pojedynczo (Now. i in.); Podhorce przy św. lamp 16 lipca (Brun.).

Znany wszędzie poza granicami Polski, z wyjątkiem wschodn. granic.

Gąś. żyje w maju na trawach (Spul.).

651. (1710). ***P. basilinea*** F. Rozpowszechniony w całej Polsce, pojawia się od ostatnich dni maja do połowy sierpnia na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach, pniach drzew i t. p., zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *unicolor* Tutt, okazy ciemniejsze. Jeżewo (Wiz.); Lwów (Klem.); — v. *fictima* Gn. (= *basistriga* Stgr.), ma skdł. przedn. z niebieskawym nalotem. Lwów 1 ♂ 12 czerwca (Kauc.); — ab. *cinerascens*

Tutt, odmiana nieznaczna, jak i następna. Mikuliczyn ♀, Lwów ♂ (Kauc.); — ab. *pallida* Tutt, 1 ♀ Lwów (Kauc.).

Wszędzie poza granicami Polski znany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach.

652. (1709). ***P. scolopacina*** Esp. Rzadki. Poza Natolinem pod Warszawą 10 lipca (Krecz.), wykazany tylko z Małopolski: Kraków (Panieńskie Skały 13 lipca Prüff.), Rzeszów (Werch.), Olchowa w Karpatach (Scheff.), Lwów z okol. parkany w lipcu (Now. i in.), Podhorce obok Stryja przy św. lamp elektr. n. częsty w drugiej połowie lipca i z początkiem sierpnia (Brun.), Podłysie obok Brodów w połowie lipca i Krasna koło Kałusza 1 okaz z początkiem sierpnia (Werch.); — ab. *hammoniensis* Sauber, okazy ciemniejsze z czerwoną przymieszką. Strzałków obok Stryja przy św. lamp w drugiej połowie lipca (Schil.).

Znany z Brandenburgji, Śląska i południ. pogranicza.

Gąś. żyje podobnie, jak gąś. poprzedniego gat.

653. (1561). ***P. ophiogramma*** Esp. (= *Miana ophiogramma* Esp.). B. rzad. Pojawia się od czerwca do końca sierpnia na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk, Langnowo (Spei); Warszawa pojedynczo (Słaszcz. i in.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Poznań, Radzewice (Schum.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie 1 okaz przy św. lampy 19 lipca (Masł.); Rytwiany na mokrej łące 20 lipca (Karp.); Górny Śląsk lokalny i rzad. (W. i R.); Kraków z okol. pojedyńczo (Nieś.); Czarny Dunajec 1 okaz na murze cmentarnym 22 lipca (Klem.); Pieniny 2 okazy 23 czerwca i 24 lipca (Sit.); Olchowa (Scheff.); Nozdrzec obok Dynowa ♀ przy św. l. 4 sierpnia (Roman.); okol. Lwowa parkany i św. l. (St. i in.); Podhorce obok Stryja 2 okazy przy św. lampy w sierpniu (Brun.).

Prócz wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd z sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja (po przezimowaniu) na pędach roślin wodnych, jak: manna *(Glyceria attissima)*, trzcina *(Phragmites)*, kosaciec *(Iris)* i in.

654. (1715). ***P. secalis*** L. W całej Polsce wszędzie rozpowszechniony i nie rzad. Pojawia się w podobnych warunkach, jak i inne *Nocnicówki*, od czerwca do końca sierpnia. Gatunek b. zmienny pod względem nakreśleń i ubarwienia skdł. przedn. Tutt wyróżnia aż 30 rozmaitych form (Brit. Noct. I, str. 93 i następne); — ab. *didyma* Esp. (= *secalina* Hbn.), okazy jed-

nostajnie brunatne z jasną plamą nerkowatą. Wśród typ., niekiedy pospolitszy; — ab. *oculea* Guen., ma tło skdł. gliniasto-żółte lub popielato-żółte, a brzeg ramienny i część pola środkowego, jakoteż brzeg zewnętrzny czarno-brunatne. Kielce pospol. wraz z typ. (Bież.); Zawiercie 2 okazy (Masł.); okol. Lwowa (St.); Strzałków i Łotatniki obok Stryja w sierpniu (Schil.); — ab. *furca* Haw., ma skdł. przedn. wiśniowo-brunatne, a część pachową i pole między tylną rysą, a linją falistą ochrowo-żółte. Kilka okazów z okolic Nowego Sącza i Brodów w sierpniu (Klem.); — ab. *rava* Haw., forma przejściowa do ab. *oculea* Guen., ma tło czerwono-ochrowe z ciemno brunatnem polem środkowem. Słowik obok Kielc ♂ 28 czerwca (Słaszcz.); Podhale trans ad. (Stch.); — ab. *grisea* Tutt, okazy popielate. 2 okazy w połowie lipca Nowicze w powiecie święciańskim pod Wilnem (Prüff.); — ab. *reticulata* Tutt, okazy ciemno-popielate lub brunatno-popielate. Strzałków obok Stryja w czerwcu (Schil.); — ab. *nictitans* Esp., ma skdł. przedn. jednostajnie brunatne z jasną plamą nerkowatą. Wszędzie wśród typ., ale rzadsza forma; — ab. *leucostigma* Esp., o zupełnie czarnych skdł. przedn. Tu i ówdzie wśród typ. okazów.

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich.

Gąś. żyje do wiosny (po przezimowaniu) na różnych trawach, jakoteż zbożach, zjadając młode pędy, przez co bywa niekiedy groźną dla rolnika.

655. (1715 c). ***P. struvei*** Ragusa. Pierwotnie uważany za odmianę poprzedniego gat. Tarnowice Stare na Górn. Śląsku 3 okazy (W. i R.); Gruszów obok Tarnowa w połowie sierpnia (Klem.); Nozdrzec obok Dynowa przy św. lampy ♂ 3 sierpnia (Roman.).

Znany z południ. pogranicza.

Gąś. żyje jak gąś poprzedn. gat.

Oligia Hbn. (*Miana* Steph.).

656. (1567). ***O. strigilis*** Cl. Pojawia się na całym obszarze Polski w czerwcu i lipcu, na Wileńszczyźnie nawet do połowy sierpnia, na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach, pniach drzew i t. p.; — ab. (et v.) *latruncula* Hbn., o polu zewnętrz-

nem popielato-żółtem. Przeważnie częstsza niż typ.[1]); — ab. *fasciata* Tutt, ma tło ciemno-popielate, przechodzące w czarne, jednak z wybitną jasną przepaską. Kielce wraz z typ.; G. Śląsk najliczniejsza forma; Tatry (Nieś.); Zawiercie (Masł.); Lwów (Roman. i in.); — ab. *suffumata* Warr., o tle skdł. ciemniejszem jakby okopconem, a jasnych plamach w zaniku. Lesienice pod Lwowem (St.); parkany Lwów (Roman.); — ab. *intermedia* Horm., okazy prawie jednostajnie ciemno brunatno-popielate. Górn. Śląsk (W. i R.); okol. Lwowa (Klem. i in.); — ab. *aethiops* Haw., okazy czarne ze śladami jasnych nakreśleń. W całej Polsce wśród typ. n. rzad.; — ab. *unicolor* Tutt, okazy jednostajnie ciemne, bez śladu jaśniejszych nakreśleń. Tatry (Nieś.); Lwów 1 ♂ (Kauc.); — ab. *praeduncula* Hbn., przedn. skdł. brunatne z polem zew. popielatem. Okol. Warszawy leg. Słaszczewskij (Krem.); Zawiercie (Masł.).

Znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na trawach, jak n. p. *Dactylis glomerata.*

657. (1568). ***O. fasciuncula*** Haw. B. rzad. i lokalny. Radzewice w Wielkopolsce w pocz. lipca na przynęcie (Schum.); Częstochowa 1 okaz strzęsiony z krzaków (Prüff.); Tarnów (Viert.).

Podany tylko z zachodn. pogranicza.

Gąś. żyje na trawach.

658. (1566). ***O. literosa*** Haw. Również b. rzad. i lokalny. Gdańsk, Schiewenhorst (Spei.); Olchowa w Karpatach (Scheff.); okol. Lwowa w czerwcu (St.); Kasowa Góra pod Bursztynem 30 lipca (Świąt.).

Podany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na trawach.

659. (1569). ***O. bicoloria*** Vill. Pojawia się wszędzie w Polsce, ale pojedynczo od czerwca do połowy sierpnia, niekiedy i wcześniej, na przynęcie i przy św. lamp; — ab. *furuncula* Hbn., ma zewnętrzne pole czerwono-brunatne. Najliczniejsza forma wśród odmian tego gat.; — v. (et ab.) *rufuncula* Haw., ma skdł. przedn. prawie całe czerwono-popielate. Gdańsk, Warszawa, Radom, Górny Śląsk i Zawiercie; — ab. *terminalis* Haw., okazy czerwono-brunatne bez nakreśleń. Zawiercie z początkiem

[1]) Petersen, Revue Russe d'Entomolog. VII, 1907, p. 206, uważa tę odmianę za odrębny gatunek.

sierpnia (Masł.); — ab. *vinctuncula* Hbn., okazy czerwono-popielate z czarną linją poprzeczną. Rzad. odmiana. Gdańsk, Warszawa, Poznań; — ab. *albimacula* Spul., okazy czerwono-brunatne z białą plamą nerkowatą. Zawiercie 1 okaz ♂ 10 sierpnia (Masł.); — ab. *pallida* Tutt, ma tło skdł. przedn. jasne. Zawiercie z typ. (Masł.).

Znany zewsząd poza granicami Polski, prócz północno-wschodn. kresów.

Gąś. żyje na trawach.

660. (1571). ***O. captiuncula*** Tr. W Tatrach na wyrębach leśnych wszędzie nierzadki, 1100—1400 m. (Nieś.). Kilkanaście okazów złowił Brunicki na kwiecistych łąkach Libochory pod szczytem Magóry 25 sierpnia, inny na suchych łąkach na wysokości 800—900 m. 20 lipca (Brun.); Mikuliczyn (Chomiak) kilka okazów w lipcu (Świąt.); — v. *expolita* Dbl., o skdł. przedn. jednostajnie brunatno-szarych. Mikuliczyn w lipcu (St.).

Znany z Kurlandji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w pędach i korzeniach traw, jak n. p. *Carex glauca* i in.

661. (1621). ***O. haworthii*** Curt. Bardzo rzad., północn. gat. Kartuzy, Heubuda i Gdańsk, ostatnie dnie lipca do pierwszych dni sierpnia (Spei.); Złoczów 1 okaz w lipcu na murze kamienicy (leg. Jarosz).

Znany tylko z północnego pogranicza.

Gąś. żyje na trawie *Eriophorum* (Spul.).

Eremobia Steph. (*Hadena* Schrk.).

662. (1670). ***E. ochroleuca*** Esp. B. rzad. i lokalny. Pojawia się pojedynczo mniej więcej od połowy lipca do połowy sierpnia, przy św. lamp, lub w nocy nad kwiatami. Wilno (Dampf.); Czombrów w powiecie nowogródzkim 3 okazy 28 lipca do 12 sierpnia (leg. Kraińska) i Ostryna w pow. lidzkim 1 ♂ 25 lipca (leg. Samborski, Krem.); Uweliny pod Warszawą 1 okaz przy św. lampy i Miłosna (Krecz.); Modlin (Isa); Poznań i Radzewice pojedynczo (Schum.); Rytwiany przy św. lamp (Karp.); Kraków (Prüff.); Olchowa (Scheff.); Lwów, w ogrodzie botanicznym 1 okaz (Now.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza i Bukowiny, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje na trawach i zbożach.

Crymodes Guen. (*Hadena* Schrk.).

663. (1678). ***C. furva*** Hbn. Rzad. Grudziądz, Gdańsk, Sopoty (Spei.); Poznań i Lubomieczek d. rzad. od ostatnich dni maja i w czerwcu, po raz wtóry od końca sierpnia do końca września, na przynęcie, parkanach i przy św. lamp (Schum.); Warszawa w lipcu do połowy sierpnia przy św. lamp i na przynęcie (Słaszcz.); Jedlanka na Podlasiu 1 okaz ♂ w lipcu na murze (Krem.); Słowik pod Kielcami i Niekłań obok Radomia kilka okazów w czerwcu i lipcu (Słaszcz.); Zawiercie pojedynczo w lipcu (Masł.); Rytwiany przy św. lamp d. pospol. od 24 czerwca do 28 lipca (Karp.); Katowice i Tarnowskie Góry na Śląsku w lipcu i sierpniu (W. i R.); Olchowa w Karpatach (Scheff.); Lwów w połowie lipca 1 ♀ (leg. Watzka) i parkany w lipcu (Garb. i in.); Potylicz (Świąt.).

Znany wszędzie poza granicami Polski, z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza i Bukowiny.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na trawach.

664. (1686). ***C. rubrirena*** Tr. B. rzad. Jedyny okaz złowił Sitowski w Pieninach. Jest to forma typowo górska.

Znany z Czech, Śląska i Moraw.

Gąś. nieznana.

Sidemia Stgr. (*Luperina* Frr.).

665. (1625). ***S. zollikoferi*** Frr. Nadzwyczajnie rzad. gat., wykazany dotychczas w dwu okazach z Małopolski: Las biłohorski pod Lwowem na przynęcie świeży okaz 9 września 1876 r. (St.); Podhorce obok Stryja 1 okaz ♂ przy św. lampy elektr. 12 października (Brun.).

Znany z Prus wschodn., Brandenburgji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na wiosnę na trawach okrzemkowych i szuwarach (Spul.).

666. (2111). ***S. fissipuncta*** Haw. (= *Dyschorista fissipuncta* Hw.). Występuje w całej Polsce z wyjątkiem Tatr, w lipcu i sier-

pniu, a czasem już w ostatnich dniach czerwca. Bywa n. rzad. na pniach drzew, szczególnie topól i wierzb, na parkanach, przynęcie i przy św. lamp, ale zawsze spotykany pojedynczo; — ab. *corticea* Esp., o skdł. przedn. czerwonych. Wilno w połowie maja (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Lwów z okol. (St. i in.); — ab. *nigrescens* Tutt, ma skdł. przedn. czarniawe. Zawiercie (Masł.); Lubycza Królewska na północ od Rawy Ruskiej w czerwcu (Roman.).

Wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę na wierzbach i topolach, ukrywając się w dzień pod odstającą korą pnia drzewa. Viertl podaje doskonały i łatwy sposób łowienia gąś. Skoro o pień drzewa wierzby, czy topoli oprze się kawałek darni, skiby ziemi, lub kamień płaski, można na drugi dzień znaleźć pod tem ukryte gąsienice

Luperina Bsd. (*Apamea* O. Tr.).

667. (1618). ***L. testacea*** Hbn. Występuje w całej Polsce z wyjątkiem Tatr i południ.-wschodn. województw. Pojawia się pojedynczo od połowy lipca do końca września na przynęcie i przy św. lamp; — ab. *obsoleta* Tutt, okazy jasno popielate. 2 okazy w Kielcach (Bież.); — ab. *nigrescens* Tutt, ma skdł. przedn. o czarnem tle. Lwów w sierpniu (Kauc.).

Znany z Pomorza niemieckiego, Brandenburgji, Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na trawach.

Trachea Tr.

668. (1854). ***T. atriplicis*** L. Na całym obszarze Polski pojawia się od połowy maja do września, na przynęcie, do światła, na parkanach i t. p., n. rzad., a nawet miejscami pospolity; — ab. *deviridata* Klem., — «*Alis anterioribus violaceo griseis, non viridi mixtis*». — Miejsca zielone są zastąpione kolorem fioletowo popielatym. W okol. Rzeszowa 31 maja 1 okaz na przynęcie (Klem.); — ab. *diffusa* Spul., z zanikiem nakreśleń i jasnej plamy w środku przedn. skdł. Andrzejów pod Łodzią (Krecz.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na przyziemnych roślinach, jak szczaw i in.

Euplexia Steph.

669. (1861). ***E. lucipara*** L. W całej Polsce n. rzad., tu i ówdzie nawet pospolity, od połowy maja do sierpnia, na przynęcie, przy św. lamp i na parkanach.

Występuje we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na niskich roślinach, krzakach malin i jeżyn, jakoteż na leszczynie.

Trigonophora Hbn. *(Brotolomia* Ld.).

670. (1867). ***T. meticulosa*** L. Wykazany z całego obszaru Polski, zarówno z nizin, jak i z wysokich gór. Pojawia się w dwu pokoleniach, na wiosnę rzadziej i od sierpnia do października; przylatuje do św. lamp; wieczorem łowiono go nad kwiatami tytoniu i in. Niekiedy bywa liczny na przynęcie; — ab. *suffusa* Warr., ma tło skdł. przedn. całe czerwonawe. Lwów 15 września (St.).

Znany wszędzie poza granicami Polski, z wyjątkiem wschodn. kresów.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni na niskich roślinach, jak pokrzywa i in.

Habryntis Led. *(Phlogophora* Tr.).

671. (1865). ***H. scita*** Hbn. B. rzad. i lokalny, wykazany tylko z kilku stanowisk w Małopolsce. Mała Roztoka obok Rytra w dolinie Popradu 3 okazy przy św. lampy w połowie lipca, a jeden okaz strzęsiony z gałęzi drzewa (Schil.); Pieniny 2 okazy przy św. lampy 4 i 6 lipca (Sit.); w lesie bukowym pod Czartowską Skałą obok Lwowa 1 okaz ♀ 17 lipca (Garb.); Lesienice obok Lwowa w lipcu (St.).

Znany ze Śląska i Czechosłowacji.

Gąś. żyje w jesieni na paproci *(Pteris aquilina)* i nareczniey samczej *(Aspidium filix mas.)*, a po przezimowaniu można je karmić liśćmi głogu lub fiołków.

Eriopus Tr. *(Callopistria* Hbn.).

672. (1846). ***E. juventina*** Cr. (= *purpureofasciata* Piller). B. lokalny, ale nie wszędzie rzad. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia na przynęcie, przy św. lamp, lub na liściach paproci. Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); okol. Poznania, Mosina, Radzewice i Wąsowo pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Leszno pospolity, w r. 1917 pojawił się tam masowo (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Zgórsko pod Kielcami 1 okaz (Bież.); Słowik i Kielce (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie 1 okaz (Isa.); Rytwiany d. pospolity (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Łętownia obok Leżajska kilka okazów (Ostr.); Lacka Wola pod Przemyślem (Ostr.); Wzgórza Mostki koło Lwowa 1 okaz (Now. i in. ex l.); Brody (Viert. i Klem.); Potylicz (Świąt.).

Znany z Brandenburgji i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na liściach paproci *(Pteris aquilina)*; przed zapoczwarczeniem się leży dłuższy czas w ziemi w oprzędzie.

Telesilla H.-Schäff.

673. (2512). ***T. amethystina*** Hbn. Nadzwyczajna rzadkość. Podhorce obok Stryja 1 okaz przy św. lampy elektrycznej 13 czerwca, drugi 15 lipca (Brun.); Strzałków obok Stryja 1 okaz 20 czerwca (Schil.); Kosów obok Kołomyi w połowie sierpnia (Świąt.).

Znany z Czech, Bukowiny i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na przyziemnych liściach dzikiej marchwi *(Daucus) Peucedanum* i in. Gąś. w stanie spoczynku trudna jest do zobaczenia (Spul.).

Polyphaenis Bsd.

674. (1850). ***P. sericata*** Esp. Wykazany jedynie z Leszna, jako b. rzad. (Vierh.). Motyl pojawia się od połowy czerwca do końca lipca.

Znany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje do końca maja na bzie lilaku i wieczorem ma być nie trudna do znalezienia.

Talpophila Hbn. *(Celaena* Steph.).

675. (1623). ***T. matura*** Hufn. Bardzo lokalny. Pojawia się w lipcu i sierpniu na przynęcie i do św. lamp. Woj. pomorskie wszędzie n. rzad. (Spei.); Wilno 27 lipca (Prüff.); Białowieża (Gieysz.); okol. Poznania pojedynczo (Schum.); Rawicz lokalny (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce rzad. (Bież.); Zawiercie n. rzad. (Masł.); Smoleń kilka okazów (Isa); Rytwiany częsty (Karp.); Krasnobród (leg. Fudakowski); pod Terespolem na zachód od Brześcia litewskiego 1 okaz (Prüff.); Tarnowice Stare na Śląsku (W. i R.); w wąwozie bolechowickim 1 ♀ (Prüff.); Skawce koło Suchej (Nieś.); Rytro w dol. Popradu 1 okaz (Schil.); Pieniny 3 okazy (Sit.); Hołosko pod Lwowem rzad. (St.); Rudno pod Lwowem 1 okaz ♀ (Roman.); Lipki obok Brodów b. rzad. na przynęcie (Klem.); Potylicz (Świąt.); Wołosienka koło Turki (leg. Jarosz).

Z wyjątkiem północno-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca w korzeniach traw.

Lithomoia Hbn. *(Hyppa* Dup.).

676. (1828). ***L. rectilinea*** Esp. Rzad. Pojawia się w czerwcu i lipcu przy św. lamp, na parkanach, na przynęcie, na pniach sosen i t. p. Kartuzy, Orunia, Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); okol. Poznania (Schum.); Kielce (Bież.); Niekłań pod Radomiem (Słaszcz.); Blachownia pod Częstochową 1 okaz (Prüff.); okol. Zawiercia na pniach sosen (Masł. i in.); Sandomierz w maju (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku (W. i R.); Kraków (Prüff.); Tatry n. rzad. (Nieś.); Czarny Dunajec (Stch.); Krościenko na Ptaszkowej 1 okaz ♂ przy św. lampy (Prüff.); okol. Janowa pod Lwowem 1 okaz (Garb.); Worochta (Świąt.); Stanisławów 1 okaz na parkanie (Werch.).

Prócz południ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w maju na *Vaccinium, Rubus* i in.

Laphygma Guen. *(Caradrina* O.).

677. (1990). ***L. exigua*** Hbn. B. rzad. i lokalny. Poznań przy św. lampy elektr. (Schum.); Kraków w ogrodzie botanicz-

nym 3 października (Nieś.); Lwów przy św. lamp w połowie września i w październiku (St. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektrycznej od lipca do początkowych dni listopada (Brun.).

Znany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na niskich roślinach.

Athetis Hbn. (*Caradrina* O.).

678. (2017). ***A. alsines*** Brahm. W całym kraju rozmieszczony. Pojawia się od ostatnich dni czerwca przez lipiec i sierpień przy św. lamp, rzadszy na przynęcie, tak w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *sericea* Speyer, ma tylne skdł. węższe, jedwabisto-popielate. N. rzad. wśród typ. Zawiercie (Isa.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, od jesieni do wiosny.

679. (2018). ***A. blanda*** Schiff. (= *taraxaci* Hbn.). Rzad., pojawia się w lipcu i sierpniu na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk, Schiewenhorst, Langnowo, Sopoty (Spei.); Warszawa wszędzie n. rzad. (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad. (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie n. rzad. (Masł. i in.); Rytwiany pospol. (Karp.); Rytro (Klem.); Lwów (Now. i in.); Pieniaki obok Brodów (Now.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Bilcze nad Seretem (Werch.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gatunków.

680. (2019). ***A. ambigua*** Schiff. N. częsty i lokalny. Pojawia się pojedynczo od połowy czerwca do początkowych dni września na przynęcie i przy św. lamp. Grudziądz (Spei.); Modlin pod Warszawą (Isa.); Warszawa (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu i Uścimów (Krem.); Poznań z okol. pospol. (Schum. i in.); Rawicz n. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kieleckie n. liczny (Bież.); Radom i Lublin n. rzad. (Nieś.); Zawiercie (Masł.); Ojców (Bież.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Kraków dosyć pospolity (Żebr.); Rytro w dolinie Popradu 1 okaz (Schil.); Pieniny 2 okazy (Sit.); Lwów z okol. pojedynczo (Garb. i in.); Brody (Viert.); Potylicz (Świąt.); Buczacz (Hirsch.); Stanisławów z okol. rzad. (Werch.).

Z wyjątkiem wschodn. rubieży, wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje na niskich roślinach.

681. (2015). ***A. superstes*** Tr. B. rzad. Wykazany jedynie tylko z Pienin (Bańków Gronik), w ostatnich dniach lipca na przynęcie (Sit.).

Znany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na niskich roślinach.

682. (2014). ***A. respersa*** Schiff. Rzad., pojawia się pojedynczo od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia na przynęcie i przy św. lampy. Poznań z okol. (Schum.); Uścimów na Podlasiu 1 okaz (Krem.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); Kraków (Prüff.); Rytro (Schil.); Pieniny 1 okaz (Sit.); Lwów z okol. (Garb. i in.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Plantago lanceolata* i in.

683. (2020). ***A. pulmonaris*** Esp. Jeden okaz tej rzadkości złowił Nowicki 7 czerwca na brzegu lasu w Radłowicach górnych pod Samborem; Nozdrzec obok Dynowa 1 okaz ♀ przy św. lampy pokojowej 17 lipca (Roman.); Biłohorszcze pod Lwowem w czerwcu i lipcu (St.); Potylicz w lipcu i ex l. z okolic Lwowa i Rodatycz pod Gródkiem Jagiel. (Świąt.).

Wykazany z Moraw i południ. pogranicza.

Gąś. żyje na miodunce *(Pulmonaria)*.

684. (2005). ***A. selini*** Bsd. B. rzad. Warszawa od połowy czerwca do połowy sierpnia na przynęcie i przy św. lamp (Słaszcz.); Poznań z okol. w ostatnich dniach czerwca (Schum.); Zawiercie (Masł.); Sandomierz (Krakówka) 20 maja (Karp.); Katowice i Tarnowskie Góry (W. i R.); — v. *milleri* Schultz, okazy większe i bledsze. Podhorce 15 czerwca (Brun.); — ab. *noctivaga* Bell., okazy ciemniejsze. Sandomierz 1 okaz 20 sierpnia (Karp.).

Znany z północn. i zachodn. pogranicza

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na niskich roślinach i w grzybach (Spul.).

685. (2000). ***A. clavipalpis*** Scop. (= *quadripunctata* F.). Najpospolitszy gat. z tego rodzaju. W całej Polsce wszędzie pospolity, zarówno w nizinach, jak i w górach. Pojawia się w dwu

pokoleniach od maja do września na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach, pniach drzew i t. d.; — v. (et ab.) *leucoptera* Thnbg., okazy ciemno brunatne. Rzad. Wilno (Dampf.); Zawiercie (Masł.); Lwów (Klem. i in.); 1 okaz w Brodach (Klem.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach [1]).

686. (2009). ***A. fuscicornis*** Rmb. (= *kadenii* Frr.). B. rzad. Zaniemyśl pod Poznaniem w początkach lipca przy św. lamp 2 okazy (Schum.); Jeżewo (Wiz.).

Wykazany z Kurlandji, z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gatunków.

687. (2016). ***A. morpheus*** Hufn. Wymieniony z całej Polski z wyjątkiem Tatr. Bywa n. liczny na przynęcie i przy św. lamp w czerwcu do połowy sierpnia.

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na nisk. roślinach i krzakach.

Acosmetia Steph.

688. (2035). ***A. caliginosa*** Hbn. Rzad., pojawia się od połowy czerwca i w lipcu. Pilawy obok Warszawy 1 okaz na przynęcie (Słaszcz.); Poznań z okol. w dzień łowiony, jakoteż i na przynęcie (Schum.); Rytwiany rewir Podklasztorny b. rzad. (Karp.); Kraków n. liczny (Prüff.); Tarnów (Viert.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. kilka okazów (Brun.); Łotatniki obok Stryja (Schil.); Żurawno rzad. (Schil.); Kasowa Góra koło Bursztyna 30 maja 2 świeże okazy (Świąt.); okol. Stanisławowa d. częsty, w dzień wypłaszany tak na suchych, jak i wilgotnych łąkach (Werch.).

Znany z Brandenburgji i południowego pogranicza.

Gąś. żyje tylko na sierpiku barwierskim (*Serratula tinctoria*).

---

[1]) H. Rangow karmił gąś. tego gat. chlebem z b. dobrym skutkiem. (Zeitschrift f. wiss. Ins.-Biologie, Bd. XVIII. Berlin 1923, w zeszycie 3—4, na str. 73 i nast.).

Petilampa Auriv.

689. (2034). ***P. minima*** Haw. (= *arcuosa* Haw.). B. rzadki Gdańsk (Spei.); Zawiercie 2 okazy w lipcu przy św. lamp (Masł.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku w czerwcu i lipcu (W. i R.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektrycznej 2 okazy w lipcu (Brun.); Strzałków tamże 8 sierpnia (Schil.).

Znany z Prus wschod., Brandenburgji i z południow. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawie *Aira caespitosa*.

690. (2024). ***P. palustris*** Hbn. (= *Hydrilla palustris* Hbn.) B. rzad. Poznań przy św. lampy elektrycz. (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Andrzejów pod Łodzią 19 czerwca (Krecz.); Rytwiany 10 czerwca (Karp.); Kraków w maju i początku czerwca (Prüff.); Nozdrzec obok Dynowa 1 okaz ♀ przy św. lampy pokojowej w połowie lipca (Roman.); Lwów przy św. lampy elektr. 2 okazy w połowie maja i w połowie czerwca (Roman.); Podhorce obok Stryja w drugiej połowie maja (Brun.); Lubycza Królewska wypłaszany z traw na podmokłej łące nad potokiem leśnym 1 okaz w ostatnich dniach czerwca (Roman.).

Z wyjątkiem wschodn. kresów i Bukowiny, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w lecie na niskich roślinach łąkowych, w dzień ukryta.

Psilomonodes Warr. (*Erastria* O.).

691. (2458). ***P. venustula*** Hbn. Grabów w okręgu Wejherowo na Pomorzu (Spei.); Wilno d. liczny od połowy czerwca do pierwszych dni lipca (Prüff.); Warszawa n. częsty od połowy czerwca do połowy lipca na przynęcie (Słaszcz.); Poznań rzad. przy św. lamp w sierpniu (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie n. rzad. wieczorem nad wrzosami (Isa.); okol. Krakowa w połowie lipca (Żebr.); Szczucin koło Tarnowa (Nieś.); Hołosko pod Lwowem i w okol. (Werch. i in.); Brody w czerwcu (Now.i in.); Podhorce przy lampie elektr. w czerwcu i w Bereźnicy pod Stryjem wieczór na łące w końcu maja (Brun.).

Znany z Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Potentilla*, *Fragaria*, *Genista* i t. p.

Gortyna Tr. (*Helotropha* Ld.).

692. (1876). ***G. leucostigma*** Hbn. Rzad. Pojawia się w lipcu i sierpniu na przynęcie i przy św. lamp, jakoteż wieczorem nad kwiatami. Grudziądz, Kartuzy, Gdańsk (Spei.); Wilno (Dampf.); Warszawa n. częsty (Słaszcz.); Białowieża (Gieysz.); Zbuczyn i Augustówka na Podlasiu (Krem.); Poznań pojedynczo (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Gostyń (Stch.); Lublin na przynęcie w sierpniu pospolity (Nieś.); Rytwiany 20 czerwca (Karp.); Tarnowice Stare (Górny Śląsk) lokalny i rzad. (W. i R.); Zubrza i Biłohorszcze obok Lwowa (St.); Strzałków obok Stryja (Schil.); Potylicz (Świąt.); Podole i okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *lunina* Haw., ma zewnętrzne pole jasne. Lublin w sierpniu (Nieś.); Strzałków kilka okazów na przynęcie i przy św. lamp w sierpniu (Schil.); — ab. *albipuncta* Tutt, z białą plamą nerkowatą. Biłohorszcze pod Lwowem na przynęcie w lipcu (St.); Strzałków w sierpniu na przynęcie (Schil.); — ab. *fibrosa* Hbn. okazy żółto-czerwone. Razem z typ. okazami tu i ówdzie spotykany.

Z wyjątkiem południ.-wschodn. granic, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w łodygach traw bagiennych, a także kosaćca żółtego *(Iris)*.

Apamea Tr. (*Hydroecia* Gn.).

693. (1877). ***A. nictitans*** Bkh. Pojawia się prawdopodobnie w całej Polsce od lipca do połowy września[1]); — ab. *auricula* Don., ma plamę nerkowatą jasno złocisto-żółtą. Wilno (Prüff.); Rytwiany (Karp.); — ab. *erythrostigma* Haw., o plamie nerkowatej pomarańczowej. Tu i ówdzie wśród typ. okazów;

[1]) Kremky J., Remarques sur la morphologie et la distribution géographique des Lépidopteres du groupe de l'*Apamea nictitans* Bkh. (Uwagi o morfologji i rozmieszczeniu geograficznem motyli z grupy *Apamea nictitans* Bkh.). Prace Państw. Muzeum Zoolog. T. VI, zesz. 2—3. Warszawa 1928.

Grupę *A. nictitans* Bkh. zbadał Kremky pod względem budowy narządów płciowych i stwierdził występowanie w Polsce trzech gatunków: 1) *A. nictitans* Bkh., 2) *A. paludis* Tutt i 3) *A. lucens* Frr.

— ab. *obscura* Tutt, z tłem skdł. ciemno brunatnem. Sandomierz (Karp.); — ab. *pallescens* Stgr. (= *pallida* Tutt), okazy jasne zarówno z białemi, jak i pomarańczowemi plamkami nerkowatemi. Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł.); Czarny Dunajec i Nowy Sącz kilka okazów (Klem.); Olchowa (Scheff.); Lwów (St.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu w korzeniach i pędach traw, jak *Glyceria*, *Aira caespitosa*.

694. (1877). ***A. paludis*** Tutt. Pospolitszy od poprzedn. gat. W okol. Warszawy i w Siedleckiem na Podlasiu b. liczny (Krem.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Białowieża (Gieysz.); okol. Zawiercia pospol. od lipca do września (Masł.); — ab. *grisea* Tutt, jeden okaz ♀ 17 sierpnia w Zawierciu (Masł.).

Wymieniony z Wielkiej Brytanji, Szwecji, z Turkestanu i dalekiego Wschodu.

Gąś. żyje prawdopodobnie tak, jak gąś. poprzedn. gatunku.

695. (1877 b). ***A. lucens*** Frr. Gat. ten był wyróżniony już przez Petersen'a[1]), następnie przez Spuler'a, oraz Burrow'a[2]) jako odrębny, z powodu znaczniejszej wielkości, jakoteż różnic zachodzących nietylko w ubarwieniu skdł., ale przedewszystkiem w odmiennej budowie aparatu kopulacyjnego. Rozprzestrzenienia tego gatunku w Polsce nie da się na razie ściśle oznaczyć, albowiem był pospolicie mylony z *A. nictitans*. Żwir pod Warszawą (Krecz.); — ab. *fucosa* Frr., o plamie nerkowatej pomarańczowej. Zbuczyn (Siedlce) na Podlasiu i Walerjanów (Sosnowica Podlaska) w sierpniu (Krem.); okol. Zawiercia (Masł.).

Występuje w pograniczu zachodn., północn. i wschodn.

Gąś. żyje prawdopodobnie tak, jak gąś. poprzedn. gatunku.

Xanthoecia Hmps. (*Gortyna* Hbn.).

696. (1887). ***X. flavago*** Schiff. (= *ochracea* Hbn.). Pojawia się na całym obszarze Polski, z wyjątkiem wysokich gór

---

[1]) Petersen W. Die Formen der *Hydroecia nictitans* Bkh. — Gruppe (Lepidoptera, Noctuidae) Труды Русск. Этмол. Общ. XVI, 4. Petrograd, 1914.

[2]) Burrows. On the nictitans Group of the Genus Hydroecia Gn. — Trans. Ent. Soc. London, 1912.

(Tatr, także Pienin), ale bywa rzad. i lokalny w sierpniu i wrześniu, przeważnie przy św. lamp.

Zewsząd poza Polską wykazany.

Gąś. żyje w maju i czerwcu w łodygach: ostu *(Carduus)*, dziewanny *(Verbascum)*, łopianu *(Lappa)*, bzu (*Sambucus ebulus)* itp.

Hydroecia Guen.

697. (1880). ***H. petasitis*** Dbl. B. rzad. Na wyspie Edwarda obok Zaniemyśla i w Kobylempolu w Wielkopolsce, łowiono go w sierpniu na przynęcie i przy św. lamp (Schum.), a w Gostyniu (Stch.); Pieniny przy św. lampy 17 września (Sit.); Lwów przy św. lampy elektrycznej 1 okaz 5 września (Roman.); inny okaz tamże (Kauc.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektrycznej 1 okaz 7 sierpnia (Brun.).

Znany z Moraw i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w korzeniach i pędach *Tussilago* i *Petasitis officinalis.*

698. (1879). ***H. micacea*** Esp. Z wyjątkiem Tatr znany w całej Polsce, ale rzadki. Łowiono go na przynęcie i przy św. lamp, od połowy lipca do września; — ab. *grisea* Tutt, okazy bardziej żółte. Troki pod Wilnem (Prüff.); Uścimów na Podlasiu (Krem.); Opatów (Nieś.); Ojców (Prüff.); Strzałków obok Stryja (Schil.); — ab. *brunnea* Tutt, okazy oliwkowo-brunatne, bez różowego tonu. Zawiercie (Masł.); Podhorce obok Stryja (Brun.).

Znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na moczarach w pędach roślin, jak: turzyce *(Carex)*, kosaćce *(Iris)*, szczaw wodny *(Rumex aquaticus)* i in.

699. (1883). ***H. leucographa*** Bkh. Tę rzadkość złowił Watzka w ostatnich dniach kwietnia we wsi Kozielniki pod Lwowem na pniu brzozy (Garb.).

Znany z zachodnich Niemiec, Saksonji i wschodn. Węgier.

Gąś. żyje do sierpnia w korzeniach gorysza *(Peucedanum officinale)* i in. (Spul.).

Pyrrhia Hbn.

700. (2368). ***P. umbra*** Hufn. Pojawia się od ostatnich dni maja do mniej więcej połowy sierpnia na przynęcie i przy

św. lamp. Stara Kiszewa, Gdańsk, Langnowo n. rzad. (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu 1 okaz (Krem.); okol. Poznania (Schum.); Leszno rzad. (Vierh.); Słowik pod Kielcami i Garbatka obok Radomia (Słaszcz.); Zawiercie (Masł. i in.); Kamienica Polska obok Częstochowy (Prüff.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo (W. i R.); w Małopolsce z wyjątkiem Tatr, wszędzie znany. Według Schillego gat. ten pojawia się jeszcze na wysokości 1000 m.; — ab. *marginata* F., okazy jaśniejsze z ciemną plamą nerkowatą. Lwów ex l. (Kauc.); Strzałków obok Stryja (Schil.).

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje w sierpniu, zjadając kwiat, jakoteż nasiona wilżyny ciernistej *(Ononis spinosa)*, świetlika *(Euphrasia offic.)*, ale żyje i na drzewach liściastych, jak brzoza, olcha i leszczyna (Werch.).

Ipimorpha Hbn. (*Plastenis* B.).

701. (2114). ***I. retusa*** L. Z wyjątkiem Polesia i Tatr, pojawia się w całej Polsce pojedynczo i lokalnie od połowy lipca do połowy września na przynęcie i przy św. lamp.

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na wierzbach i topolach, sprzędzając szczytowe listki tychże (Roman.).

702. (2115). ***I. subtusa*** F. Rzadszy od poprzedniego. Pojawia się w lipcu i sierpniu, również przy św. lamp i na przynęcie. Grudziądz, Gdańsk i Wrzeszcz (Spei.); Troki pod Wilnem (Prüff.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Warszawa rzad. (Słaszcz.); Uścimów i Zbuczyn na Podlasiu, wypłaszany z krzaków jałowcowych (Krem.); Poznań z okol. (Schum.); Leszno (Vierh.); Rawicz (Ben.); (Jeżewo (Wiz.); Kielce (leg. Stępkowski, Krem.); Zawiercie pojedynczo i ex l. (Masł.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Kraków (Żebr.); Pieniny 1 okaz (Sit.); Dobrowlany koło Drohobycza 2 okazy (Now.); Brzuchowice pod Lwowem (St.); Potylicz (Świąt.); Podhorce 3 okazy (Brun.); okol. Stanisławowa n. częsty (Werch.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprz. gat., ale tylko na topolach.

Meristis Hbn. (*Grammesia* Steph.).

703. (1986). ***M. trigrammica*** Hufn. B. nierównomierny w częstości występowania. Pojawia się w czerwcu i lipcu, niekiedy już w ostatniej dekadzie maja na przynęcie. Wilno (Prüff.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad. (Schum.); Rawicz rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Słowik pod Kielcami 1 ♂ (Słaszcz.); Zawiercie n. rzad. (Masł. i in.); Sandomierz (Karp.); Górny Śląsk wszędzie d. liczny (W. i R.); Kraków (Prüff.); Rytro n. b. rzad. (Schil.); Gołąbkowice pod Nowym Sączem (Klem.); Pieniny n. zbyt liczny (Sit.); Drohobycz (Werch.); okol. Lwowa i Janowa pojedynczo (Now. i in.); Podhorce (Brun.); Żurawno (Schil.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa pojedynczo (Werch.); — ab. *bilinea* Hbn., z dwiema linjami i ciemniejszym środkiem. Pieniny kilka okazów (Sit.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach i innych niskich roślinach.

Calymnia Hbn.

704. (2088). ***C. affinis*** L. B. rzad. Langnowo i Gdańsk (Spei.); Warszawa od połowy lipca do pierwszych dni sierpnia na przynęcie i ex l. (Słaszcz.); Uścimów na Podlasiu w sierpniu n. liczny (Krem.); okol. Poznania n. częsty w sierpniu na przynęcie (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Góry Wysokie pod Sandomierzem przy św. l. w połowie lipca (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); okol. Lwowa w lipcu pojedynczo na przynęcie i ex l. (St. i in.); Wołczyniec w okol. Stanisławowa w pierwszej połowie lipca (Werch.); — ab. *unicolor* Stgr., okazy jednostajnie czerwono-brunatne. Uścimów na Podlasiu przy końcu sierpnia (Krem.).

Prócz wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd z poza Polski.

Gąś. żyje na wiosnę w sprzędzionych liściach wiązu i grabu i można ją łatwo strząść z gałęzi drzew, czy krzaków.

705. (2089). ***C. diffinis*** L. Jeszcze rzadszy od poprzedniego gatunku i bardziej lokalny. Gdańsk (Spei.); Kielce w ogrodzie miejskim 1 okaz przy końcu czerwca (Bież.); Rzeszów i Borek (Werch.); okol. Lwowa w lipcu i ex l. (St. i in.); Wołczyniec pod Stanisławowem w połowie lipca (Werch.).

Wykazany z Prus, Brandenburgji, Śląska, Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. b. powolna w przeciwieństwie do gąś. poprzedniego gatunku, żyje również na wiosnę na wiązach *(Ulmus)*.

706. (2087). ***C. pyralina*** View. Pojawia się w czerwcu do połowy sierpnia na przynęcie i przy św. lamp. Warszawa n. częsty (Słaszcz.); Grojec pod Warszawą (Krecz.); Uścimów na Podlasiu 2 okazy (Krem); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz rzad. 2 okazy (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kaweczyzna pod Kielcami 2 okazy (Bież.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Opatów kilka okazów (Nieś.); Rytwiany rzad. (Karp.). W Małopolsce z wyjątkiem Tatr pojedynczo; — ab. *corusca* Esp., okazy intensywnie ubarwione. Strzałków obok Stryja ex l. (Schil.).

Podany z północn.-zachodn., wschodn. i południowego pogranicza bez Śląska.

Gąś. żyje na wiosnę pojedynczo na różnych liściastych drzewach w sprzędzionych liściach.

707. (2098). ***C. trapezina*** L. Najpospolitszy gat. z tego rodzaju w Polsce. Pojawia się od połowy lipca do końca września, tak w nizinach, jak i w wysokich górach. Łowiono go na przynętę, jak i przy św. lamp. Wskutek bardzo znacznej zmienności okazów w ubarwieniu, można z nich zestawić całą skalę barw od jasno ochrowo-żółtych do ciemno brunatno-czerwonych; — ab. *ochrea* Tutt, okazy ochrowo-żółte. Zawiercie (Masł.); Lwów ex l. (St. i in.); Brody ex l. (Klem.); Strzałków ex l. (Schil.); — ab. *carnea* Warr., również żółte, ale z polem środkowem czerwonem. Lwów (St.); Tarnopol ex l. (Roman.); — ab. *pallida* Tutt, okazy b. blade. Podhale (Stch.); Lwów i Brody ex l. (Klem. i in.); — ab. *grisea* Tutt, jasno zielonkawo-popielate. N. rzad. tu i ówdzie wśród typ. i ex l.; — ab. *conspersa* Warr., okazy ciemniejsze, z brunatnawemi pręgami poprzecznemi. Uścimów na Podlasiu (Krem.); Zawiercie (Masł.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *badiofasciata* Teich., okazy, u których tylko pole środkowe jest czekoladowo-brunatne. Rzad. odmiana. Woj. pomorskie (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *rufa* Tutt, całe skdł. przedn. miedziano-czerwone. Tu i ówdzie wśród typ.

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. należy do najsroższych gąsienicożernych «mordownic». Żyje na wiosnę na drzewach liściastych i krzakach, jak iwy

(Salix. capr.), trzmieliny *(Evonymus)*, lub na różnych drobnych roślinach, n. p. poziomkach.

Dicycla Guen.

708. (2085). ***D. oo*** L. Bardzo rzad. i lokalny. Gdańsk i Sopoty (Spei.); Warszawa 3 okazy na przynęcie w ostatnich dniach czerwca i w lipcu (Słaszcz.); Grojec pod Warszawą (Krecz.); Rytwiany rewir Podklasztorny b. rzad. 20 czerwca 1 okaz (Karp.); Jarosław Małopolski ex l. (Garb.); las biłohorski pod Lwowem w lipcu na przynęcie (St.): Brody 3 okazy ex l. w pierwszej połowie lipca (Klem.); Wołczyniec pod Stanisławowem ex l. 4 lipca (Werch.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu na młodych krzakach dębowych w zwiniętych liściach.

Enargia Hbn. (*Cosmia* O.).

709. (2099). ***E. paleacea*** Esp. Rzad., pojawia się pojedynczo od połowy lipca do połowy września na przynęcie i przy św. lamp, siada też chętnie na ziemi na suchych liściach. Grudziądz, Lubawa, Gdańsk (Spei.); Wilno 3 okazy (Dampf.); Warszawa strząsany z gałęzi dębu (Słaszcz.); w okol. Poznania i Radzewice b. rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Słowik i Kielce kilka okazów (Słaszcz.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie n. rzad. (Masł.); Rytwiany b. rzad. (Karp.); Górny Śląsk n. rzad. (W. i R.); Podegrodzie w okol. Nowego Sącza (Klem.); Pieniny 1 okaz (Sit.); Dynów 1 okaz (Roman.); Lwów z okol. i ex l. (Klem. i in.); Podhorce (Brun.); Kałusz (Now.); Potylicz (Świąt.); Tyśmieniczany w okol. Stanisławowa 1 okaz (Werch.); — ab. *angulago* Haw., okazy koloru pomarańczowego. Zawiercie w czerwcu i wrześniu (Masł.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach.

Phragmitiphila Hmps. (*Nonagria* O.).

710. (1891). ***Ph. nexa*** Hbn. Gat. północnego pochodzenia, osiąga w Wielkopolsce, południ. granicę swego rozmieszczenia.

Poznań, Sołacz, Kobylepole i Urbanowo pojedynczo w lipcu i sierpniu przy św. lamp elektrycz., lub wieczorem nad kwiatami (Schum. i in.).

Wykazany z Brandenburgji, Prus wschod., z Polesia i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do lipca tuż ponad korzeniami w pędach manny *(Glyceria spectabilis)* i in.

711. (1894). ***Ph. typhae*** Thnbg. Rzad., pojawia się od ostatnich dni lipca do pierwszych dni października. Łowiono go przeważnie przy św. lamp, rzadziej na pniach drzew. Gdańsk (Spei.); Warszawa w Alei Belwederskiej tuż przed ogrodem botanicznym 1 okaz na pniu drzewa (Roman.), inne dwie ♀♀ (leg. Kremky); Poznań (Schum. i in.); Winnogóra (Mańk.); Zawiercie (Isa. i in.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk wszędzie n. rzad. (W. i R.); Kraków ogród botaniczny (Nieś.); Lwów kilka okazów przy św. lamp (Roman. i in.), Podhorce 1 okaz (Brun.); Strzałków obok Stryja (Schil.); Krechowce w okol. Stanisławowa i ex l. (Werch. i in.); — ab. *fraterna* Tr., ma skdł. przednie czekoladowobrunatne. Razem z typ.

Z wyjątkiem południ.-wschodn. kresów, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w jesieni do lipca w łodygach szuwarów *(Typha latifolia)*, lub w tataraku *(Acorus calamus)*. Hodowla jej w mieszkaniu jest b. trudna. Gąś. muszą być umieszczane w blaszanych puszkach, bo drewniane przegryzają i uchodzą. Korzystniej jest zbierać łodygi z poczwarkami przy końcu lipca i w pierwszych dniach sierpnia. Łodygę wraz z poczwarką wtyka się w piasek, przyczem nie wolno zmieniać położenia poczwarki (Werch.).

Rhizedra Warr. (*Calamia* Hbn.).

712. (1928). ***R. lutosa*** Hbn. B. rzad., pojawia się przeważnie przy św. lamp, od ostatnich dni sierpnia do połowy października. Warszawa 1 okaz ♂ (Krecz. i in.); Poznań przy św. lamp (Schum.); Rawicz (Ben.); Rytwiany (Karp.); Tarnowskie Góry i Katowice pojedynczo (W. i R.); Kraków (Prüff.); Lwów kilkanaście okazów przy św. lampy elektrycznej (Roman.); Podhorce obok Stryja również przy św. lampy elektr. (Brun.); Strzałków tamże (Schil.); — v. *crassicornis* Haw., okazy z ciemno po-

pielatemi obu par. skdł. Jeden okaz tej odmiany, znany tylko z Anglji, złowił autor we wrześniu razem z typ. okazami przy św. lampy elektr. we Lwowie (det. Rebel.); — ab. *rufescens* Tutt, okazy czerwonawe. Rzad. wraz z typ. przy św. lamp na Górnym Śląsku (W. i R.); — ab. *strigata* Rbl., ma kropki na skdł. połączone w linję zygzakowatą. Górny Śląsk (W. i R.); — ab. *lechneri* Rbl., ma skdł. przedn. przyciemnione, z jasnemi podłużnemi smugami. Górny Śląsk między typ. (W. i R.); — ab. *rufovenosa* Schille[1]) — «Bedeutend kleiner als die typische Form die ♂♂ von 12·5 bis 14 mm., die ♀♀ um etwas grösser (15·5 mm.). Vorderflügel wie bei der typischen Form ockergelblichgrau mit helleren Adern und einer hinteren Querreihe von schwarzer Punkten auf Ader M_3, C_1, C_2 und A_1, jedoch noch mehr grau, besonders die ♂♂ mit dunkelgrau angeflogenem Hinterrand und solcher hinter Mediana verlaufender, bis zum Zellschluss reichender Wurzelstrieme, die Hinterflügel vollständig dunkelgrau mit breit rötlich erscheinenden Adern und solchen Fransen». — Strzałków obok Stryja we wrześniu 4 ♂♂ i 2 ♀♀ przy św. lampy acetylenowej (Schil.).

Znany z Kurlandji, Prus wschodn., Brandenburgji i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje od maja do sierpnia w korzeniach trzciny *(Phragmites)*, które nie tkwią we wodzie. Miejsca przebywania gąś. zdradzają żółte plamy na pędach rośliny (W. i R.).

Arenostola Hmps. *(Tapinostola* Ld.).

713. (1915). ***A. elymi*** Tr. Na wybrzeżach Bałtyku nieliczny w czerwcu i lipcu. Gdańsk, Sopoty (Spei.).

Znany z Łotwy i Litwy.

Gąś. żyje na wydmuchrzycy *(Elymus arenarius)* od sierpnia do maja (Spul.).

714. (1929). ***A. phragmitidis*** Hbn. (= *Calamia phragmitidis* Hbn.). B. rzad. Wykazany dotychczas tylko w kilku okazach złowionych w sierpniu na przynęcie w dolinie rzeki Cybiny (Schum.).

---

[1]) Zeitschrift für wissenschaftliche Insektenbiologie, t. XIV, 1918, str. 190, Berlin.

Znany z Łotwy, Brandenburgji i Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje w korzeniach trzciny *(Phragmites)*.

715. (1922). ***A. fluxa*** Hbn. (= *T. hellmanni* Ev.). Wilno 1 okaz w lipcu (Dampf.); Grudziądz (Stch.); Warszawa n. rzad. od lipca do września, na przynętę jabłkową i przy św. lamp (Słaszcz.); Poznań z okol. n. rzad. w sierpniu (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie n. rzad. w lipcu (Masł.); Sandomierz n. pospol. 10 sierpnia (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, ale pojedynczo (W. i R.); Lwów z okol. pojedynczo (St. i in.); — ab. *saturata* Stgr., okazy koloru ceglastego. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *expressata* Krul., ma nakreślenia wybitne z jedną plamą nerkowatą. Zawiercie (Masł.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca w okolicach bagnistych w łodygach traw łąkowych, jak trzcinnik *(Calamagrostis)*.

716. (1923). ***A. pygmina*** Haw. (= *T. fulva* Hbn.) B. lokalny. Rawicz w Wielkopolsce n. częsty w ostatnich dniach lipca i w sierpniu przy św. lampy (Ben.); Żwir pod Warszawą 1 okaz we wrześniu (Krecz.); Katowice kilka okazów (W. i R.); w lesie Porębskim pod Zawierciem na wilgotnej łące d. liczny i przy św. lampy we wrześniu (Masł.); Rytwiany rzad. przy św. lamp 5 lipca (Karp.); okol. Lwowa ostatnia dekada sierpnia do połowy września i przy św. lampy b. rzad. (St. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. 12 września pojedynczo (Brun.); — ab. *fluxa* Tr., okazy b. czerwone. Heubuda, Gdańsk (Spei.); Poznań (Schum.); Zawiercie (Masł.); Górny Śląsk (W. i R.); Janów pod Lwowem (St.); — ab. *transversa* Stgr., ma skdł. przedn. ciemno-popielate z wyraźnemi pręgami poprzecznemi. Lwów 1 okaz (Kauc.); — ab. *punicea* Tutt, okazy jaśniejsze z zanikiem nakreśleń. Okol. Zawiercia (Masł.).

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca w pędach i łodygach traw, jak turzyca błotna *(Carex paludosa)* i in.

Archanara Wkr. (= *Nonagria* O.).

717. (1895). ***A. geminipuncta*** Haw. Rzadki. Gdańsk w sierpniu (Spei.); Warszawa na przynęcie w sierpniu (Słaszcz.);

Żwir pod Warszawą 23 sierpnia (Krecz.); Poznań n. rzad. (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Lublin 18 sierpnia (Nieś.); Sandomierz 5 sierpnia (Karp.); Tarnowskie Góry w sierpniu (W. i R.); Kraków 22 sierpnia przy św. lampy (Nieś.); Lwów w lipcu i sierpniu przy św. lampy (St. i in.); — ab. *nigricans* Stgr., okazy czarne. Poznań z typ. (Schum.) i Katowice (W. i R.).

Wykazany z Prus, Pomorza, Brandenburgji i południowego pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do lipca w łodygach szuwaru *(Phragmites)*.

718. (1896). ***A. neurica*** Hbn. B. lokalny i rzad. 2 okazy w Gdańsku ex l. (Spei.); okol. Poznania rzad. w pierwszych dniach sierpnia; w dolinie rzeki Cybiny na przynęcie (Schum.).

Znany z północnego i zachodniego pogranicza i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w szuwarach.

719. (1893). ***A. sparganii*** Esp. B. rzad. od ostatnich dni lipca do początkowych września. Łowiono go na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Poznań 1 okaz nawet już 24 czerwca, inny we wrześniu (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie 1 okaz ♂ ex l. w sierpniu (Masł.); Rytwiany (Karp.); Katowice (W. i R.); Lwów (St.); Brody 1 ♀ (Klem.); Podhorce 1 okaz ♂ 28 lipca (Brun.); Strzałków również obok Stryja (Schil.); Krechowce pod Stanisławowem n. rzad. (Werch. i in.); Pistyń obok Kosowa (Ostr.). Klemensiewicz opisuje odmianę, u której barwa skdł. była jasno ochrowo-żółta o słabym nalocie ciemnym wzdłuż obu żyłek środkowych; u nasady żyłki 3 i 4 znajdowały się cztery wybitne plamki czarne, ułożone w kwadrat, przy końcu zaś szereg jaskrawych czarnych kropek. 1 okaz ♀ złowiony przy św. lampy w Brodach (Klem.).

Znany z Prus, Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca w łodygach szuwarów i sitowia, jak pałka *(Typha)*, sitowie *(Scirpus)*, tatarak *(Acorus calamus)*, trzcina *(Phragmites)* i in.

720. (1892). ***A. algae*** Esp. (= *cannae* O.). B. rzad. w sierpniu i wrześniu, łowiony przeważnie przy św. lamp. Steegen i Schiewenhorst na pobrzeżu wol. miasta Gdańska (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań (Schum.); Zawiercie kilka okazów ex l. (Masł.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Kra-

ków (Prüff.); Lwów kilka okazów (Roman. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Krechowce obok Stanisławowa (Werch. i in.).

Prócz południ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd z poza granic Polski.

Gąś. żyje jak pokrewne w szuwarze i rogożach. Obecność gąś. w łodygach poznać po zwiędłych łodygach i suchych liściach.

Nonagria Tr. (*Senta* Steph.).

721. (1906). ***N. maritima*** Tausch. B. rzad. w dolinie rzeki Cybiny w Poznańskiem w początkach sierpnia na przynęcie (Schum.); Kalisz (Krem.); Lwów 1 okaz w sierpniu przy św. lampy elektrycznej (Klem.); Podhorce przy św. lampy 3 lipca (Brun.); — ab. *bipunctata* Haw., ma plamy nerkowate czarne. Poznań z typ. rzad. (Schum.); — ab. *wismariensis* Schmidt, z jasną strzałą wzdłuż przedn. skdł. 2 okazy z typ. w Poznańskiem (Schum.).

Prócz wschodn. granic, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzed. gat. w szuwarach.

Oria Hbn. (*Tapinostola* Ld.).

722. (1913). ***O. musculosa*** Hbn. B. rzad. Opatów 28 lipca (Nieś.); Krakówka pod Sandomierzem 1 sierpnia (Karp.).

Znany z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do końca wiosny w pędach trzcinnika lądowego *(Calamagrostis epigeios)* (Spul.).

Calamia Hbn. (*Luceria* Hein.).

723. (1927). ***C. virens*** L. Rzadki, pojawia się od połowy lipca do połowy września na przynęcie i przy św. lamp. Woj. pomorskie wszędzie (Spei.); Serenczany pod Wilnem 1 okaz (Dampf.); Warszawa (Słaszcz.); Augustówka na Podlasiu 1 ♂ (Krem.); Urbanowo i Poznań (Schum.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Leszno (Vierh.); Zawiercie (Masł. i Isa.); Częstochowa strząsany z gałęzi (Prüff.); Sandomierz (Salve Regina) (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo, ale wszędzie na piaszczystych miejscach (W. i R.); Bielany pod Krakowem (Żebr.); Rzeszów (Schait.); Lesie-

nice pod Lwowem (St.); Wołczyniec pod Stanisławowem (Werch.); — ab. *immaculata* Stgr., ma skdł. przedn. jednostajnie zielone. Warszawa (Słaszcz.); Sandomierz (Piszczele) w dzień na kwiatach 19 lipca (Karp.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski, prócz połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na niskich roślinach i w korzeniach traw, w dzień ukryta w trawie.

Chloridea Westw. (*Heliothis* O.).

724. (2321). ***Ch. dipsacea*** L. Pojawia się w dwu pokoleniach, od maja do połowy września, przy św. lamp, jakoteż lata w dzień na kwiecistych zrębach, szczególnie nad kwiatami ostów, a wieczorem nad kwiatami żmijowca i t. p. W całej Polsce n. liczny, z wysokich gór dotychczas nie wykazany; — ab. *albida* Fuchs, okazy jasne, jakby wybielałe. Lwów przy św. lamp (Kauc.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lipcu i we wrześniu na bylicy polnej (*Artemisia campestris*), szczawiu (*Rumex*), szczeci (*Dipsacus silvester*).

725. (2320). ***Ch. ononis*** Schiff. Warszawa n. rzad. w maju i lipcu, na zrębach, na kwiatach (*Thymus, Knautia, Seratula*) (Słaszcz.); Kielce (Słaszcz.); Szczekociny i Pilica w okol. Zawiercia (Masł.); Smoleń (Isa.) pojedynczo w maju i lipcu; Rytwiany Sandomierz w maju i lipcu przy św. lamp (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku pojedynczo (W. i R.); w okol. Krakowa: Olsza w lipcu (Hed.), Krzemionki 1 okaz w dzień 2 lipca (Prüff.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); okol. Brodów b. rzad., 21 lipca (Klem.); Potylicz (Świąt.); — v. (et ab.) *intensiva* Warr., z nakreśleniami czarnemi, a plamami na skdł. intensywniejszemi i częściowo zlewającemi się. Janów (St. i in.); — ab. *lugubris* Klem., — «*Alis posterioribus nigris una solum macula (ovata) lurido-alba, ceteris fere extinctis*». — Skdł. tylne posiadają w pośrodku tylko jedną plamę żółtawo-białawą, z innych plam pozostały tylko słabe ślady. Okol. Brodów w lipcu (Klem.).

Wykazany z zachodn.-połudn. i połudn. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje w lecie na wilżynie *(Ononis spinosa)* i szałwi *(Salvia officinalis)*.

726. (2325). ***Ch. peltigera*** Schiff. B. rzad., pojawia się w dwu pokoleniach. Poznań 1 okaz przy św. lampy elektrycz. (Schum.); Kielce w czerwcu na cmentarzu (Bież.); Lwów przy św. lampy elektr. w połowie września 4 okazy (Roman.); Podhorce obok Stryja 2 okazy we wrześniu (Brun.); Zaleszczyki ex l. (Świąt.).

Znany z Brandenburgji, Węgier, Bukowiny i południ.-wschod. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie w torebkach nasiennych lulka *(Hyoscyamus niger)*, starca *(Senecio)*, kolcolistu *(Ulex)* i in., ale i na dębach (Spul.).

727. (2327). ***Ch. obsoleta*** F. (= *armigera* Hbn.). Również b. rzadki i lokalny. Według Spuler'a i Seitz'a jest to gatunek południowy, pojawiający się w północnej Europie tylko przelotnie. Miłosna pod Warszawą 1 okaz (Krecz.); Sandomierz przy św. lamp 10 lipca (Karp.); Nowy Sącz w sierpniu (Klem.); Radłowice Górne pod Samborem we wrześniu pojedynczo na kwiatach (Now.); Lwów z okol. w ostatnich dniach sierpnia i we wrześniu (Garb. i in.); Podhorce przy św. lampy elektrycznej 1 września (Brun.).

Wykazany z Węgier, Bukowiny i może z Kurlandji.

Gąś. żyje w lecie na lulku *(Hyoscyamus niger)*, rezedzie *(Reseda luteola)*, tytoniu *(Nicotiana)*, konopiach *(Cannabis)* (Spul.).

Charielea Curt.

728. (2352). ***Ch. delphinii*** L. B. rzad. Gdańsk i Langnowo (Spei.); Pomiechowo i Nowy Dwór pod Warszawą w ostatnich dniach lipca i w pierwszych sierpnia przy św. lamp (Słaszcz. i Krecz.); Kielce (Bież.); Poznań 1 okaz przy św. lampy elektr. w sierpniu (Schum.); w okol. Koprzywnicy pod Sandomierzem przy św. lampy 15 lipca (Karp.); Lwów: Wysoki Zamek druga połowa czerwca 1862 i 1865 r. 5 okazów (Werch.), Pasieki, gąś. (Garbowski); Czarnohora w Karpatach (St.).

Znany z Kurlandji, Łotwy, Brandenburgji, południ. pogranicza bez Śląska i z południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na kwiatach lub torebkach nasiennych ostróżki *(Delphinium consolida)* i tojadu *(Aconitum napellus)*.

Melicleptria Hbn. (*Heliothis* O.).

729. (2323). ***M. scutosa*** Schiff. Dość rzad., pojawia się od połowy czerwca, czasem wcześniej, do końca sierpnia, a niekiedy jeszcze i w pierwszych dniach września, przy św. lamp, lub rzadziej w dzień na kwiatach łąk. Pelplin, Gdańsk, Schiewenhorst (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań z okol. (Schum.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Garbatka pod Radomiem (Słaszcz.); Rytwiany 1 okaz (Karp.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku (W. i R.); Dąbie pod Krakowem (Żebr.); okol. Lwowa (Werch. i in.); Żurawno (Schil.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Hrebenów pod Ławocznem (Roman.); okol. Stanisławowa i Bilcza nad Seretem (Werch.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lecie na bylicy *(Artemisia campestris)* i żarnowcu *(Sarothamnus)*, rzadziej na komosie *(Chenopodium)*; sprzędza sobie podłużną pochewkę wzdłuż gałązek, w którą kryje się przy poruszeniu rośliny.

Heliothidinae.

Anarta Tr.

730. (2283). ***A. myrtilli*** L. Według Warren'a, forma typ. występuje na północy, w Szwecji, północ. Anglji, Szkocji i t. d., podczas gdy w Europie środkowej, a więc i w Polsce, pojawia się forma bardziej czerwona — ab. *rufescens* Tutt. Lokalny, ale miejscami nierzadki, pojawia się w dwu pokoleniach, w maju, potem w lipcu i sierpniu; lata w dzień i wieczorem na wrzosowiskach. Wojew. pomorskie (Spei.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♂ w maju (Krem.); w Wielkopolsce wszędzie (Schum. i in.); Kielce pospol. (Bież.); Blachownia pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie (Masł. i Isa.); Rytwiany 20 maja n. częsty (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Rudawa pod Krakowem 1 okaz (Prüff.); Borek k. Krakowa (l. Muszyk, Żebr.); w lasach między Krzeszowicami a Chrzanowem przy końcu maja

kilka okazów (Nieś.); Czarny Dunajec na torfach (Stch.); okol. Lwowa i Janowa (Garb. i in.); Potylicz (Świąt.); — ab. *snelleni* Rbl. Żwir pod Warszawą jeden okaz w maju (Krecz.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i we wrześniu na wrzosie *(Calluna vulgaris)*.

731. (2284). ***A. cordigera*** Thnbg. Rzadszy od poprzedniego gatunku. Kartuzy i Lubawa w woj. pomorskiem b. rzad. (Spei.); Świder pod Warszawą 1 okaz 15 maja (Słaszcz.); Leszno rzad. (Vierh.); Kądzielów w okol. Zawiercia (Isa. i in.); Rytwiany rewir Golejowski 1 lipca rzad. (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku rzad. w maju i czerwcu (W. i R.); las niepołomski obok stacji Kłaj pod Krakowem na mokrej łące porośniętej *Vaccinium uliginosum* z końcem maja (Nieś.); Czarny Dunajec, torfy (Stch.).

Prócz wschodn. pogranicza, występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na borówce bagiennej *(Vaccinium uliginosum)*.

Panolis Hbn.

732. (2074). ***P. flammea*** Schiff. (= *piniperda* Panz.). W lasach sosnowych wczesną wiosną w Wielkopolsce, na Pomorzu i w Królestwie Polskiem bywa nierzad., a w pewne lata występuje nawet masowo. Stałem siedliskiem jego była puszcza Tucholska na Pomorzu. W Małopolsce n. liczny i lokalny. Nie wykazano go dotychczas z Tatr i z Podola. Najczęściej zauważano go na pniach sosen, przylatuje jednak też do św. lamp, na przynętę, lub strząsany bywa z gałęzi sosen. — ab. *griseovariegata* Goeze (= *grisea* Tutt), okazy bardziej popielate z pomarańczowo-brunatną przymieszką. Występuje wraz z typ., szczególnie w wielkopolskich i pomorskich lasach, w innych dzielnicach Polski bywa ta odmiana rzadszą. Klemensiewicz opisuje odmianę, nie nazywając jej; — «*Alis anterioribus ferrugineis non griseo mixtis*». — Odmiana o skdł. przedn. brunatno-czerwonych, pozbawiona zupełnie popielatej przymieszki, a o rysach poprzecznych ciemno-ceglastych; skdł. tylne posiadają również

wybitny odcień czerwony. Brody na przynęcie w połowie kwietnia (Klem.)[1]).

Występuje we wszystkich krajach ościennych Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od maja do sierpnia w sosnowych lasach, w których w pewne lata wyrządza znaczne szkody.

Panemeria Hbn. *(Heliaca* H. S.).

733. (2302). ***P. tenebrata*** Scop. Pojawia się w nizinach w maju i czerwcu, w Tatrach i Pieninach pojedynczo w czerwcu i lipcu. Lata w dzień na silnie naświetlonych linjach i drogach leśnych. Grudziądz, Gdańsk b. rzad. (Spei.); Żołnierowszczyzna na Wileńszczyźnie (Prüff.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Zbuczyn na Podlasiu n. liczny (Krem.); okol. Poznania liczny (Schum. i in.); Rawicz rzad. (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Karczówka w Kieleckiem (Bież.); Zawiercie (Masł. i Isa.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Słabuszowice pod Sandomierzem n. częsty (Karp.); G. Śląsk wszędzie częsty (W. i R.); w Małopolsce wszędzie aż w Karpaty; — ab. *obscura* Spul., żółta plama na skdł. tyln. w zaniku. Żołnierowszczyzna z typ. (Prüff.); Zawiercie ♀ (Masł.); Puszcza Niepołomska (Prüff.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na rogownicach *(Cerastium arvense, glomeratum)* i in., szczególnie w torebkach nasiennych.

Erastrianae.

Porphyrinia Hbn. (*Thalpochares* Ld.).

734. (2429). ***P. parva*** Hbn. Garbowski podaje, iż tę piękną południową «*Sówkę*» złowił Watzka w lipcu w Hołosku pod Lwowem.

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni na kwiatach i nasieniu omana *(Inula montana)* i chabra *(Centaurea calcitrapa)* (Spul.).

---

[1]) Mokrzecki Z. nazwał tę odmianę ab. *W. Łomnickii.* Patrz: «*Strzygonia choinówka*» Warszawa, 1928. Nakładem Związku Zawodowych Leśników Rzeczypospol. Polskiej.

735. (2431). ***P. noctualis*** Hbn. (= *paula* Hbn.). Lokalny, a miejscami rzad., może nie zauważany z powodu swego małego wymiaru. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju do połowy czerwca i powtórnie w lipcu i sierpniu. Lata w dzień w miejscach piaszczystych, porośniętych wrzosem lub macierzanką, na łączkach leśnych, pomiędzy krzakami na zrębach, lub siedzi na trawach. Łowiono go też i w nocy przy św. lamp. Gatunek ten pojawia się u nas w dwóch dość różnych formach. U jednej (normalnej) jest pasek leżący skośnie przed środkiem skdł. przedn. całkowicie zielonawo szary, druga forma jest w połowie pachowej rdzawo żółtawa. W okol. Brodów pojawia się przeważnie ta druga forma przy końcu lipca i w sierpniu. Chełmno, Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Nowicze w powiecie świeńciańskim kilka okazów i Ignalino (Prüff. i in.); Łomża (Hering.); Białowieża (Gieysz.); okol. Poznania n. rzad., a miejscami nawet pospol. (Schum. i in.); Rawicz n. rzad. (Ben.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Słowik pod Kielcami kilka okazów (Słaszcz.); Zwierzyniec lubelski dość pospol. (Nieś.); Rytwiany (Karp.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); Krzeszowice pod Krakowem (Żebr.); Gruszów pod Tarnowem (Klem.); okol. Janowa pod Lwowem liczny (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert. i in.); — Klemensiewicz opisuje nienazwaną przez siebie aberację: — «*Alarum anter. fascia obliqua ante medium ferrugineo mixta*». Okaz b. mały (rozpiętość 7 mm.), jednostajnie szaro zaciemniony, o słabem, tylko w połowie pachowej wyraźniejszem, nakreśleniu skdł. przednich. Gruszów pod Tarnowem (Klem.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza i Bukowiny, wykazany z całego sąiedztwa Polski.

Gąś. żyje na wiosnę i od lipca w łodygach i w szczytowych pędach kocanek *(Helichrysum arenarium)* na piaszczystych miejscach.

736. (2426). ***P. purpurina*** Schiff. B. rzad. Leszno (Vierh.); Janów i Hołosko pod Lwowem w lipcu (St.); Brody w sierpniu (Klem.); 1 okaz na cmentarzu w Bilczu nad Seretem (Werch.); — gen. aest. *secunda* Stgr., okazy jaśniejsze, a nakreślenia purpurowe mniej intensywne. Brody 24 sierpnia (Klem.).

Znany z połudn. i połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę i w jesieni na ostach *(Cirsium arven.)*.

737. (2417). ***P. polygramma*** Dup. Wykazany dotychczas w jednym okazie z Zaleszczyk 6 lipca (leg. Świątkiewicz).

Wykazany tylko z południowego pogranicza.

Gąś. nieznana.

Lithacodia Hbn. (*Erastria* O.).

738. (2464). ***L. fasciana*** L. W całej Polsce z wyjątkiem Tatr i Pienin, n. rzad. od ostatnich dni maja do pierwszych sierpnia. W dzień bywa wypłaszany z traw łąk i w lasach na zrębach, znajdowano go też pod krzyżami na cmentarzach i łapano przy św. lamp oraz na przynęcie. Brunicki złowił w lesie bereźnickim w okol. Stryja jeden okaz we wrześniu; — ab. *albilinea* Haw., ma białe znamię zredukowane do białej linji poprzecznej przy brzegu zewnętrznym. Strzałków pod Stryjem w czerwcu (Schil.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w sierpniu na malinach i jerzynach, ale i na trzęślicy (*Molinia coerulea*) (Spul.).

739. (2462). ***L. deceptoria*** Scop. Bardzo lokalny. Pod Warszawą złowiono 2 okazy, jeden w Szczypiórnie 28 maja, drugi w Brzostówce 1 lipca (Słaszcz.); Poznań, pojedynczo na pniach drzew siedzący, lub na przynęcie w lipcu (Schum. i in.); Leszno częsty (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Sandomierz przy św. lampy 10 czerwca rzad. (Karp.); okol. Krakowa koniec maja i początek czerwca (Żebr. i in.); okol. Janowa pod Lwowem pod brzegami lasów częsty (Now.); Zawadów pod Lwowem kilka okazów wypłoszonych z traw i zboża pod lasem koniec maja (Roman.); Potylicz (Świąt.); Lubycza Królewska (Roman.); Brody 6 czerwca (Viert.).

Wykazany z Kurlandji, Brandenburgji, Czechosłowacji bez Śląska i połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na trawach.

Eustrotia Hbn. (*Erastria* O.).

740. (2454). ***E. uncula*** Cl. Nieczęsty, pojawia się w dwu pokoleniach, od maja do końca sierpnia, na moczarowatych łąkach, jakoteż przy św. lamp. Woj. pomorskie rzad. (Spei.); w całej Wileńszczyźnie pojedynczo (Dampf. i in.); Poznań z okol.

rzad. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie pospol. (Masł. i in.); Sandomierz z okol. (Karp.); G. Śląsk pojedynczo (W. i R.); w całej Małopolsce z wyjątkiem Tatr.

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lecie na trawach z rodzaju *Carex*.

741. (2453). ***E. olivana*** Schiff. (= *argentula* Hbn.). Pospolitszy od poprzedniego gatunku. Pojawia się w całej Polsce z wyjątkiem Tatr i Pienin i bywa wszędzie pospol. od połowy maja do końca lipca, wieczorem przy św. lamp, a na mokrych łąkach i zrębach we dnie wypłaszany; — ab. *nowickii* Schille, — «*Półko nasadowe i środkowe czarniawo żółto-gniade, zaś półko zewnętrzne tak jak przepaski srebrzysto białawo połyskujące, a niekiedy między żeberkami czarniawo brunatno upstrzone*». — W lesie strzałkowskim obok Stryja w lipcu (Schil.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lecie na trawach.

742. (2460). ***E. candidula*** Schiff. (= *pusilla* View.). Wykazany z całego obszaru Polski z wyjątkiem Tatr. Pojawia się mniej więcej od połowy czerwca do końca sierpnia, podobnie jak poprzednie gatunki w dzień i przy św. lamp. Miejscami bywa d. rzad., gdzie indziej nawet liczny, w górach b. rzadki.

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje na trawach.

Erastria Tr. (*Emmelia* Hbn.).

743. (2490). ***E. trabealis***. Scop. Pojawia się na całym obszarze Polski z wyjątkiem Tatr, w dwu pokoleniach, od maja do końca sierpnia i bywa wszędzie przeważnie pospolity. Przylatuje do św. lamp, ale lata i w dzień wypłaszany z traw, pól. łąk, zrębów, lub siedzi na kwiatach *Echium, Centaurea,* w kwiatach powoju polnego (*Convol. arvensis*) i t. p.; — ab. *nigra* Ersch., forma prawie czarna, właściwa dla zachodn. Turkestanu. Żwir pod Warszawą 1 okaz 10 lipca (Krecz.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni na powoju polnym (*Convol. arvensis*).

Tarache Hbn. (*Acontia* Ld.).

744. (2378). ***T. lucida*** Hufn. B. rzad. i lokalny. Toruń (Now.); Grudziądz (Spei.); Warszawa n. częsty w czerwcu do połowy sierpnia przy św. lamp; Poznań w sierpniu w dzień wypłaszany z traw w ogrodzie zoologicznym (Schum.); okol. Sandomierza n. częsty (Karp.); Poznanka koło Tarnopola 1 okaz 21 lipca, a w Bilczu nad Seretem liczny na kwiatach ostów (Werch.); — v. (et ab.) *albicollis* F., ma ciało i nasadę skdł. białe. Warszawa, Poznań i Sandomierz razem z typ. przy św. lamp; — ab. *lugens* Alph., ma tylne skdł. czarne. 2 ♀♀ w Wilanowie pod Warszawą (leg. Samborski, Krem.).

Z wyjątkiem Śląska i północn.-wschodn. pogranicza, znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje na *Convol. arvensis*, *C. sepium* i na malwach.

745. (2380). ***T. luctuosa*** Esp. Bardziej rozsiedlony i częstszy od poprzedniego gatunku, jednak n. pospolity. Pojawia się również w dwu pokoleniach, mniej więcej od połowy maja do połowy czerwca i poraz drugi w lipcu i sierpniu, przy św. lamp, a w dzień wypłaszany z traw łąk, ogrodów. W wojew. pomorskiem wszędzie (Spei.); Łomża (Hering); Warszawa n. częsty (Słaszcz.); w Wielkopolsce wszędzie pojedynczo, ale n. rzad. (Schum. i in.); Kielce z okol. (Bież.); Rudniki i Krzepice pod Częstochową d. rzad. (Prüff.); Zawiercie z okol. kilka okazów (Masł. i Isa.); Opatów (Nieś.); Rytwiany i Sandomierz wczesną wiosną 18 kwietnia i w lecie (Karp.); Kraków (Żebr. i in.); Jarosław (Garb.); Wulka pod Lwowem (Gatnar) i brzegi lasu między Janowem a Lelechówką w okol. Lwowa (Now.); Brody (Viert.); Poznanka Gniła pod Tarnopolem (Werch.); Zaleszczyki (Świąt.).

Znany z Brandenburgji, Czechosłowacji i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni na powoju i malwach.

Sarrothripinae.

Sarrothripus Curt.

746. (4126). ***S. revayana*** Scop. Występuje pojedynczo w przeróżnych odmianach i bywa z powodu podobieństwa do

«*Zwójkówek*» (*Tortricidae*), często z nim na pierwszy rzut oka mylony. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do późnej jesieni, a po przezimowaniu już b. wczesną wiosną. Łowiono go przy św. lamp, lub płoszono z krzaków i traw, rzadziej znajdowano go na parkanach i t. p. Gdańsk (Spei.); Poznań przy św. lamp rzad. (Schum. i in.); Rawicz d. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Słowik pod Kielcami (Krem.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk lokalny i rzad. (W. i R.); w Małopolsce wszędzie, przeważnie pojedynczo. Z Tatr dotychczas nie wykazany; — ab. *fusculana* Schmid, okazy ciemno-brunatne z rdzawą plamą w miejscu plamki nerkowatej. Zubrza pod Lwowem ex l. (St.); Lipki pod Brodami wypłoszony z dębowych krzaków w połowie kwietnia (Klem.); Strzałków obok Stryja w lipcu (Schil.); — ab. *dilutana* Hbn., ma tło popielate, a pole środkowe brunatno-popielate. Poznań rzadszy od typ.; Rytro 13 kwietnia i 9 lipca, Nowy Targ 7 kwietnia (Schil.); okol. Lwowa wraz z typ. (Werch. i in.); Podhorce przy św. lamp w lipcu i sierpniu (Brun.); Żurawno 28 kwietnia i 1 października (Schil.); Pasieczna koło Stanisławowa kilka okazów na baziach iwy 8 kwietnia (Werch); — v. (et ab.) *degenerana* Hbn.[1]), tło jasno-zielone, pole środkowe brunatno-popielate, z plamą nerkowatą purpurową, a w wierzchołku skdł. przedn. czarną plamką. Poznań ex l.; Zawiercie (Isa.); okol. Warszawy ex l. (Stępkowski, Krem.); Pieniny, Rytro, okol. Lwowa, Mikuliczyn w Karpatach przeważnie ex l.; — ab. *obscura* Warr., różni się od typ. tłem skdł. oliwkowo-brunatnem. Okol. Częstochowy 19 lipca (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Żurawno 3 października (Schil.); — ab. *glaucana* Lampa, ma skdł. przedn. popielate z niebieskim nalotem, pole środkowe ciemno-brunatne. Zawiercie ex l. (Masł.); Rytro ex l., okol. Lwowa ex l., Brody w połowie kwietnia (Klem.); — ab. *ilicana* F. (= *punctana* Hbn.), okazy popielate, biało i czarno upstrzone. Rytro 3 sierpnia (Schil.); okol. Lwowa (Werch. i in.); Podhorce obok Stryja 2 sierpnia (Brun.); okol. Stanisławowa 1 okaz strzęsiony z dębu 15 lipca (Werch.); — ab. *ramosana* Hbn., okazy ciemno brunatno-popielate z czarnemi nakreśleniami. Najczęstsza forma, tu i ówdzie wśród typ.

---

[1]) Formę tę, niektórzy autorowie uważają za odrębny gatunek. Closs, Zoolog. botan. Gesellschaft, 1907, pag. 173.

Z wyjątkiem wschodnich rubieży, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na dębach i iwach *(Salix capr.)*.

Earias Hbn.

747. (4136). ***E. chlorana*** L. Pojawia się wczesną wiosną i od ostatnich dni czerwca do końca sierpnia. Gdańsk, Łążek i Sopoty n. rzad. (Spei.); Żołnierowszczyzna w okol. Wilna 11 czerwca (Prüff.); Warszawa wypłaszany z traw i na pniach drzew (Słaszcz. i in.); W Wielkopolsce wszędzie n. rzad. i ex l. (Schum. i in.); okol. Zawiercia (Isa.); Górny Śląsk w krzakach wierzbowych d. częsty (W. i R.); w Małopolsce z wyjątkiem Tatr i Pienin wszędzie również w dwu pokoleniach.

Prócz wschodn. pogranicza, wykazany wszędzie w sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na różnych gat. wierzb, przeważnie krzakach wiklin i iw, sprzędzając tylko szczytowe listki po kilka razem i to przeważnie szczytowych pędów. Oprzęd, w którym leży poczwarka, ma kształt czółenka, dnem do góry zwróconem. Ubarwienie tych oprzędów bywa białawe, jasno żółtobrunatne, lub ciemno ochrowo-brunatne.

748. (4133). ***E. vernana*** Hbn. Rzad. Poznań z okol. w ostatnich dniach maja strząsany z małych krzaków srebrzystej topoli (Schum. i in.); Warszawa 2 okazy przy św. lampy w połowie czerwca i 22 lipca (Słaszcz.); okol. Rytwian w ziemi Sandomierskiej przy św. lampy 1 lipca rzad. (Karp.); Krzywczyce pod Lwowem w maju (St.).

W południowem pograniczu również rzadki.

Gąś. żyje na srebrnej topoli.

Hylophila Hbn.

749. (4141). ***H. prasinana*** L. Pojawia się w czerwcu i lipcu. W dębinach i buczynach n. rzad., strząsany z gałęzi; przylatuje też do św. lamp i przynęty. Woj. pomorskie wszędzie (Spei.); Karolinki w okol. Wilna (Prüff.); Warszawa (Słaszcz. i in.); okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz d. częsty (Ben.); Winnogóra (Mańk.); Jeżewo (Wiz.); Częstochowa (Prüff.); Za-

wiercie (Masł. i in.); Rytwiany (Karp.); Wołyń (Xięż.); G. Śląsk wszędzie (W. i R.); w Małopolsce wszędzie z wyjątkiem Tatr i Pienin. — ab. *flava* Spul., ma skdł. przedn. z żółtym odcieniem. Lwów ex l. (Klem.); — ab. *bilineata* Slevogt, posiada tylko dwie linje poprzeczne na skdł. przedn. Podhorce przy św. lampy elektrycznej w czerwcu i sierpniu (Brun.).

Występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lipcu do jesieni na dębach i bukach.

Hylophilina Warr. (*Hylophila* Hbn.).

750. (4142). ***H. bicolorana*** Fuesl. Rzad., pojawia się w czerwcu i lipcu. Łowiono go na przynętę, przy św. lamp, lub strząsano z gałęzi dębów. Grudziądz, Gdańsk, Sopoty (Spei.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); Białowieża (Gieysz.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Winnogóra (Mańk.); Leszno (Vierh.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Słowik i Zgórsko pod Kielcami (Bież.); Zawiercie (Masł.); Kamienica Polska i Lublin (Isa.); okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku (W. i R.); Rzeszów (Schait.); Lacka Wola pod Przemyślem ex l. (Ostr.); okol. Lwowa (St. i in.); Podhorce przy św. lampy elektr. (Brun.) i ex l. (Schil.); Potylicz (Świąt.); Brody (Viert.); Pasieczna pod Stanisławowem (Werch.).

Z wyjątkiem północno-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do maja na dębach. W maju na świeżych liściach dębowych znaleźć można oprzędy barwy cytrynowej, zdaleka b. podobne do galasówek i dlatego często bywają przeoczane.

Catocalinae.

Mormonia Hbn. (*Catocala* Schrk.).

751. (2682). ***M. sponsa*** L. Pojawia się na całym obszarze Polski z wyjątkiem Tatr od lipca do połowy września, pojedynczo w lasach dębowych na pniach dębów, lub na przynęcie; — ab. *fasciata* Spul., ma pole środkowe skdł. przedn. jasno popielate. Okazy przejściowe trans. ad. Zawiercie (Masł.); Zubrza pod Lwowem (St.); Strzałków obok Stryja (Schil.); — ab. *aurogrisea*

Wize. — *«ze skrzydłami przedniemi o złoto-płowym nalocie»*. — Jeżewo (Wiz.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w maju i w czerwcu na dębach.

Catocala Schrk.

752. (2667). ***C. fraxini*** L. W całym kraju rozpowszechniony, pojawia się jednakowoż pojedynczo, najczęściej na przynęcie, rzadziej przy św. lamp, a niekiedy na pniach drzew. Czas pojawu przypada na sierpień i wrzesień, w Małopolsce już od połowy lipca. — ab. *moerens* Fuchs, okazy czarno-szare. Rzadki, tu i ówdzie wśród typ.; — v. *gaudens* Stgr., ma tło skdł. b. jasne. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); — ab. *contigua* Schultz, jasna plama pod nerkowatą, podłużnie złączona z linją falistą. Zawiercie (Masł.); Biłohorszcze i Brzuchowice pod Lwowem ex l. (Kauc.); — ab. *angustata* Schultz, ma niebieską wstęgę skdł. tyln. b. wąską. Jeżewo (Wiz.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu, na różnych topolach i jesionie *(Fraxinus excelsior)*.

753. (2678). ***C. nupta*** L. Mniej lub więcej pospolity, znany z wyjątkiem Tatr i Pienin w całej Polsce. Pojawia się od ostatnich dni lipca, do końca września na przynęcie, na parkanach, murach domów, pod strzechami, belkami barjer przydrożnych, na pniach drzew, szczególnie wierzb i t. p.; przylatuje też do św. lamp; — ab. *concubina* Hbn., okazy ciemniejsze, ze środkową czarną wstęgą skdł. tyln. szerszą i sięgającą aż do brzegu pachowego. Jeżewo (Wiz.); Zbuczyn na Podlasiu okaz zbliżony (Krem.); Kieleckie n. rzad. (Bież.); Zawiercie d. pospol. (Masł.); okol. Lwowa (Kauc.); — ab. *dilutior* Schultz, ma tło jaśniejsze. Jeżewo (Wiz.); Kieleckie (Bież.); Wola Wysocka pod Żółkwią (Roman.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na wierzbach i topolach.

754. (2670). ***C. elocata*** Esp. Miejscami pospolitszy od poprzedn. gat., pojawia się równocześnie z nim, niekiedy nawet wcześniej i w tych samych warunkach. Ponieważ motyl jest b. płochliwy i w dzień nadzwyczajnie czujny, należy zbliżać się do siedzącego na pniu drzewa lub na parkanie b. ostrożnie, gdyż

zrywa się i odlatuje w bezpieczniejsze miejsce. Z wyjątkiem Tatr, wykazany zewsząd z kraju. — ab. *marita* Hbn., ma tło skdł. tyln. żółtawo-różowe. Żwir pod Warszawą (Krecz.); Podhorce obok Stryja 2 okazy (Brun.); — ab. *flava* Spul., okazy z przedn. skdł. jasnemi z domieszką żółtawej barwy. Żwir pod Warszawą 23 sierpnia (Krecz.); — ab. *vaga* Spul., czarna pręga na skdł. tyln. b. szeroka, niekiedy połączona popielatą barwą wzdłuż żyłek z czarną wstęgą przybrzeżną. Jeden okaz w Żwirze pod Warszawą (Krecz.).

Podany z Prus, Brandenburgji, Czechosłowacji i wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na wierzbach i topolach.

755. (2669). ***C. electa*** Bkh. B. lokalny i rzad. Poznań 1 okaz w sierpniu, inne w okolicy i w dolinie rzeki Cybiny na przynęcie (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Winnogóra (Mańk.); Niemen w pow. lidzkim 1 ♀ (leg. Wiśniewski, Krem.); Kielce i Zawiercie (Isa); okol. Sandomierza 15 sierpnia (Karp.); Tarnowskie Góry na G. Śląsku w sierpniu i wrześniu (W. i R.); Nowy Sącz koniec lipca do połowy września (Klem.); Rytro w dol. Popradu w sierpniu na przynęcie (Schil.); Pieniny 1 okaz w sierpniu (Sit.); Szczucin pow. Dąbrowa 1 okaz (Nieś.); Rzeszów (Schait.); Sambor (Now.); okol. Lwowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja w sierpniu i wrześniu (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); Pistyń obok Kosowa 11 sierpnia (Ostr.); — ab. *subtristis* Schultz, okazy ciemno-popielate. Janów ex l. (Kauc.).

Znany z Prus wschodn., Czechosłowacji i wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę tylko na wierzbach.

756. (2684). ***C. promissa*** Esp. N. częsty, a miejscami nawet rzadszy od *M. sponsa* L. Pojawia się, jak wszystkie prawie «*Wstęgówki*», od ostatnich dni lipca do końca września na przynęcie, na pniach dębów i przy św. lamp, szczególnie w okol. obfitujących w lasy dębowe. Dąbrówka, Pelplin, Gdańsk (Spei.); Warszawa rzad. (Słaszcz. i in.); Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); Leszno pojedynczo (Vierh.); Rawicz rzad. (Ben.); Winnogóra (Mańk.); Jeżewo (Wiz.); Kielce 1 okaz znajduje się w Muzeum Krajoznawczem (Bież.); okol. Rytwian rewir Turski rzad. (Karp.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); Lacka Wola

pod Przemyślem ex l. (Roman.); Lwów z okol. (Now. i in.) i w całej wschodn. Małopolsce w dąbrowach.

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu tylko na dębach.

757. (2692). ***C. pacta*** L. B. rzad., północny gat. Gdańsk koniec lipca i w sierpniu na przynęcie (Spei.); 1 okaz na drodze z Mołodeczna do Wilejki (leg. M. Masłowski, Krem.); Warszawa (Krecz.); Niekłań pod Radomiem 1 ♀ w lipcu (Słaszcz.); w okol. Kielc od połowy czerwca do połowy sierpnia kilka okazów (Słaszcz.); Tumlin w Kieleckiem w sierpniu (Bież.); Rytwiany na południ. od Sandomierza 28 lipca (Karp.); Rytwiany są dotychczas najbardziej na południe wysuniętym punktem zasięgu tej północnej «*Wstęgówki*».

Wykazany z Prus wschodn., Litwy, Łotwy i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę na wierzbach.

758. (2713). ***C. convevsa*** Esp. v. ***agamos*** Hbn. Typ. forma występuje tylko w południ. Europie, w Algierze, Syrji, Małej Azji i t. d. Wymieniony więc przez braci Mańkowskich okaz, niewiadomego pochodzenia, należał niewątpliwie do ab. *agamos* Hbn. Również okaz złowiony przez Viertl'a w Brodach 23 czerwca, był zapewnie tą odmianą. Garbowski złowił 1 okaz tej odmiany, ale nie pamięta, czy w Janowie pod Lwowem, czy w Rohatynie, t. j. na południ. wschód od Lwowa.

Znany z Czechosłowacji bez Śląska i Bukowiny.

Gąś. ma żyć na dębie.

Ephesia Hbn. (*Catocala* Schrk.).

759. (2696). ***E. fulminea*** Scop. (= *paranympha* L.). Z wyjątkiem Tatr, występuje wszędzie na obszarze Polski pojedynczo od lipca do września na przynęcie, rzadziej przy św. lamp i na pniach drzew; — subsp. (ab.) *xarippe* Btlr., okazy większe, z nieprzerwaną wstęgą przybrzeżną na skdł. tyln. na żyłce 5. Okazy przejściowe. Jeżowo (Wiz.); w okol. Nowego Sącza 2 okazy (Klem.).

Występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na tarninie i śliwach, w dzień ukryta.

Eecrita Led.

760. (2734). ***E. ludicra*** Hbn. B. rzad. Jedyny okaz złowił Watzka na Czartowskiej Skale pod Lwowem (Garb.). Motyl pojawia się według Spulera przy końcu czerwca i w lipcu.

Wykazany z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju na wyce *(Vicia)* (Spul.).

Minucia Moore *(Pseudophia* Gn.).

761. (2655). ***M. lunaris*** Schiff. Warszawa 1 okaz w maju na przynęcie, inne ex l. (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad., koniec maja i początek czerwca na przynęcie (Schum. i in.); Kowanówka rzad. (Karcz.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce 1 okaz znajduje się w Muzeum Krajoznawczem w Kielcach (Bież.); Zawiercie (Cerefisko) n. rzad. na przynęcie w maju (Masł. i Isa.); Sandomierz b. rzad., Góry Wysokie i rewir Turski pod Rytwianami w maju (Karp.); Górny Śląsk wszędzie w dębinach n. rzad. w czerwcu i z początkiem lipca (W. i R.); Mogilany pod Krakowem (Żebr.); Las bielański koło Krakowa (Nieś.); Rzeszów (Schait.); dolina Popradu ex l. (Schil.); Lwów z okol. i Janów przeważnie ex l. rzadziej na przynęcie (b. płochliwy), (Werch. i in.); Podhorce b. rzad. przy św. lampy elektr. w maju (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch. i in.); — ab. *rufa* Oberth., okazy czerwono-brunatne. Hołosko pod Lwowem w połowie maja (St.).

Znany z Prus wschodn., Brandenburgji, Czechosłowacji i z południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na młodych pędach dębów, w dzień ukryta w widłach gałęzi lub w spęknięciach kory drzewa. Poczwarka między sprzędzionemi liśćmi.

Ophiusa O. *(Grammodes* Gn.).

762. (2644). ***O. algira*** L. Jedyne stanowisko w Polsce: Kowanówka w Wielkopolsce, kilka okazów ex l. (Karcz.).

Z pogranicza Polski, wymieniony tylko z Węgier.

Gąś. żyje na jeżynach *(Rubus)*; żeruje tylko nocą.

Gonospileia Hbn. *(Euclidia* O.).

763. (2586). ***G. mi*** Cl. Z wyjątkiem Tatr dość pospolity wszędzie na obszarze Polski w dwu pokoleniach, od maja do początku września. Lata też i w dzień, wypłoszony z traw łąk lub zrębów; — ab. *ochrea* Tutt, odmiana o tle skdł. ochrowo-żółtem, zwłaszcza tyln. i odwrocie skdł. również żółtym. Tu i ówdzie wśród typ., ale rzadki; — ab. *illuminata* Warr., okazy o białem tle skdł., zredukowanym rysunku i czarnych nakreśleniach. Zawiercie (Masł.); Strzałków i Łotatniki pod Stryjem (Schil.); — v. *litterata* Cyr., skdł. obustronnie biało znaczone, lecz plamy białe znacznie zredukowane. Janów pod Lwowem (Klem.); Podhorce (Brun.); — ab. *suffusa* Warr., ma skdł. prawie czarne. Zawiercie (Masł.); Zawadów pod Lwowem 1 okaz przejściowy (Roman.); — ab. *insulata* Klem. — «*Alae anteriores lobo plagae fuscae in angulum posteriorem verso, in cellula 2 late albo interrupto.* Na skdł. przedn. jest półwyspowata wypuklina ciemnego płatu, zwrócona ku kątowi tylnemu, w komórce 2 szeroko oderwana w kształcie owalnej biało obwiedzionej plamy». Brody 31 maja (Klem.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na koniczynach i trawach.

764. (2589). ***G. glyphica*** L. Występuje również w dwu pokoleniach razem i równocześnie z poprzednim gat., bywa jednakże miejscami liczniejszy od tegoż i bardziej powszechny w całej Polsce, tak w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.); — ab. *marginata* Spul., ma pole zewnętrzne skdł. przedn. jasno ochrowo-żółte. Lwów w maju (Kauc. i in.); — ab. *obsoleta* Strand, ma odwrót skdł. pozbawiony ciemnych prąg. Zawiercie (Masł.); Podhale okazy przejściowe (Stch.); Podhorce (Brun.); Lwów ex ovo (Roman.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje podobnie jak gąś. poprzedn. gatunku.

Phytometrinae.

Syngrapha Hbn. *(Plusia* O.).

765. (2574). ***S. ain.*** Hochenw. Pierwszorzędna rzadkość. Dol. Strążyska w Tatrach 23 lipiec 1907 (leg. W. Kulczyński,

Prüff.). Jest to gatunek występujący w okolicach górskich. Kremky znalazł 1 świeży okaz ♂ 17 lipca 1923, na pniu modrzewia w Małej Wsi, pow. grojecki, woj. Warszawskie i pisze o nim: «Mój okaz z pod Warszawy, znaleziony w Małej Wsi w lesie modrzewiowym, jedynym na terytorjum Polski nizinnej, pozwala mi przypuszczać, że *Plusia ain.* Hochenw. nie jest gat. wyłącznie górskim, jak sądzono dotychczas, a występowanie związane jest raczej z obecnością modrzewia na danym obszarze».

Podany ze wschodn. Karpat po stronie czechosłowackiej.

Gąś. żyje na modrzewiach.

766. (2576). ***S. microgamma*** Hbn. B. rzad. Dotychczas podany tylko z Kartuz na Pomorzu w czerwcu (Spei.).

Znany z Prus wschodn., Łotwy, Litwy i gubernji pskowsk.

Gąś. żyje na wierzbach: *Salix repens* i *myrtilloides* (Warr.).

767. (2573). ***S. interrogationis*** L. Bardzo rzad. Pojawia się w lipcu i sierpniu przeważnie w lasach szpilkowych. Przylatuje do św. lamp. Łyntupy w okol. Wilna 1 okaz (Dampf.); Góra, miejscowość w powiecie kościerzyńskim na Pomorzu i Gdańsk (Spei.); Poznań przy św. lamp (Schum.); Tatry (Nieś.); Podhorce przy św. elektr. (Brun.); Mikuliczyn i Tartarów (St.); — ab. *flammifera* Huene, ma metaliczną kropkę dużą i złączoną z plamą na żyłce poprzecznej. Mikuliczyn 2 lipca (St.); — ab. *rosea* Tutt, ma tło skdł. przedn. o różowym nalocie. Mikuliczyn 28 czerwca (St.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na borówkach.

768. (2564). ***S. circumflexa*** L. Nadzwyczajnie rzad. gatunek. Nowicki podaje go z Janowa i Hołoska koło Lwowa w czerwcu. Jarosz złowił świeży okaz w Złoczowie 4 września przy św. lampy elektrycznej (drugie pokolenie). Werchratski złowił okaz w Poznance pod Tarnopolem 31 lipca.

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. nieznana.

Phytometra Haw. *(Plusia* O.).

769. (2546). ***Ph. festucae*** L. Na całym obszarze Polski powszechny od czerwca do września. Lata o zmierzchu nad kwiatami, a później pojawia się przy św. lamp.

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na miękkich trawach *(Festuca, Glyceria)*.

770. (2543). ***Ph. bractea*** F. Bardzo rzad. Konstancin pod Warszawą (leg. Eismond, Krecz.); Zakopane sierpień (Nieś.); W Bielsku cieszyńskim 2 ♂♂ 29 lipca (Skala); W Iwoniczu złowił Watzka 1 okaz 28 lipca (Garb.); Podhorce 1 okaz zlatany 17 sierpnia (Brun.); Potylicz w lipcu (Świąt.); Worochta ex l. (Kauc.).

Znany z Łotwy, Prus wschodn., Czechosłowacji i Bukowiny.

Gąś. żyje po przezimowaniu na wiosnę na jastrzębcu *(Hieracium)* i brodawniku *(Leontodon)*.

771. (2542). ***Ph. chryson*** Esp. Rzadki i b. lokalny. Wykazany z czterech stanowisk na Podkarpaciu: dol. Małej Roztoki w okol. Rytra kilka okazów przy św. lampy między 10 lipca a 18 sierpnia na wspólnej wycieczce w gęsto zalesione góry (Schil. i Klem.), Pieniny 2 okazy w sierpniu (Sit.), Pomiarki w okol. Truskawca 1 okaz 13 sierpnia przy św. lampy (leg. Jarosz), Podhorce przy św. lampy elektrycznej po 11-tej w nocy w połowie lipca, w pierwszych dniach sierpnia, a 1 okaz jeszcze 6 września (Brun.).

Wykazany z Moraw i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od sierpnia do maja na szałwji lepkiej *(Salvia glutinosa)*, sadźcu *(Eupatorium cannabinum)*, mięcie, zwyczajnie na spodzie liści siedząca.

772. (2540). ***Ph. zosimi*** Hbn. Bardzo rzadki. Znany tylko z dwóch miejsc w Małopolsce: lasek Drohomirczański pod Stanisławowem 21 czerwca 1885 r. (Werch.) i Podhorce obok Stryja przy świetle lampy łukowej kilka okazów między połową czerwca a połową lipca (Brun.); — ab. *brunickii* Klem., — «*Alis anterioribus plaga metallica cupreo-aurea*». — Część metaliczna skdł. przedn. czerwono-złocista, a nie lśniąco-zielona. Wraz z typ. w Podhorcach w połowie lipca.

Wymieniony z Dobrudży, Wołynia i Polesia rosyjskiego, a dalej z Piemontu, Uralu, gór Altajskich i ziemi Amurskiej.

Gąś. nieznana.

773. (2539). ***Ph. chrysitis*** L. Wszędzie w Polsce pospolity, pojawia się w dwu pokoleniach, od maja do września i póź-

niej. Lata wieczorem nad różnemi kwiatami i przylatuje do św. lamp, rzadziej do przynęty; — ab. *juncta* Tutt, ma środkową wstęgę przerwaną. Wszędzie pomiędzy typowemi okazami; — ab. *aurea* Huene, ma zielone ubarwienie, zastąpione kolorem złotym, a wstęgę też przerwaną. Rzadsza pomiędzy typ. okazami — ab. *disjuncta* Schultz, o ubarwieniu skdł. przedn. nie zielonem, lecz mosiężno-złotem, a wstędze środkowej nieprzerwanej. Rzadki. Zawiercie (Masł.); Kraków (Prüff.); Lwów z okol. (Kauc. i in.); Podhorce (Brun.); Żurawno (Schil.); — ab. *scintillans* Schultz, ma tło skdł. przedn. blado zielonkawo niebiesko połyskujące. Tu i ówdzie pomiędzy typ. okazami. — ab. *niezabitowskii* Schille, — «*Magnitudine formae typicae, fasciis aureis alarum anticarum dilatatis et confusis, macula fusca dorsali nulla, macula fusca costali subtriangulari inaequilatera, apice postico maculam orbicularem tantum amplectenti, latere exteriore marginem anticum interiorem maculae renalis, quae colore aureo maximam partem repletur, attingenti*». — Brunatna wstęga poprzeczna redukuje się do dużej plamy przyramiennej prawie trójkątnej, w okolicy plamy krążkowej i nerkowatej, te ostatnie ze sobą połączone. Okaz tej odmiany złowił dr. Niezabitowski w Krakowie (Schil.); — ab. *rosea* Kaucki, — «*al. anterioribus et posterioribus supra subtusque pallide roseo-brunneis, fasciis aureis et coniunctis (quam* ab. *aurea* Huene), *corpore et pedibus similiter roseo brunneis*».— Rysunkiem i złotym kolorem przepasek przypomina wprawdzie ab. *aurea* Huene, wyróżnia się jednakowoż od niej wybitnem, różowo zabarwionem tłem. Z hodowli ex l. 1 sierpnia Lwów (Kauc.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu oraz w jesieni na pokrzywach.

774. (2519). ***Ph. deaurata*** Esp. Jedyny okaz złowił Skala w sierpniu w okol. Bielska cieszyńskiego.

Podany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje na rutewce (*Thalictrum flavum* i *aquilegifolium*) (Spul.).

775. (2560). ***Ph. jota*** L. Rzadki, pojawia się od ostatnich dni maja do pierwszych dni lipca. Langnowo, Sopoty i Gdańsk (Spei.); Wilno 1 okaz (Dampf.); Poznań z okolicą przy św. lamp elektr. i na parkanach (Schum. i in.); Winnogóra (Mańk.); okol. Zawiercia (Isa.); Rytwiany rew. Podklasztorny (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, ale rzad. (W. i R.); Nowy Sącz (Klem.); Rytro

z okol. przy św. lampy (Schil.); Pieniny (Sit.); Drohobycz (Werch.); Lwów z okol. pojedynczo (Werch. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *percontationis* Tr., ma plamy złote w środku skdł. połączone. Pieniny częstszy od typ. (Sit.); — ab. *inscripta* Esp., jedna lub obie plamki mogą brakować. Pieniny 1 okaz (Sit.); Podhorce 1 okaz (Brun.).

Znany z północnego i południowego pogranicza.

Gąś. żyje na różnych niskich roślinach, jak *Lamium*, *Urtica*, *Senecio*, *Eupatorium* i in.

776. (2559). ***Ph. pulchrina*** Haw. Częstszy od poprzedniego gatunku, lecz niepospolity. Pojawia się mniej więcej od połowy czerwca do końca sierpnia wieczorem na kwiatach, rzadziej przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Wilno z okol. (Dampf.); Czombrów w powiecie nowogródzkim 6 lipca (leg. Kraińska, Krem.); Warszawa d. rzad. (Słaszcz.); Wąsowo, Poznań (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Tatry (Nieś.); Pieniny d. liczny (Sit.); okol. Nowego Sącza (Klem.); Sambor (Now.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Podhorce częsty (Brun.); Żurawno (Schil.); Worochta ex l. (St.); — ab. *percontatrix* Auriv., ma złote plamki w pośrodku skdł. połączone. Wilno wraz z typ. (Dampf.); Warszawa 1 okaz (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Rytro 1 okaz przy św. l. (Klem.); Pieniny (Sit.).

Występuje w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem południ.-wschodniego.

Gąś. żyje na *Lamium*, *Urtica*, *Stachys*, *Vac. ulig.* i in.

777. (2562). ***Ph. gamma*** L. Najpospolitsza «*Sówka*» w całej Polsce. Pojawia się w kilku pokoleniach, od wiosny do późnej jesieni. Lata we dnie i wieczór nad kwiatami, jakoteż przylatuje do św. lamp. Występuje tak w nizinach, jak i w wysokich górach; ab. *pallida* Tutt, ma tło skdł. jasno-szare. Okol. Wilna i Zakopanego (Prüff.); Podhale (Stch.); — ab. *rufescens* Tutt, ma skdł. przedn. z złocisto-czerwonym nalotem. Okol. Wilna (Prüff.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); okol. Zakopanego (St.); — ab. *nigricans* Spul., z tłem skdł. ciemnem, fjoletowo czarnobrunatnem. Gładkiszki powiat Wilno (Prüff.); Zawiercie 1 okaz przy św. lampy (Masł.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *purpurissa* Warr., ma tło skdł. przedn. ciemno oliwkowo-brunatne, z fjołkowemi kresami. Okol. Wilna (Prüff.); Podhorce wśród typ. (Brun.); — ab. *gammina* Stgr., okazy o połowę mniejsze od typ. 1 ♂

Zawiercie (Masł.); okol. Lwowa (Kauc.); — ab. *comma* Ostrejkówna, — «*In alis anterioribus signum in similitudinem gammatis ad uniformem maculam oblongam reductum*». — Na miejscu występowania znaku γ, znajduje się złocisto-żółta plamka, w kształcie krótkiej i dość grubej pałeczki, zgiętej w połowie swej długości w kształt przecinka ku wewnętrznemu brzegowi skdł. 1 okaz ♀ tej odmiany złowiła Ostrejkówna 31 sierpnia 1922 r. w ogrodzie warzywnym w majątku Gładkiszki w gminie Mejszagolskiej w ziemi Wileńskiej.

Znany z całej palearktycznej strefy.

Gąś. żyje od czerwca do jesieni na różnych niskich roślinach. W pewne lata pojawia się masowo i staje się plagą gospodarstwa, tak rolnego, jak i leśnego. Gąś. opadają wówczas wszystkie warzywa, chwasty, a nawet drzewka szpilkowe i owocowe.

778. (2551). ***Ph. confusa*** Steph. (= *gutta* Gn.). Wilno w czerwcu i październiku d. licznie (Prüff.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku rzad. w lipcu i sierpniu (W. i R.)); Wilanów pod Warszawą (leg. Sztolcman, Krecz.); Warszawa i Ruda Podleśna z początkiem lipca (leg. Prüffer); Kielce 2 okazy i ex ovo (w zbiorach Jagniątkowskiego); 2 ♂♂ w Czombrowie (pow. Nowogródek) w maju i w lipcu (leg. K. Karpowicz, Krem.). W Małopolsce występuje wszędzie prócz Tatr. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju do początku czerwca i od połowy lipca do pierwszych dni października. Łowiono go przy św. lamp, jakoteż wieczorem nad kwiatami. W górach rzadszy, w nizinach zaś d. częsty.

Wykazany z Prus wschodn., Białorusi, południ.-wschodniego i wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni do trzeciej wylinki. a po przezimwaniu na wiosnę na pokrzywie, krwawniku i piołunie.

779. (2530). ***Ph. variabilis*** Piller. (= *illustris* F.). B. rzad. i lokalny. Tarnowskie Góry w czerwcu i lipcu przy św. lampy elektr. (W. i R.); w Korostowie obok Skolego znalazł Brunicki 20 czerwca na *Thalictrum aquilegifolium* oprzęd z poczwarką, z której wylągł się motyl 3 lipca. Mikuliczyn w pierwszych dniach lipca kilka okazów (St.) i Worochta ex l. w połowie lipca (Kauc.).

Znany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni do maja na tojadzie *(Aconitum)* i rutewce *(Thatictrum)*.

780. (2532). ***Ph. consona*** F. B. rzadki, dotychczas wykazany z trzech stanowisk w Polsce: Karczówka pod Kielcami 21 czerwca (Bież.), Zawiercie 1 okaz ♀ 4 września (Masł.) i w najbliższej okol. Lwowa 1 okaz w połowie sierpnia na kwiatku koniczyny (Świąt.). Kielce są dotychczas najdalszym punktem północnego zasięgu tego gatunku.

Podany również tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje na *Lycopsis* i *Pulmonaria*.

781. (2531). ***Ph. modesta*** Hbn. B. rzad. Ustroń (Śląsk cieszyński) 5 lipca (Skala); Pieniny w sierpniu 2 okazy przy św. lampy (Sit.); Nozdrzec obok Dynowa ♀ 21 sierpnia (Roman.); Pasieki pod Lwowem koniec czerwca (St.); Potylicz (Świąt.); Strzałków przy św. lampy 11 sierpnia (Schil.); Zagwóźdź w okol. Stanisławowa 1 okaz 12 lipca w dzień nad kwiatami *Melampyrum* (Werch.); Szerszeniowce ad Tłuste ♂ 29 czerwca (Roman.).

Wymieniony z Prus wschodn. w r. 1869, później już nigdy, poza tem z Moraw i południ. pogranicza.

Gąś. żyje na miodunce *(Pulmonaria)* i ostrzeniu *(Cynoglossum)* (Warr.).

Plusidia Btlr. (*Plusia* O.).

782. (2524). ***P. cheiranthi*** Tausch. Nader rzad. Pelplin (woj. pomorskie) 1 okaz w sierpniu (Spei); Wilno 1 okaz ♂ zniszczony przy św. lampy w połowie sierpnia (Dampf.); Bybki w okol. Wilna ex l. (Hering); Ostryna w powiecie lidzkim 18 lipca (leg. Samborski, Krem.); Warszawa 2 okazy 20 lipca przy św. lampy (Słaszcz.); Pomiechowo obok Nowego Dworu pod Warszawą (Krecz.); Wilanów pod Warszawą (leg. Sztolcman, Krecz.); Zawiercie 2 ♂♂ w połowie lipca przy św. lampy (Masł. i Isa.); Rytwiany rew. Podklasztorny 20 lipca (Karp.); Brzuchowice pod Lwowem (Wachtel); Podhorce obok Stryja przy św. lampy 2 okazy koniec lipca i początek sierpnia (Brun.); Kasowa Góra obok Bursztyna ex l. kilka okazów (Świąt.); Zagwóźdź pod Stanisławowem 2 okazy w lipcu (Werch.).

Z wyjątkiem zachod. i południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę na rutewce *(Thalictrum)* i orliku *(Aquilegia)*.

Chrysoptera Latr. (*Plusia* O.).

783. (2518). ***Ch. C-aureum*** Knoch. Bardzo rzad. Serenczany w okol. Wilna kilka okazów przy św. lamp w lipcu i sierpniu (Damf. i in.); Korośna w pow. nowogródzkim ♂ 2 lipca (leg. Danieyko, Krem.); Warszawa 8 lipca 2 okazy przy św. lampy (Słaszcz. i in.); Poznań, Wąsowo pojedynczo koniec czerwca i lipiec na kwiatach lip (Schum. i in.); Winnogóra (Mańk.); Smoleń pod Zawierciem 1 okaz w lipcu (Isa.); Sandomierz przy św. lamp w połowie czerwca (Karp.); Tarnowskie Góry (Śląsk) w czerwcu i lipcu (W. i R.); Podhorce obok Stryja 1 okaz przy św. lampy elektrycz. 27 lipca (Brun.); Szerszeniowce obok Tłustego ex l. (Świąt.).

Wykazany z północnego i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu do czerwca na *Thalictrum* i *Aquilegia*.

784. (2521). ***Ch. moneta*** F. Pojawia się od połowy czerwca do początkowych dni września przy św. lamp. Woj. pomorskie wszędzie n. rzad. (Spei.); Wilno przy św. (Dampf.); Troki pod Wilnem (Prüff.); Czombrów w pow. nowogródzkim 6 sierpnia 1 ♂ (leg. Krainska, Krem.); okol. Warszawy (leg. Klener i Nast., Krem.); Szczęśliwice pod Warszawą 2 okazy (leg. Willman, Krecz.); Poznań pojedynczo w ogrodach i przy św. lamp (Schum.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Winnogóra (Mańk.); okol. Sandomierza b. rzad. 20 lipca (Karp.); Górny Śląsk wszędzie n. rzad. (W. i R.); Nowy Sącz ex l. 15 lipca (Klem.); Pieniny b. rzad. przy św. 25 lipca (Sit.); Sambor częsty w czerwcu (Now.); Lwów i okol. przy św. lamp (Now. i in.); Olesko koło Brodów (Werch.); Podhorce przy św. lampy elektr. w lipcu i sierpniu (Brun.); Tyśmieniczany koło Stanisławowa w ogrodach n. częsty w sierpniu i w pierwszych dniach września (Werch.); Mikuliczyn (Świąt.).

Znany z Czechosłowacji, północnego i południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na tojadzie *(Aconitum)* w cienistych miejscach, w sprzędzionych listkach szczytowych;

młode gąś. łatwo znaleźć w zwieszających zwiędłych liściach tej rośliny.

Abrostola O.

785. (2515). ***A. triplasia*** L. Występuje w całym kraju od połowy czerwca do początkowych dni września, w Małopolsce już od maja. Łowiono go wieczorem nad kwiatami i przy św. lamp, rzadziej na przynęcie jabłkowej.

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od lipca do września na pokrzywach.

786. (2516). ***A. asclepiadis*** Schiff. Rzadki i lokalny. Różowe zabarwienie nietylko nasady, ale i brzegu zew. przedn. skdł., pozwala na pierwszy rzut oka odróżnić ten gatunek od pokrewnych mu, a daleko pospol. *A. triplasia* i *A. tripartita*. Tarnowskie Góry i Katowice od maja do lipca (W. i R.); Zawiercie 1 okaz przy św. lamp (Isa.); Stary Sącz (Firg.); Pieniny w połowie lipca 2 okazy przy św. lamp (Sit.); Lwów ogrody od maja do lipca (Garb. i in.); Potylicz ex l. (Świąt.).

Znany z Prus wschodn., Brandenburgji i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje podobnie, jak gąś. poprzedn. gatunku.

787. (2517). ***A. tripartita*** Hufn. Nieliczny, a miejscami rzadszy od *A. triplasia* L. Pojawia się w całej Polsce od połowy maja do początkowych dni września na przynęcie i przy św. lamp, a wieczorem nad kwiatami; — ab. *urticae* Hbn., okazy ciemniejsze ze skdł. przedn. bez zielonego nalotu. Lwów ex l. (Kauc.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje na pokrzywach.

Noctuinae.

Scoliopteryx Germ.

788. (2502). ***S. libatrix*** L. W całej Polsce pospol. zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Pojawia się od lipca do zimy, a po przezimowaniu do maja. Motyl zimuje w piwnicach pod belkami, na składach drzew i t. p. Przylatuje do św. lamp

i na przynętę jabłkową; — ab. *suffusa* Tutt, okazy b. ciemne. Nowy Sącz ex pupa 20 października 1 okaz (Klem.); — ab. *pallidior* Spul., jasne o biało-popielatym wyglądzie. Brzuchowice pod Lwowem ex l. (Kauc.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje na wiosnę aż do lipca na topolach i wierzbach, zawsze na szczytowych listkach, w których się następnie oprzędza i zapoczwarcza.

Toxocampa Guen.

789. (2735). ***T. lusoria*** L. Bardzo rzad. i lokalny. Okol. Owińska w Wielkopolsce w pierwszych dniach lipca na leśnej łące 1 okaz (Schum.); Pieniny przy św. lampy (Sit.); Radłowice górne w okol. Sambora 1 okaz 5 lipca (Now.); Czartowska Skała pod Lwowem (Garb.); Tyśmieniczany pod Stanisławowem 1 okaz w połowie lipca (Werch.).

Wykazany ze wschodn. i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje na wyce i traganku *(Astragalus)* (Warr.).

790. (2741). ***T. pastinum*** Tr. Bardziej rozsiedlony od poprzedn. gatunku, jednak n. częsty. Pojawia się od połowy czerwca do początkowych dni sierpnia na przynęcie jabłkowej i przy św. lamp. Opalenie, Kartuzy, Laskowice, Gdańsk i Sopoty (Spei.); Czombrów w pow. nowogródzkim 1 okaz 26 czerwca (leg. K. Karpowicz, Krem.); Warszawa rzad. (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu w dzień na leśnej polance i wieczór nad kwiatami lipy (Krem.); Poznań z okol. n. rzad. we dnie na leśnych łąkach i w trawie siedzący (Schum. i in.); Rawicz pojedynczo (Ben.); Kielce w lasach na Słowiku przy św. lampy n. liczny (Bież.); Garbatka pod Radomiem 2 ♂♂ w lipcu (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie n. rzad. na łąkach (Masł.); Ojców pojedynczo przy św. lamp (Bież.); Rytwiany n. częsty (Karp.); Górn. Śląsk lokalny, ale n. rzad. (W. i R.); Kraków 1 okaz (Prüff.); Czartowska Skała pod Lwowem (Now.); Biłohorszcze (St.); Potylicz (Świąt.) Wołczyniec pod Stanisławowem kilka okazów w lipcu (Werch.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany z sąsiednich krajów Polski.

Gąś. żyje w maju na *Vicia, Coronilla varia, Lathyrus palustris* i in.

791. (2742). ***T. viciae*** Hbn. Rzad., pojawia się w czerwcu i lipcu. Łążek, Gdańsk (Spei.); Poznań, Radzewice, Zaniemyśl i Śrem na przynęcie (Schum. i in.); Nałęczów pod Warszawą (Krem.); Czombrów, pow. nowogródzki 2 okazy (leg. K. Karpowicz, Krem.); Zawiercie przy św. lamp (Masł.); Górny Śląsk b. rzad. (W. i R.); Mników pod Krakowem (Żebr.); Pieniny kilka okazów (Sit.); Radłowice Górne pod Samborem 1 okaz (Now.); Lwów z okol. na przynęcie i Janów przy św. lamp (Garb. i in.); Brody (Klem.); — ab. *caecula* Stgr., z plamą nerkowatą bez czarnej obwódki. Pieniny 1 okaz (Sit.); Lipki koło Brodów 1 okaz na przynętę jabłkową (Klem.).

Prócz wschodn. pogranicza, podany z krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lecie na wyce i cieciorce *(Coronilla varia)*.

792. (2743). ***T. craccae*** F. Rzad. i lokalny, pojawia się od połowy czerwca do połowy września przy św. lamp lub na przynęcie jabłkowej. Wilno (Prüff.); Rembertów i Miłosna pod Warszawą b. rzad. (Słaszcz. i in.); Jeżewo (Wiz.); Winnogóra (Mańk.); Smoleń pod Zawierciem (Isa.); okol. Sandomierza (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Kraków z okol. (Klem. i in.); Rytro (Schil.); Pieniny 1 okaz (Sit.); Lwów z okol. rzad. (Now. i in.); Podhorce (Brun.); Potylicz (Świąt.); Czerniejów w okol. Stanisławowa 1 okaz (Werch.); — ab. *immaculata* Stgr., ma plamę nerkowatą pozbawioną czarnej obwódki. Na kopcu Kościuszki koło Krakowa w połowie września (Klem.); Pieniny (Sit.); — subsp. *laevigata* Warr., okazy jednostajnie łupkowo-popielate. Kaczy Dół pod Warszawą (leg. Chrzanowski, Krecz.).

Wykazany z północnego, południowego i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na *Vicia*, *Astragalus* i *Trifolium*.

Catephia O.

793. (2662). ***C. alchymista*** Schiff. Bardzo rzadki, pojawia się prawdopodobnie w dwu pokoleniach, od maja do połowy września. Najczęściej znajdowano go na pniach dębów lub na parkanach ogrodów, rzadziej łapano na przynęcie i przy św. lamp. Warszawa (Słaszcz.); Poznań, w dolinie rzeki Cybiny (Schum. i in.); Kowanówka (Karcz.); Śląsk (Mańk.); Rytwiany rew. Turski (Karp.); na Górnym Śląsku wszędzie, ale rzad. (W. i R.); Rytro

w dolinie Popradu (Schil.); Stary Sącz (Firg.); Sambor (Now.); Lwów z okol. (Now. i in.); Brody 2 okazy (Klem. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na dębach, szczególnie wolno stojących.

Aedia Hbn.

794. (2661). ***A. funesta*** Esp. B. rzad. i lokalny. Jeżewo przy św. lamp (Wiz.); Podhorce obok Stryja w lipcu przy św. lampy (Brun.); Poznanka Gniła koło Tarnopola, Brzeżany (Werch.); Buczacz na ogrodzeniu cmentarza i pod krzyżami kilka okazów (Hirsch.); Hryniowice pod Stanisławowem w lipcu (Werch.); połudn.-wschodn. Podole (Wierz.).

Podany z Czechosłowacji bez Śląska i z połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Convolvulus sepium* w dzień ukryta, ale i na innych roślinach, jak *Polygonum aviculare*.

Calpe Tr.

795. (2507). ***C. capucina*** Esp. B. rzad., wykazany dotychczas tylko z okol. Lwowa: las biłohorski kilka okazów od połowy lipca do połowy sierpnia na przynęcie jabłkowej (St.) i Kozlinka pod Janowem na zrębie w trawie 1 ♂ 13 lipca (Roman.). Janów jest dotychczas najbardziej na północ posuniętym punktem zasięgu tego połudn. gatunku.

Wykazany tylko z połudn. i połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na rutewce żółtej *(Thalictrum flav.)* (Spul.).

Aëthia Hbn. *(Zanclognatha* Led.).

796. (2781). ***A. emortualis*** Schiff. Pojawia się od ostatnich dni maja do lipca. Woj. pomorskie wszędzie (Spei.); Wilno rzad. w lipcu i sierpniu (Dampf. i in.); Warszawa od połowy maja do połowy lipca rzad. (Słaszcz.); Poznań z okol. pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz pojedynczo (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Słowik w Kieleckiem 3 ♀♀ (Słaszcz.); Zawiercie (Masł. i in.); Rytwiany

rzad. (Karp.); Tarnowskie Góry rzad. (W. i R.); Mników pod Krakowem (Żebr.); Wola Krogulecka w dolinie Popradu (Schil.); Rzeszów (Schait.); okol. Dynowa (Roman.); lasy pod Samborem (Now.); Lwów z okol. (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.); okol. Stanisławowa pojedynczo w lipcu (Werch.); Szerszeniowce obok Tłustego (Roman.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje od lipca do września na opadłych liściach dębowych (Spul.).

Laspeyria Germ.

797. (2747). ***L. flexula*** Schiff. Nierzad., a miejscami nawet d. częsty w lasach szpilkowych, na łączkach i zrębach, w dzień wypłaszany tam z traw lub siedzący na pniach drzew. Przylatuje też do św. lamp, rzadziej na przynętę jabłkową. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do końca sierpnia. Grudziądz, Opalenie, Lubawa i Gdańsk (Spei); Wilno z okol. (Dampf. i in.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (Bież.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie i Strzegów pod Smoleniem (Masł. i in.); Opatów i Ulów (Nieś.); Rytwiany (Karp.); Kraków (Nieś.); St. Sącz (Firg.); Gołąbkowice pod Nowym Sączem (Klem.); w dolinie Popradu i Małej Roztoki (Schil.); Pieniny (Sit.); Wara pod Dynowem kilka okazów (Roman.); Słupnica pod Drohobyczem (Now.); Lwów z okol. (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce i Bereźnica pod Stryjem (Brun.); Rybno w okol. Stanisławowa (Werch.); południ.-wschodn. Podole (Werch.).

Występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś żyje od jesieni do czerwca na porostach drzew szpilkowych.

Colobochyla Hbn. (*Madopa* Steph.).

798. (2790). ***C. salicalis*** Schiff. N. rzad., ale mało rozsiedlony w Polsce. Pojawia się w czerwcu do połowy sierpnia, na podmokłych łąkach leśnych. Bybki w okol. Wilna (Hering); Warszawa (Słaszcz. i in.); Poznań d. rzad. (Schum. i in.); Jeżewo

(Wiz.); Kielce d. liczny (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Sandomierza już w połowie maja (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, gdzie rośnie osika. Motyl siada na wierzchnej stronie liścia, lub na trawach, lot ma b. krótki (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Nowy Sącz (Klem.); Rytro (Schil.); okol. Dynowa (Roman.); okol. Sambora i Stuposiany pod Drohobyczem (Now.); Lwów z okol. (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Klem.); Żurawno (Schil.); Podhorce przy św. lampy, koniec maja i lipiec (Brun.); Pasieczna pod Stanisławowem, pojedynczo w czerwcu (Werch.).

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje od czerwca do sierpnia na osikach, topolach, rzadziej na wierzbach lub trawach.

Parascotia Hbn.

799. (2752). ***P. fuliginaria*** L. Rozpowszechniony w całej Polsce, pojawia się od ostatnich dni czerwca do końca sierpnia. Znajdowano go dobrze ukrytego w cienistych miejscach na pniach drzew, lub pod belkami poziomemi parkanów i pod ławkami ogrodów; przylatuje też do św. lamp i do przynęty jabłkowej; — ab. *flava* Horm., ma tło żółto-brunatne ze znaczną redukcją czarnych nakreśleń. Nowy Sącz 2 ♀♀ (Klem.); Lwów 3 okazy (Kauc.); — ab. *carbonaria* Esp., okazy zupełnie czarne. Wilno (Prüff.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja w zbutwiałych pniach drzew i w grzybach zarówno drzewnych, jak też rosnących na ziemi. Grzyby nadrzewne należy na wiosnę ścinać i przechowywać nieco wilgotne, najlepiej w szklannych słojach.

Epizeuxis Hbn.

800. (2756). ***E. calvaria*** F. Rzad. Grudziądz i Schiewenhorst w sierpniu (Spei.); Warszawa pierwsza połowa lipca kilka okazów na przynęcie jabłkowej (Słaszcz.); Uścimów i Brzostówka na Podlasiu pojedynczo w połowie czerwca do końca lipca na przynęcie (Krem.); Zbąszyń w Wielkopolsce 1 okaz złowiono na mokrej łące (Schum.); Rawicz n. częsty przy św. lampy (Ben.); Rytwiany n. częsty w lipcu (Karp.); Kraków od połowy lipca do

początkowych dni sierpnia (Żebr.); Rzeszów (Schait.); Radłowice Górne pod Samborem 3 okazy 8 czerwca w lesie mięszanym (Now.); Drohobycz n. częsty (Werch.); Lwów z okol. przy św. lamp i na parkanach (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody 2 okazy (Klem.); Podhorce przy św. lampy elektr. koniec czerwca do pierwszych dni sierpnia (Brun.); Tyśmieniczany pod Stanisławowem w lipcu rzad. (Werch.); Sołotwina w czerwcu i sierpniu na przynętę (Schil.).

Znany z Prus zachodn., Brandenburgji, Czechosłowacji i połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni, a po przezimowaniu do czerwca na opadłych liściach.

Prothymia Hbn.

801. (2482). ***P. viridaria*** Cl. Występuje w całej Polsce w dwu pokoleniach, od maja do września, niekiedy nawet już w kwietniu, na leśnych łąkach i zrębach; łowiono go też pojedynczo przy św. lamp; — ab. *fusca* Tutt (= *modesta* Carad.), okazy ciemno-brunatne. Zawiercie (Masł.); Piwniczna w dolinie Popradu 1 okaz na skalistych zwałach 1 sierpnia (Klem.); Łotatniki na leśnej łące 15 lipca (Brun.).

Z wyjątkiem połudn.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w czerwcu, potem przez sierpień i wrzesień na krzyżownicy *(Polygala)* (Spul.).

Rivula Guen.

802. (2475). ***R. sericealis*** Scop. N. rzad., a miejscami b. pospol., pojawia się wszędzie w kraju, na podmokłych łąkach i przy św. lamp od końca maja do połowy września; — ab. *albolividalis* Schille, — «*Jasno żółto-biała, bez wszelkich nakreśleń, prócz plamy nerkowatej, w której są dwie czarne kropki; plama bez ostrych brzegów, rozlana. Tylne skdl. również rozjaśnione, prawie białe, u formy typ. ciemno-szare*». — Strzałków pod Stryjem (Schil.).

Występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od kwietnia do czerwca na trawach.

Simplicia Guen.

803. (2762). ***S. rectalis*** Ev. B. rzad. i lokalny. Wilno od połowy czerwca do połowy lipca (Prüff.); Dąbie nad Nerem (woj. łódzkie) 1 okaz na przynęcie 6 sierpnia (leg. Adamczewski, Krem.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Modlin kilka okazów (Isa.); Sandomierz przy św. lampy 20 lipca (Karp.); Biłohorszcze 3 okazy na przynęcie w sierpniu i wrześniu (St.); Podhorce przy św. lampy elektr. 23 i 30 czerwca (Brun.).

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem Bukowiny.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na perzu *(Triticum repens)*, na zwiędłych liściach. Można je w domu karmić sałatą (Spul.).

Zanclognatha Led.

804. (2765). ***Z. tarsiplumalis*** Hbn. Rządki. Grudziądz początek sierpnia (Spei.); Warszawa n. rzad. w lipcu do połowy sierpnia w starych lasach dębowych na ziemi, na suchych liściach i na przynęcie, Rembertów liczny (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad. wypłaszany z traw i krzaków leśnych łąk przy końcu czerwca (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Słowik w Kieleckiem okaz ♀ w lipcu (Słaszcz.); Rytwiany w rewirze Turskim 15 lipca (Karp.); Kraków w lipcu (Żebr.); Bilcze nad Seretem w ostatnich dniach lipca do połowy sierpnia (Werch.); Zaleszczyki w pierwszej połowie lipca na brzegach lasów i na zrębach wypłaszany z krzaków (Świąt.).

Z wyjątkiem Śląska i północn.-wschodn. pogranicza, podany z pozostałego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w jesieni na niskich roślinach i na dębach; w zimie łatwa do chowu zwiędłemi liśćmi.

805. (2766). ***Z. tarsipennalis*** Tr. Rzad., występuje b. lokalnie i pojedynczo w czerwcu i lipcu na przynęcie i przy św. lamp. Pierwsza para odnóży ♂ tego gatunku ozdobiona jest długiemi pierzastemi włosami. Gdańsk, Sopoty (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań, Zaniemyśl w czerwcu (Schum.); Rawicz 2 okazy w ogrodzie (Ben.); Rytwiany rew. Podklasztorny 10 lipca (Karp.); Gołąbkowice pod Nowym Sączem 8 lipca (Klem.); w dolinie Popradu: Żarnowiec i Młodów od końca czerwca do połowy lipca (Schil.); Pieniny (Sit.); Lwów (Garb. i in.); Brody 2 okazy

25 czerwca i 8 lipca (Klem.); Podhorce obok Stryja koniec maja i początek lipca (Brun.); Mikuliczyn w połowie czerwca (St.); — ab. *bidentalis* Hein., ma tło skdł. jasno-szare z lekkim żółtym odcieniem. Uścimów na Podlasiu 5 lipca (Krem.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od czerwca do września na trawach i in. przyziemnych roślinach (Spul.).

806. (2768). ***Z. nemoralis*** F. (= *grisealis* Hbn.). D. rzad. Motyl siada chętnie na suchych liściach na ziemi, gdzie trudno go spostrzec. Pojawia się mniej więcej od ostatnich dni maja do końca lipca na przynęcie i przy św. lamp, lub bywa w dzień wypłaszany z traw i t. p. Stara Kiszewa, Gdańsk i Sopoty (Spei.); Wilno z okol. w lasach do połowy sierpnia (Dampf.); Warszawa strząsany z gałęzi dębowych (Słaszcz. i in.); Poznań z okol. pojedynczo na pniach drzew i parkanach (Schum. i in.); Rawicz 1 okaz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Słowik pod Kielcami ♀ (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); okol. Zawiercia (Isa.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk wszędzie w cienistych lasach (W. i R.); Ustrobna pod Krakowem (Żebr.); Gołąbkowice pod Nowym Sączem (Klem.); Żarnowiec w dol. Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); Lwów z okol. (Werch. i in.); Lubycza Królewska (Roman.); Podhorce rzad. 1 okaz ♂ 31 maja i w sierpniu kilka (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — gen. aest. *aestivalis* Spul., okazy o wybitnym rysunku. Puszcza Niepołomska (Prüff.); Konieczna pod Nowym Sączem około 1000 m. nad p. m. i Brody w lipcu i sierpniu (Klem.); Karolówka pod Dynowem 9 lipca jeden okaz (Roman.).

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na bukach, malinach i jeżynach (Spul.).

807. (2767). ***Z. tarsicrinalis*** Knoch. B. rzad. Nowicki podaje ten gatunek jako pospolity na całym obszarze Małopolski aż do podnóży Karpat, w czerwcu. Mosina i okol. Poznania wypłaszany z krzaków w czerwcu i lipcu; Rawicz 1 okaz (Ben.); Kielce w lipcu (leg. Stępkowski, Krem.); Rytwiany 5 lipca (Karp.); Górny Śląsk w czerwcu (W. i R.); w zaroślach Dąbia pod Krakowem (Hed.); Stary Sącz (Firg.); Nozdrzec obok Dynowa 10 lipca (Roman.); Wulka pod Lwowem i Biłohorszcze (St. i in.); Mikuliczyn (Kauc.); okol. Stanisławowa w czerwcu (Werch.); —

ab. *pallida* Spul., smuga środkowa i nakreślenia skdł. przedn. mało znaczne. Strzałków 19 czerwca i 19 lipca (Schil.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany z sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach i zwiędłych liściach.

Herminia Latr.

808. (2795). ***H. cribrumalis*** Hbn. B. lokalny. Radojewo i Owińsk pod Poznaniem pojedynczo (Schum.); Lwów 1 okaz przy św. lampy elektr. w sierpniu (St.); Strzałków obok Stryja przy św. lampy koniec czerwca rzad. (Schil.).

Wykazany z Łotwy, Litwy, Brandenburgji i połud. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu na trawach bagiennych.

809. (2797). ***H. crinalis*** Tr. Również b. lokalny i rzad. 2 okazy złowiono w dzień w lipcu w lesie dębowym około Zaniemyśla pod Poznaniem (Schum.); jeden okaz ♂ 26 czerwca w Szerszeniowcach nad Seretem obok Tłustego (Świąt.). Garbowski podaje: «rozsiedlony jak poprzedni, ale rzadki».

Znany z połudn. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje na różnych roślinach, szczególnie na *Rubia peregrina* (Spul.).

810. (2801). ***H. tentacularia*** L. Z wyjątkiem Tatr, występuje w całej Polsce w czerwcu i lipcu na leśnych łąkach, gdzie bywa wypłaszany z traw i krzaków. Miejscami bywa nawet pospolity. Łowiono go też przy św. lamp. — ab. *romaniszyni* Kaucki, — «*Alis omnibus et corpore toto supra subtusque unicoloribus, griseo-brunneo-suffumatis, tantum striga undulata, alba distincte signatis atque alis posterioribus in parte basali supra magis dilutioribus, mas*». Melanotyczna odmiana, silnie szaro-brunatna, jakby okopcona. Wierzch tyln. skdł. od nasady jasny, białawy, a ku prążce falistej stopniowo ciemniejący. Prążka ta, jedyne nakreślenie, jest biaława, podczas gdy u typ. wszystkie nakreślenia są brunatne. Ciało, rożki i głaszczki koloru skdł. Świeży okaz złowił Kaucki w Zawadowie pod Lwowem 1 lipca.

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na trawach i innych niskich roślinach.

811. (2800). ***H. derivalis*** Hbn. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do połowy września na przynęcie i przy św. lamp. Opalenie rzad. (Spei.): Warszawa wszędzie częsty (Słaszcz.); Zaniemyśl, Radzewice pod Poznaniem miejscami d. częsty (Schum. i in.); Rawicz n. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Morsko w okol. Zawiercia (Masł.); Karlin pod Kromołowem (Isa.); Słabuszowice pod Sandomierzem pospol. (Karp.). W całej Małopolsce mniej lub więcej częsty; — ab. *innotatalis* Klem, — «*Tota infuscata alis, innotatis*». — Wszystkie skdł. mocno brunatno zaciemnione, wskutek czego rysy poprzeczne niewidoczne, tylko zewnętrzna granica kreseczek środkowych na skdł. przedn. pozostaje żółta; ciało również b. ciemne. 1 ♀ tej odmiany wypłoszył Klemensiewicz 8 sierpnia w Wierzchomli nad Popradem.

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje na suchych liściach dębów i wierzb.

Pechipogo Hbn.

812. (2803). ***P. barbalis*** Cl. Z wyjątkiem Tatr, powszechny w całej Polsce od maja do lipca na przynęcie i przy św. lamp; łowiono go też w dzień na łąkach leśnych. Nowicki podaje, iż w roku 1859 w brzozowym lesie w Zubrzy pod Lwowem pojawił się ten gatunek w połowie września gromadnie jako drugie pokolenie; — ab. *anomalis* Klem., — «*Alarum anteriorum striga transversa anteriore acute fracta, vertici anguli lunulam mediam attingenti*». — Przednia rysa poprzeczna na skdł. przedn. jest tak silnie na zewnątrz załamana, że punktem załamania dotyka plamki środkowej. Ex l. 8 maja (Klem.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach i na dębach.

Bomolocha Hbn.

813. (2804). ***B. fontis*** Thnbg. Z wyjątkiem Tatr rozsiedlony na całym obszarze Polski. Lubi miejsca cieniste i wilgotne. Pojawia się od ostatnich dni maja do pierwszych dni lipca, niekiedy jeszcze i w sierpniu. Łowiono go też na przynęcie; — ab.

terricularis Hbn., forma prawie czarna. Tu i ówdzie wśród typowych.

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany zresztą z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na borówkach i wrzoścu *(Erica)*.

814. (2816). ***B. obesalis*** Tr. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju i czerwcu, następnie od ostatniej dekady lipca do końca września, tylko w południ. Polsce. Zawiercie (Masł.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); Bielsko cieszyńskie d. rzad. (Skala); w Małopolsce w całem Podkarpaciu od Tatr aż po południowe okol. Stanisławowa, poza tem najbliższe okol. Krakowa, Lwowa i Zarubińce pod Tarnopolem (Werch.).

Wymieniony tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w kwietniu i maju, następnie w lipcu na pokrzywach.

Hypena Schrk.

815. (2814). ***H. proboscidalis*** L. Powszechny w całym kraju. Pojawia się w dwu pokoleniach, od czerwca przez całe lato w lasach, na zrębach, przy rowach dróg leśnych, gdzie rośnie pokrzywa, rzadziej na przynęcie. W lecie wieczorem lata nisko ponad ziemią w cienistych i wilgotnych miejscach, w trawach, około pni drzew. Znajdowano go też na parkanach i łapano przy św. lamp; — ab. *parva* Hannemann, letnie pokol., mniejsze i ciemniejsze; — ab. *signata* Spul., ma na linji falistej skdł. przedn. szereg białych plamek, ostro uwidocznionych. Jeżewo (Wiz.); Podhorce przy św. lampy, jak i w lesie w dzień wypłaszany (Brun.); — ab. *infuscata* Spul., ma wszystkie skdł. brunatno-popielate. Jeżewo (Wiz.); Zubrza pod Lwowem (Roman.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na pokrzywach.

816. (2819). ***H. rostralis*** L. Najpospolitszy ze wszystkich pokrewnych mu gatunków. Pojawia się na całym obszarze Polski od połowy sierpnia do zimy, a po przezimowaniu do połowy czerwca, na przynęcie, przy św. lamp, na parkanach i t. p. Motyl zimuje w piwnicach, mieszkaniach, pod belkami i deskami na składach, pod strzechami i t. p.; — ab. *radiatalis* Hbn., okazy brunatno-przyciemnione z wyjątkiem brzegu ramiennego i pola zewnętrznego skdł. przedn. Poznań rzadszy od typ.; Rzeszów

(Schait.); Lwów (Klem.); Strzałków (Schil.); — ab. *unicolor* Tutt, skdł. przedn. jednostajnie brunatno-szare. Dość częsta forma wśród typ. tu i ówdzie; — ab. *palpalis* F., jednostajnie popielaty bez śladu brunatnego zabarwienia. Wilno (Prüff.); Zawiercie (Masł.); — ab. *variegata* Tr., okazy pstro ubarwione. Dyminy pod Kielcami 4 czerwca (Bież.): — ab. *ochrea-variegata* Tutt, okazy ochrowo-żółte z wyraźnem nakreśleniem. Zbuczyn na Podlasiu (Krem.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na borówce.

Hypenodes Guen.

817. (2827). ***H. taenialis*** Hbn.[1]) B. rzad., pojawia się pojedynczo i b. lokalnie. Serenczany pod Wilnem 1 ♂ w lesie, a drugi przy św. lampy, oba w pierwszej połowie sierpnia (Dampf.); Warszawa w lipcu na przynęcie (Słaszcz.); rewir Podklasztorny w Rytwianach 10 lipca (Karp.); okol. Krakowa w sierpniu (Prüff.); okol. Dynowa 2 okazy pod koniec lipca (Roman.); 2 okazy w Brzuchowicach pod Lwowem przy św. lampy (Klem.); 1 okaz w Borkach dominikańskich w połowie lipca (Roman.); Wołczyniec w okol. Stanisławowa 1 okaz zlatany 16 lipca (Werch.); Pistyń obok Kosowa 5 sierpnia (Świąt.).

Podany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje na niskich roślinach, szczególnie macierzance (*Thymus serpyllum*) i wrzosie (*Calluna vulgaris*) (Spul.).

818. (2828). ***H. costaestrigalis*** Steph. Występuje w okolicach więcej moczarowatych i jest również b. rzad. Warszawa 2 okazy na przynęcie w sierpniu (Słaszcz.); Rytwiany rewir Podklasztorny, 20 lipca (Karp.); Kraków w lipcu (Żebr.); okol. Lwowa (Garb.); Brody 1 okaz 23 sierpnia (Klem.).

Znany z Łotwy, Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje jak poprzednia na *Thymus serpyllum*.

---

[1]) *H. taenialis* Hbn., bywa mylony z *H. costaestrigalis* Steph. Petersen zwraca uwagę na różnice zachodzące pomiędzy niemi: — «Der hintere Querstreif ist bei *H. costaestrigalis* Steph. sehr schräg und läuft von der Flügelspitze zur Mitte des Innenrandes, bei *taenialis* dagegen, läuft der hintere Querstreifen fast parallel dem Saum». — (Lep. Fauna Estlands, p. 109).

Schrankia H.-Schäff. *(Tholomiges* Ld.).

819. (2831). ***S. turfosalis*** Wocke. Bardzo rzad. Radojewo pod Poznaniem i Owińsk (Schum.); Zubrza pod Lwowem, Hołosko i dolina Heleny (Maruńki) pojedynczo (Garb. i in.); Brody w pierwszych dniach czerwca zręby (Klem.); Podhorce 2 okazy przy św. lampy elektrycznej w połowie czerwca i przy końcu lipca (Brun.); Tyśmieniczany pod Stanisławowem 1 okaz w olszynie w połowie czerwca (Werch.).

Wymieniony z Łotwy, Litwy, Brandenburgji i Węgier.

Gąś. żyje na trawach moczarowatych.

Geometridae.

Brephinae.

Brephos Zink.

820. (2854). ***B. parthenias*** L. Z wyjątkiem północno-wschodn. województw i Tatr, pojawia się w całym kraju bardzo wczesną wiosną, bo już niekiedy w marcowe dnie słoneczne, unosi się ponad brzozami na brzegach lasów, w parkach, na cmentarzach i t. p. Strząsano go też z gałęzi drzew, lub łowiono na przynętę. ♀♀ znajdować można na pniach brzóz lub na gałęziach; — ab. *obscura* Prout., okazy prawie jednostajnie ciemne. Zawiercie (Masł.); Lwów (Kauc.); — ab. *nigrobasalis* Spul., skdł. tyln. w przedniej części nasady są czarne. Żwir pod Warszawą (Krecz.); — ab. *indigena* Lambill. Strzałków obok Stryja 28 marca (Schil.); — ab. *dealbata* Klem., — «*Alis non albo pictis*».— Zupełny zanik miejsc białych na wszystkich skdł., co zwłaszcza na stronie odwrotnej b. wpada w oczy. 2 ♂♂ w okol. Lwowa (Klem.); — ab. *szymańskii* Isaak, «*1 okaz ♀ z zanikiem rysunku na skdł. tyln. Barwa tychże rozjaśniona bez czarnej nasady i prąg, które są tylko lekko zaznaczone*». Zawiercie (Masł.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na brzozach, a zapoczwarcza się chętnie w próchniejącem drzewie lub korze.

821. (2856). ***B. notha*** Hbn. Występuje równocześnie z poprzednim gat., ale bywa od niego daleko rzadszym. Wolne miasto Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Poznań (Schum. i in.); Buk na zachód od Poznania (Wiz.); Leszno (Vierh.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej (Karp.); Górny Śląsk lokalny (W. i R.); w całej Małopolsce z wyjątkiem Tatr i Pienin n. pospol.; — ab. ♀ *laeta* Rbl., pręga na skdł. przedn. szeroka i ciemniejsza. Lwów ex l. (Kauc.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na osikach i olchach.

Oenochrominae.

Alsophila Hbn. (*Anisopteryx* Steph.).

822. (3809). ***A. aescularia*** Schiff. Wczesną wiosną na pniach drzew, parkanach i przy św. lamp. Z wyjątkiem Tatr w całej Polsce mniej lub więcej częsty.

Podany z północnego pogranicza, Brandenburgji, południ. i wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach.

823. (3807). ***A. quadripunctata*** Esp. (= *aceraria* Schiff.). Mniej liczny niż poprzedni gatunek. Pojawia się w październiku i listopadzie na pniach drzew, strząsany z gałęzi i przy św. lamp. Tuchola, Łążek i Gdańsk (Spei.); Rawicz n. rzad., ale lokalny (Ben.); Leszno częsty (Vierh.); Jeżewo częsty (Wiz.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Zawiercie (Masł. i in.); Sandomierz n. posp. (Karp.); Katowice rzad. (W. i R.); okol. Krakowa (Prüff.); Lwowa pospol. (Klem. i in.); Podhorce obok Stryja i Strzałków (Brun. i Schil.); okol. Stanisławowa n. liczny (Werch.).

Znany z Prus zachodnich, Brandenburgji, i południowego pogranicza.

Gąś. żyje od maja do lipca na klonach.

Epirranthis Hbn.

824. (3689). ***E. diversata*** Schiff. (= *pulverata* Thnbg.). B. rzad. Gdańsk, Oliwa (Spei.); Grodno 29 kwietnia (leg. Żywno, Krem.); Zawiercie 2 okazy 29 marca i 14 kwietnia na baziach

iwy (Masł.); Kraków w parku Jordana 4 kwietnia i Wolski las (Nieś.).

Wykazany z północnego i południowego pogranicza, oraz z Wołynia.

Gąś. żyje na wiosnę na krzakach osik *(Pop. tremula)*.

Aplasta Hbn.

825. (2859). ***A. ononaria*** Fuesl. B. rzad. i lokalny. Gdańsk (Spei.); okol. Poznania: Zaniemyśl i Śrem, wypłaszany z krzaków w ostatnich dniach lipca i w sierpniu (Schum.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku w maju i czerwcu (W. i R.); Wołczyniec w okol. Stanisławowa w początkach czerwca (Werch.).

Znany z Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wilżynie *(Ononis spinosa)*.

Odezia Bsd.

826. (3191). ***O. atrata*** L. Pojawia się w czerwcu i lipcu na podmokłych łąkach. Bywa n. rzad., ale nie wszędzie w Polsce zauważony. Dzierżązno i Gdańsk (Spei.); Wilno, Puszcza Rudnicka, Wiszniów (Dampf. i in.); okol. Poznania, Zaniemyśl, Owińsk, Mosina n. rzad. (Schum. i in.); Kowanówka (Karcz.); Winnogóra (Mańk.); Wołyń (Eichwald); w Małopolsce wszędzie, tak w nizinach, jak i w wysokich górach.

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje na niskich przyziemnych roślinach, jak n. p. z rodzaju baldaszkowatych *Conopodium denudatum* (Prout.).

Hemitheinae.

Pseudoterpna Hbn.

827. (2860). ***P. pruinata*** Hufn. Z wyjątkiem Wileńszczyzny, Tatr i Pienin, znany z całej Polski. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia na suchych zrębach w lasach sosnowych w okol. piaszczystych. Łowiono go i przy św. lamp; — ab. *agrestaria* Dup., jednostajnie zielony bez prąg. Brody ex l. (Klem.); Łotatniki (Schil.).

Z wyjątkiem południowo-wschodn. pogranicza, znany ze wszystkich sąsiednich krajów Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Genista*, *Sarothamnus* i *Cytisus*.

Hipparchus Leech. (*Geometra* Tr.).

828. (2866). ***H. papilionaria*** L. Pojawia się na całym obszarze Polski z wyjątkiem Tatr, od połowy czerwca do połowy sierpnia, wypłaszany z krzaków olchowych i brzozowych. Przylatuje też do św. lamp; — ab. *deleta* Burr., z brakiem jasnych plam przy brzegu skdł. przedn. Zawiercie ♀ 4 czerwca (Masł.).

Znany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje od jesieni do końca maja (po przezimowaniu) na młodych brzozach i krzakach olchowych, niekiedy i na leszczynie.

Comibaena Hbn. (*Euchloris* Hbn.).

829. (2879). ***C. pustulata*** Hufn. Nieczęsty i mało rozpowszechniony w Polsce. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do końcowych lipca. Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań z okol. rzad., strząsany z dębów (Schum. i in.); Kielce przy św. lamp (Bież.); Piotrków (Pongracz); w ziemi Sandomierskiej przy św. lampy n. pospol. (Karp.); G. Śląsk lokalny i rzad. (W. i R.); Przegorzały pod Krakowem (Nieś.); Radłowice górne pod Samborem (Now.); okol. Lwowa i Janowa ex l. przy św. lamp, na łąkach leśnych czy zrębach (Garb. i in.); Podhorce przy św. lampy elektr. (Brun.); okol. Stanisławowa rzad. (Werch.); — ab. *complementaria* Wize, nie zielony, lecz cielistego koloru. 1 okaz złowiono na wolności w Jeżewie (Wiz.).

Występuje wszędzie poza Polską, z wyjątkiem północno-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w sierpniu, a po przezimowaniu do maja na dębach.

Hemithea Dup.

830. (2919). ***H. aestivaria*** Hbn. (= *strigata* Müll.). Rozpowszechniony w całej Polsce z wyjątkiem Tatr, ale nigdzie

częsty. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia na brzegach lasów, wypłaszany z krzaków, lub przy św. lamp. Motyle siedzą zawsze na wierzchnej stronie liści.

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na różnych liściastych drzewach.

Chlorissa Steph. *(Nemoria* Hbn.).

831. (2904). ***Ch. viridata*** L. Lokalny. Pojawia się pojedynczo od połowy maja do ostatnich dni czerwca, wypłaszany z traw łąk przyleśnych, lata w dzień nad wrzosami, rzadziej zjawia się przy św. lamp. Gdańsk, Sopoty, Heubuda (Spei.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Serenczany w okol. Wilna (Dampf.); Poznań w dolinie rzeki Warty około Owińska, Śrem (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Kielce 10 maja 1 ♂ (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); w dolinie Popradu (Schil.); Lwów z okol. (Garb. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Żurawno (Schil.); Kosów (Świąt.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wrzosie *(Calluna vulg.)*, ale i na głogu *(Crataegus oxyacantha)*.

832. (2906). ***Ch. cloraria*** Hbn. (= *porrinata* Zell.). Rzadszy od poprzedniego. Pojawia się w maju i poraz wtóry w lipcu i sierpniu, na leśnych kwiecistych łąkach, w gajach i t. p. Kielce lasy okol. (Bież.); Rytwiany przy św. lampy b. rzad. (Karp.); w Małopolsce dotychczas podany tylko ze wschodu: Radłowice górne pod Samborem (Now.), Stupnica pod Drohobyczem (Now.), okol. Lwowa (Now. i in.), Podhorce obok Stryja (Brun), okol. Stanisławowa pospol. w maju i w lipcu (Werch.), Bilcze nad Seretem (Werch.), Pistyń obok Kołomyji 1 okaz ♂ 4 sierpnia (Ostr.).

Wykazany z Brandenburgji, południ. i południowo-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na leszczynie i głogu.

833. (2907). ***Ch. pulmentaria*** Guen. Wykazany tylko z Górnego Śląska z miejscowości: Lubliniec i Tarnowskie Góry; rzad. w czerwcu i w początkach lipca (W. i R.).

Znany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach baldaszkowatych, jak koprze włoskim *(Foeniculum)*, goryszu *(Peucedanum)*, przewiercieniu *(Bupleurum)*.

Euchloris Hbn.

834. (2885). ***E. smaragdaria*** F. Rzadki. Warszawa 1 okaz złowiono na zrębie, trzy inne przy św. lamp w lipcu (Słaszcz.); Wilno 25 czerwca i 6 lipca (Prüff.); okol. Sandomierza przy św. lampy, w ostatnich dniach czerwca (Karp.); Pieniny w początkach lipca przy św. lampy (Sit).; Lwów na Wysokim Zamku 26 czerwca (Werch.); Poznanka Gniła pod Trembowlą 1 okaz 2 sierpnia (Werch.); Szerszeniowce ad Tłuste nad Seretem 1 okaz wypłoszony z krzaków dzikiego bzu 28 czerwca (Roman.).

Wykazany z Kurlandji, Czech, połudn. pogranicza, bez Śląska i połudn.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w sierpniu na krwawniku i piołunach.

Thalera Hbn.

835. (2914). ***T. fimbrialis*** Scop. Lokalny, ale nierzad. Pojawia się w lipcu do połowy sierpnia na suchych miejscach, wrzosowiskach, brzozowych zagajnikach. Lata w dzień wypłoszony z traw i krzaków; przylatuje też do św. lamp. Chełmno, Grudziądz, Opalenie, Gdańsk (Spei.); Nowicze pod Wilnem (Prüff.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań z okol. (Schum.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Dyminy i Posłowice w Kieleckiem (Bież.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie (Masł. i in.); Uher w pow. chełmskim (leg. Fudakowski); Zamość (Xięż.); okol. Sandomierza (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr.); Nowy i Stary Sącz (Klem.); dolina Popradu przy św. lampy (Schil.); Rzeszów (Schait.); okol. Lwowa i Janowa w lasach sosnowych (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Lubycza Królewska (Roman.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wrzosach, krwawniku i in. przyziemnych roślinach.

Hemistola Warr. *(Euchloris* Hbn.).

836. (2867). ***H. chrysoprasaria*** Esp. (= *vernaria* Hbn.). Rzad. i b. lokalny. Pojawia się w ostatnich dniach czerwca i w lipcu przy św. lamp, lub bywa wypłaszany z traw w zaroślach. Motyl kryje się zawsze pod liśćmi, przeważnie *Clematis*, na których żyje gąś. Warszawa przy św. lamp (Słaszcz.); Rytwiany w rewirze Podklasztornym przy św. lampy b. rzad. (Karp.); Radłowice górne 1 ♀ jeszcze w pierwszych dniach września (Now.); Janów pod Lwowem w czerwcu (St. i in.); Brody 2 okazy przy św. lampy (Klem. i in.); Żółkiew przy św. l. 18 lipca (leg. Pepłowski); Wołczyniec w okol. Stanisławowa (Werch.); 1 ♀ Szerszeniowce ad Tłuste (Roman.).

Z wyjątkiem północno-wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich sąsiednich krajów Polski.

Gąś. żyje w jesieni do czerwca na powojniku pnącym *(Clematis vitalba)*. W hodowli nie należy gąś., ani poczwarek zwilżać wodą.

Iodis Hbn. *(Thalera* Hbn.).

837. (2918). ***I. lactearia*** L. Pojawia się od połowy maja do końca lipca w lasach sosnowych, gdzie wypłaszany bywa z krzaków; przylatuje też do św. lamp. W całem wojew. pomorskiem (Spei.); Karolinki pod Wilnem (Prüff.); Serenczany na półn. od Wilna (Dampf.); Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. Kraińska); Zambrów pod Łomżą (leg. Makólski); Warszawa (Słaszcz. i in.); okol. Poznania (Schum. i in.); Leszno pojedynczo (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (leg. Stępkowski); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); G. Śląsk wszędzie d. częsty (W. i R.); Bielany pod Krakowem (Żebr.); Podegrodzie (Klem.); Rzeszów (Schait.); Janów pod Lwowem (Garb. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Żurawno (Schil.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Znany we wszystkich krajach przyległych do Polski.

Gąś. żyje w sierpniu na drzewach liściastych i na borówkach.

838. (2917). ***I. putata*** L. Powszechny w całej Polsce, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.); lata w maju i czerwcu w dzień wypłaszany z krzaków.

Wymieniony ze wszystkich krajów ościennych Polski.
Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na borówkach.

Acidaliinae.

Rhodostrophia Hbn.

839. (3124). ***R. calabra*** Pet. (= *calabraria* Zell.). Tę południową rzadkość złowił Nowicki 1 lipca na słonecznym stoku Czartowskiej Skały pod Lwowem.

Z pogranicza Polski wykazany tylko z Węgier.

Gąś. żyje na *Sarothamnus* (Spul.).

840. (3122). ***R. vibicaria*** Cl. Nieliczny i dość lokalny. Pojawia się na łączkach i zrębach śródleśnych w czerwcu do połowy lipca, rzadziej przy św. lamp. Grudziądz, Opalenie, Stara Kiszewa, Gdańsk (Spei.); Warszawa strząsany z brzóz (Słaszcz. i in.); Poznań z okol. pojedynczo (Schum. i in.); Buk na zachód od Poznania (Wiz.); Leszno (Vierh.); Kamienica Polska obok Częstochowy (Prüff.); Zawiercie 1 okaz ♂ (Masł.); Kieleckie n. rzad. (Bież.); w ziemi Sandomierskiej las Kleczanowski rzad. (Karp.); Wołyń (Xięż.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Bielany pod Krakowem (Żebr.); Pieniny b. rzad. (Sit.); Rzeszów (Schait.); Łętownia w okol. Niska nad Sanem ♂ i ♀ (Ostr.); okol. Lwowa i Janowa na piaszczystych słonecznych zrębach (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Lubycza Królewska (Roman.); — ab. *roseata* Ersch., o nasadzie i brzegu skdł. różowo zabarwionych. Pieniny na zrębie «Szutrówki» (Sit.); Brzuchowice koło Lwowa (Klem. i Roman.); — ab. *rubrofasciata* Hufn. (= *fasciata* Rbl.), z szeroką przepaską w zew. polu skdł. przedn. Okol. Lwowa (Klem. i in.); — v. *strigata* Stgr., różowe pręgi zanikają, pozostają tylko cienkie, mało znaczne linje poprzeczne. Warszawa (Słaszcz.); Poznań rzad. (Schum.); Brzuchowice pod Lwowem (Roman.).

Znany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na krzakach niskich roślin, jak *Sarothamnus*, *Vaccinium*, *Calluna* i in.

Timandra Dup.

841. (3139). ***T. amata*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie pospolity od wczesnej wiosny do późnego lata, w dwu do

trzech pokoleniach. Nie wymieniony wprawdzie z Tatr, lecz spodziewać się go tam należy, gdyż występuje w Pieninach (Sit.), jak i na Podhalu (Stch.). Pojawia się na zrębach, łąkach leśnych i przy św. lamp; — ab. *effusaria* Klem., pręga ciemno-purpurowa na zewnątrz skdł. szeroko rozlana aż prawie po krańce tychże; wszystkie skdł. popielato przyprószone. 1 okaz 16 sierpnia Nowy Sącz w olszynie nad brzegiem rzeki Kamienicy (Klem.); Rytro przy św. lampy pokoj. 25 lipca (Schil.); — ab. *grisearia* Petersen, okazy duże, silnie przyprószone, z rdzawo popielatemi pręgami. Wilno 26 czerwca (Prüff.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na niskich roślinach, jak szczaw, łoboda *(Atriplex)* i in.

Acidalia Tr.

842. (3072). ***A. ternata*** Schrank. (= *fumata* Steph.). Nierzadki, miejscami nawet pospol., ale lokalny. Pojawia się od połowy maja do pierwszych dni sierpnia, wypłaszany z traw i krzaków na zrębach i na brzegach lasów porośniętych borowiną i wrzosem. Stara Kiszewa, Gdańsk, Sopoty (Spei.); Wilno z okol. (Dampf. i in.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); Uścimów na Podlasiu (Krem.); okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); okol. Kielc (Bież.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); Wołyń (Xięż.); na Górnym Śląsku wszędzie (W. i R.); Skały Panieńskie pod Krakowem i Puszcza Niepołomska (Prüff.); w Tatrach pośród lasów szpilkowych (Now.); Rymanów (Hirsch.); okol. Dynowa (Roman.); Brzuchowice i Janów pod Lwowem (St. i in.); Borek pod Żółkwią (Roman.); Libohora pod Skolem (Brun.); Buczacz (Hirsch.); Worochta (St.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, zewsząd wykazany.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wrzosach i borówkach.

843. (3051). ***A. immorata*** L. Miejscami liczny, gdzie indziej występuje pojedynczo. Pojawia się w dwu pokoleniach mniej więcej od połowy maja do połowy sierpnia i później, na zrębach i łąkach leśnych, wrzosowiskach i przy św. lamp. W woj. pomorskiem wszędzie (Spei.); Serenczany i okol. Wilna (Dampf. i in.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); w Kieleckiem posp. (Bież.); w Wielkopolsce wszędzie (Schum. i in.); okol. Sandomierza (Karp.);

Tarnowice Stare i Katowice pojedynczo (W. i R.); w całej Małopolsce z wyjątkiem Tatr, tak w nizinach, jak i w górach (Pieniny, Sit.), przeważnie częsty, a nawet pospolity. Klemensiewicz wspomina, że złowił w okol. Brodów 2 ♂♂ w połowie sierpnia i we wrześniu o skdł. z przyprószeniem barwy gliniasto szarej i o bardzo niewyraźnych smugach poprzecznych.

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wrzosie *(Calluna vulg.)*, macierzance *(Thymus)* i in. nisk. roślinach.

844. (3051 a). ***A. tessellaria*** Bdv. Dawniej uważany za odmianę poprzedniego gatunku. B. rzad. Pojawia się w czerwcu i lipcu. Dotychczas wykazany tylko z Podhorzec obok Stryja (Brun.).

Podany z Prus wschodnich.

Gąś. żyje prawdopodobnie na lucernie siewnej *(Medicago sativa)* (Prout.).

845. (3053). ***A. rubiginata*** Hufn. Przeważnie pospolity. Występuje wszędzie w Polsce, z wyjątkiem Tatr i Pienin, na suchych i słonecznych łąkach, wrzosowiskach i t. p.; przylatuje do św. lamp. Lata od połowy maja do połowy września (2 pokolenia); — ab. *ochraceata* Stgr., żółta odmiana. Wulka pod Lwowem razem z typ. (leg. Gatnar).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich.

Gąś. żyje na różnych niskich roślinach, jak *Thymus*, *Lotus*, *Polygonum aviculare* i in.

846. (3064). ***A. marginepunctata*** Goeze. Występuje lokalnie i przeważnie pojedynczo od maja do ostatnich dni sierpnia w lasach liściastych, na przynęcie jabłkowej i przy św. lamp. Toruń, Grudziądz, Góra, Orunia, Sopoty i Gdańsk rzad. (Spei.); w okol. Warszawy mało rozsiedlony (Słaszcz.); Podlasie pojedynczo (Krem.); Poznań z okol. rzad. (Schum. i in.); Rawicz n. częsty (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Kieleckie (Bież.); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza n. pospol. (Karp.); Tarnowskie Góry na G. Śląsku pojedynczo (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr.); Radłowice górne pod Samborem (Now.); okol. Lwowa rzad. (Now. i in.); Brody 1 okaz (Klem.); Poznanka Gniła pod Trembowlą, Stanisławów i Bilcze nad Seretem (Werch.); Zaleszczyki na ściankach Dniestru (Świąt.).

Znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje od jesieni do maja na gwiazdnicy pospolitej (*Stellaria media*) i in. przyziemnych roślinach.

847. (3069). ***A. incanata*** L. Opalenie na Pomorzu b. rzad. (Spei.); Mosina obok Poznania d. rzad. na leśnych łąkach (Schum.); Kieleckie kilka okazów w ostatnich dniach lipca (Słaszcz. i in.); Częstochowa w lipcu (Prüff.); okol. Krakowa w maju, sierpniu i wrześniu (Hed. i in.); Tatry w sierpniu (Now.); Podegrodzie 16 maja, Klęczany 7 lipca, Załubincze 17 sierpnia, a Rożnów 6 września (Klem.). Widoczne dwa pokolenia. Pieniny w czerwcu rzad. (Sit.); Nozdrzec pod Dynowem 14 czerwca okaz już zlatany (koniec pierwszego pokolenia Roman.); Radłowice górne obok Sambora (Now.); Lwów z okol. (Werch. i in.); Janów pod Lwowem (St. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy 3 okazy 4 lipca i 16 sierpnia (Brun.); Potylicz obok Rawy Ruskiej (Świąt.); okol. Stanisławowa koniec czerwca i lipiec wieczorem koło zabudowań gospodarskich (Werch.); Zaleszczyki na ściankach Dniestru (Świąt.).

Wykazany z Czech, południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu na wiosnę i po raz drugi w lecie (2 pokolenia) na *Thymus*, *Lychnis* i *Dianthus* (Spul.).

848. (3074). ***A. flosiactata*** Haw. (= *remutaria* Hbn.). Pojawia się w maju do pierwszych dni lipca w lasach liściastych, na zrębach, jakoteż przy św. lamp. Łążek, Stara Kiszewa, Opalenie i Gdańsk n. rzad. (Spei.); okol. Wilna (Dampf. i Prüff.); okol. Poznania liczny (Schum. i in.); Rawicz d. częsty (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); okol. Warszawy n. rzad. (Słaszcz. i in.); Podlasie (Krem.); Ojców (Bież.); okol. Rytwian n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie częsty (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Stary Sącz (Firg.); Pieniny rzad. (Sit.); okol. Dynowa (Roman.); okol. Sambora pospol. (Now.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); okol. Stryja d. rzad. (Brun. i in.); Lubycza Królewska (Roman.); Wołczyniec pod Stanisławowem częsty (Werch.); — ab. *exstirpata* Fuchs, pozbawiony poprzecznych linij. Zawiercie (Masł.); okol. Lwowa 2 ♂♂ w maju (Klem.).

Znany wszędzie poza granicami Polski, z wyjątkiem wschod. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach.

849. (3077). ***A. nemoraria*** Hbn. Pojedynczo i b. lokalny. Pojawia się od maja do pierwszych dni sierpnia w liściastych

lasach na zrębach, wypłaszany z krzaków, oraz przylatuje do św. lamp. Okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); Uścimów na Podlasiu n. rzad. (Krem.); Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. K. Karpowicz); Poznań i Zaniemyśl w niewielu okazach (Schum. i in.); okol. Rytwian n. pospol. (Karp.); wzgórza w okol. Sambora (Now.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); okol. Stryja d. częsty (Brun.).

Wykazany z pogranicza północnego, południ. bez Bukowiny i Śląska i z Brandenburgji.

Gąś. została wprawdzie opisana przez Prout'a, ale nie wymieniono rośliny, na której gąś. żyje.

850. (3078). ***A. subpunctaria*** H-Schäff. (= *punctata* Scop.). B. rzad. Radzewice w okol. Poznania w lipcu i początkach sierpnia w lesie (Schum.); Jeżewo (Wiz.); okol. Lwowa i Janowa w czerwcu (Now. i in.); Podhorce obok Stryja 1 okaz 5 lipca (Brun.).

Znany tylko z południ. pogranicza bez Śląska.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach; w zimie karmić ją można sałatą (Spul.).

851. (3079). ***A. caricaria*** Reutti. B. rzad. Wymieniony dotychczas tylko z Wielkopolski. W dolinie rzeki Warty na łąkach, Radzewice i Puszczykowo w niewielu okazach (Schum.). Pojaw przypada według Prout'a na maj, czerwiec i sierpień.

Wykazany z Moraw i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni na niskich roślinach, jak: chabrze *(Centaurea iacea)*, bylicy *(Artemisia)* i in., częściowo dając poczwarki przed zimą, większość zaś gąś. zimuje i dopiero na wiosnę przepoczwarcza się (Hofmann).

852. (3081). ***A. immutata*** L. Pojawia się w północnej części Polski w jednem pokoleniu, w lipcu i sierpniu, w południowej zaś połaci też na wiosnę, na zrębach i łąkach leśnych. Łowiono go przy św. lamp, jakoteż na parkanach. Nie wymieniono go dotychczas z Chełmszczyzny i z Wołynia. Występuje zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach.

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do wiosny na niskich roślinach, szczególnie na babce *(Plantago)* i krwawniku *(Achillea)*.

853. (3082). ***A. corrivallaria*** Kretschmar. B. rzad. W lipcu na podmokłych łąkach. Heubuda i Gdańsk (Spei.). Spu-

ler wymienia jako kraj występowania tego gat. także «Polen». Mimo skrzętnych poszukiwań w całej nam przystępnej literaturze, nie znaleźliśmy nigdzie żadnej wzmianki o występowaniu tego gatunku w Polsce.

Wykazany z Brandenburgji i południ. pogranicza, bez Śląska i Bukowiny.

Gąś. żyje na roślinach mokrych łąk (Spul.).

854. (3083). ***A. virgulata*** Schiff. (= *strigaria* Hbn.). Lokalny i niepospolity. Warszawa od ostatniej dekady czerwca do końca sierpnia na zrębach o bujnej trawie i przy św. lamp (Słaszcz.); Poznań i Zaniemyśl (wyspa Edwarda) rzad. w czerwcu i w jesieni (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); okol. Kielc (leg. Stępkowski); Zawiercie na słonecznych ugorach i przyleśnych błoniach (Isa.); okol. Sandomierza przy św. lamp w czerwcu n. pospol. (Karp.); Pieniny ostatnie dnie lipca (Now.); okol. Lwowa i Janowa w lipcu (Now. i in.); Brody na suchych łąkach przyleśnych koniec sierpnia (Klem.); Lackie obok Krasnego (Świąt.); Łotatniki obok Stryja na leśnych łąkach w połowie lipca (Brun.); Bilcze nad Seretem od ostatnich dni lipca do połowy sierpnia (Werch.); — ab. *mus* Kaucki, — «*Supra subtusque multo obscurior, murina (vel grisea), supra unicolor, subtus typice signata*». Okaz melanotyczny, ciemno-popielaty. Janów pod Lwowem 29 sierpnia (Kauc.).

Podany z północnego, wschodn. i południ. pogranicza bez Śląska i z Brandenburgji.

Gąś. żyje na niskich roślinach (Spul.).

855. (3085). ***A. umbelaria*** Hbn. B. rzad. i lokalny. Pojawia się od ostatnich dni maja do końca lipca. Gdańsk (Spei.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Rytwiany (Karp.); Kraków (Żebr.); Gołąbkowice pod Nowym Sączem (Klem.); w dolinie Małej Roztoki pod Rytrem (Schil.); okol. Lwowa i Janowa pojedynczo (Klem. i in.); Wołczyniec pod Stanisławowem 1 okaz (Werch.).

Wykazany z południ. pogranicza i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na przyziemnych roślinach, jak trojeściu *(Asclepias vincetoxicum)* (Schmid.).

856. (3085). ***A. nigropunctata*** Hufn. (= *strigilaria* Hbn.). Pojawia się w czerwcu i lipcu, niekiedy jeszcze i w sierpniu na zrębach i w rzadkich lasach, wypłaszany z krzaków,

szczególnie paproci; zjawia się też przy św. lamp. Dąbrówka, Grudziądz, Gdańsk (Spei.); okol. Poznania, Mosina, Radzewice, Zaniemyśl, Wąsowo n. częsty (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); okol. Warszawy (Słaszcz. i in.); Białowieża (Gieysz.); Podlasie (Krem.); Zawiercie pojedynczo (Masł.); pod Pilicą b. liczny (Isa); okol. Rytwian n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, ale nieczęsty (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); St. Sącz (Firg.); dolina Popradu pojedynczo i rzad. (Schil.); Podhale (Stch.); okol. Dynowa n. rzad. (Roman.); okol. Drohobycza i Sambora (Now.); okol. Lwowa wszędzie pospol. (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); okol. Stryja wszędzie częsty (Brun. i in.); Żurawno (Schil.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *catenaria* Brd., ciemne przyprószenie, jakoteż wszystkie nakreślenia skdł. bardzo intensywne. 1 okaz tej odmiany złowił 11 czerwca w Pistyniu obok Kołomyji (Ostrowski).

Z wyjątkiem Podola rosyjskiego, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, jak: *Veronica*, *Vicia*, *Plantago* i in.

857. (3090). ***A. emutaria*** Hbn. Gatunek ten wymienia jedynie Bieżanko z Kielc i Suchedniowa.

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. ma żyć na *Statice limonium* i in. niskich roślinach (Prout.).

858. (3093). ***A. imitaria*** Hbn. Wykazany tylko z Podola; od ostatnich dni lipca do połowy sierpnia (Werch.).

Z najbliższego sąsiedztwa Polski znany tylko z południ. pogranicza i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie i od jesieni do marca na *Rubus*, *Erica*, *Galium* i in. (Spul.).

859. (3095). ***A. ornata*** Scop. Z wyjątkiem Tatr w całej Polsce od maja przez całe lato w dwu pokoleniach, na zrębach, w lasach, na łąkach, szczególnie na podmokłych i przyleśnych. Przylatuje też do św. lamp. Co do częstości pojawu b. nieregularny, miejscami pojawia się pojedynczo, gdzie indziej jest pospolity; w Karpatach rzadszy.

Wymieniony z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, a poraz drugi od jesieni do kwietnia na *Thymus*, *Achillea* i in. niskich roślinach.

860. (3097 a). ***A. decorata*** Schiff. B. lokalny. Występuje na bardziej suchych i słonecznych miejscach pojedynczo. Jeden okaz złowiono ongiś w Toruniu, inny w Gdańsku (Spei.); Nowicze pod Wilnem w sierpniu (Prüff.); okol. Poznania, Mosina, w dol. rzeki Cybiny na wyspie Edwarda i przy św. lamp (Schum. i in.); Rawicz n. częsty (Ben.); Winnogóra (Mańk.); okol. Warszawy w lipcu i sierpniu rzad. (Słaszcz).; Kieleckie pospol. w sierpniu (Bież.); okol. Rytwian w ziemi Sandomierskiej w lipcu rzad. (Karp.). Z Małopolski wykazano tylko z okol. Rawy Ruskiej (Potylicz) kilka okazów (Świąt.) i Lubyczy Królewskiej 2 okazy w lipcu (Roman.); — forma *violata* Thnbg., okazy w polu zewnętrznem skdł. przedn. intensywniej niebiesko znaczone. Okol. Warszawy wraz z typ. przy św. lamp (Słaszcz.).

Wykazany z północnego i wschodn. pogranicza, Brandenburgji i Węgier.

Gąś. żyje na *Thymus* po przezimowaniu do kwietnia i po raz drugi w lecie.

Ptychopoda Curt. (*Acidalia* Tr.).

861. (2929). ***Pt. aureolaria*** Schiff. (= *trilineata* Scop.). B. lokalny i niepospol. Lata w czerwcu i lipcu. Na Krzemionkach w okol. Krakowa (Prüff.); Pieniny (Now. i Sit.); w dolinie Popradu polany w Przysietnicy i Wielkiej Roztoce n. rzad. (Schil.); Janów obok Lwowa na słonecznych łąkach śródleśnych (Now.); Łysa Góra w Lackiem pod Złoczowem (Świąt.); Nagrabie ad Podwysokie na słonecznych suchych łąkach na zboczach pojedynczo (Roman. i in.); okol. Stanisławowa n. liczny (Werch.); Zaleszczyki (Świąt.); — ab. *nigrocostata* Hirschke, brzeg ramienny skdł. przedn. i strzała od nasady skdł. tyln. czarno-brunatne, odwrót skdł. ściemniony, jakby okopcony. Nagrabie 1 okaz razem z typ. 20 czerwca (Roman.).

Podany z Brandenburgji, południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w dwu pokoleniach, t. j. w czerwcu i od jesieni do wczesnej wiosny na niskich lub przyziemnych roślinach i to chętniej na liściach przywiędłych.

862. (2934). ***Pt. ochrata*** Scop. Rzadki i b. lokalny. W okol. Poznania, Śrem, Radzewice, w dolinie rzeki Warty i na

wyspie Edwarda w niewielu okazach, jakoteż i przy św. lamp w czerwcu (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie w lipcu (Masł.); w lasku dębowym w Stupnicy obok Drohobycza na kwiecistej łące 1 okaz 1 sierpnia (Now.); okol. Lwowa na piaszczystych miejscach górnego Łyczakowa, Hołoska i Rzęsny pojedynczo w czerwcu do połowy sierpnia (Garb. i in.); Pasieczna i Zagwóźdź pod Stanisławowem w czerwcu i w pierwszych dniach lipca pojedynczo (Werch.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w maju na *Alsine* (Spul.).

863. (2938). ***Pl. rufaria*** Hbn. B. rzad. i tylko z kilku stanowisk Polski wykazany. Grudziądz (leg. Riesen, Spei.); Radłowice górne pod Samborem 1 okaz w czerwcu strzęsiony z dębu (Now.); Brzuchowice, Hołosko i Janów pod Lwowem w czerwcu (St.); Kasowa Góra pod Bursztynem w lipcu (Świąt.); Lackie w okol. Złoczowa w lipcu (Świąt.); Nagrabie ad Podwysokie 1 okaz 17 lipca (Roman.); Zaleszczyki w lipcu (Świąt.).

Wykazany z Czech, południ. pogranicza bez Śląska i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju na *Stellaria* i in. nisk. roślinach (Spul.).

864. (2951). ***Pt. moniliata*** Schiff. Również b. lokalny i rzad. Kielce w czerwcu na starym cmentarzu (Bież.); Ojców 24 lipca (Słaszcz.); Radłowice górne pod Samborem 1 ♀ 11 lipca w lesie dębowym (Now.); okol. Lwowa, Hołosko, Czartowska Skała w pierwszej połowie sierpnia (St. i in.); Bilcze nad Seretem 12 sierpnia (Werch.); Sinków pod Zaleszczykami w połowie sierpnia n. rzad. (Świąt.).

Znany z Brandenburgji, Czech i południ. pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na *Leontodon, Myosotis, Vicia* i in. (Spul.).

865. (2933). ***Pt. serpentata*** Hufn. (= *similata* Thnbg.). Na całym obszarze Polski od nizin, aż po wysokie góry Tatr i Karpat rozpowszechniony i n. rzadki, a miejscami nawet pospolity w lipcu i sierpniu. Lata też w dzień na leśnych łączkach, wśród zarośli i w trawach, ale w miejscach suchych i przylatuje do św. lamp.

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje jak i in. jej pokrewne, od jesieni do maja na niskich roślinach.

866. (2952). ***Pt. muricata*** Hufn. Występuje również w całej Polsce, ale mniej rozpowszechniony, bardziej pojedynczo. Lata w lipcu, zarówno na suchych, jak i mokrych łąkach leśnych, na zrębach porośniętych bujną trawą, na brzegach lasów wrzosowiskach i t. p. Ukrywa się chętnie pod liśćmi, szczególnie jerzyn, skąd go łatwo wypłoszyć; przylatuje też do św. lamp.

Z wyjątkiem północn.-wschodn. kresów, wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach.

867. (2953). ***Pt. dimidiata*** Hufn. Wszędzie w kraju dość lokalny. Pojawia się pojedynczo od ostatniej dekady czerwca do połowy sierpnia, jednak bywa nierzad. Występuje zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.). Znajdowano go na pniach dębów, topól, wierzb i in. drzew, na płotach, parkanach, jakoteż łowiono przy św. lamp. Lubi cieniste miejsca w starych sadach i t. p. Schille łowił go w dzień na kwiatach ostów w dolinie Popradu.

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, n. p. chętnie na przywiędłych liściach przetacznika (*Veronica*) (W. i R.).

868. (2983). ***Pt. seriata*** Schrk. (= *virgularia* Hbn.). Nie wykazany z Krakowa, zresztą rozmieszczony na całym obszarze Polski. Pojawia się w pobliżu mieszkań ludzkich, ale i na łąkach leśnych. Łowiono go też na przynęcie jabłkowej, jakoteż przy św. lamp. Lata na wiosnę i od sierpnia do października. W Lesienicach pod Lwowem łowił Garbowski okazy przejściowe do — v. *cateneraria* Bsd., są to okazy blade, o niewyraźnych nakreśleniach, aż do zupełnego zaniku tychże.

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd z sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje chętnie na zwiędłych liściach niskich roślin.

869. (2990). ***Pt. pallidata*** Schiff. Lokalny. Pojawia się od połowy maja przez cały czerwiec, na leśnych łąkach, zrębach i przy św. lamp. Orunia, Gdańsk n. rzad. (Spei.); Werki pod Wilnem (Prüff.); Poznań, Radzewice, Wąsowo, Mosina, wyspa Edwarda pojedynczo (Schum. i in.); okol. Warszawy n. rzad. (Słaszcz. i in.); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♂ (Krem.); Pilica w okol. Zawiercia (Masł.); okol. Sandomierza rzad. (Karp.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Pieniny rzad. (Sit.); okol. Sambora mnogi (Now.);

okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); okol. Rawy Ruskiej (Świąt.); Lubycza Królewska pojedynczo (Roman.); okol. Stryja i Hrebenów pojedynczo (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do kwietnia na przetaczniku (*Veronica*) i in. niskich roślinach.

870. (2995). ***Pt. subsericeata*** Haw. Jedynie z Wielkopolski wykazany. Okol. Poznania, wyspa Edwarda obok Zaniemyśla od maja do sierpnia pojedynczo i przy św. lamp (Schum.).

Podany tylko z południowego pogranicza.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak babce (*Plantago*), gwiazdnicy (*Stellaria media*) i in. W hodowli domowej zjada chętnie zwiędłe liście sałaty (Spul.).

871. (2997). ***Pt. sylvestraria*** Hbn. (= *straminata* Tr.). Lokalny. Pojawia się w okol. piaszczystych na suchych łąkach i zrębach wśród borów sosnowych. Przylatuje też do św. lamp. N. częsty w lipcu i sierpniu. Gdańsk b. rzad. (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); okol. Poznania i Mosina w niewielu okazach (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Słowik w Kieleckiem pojedyncza (Słaszcz. i in.); Blachownia pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Pniowiec, Tarnowskie Góry i Katowice rzadki (W. i R.); Szczakowa (Klem.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Brody 3 okazy na cmentarzu (Klem.); Lubycza Królewska 2 okazy (Roman.); — v. *circellata* Guen., oliwkowy z bardziej wyraźnemi nakreśleniami. Wzgórza obok Janowa w lecie (Garb.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na macierzance (*Thymus*) i in. roślinach.

872. (3010). ***Pt. obsoletaria*** Rmb. Tego południ. europejskiego *Miernikowca* złowił Nowicki w 1 okazie 30 czerwca w lasku dębowym w Radłowicach górnych pod Samborem.

Znany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na nisk. roślinach (Spul.).

873. (3020). ***Pt. herbariata*** F. Dość lokalny. Występuje bardziej w południ. części kraju; prawdopodobnie rozmieszczony jest w całej Małopolsce, tylko dotychczas był mało zauważany. Pojawia się w pobliżu domów mieszkalnych, na murach, ścianach

domów, parkanach i w samych mieszkaniach w czerwcu i lipcu. Rawicz n. rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz); Warszawa 1 ♂ (Masł.); Kielce (Bież.); Częstochowa 1 okaz (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Górny Śląsk wszędzie n. rzad. (W. i R.); Kraków (Klem.); Pieniny b. pospol. (Sit.); Nowy Sącz (Klem.); okol. Lwowa (Klem. i in.); — v. *aestiva* Fuchs, okazy mniejsze słabiej nakreślone, drugiego pokolenia. G. Śląsk 7 października (W. i R.); Stryj 2 października (Schil.); Lwów 6 lipca (Roman.).

Wykazany z Kurlandji, Prus wschodn., Brandenburgji, Czech i południ. pogranicza.

Gąś. żywi się odpadkami roślinnemi i suchemi liśćmi, także sianem i słomą w siennikach. Gartner (Fauna von Brün p. 27), znalazł całe gniazdo gąś. w starym zielniku.

874. (3025). ***Pt. biselata*** Hufn. (= *bisetata* Rott.). Z wyjątkiem Tatr i Wołynia w całej Polsce d. pospol. od ostatnich dni czerwca do mniej więcej połowy sierpnia. W lasach bywa strząsany z gałęzi drzew i krzaków lub wypłaszany z traw; znajdowano go też na parkanach i łowiono przy św. lamp; — ab. *fimbriolata* Stph. (= *schaefferaria* F. Fuchs), okazy silnie przyciemnione. Rytro w dolinie Popradu i Janów pod Lwowem (Klem.); — ab. *extincta* Stgr., okazy pozbawione ciemnych wstęg. Warszawa wraz z typ. (Słaszcz.); Białowieża (trans. ad.) (Prüff.); Karolówka pod Dynowem 1 okaz przejściowy (Roman.).

Podany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach.

875. (3034). ***Pt. rusticata*** Schiff. B. rzad. Leszno (Vierh.); Zawiercie koniec czerwca i lipiec (Isa.); Radłowice górne pod Samborem 1 okaz 16 czerwca w dęb. lesie (Now.); Janów pod Lwowem w lipcu (St.); — v. *vulpinaria* H.-Schäff., okazy z czerwonym nalotem i dwiema ostrogami na tyln. odnóżach. Ex l. (Garb.).

Wykazany z zachodniego i południ. pogranicza, bez Bukowiny, nadto z Wołynia i Podola rosyjskiego.

Gąś. żywi się prawdopodobnie mchem i zwiędłemi, opadłemi liśćmi (Spul.).

876. (3038). ***Pt. dilutaria*** Hbn.[1]) Lokalny. Pojawia się

[1]) Gatunek ten i dwa następne, bardzo do siebie podobne, można ła-

w lipcu i sierpniu. Grudziądz, Wrzeszcz i Opalenie b. rzad. (Spei.); okol. Poznania, Owińsk, Mosina i Wąsowo kilka okazów (Schum. i in.); Kielce (leg. Stępkowski); Częstochowa (Prüff.); okol. Zawiercia n. rzad. (Masł.); okol. Krakowa n. pospol. (Żebr. i in.); Ryczanów w dolinie Popradu na leśnych łąkach rzad. (Schil.); Pieniny (Now.); okol. Lwowa i Janowa miejscami posp. (Now. i in.).

Wymieniony z Prus, Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na mchach i zwiędł. liściach.

877. (3039). ***Pt. fuscovenosa*** Göze (= *interjectaria* Bsd.). Również b. rzad. i lokalny. Pojawia się w lipcu. Gdańsk, Sopoty (Spei.); Rawicz (Ben.); Radłowice górne pod Samborem 2 okazy (Now.); Lubycza Królewska 1 okaz ♀ na wrzosowisku (Roman.).

Znany z Prus zachodnich, Pomorza i Węgier.

Gąś. żyje na mchach porastających korę starych krzaków i płoty.

878. (3040). ***Pt. humiliata*** Hufn. Bardziej rozsiedlony niż dwa poprzednie gatunki. Lata od połowy czerwca do ostatnich dni lipca na zrębach o bujnej trawie, skarpach kolejowych, na słonecznych kwiecistych łąkach i przylatuje do św. lamp. Gdańsk, Sopoty rzad. (Spei.); okol. Poznania, wyspa Edwarda d. rzad. (Schum. i in.); Rawicz rzad. (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (leg. Stępkowski); Zawiercie 1 okaz (Masł.); Tursk pod Sandomierzem b. rzad. (Karp.); okol. Krakowa (Żebr.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Lubycza Królewska pojedynczo (Roman.); Nagrabie ad Podwysokie pojedynczo (Roman.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. kresów, znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Ononis arvense* i in. niskich roślinach.

879. (3041). ***Pt. nitidata*** H.-Schäff. Ten południ. gat. *Miernikowca* złowiony został przez Werchratskiego w Pasiecznej i Zagwoździu w okol. Stanisławowa w czerwcu. Okazy te znajdują się w zbiorach Muzeum Ruskiego we Lwowie.

---

two wyróżnić po brzegu ramiennym skdł. przedn. U *Pt. dilutaria* Hbn. brzeg ten nie jest ciemniejszym od tła skdł., *Pt. fuscovenosa* Göze ma ten brzeg tylko przy nasadzie brunatnawy, a *Pt. humiliata* Hufn. ma cały brzeg od nasady do wierzchołka skdł. czerwono-brunatno zabarwiony.

Znany z Moraw i Bukowiny.

Gąś. zimują. W hodowli domowej zjadają chętnie sałatę.

880. (3043). ***Pt. degeneraria*** Hbn. Jedyne miejsce w Polsce, gdzie Karpowicz St. odkrył tę południową rzadkość 2 lipca, to zagajniki bukowych lasów klimontowskich w ziemi Sandomierskiej. (Okaz ten widziałem Roman.).

Wykazany z Brandenburgji, połudn. pogranicza i Podola rosyjskiego.

Gąś. prowadzi żywot prawdopodobnie podobny, jak gąś. pokrewnych gat.

881. (3046). ***Pt. inornata*** Haw. Lokalny i przeważnie rzadki. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia na podmokłych zrębach, strząsany bywa z gałęzi drzew i łapany przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Białowieża (Gieysz.); okol. Poznania n. rzad. (Schum. i in.); Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Staszowa rewir Podklasztorny n. pospol. (Karp.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); Gołąbkowice obok Nowego Sącza b. rzad. (Klem.); okol. Sambora (Now.); okol. Lwowa i Janowa (St. i in.); Pistyń obok Kosowa (Świąt.).

Z wyjątkiem połudn.-wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd z poza Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na nisk. roślinach.

882. (3047). ***Pt. deversaria*** H.-Schäff. B. rzad. Z niewielu miejsc Polski wymieniony. Pojawia się równocześnie z poprzednim gat. Gdańsk (Spei.); Rawicz 1 okaz w lesie (Ben.); okol. Zawiercia 2 okazy (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Hołosko i Janów pod Lwowem (St.); Brody na przyleśnych łąkach (Klem.); Podhorce obok Stryja n. częsty (Brun.).

Z wyjątkiem wschodn. kresów, znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje do maja na szczawiu i tojeści (*Lysimachia*).

883. (3048). ***Pt. aversata*** L. N. rzad., a gdzieniegdzie nawet pospol. Występuje na całym obszarze Polski, aż po wysokie góry, z wyjątkiem Tatr, od połowy czerwca do końca sierpnia, w lasach liściastych siedzący na liściach, rzadziej na pniach drzew. Przylatuje też do św. lamp i do przynęty; — ab. *remutata* L. (= *spoliata* Stgr.), z brakiem ciemnej środkowej wstęgi. Forma przeważnie częstsza od typ.; — ab. *effuscata* Galv., ma

środkową ciemną wstęgę rozszerzoną aż po zewn. brzegi obu par skdł. Lwów ex ovo (Klem.); Zawadów pod Lwowem w lesie bukowym 20 czerwca 1 okaz (Roman.); Podhorce przy św. lampy elektrycznej 4 sierpnia (Brun.); — ab. *aurata* Fuchs, o tle skdł. lekko ceglasto zabarwionem. Zawiercie ex l. (Masł.); Lwów ex l. 2 okazy (Roman.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na suchych lub zwiędłych, liściach niskich roślin.

884. (3050). ***Pt. emarginata*** L. Z wyjątkiem Tatr, Pienin i Wołynia wszędzie w Polsce rozpowszechniony na zrębach, brzegach lasów, leśnych łąkach (chętniej podmokłych), wypłaszany z krzaków i t. p. Pojawia się od czerwca do końca sierpnia.

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje do maja na niskich roślinach.

Cosymbia Hbn. *(Ephyra* Dup.).

885. (3108). ***C. pendularia*** Cl. Z wyjątkiem Tatr, Pienin i północno-wschodn. województw, wszędzie, ale n. częsty, w dwu pokol., od połowy maja do końca sierpnia, w dzień ukryty pod liśćmi drzew. Strząsany i wypłaszany bywa z młodych brzóz jakoteż łowiony przy św. lamp; — ab. (et v.) *griseolata* Stgr., okazy ciemniej przyprószone z równoczesnym zanikiem nakreśleń. Krotoszyn w Wielkopolsce rzad. (Schum.); — *decoraria* Newn. (= ab. *janthinaria* Rbl., okazy ciemniejsze z liljowym odcieniem. 1 okaz zniszczony Rzęsna Polska w połowie czerwca (St.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. kresów, wykazany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na liściastych drzewach, jak: brzoza, olcha i dąb. Poczwarka z drugiego pokolenia zimuje.

886. (3109). ***C. orbicularia*** Hbn. Rzadki. Pojawia się również w dwu pokol., od maja do ostatnich dni sierpnia. Orunia i Gdańsk (Spei.); Warszawa przy św. lamp (Słaszcz.); Konstancin pod Warszawą (leg. Makólski); Andrzejów pod Łodzią (Krecz.); w dolinie rzeki Cybiny pod Poznaniem w dzień płoszony i na przynęcie jabłkowej (Schum.); Zawiercie 1 okaz ♂ (Masł.); Rytwiany przy św. lamp (Karp.); Lwów z okol. ex l. i przy św. lamp

(Now. i in.); Podhorce obok Stryja 1 okaz przy św. lampy (Brun.); Pawełcze i Stanisławów (Werch.).

Wykazany z północnego pogranicza, Brandenburgji, Węgier, Polesia i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na wierzbach i olchach. Poczwarka zimuje.

887. (3110). ***C. albiocellaria*** Hbn. B. rzadki. Dotychczas wykazany z dwu miejscowości Małopolski, mianowicie 1 okaz strzęsiono z gałęzi 1 czerwca w lesie «Zapust» we wsi Stupnica pod Drohobyczem (Now.), i 1 ♂ w połowie lipca we Lwowie (Kauc.). Garbowski wymienia wprawdzie słoneczne brzegi lasów dębowych, jako miejsce występowania tego gatunku w Małopolsce, lecz bez podania stanowiska i dat.

Znany z Węgier i południ.-wschodniego pogranicza.

Gąś. żyje w dwu pokoleniach na klonach (Spul.).

888. (3111). ***C. annulata*** Schulze. B. rzad. 2 okazy w dolinie rzeki Cybiny pod Poznaniem w maju (Schum.); Kielce aleja ku Karczówce w maju (Bież.); Rzeszów (Schait. i Klem.); Radłowice Górne pod Samborem 16 czerwca strzęsiony z gałęzi dębu (Now.); okol. Lwowa (Werch. i in.); Wołczyniec w okol. Stanisławowa w maju i od połowy lipca do połowy sierpnia (Werch.); Pyszkowce koło Buczacza w ostatnich dniach lipca (Hirsch.); Okniany koło Tłumacza 19 lipca 1 ok. i Kopaczyńce pod Horodenką 26 maja 1 okaz ♂ (Roman.); Bilcze nad Seretem i Zaleszczyki (Werch.).

Prócz północ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie w najbliższem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i w jesieni na brzozach i klonach, ale tylko na *Acer campestre*.

889. (3113). ***C. porata*** L. B. rzad. Pojawia się w dwu pokol. od ostatnich dni sierpnia, a nawet i później. Oliwa, Sopoty (Spei.); Zaniemyśl i Poznań w lasach dębowych strząsany z gałęzi drzew (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa z okol. przy św. lamp (Słaszcz. i in.); Ostrowy pod Częstochową (Prüff.); Cerefisko pod Zawierciem (Isa.); las kleczanowski w okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej 15 września (Karp.); Katowice (W. i R.); Wola Justowska pod Krakowem (Żebr.); Nowy Sącz (Klem.); Radłowice górne pod Samborem (Now.); okol. Lwowa przy św. lampy (Klem. i in.); Brody (Klem.);

Żurawno (Schil.); okol. Stanisławowa i Bilcze nad Seretem (Werch.); Kopaczyńce pod Horodenką (Roman.); — ab. *visperaria* Fuchs, okazy drugiego pokolenia, mniejsze, jaśniejsze i mniej pstre, natomiast w polu zewn. mające plamy podobnie jak *C. punctaria* — ab. *naevata* Bastlbg. 1 okaz ♂ przy św. lampy elektrycznej 10 września 1907 r. (Roman.).

Wykazany z Prus wschodn., Brandenburgji, Czech, południ. i wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na dębach i brzozach.

890. (3114). ***C. quercimontaria*** Bastelb. Również rzad. i b. lokalny. Sopoty w sierpniu 2 okazy (leg. Riesen, Spei.); 1 okaz ex l. z Lackiej Woli pod Przemyślem (Roman.); okol. Lwowa ex l. (Świąt. i in.).

Znany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w jesieni na dębach. Jest barwy brunatnej z białemi trójkątami po bokach, czem zasadniczo różni się od pokrewnych.

891. (3115). ***C. punctaria*** L. Nierzad., najpospol. z tego rodzaju, występuje z wyjątkiem Tatr i Pienin na całym obszarze Polski w lasach mięszanych na zrębach, gdzie bywa płoszony z krzaków i gałęzi drzew. Pojawia się w dwu pokoleniach od maja do sierpnia i przylatuje do św. lamp. Z pośród wielu odmian w Polsce zauważono następujące: — ab. *naevata* Bastlbg., okazy przeważnie drugiego pokol. z dużemi plamami w polu zewnętrznem skdł. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *foliata* Fuchs, u której plamy powyższe zlewają się we wstęgę. 1 okaz w Zawierciu (Masł.); — ab. *infuscata* Reut., o ciemnych naprószeniach z obu stron skdł. intensywniejszych; — ab. *demptaria* Fuchs, pozbawiona poprzecz. prąg. Obie odmiany zdarzają się tu i ówdzie wśród typ., szczególnie ex l.

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na dębach i brzozach.

892. (3118). ***C. suppunctaria*** Z. Pierwotnie uważany za odmianę poprzedniego gat., jednak po zbadaniu narządów płciowych przez Bastelbergera, wyróżniony jako odrębny gat. Jeden okaz 7 sierpnia w Nowym Sączu (Klem.); okol. Lwowa 1 okaz (Garb.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Wymieniony tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje prawdopodobnie na dębach (Spul.).

893. (3117). ***C. linearia*** Hbn. Pojawia się również w dwu pokoleniach, ale pojedynczo, w lasach bukowych. W woj. pomorskiem n. liczny (Spei.); w Wielkopolsce pojedynczo (Schum. i in.); Ogrodzieniec koło Zawiercia (Masł.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku (W. i R.); w Małopolsce wszędzie z wyjątkiem Tatr i Pienin; — gen. aest. *strabonaria* Z., okazy pokol. letniego, mniejsze o czerwonawem zabarwieniu skdł. G. Śląsk (W. i R.); Zawiercie 2 okazy (Masł.); okol. Dynowa na Podkarpaciu 1 okaz ♂ 8 sierpnia (Roman.); Pistyń obok Kosowa 1 ♀ 22 sierpnia (Ostr.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na dębach, bukach, wierzbach i borówkach *(Vaccinium)*.

Larentiinae.

Lythria Hbn.

894. (—). ***L. purpuraria*** L. Od następnego gat. różni się przedewszystkiem b. wąskiemi (mniej niż 1 mm.), różowemi przepaskami poprzecznemi. Okazy przeważnie większe. Dotychczas wymieniono ten gatunek z niewielu stanowisk w Polsce, a to prawdopodobnie wskutek mylnego identyfikowania go z gat. następnym. Bieniakonie i Gładkiszki pod Wilnem w lipcu i sierpniu (Prüff.); okol. Warszawy kilka okazów (Słaszcz. i in.); Uścimów i Zbuczyn na Podlasiu w lipcu i sierpniu (Krem.); Zawiercie n. liczny (Masł.); Kraków 15 sierpnia przy św. lampy (Nieś.); Zaleszczyki na ściankach Dniestru częsty w połowie sierpnia (Świąt.); — ab. *coniunctiva* Prout., obie przepaski poprzeczne skdł. przedn. dotykają się końcami ponad brzegiem pachowym. Troki pod Wilnem 28 lipca (Prüff.); Zawiercie 2 okazy (Masł.); Łotatniki i Żurawno w czerwcu i sierpniu (Schil.); — ab. *mevesi* Lampa, tworzy przejście do następnej odmiany. Zawiercie pojedynczo w sierpniu (Masł.); — ab. *lutearia* Vill, jednostajnie żółte okazy pozbawione przepasek. Rzadki. Wilno (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Górny Śląsk (W. i R.); Podhale (Stch.); Brzuchowice pod Lwowem (St.). Wszystkie powyższe odmiany wraz z typ. tworzą pokol. letnie. Do pokolenia wiosennego należą: — ab. *deceptoria* Vill. (= *abstinentaria* Fuchs), tło skdł. przedn. ciemno

oliwkowo-zielone bez przepasek. Zdarza się niekiedy i wśród pokol. letniego. Okol. Wilna (Prüff.); Górny Śląsk (W. i R.); Zawiercie (Masł.); w okol. Brodów okazy przejściowe (Klem.); — ab. *sordidaria* Zett., podobna do poprzedniej odmiany, ale z poprzecznemi pręgami. Zawiercie na wiosnę i w lecie (Masł.).

Rozmieszczenie geograficzne wobec nie odróżniania go od następnego gatunku, nie jest ściśle określone. Według Prout'a żyje ten gat. prawdopodobnie w całej Europie.

Gąś. żyje na *Rumex* i *Polygonum* (Prout).

895. (3147). ***L. purpurata*** L. Przedstawiony w atlasie Seitz'a na tab. 5, rząd «g», jako *cruentaria* Guen. Okazy tego gat. są z reguły mniejsze od okazów poprzedniego gat. Przepaski poprzeczne mają znacznie szersze, szczególnie zewnętrzna jest z dwu zlana, przeto 2 mm. szeroka, niekiedy przy brzegu ramiennym rozwidlona. Przepaska wewnętrzna (pierwsza) krótka, w kształcie plamy przyramiennej. Poza tem stwierdzono zasadnicze różnice w budowie narządów płciowych. Na całym obszarze Polski wszędzie pospolity, w Tatrach rzadki. Lata od wiosny do jesieni przeważnie po ugorach, wrzosowiskach i suchych zrębach. Łowiono go też przy św. lamp. — gen. vern. *demaisoni* Prout, należą tu okazy pokol. wiosennego mniejsze, o prawie jednostajnie ciemno oliwkowo-zielonem tle skdł. przedn. Prawdopodobnie wszędzie na wiosnę zauważany, ale poczytywany mylnie za następną odmianę; — ab. *rotaria* F., według Prout'a jest też odmianą tego gatunku, ale nie wiosenną, różniącą się od okazów typowych brakiem pierwszej, t. j. wewnętrznej pręgi i odwrotem skdł. bez nakreśleń; — ab. *confluens* Oberth., ma pręgi czerwone b. szerokie i wzajemnie połączone tak, iż pokrywają w znacznej części powierzchnię skdł. przedn. Ostrów na Podlasiu 24 lipca 1 ♂ (Krem.); Zawiercie 2 okazy (Masł.); Zawadów pod Lwowem 15 sierpnia 1 ♂ (Roman.); — ab. *porphyraria* H.-Schäff., z tłem skdł. przedn. prawie jednostajnie purpurowo-czerwonem z wyjątkiem części nasadowej brzegu pachowego. Brzuchowice pod Lwowem 18 lipca (St.); — ab. *sarmatica* Prüff.[1]), odmiana ta odznacza się jednolitem malinowem zabarwieniem całej powierzchni skdł. przedn, z wyjątkiem nasady skdł., która jest nieco oliwkowo zabarwioną. Jeden okaz, który obecnie znajduje się w zbio-

[1]) Rozprawy wydź. mat.-przyrod. Pol. Akad. Um. serja B, 1914.

rach Muzeum Fizjograf. P. Ak. Um. w Krakowie, złowiono 13 sierpnia w Zwierzyńcu lubelskim; — ab. *comuniarea* Roman.[1]) — «*Al. anter. area basali et area media confluentibus, coloris chermesini, area limbali ochracea; al. poster. ochraceis subtus in area media fascia chermesina*». — Całe skdł. przedn. aż po pole zewnętrzne jednostajnie purpurowe. Pole zaś zewnętrzne pozostaje ochrowe. Jeden okaz tej odmiany złowiono w Lubyczy Królewskiej 28 lipca 1923 r. na wrzosowisku (Roman.).

Gatunek znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na szczawiu.

Larentia Tr.

896. (3152). ***L. clavaria*** Haw. (= *Ortholita cervinata* Schiff.). Bardzo rzad. i lokalny. Stara Kiszewa i Gdańsk (Spei.); Serenczany pod Wilnem 1 okaz we wrześniu (Dampf.); Czombrów w pow. nowogródzkim 2 okazy 25 sierpnia (leg. Kraińska); Ożarów pod Warszawą 1 okaz przy św. lampy we wrześniu (leg. Nast.); Zaniemyśl i na wyspie Edwarda w okol. Poznania wypłaszany z krzaków i przy św. lamp, rzad. (Schum.); Rawicz (Bęn.); Jeżewo (Wiz.); Leszno rzad. (Vierh.); Zawiercie 1 okaz ♂ 4 września przy św. lampy (Masł.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku (W. i R.); z Małopolski dotychczas nie wykazany.

Występuje w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w jesieni do czerwca na malwach.

Orthollitha Hbn.

897. (3150). ***O. coarctaria*** Schiff. Bardzo lokalny i rzadki. Z Wielkopolski wymieniony z Owińska, Zaniemyśla, Mosiny i Śremu w pojedynczych okazach w lipcu (Schum.); Lesienice i Hołosko koło Lwowa w czerwcu (St.).

Wykazany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak szczodrzeniec (*Cytisus nigricans*) i in.

898. (3151). ***O. mucronata*** Scop. (= *plumbaria* F.).

---

[1]) Pol. Pis. Entom., t. 3, zesz. 3.

Przeważnie pospol., ale nie wszędzie, n. p. na Pomorzu (Spei.) i w dolinie Popradu (Schil.), podawany jako rzadki. Z wyjątkiem północ.-wschodn. województw, jakoteż Tatr i Pienin, wszędzie na całym obszarze Polski rozmieszczony. Pojawia się w dwu pokol., w maju i od połowy lipca do początkowych dni września. Wypłaszany z krzaków i zarośli, zrębów lub w lasach nie gęstych; łowiono go też przy św. lamp; — ab. *nigrescens* Ckll. (= *luridaria* Bkh.), o tle skdł. czarno-popielatem. Zawiercie (Masł.); — ab. *griseolineata* Prüff., różni się od typ. b. szeroką przepaską brunatno-żółtą, odgraniczającą na zewnątrz pole środkowe przedn. skdł. 1 okaz ♀ 15 sierpnia Przegorzały pod Krakowem (Prüff.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i od jesieni do kwietnia na niskich roślinach, jak *Trifolium*, *Genista*, *Sarothamnus*, *Calluna* i in.

899. (3155). ***O. chenopodiata*** L. (= *limitata* Scop.). Jeden z najpospol. gatunków motyli w całej Polsce, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Zjawia się od lipca do późnego września na zrębach i łąkach leśnych, na polach, w krzakach i trawach; rzadziej przylatuje do św. lamp i przynęty; — ab. *grisescens* Hormuz., mniejszy, popielato-brunatny, przepaska tylna bardziej prosta. W Tatrach pospolity (Nieś.); — ab. *unicolor* Th.-Mieg., ma skdł. przedn. jednostajnie ciemno-brunatne. 1 okaz tej odmiany pojawiającej się według Prout'a w południ. Francji, złowiono w Brzuchowicach pod Lwowem na suchym zrębie 16 sierpnia (Roman.); drugi okaz znajduje się w zbiorze dra Świątkiewicza (Roman.); — ab. *violacearia* Lambill., o skdł. przedn. jasnych, z przepaską środkową fjoletowo-popielatą. 1 okaz w Białowieży (Prüff.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na niskich roślinach i trawach.

900. (3156). ***O. moeniata*** Scop. Nieczęsty w lipcu do pierwszych dni września, na suchych zrębach, łąkach leśnych, wrzosowiskach i przy św. lamp. Pojawia się lokalnie na całym obszarze Polski; z Wileńszczyzny, Tatr i Pienin nie podany.

Prócz północn.-wschodn. kresów, znany zewsząd w sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na *Genista*, *Sarothamnus* i in. niskich roślinach.

901. (3174). ***O. bipunctaria*** Schiff. Gatunek pojawiający się w lecie, po lasach, zrębach i przy św. lamp, przeważnie w terenie pagórkowatym i górzystym. Z wyjątkiem okol. Warszawy i Wołynia znany zewsząd w kraju, miejscami pojedynczo, gdzie indziej bywa pospolity; — ab. *gachtaria* Frr., okazy ciemno-popielate. 1 okaz w Janowie pod Lwowem (Garb.).

Z wyjątkiem północ.-wschodn. pogranicza, występuje w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na trawach i niskich roślinach, jak *Trifolium*, *Euphorbium*, *Medicago*.

Mesotype Hbn.

902. (3180). ***M. virgata*** Hufn. B. rzad. i lokalny. Pojawia się w maju do połowy lipca na podmokłych zrębach i łąkach leśnych. Gdańsk (Spei.); okol. Poznania, w dolinie rzeki Cybiny (Schum. i in.); Włocławek 3 ♂♂ (leg. Węgrzecki); Warszawa rzad. (Słaszcz.); Słowik w okol. Kielc 2 ♂♂ (Słaszcz.); Rytwiany rzad. (Karp.); góra Szyp pod Janowem obok Lwowa 1 okaz (Now.); Bilcze nad Seretem (Werch.).

Wykazany z Prus wschodn., Łotwy, Węgier i Brandenburgji.

Gąś. żyje w okolicach piaszczystych na przytulji *(Galium)*.

Minoa Tr.

903. (3183). ***M. murinata*** Scop. Północną granicę obszaru występowania tego gatunku tworzą: okol. Poznania, Warszawy i Podlasie. Nie wykazano go też z Tatr. Zresztą w pozostałej części Polski wszędzie dość pospolity w dwu pokol. od maja do końca sierpnia na zrębach i łąkach leśnych. Łowiono go też przy św. lamp; — ab. *amylaria* Lah. (= *cinerearia* Stgr.), okazy jasno-popielate. Prócz Zawiercia, okol. Lwowa i Brodów, występuje przeważnie w okol. górzystych (Karpaty); — v. *monochroaria* H.-Schäff., okazy ochrowo-żółto zabarwione. Chełmiec pod Nowym Sączem na zrębie lasu jodłowego 1 okaz 19 sierpnia, inny okaz na łące przyleśnej koło Brodów 5 czerwca (Klem.).

Podany z Brandenburgji, Czech, południow. i południowowschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na wilczomleczu *(Euphorbium)*.

Baptria Hbn. (*Odezia* B.).

904. (3192). ***B. tibiale*** Esp. B. rzadki. Wykazany dotychczas tylko z kilku stanowisk Małopolski: Młodów w dolinie Popradu 1 okaz 16 czerwca (Schil.), Hołosko obok Lwowa 1 okaz 30 czerwca, inny okaz 12 czerwca na krzaczastych wzgórzach Romanówki pod Janowem obok Lwowa (Now.), Lesienieckie lasy pod Lwowem (Now.), Bereźnica obok Stryja 1 okaz w lesie 5 lipca, inny w zaroślach nad potokiem Pontów w Skolem 20 maja (Brun.), Żurawno nad Dniestrem 1 okaz 23 czerwca (Schil.); — ab. *aterrima* Btlr., z białą wstęgą b. wąską, ale jeszcze w kształcie pończoszki. Kilka okazów przejściowych do tej japońskiej odmiany złowiono w Szerszeniowcach ad Tłuste na Podolu w ostatnich dniach czerwca (Roman. i in.); — forma *kaucki* Schil.[1]), z białą wstęgą na skdł. przedn. i tyln. b. szeroką, od 3—4 mm. Kilka okazów na górze «Rebrowacz» w Worochcie (Karpaty) (Kauc. i St.).

Z pogranicza Polski wymieniają ten gatunek tylko z południa i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w sierpniu na czerńcu *(Actaea)*.

Schistostege Hbn. (*Siona* Dup.).

905. (3193). ***S. decussata*** Schiff. Również nadzwyczajna rzadkość. Łagiewniki pod Krakowem w pierwszych dniach lipca (Żebr.); 1 okaz 3 lipca na górze «Szyp» pod Janowem obok Lwowa (Now.); Podłuże w okol. Stanisławowa 25 maja (Werch.).

Wykazany z Prus wschodn. (Elbląg 1 okaz), zresztą tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju na *Euphorbium* (Prout.).

906. (3194). ***S. nubilaria*** Hbn. Tę rzadkość znalazł Świątkiewicz na Kasowej Górze obok Bursztyna (Małopolska)

---

[1]) Pol. Pis. Entom., t. 5, zesz. 1—2, Lwów 1926.

w kilku okazach w czerwcu. Motyl siedzi ukryty głęboko wśród traw i ziół i wylatuje dopiero popołudniu około 17 godz.; — v. *exalbata* Hbn., okazy b. jasne, prawie jednostajnie białawe. Pomiędzy typ. (Świąt.).

Wymieniony tylko z południ.-wschodn. pogranicza, Podola i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. nieznana.

Lithostege Hbn.

907. (3195). ***L. farinata*** Hufn. Nierzad., pojawia się od ostatnich dni maja do końca sierpnia na zrębach, polach, ugorach i przy św. lamp. Grudziądz, Stara Kiszewa, Gdańsk (Spei.); Wilno (Prüff.); okol. Poznania (Schum.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz.); Uścimów na Podlasiu pojed. (Krem.); Kielce b. pospol. (Bież.); Zawiercie 3 okazy (Masł.); okol. Sandomierza rzad. i lokalny (Karp.); na Górnym Śląsku wszędzie d. częsty (W. i R.); Dziekanowice pod Krakowem (Żebr.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Viert.); Lackie pod Złoczowem (Świąt.); Tarnopol na skarpach kolejowych 1 okaz (Roman.).

Wykazany ze wszystkich krajów pogranicznych.

Gąś. żyje w jesieni na stuliszu lekarskim (*Sisymbrium offic.*) i na berberysie.

908. (3197). ***L. griseata*** Sciff. Rzad. Pojawia się od maja do końca sierpnia. Gładkiszki i Wilno (Prüff.); Zaniemyśl i Poznań (Schum. i in.); Warszawa na zrębach i Kielce (Słaszcz.); okol. Sandomierza (Karp.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Stary Sącz (Firg.); Radłowice górne pod Samborem 1 okaz (Now.); Nahujowice w okol. Drohobycza (Werch.); okol. Lwowa (Werch. i in.); Brody (Viert.); Podhorce obok Stryja n. częsty przy św. lampy elektr. już w połowie kwietnia (Brun.); — ab. *duplicaria* Hbn., ma tło skdł. ochrowo-popielate, linję zewnętrzną wyraźną w całej swej rozciągłości, biegnącą mniej więcej równolegle do brzegu zewn. skdł. przedn. od wierzchołka aż do kąta tylnego, przy wierzchołku skdł. rozwidloną; w pośrodku skdł. przedn. zjawia się niewyraźna druga linja poprzeczna. B. rzad. odmiana. 2 okazy złowiono we Lwowie przy św. lampy elektrycznej w maju (Roman.).

Znany we wszystkich przyległych do Polski krajach.

Gąś. żyje w lecie na stuliszu właściwym *(Sisymbrium sophia)* i pszonaku drobnokwiatowym *(Erysimum cheiranthoides)*.

Anaïtis Dup.

909. (3218). ***A. praeformata*** Hbn. Gatunek występujący przeważnie w okol. górzystych. Pojawia się w czerwcu i lipcu. Gdańsk i Oliwa b. rzad. (Spei.); okol. Poznania, Radzewice, Mosina płoszony z krzaków i na pniach drzew, Wąsowo 1 okaz przy św. lampy (Schum. i in.); okol. Zawiercia tylko na skałkach (Masł.); Tarnowice Stare rzad. (W. i R.); Ojców (Bież.); Kraków (Żebr.); Tatry (Nieś.); Lanckorona (Garb.); Rytro przy św. lampy, Ryczanów i na Skałce (1100 m.), jak i w całej dolinie Popradu rzad. (Schil.); Pieniny (Sit.); Radłowice górne obok Sambora 1 okaz w lesie mięszanym (Now.); Podhorce obok Stryja, w Koziowej, jakoteż na Magórze w okol. Skolego (Brun.); Tartarów nad Prutem obok Mikuliczyna (Świąt.).

Wykazany z północ. i południ. pogranicza, oraz z Czech.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na dziurawcu *(Hypericum)*.

910. (3220). ***A. plagiata*** L. Z wyjątkiem Tatr, pojawia się na całym obszarze Polski w dwu pokoleniach, w maju i czerwcu i po raz drugi w sierpniu do połowy września. Wszędzie bywa pospol. zarówno w nizinach, jak i w górach, na zrębach, łąkach leśnych i przy św. lamp; — ab. *interrupta* Klem. (= ab. *tangens* W. Fritsch)[1] — «*Alarum anter. area media latius interrupta*». — Pole środkowe skdł. przedn., między fałdzikiem a żyłką drugą, szeroko przerwane. Jeden okaz koło Lwowa w połowie czerwca (Klem.); inny okaz ♂ 27 sierpnia na parkanie pod Lwowem (Roman.); Żółkiew przy św. lamp 12 czerwca (leg. Pepłowski); — ab. *fasciata* Garbowski (= *confluа* F. Hoffmann), środkowe wstęgi spotykają się w pośrodku skdł. przedn. i odtąd złączone w jedną szeroką przepaskę, biegną nierozerwalnie aż do brzegu pachowego. Prout zaznacza,iż bardziej szczęśliwą nazwę dla tej odmiany obrał F. Hoffmann. 1 okaz

[1]) Pierwszeństwo nazwy *interrupta* Klem. należy się Klemensiewiczowi, gdyż on opisał tę odmianę w Spr. Kom. Fizjogr. Akad. Umiej. w Krakowie w t. 47, z 1913, a więc o cały rok wcześniej, nim się ukazał zeszyt dzieła Seitz'a (14. III. 1914), w którym odmiana *tangens* W. Fritsch jest opisaną.

tej odmiany złowiono w lesie Cetnerówka obok Krzywczyc pod Lwowem (leg. Watzka); — ab. *efformata* Guen. (= *pallidata* Stgr.), okazy mniejsze, jaśniejsze i o słabem nakreśleniu. Warszawa (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Muszyna nad Popradem (Schil.); 1 okaz na Wulce pod Lwowem (St.); Wierczany obok Stryja (Brun.).

Znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje równocześnie z poprzednią na dziurawcu zwyczajnym *(Hypericum perfor.)*.

Carsia Hbn. *(Anaitis* Dup.).

911. (3228). ***C. paludata*** Thnbg. Troki pod Wilnem w lipcu (Prüff.). Jedyne stanowisko w Polsce formy typ., zarazem jeden z punktów południ. zasięgu tego arktycznego motyla; — v. *imbutata* Hbn., forma jaskrawiej ubarwiona, o tle skdł. białawem. Lubawa i Gdańsk na mokrych łąkach n. rzad. (Spei.); Troki pod Wilnem razem z typ. (Prüff.).

Forma typowa wykazana tylko z północn. pogranicza, odmiana *imbutata* Hbn. znana jest też i z Węgier (Skala).

Gąś. żyje na żórawinie błotnej *(Vaccinium oxycoccos)* (Spul.).

Chesias Tr.

912. (3229). ***Ch. legatella*** Schiff. (= *spartiata* Herbst). Gatunek bardzo lokalny. Gdańsk (Spei.); Poznań z okol., Wąsowo pojedynczo przy św. lamp w jesieni (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); w okol. Warszawy n. rzad. od ostatnich dni września do końca października (Słaszcz. i in.); w Pyrach pod Warszawą liczny (leg. Adamczewski); Częstochowa 1 okaz przy św. lampy 7 października (Prüff.); okol. Rytwian w połowie września przy św. lampy (Karp.); Tarnowice Stare we wrześniu i październiku (W. i R.).

Wykazany z Brandenburgji, Czech, Węgier i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje od maja do lipca na żarnowcu *(Sarothamnus)* i janowcu *(Genista)*.

913. (3230). ***Ch. rufata*** F. Również b. rzad. i lokalny w Polsce. Gdańsk w maju i czerwcu (Spei.); Kielce (leg. Stęp-

kowski); okol. Rytwian w rewirze Podklasztornym 10 maja (Karp.); Hołosko pod Lwowem 13 lipca (Garb.); Lackie obok Złoczowa na Łysej Górze w ostatnich dniach czerwca i ex ovo (Świąt.).

Znany z Pomorza, Prus wschod., Brandenburgji, Śląska czeskiego i z Węgier.

Gąś. żyje od połowy lipca na szczodrzeńcu *(Cytisus)* i janowcu *(Genista)*. Poczwarka zimuje.

Acasis Dup. (*Lobophora* Curt.).

914. (3246). ***A. viretata*** Hbn. Rzad. Pojawia się w dwu pokoleniach, od ostatnich dni kwietnia do końca lipca i poraz wtóry we wrześniu i październiku pojedynczo na zrębach, brzegach lasów, na pniach sosen, pokrytych porostami; przylatuje też do św. lamp. Gdańsk (Spei.); Wilno, Antokol 8 maja (Prüff.); Poznań z okol. poj. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. K. Karpowicz); Kielce ex l. (Stępkowski Bież.); Rytwiany 21 kwietnia (S. Karp.); G. Śląsk wszędzie (W. i R.); Kraków z okol. (Żebr. i in.); Nowy Sącz (Klem.); Radłowice górne obok Sambora w kwietniu (Now.); okol. Lwowa wszędzie w lasach sosnowych; Potylicz (Świąt.); Strzałków obok Stryja (Schil.).

Wykazany z północnego pogranicza, Brandenburgji i połud. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na kwiatach, później i na nasionach szakłaku *(Rhamnus)*, ligustrze i *Spiraea ulmifolia*.

915. (3245). ***A. appensata*** Ev. Bardzo rzad. i lokalny. Warszawa 1 okaz na pniu starej wierzby 20 lipca (Słaszcz.); Rytwiany 20 czerwca (Karp.); Janów pod Lwowem i ex l. (St.); 2 okazy ex l. w lipcu z Szerszeniowiec ad Tłuste (Roman.).

Podany z Kurlandji, Moraw, Węgier i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i od sierpnia do połowy września, wyżerając niedojrzałe torebki nasienne czerńca *(Actaea spicata)* (St.).

916. (3240). ***A. sertata*** Hbn. B. rzad. Kielce 1 ♀ w październiku na cmentarzu (leg. Stępkowski); Katowice i Tarnowice Stare w sierpniu i we wrześniu rzad. (W. i R.); Zawiercie we wrześniu (Masł.); Panieńskie Skały pod Krakowem 1 okaz 6 września (Hed.); Radłowice górne pod Samborem 2 okazy 26 września (Now.); Janów pod Lwowem ex l. we wrześniu (Roman. i in.):

Podhorce obok Stryja przy św. lampy 16 września (Brun.); Podmanasterz obok Bóbrki ex l. (Świąt. i in.).

Wykazany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju na klonach i jaworach *(Acer pseudoplatanus)* między sprzędzionemi listkami (Roman.).

Nothopteryx Prout. (*Lobophora* Curt.).

917. (3236). ***N. polycommata*** Hbn. Bardzo rzad. i lokalny. Miłosna pod Warszawą 5 maja (Krecz.); Rytro w dol. Popradu 1 okaz w maju (Schil.); Worochta ex l. (Świąt.).

Wymieniony z północnego i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu na wiciokrzewie czarnym *(Lonicera nigra)*, ligustrze *(Ligustrum)* i in.

918. (3241). ***N. carpinata*** Bkh. Niekiedy już w ostatnich dniach marca, zwyczajnie w kwietniu i maju na parkanach i pniach drzew, przylatuje też do św. lamp. Serenczany pod Wilnem (Dampf.); Lubawa, Gdańsk, Langnowo (Spei.); Poznań z okol. rozsiedlony ale nie częsty, jakoteż w całej Wielkopolsce n. rzadki (Schum. i in.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Kielce (Słaszcz.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Sandomierza n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo w Katowicach i Tarnowskich Górach (W. i R.); w Małopolsce wszędzie tak w nizinach, jak i w wysokich górach, w liściastych lasach; — ab. *fasciata* Prout., o środkowych przepaskach silnie się wyróżniających. Nowy Targ 2 okazy (Schil.); — ab. *unifasciata* Rbl., ma obie środkowe przepaski w tylnej części połączone ze sobą. Strzałków (Schil.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ.-wschodniego.

Gąś. żyje w czerwcu na wierzbach i topolach.

Lobophora Curt.

919. (3243). ***L. halterata*** Hufn. Nierzad., a miejscami pospolitszy od poprzedniego gat. Pojawia się od ostatniej dekady kwietnia do połowy czerwca na pniach i przy św. lamp. Orunia, Langnowo, Gdańsk (Spei.); Wilno z okol. (Prüff.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz d. liczny (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Kielce pospol. (Bież.); Częstochowa (Prüff.);

Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza wszędzie pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie częsty (W. i R.); okol. Krakowa (Now. i in.); Podhorce (Brun.); okol. Stanisławowa pospol. (Werch.); — ab. *rudolphi* Lampa, okazy ciemniejsze. Jeżewo (Wiz.); Brzuchowice (Kauc.); Podhorce przy św. lampy elektr. (Brun.); Brody (Klem); — ab. *zonata* Thnbg., środkowe przepaski zanikają. Tu i ówdzie wśród typ. okazów.

Znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na osikach.

Mysticoptera Meyr. (*Lobophora* Curt.).

920. (3244) ***M. sexalata*** Retz. (= *sexalisata* Hbn.). Nierzad. od ostatnich dni maja do końca lipca. Motyl siada na najniższych miejscach, przeważnie na pniach wierzb, zawsze w cieniu. Sopoty, Nowy Port, Gdańsk (Spei.); okol. Poznania (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.): Warszawa rzad. na pniach drzew (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu na pniu osiki (Krem.); Katowice (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Naściszowa i okol. Nowego Sącza (Klem.); w dol. Popradu n. liczny (Schil.); okol. Lwowa (Now.); Pasieczna w okol. Stanisławowa rzad. (Werch.); Mikuliczyn 1 okaz (Kauc.).

Wykazany zewsząd poza Polską, z wyjątkiem północn. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na wierzbach.

Operophtera Hbn. (*Cheimatobia* Steph.).

921. (3255). ***O. fagata*** Scharfenbg. (= *boreata* Hbn.). Razem z następnym gatunkiem występuje b. licznie w dnie Zaduszne przy św. świec i lamp. Zresztą pojawia się w październiku i listopadzie w liściastych lasach. Pospolity w całej Polsce z wyjątkiem Tatr i Pienin; — ab. *fasciata* Pertersen, ma przepaskę na obu skdł. ciemniejszą. Zawiercie (Masł.); — ab. *pygmaeata* Isaak, «*Okazy małe z częściowym zanikiem rysunku*». Dość liczny w Zawierciu (Isa.).

Z wyjątkiem wschodn. rubieży, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na drzewach liściastych, nie-

kiedy dość licznie, wyrządzając dotkliwe szkody w gospodarstwie leśnem.

922. (3256). ***O. brumata*** L. Na całym obszarze Polski wszędzie pospolity w październiku i listopadzie, szczególnie w dnie Zaduszne b. liczny; — ab. *huenei* Prout (= *hyemata* Huene), ma przepaski ciemniejsze. Podhorce obok Stryja (Brun.); — ab. *unicolor* Lambill., o zupełnym zaniku jakichkolwiek znaków, czy nakreśleń. Zawiercie (Masł.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na krzakach róż i na drzewach liściastych.

Oporina Hbn. (*Larentia* Tr.).

923. (3380). ***O. dilutata*** Schiff. Nierzad. Pojawia się od ostatniej dekady września, do początkowych dni listopada na pniach drzew i przy św. lamp. Kartuzy, Góra i Gdańsk (Spei.); Wilno (Prüff.); Poznań z okol. przy końcu kwietnia i w maju, a poraz wtóry w jesieni (Schum. i in.), jakoteż w całej Wielkopolsce. Warszawa (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk wszędzie pojedynczo (W. i R.); okol. Krakowa (Hed. i in.); dolina Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); Rzeszów i Drohobycz (Werch.); okol. Sambora i Lwowa (Now. i in.); Potylicz i Worochta (Świąt.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *obscurata* Stgr., ma tło skdł. ciemniejsze. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *latifasciata* Prout, ma tło jasne, ale pole nasadowe i zewnętrzne ciemno-brunatne. Kraków i Pohulanka obok Lwowa b. rzad. (Klem.); Worochta ex l. (Kauc.); — ab. *percursaria* Gregs., małe okazy z węższemi brunatnemi skdł. Lwów ex l. (Roman.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach.

924. (3380). ***O. christyi*** Prout. Dawniej uważany za odmianę poprzedniego gatunku; po ustaleniu przez Allen'a różnicy zachodzącej w budowie narzędzi rozrodczych, uznany za odrębny gatunek. Pojawia się równocześnie z poprzednim gatunkiem. Lwów kilka okazów w okol. lasach i w parku Kilińskiego (Klem. i in.); Brody (Klem.).

Dotychczas wykazany z zachodniego i południowego pogranicza.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach.

925. (3381). ***O. autumnata*** Bkh. Serenczany pod Wilnem 1 okaz we wrześniu. Wilno i Jeziorno pospol. (Prüff.); Warszawa n. częsty (Słaszcz.); Jeżewo (Wiz.); Zawiercie we wrześniu i październiku (Masł.); Sandomierz przy św. lamp w połowie września n. pospol. (Karp.); Tatry w lasach pod reglami na wysokości 1100 m. (Prüff.); wszędzie do wys. 1250 m. (Nieś.); Bielany pod Krakowem w połowie października (Nieś.); w lasach liściastych koło Lwowa (Klem. i in.); Bolechów (Garb.); Potylicz (Świąt.); — ab. *sandbergi* Lampa (= *virgata* Clark), z jasno brunatnemi linjami poprzecznemi, a nie plamami. Wilno 26 września 1 ♂ (Prüff.); Jeżewo (Wiz.); — ab. *gueneata* Prout, z częściowym zanikiem kres poprzecznych. 1 ♀ 2 października w Zawierciu (Masł.).

Znany z północn. pogranicza, Brandenburgji, południ. pogranicza i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach, szczególnie na wierzbach (Spul.).

Triphosa Steph.

926. (3259). ***T. dubitata*** L. Rozmieszczony na całym obszarze Polski, z wyjątkiem północn.-wschodn. województw. Pojawia się pojedynczo prawdopodobnie w dwu pokol., od ostatniej dekady lipca do jesieni, a po przezimowaniu na wiosnę na parkanach, zawsze w cienistych miejscach, w szparach tychże, na pniach drzew i przy św. lamp, jakoteż bywa wypłaszany w lasach z krzaków; — ab. *cinereata* Steph., mniejszy i bez czerwonego zabarwienia. Zawiercie (Masł.); Tatry (Nieś.); Lwów ex l. (Kauc.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem północ.-wschodniego.

Gąś. żyje na wiosnę na śliwach i szakłaku *(Rhamnus)* w sprzędzionych liściach.

Calocalpe Hbn. (*Eucosmia* Steph.).

927. (3264). ***C. cervinalis*** Scop. (= *certata* Hbn.). Rzadki. Gdańsk, Orunia, Heubuda (Spei.); okol. Wilna n. rzad. w maju i czerwcu wieczorem na kwiatach (Dampf. i in.); okol. Poznania

we wrześniu pojedynczo, ukryty w cienistych miejscach, podobnie jak poprzedni gat. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Winnogóra (Mańk.); okol. Warszawy pojedynczo (Masł. i in.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie przy św. lamp w kwietniu i lipcu (Masł. i Isa.); Kraków w czerwcu (Żebr.); okol. Lwowa ogrody i parkany (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa w kwietniu (Werch.); — ab. *griseata* Bastblg., ma tło skdł. przedn. jaśniejsze, niebiesko-popielate. Lwów w czerwcu (Kauc.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na berberysie.

928. (3270). ***C. undulata*** L. Z wyjątkiem Tatr i Wołynia występuje w całej Polsce, w podmokłych lasach pojedynczo, miejscami częsty od połowy czerwca do początkowych dni sierpnia. Przylatuje do św. lamp, siada też na parkanach; — ab. *subfasciata* Reuter, ma w polu środkowem poprzeczne linje, zlane w jedną szerszą pręgę. Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Brzuchowice pod Lwowem (Roman.); — ab. *medioalbata* L. i M. Masł., — «*Alarum anticarum fascia transversa in parte media lata et albescens*». — W środku skdł. powstaje jasny pas wskutek redukcji prąg. 1 ♂ 14 czerwca w Zawierciu (Masł.).

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w sierpniu na borówkach i wierzbach.

Philereme Hbn. (*Scotosia* Steph.).

929. (3278). ***Ph. vetulata*** Schiff. Z wyjątkiem Tatr i Wołynia znany na całym obszarze Polski. Bywa nierzad. zarówno w nizinach, jak i w górach, w gajach, leśnych zaroślach, i na łąkach o mokrem podłożu.

Podany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ.-wschodniego.

Gąś. żyje na szakłaku *(Rhamnus cathartica)* i kruszynie *(Frangula alnus)*.

930. (3281). ***Ph. transversata*** Hufn. *(= rhamnata* Schiff.). Pojawia się w całym kraju z wyjątkiem Tatr, pojedynczo od połowy czerwca do połowy sierpnia na wilgotnych i cienistych miejscach, na pniach drzew, parkanach, w szczelinach skał, pod

okiennicami, strzechami chat wiejskich, pod belkami mostów i t. d. Przylatuje też do św. lamp, rzadziej do przynęty jabłkowej; — trans. ad ab. *hastedonensis* Lambill. Klemensiewicz złowił w okol. Brodów 2 okazy b. ciemne, o linjach poprzecznych niewiele od tła się różniących.

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje do maja na szakłaku pospol. *(Rhamnus carthar.)*, rzadziej na śliwach.

Eustroma Hbn. *(Lygris* Hbn.).

931. (3287). ***E. reticulata*** Schiff. Lokalny i rzad. Gdańsk (Spei.); Wilno 1 okaz wypłoszony na zrębie (Dampf.); Zawiercie przy św. lampy 8 sierpnia (Masł.); Katowice b. rzad. w czerwcu i lipcu (W. i R.); Krynica 29 lipca (Klem.); Rytro 1 okaz w czerwcu (Schil.); Pieniny 1 okaz w czerwcu (Sit.); okol. Dynowa 1 ♀ 18 sierpnia (Roman.); Podhorce obok Stryja w ogrodzie 14 lipca (Brun.); Perenówka pod Rohatynem (Garb.); Tuchla w pobliżu potoku 2 okazy w połowie lipca (Brun.); Żurawno (Schil.); Pistyń obok Kosowa w lipcu (Ostr.); — ab. *ovulata* Borgmann, dwie łukowate linje w polu środk. łączą się tuż przy brzegu ramiennym tak, że przez połączenie tychże, powstaje pole eliptyczne. Pieniny (Sit.); Mała Roztoka w dolinie Popradu 22 czerwca wypłoszony ze świerków (Schil.).

Wykazany z północnego i południ. pogranicza, oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na niecierpku pospolitym *(Impatiens noli tangere)*.

Lygris Hbn.

932. (3291). ***L. prunata*** L. Z wyjątkiem wschodn. części Podola, na całym obszarze Polski rozmieszczony, tak w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.). Pojawia się w cienistych miejscach w ogrodach, pod płotami, ławkami, na pniach drzew, gdzie siedzi z rozpostartemi skdł., a odwłok trzyma zawsze końcem wzniesiony i zakrzywiony w górę. Wieczorem przylatuje do św. lamp i do przynęty. Lata w lipcu do połowy sierpnia; — ab. *constricta* Strand (= *interrupta* Hirschke), ma pole środkowe

skdł. przedn. przerwane. Strzegowa w okol. Zawiercia i Rabka w Małopolsce (Masł.); Lwów ex l. (Kauc.); Podhorce obok Stryja (Schil.); — trans. ad ab. *digna* Th.-Mieg., tło skdł. jasno-żółte, a z wyjątkiem środkowej ciemnej wstęgi wszystkie nakreślenia zanikają. ♂ i ♀ ex l. z Worochty (Kauc.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na porzeczkach i agreście.

933. (3292). ***L. testata*** L. Rozmieszczony na całym obszarze Polski, ale niepospol., tu i ówdzie nawet rzad. Pojawia się od ostatnich dni lipca do połowy września na podmokłych zrębach i łąkach leśnych, jakoteż przy św. lamp; — v. *insulicola* Stgr., okazy ciemne, aż w fjoletowy odcień wpadające. Wysokie torfowiska w Czarnym Dunajcu w sierpniu (Stch.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu, na wierzbach i topolach.

934. (3293). ***L. populata*** L. W całej Polsce zarówno w nizinach, jak i w górach mniej lub więcej pospolity w lipcu i sierpniu, w lasach i ogrodach, wypłaszany z krzaków i drzew; rzadziej zjawia się przy św. lamp; — ab. *lutea* Strand, prawie jednostajnie żółte okazy. Worochta (Kauc.); — ab. *musauaria* Frr., są to silnie ściemnione okazy, u których rysunek na przednich skdł. jest jeszcze o tyle widoczny, że pole środkowe ograniczone jest jasną kreską, zaś w wierzchołku widać jeszcze trochę jaśniejszy od tła trójkąt. Przeważnie w Karpatach i Tatrach; — ab. *fuscata* Prout, wszystkie skdł. prawie jednostajnie czarno-brunatne. Tatry: polana koło Toporowego Stawu w sierpniu (Prüff.), Kasprowskie Utwocie (Nieś.); — ab. *tatrica* Prüff. [1]), — «*Przednie skdł. ochrowo-brunatne o zatartym rysunku, tylne szare. Siąg skdł. 28 mm.*» — Forma karłowata. Tatry w lesie koło Suchej Wody w dolinie Stawów Gąsienicowych 1 ♀ w ostatnich dniach sierpnia (Prüff.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje w maju i w czerwcu na *Vaccinium* i *Rubus*.

---

[1]) Według Niesiołowskiego (in litt.) jest to ♀ należąca do ab. *musauaria*.

935. (3294). ***L. mellinata*** F. (= *associata* Bkh.). Z wyjątkiem Tatr wszędzie w kraju d. rzad. od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia, w lasach i ogrodach wypłaszany z krzaków; łowiono go przeważnie przy św. lamp.

Podany z północno-wschodn. i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na porzeczkach i agrestach.

936. (3299). ***L. pyropata*** Hbn. Tego pięknego i b. rzad. *Miernikowca* złowiono w jednym okazie w połowie sierpnia w starym podmokłym lesie w okol. Wilna (Dampf.). Inny okaz ♂ złowiono w Olszance pod Radziwiłłowem warszawskim w roku 1925 (Wiśniewski, Krem.).

Wykazany z Prus wschodn. i Łotwy, gdzie również jest rzadki.

Gąś. żyje na czarnych porzeczkach i ma być b. łatwą do hodowli w domu [1]).

937. (3300). ***L. pyraliata*** Schiff. (= *Larentia dotata* Stgr.). Nie wykazany z Podlasia, Polesia, Wołynia i Tatr, zresztą znany na całym obszarze Polski. Pojawia się w lipcu i sierpniu na brzegach lasów, na przynęcie i przy św. lamp; — ab. *deleta* Strand, okazy jasne z niewyraźnym rysunkiem. Zawiercie (Masł.); Piwniczna w dol. Popradu (Klem.); Podhorce przy św. lampy, Hrebenów na «Suchym» 2 okazy (Brun.); Strzałków pod Stryjem (Schil.); — ab. *johansoni* Lampa, o polu zewnętrznem brunatno-popielatem. Żurawno (Schil.).

Wymieniony z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na przytulji żółtej (*Galium verum*).

Cidaria Tr. (*Larentia* Tr.).

938. (3302). ***C. fulvata*** Forst. Rzad. i lokalny. Pojawia się od ostatnich dni czerwca do połowy sierpnia. Stara Kiszewa (woj. pomorskie Spei.); Poznań, Radzewice, Owinsk (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Słowik pod Kielcami (Słaszcz. i in.); pod Strzegową d. liczny, w Zawierciu tylko 1 okaz (Masł.); okol. Sandomierza (Pieprzówki, Karp.); Katowice (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr.); Stary Sącz (Firg.); Gołąbkowice około Nowego Sącza (Klem.);

[1]) Zöllner. Deutsch. Ent. Zeit. «Iris» Bd. 33, 1919.

dol. Popradu ex l. (Schil.); Pieniny (Sit.); okol. Lwowa (Now. i in.); Żółkiew przy św. l. (leg. Pepłowski); Brody (Vierh.); Lackie w okol. Złoczowa (Świąt.); Tarnopol w ogrodach kilka okazów (Roman.); Buczacz (Hirsch.); — ab. *arearuptata* Sitowski (= ab. *degenerata* Prout.) — «*Minor pallidior, al. anter. area media interrupta*». — Pole środkowe przedn. skdł. w środkowej komórce całkowicie przerwane. Jeden okaz przy św. lampy w Krościenku (Pieniny) w lipcu 1909 [1]).

Znany z północno-zachodn., zachodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje na liściach dzikich i ogrodowych róż w maju i czerwcu.

939. (3304). ***C. ocellata*** L. Na całym obszarze Polski n. rzad. Pojawia się w dwu pokol., od ostatniej dekady maja do końca czerwca i poraz wtóry w sierpniu do połowy września na pniach drzew, parkanach, przy św. lamp i wypłaszany bywa z krzaków.

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na przytulji *(Galium)*.

940. (3305). ***C. bicolorata*** Hufn. W całej Polsce rozpowszechniony od ostatnich dni czerwca do pierwszych dni września, w olszynach, na pniach drzew i płotów, rzadziej przylatuje do przynęty i św. lamp; — ab. *parvula* Retz., z plamą na brzegu tylnym skdł. przedn. Strzałków obok Stryja 11 lipca (Schil.); Lwów na murze okalającym szkołę kadecką 12 lipca (Roman.); — ab. *plumbata* Curt. (= *completa* Rbl.), rzad. odmiana, u której w środkowem polu występuje wstęga nieprzerwana. Zawiercie (Masł.); Nowy Sącz (Klem.).

Znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na olchach i tarninach.

941. (3306). ***C. variata*** Schiff. W lasach szpilkowych d. liczny na całym obszarze Polski, tak w nizinach, jak i w wysokich górach, na pniach drzew, gałęziach i ziemi wśród ściółki. Przylatuje też do św. lamp i przynęty jabłkowej. Motyl b. zmienny w ubarwieniu; — ab. *nigrofasciata* Gmpbg., tło popiel. białawe lub jasno-żółte. Kraków (Nieś.); Stary Sącz i w Czarnym Dunajcu

---

[1]) Sitowski opisał tę formę w Spraw. Kom. Fizjogr. w t. 44, 1910, Prout zaś w Seitz'u jako ab. nov. *degenerata* 13 maja 1914 r. Prawo pierwszeństwa należy się więc nazwie, nadanej przez Sitowskiego.

(Klem.); Stare Sioło pod Lwowem (Świąt.); Bereźnica obok Stryja (Schil.); Worochta (St.); — ab. *stragulata* Hbn., z środkowej przepaski pozostaje duża plama przy brzegu przedn. i szereg kropek między tą ostatnią, a brzegiem tylnym. Tu i ówdzie wśród typ. okazów; — ab. *interrupta* Schaw., środkowa wstęga przerwana. Brzuchowice pod Lwowem w połowie czerwca (Roman.); — ab. *cembrae* Kitt., tło skdł. przedn. czysto białe, bez brunatn. przymieszki. Tatry, dol. Pięciu Stawów polsk. (1700 m.) kilka okaz. (Nieś.).

Występuje w całem sąsiedztwie Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w lipcu i od jesieni do maja na drzewach szpilkowych. Uwagi godnym jest dimorfizm płciowy poczwarek; poczwarki ♂♂ są barwy brunatnej, zaś poczwarki ♀♀ zielonkawe (Klem.).

942. (3306 c). ***C. obeliscata*** Hbn. Dawniej uważany za odmianę poprzedniego gat. Mniej częsty, występuje równocześnie z poprzednim gat. w lasach szpilkowych; — ab. *obliterata* B. White (= *scotica* Stgr.), okazy ciemno-brunatne. Warszawa (Słaszcz.); Worochta 13 czerwca ♂; Janów koło Lwowa 12 lipca (Kauc.).

Wykazany tylko z północn., zachodn. i północn.-wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje wjesieni, a po przezimowaniu do maja, przeważnie na sosnach *(Pinus silvestris)*.

943. (3310). ***C. juniperata*** L. Pojawia się w dwu pokoleniach, w maju do końca lipca i od września do pierwszych śniegów, wypłaszany z krzaków jałowców. Bywa n. rzad., niekiedy i przy św. lamp. Góra, Brzeźno i Gdańsk n. rzad. (Spei.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz d. częsty (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa przy św. lamp (Słaszcz.); Kieleckie (Bież.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Rytwian n. pospol. (Karp.); okol. Krakowa pospol. (Żebr. i in.); dol. Popradu (Schil.); Pieniny d. rzad. (Sit.); lesiste wzgórza koło Sambora na łąkach międzyleśnych (Now.); okol. Lwowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); — ab. *divisa* Strand, przepaska przerwana. Zawiercie 1 ♀ (Masł.); — ab. *minor* L. i M. Masł. — «*Minor, colore pallidiore*». Okazy małe i o niewyraźnym rysunku. Zawiercie 2 ♀♀ 3 października (Masł.).

Z wyjątkiem południ.-wschodniego pogranicza, zewsząd poza Polską znany.

Gąś. żyje w czerwcu i sierpniu na jałowcu *(Juniperus)*.

944. (3321). ***C. firmata*** Hbn. Rzadki. Pojawia się w dwu pokoleniach od maja do października na pniach sosen, przy św. lamp i na przynęcie jabłkowej. Grudziądz, Lubawa, Góra, Heubuda, Gdańsk (Spei.); Wieczoryszki i Nowicze pod Wilnem w czerwcu i lipcu (Prüff.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz n. częsty (Ben.); Dyminy pod Kielcami (Bież.); Warszawa n. częsty i Garbatka pod Radomiem pojedynczo (Słaszcz.); Częstochowa pospol. (Prüff.); Zwierzyniec lubelski pospol. (Nieś.); okol. Rytwian w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); Pniowiec na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Chrzanów, Dąbie pod Krakowem (Nieś.); Puszcza Niepołomska (Prüff.); okol. Lwowa (St.); Brody ex l. (Klem.); Podhorce przy św. lampy 2 okazy (Brun.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski, z wyjątkiem wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na młodych pędach drzew szpilkowych.

945. (3313). ***C. siterata*** Hufn. W całej Polsce n. rzadki. Pojawia się we wrześniu aż do późnej jesieni, a po przezimowaniu na wiosnę do maja, niekiedy i później, na starych parkanach pokrytych mchem lub porostami, na pniach drzew; z wiosną łowiono go na baziach, na przynęcie jabłkowej; przylatuje też do św. lamp.

Znany zewsząd poza Polską, z wyjątkiem wschodn. pogranicza i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na liściastych drzewach, jak dąb i in., ale i na krzakach róż, tarniny i t. p.

946. (3314). ***C. miata*** L. Rzadki i b. lokalny. Występuje równocześnie z poprzednim gatunkiem. Gdańsk (Spei.); okol. Sandomierza n. pospol. wczesną wiosną (Karp.); G. Śląsk (W. i R.); Tatry, Zakopane 1 okaz (Nieś.); Lwów na parkanie w połowie kwietnia (Roman.).

Wykazany tylko z północnego i południowego pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na liściastych drzewach, jak: dąb, brzoza, olcha.

947. (3319). ***C. truncata*** Hufn. Na całym obszarze Polski rozpowszechniony w dwu pokoleniach, od maja do września, na pniach drzew, łowiony na przynęcie i przy św. lamp. Miejscami częsty, gdzie indziej pojedynczo; — ab. *centumnotata* Schulze, część środkowa pola środkowego biaława. Żołnierowszczyzna i Nowicze pod Wilnem w połowie lipca (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Kraków 5 lipca i w połowie września (Prüff.); Tatry w lipcu (Prüff.); Lubycza Królewska (Roman.); Worochta ostatnie dnie czerwca (St.); — ab. *perfuscata* Haw.[1]), pole środkowe czarne. Tu i ówdzie wśród typ.; — ab. *rufescens* Ström. (= ab. *ochreata* Schille), pole środkowe brunatno-czerwone. Rytro 2 sierpnia na wysokości 1110 m. przy św. l. (Schil.); Zakopane (Nieś.).

Podany ze wszystkich ościennych krajów Polski.

Gąś. żyje w lipcu i od jesieni do maja na *Rubus*, *Fragaria*, *Lonicera*, a szczególnie na wierzbach.

948. (3320). ***C. citrata*** L.[2]) Bardziej lokalny i rzadszy od poprzedn. gat. Druskieniki (Krem.); Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. K. Karpowicz); okol. Warszawy (Słaszcz. i Krem.); okol. Zawiercia we wrześniu (Masł.); Łętownia obok Leżajska 1 ♂ 27 sierpnia (Roman.); Zubrza pod Lwowem w lipcu 2 okazy (Kauc.); — ab. *punctumnotata* Haw., pole środkowe białawe. Tatry (Nieś.); Worochta (Kauc.); — ab. *immanata* Haw., pole środkowe czarne. Gdańsk (Spei.); okol. Wilna n. rzad. od połowy lipca do końca sierpnia w lasach, ogrodach i przy św. lamp (Dampf.); Druskieniki (Krem.); Czombrów (leg. K. Karpowicz); okol. Warszawy (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); Kraków 2 września i Ojców 28 sierpnia po 1 okazie (Nieś.); Tatry (Nieś.); Worochta jeden okaz 16 lipca (Kauc.); — ab. *depuncta* Roman., zupełny brak czarnej kropki na żyłce poprzecznej

---

[1]) Przynależność tej odmiany do *C. truncata* Hufn., uważają niektórzy autorowie za niesłuszną (Petersen, Kuźniecow, Blöcker, Dampf). Według ich zdania należy raczej uważać tę odmianę za aberację gat. *C. immanata* Haw. Porównaj Dampf.: «Матерялы къ фауне чешуекрылыхъ Виленской губ. Horae Soc. Entom. Rossicae tom 38, 1908».

[2]) Różnice wyodrębniające oba powyższe gatunki, patrz: Niesiołowski: «Cechy charakterystyczne kilku trudniejszych do oznaczenia gatunków motyli». Pol. Pis. Entomol. Lwów 1927, t. VI, zesz. 1—2, str. 84 i następne.

skdł. przedn. 1 okaz tej odmiany w Mikuliczynie 17 lipca (Roman.).

Znany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na poziomkach i borówkach.

949. (3327). ***C. munitata*** Hbn. Jedynie Garbowski wymienia 1 okaz z Dory (Karpaty), ale bez bliższych dat.

Wykazany z Kurlandji, Pskowsk. gubernji i Czech.

Gąś. żyje po przezimowaniu na wiosnę na nisk. roślinach.

950. (3344). ***C. fluctuata*** L. Jeden z najbardziej pospol. «*Paśników*» nie tylko w Polsce, ale w całej Europie. Pojawia się w dwu lub trzech pokoleniach, od maja do końca września, wszędzie: na płotach, domach, pniach drzew, przy św. lamp, w lasach, ogrodach i t. d., zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *neapolisata* Mill., ma tło skdł. ciemno popielato-brunatnawe. Zawiercie (Masł.); — ab. *costovata* Haw. (= *rimata* Now., = *semifasciata* Huene), o przepasce środkowej krótszej i węższej jak u typ. Odmiana rzad. Łowiono ją tu i ówdzie wśród typ. okazów; — ab. *deleta* Ckll., nieznaczna, a właściwie bardziej skrajna odmiana poprzedniej. Wilno (Prüff.); Kraków (Nieś.); — ab. *abstersata* H. Schäff.[1]), środkowa przepaska sięga od brzegu przedniego aż do brzegu tylnego (pachowego) skdł. przedn. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Tatry (Nieś.); Kraków (Prüff. i in.); okol. Lwowa 2 okazy (Kauc. i in.); okol. Stryja (Brun. i Schil.); — ab. *sempionaria* Rätzer, odmiana karłowata. 2 okazy Zawiercie (Masł.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni na różnych niskich roślinach.

951. (3361). ***C. incursata*** Hbn. Bardzo rzad., gatunek typowo górski. Tatry (Nieś.); Rytro w dol. Popradu 25 maja przy

---

[1]) Wszystkie formy, u których środkowa wstęga jest nieprzerwana, tylko występuje w całej swej rozciągłości na skdł. przedn., należy podporządkowywać pod — ab. *abstersata* H.-Schäff., gdyż do niedawna wymieniana ab. *acutangulata* Christ. (do której zaliczano w powyższy sposób znaczone formy), została przez Petersena (Lepidopteren-Fauna von Estland I Talin-Reval, 1924, p. 244) wyróżnioną jako odrębny gatunek. Poza zewn. znamionami wykazuje — ab. *acutangulata* Christ. zasadnicze różnice w budowie ♂♂ narządów płciowych. Gatunek ten zresztą występuje w krajach zakaspijskich i północnej Persji.

św. lampy (Schil.); Worochta w pierwszej połowie czerwca kilka okazów (St. i in.).

Wymieniony z Kurlandji i południ. pogranicza bez Bukowiny Gąś. żyje w sierpniu na *Vaccinium*.

952. (3363). ***C. montanata*** Schiff. W całej Polsce nierzad. W północn. części pojawia się od czerwca do mniej więcej połowy sierpnia, w południ. zaś połaci już w maju i przez całe lato na pniach drzew w lasach, wypłaszany z krzaków, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *fuscomarginata* Stgr., z ciemno-brunatną obwódką na obu parach skdł. Okol. Poznania w początkach czerwca (Schum.); Strzałków i Bereźnica obok Stryja koniec maja i 11 lipca (Schil.); — ab. *continuata* Krulik., ma pole środkowe jednobarwne czarno-brunatne. Podhorce obok Stryja i Ławoczne w połowie czerwca (Brun.); Worochta 1 okaz (Kauc.); — ab. *degenerata* Prout. (= *constricta* Strand.), ma wstęgę środkową przerwaną. Okol. Stryja i Skolego w połowie czerwca (Brun. i Schil.).

Wykazany zewsząd poza Polską, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, jak *Primula offic.* i in.

953. (3368). ***C. quadrifasciata*** Cl. W całym kraju rozpowszechniony. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia, w lasach i ogrodach na pniach drzew i parkanach, wypłaszany z krzaków oraz przy św. lamp i t. d.; miejscami bywa rzad., gdzieindziej nawet pospol.; — ab. *thedenii* Lampa (= *atrofasciaria* Schil.), ma pole środkowe czarne. Wilno w lipcu (Dampf. i in.); Czarny Dunajec koniec lipca (Klem.); Rytro 24 czerwca (Schil.); Nozdrzec w okol. Dynowa 1 okaz ♀ 9 lipca (Roman.); — ab. *dissolutaria* Petersen, ma wstęgę w środku skdł. przedn. złożoną z szeregu czarnych linij poprzecznych. Lwów w lipcu (St.); — ab. *ignobilis* Btlr., popielate nakreślenia pola zewn. skdł. przedn. bardziej uwydatnione, skdł. tyln. ciemne. Koło Lwowa w połowie czerwca (Klem.).

Występuje we wszystkich krajach ościennych Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Lamium, Impatiens* i in.

954. (3369 a). ***C. spadicearia*** Schiff.[1]). Przeważnie gór-

[1]) Cechy charakterystyczne, wyróżniające *C. spadicearia* Schiff. od

ski gatunek, ale bywa i w nizinach spotykany, aczkolwiek daleko rzadszy od następnego gat. Pojawia się w maju i w czerwcu i poraz drugi w sierpniu i wrześniu, na parkanach, pniach drzew i t. d. Gdańsk (Spei.); okol. Wilna (Dampf. i in.); Czombrów w pow. nowogródzkim 1 ♀ (leg. K. Karpowicz); okol. Poznania pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Warszawa wypłaszany z krzaków i przy św. lamp (Słaszcz.); Nałęczów liczny (Krem.); na Podlasiu (Krem.); Zawiercie (Masł.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); Tatry w czerwcu i sierpniu (Now. i in.); Pieniny rzad. w czerwcu (Sit.); dolina Popradu rzad. w maju i czerwcu (Schil.); Magóra w okol. Sambora i Janów pod Lwowem pojedynczo (Now. i in.); okol. Lwowa (Garb. i in.); okol. Skolego i Hrebenowa (Brun.); Poznanka Gniła pod Tarnopolem i okol. Stanisławowa b. rzad. (Werch.); Pistyń obok Kosowa w lipcu (Ostr.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i w jesieni na nisk. roślinach.

955. (3369). ***C. ferrugata*** Cl. Powszechny w całej Polsce zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach (w Tatrach znacznie rzadszy od *C. spadicearia* Schiff.) (Nieś.). Wszędzie bywa d. częsty w dwu pokoleniach, od kwietnia do września, na pniach drzew, parkanach, przy św. lamp, oraz na przynęcie jabłkowej; — ab. *unidentaria* Haw., wstęga środkowa czarna. Również w całej Polsce nierzad.; — ab. *coarctata* Prout., wstęga środkowa b. wąska 1—2 mm. Inne nakreślenia w zaniku. Zawiercie (Masł.); Lwów na parkanie 20 lipca (Roman.); Worochta w połowie czerwca (St.); — ab. *hoyeri* Prüff., czarne pole środkowe obrzeżone jest pomarańczowo-brunatną barwą, dwukropek silnie zredukowany [1]). Kraków i Dębniki w drugiej połowie marca (Prüff.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje równocześnie z gąś. poprzedn. gatunku na *Galium* i in.

956. (3373). ***C. biriviata*** Bkh. (= *pomoeriaria* Ev.). Mało rozprzestrzeniony i mniej lub więcej rzad. Pojawia się od kwietnia do końca maja i znów w lipcu na parkanach, w lasach

---

C. ferrugata Cl., podaje Niesiołowski w Pol. Pis. Entom. Lwów, 1927, t. V, zesz. 1—2, str. 84 i nast.

[1]) Dokładny opis patrz: Materjały do fauny motyli okol. Krakowa. Spraw. Kom. Fizjogr. t. 57 ex 1923. Jest to dalsza modyfikacja formy *unidentaria* Haw.

na pniach drzew i w ogrodach. Gdańsk (Spei.); Wilno (Prüff.); okol. Poznania d. rzad. (Schum. i in.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Andrzejów pod Łodzią 10 czerwca (Krecz.); Częstochowa (Prüff.); Rytwiany rzad. (Karp.); Górny Śląsk lokalny, ale n. rzad. (W. i R.); dolina Popradu nad wszystkiemi potokami od 500 m. do najwyższych szczytów w miejscach słonecznych nierzad., w samej zaś dolinie Popradu brak go zupełny (Schil.); Pieniny (Sit.); w Tatrach dosyć pospol. (Nieś.); okol. Dynowa (Roman.); okol. Sambora i Lwowa (Now. i in.); Lacka Wola pod Przemyślem na pniach drzew pojedynczo (Roman.); Podhorce obok Stryja i Strzałków (Brun. i in.); — gen. *aestiva* Fuchs, okazy letniego pokol. Mniejszy i ciemniejszy, pole środkowe szersze; w lipcu. Woj. pomorskie (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); G. Śląsk (W. i R.); Puszcza Niepołomska (Prüff.); Pieniny (Sit.); Karolówka pod Dynowem (Roman.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, występuje wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w czerwcu i we wrześniu na *Impatiens noli — tangere.*

957. (3374). ***C. designata*** Hufn. Na całym obszarze Polski rozmieszczony. Występuje w dwu pokol. od połowy maja do końca sierpnia, na pniach drzew, na łąkach leśnych, przy św. lamp i na przynęcie, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *coarctata* Prout., środkowa przepaska b. wąska. Zawiercie (Masł.); dolina Kościeliska w Tatrach (Prüff.); Lwów ex ovo (Klem. i in.); — ab. *islandicaria* Stgr., czerwono-brunatna przepaska zanika przy zachowaniu ciemnego obrzeżenia. Górny Śląsk (W. i R.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na niskich roślinach i na kapustach. Jajo podłużne, blado zielone, tuż przed wylęgiem gąś. żółknieje (Roman.).

958. (3378). ***C. obstipata*** F. (= *fluviata* Hbn.). B. rzad. i lokalny. Żwir pod Warszawą w lipcu (Krecz.); Słowik w Kieleckiem 1 okaz 22 czerwca (Słaszcz.); Zawiercie 3 okazy przy św. lampy z końcem lipca i w sierpniu (Masł.); błonie w Krakowie 1 okaz przy św. lampy 2 października (Prüff.); Zakopane 5 sierpnia i 11 listopada przy św. l. (Nieś.); Łańcut 1 okaz na pniu drzewa w połowie października (Schait.); Lwów 1 okaz na murze domu w październiku (St.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok

Stryja przy św. lampy elektr. od połowy lipca do pierwszych dni października pojedynczo (Brun.); Truskawiec (leg. Jarosz, Roman.); Brody na ścianie domu 31 października (Klem.); Pistyń obok Kołomyi koniec sierpnia kilka okazów (Ostr.).

Podany z Kurlandji, Brandenburgji, południ. pogranicza i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę i w jesieni na niskich roślinach, jak *Poligonum* i in. (Spul.).

959. (3379). ***C. lignata*** Hbn. (= *vittata* Bkh.). Rzadki i d. lokalny. Pojawia się w całej nizinnej Polsce aż w Podkarpacie, od połowy czerwca do początkowych dni września, wypłaszany z krzaków i przy św. lamp. Brak go w Tatrach, Pieninach i Karpatach; — ab. *nigrofascia* Rbl., czarna linja ukośna z wierzchołka skdł. przedn. biegnie wpoprzek i przez skdł. tylne. Jeżewo (Wiz.).

Wykazany zewsząd z poza Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Menyanthes*, *Galium* i in.

960. (3331). ***C. aptata*** Hbn. Wybitnie górski motyl. Wykazany jedynie z Tatr w ostatnich dniach czerwca i w lipcu (Żebr. i Nieś.), jakoteż 1 okaz z Bubniszcza w Karpatach (Garb.); — ab. *suplata* Frr., tło skdł. nie zielone, wstęga środkowa ciemnobrunatna. Tatry, dolina Strążyska w lipcu (Prüff.); Bubniszcze 1 okaz z typ. (Garb.); Worochta 29 czerwca (Kauc.); — ab. *polonica* Prüff. — «*Ciemna przepaska poprzeczna silnie zwężona poniżej żyłki* III_2». — Analogiczne zwężenie jak u odmian *C. fluctuata* L., lub *C. designata* Hufn. Tatry w lipcu (Prüff.).

Znany z Kurlandji, Łotwy i Karpat bez Śląska.

Gąś. żyje na *Galium* (Rougemont).

961. (3332). ***C. olivata*** Schiff. Bardzo rzad. Wykazany tylko z Małopolski: Kraków w czerwcu (Żebr.); Zakopane 1 okaz pod koniec czerwca (St.); Podhale kilka okazów od 20 lipca do pierwszych dni sierpnia (Stch.); Rytro w dolinie Popradu w lipcu (Schil.); Pieniny w lipcu (Sit.); Szczawnica 29 lipca (Klem.); 1 okaz 3 lipca na brzegu lasu pod Romanówką za Janowem obok Lwowa (Now.); Tuchla 15 lipca (Brun.); Pistyń obok Kosowa kilka okazów w lipcu do pierwszych dni sierpnia (Ostr.).

Podany z północ. pogranicza i Czechosłowacji.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Galium*. Żeruje nocą.

962. (3333). ***C. pectinataria*** Knoch. (= *viridaria* F.). Na całym obszarze Polski nierzad. Pojawia się w północnej i środkowej części kraju w czerwcu do pierwszych dni sierpnia, w Małopolsce już w drugiej połowie maja do początkowych dni września (drugie pokol.), w lasach przeważnie dębowych, na pniach drzew i przy św. lamp, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *derassaria* Schille, odmiana opisana w Soc. Entomolog. rocz. XV, nr. 15 ex 1900. — «*Alae albicantes, anteriores ad marginem anticum tantum tribus bene expressis maculis nigro fuscis, absque macula subapicali, cetera signatura fere nulla*». — Okazy nie zielone, lecz białawe. Roztoka w dolinie Popradu w połowie lipca przy św. lampy i Strzałków obok Stryja (Schil.). Okazy świeże tej odmiany wraz z typowemi, jaskrawo zielonemi, łowił autor równocześnie i w tych samych warunkach w lasach dębowych o podmokłym gruncie w Lackiej Woli pod Przemyślem (Roman.); Biłohorszcze pod Lwowem (Kauc.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, jak *Galium*, *Lamium* i in.

963. (3334). ***C. turbata*** Hbn. Dotychczas tylko z Małopolski wykazany. Tatry od połowy czerwca i w lipcu do wys. 1800 m. (Żebr. i in.); Pieniny (Now.); w dolinie Popradu b. rzad. w połowie lipca (Schil.); Tartarów i Worochta we wschodn. Karpatach po deszczu wieczorem latający, w pierwszych dniach lipca (St.).

Wymieniony z Prus wschodn. i Moraw.

Gąś. nieznana.

964. (3335). ***C. kollariaria*** H.-Schäff. Gatunek alpejski. W Tatrach odkrył go Niesiołowski: Zakopane przy św. l., w dolinie Strążyskiej, przy Pięciu Stawach Polskich kilka okazów do wysokości 1700 m. w początkowych dniach czerwca i w lipcu.

Poza Polską znany tylko z Alp szwajcarskich i austr.

Gąś. nieznana.

965. (3338). ***C. aqueata*** Hbn. Jedyny okaz złowił Garbowski między miejscowością Bubniszcze, a Bolechowem w Karpatach wschodn.

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na niskich roślinach (Spul.).

966. (3340). ***C. salicata*** Hbn. Również tylko z Małopolski wyżynnej wymieniony. Tatry od czerwca do sierpnia (Nieś. i Prüff.); Piwniczna i Żegiestów w dolinie Popradu w sierpniu (Klem.); Pieniny w czerwcu i lipcu w pewne lata dość liczny (Sit.); — v. *probaria* H.-Schäff., bardzo jasna forma. Na górze Radziejowa 1200 m. w okol. Rytra 1 okaz 15 czerwca (Schil.).

Podany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na *Galium* (Spul.).

967. (3358). ***C. didymata*** L. U tego gatunku dwupostaciowość (dymorfizm) płciowa jest bardzo wybitna. Kartuzy, Sopoty, Heubuda, Gdańsk w lipcu do połowy sierpnia n. rzad. (Spei.); okol. Wilna w starych lasach d. pospol. (Dampf.); Poznań (Schum.); Winnogóra (Mańk.); Jeżewo (Wiz.); okol. Rytwian w rew. Podklasztornym n. pospol. w ostatnich dniach lipca (Karp.); Tatry w dol. Kościeliskiej 23 sierpnia (Klem.); dolina Popradu na polanie «Jaworzynka» 2 sierpnia 3 okazy (Schil.); Janów pod Lwowem w lipcu i sierpniu (St.); Brzuchowice obok Lwowa 7 lipca 1 okaz ♂ (Roman.); Nowosiółki ad Krasne pojedynczo (Świąt.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę na *Vaccinium*, *Cerastium* i in. (Spul.).

968. (3360). ***C. parallelolineata*** Retz.[1]) (= *vespertaria* Schiff.). Nierzad., a miejscami nawet pospol. od ostatniej dekady sierpnia i we wrześniu, w lasach przeważnie szpilkowych na pniach drzew w cienistych miejscach, pod płotami, rzadziej przy św. lamp. Występuje zresztą w całym kraju zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach.

Podany z północn. pogranicza, Czechosłowacji i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę na niskich roślinach, ale i na krzakach tarniny *(Prunus spinosa)*.

969. (3367). ***C. suffumata*** Schiff. Rzad. i lokalny od

---

[1]) Prout w Seitz'u podaje: «in Gebirgsgegenden», jednakowoż gat. ten występuje w całym niżu sarmackim.

kwietnia do połowy czerwca, a w sierpniu drugie pokolenie, na pniach drzew, wypłaszany z krzaków, na baziach i przy św. lamp. Stara Kiszewa w woj. pomorskiem (Spei.); Warszawa (Słaszcz.); Poznań, Radzewice, Radojewo, Mosina (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Rytwiany (Karp.); Segiet na Górnym Śląsku (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Tatry (Nieś.); Młodów w dol. Popradu (Schil.); Radłowice Górne obok Sambora (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem (Roman.); Lwów i Janów (Now. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.); Wołczyniec w okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *piceata* Steph., jednostajnie ciemno-brunatny. Jeżewo (Wiz.); — v. *minna* Btlr. (= *minor* Stgr.), małe okazy z szeroką środkową wstęgą. Bochnia w lesie sosnowym 13 sierpnia (Klem.); Janów obok Lwowa 16 maja na pniu sosny (St.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy 16 sierpnia (Brun.); — ab. *porrittii* Robs. (= *carringtoni* Rbl.), zanik nakreśleń z wyjątkiem plamy przywierzchołkowej, przepaski środkowej i przynasadowej, tło skdł. białawe, lub jasnożółte. 1 okaz ♂ w maju w okol. Zawiercia (Masł.).

Wykazany z północnego i południ. pogranicza, oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na *Galium verum* (Spul.).

970. (3385). ***C. caesiata*** Schiff. Gatunek górski. Pojawia się w lipcu i sierpniu. Okol. Sandomierza «Wysokie Góry», las (Karp.); Tatry (Żebr. i in.); Góra Radziejowa nad doliną Popradu (Schil.); Stary Sącz (Firg.); Rzeszów (Schait.); góra Huśla na łące międzyleśnej pod Samborem (Now.); Libochora (Magóra) i Hrebenów pod Ławocznem (Brun.); Worochta (Świąt. i in.); — ab. *annosata* Zett., wstęga środkowa ciemniejsza. Tatry nad Bystrem (Prüff.); — ab. *glaciata* Germ., forma północna, okazy ciemniejsze z zanikiem rysunku; b. rzad. Dolina Kościeliska w Tatrach 1 okaz 28 lipca (Klem.).

Znany z północnego i południ. pogranicza, Czech i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na krzakach borówek (*Vaccinium*), wrzosu, ale i na karłowatych brzozach i wierzbach (Prout.).

971. (3387). ***C. flavicinctata*** Hbn. Gatunek wysoko górski (alpejski). Tatry rzad. w krainie kosodrzewu, ale łowiono go i niżej w lipcu i sierpniu (Now. i Prüff.); — ab. *klemensiewiczi*

Prüff. — «*Środkowa przepaska przedn. skdł. czarno-brunatna, wyraźnie oddzielona od tła, tylne skdł. ściemnione, zwłaszcza przy zewn. brzegu*». — Wraz z typ. w Tatrach (Prüff.).

Poza Polską znany ze Śląska czeskiego, Alp, Szkocji i Norwegji.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na *Saxifraga*, *Sedum album*, *Salix* i in. (Spul.).

972. (3388). ***C. infidaria*** Lah. Gatunek alpejski. B. rzad. Dotychczas tylko przez Klemensiewicza wykazany z Tatr (Kościeliska) 23 sierpnia.

Poza Polską znany ze Śląska, Styrji, Karyntji i Alp szwajcarskich.

Gąś. żyje do maja na *Saxifraga*, *Juniperus*, *Salix capr.*, *Lonicera xylosteum*. (Spul.).

973. (3390). ***C. cyanata*** Hbn. Również typowo górski gatunek. Jeden okaz tej rzadkości złowił Prüffer w dolinie Strążyskiej (Tatry) na wysok. 1000 m. 8 lipca, drugi Niesiołowski w dolinie Kościeliskiej.

Wykazany z południ. pogranicza i Alp.

Gąś. żyje w maju na *Arabis alpina* i *ciliata* (Spul.).

974. (3398). ***C. verberata*** Scop. Pojawia się także tylko w górzystych okol. południ. części Polski. Lasy Klimontowskie w Sandomierskiem 30 lipca (Karp.); Tatry pospol. na pniach drzew w lipcu i sierpniu aż do wysok. 1900 m. (Żebr. i in.); na górze Pikuj pod Samborem 2 okazy 26 czerwca (Now.); w Skolem na górze Zełemin i w Tuchli w sierpniu d. częsty (Brun.); — ab. *vogesiaria* Peyer, okazy mniejsze, nakreślenia żółtawe, skdł. tylne prawie bez nakreśleń. Tatry, ale w miejscach wyżej położonych, jak n. p. w dolinie Bystrej, Boczań, Skupniów, Upłaz Prüff.); — ab. *bassiaria* Feisth, pole śród. zwężone. Zakopane (Stch.)

Znany tylko z górzystego południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na sosnach.

975. (3393). ***C. tophaceata*** Schiff. Typowo alpejski gatunek. Garbowski podaje, że «zauważył» tę rzadkość w Podkarpaciu w dwu pokoleniach, ale czasu, ani miejscowości nie wymienia.

Podany tylko z górzystego południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na niskich roślinach, jak *Galium*, *Asperula* i in. (Spul.).

976. (3399). ***C. nebulata*** Tr. Jeden okaz złowił Nowicki w ostatnich dniach czerwca w mięszanym lesie liściastym na górze Spas pod Samborem. W Tatrach dwa okazy (Nieś.).

Występuje w pograniczu, jak dwa poprz. gatunki.

Gąś. żyje w lipcu na *Galium mollugo* (Spul.).

977. (3403). ***C. achromaria*** Lah. B. rzad. Tatry w dolinie Chochołowskiej 1 okaz 16 czerwca (St.).

Wymieniony z górzystego południowego pogranicza.

Gąś. żyje na *Galium* (Spul.).

978. (3404). ***C. incultaria*** H.-Schäff. Również wybitnie alpejski gatunek. Występuje u nas w Tatrach w kosodrzewie w sierpniu (Now.); w pobliżu Lejowej 18 czerwca (St.); Ubocz, Opalone w połowie lipca kilka okazów (Nieś.).

Rozmieszczenie geograficzne jak poprzednich gatunków.

Gąś. żyje w sierpniu na *Primula latifolia* i in. (Spul.).

979. (3426). ***C. obsoletaria*** H.-Schäff. (= *alpicolaria* H.-Schäff.). Skala wymienia ten gatunek z Bielska cieszyńskiego, jako nierzadki na okolicznych wzgórzach, ale bez dat.

Rozmieszczenie geograficzne tego gatunku ograniczone jest tylko do Alp, Tyrolu i południ. Francji. Bielsko na Śląsku, byłoby więc najbardziej wysuniętym punktem na północny wschód.

Gąś. nieznana.

980. (3498). ***C. berberata*** Schiff. Dość rzad. i lokalny od maja do sierpnia. Grudziądz, Gdańsk i Sopoty (Spei.); okol. Poznania, Radzewice płoszone z krzaków (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Warszawa przy św. lamp (Słaszcz.); Słowik pod Kielcami ♂ i ♀ (Słaszcz.); okol. Częstochowy (Prüff.); Rytwiany przy św. lampy (Karp.); Kobylany (Żebr.); park Jordana w Krakowie (Nieś.); Lwów ogród botaniczny i parkany (Now. i in.).

Znany z Prus zachodn., Brandenbugji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na krzakach berberysu.

981. (3500). ***C. derivata*** Schiff. (= *nigrofasciaria* Goeze). Bardzo rzad. i lokalny. Warszawa 2 okazy w maju (Słaszcz..); inny okaz w parku Skoraszewskiego na Pradze 31 maja (Ostr.); Zawiercie 2 okazy w kwietniu i maju (Isa.); Rytwiany w połowie maja (Karp.); Kordowiec w dolinie Popradu 26 kwietnia 1 okaz (Schil.); Pieniny 1 okaz w czerwcu (Sit.); Lwów i Bolechów

(Garb.); Koźlinka i Janów pod Lwowem na pniach sosen i ex l. (St. i in.).

Podany z Prus wschodn. i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na wiosnę na dzikich i ogrodowych różach (Spul.).

982. (3504). ***C. sagittata*** F. Również b. rzad. i lokalny. Gdańsk koniec lipca i początkowe dnie sierpnia (Spei.); Poznań przy św. lamp w lipcu i sierpniu pojedynczo (Schum.); Buk na zachód od Poznania 2 okazy przy św. lampy (Wiz.); Wilno rzad. w ostatnich dniach lipca (Dampf.); Warszawa jedyny okaz ♀ na ścianie domu (leg. Michalewski); okol. Rytwian 10 lipca (Karp.).

Znany z Brandenburgji, północn. i południ. pogranicza oraz Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na *Talictrum* (Spul.).

983. (3410). ***C. frustata*** Tr. Nadzwyczajna rzadkość. Jeden okaz 16 lipca w okol. Zawiercia (Masł.); inny w lipcu w Ojcowie (Isa.).

Wykazany z południ.-zachodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od połowy sierpnia do października na *Galium*, żeruje tylko nocą (Spul.).

984. (3415). ***C. scripturata*** Hbn. Jedyny okaz tego górskiego gatunku, strząsł Nowicki z gałęzi dębu 30 czerwca na Hołosku pod Lwowem.

Wymieniony z południ. górskiego pogranicza.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na niskich roślinach (Spul.).

985. (3432). ***C. cuculata*** Hufn. Rzadki i mało rozsiedlony w Polsce. Pojawia się w dwu pokoleniach, od ostatniej dekady maja do września, na pniach drzew, na zrębach i przy św. lamp. Gdańsk (Spei); Wilno (Dampf.); w Wielkopolsce pojedynczo (Schum. i in.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Słowik pod Kielcami (Słaszcz.); Ogrodzieniec w okol. Zawiercia w lesie bukowym 1 okaz 13 sierpnia (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); G. Śląsk (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Rytro i okol. w dol. Popradu (Schil.); Stary Sącz (Firg.); Pieniny (Sit.); Zakopane (Nieś.); Sambor 1 okaz (Now.); Lwów z okolicą (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce przy św. lampy elektr. (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lecie pojedynczo na *Galium*.

986. (3438). ***C. unangulata*** Haw. Występuje w dwu pokoleniach od połowy maja do połowy sierpnia, w lasach na pniach drzew, na podmokłych łąkach leśnych i przy św. lamp. Kartuzy woj. pomorskie (Spei.); Poznań z okol. pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Winnogóra (Mańk.); Jeżewo (Wiz.); okol. Warszawy (Masł. i in.); Grodzisko pod Częstochową (Prüff.); Sandomierz n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie d. częsty (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr.); Puszcza Niepołomska i Ojców d. liczny (Prüff.); dolina Popradu d. rzad. (Schil.); Pieniny (Sit.); Lacka Wola pod Przemyślem (Roman.); okol. Lwowa i Janowa pospol. (Now. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Żurawno (Schil.).

Z wyjątkiem północn.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś żyje w czerwcu i jesieni na *Alsine media* (Spul.).

987. (3439). ***C. picata*** Hbn. Dość rzad. i lokalny, w lasach na pniach drzew i przy św. lamp w czerwcu i lipcu; w Małopolsce od końca maja do końca sierpnia. Gdańsk, Orunia i Wrzeszcz (Spei.); Karolinki pod Wilnem (Prüff.); Gostyń w Wielkopolsce kilka okazów (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Nałęczów pod Lublinem (Krem.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku rzad. (W. i R.); Rytro (Klem.); okol. Dynowa (Roman.); Pawłówka i Radłowice górne pod Samborem pojedynczo (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem (Roman.); okol. Lwowa (Klem. i in.); Podhorce obok Stryja n. częsty (Brun.); Wołczyniec w okol. Stanisławowa pojedynczo i Bilcze nad Seretem (Werch.); — ab. *albofasciata* Gauckler, pole zewnętrzne białe, pozbawione jakichkolwiek nakreśleń. Jeden okaz 18 czerwca w Łotatnikach obok Stryja (Roman.); Lacka Wola pod Przemyślem 1 okaz ♂ 7 czerwca (Ostr.).

Wykazany z całego pogranicza, z wyjątkiem półn.-wschodn. rubieży.

Gąś. żyje w jesieni do maja na *Stellaria media* i in. (Spul.).

988. (3444). ***C. luctuata*** Schiff. (= *lugubrata* Stgr.). Bardzo lokalny. Występuje tylko w południ. Polsce. Kielce 5 okazów 13 maja (Słaszcz.); Ojców i Lipia pod Pilicą pojedynczo w lipcu i sierpniu (Isa.); okol. Sandomierza rzad. w ostatnich dniach lipca (Karp.). Te stanowiska będą leżały na linji północnego zasięgu tego gat. w Polsce. Sowiarka koło Rudawy pod Krakowem kilka okazów (Nieś.); Tatry pospol. (Nieś.); w dolinie

Popradu wszędzie powszechny, ale n. liczny w lipcu i sierpniu (Schil.); Stary Sącz (Klem. i in.); Pieniny w czerwcu (Sit.); wzgórza Pawłówka pod Samborem rzad. (Now.); Lwów z okol. i Janów rzad. (Garb. i in.); Skole na zrębach i w lesie n. liczny w czerwcu (Brun.); Pistyń obok Kołomyi (Ostr.); — v. *albidior* Alph., z białą przepaską b. szeroką na skdł. przedn. i tyln. 1 okaz Worochta 21 czerwca (Kauc.); — ab. *interrupta* Klem. — «*Area media alar. anter. albo interrupta*». — Pole środkowe skdł. przedn. wąskie, w komórce 1 b. biało przerwane. 1 okaz ♀ w połowie czerwca z typ. w Starym Sączu (Klem.); — ab. *basinigra* Klem. — «*Area media alarum anter. nigerrima, area basali posteriorum tota fusco nigra*». — Różni się od typ. intensywnie czarnem polem środkowem skdł. przedn., a przedewszystkiem jednostajnie brunatno-czarnem polem nasadowem skdł. tyln. 2 ♀♀ na zrębie w Starym Sączu (Klem.); — ab. *separata* ab. nov., zanik jasnych nakreśleń na skdł. przedn., szczególnie w polu zewnętrznem, które jest prawie czarne. Z białej zazębionej linji poprzecznej w temże polu, pozostało ledwie dwa do trzech zębów. Popielate plamy przybrzeżne zupełnie zanikają. Strzępina również ciemniejsza, bardzo mało biało poprzerywana. Pole środkowe szerokie, jednostajnie czarne, z ledwie dostrzegalną czarną plamką szczeblikową. Czarne pole nasadowe, odgranicza popielata silnie zazębiona linja. W polu nasadowem bardzo niewyraźne jeszcze dwie niezupełne, linje popielate. Główną i zasadniczą jednak cechą tej odmiany jest obecność wybitnie wyraźnej, ciągłej, czarnej linji wężykowatej, połowiącej białą przepaskę i biegnącej mniej więcej równolegle do jej brzegów. Ta ciągła linja dzieląca, przechodzi i na skdł. tylne i biegnie w poprzek tychże od brzegu przedniego aż do brzegu pachowego, w całej swej rozciągłości [1]), równolegle do przybrzeżnej czarnej przepaski, dotykając jej w kilku miejscach i zwężając białe pole środkowe skdł. tyln. Pole nasadowe skdł. tyln. jednostajnie czarne, szerokie, wybiega poza czarną kropkę środkową do połowy skdł., przyczyniając się tem samem do zwężenia pola środkowego, które zamienia się w białą wstęgę dwumilimetrowej szerokości, zwężającą się aż do zaniku ku brzegowi pachowemu. Na odwrocie skdł. wszystkie plamy

[1]) U okazów typ. brak tejże, lub jest zaznaczoną tylko przy brzegu tylnym (pachowym).

białe węższe lub mniejsze, nakreślenia czarne bardziej intensywne, ciągłe, t. j. niepoprzerywane, a białe pole środkowe skdł. tyln. od takiegoż pola nasadowego, przegradza ciągła czarna pręga, około 1 mm. szeroka nazewnątrz czarnej kropki. Odzwierciedlenie tejże pręgi na wierzchu skdł. tyln. jest również granicą tych dwu pól, tworząc zarazem brzeg zewnętrzny pola nasadowego. Całe ciało bardziej jednostajnie czarne.

Jeden okaz ♀ tej melanistycznej odmiany, złowił autor wraz z kilkoma typ. okazami na wspólnej wycieczce ze ś. p. dr. Klemensiewiczem na polanie śródleśnej w Starym Sączu 21 sierpnia 1908 roku. Inny okaz ♂ posiadający tę wybitną linję, dzielącą białą wstęgą skdł. przedn., złowił autor 17 lipca 1927 r. w Nagrabiu, obok Podwysokiego. Dr. Świątkiewicz posiada okaz takiej odmiany, a Stöckl złowił w Worochcie również 1 okaz tejże formy.

Pojaw tej odmiany w więcej okazach i w różnych okolicach, utwierdził autora w przekonaniu, iż forma ta nie jest przypadkową, a tem samem skłonił do opisania tejże, z propozycją nazwania jej — ab. *separata mihi* (Roman.).

Typ. *C. luctuata* Schiff. występuje w północn. pograniczu, w Czechosłowacji i na Bukowinie.

Gąś. żyje w lipcu i październiku na *Epilobium* (Spul.).

989. (3454). ***C. molluginata*** Hbn. Gatunek górski, wykazany tylko z Małopolski. Tatry wcale nierzad. do wys. 1400 m. (St. i in.); Młodów i góra Żarnowiec nad Popradam w ostatniej dekadzie czerwca (Schil.); Pieniny na skałkach wapiennych w zaroślach, Bańków, Gronik, Schutrówki b. rzad. w lipcu (Sit.); Bolechów w połowie lipca (Kauc.); Bereźnica pod Stryjem z końcem maja na zrębach; okol. Skolego i Ławocznego na mokrych łąkach wśród pól w ostatnich dniach maja i w początkowych czerwca (Brun.); Mikuliczyn i Tatarów (St. i in.); Pistyń koło Kołomyi i Jasień w pow. Kałusz kilkanaście okazów w lipcu (Ostr.).

Wykazany tylko z Czechosłowacji.

Gąś. żyje w lipcu i jesieni na *Galium mollugo*, w dzień ukryta (Spul.).

990. (3481). ***C. bilineata*** L. Z wyjątkiem Tatr w całej Polsce rozpowszechniony w lasach i ogrodach, zarówno na nizinach, jak i w górach, od maja do końca września; — ab. *infus-*

cata Gmpbg., w polu środk. zjawia się ciemno-brunatna wstęga. Wszędzie w Polsce zauważony, ale rzadszy od typ.; — ab. *testaceolata* Stgr., tło skdł. przedn. ceglaste. 2 okazy w Rytrze w sierpniu b. rzad. (Schil.); — v. *atlantica* Stgr., okazy mniejsze, skdł. węższe ciemno żółto znaczone. Jeżewo (Wiz.); w Gołąbkowicach, obok Nowego Sącza złowił Klemensiewicz 19 czerwca okaz ♂ o pięknej czerwono-żółtej barwie skdł. i t. p., który zbliża się do — ab. *bohatschi* Aigner; — ab. *pallida* Prout., skdł. jasno popielato-żółte, pole środkowe skdł. przedn. białawo-żółtawe. Korszów obok Kołomyi 30 lipca (Ostr.).

Podany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na różnych nisk. roślinach.

991. (3666). ***C. polygrammata*** Bkh. (= *Phibalapteryx polygrammata* Bkh.). Dość rzad. i lokalny. Poznań, Mosina i w dolinie rzeki Cybiny, płoszony z krzaków i przy św. lampy w sierpniu (Schum. i in.); Leszno pojedynczo (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Włocławek 3 ♂♂ 10 czerwca (leg. Węgrzecki, Krem.); Warszawa z okol. w dwu pokol. od początku czerwca do końca sierpnia na zrębach i przy św. lamp (Słaszcz.); okol. Staszowa przy św. lampy koniec lipca (Karp.); Nowy Sącz w sierpniu (Klem.); Hołosko, Janów i Żorniska obok Lwowa (St. i in.); Zarubince pod Tarnopolem 9 sierpnia 1 okaz i w ogrodach Stanisławowa 1 okaz 25 sierpnia (Werch.); — v. *conjunctaria* Led., okazy jaśniejsze i bledsze w nakreśleniach. W dolinie rzeki Cybiny w okol. Poznania płoszone z krzaków wraz z typ. (Schum.).

Wykazany z Brandenburgji, Węgier, Wołynia i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na różnych gatunkach *Galium* (Spul.).

992. (3488). ***C. capitata*** H.-Schäff. Rzadki i lokalny. Różni się od pospol. następ. gat. przedewszystkiem żółtym odwłokiem i głową żółto zabarwioną. Pojawia się w dwu pokolen. od ostatniej dekady kwietnia do połowy sierpnia, w lasach na pniach drzew, wypłaszany z krzaków, przy św. lamp i na parkanach. Orunia woj. pomorskie (Spei.); Sereńczany pod Wilnem 1 okaz (Dampf.); Troki pod Wilnem (Prüff.); Konstancin pod Warszawą 15 maja (leg. Makólski); Poznań z okol. i w dolinie rzeki Cybiny (Schum. i in.); Górny Śląsk (W. i R.); Kraków 1 okaz (Prüff.); okol. Rytra (Schil.); Pieniny (Sit.); Nozdrzec obok Dynowa 1 okaz ♂ 9 lipca (Roman.); Rodatycze pod Gródkiem Jagiel. 1 okaz ♂

(Ostr.); Lwów z okol. (Garb. i in.); Janów pod Lwowem 9 czerwca 1 okaz (Roman.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Mikuliczyn, Worochta (St. i in.); Pistyń obok Kosowa w sierpniu (Ostr.).

Podany z północn. pogranicza, Czechosłowacji i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na *Impatiens*, *Balsamine* i in.

993. (3489). ***C. silaceata*** Hbn. Częstszy od poprzedn. gat., jednak n. liczny i nie wszędzie w Polsce zauważony. Występuje równocześnie z poprzedn. gat. i w podobnych okolicznościach. Gdańsk (Spei.); Poznań, Radojewo, Owińsk, Zaniemyśl, Radzewice (Schum. i in.); Warszawa pojed. (Słaszcz. i in.); Słowik pod Kielcami (Słaszcz.); okol. Zawiercia (Masł.); Rytwiany w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); w Małopolsce z wyjątkiem południ.-wschodn. Podola wszędzie, zarówno w dolinach, jak i w górach; — ab. *insulata* Haw., w polu środkowem występuje czarna plama białawo-żółto obwiedziona. Wielka Roztoka w dolinie Popradu 12 czerwca (Schil.); Pieniny w lipcu (Sit.); Lwów na parkanie 24 i 30 kwietnia (Roman.); Strzałków w połowie czerwca (Schil.); — ab. *umbrosaria* Motsch. (= *deflavata* Stgr.), okazy ciemniejsze, t. j. czarne nakreślenia i plamy są intensywniej czarne bez żółtej przymieszki. Stary Sącz ex l. (Klem.); Mikuliczyn 1 okaz 20 lipca (Roman.). Według Prout'a forma alpejska.

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na *Impatiens*, *Epilobium* i in. (Spul.).

994. (3491). ***C. corylata*** Thnbg. Powszechny w całej Polsce, z wyjątkiem Tatr. Występuje w lasach sosnowych i mięszanych na pniach drzew, lub bywa płoszony z krzaków podszycia; łowiono go też przy św. lamp. Pojawia się w maju i czerwcu i od połowy lipca do końca sierpnia; — ab. *ruptata* Hbn. (= ab. *defracta* Strand, = *interrupta* Hirschke), środkowa wstęga przerwana. Wśród typ.

Znany we wszystkich krajach ościennych Polski, z wyjątkiem Bukowiny i Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w lipcu i wrześniu na tarninie, dębach, brzozach i in. liściastych drzewach.

995. (3502). ***C. rubidata*** Schiff. Rzadki. Pojawia się od ostatnich dni maja do końca lipca, na zrębach, w lasach z krzaków płoszony, łowiony na przynęcie i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa i Kielce (Słaszcz.); Zawiercie (Masł. i Isa.); Ojców (Bież.); okol. Staszowa (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Kraków już w ostatnich dniach kwietnia i z końcem czerwca (Prüff.); Nowy Sącz i Podegrodzie (Klem.); Pieniny w czerwcu n. rzad. (Sit.); Radłowice górne (Now.); okol. Lwowa (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); Brody (Klem.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Wołczyniec obok Stanisławowa (Werch.); Kosów obok Kołomyi (Świąt.); Szerszeniowce ad Tłuste 2 okazy (Roman.).

Wykazany z północn.-zachodniego, południ.-wschodn. pogranicza, oraz z Brandeburgji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje w sierpniu na *Galium*.

996. (3440). ***C. alaudaria*** Frr. Wykazany tylko z Małopolski. Bardzo rzad. Tatry dol. Kościeliska i Małej Łąki (Nieś.); Hołosko obok Lwowa (Werch.); Janów w czerwcu i lipcu (Kauc. i in.); Wołczyniec pod Stanisławowem od połowy maja do pierwszych dni czerwca (Werch.); pod Czarnohorą, w Worochcie i w Mikuliczynie łowił Stöckl w połowie czerwca dniem na drogach ♂♂, siedzące na odchodach zwierzęcych; ♀♀ latają dopiero wieczorem.

Podany z północn. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu na *Atragene alpina*, siedząc pod liśćmi (Spul.).

997. (3442). ***C. albicillata*** L. Na całym obszarze Polski d. częsty, a miejscami nawet pospol. w maju i czerwcu w lasach i ogrodach na pniach drzew, szczególnie na sosnaah, na parkanach, zarówno w nizinach, jak i w górach; przylatuje też do św. lamp.

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lipcu do września na malinach i jeżynach (Rubus).

998. (3443). ***C. procellata*** Schiff. Bardzo rzad. i lokalny. Okol. Zawiercia i Smolenia kilka okazów (Isa.); Janów i Hołosko obok Lwowa w czerwcu (St. i in.); Worochta, Mikuliczyn w czerwcu i lipcu (Świąt. i in.); Szerszeniowce ad Tłuste 29 czerwca (Ostr.).

Znany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje we wrześniu na *Clematis vitalba*.

999. (3447). ***C. hastata*** L. Występuje od połowy maja do końca lipca przeważnie na zrębach brzozowych, płoszony z krzaków. Na Pomorzu, Wielkopolsce i na Górnym Śląsku wszędzie n. rzad., a miejscami nawet liczny; Serenczany w okol. Wilna w sadach (Dampf.); Puszcza Rudnicka i Hołubicka od połowy czerwca do połowy lipca (Prüff.); Warszawa rzad. (Słaszcz.); Nałęczów (Krem.); Kielce n. liczny (Bież.); Blachownia koło Częstochowy (Prüff.); Zawiercie n. rzad. (Masł. i Isa.); Rytwiany n. pospol. (Karp.); Puszcza Niepołomska (Prüff.); w Tatrach n. rzad. aż do wys. 1800 m. (Nieś. i in); Szczawnica (Klem.); Rzeszów (Schait.); Janów pod Lwowem w czerwcu (St.); okol. Rawy Ruskiej n. rzad. (leg. Pepłowski); Korczyn, Skole na Czudyłowie w połowie czerwca i w Korostowie nad Orawą 5 lipca (Brun.); Mikuliczyn i Worochta pod Czarnohorą częsty w czerwcu (St. i in.); — ab. *laxata* Krulik., biała wstęga szeroka. Puszcza Niepołomska 2 okazy 6 czerwca (Prüff.); — v. *subhastata* Nolck., mniejszy i ciemniejszy, środkowa biała wstęga zanika. W okol. Poznania pojedynczo; Obornik, Pobiedziska w wilgotnych lasach (Schultz i in.); Jeżewo (Wiz.); Worochta 2 okazy w czerwcu (Kauc.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w lipcu do września na młodych brzozach.

1000. (3449). ***C. tristata*** L. (= *limbosignata* Nolck.). Na całym obszarze Polski wszędzie n. rzad., na zrębach kwiecistych, łąkach leśnych, w ogrodach i t. d., łowiono go też i przy św. lamp. Pojawia się od maja do sierpnia, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. We dnie siada chętnie wraz z dziennemi motylami na nawozie (Bież.); — ab. *limbosignata* Nolck., okazy jaśniejsze z redukcją czarnych nakreśleń. Przed brzegiem bocznym skdł. przedn. zjawiają się rdzawo-brunatne plamki. Jeżewo (Wiz.); Brzuchowice pod Lwowem (Roman.); — ab. *interrupta* Rbl., przepaska przerwana. Strzałków obok Stryja w maju (Schil.); — ab. *luctuolata* Klem. — «*Alis fusco nigris, area media non albo signata, fascis albis nigro punctatis augustioribus terminata*». — Pole środkowe wszystkich skdł. jednostajnie czarno brunatne, bez jakichkolwiek białych znamion, białe wstęgi węższe. Pole nasadowe skdł. tyln. aż do połowy skdł. jednostajnie

czarno-brunatne[1]). Muszyna na zboczach 9 sierpnia 1 okaz (Klem.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ. wschodniego.

Gąś. żyje w czerwcu i jesieni na *Galium*.

1001. (3450). ***C. hastulata*** Hbn. (= *luctuata* Hbn.). Występuje równocześnie z poprzednim gatunkiem, ale bywa rzadszy i bardziej lokalny. Wilno 4 maja (Prüff.); Poznań z okol. maj, czerwiec (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); okol. Kielc lasy (Dyminy, Słowik, Brzezinki) (Bież.); Smoleń razem z poprzedn. gat. (Isa.); las Kleczanowski w okol. Rytwian 20 czerwca (Karp.); Ojców (Bież.); Tatry posp. (Nieś.); Dynów w pow. brzozowskim 1 okaz 17 lipca (Roman.); Podhorce obok Stryja w lesie i przy św. lampy elektr. w ostatnich dniach lipca i pierwszych dniach sierpnia (Brun.); w okol. Skolego 20 maja, Hrebenów na łące 31 maja (Brun); Mikuliczyn, Tatarów i Worochta w czerwcu i lipcu n. rzad. (St. i in.).

Z wyjątkiem wschodn. rubieży, wszędzie poza Polską znany.

Gąś. żyje jak poprzedn. gatunku na *Galium*.

1002. (3434). ***C. galiata*** Schiff. Dość rzad. i lokalny od połowy maja do sierpnia na zrębach, parkanach i przy św. lamp. Grudziądz i Gdańsk (Spei.); Wilno (Prüff.); Czombrów w pow. nowogródzkim 3 ♂♂ (leg. Kraińska); Poznań, Kobylepole, Radzewice rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Leszno (Vierh.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Kielce (Bież.); Strzegowa pod Zawierciem (Masł.); okol. Sandomierza rzad. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, ale pojedynczo (W. i R.); Kraków i Szczawnica w sierpniu (Żebr.); Pieniny (Now. i in.); Rzeszów (Schait.); Lwów z okol. i Janów pojedynczo (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa i Bilcze nad Seretem (Werch.).

Rozmieszczenie geograficzne jak poprzedn. gatunku.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni na *Galium*.

1003. (3436). ***C. rivata*** Hbn. Rzadki. Pojawia się od ostatnich dni maja, do początkowych sierpnia na leśnych łąkach i zrębach. Opalenie, Stara Kiszewa, Orunia, Gdańsk i Wrzeszcz (Spei.); Poznań z okol., Mosina, Owińsk, Radojewo, Radzewice

---

[1]) Dokładniejszy opis patrz Sprawozd. Kom. Fizjogr. Akad. Umiej. w Krakowie, t. 46, str. 50.

(Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Garbatka pod Radomiem 1 ♀ (Słaszcz.); Strzegowa w okol. Zawiercia (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Górny Śląsk lokalny, ale n. rzad. (W. i R.); Ojców przy św. lamp (Prüff.); w dolinie Popradu (Schil.); Nowy Sącz i Klęczany (Klem.); Lacka Wola pod Przemyślem i Rodatycze pojedynczo (Roman.); Lwów z okol. (Now. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Brody (Klem.); Szerszeniowce obok Tłustego (Ostr. i in.); Bilcze nad Seretem (Werch.); — ab. *maculata* Rbl., wstęga środkowa redukuje się do kilku małych plam, t. j. jednej przyramiennej, środkowej klinowatej i jeszcze jednej przy brzegu tylnym. Strzałków obok Stryja pod lasem na mokrej łące 4 sierpnia (Schil.).

Wykazany z północnego i południowego pogranicza, Brandenburgji i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lipcu i wrześniu na *Galium verum* (Spul.).

1004. (3437). ***C. alternata*** Müll. (= *sociata* Bkh.). W całej Polsce wszędzie b. pospol. gatunek. Pojawia się od połowy maja do końca sierpnia, w lasach, na zrębach, w ogrodach i przy św. lamp. Najczęściej spotyka się go w pozycji siedzącej na pniach drzew, lub na parkanach; jest b. płochliwy; — trans. ad ab. *degenerata* Haw., środk. ciemna wstęga b. wąska, a niekiedy i przerwana. W okol. Brodów na podmokłej łące 26 sierpnia (Klem.); — ab. *cingulata* Tngstr., odwłok czarny i skdł. tyln. nieco przyciemnione, Lwów w czerwcu (Kauc.); — v. (et ab.) *obscurata* South., okazy ciemniejsze, a nakreślenia intensywniejsze. 2 okazy pod Poznaniem (Schum.); Lubycza Królewska pod Rawą Ruską kilka przejściowych okazów (Roman.); — ab. *albinata* Roman. — «*Alis dilutioribus fere totaliter obsoletis*». — Wszystkie skdł. b. jasne, o nakreśleniach zamglonych. Jeden świeżo wylęgły okaz znalazł autor na pniu wierzby przydrożnej w Lubyczy Królewskiej (Roman.).

Znany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i w jesieni na *Galium*.

1005. (3324). ***C. taeniata*** Steph. B. lokalny. Pojawia się od ostatnich dni czerwca przez lipiec i sierpień. Gdańsk (Spei.); okol. Wilna zwyczajny na pniach drzew, nad brzegami leśnych potoków w starych lasach (Dampf.); dolina Popradu 2 okazy (Schil.); w Tatrach Roztoka nierzad. (Nieś.); okol. Lwowa pojed. (Now. i in.); Hrebenów na «Suchym» 1 okaz (Brun.); Mikuliczyn

(St.); — ab. *augustifasciata* Strand, środkowa przepaska o połowę węższa od typ. Jeden okaz 2 sierpnia na Łomnicy nad Popradem (Klem.).

Podany z północnego i południ. pogranicza, bez Śląska.

Gąś. żyje od jesieni do kwietnia na obumarłych i zwiędłych liściach niskich roślin i traw.

1006. (3455). ***C. affinitata*** Steph. Bardzo lokalny. Dotychczas tylko z Małopolski wykazany. Tatry w sierpniu (Now.); Radłowice górne w okol. Sambora w lasach koniec maja i z początkiem czerwca pospolity (Now.); Lesienice pod Lwowem i w in. okol. Lwowa w maju do połowy czerwca pojedynczo (St. i in.); Wołczyniec pod Stanisławowem w czerwcu d. częsty (Werch.); — v. (et ab.) *rivinata* Fisch-Rösl (= *turbaria* Steph.), biała przepaska na skdł. przedn. szersza, a skdł. tylne prawie całe białe. Mała Roztoka w dolinie Popradu b. rzad. 23 maja (Schil.); Lacka Wola obok Przemyśla 21 maja 1 okaz, inny 7 czerwca (Ostr.); Podhorce obok Stryja (Brun.) i Strzałków na brzegach lasów w połowie maja (Schil.); Chodorów w lesie mięszanym 22 maja (Ostr.); Mikuliczyn, Worochta i Tatarów d. rzad. w czerwcu i lipcu (St.).

Wykazany z północn. i południ. pogranicza, oraz ze Śląska niemieckiego.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu w torebkach nasiennych różnych *Lychnis*, jak *L. sylvestris, vespertina* i in. (Spul.).

1007. (3456). ***C. alchemillata*** L. Wszędzie w naszym kraju powszechny, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Pojawia się w lasach, na łąkach i przy św. lamp, w lipcu i sierpniu; — ab. *mokrzeckii* Prüff.[1]), forma melanotyczna, tło skdł. ciemniejsze; przepaska przedśrodkowa zatarta, zaś przepaska pozaśrodkowa w zaniku i brak jej ciemnej linji dzielącej. Tylne skdł. pozbawione również jasnej przepaski. 3 ♂♂ w lipcu Wilno (Prüff.).

Występuje wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w sierpniu na kwiatach i nasieniach *Galeopsis, Stachys, Lamium* i in. (Spul.).

1008. (3457). ***C. hydrata*** Tr. Bardzo rzad. Dotychczas

---

[1]) Dokładną łać. djagnozę i bliższą charakterystykę tej odmiany czytaj: Pol. Pis. Entom. Lwów, t. VI, zesz. 1—2, 1927, str. 119 i nast.

wykazany tylko z Warszawy w dwu okazach przy św. lampy w czerwcu (Słaszcz.); rewir Podklasztorny w okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej przy św. lampy w połowie czerwca (Karp.); Panieńskie Skały pod Krakowem 1 okaz 12 maja (Prüff.); Nozdrzec w okol. Dynowa 1 okaz ♀ 17 lipca przy św. lampy pokojowej (Roman.) i Lwów na przyleśnych łąkach 31 maja (Klem.).

Znany z Łotwy, Wołynia rosyjskiego i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu w torebkach nasiennych *Silene nutans* i in. (Spul.).

1009. (3458). ***C. lugdunaria*** H.-Schäff. Wykazany jedynie z Jeżewa (Wielkopolska), 1 okaz złowiony przy św. lampy (Wiz.).

Wymieniony tylko z południ. pogranicza.

Gąś. nieznana.

1010. (3459). ***C. bifasciata*** Haw. (= ab. *unifasciata* Haw.). Bardzo rzad. Poznań, Radzewice, Zaniemyśl w połowie czerwca i w lipcu (Schum. i in.); Warszawa 1 okaz przy św. lampy w połowie lipca (Słaszcz.); Słowik pod Kielcami 1 ♂ 27 sierpnia (Masł.); Rytwiany w połowie lipca przy św. lampy (Karp.); Katowice w lipcu i w początkowych dniach sierpnia. Motyl siedzi na pniach drzew tuż nad ziemią po cienistej stronie (W. i R.); Jaryna pod Szkłem obok Lwowa pojedynczo (Garb.).

Znany z północ. i południ. pogranicza Polski, oraz z Brandenburgji.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na *Euphrasia lutea*. Poczwarka leży niekiedy i kilka lat (Spul.).

1011. (3463). ***C. minorata*** Tr. Bardzo rzad. i lokalny. Poza Gdańskiem (Spei.), wykazany tylko z Małopolski, w Tatrach w lipcu do połowy sierpnia, aż do wys. 1800 m. wszędzie dosyć pospol. (Żebr. i Nieś.); Krzyżtoporzyce i Krzeszowice w połowie maja (Żebr.); Rytro w dolinie Popradu w lipcu i sierpniu (Schil.); Pieniny w lipcu i sierpniu (Sit.); Huśla i Pikuj góry koło Sambora koniec lipca (Now.); Hołosko obok Lwowa w czerwcu (St.); — ab. *ericetata* Steph., mniejszy i ciemniejszy, biała przepaska z ciemną linją dzielącą. Tatry: Jaszczurówka, Bocuń, dolina Białego, dolina Strążyska, Skupniów, Upłaz w lipcu (Prüff.).

Wykazany z północ. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje od września w torebkach nasiennych *Euphrasia officinalis*.

1012. (3464). ***C. blandiata*** Schiff. (= *adaequata* Bkh.). Pojawia się od końca maja do połowy sierpnia. Gdańsk, Langnowo b. rzad. (Spei.); okol. Poznania na leśnych łąkach n. częsty (Schum. i in.); Kieleckie (Bież.); Zawiercie d. pospol. na łąkach w lipcu (Masł. i Isa.); okol. Sandomierza przy św. lampy w połowie lipca n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, miejscami liczny z końcem czerwca i w lipcu; motyl ukrywa się w krzakach (W. i R.); Ojców (Bież.); okol. Krakowa koniec maja i w lipcu (Żebr. i in.); Tatry: las Białego, dolina ku Dziurze w lipcu (Prüff.); Podhale od połowy lipca do połowy sierpnia (Stch.); wzdłuż doliny Popradu aż w okolice Nowego Sącza pojedynczo w czerwcu i lipcu (Schil. i in.); las nad Dąbrówką w okol. Dynowa 1 okaz ♂ 22 lipca (Roman.); górzyste okolice Sambora (Wołcze) kilka okazów przy końcu lipca (Now.); na ul. miasta Lwowa na pniu kasztana 1 okaz w pierwszych dniach sierpnia (Roman.); Janów pod Lwowem w maju i czerwcu (St.); Podhorce przy św. lampy elektr. w pierwszych dniach czerwca i w początkach sierpnia, Skole 20 maja i Hrebnów w drugiej połowie czerwca pojedynczo (Brun.); Brody pospol. (Viert.); Pasieczna i Zagwóźdź w okol. Stanisławowa w czerwcu do połowy lipca częsty (Werch.); — ab. *bipuncta* Stach. — «*Minor alis anterioribus et posterioribus fere non signatis, unicoloribus albidis. Ex fascia media nigra tantum nigrum punctum mansit*». — Nakreślenia na skdł. zanikają aż do małej czarnej plamki wstęgi środkowej. 1 okaz 8 sierpnia na Podhalu (Stch.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje we wrześniu na kwiatach *Euphrasia offiicinalis* (Spul.).

1013. (3465). ***C. albulata*** Schiff. Pojawia się od ostatniej dekady maja do końca lipca. Gdańsk (Spei.); okol. Wilna i Serenczany zwyczajny (Dampf. i in.); Ignalino rzad. (Horn.); okol. Poznania na leśnych łąkach (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa 2 ♂♂, Czombrów w pow. nowogródzkim 1 ♂ (leg. K. Karpowicz); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza przy św. lampy (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); w Małopolsce wszędzie, tak w nizinach, jak i w wysokich górach;

w Tatrach czerwiec i wrzesień (Nieś.); w okol. górzystych pospol., niż w nizinach. W górach występuje później, bo od połowy lipca do początkowych dni października; — ab. *hebudium* Weis, okazy z zanikającemi pręgami, prawie zupełnie białe. 1 okaz przejściowy w Ławocznem 30 czerwca, inny w Podhorcach obok Stryja 3 czerwca (Brun.); Strzałków przy św. lampy 12 czerwca (Schil.); — ab. *mundata* Klem. — «*Alarum anter. area media praeangusta, aequaliter testacea, extrorsum vix angulata, punctis fuscis non determinata*». — Pole środkowe skdł. przedn. w kształcie wstęgi jednostajnie żółtawo-brunatne, b. wąskie, ku brzegowi przedniemu (ramiennemu) rozszerzające się, ograniczone czysto białemi wstęgami poprzecznemi tej samej niemal szerokości, co owe pole (u formy typ., to pole blisko 2 razy szersze). Najważniejszą jednak cechą, jest zupełny brak charakterystycznych dla tego gatunku czarno brunatnych kropeczek, które u formy typ. mieszczą się na żyłkach po obu stronach pola środkowego. Tę szczególną odmianę wykrył Klemensiewicz w Piwnicznej w połowie sierpnia 1903 r.

Z wyjątkiem Czech, wykazany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Rhinanthus* (Spul.).

1014. (3476). ***C. flavofasciata*** Thnbg. Dość rzad. i lokalny. Pojawia się od maja do połowy sierpnia, wypłaszany z krzaków, strząsany z gałęzi drzew i przy św. lamp. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Wilno z okol. rzad. (Dampf. i in.); Czombrów w pow. nowogródzkim 3 ♂♂ w pierwszych dniach lipca (leg. Kraińska); Poznań, Kobylepole na leśnych łąkach (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Częstochowa (Prüff.); Kielce (Słaszcz. i in.); Zawiercie pojedynczo (Masł.); okol. Sandomierza d. częsty (Karp.); Katowice d. rzad. (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Stary Sącz (Firg.); Gruszów pod Nowym Sączem (Klem.); Pieniny (Sit.); okol. Sambora i Drohobycza pospol. (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem 1 okaz 26 maja b. zniszczony (Roman.); Lwów z okol. (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Znany z północn., południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu w nasiennych torebkach *Lychnis diurna* i *vespertina* (Spul.). Garbowski hodował gąś. na *Fraxinus excelsior*.

1015. (3485). ***C. furcata*** Thnbg. (= *sordidata* F.). Gatunek b. zmienny w ubarwieniu skdł. przedn. Najczęstszą formą w Polsce występującą jest — ab. *sordidata* F., o tle zielonem z ciemnemi pręgami. Pojawia się w dwu pokoleniach, t. j. od połowy czerwca do pierwszych dni września, przeważnie w starych lasach o mokrem podłożu, ale nie bywa częsty. Gdańsk, Sopoty (Spei.); okol. Wilna (Dampf.); okol. Poznania rozsiedlony, ale n. częsty (Schum. i in.); Białowieża (Gieysz.); Kielce (leg. Stępkowski); okol. Zawiercia pospol. (Masł.); okol. Sandomierza ex l. (Karp.); Górny Śląsk: Tarnowskie Góry rzad. (W. i R.); Ojców (Bież.); okol. Krakowa (Żebr.); Tatry (Now.); dol. Popradu rzad. (Schil.); okol. Lwowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce i Bereźnica obok Stryja n. częsty (Brun.); — ab. *fuscoundata* Don., tło skdł. przedn. ceglaste z ciemnemi pręgami. Okol. Wilna n. rzad. (Dampf.); Zawiercie (Masł.); Panieńskie Skały 1 okaz 13 lipca i dolina Gorczykowa w Tatrach 24 sierpnia (Prüff.); Strzałków obok Stryja ex l. (Schil.); Mikuliczyn w lesie wysokopiennym w czerwcu (St.); — ab. *testaceata* Prout, tło ceglaste, ale bez ciemnych prąg. Tatry (Nieś.); — ab. *obscura* Peyer (= *infuscata* Stgr.), prawie jednostajnie ciemno-brunatny. Okol. Wilna n. rzad. (Dampf.); Przysietnica w dolinie Popradu 9 sierpnia (Schil.); okol. Lwowa (Now. i in.); Bereźnica pod Stryjem w lesie 5 sierpnia (Brun.); Strzałków ex l. (Schil.); Mikuliczyn w lesie świerkowym koniec czerwca (St.); — ab. *tricolorata* Schr., ubarwiony jak ab. *sordidata* F., tylko pole środkowe jasno popielate, lub białe. Okol. Zawiercia (Masł.); — ab. *constricta* Strand, jasne pole środkowe utworzone z oddzielnych okrągławych plam białych. Tatry (Nieś.); — ab. *cinereata* Prout. Tatry rzad. (Nieś.).

Wykazany zewsząd poza Polską, z wyjątkiem południowowschodn. pogranicza.

Gąś. żyje wczesną wiosną na baziach wierzb (iwy), później na liściach *Vaccinium*.

1016. (3486). ***C. coerulata*** F. (= *autumnalis* Ström). Gatunek podobnie jak poprzedni b. zmienny w ubarwieniu skdł. przedn. Rozpowszechniony na całym obszarze Polski. Pojawia się od połowy maja do połowy lipca w lasach na pniach drzew, mniej lub więcej częsty; — ab. *literata* Don., odmiana brunatna z polem środkowem brudno-białawem. Karolówka pod Dynowem 1 okaz 10 lipca (Roman.); Zubrza pod Lwowem (St.); Lubycza

Królewska 1 ♂ na pniu brzozy 20 maja (Roman.); Worochta i Mikuliczyn w czerwcu (St.); — ab. *obsoletaria* Schille (= *infuscata* Prout), jednostajnie ciemno popielato-brunatne okazy. Zaszcześle pod Wilnem 6 czerwca i 10 lipca (Prüff.); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♂ 17 maja (Krem.); Rytro ex l. z *Alnus incana* (Schil.); Karolówka obok Dynowa razem z poprzednią odmianą (Roman.); — ab. *semifuscata* Prout, tworzy przejściową formę do poprzedniej odmiany, tylko posiada pole środkowe brunatnawe. W okol. Wilna 10 czerwca (Prüff.); — ab. *impluviaria* H.-Schäff.[1]), pole środkowe i nasadowe mało się wyróżniające od tła skdł., a linja falista występuje w postaci przepaski niebieskawo-popielato zabarwionej. Karolówka pod Dynowem wraz z poprzedniemi odmianami, inny okaz 25 maja w Lubyczy Królewskiej (Roman.).

Znany z całego sąsiedztwa, z wyjątkiem południowo-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje od lipca do października w zwiniętych liściach olch.

1017. (3494). ***C. badiata*** Schiff. Wczesną wiosną do końca lipca. Gdańsk, Langnowo b. rzad. (Spei.); Jeżewo (Wiz.); Kielce (leg. Stępkowski); Zawiercie 2 okazy (Masł.); Bielany pod Krakowem (Żebr.); w okol. Rytra rzad. (Schil.); Pieniny 1 okaz (Sit.); w okol. Sambora i Lwowa w ogrodach, na cmentarzach, i parkanach (Now. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektrycz. i w lesie (Brun.); okol. Stanisławowa rzad. (Werch.).

Podany z Prus wschodnich i połud. pogranicza.

Gąś. żyje na różach.

Pelurga Hbn. (*Larentia* Tr.).

1018. (3503). ***P. comitata*** L. W całej Polsce w lecie wszędzie dość pospol., tak w lasach, jak i w ogrodach, na łąkach, jakoteż i przy św. lamp, od nizin aż w wysokie góry; — ab. *ferruginascens* Krulik., jasno-rdzawo żółte okazy. Uścimów na Podlasiu 1 ♀ 25 lipca (Krem.); Lwów 2 okazy (Kauc.); — ab. *moldavinata* Carad., ciemno-brunatnawe na wszystkich skdł. Jeżewo (Wiz.); Nozdrzec obok Dynowa, okol. Lwowa i w Lubyczy Królewskiej przy św. lamp (Roman.); Brody (Klem.); Podhorce (Brun.); Strzałków (Schil.).

---

[1]) Patrz Spuler t. II, str. 488/489.

Występuje we wszystkich krajach graniczących z Polską.

Gąś. żyje w sierpniu i we wrześniu na *Atriplex, Chenopodium* i in. niskich roślinach.

Cataclysme Hbn. *(Larentia* Tr.).

1019. (3417). ***C. riguata*** Hbn. Jedyny okaz tej rzadkości złowił Nowicki 29 czerwca na podleśnej łące między Lwowem a Winnikami.

Wykazany z Litwy, Łotwy i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i we wrześniu na *Asperula, Galium* (Spul.).

Venusia Hbn. *(Larentia* Tr.).

1020. (3359). ***V. cambrica*** Curt. Tylko z czterech stanowisk w Karpatach wykazany: na górze Radziejowej w okolicy Rytra nad doliną Popradu 1 okaz 31 lipca (Schil.); Libochora pod Magórą w okol. Skolego 20 lipca (Brun.) i na górze Rebrowacz obok Worochty w czerwcu na pniach drzew (St. i in.); w Tatrach szczególniej w dol. Roztoki aż do wys. 1650 m. dosyć pospol. (Nieś.).

Znany z Łotwy (b. rzad.) i z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na *Sorbus aucuparia.*

Hydrelia Hbn. *(Larentia* Tr.).

1021. (3471). ***H. testaceata*** Don. Niepospolity od ostatnich dni maja do pierwszych dni sierpnia, w lasach na pniach drzew i przy św. lamp. Nowy Port obok Gdańska (Spei.); okol. Wilna 2 okazy w starym lesie olchowym (Dampf.) i Ponary (Prüff.); Poznań i Kobylepole pojedynczo wypłaszany z krzaków (Schum. i in.); Górny Śląsk dość częsty w wilgotnych, cienistych miejscach (W. i R.); okol. Krakowa (Prüff.); Nowy Sącz (Klem.); Wielka Roztoka w dolinie Popradu 1 okaz (Schil.); okol. Dynowa 2 okazy w zaroślach olchowych (Roman.); okol. Drohobycza i Lwowa (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Podany z północn. i południ. pogranicza, Brandenburgji i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i w lipcu na olchach, brzozach i wierzbach.

1022. (3475). ***H. flammeolaria*** Hufn. (= *Larentia luteata* Schiff.). N. rzad. od połowy maja do połowy sierpnia w podmokłych lasach, w olszynach, wypłaszany z krzaków. Przylatuje i do św. lamp. Wykazany z całego obszaru Polski z wyjątkiem Tatr i Pienin.

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje wczesną wiosną na baziach, później na liściach olch i na klonach.

Euchoeca Hbn. (*Larentia* Tr.).

1023. (3474). ***E. nebulata*** Scop. (= *Lar. obliterata* Hufn.). W całej Polsce n. rzad., a miejscami pospol. Pojawia się równocześnie z poprzedn. gat. również w olszynach, w podmokłych lasach, na łąkach w tychże i przy św. lamp, tak w nizinach, jak i w górach.

Wykazany zewsząd z poza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na olchach i brzozach.

Discoloxia Warr. (*Larentia* Tr.).

1024. (3472). ***D. blomeri*** Curt. Bardzo rzad. i lokalny, wykazany dotychczas z kilku miejsc Małopolski. Zubrza pod Lwowem 1 lipca kilka okazów na pniach drzew (St.); Brody 3 okazy przy św. lampy pokojowej w ostatnich dniach czerwca i początkowych lipca (Klem.); Łysa Góra (Lackie) pod Złoczowem w połowie lipca (Świąt.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, znany zewsząd poza Polską, oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na wiązach (*Ulmus*).

Asthena Hbn.

1025. (3505). ***A. albulata*** Hufn. (= *candidata* Schiff.). Pojawia się w dwu pokoleniach, t. j. od maja do końca sierpnia, w lasach przeważnie liściastych i przy św. lamp. Gdańsk n. częsty (Spei.); Wilno z okol. d. pospol. (Dampf.); okol. Poznania d. liczny (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa n. rzad. i Kielce (Słaszcz.); Nałęczów (Krem.); Zawiercie (Masł.); lasy Klimontowskie w okol. Rytwian rzad. (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); w Małopolsce z wyjątkiem Tatr w obu pokol. mniej lub więcej częsty.

Znany z północn., południ. pogranicza i z Brandenburgji.

Gąś. żyje w czerwcu i we wrześniu na bukach, dębach i olchach.

1026. (3507). ***A. anseraria*** H.-Schäff. Z powodu swego wielkiego podobieństwa do poprzedniego gatunku, bywa przeoczany i z tego powodu mało znany. Kądzielów pod Zawierciem 1 okaz 17 czerwca (Masł.); Górny Śląsk lokalny, ale częsty w maju i czerwcu w krzakach (W. i R.); Lwów na Wysokim Zamku 1 okaz (Klem.); Zubrza obok Lwowa 24 czerwca 1 okaz (Ostr.).

Wykazany z zachodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i sierpniu na *Cornus sanguinea* (Spul.).

Eupithecia Curt. (*Tephroclystia* Hbn.).

1027. (3630). ***E. tenuiata*** Hbn. Gdańsk, Oliwa b. rzad. w lipcu (Spei.); Poznań z okol. d. rzad., parkany, pnie drzew o gładkiej korze w czerwcu (Schum. i in.); Żwir pod Warszawą ex l. w czerwcu (Adamczewski, Krem.); Zawiercie ex l. (Masł.); okol. Sandomierza przy św. lampy w lipcu i ex l. (Karp.); Kraków ex l. (Nieś.); Pieniny w sierpniu w zaroślach b. rzad. (Sit.); w Tatrach nierzadki, gąsienice na baziach iwy w dużej ilości (Nieś.); Rzeszów (Klem.); Nozdrzec obok Dynowa w połowie lipca (Roman.); Radłowice Górne pod Samborem w czerwcu (Now.); okol. Lwowa w czerwcu i lipcu i ex l. (Now. i in.); Podhorce przy św. lampy i ex l. (Brun.).

Wymieniony z Łotwy, Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje wczesną wiosną w baziach iwy *(Salix caprea)*.

1028. (3625). ***E. haworthiata*** Dbl. (= *isogrammaria* H.-Schäff.). Tylko z dwu stanowisk w Polsce znany: Zawiercie w połowie maja i w czerwcu (Masł. i Isa.) i Jędrzejów pod Kielcami 31 lipca (leg. Stępkowski, Krem.).

Znany z Brandenburgji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na *Clematis vitalba*. Poczwarka leży i kilka lat.

1029. (3624). ***E. immundata*** Z. Bardzo rzad. Poza Gdańskiem (Spei.), wykazany tylko z górzystych okol. Małopolski. Dominików obok Rytra w czerwcu rzad. (Schil.); Pawłówka w okol. Sambora 1 okaz 24 czerwca w krzakach leszczyny (Now.); Podhorce w ogrodzie, czerwiec (Brun.); Tatarów pod Chomiakiem 1 okaz 9 lipca (St.).

Wykazany z Prus wschodn., Kurlandji i połud. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na niedojrzałych nasieniach *Actaea spicata* (Spul.).

1030. (3623). ***E. plumbeolata*** Haw. Gdańsk w czerwcu i lipcu (Spei.); Wilno w lesie w pierwszych dniach lipca (Dampf.); Warszawa 1 okaz w lesie wśród traw 29 czerwca (Słaszcz.); Żwir pod Warszawą 27 lipca (Krecz.); Zawiercie n. rzad. w czerwcu wieczorem nad kwiatami podmokłych łąk (Masł.); okol. Staszowa 20 czerwca rzad. (Karp.); Kraków od połowy maja do końca czerwca (Prüff. i in.); Mała Roztoka w dolinie Popradu rzad. 1 okaz o zmierzchu w czerwcu (Schil.); w okol. Sambora i Drohobycza n. rzad. na zrębach (Now.); okol. Lwowa i Janowa w czerwcu do początkowych dni sierpnia n. rzad. na podmokłych łąkach (Now. i in.); okol. Stryja na łąkach leśnych i przy św. lamp (Brun.); Szerszeniowce ad Tłuste przy końcu czerwca wcale nie rzad. (Roman.).

Podany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem wschodniego.

Gąś. żyje we wrześniu na *Mylampyrum pratense* i *sylv.* (Spul.).

1031. (3538 i 3539). ***E. pini*** Retz (= *abietaria* Goeze, *togata* Hbn., *strobilata* Bkh.). Prout nazwą *E. pini* Retz. objął dwa gatunki, które dawniej uważane były za odrębne. Gat. ten pojawia się w czerwcu do połowy sierpnia w zagajnikach, na zrębach i w lasach szpilkowych na pniach drzew, szczególnie świerków i wypłaszany z gałęzi, także przy św. lamp. Motyl b. płochliwy. Z wyjątkiem Polesia i Wołynia zewsząd z Polski wykazany, mniej lub więcej częsty, ale niepospol., w górach rzadszy; — ab. *debrunneata* Stgr., pozbawiony czerwono-brunatnego zabarwienia na skdł. przedn. 1 okaz ♂ razem z typ. 16 czerwca na pniu świerka w okol. Dynowa (Roman.).

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem połudn.-wschodn.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na szczytowych pędach drzew szpilkowych.

1032. (—). ***E. bilunulata*** Zett. (= *strobilata* Hbn. nec Bkh.). Bardzo podobny do poprzedniego gat., lecz zwyczajnie mniejszy, natomiast o otułkach (Palpen) znacznie dłuższych. Występuje w tych samych środowiskach i równocześnie

z poprzednim gat.. w cienistych lasach szpilkowych, przeważnie świerkowych.

Rozmieszczenie geograficzne jak poprzedniego gat.

Gąś. żyje w lecie w galasówkach *(Picea excelsa)*.

1033. (3520). ***E. linariata*** F. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia. Gdańsk, Oliwa rzad. (Spei.); okol. Wilna (Prüff.); okol. Poznania, Zaniemyśl, na wyspie Edwarda i przy św. lamp n. rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa częsty i przy św. lamp (Słaszcz. i in.); Kielce (leg. Stępkowski, Krem.); Częstochowa (Pongracz); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza wszędzie pospol. (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Krzyżtoporzyce pod Krakowem (Żebr.); okol. Rytra rzad. (Schil.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Pieniny 1 okaz (Sit.); Tatry w Roztoce 1 okaz (Fudakowski); okol. Lwowa i Janowa pojedynczo (Now. i in.); Lubycza Król. ex l. (Roman.); Brody 2 okazy przy św. lampy (Klem.); Podhorce n. rzad. przy św. l. (Brun.); Żurawno (Schil.).

Podany z Prus wschodn., Łotwy, Brandenburgji, północno-wschodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu w zielonych nasieniach lnicy *(Linaria vulgaris)*.

1034. (3521 i 3522). ***E. pulchellata*** Steph. Bardzo rzad. Lwów kilka okazów ex l. (Roman. i in.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. 29 lipca (Brun.); Szerszeniowce obok Tłustego 1 okaz ♂ 29 czerwca (Ostr.); — ab. *pyreneata* Mab., pierwotnie uważany za odrębny gatunek. Należą do tej formy okazy mniejsze, mniej biało znaczone, o środkowej przepasce węższej. Oliwa i Sopoty ex l. (leg. Grentzenberg, Spei.); Jeżewo (Wiz.); Lwów ex l. liczny w maju (St. i in.).

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu w sprzędzionych kwiatach lub nasionach różnych naparstnic, jak: *Digitalis ambigua, grandifolia, purpurea, ochroleuca* i in. (Spul.).

1035. (3523). ***E. laquaearia*** H.-Schäff. Bardzo rzad. Dotychczas wykazany tylko z dwu stanowisk w Małopolsce. Jeden okaz 8 sierpnia w dębowych krzakach około Dobrowlan pod Drohobyczem (Now.), inny okaz w Podhorcach obok Stryja przy św. lampy elektr. 17 lipca (Brun.).

Wymieniony również tylko z południ. pogranicza oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje we wrześniu na kwiatach, lub nasionach różnych niskich roślin, jak: *Euphrasia offic.*, *Rhinanthus minor* (Spul.); *Odontites lutea*, *Hypericum* (Prout.).

(3531). ***E. irriguata*** Hbn. Grentzenberg podaje: — «Vom Herrn v. Tiedemann ein Exemplar bei Danzig gefangen». (Spei.).

Podany z Brandenburgji i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju na dębach i bukach (Spul.).

1036. (3650). ***E. exiguata*** Hbn. Pojawia się od ostatnich dni maja do początkowych lipca, w ogrodach, lasach i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Serenczany w okol. Wilna 1 okaz (Dampf.); Nowy Dwór i Pomiechowo pod Warszawą 2 okazy na pniach drzew (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♀ (Krem.); Zawiercie (Masł. i Isa.); okol. Sandomierza n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Kraków 1 okaz (Prüff.); Pieniny (Sit.); w okol. Sambora pojedynczo (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem 1 okaz na leśnej łące (Roman.); okol. Lwowa (Now. i in.); Podhorce 2 okazy (Brun.); Stanisławów (Werch.).

Wykazany z północn. pogranicza, Brandenburgji, Śląska, Moraw, Bukowiny i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na tarninie, głogu, berberysie i in.

1037. (3541). ***E. insigniata*** Hbn. Bardzo rzad. i lokalny. Grudziądz, Gdańsk w maju (Spei.); Warszawa 9 maja (Krecz.); Uweliny pod Warszawą 2 okazy przy św. lampy w połowie maja (leg. Michalewski); Zgórsko pod Kielcami 31 lipca (leg. Stępkowski, Krem.); Rytwiany pod Sandomierzem w pierwszych dniach maja (Karp.); Podhorce obok Stryja 2 okazy (Brun.).

Znany z północn. i południ. pogranicza bez Śląska.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na tarninie i głogu.

1038. (3626). ***E. valerianata*** Hbn. Rzad. w czerwcu i lipcu. Na leśnych łąkach i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); okol. Poznania na wyspie Edwarda pod Zaniemyślem 2 okazy (Schum.); Kaweczyzna pod Kielcami (Bież.); Katowice (W. i R.); Kraków (Żebr.); okol. Sambora i Lwowa (Now. i in.); Janów pod Lwowem i Łotatniki pod Stryjem (Roman.).

Wykazany z północn. i południ. pogranicza, nadto z Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na *Valeriana officinalis.*

1039. (3627). ***E. palustraria*** Dbl. (= *pygmaeata* Hbn.). Bardzo lokalny i tylko z Małopolski wykazany. Okol. Lwowa na łąkach przyleśnych i zrębach w maju i czerwcu pojedynczo (St. i in.); Podhorce obok Stryja na brzegach lasów i Ławoczne na łące (Brun.). Ponieważ *E. zibellinata* Christ. (= *E. caliginea* Btlr.) została w nowszych czasach uznaną za odrębny gat., który w dodatku występuje tylko w Japonji i nad Amurem, przeto wymienioną przez Klemensiewicza — v. *zibellinata* Christ. należy uważać za — ab. *pseudozibellinata* Dietze, okazy biało naprószone. Jeden okaz w okol. Lwowa 4 czerwca (Klem.).

Wymieniony z Prus wschod., Brandenburgji, połud. i połud.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Cerastium triviale*, *aquatica* i in. bagiennych roślinach (Spul.).

1040. (3616). ***E. undata*** Frr. (= *scriptaria* H.-Schäff.). Ten gatunek alpejski złowił Nowicki w Tatrach ponad kosodrzewiną w pierwszych dniach sierpnia, Niesiołowski w lipcu na Łysankach w Tatrach kilkanaście okazów, a Firganek wymienia go ze Starego Sącza.

Wykazany z Kurlandji i Alp.

Gąś. żyje w lecie w nasieniach *Silene alpestris* (Spul.).

1041. (3596). ***E. silenata*** Assman. Poznań z okol. 1 okaz przy św. lampy, inne w Zaniemyślu i Radzewicach w lipcu i sierpniu (Schum. i in.); Radłowice górne obok Sambora 1 okaz 1 czerwca, inny okaz 21 maja u stóp Czartowskiej Skały pod Lwowem w lesie mięszanym (Now.); Lwów parkany na cmentarzach i Wulka pod Lwowem, od połowy maja do pierwszych dni czerwca (St. i in.).

Znany tylko z połudn. pogranicza.

Gąś. żyje w torebkach nasiennych *Silene inflata*.

1042. (3543). ***E. venosata*** F. Rzadki. Pojawia się od połowy maja do końca lipca. Grudziądz i Gdańsk (Spei.); Serenczany pod Wilnem 1 okaz (Dampf.); Troki pod Wilnem (Prüff.); okol. Poznania: Zaniemyśl, Mosina (Schum. i in.); Rawicz 1 okaz na parkanie (Ben.); Warszawa przy św. lampy (Słaszcz.); Zawiercie (Isa.); okol. Staszowa pod Sandomierzem (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo (W. i R.); w Tatrach w dol. Strążyskiej (Nieś.); okol. Lwowa przy św. lampy (Klem. i in.); Janów pod Lwowem w ogrodzie (Werch.); Brody (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Pod-

horce 1 okaz przy św. lampy (Brun.); okol. Stanisławowa 1 okaz (Werch.).

Wykazany z północn. i południ. pogranicza oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie w torebkach nasiennych *Silene inflata*, *Lychnis dioica* i in. Poczwarka leży niekiedy i przez dwie zimy.

1043. (3551). ***E. egenaria*** H.-Schäff. Bardzo lokalny. Dotychczas wykazany tylko z Małopolski z kilku stanowisk: Lwów przy końcu maja na parkanie (St.); Podhorce obok Stryja na leśnej łące i przy św. lampy kilka okazów w czerwcu i w Łukawicy górnej pod Skolem w lesie 11 czerwca (Brun.). Determ. Rebel.

Podany z Łotwy i zachodniego pogranicza.

1044. (3557). ***E. extraversaria*** H.-Schäff. Bardzo rzad. Jeżewo (Wiz.); Warszawa przy św. lampy 2 okazy, jeden w lipcu, drugi w połowie sierpnia (Słaszcz.); Rytwiany-Pluskawa w ziemi Sandomierskiej 20 lipca przy św. lampy (Karp.); Janów pod Lwowem w sierpniu ex l. (St.); Potylicz (Świąt.).

Wykazany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na baldaszkowatych, jak *Peucedanum oreoselinum*, *Laserpilium letifolium* i in.

1045. (3511). ***E. centaureata*** Schiff. (= *oblongata* Thnbg.). Z wyjątkiem Tatr, w całej Polsce rozpowszechniony i wszędzie częsty, zarówno w nizinach, jak i w górach. Pojawia się w dwu pokoleniach, t. j. od połowy maja do końca sierpnia, w górach jeszcze i we wrześniu, na zrębach, płoszony z krzaków, na pniach drzew, parkanach, przy św. lamp i t. p.

Znany również w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w sierpniu i w jesieni na baldaszkowatych (*Umbelifera*) i in. niskich roślinach, w kwiatach tychże.

1046. (3510). ***E. gratiosata*** H.-Schäff. Pierwszorzędna rzadkość. Jeden okaz złowił dr. Świątkiewicz 31 maja na łące Kasowej Góry pod Bursztynem w Małopolsce.

Najbliższe stanowisko poza Polską to Siedmiogród, a dalsze to już Bałkan.

Gąś. żyje w lipcu w nasieniach *Ferulago galbanifera* i *Heracleum sphondylium* (Spul.). W lecie 1929 r. zebrał Świątkiewicz na Kasowej Górze przeszłe 100 sztuk gąś.

1047. (3513). ***E. extremata*** F. Dotychczas wymieniony

z dwu stanowisk w Polsce: Andrzejów pod Łodzią 19 czerwca 1909 r. (Krecz.) i Zbuczyn na Podlasiu 1 okaz ♂ na parkanie w ogrodzie 16 maja 1921 r. (Krem.).

Wykazany z pogranicza Polski tylko z Czechosłowacji.

Gąś. nieznana. Żyje prawdopodobnie na *Clematis* (Prout).

1048. (3565). ***E. actaeata*** Walderdorff. Speiser podaje, iż szczególnie jako gąś. n. rzad. Grudziądz, Lipia, Gdańsk. Motyl w lipcu. Zawiercie 1 ♀ 6 sierpnia (Masł.); Lwów w lesie biłohorskim w czerwcu na przynęcie i ex l. z gąś. znajdowanych w Janowie obok Lwowa (St.).

Znany tylko z południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na *Actaea spicata*, *Viburnum*, *Thalictrum aquilegifolium* i *Cimicifuga foetida*.

1049. (3572). ***E. selinata*** H.-Schäff. Bardzo rzad. Wykazany z dwu stanowisk w Małopolsce. Ex l. z Janowa pod Lwowem 3 okazy (St.), determ. Staudinger i Podhorce obok Stryja przy lampie elektr. 1 okaz 14 czerwca (Brun.), det. Rebel.

Podany z zachodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na kwiatach i nasionach baldaszkowatych roślin, jak: *Peucedanum*, *Angelica* i *Heracleum*.

1050. (3573). ***E. trisignaria*** H.-Schäff. Rzadki. Oliwa i Sopoty w czerwcu i w początkach lipca (Spei.); Poznań ex l. (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa 1 okaz przy końcu lipca przy św. lampy (Słaszcz.). Okazu tego jednak w zbiorze Słaszczewskiego niema (Krem.); Rytwiany przy św. lamp n. rzad. (Karp.); Janów pod Lwowem ex l. (St.); Potylicz (Świąt.); Podhorce przy św. lampy w czerwcu i lipcu (Brun.).

Znany z północn. i południ. pogranicza oraz z Brandenburgji.

Gąś. żyje w lecie, podobnie jak gąś. poprzedniego gat. na baldaszkowatych.

1051. (3592). ***E. helveticaria*** Bsd. Rzad. Gdańsk w początkach czerwca (Spei.); Poznań ex l. w sierpniu (Schum.); Warszawa od połowy czerwca do początkowych dni lipca na pniach drzew, parkanach i przy św. lamp (Słaszcz.); Nałęczów n. rzad. koniec maja i w czerwcu (Krem.); Słowik pod Kielcami 1 ♀ 3 maja (Słaszcz.); Ogrodzieniec w okol. Zawiercia w lesie bukowym 25 maja (Masł.); rewir Podklasztorny w okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej 10 czerwca (Karp.); Witów obok Zakopanego 2 okazy w lipcu przy św. lampy (St.); okol. Rytra w maju (Schil.);

Pieniny w maju (Sit.); Potylicz 12 czerwca (Świąt.); — ab. *arceuthata* Frr., okazy większe, jaśniejsze. Gdańsk z typ. (Spei.); Poznań b. rzad. (Schum.); Górny Śląsk b. rzad. w maju i czerwcu (W. i R.).

Wykazany z całego pogranicza, z wyjątkiem wschodn.

Gąś. żyje we wrześniu i październiku na *Juniperus communis* i *J. sabina* (Spul.).

1052. (3591). ***E. veratraria*** H.-Schäff. Bardzo lokalny. okol. Zawiercia 1 ♀ 30 czerwca (Masł.); Staszów w rew. Podklasztornym w połowie czerwca rzad. (Karp.); Pieniny w lipcu (Sit.). Garbowski wspomina, iż zbierał gąś. na *Veratrum album*, ale gdzie i kiedy, tego nie podaje. Lwów ex l. w maju (St. i in.); Podhorce obok Stryja w lipcu i sierpniu przy św. lamp i ex l. (Brun.); — v. *cynensata* Grasl., okazy większe i jaśniejsze o niewyraźnym rysunku. Pieniny (Sit.); — ab. *prüfferi* Schille, — «*mniejsze od typ., zupełnie bez nakreśleń, jednakowoż z czarnym punktem diskoidalnym w kącie tylnym skdł. przedn., ledwo dostrzegalną białą plamką; ubarwienie formy typowej*». Ex l. 19 czerwca z *Veratrum album* (Schil.).

Wymieniony z Łotwy i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w lecie na ciemiężycy (*Veratrum album*).

1053. (3594). ***E. cauchiata*** Dup. Bardzo rzad. 1 ♀ w połowie czerwca około Lwowa (leg. Watzka, Garb.); Janów pod Lwowem w czerwcu (St.); Podhorce przy św. lampy 13 czerwca (Brun.).

Wykazany z Królewca w Prusach wschodn., Moraw i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w sierpniu i we wrześniu na *Solidago virgaurea* w cienistych miejscach lasów szpilkowych (Spul.).

1054. (3595). ***E. satyrata*** Hbn. Nierzad. Pojawia się w dwu pokoleniach, od ostatnich dni maja do połowy sierpnia na łąkach, pniach drzew, przy św. lamp i na parkanach. Zmienny w ubarwieniu, tworzy wiele odmian. Gdańsk (Spei.); Wilno (Dampf.); Bnin pod Poznaniem (Schum.); Warszawa kilka okazów (Słaszcz.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, ale n. częsty (W. i R.); Sikornik pod Krakowem (Żebr.); dolina Popradu wszędzie (Schil.); Pieniny (Sit.); w Tatrach: dolina Małej Łąki, Toporowa Cyrhla kilka okazów (Nieś.); okol. Sambora

i Lwowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce przy św. lampy Ławoczne, Hrebenów i w Skolem na łące nad Potokiem Pawłów, (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *transversa* Dietze, pole środkowe częściowo przyćmione. Strzałków obok Stryja ex l. (Schil.); — ab. *callunaria* Dbl., popielaty z jasnemi pręgami. Przysietnica koło Rytra (Schil.); Lwów ex l. (Klem.); — ab. *subatrata* Stgr., prawie jednostajnie ciemne okazy. Lwów na pniu wiązu w połowie maja (Roman.); Podhorce przy św. lampy (Brun.).

Podany z północnego, południ. pogranicza, Brandenburgji i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Galium*, *Centaurea*, *Senecio* i in.

1055. (3567). ***E. tripunctaria*** H.-Schäff. (= *albipunctata* Haw.). Poznań d. rzad. przy końcu sierpnia przy św. lampy (Schum.); Warszawa przy św. l. i Kielce w lipcu (leg. Stępkowski, Krem.); Kraków (Nieś.); N. Sącz 1 sierpnia (Klem.); Pieniny (Sit.); Lwów ex l. (Klem i in.); Janów pod Lwowem ex l. (St.); Podhorce przy św. lampy w ostatnich dniach maja i od ostatniej dekady lipca do pierwszych dni sierpnia (Brun.); Nozdrzec obok Dynowa 23 lipca przy św. lampy (Roman.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem wschodniego.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu w kwiatach i nasionach roślin baldaszkowatych *(Umbelifera)*, szczególnie *Heracleum*, *Angelica*, ale i w nasionach *Cimicifuga foetida* i in.

1056. (3560). ***E. absinthiata*** Cl. Pojawia się od maja do sierpnia na płotach, parkanach i przy św. lamp. Gdańsk, Heubuda (Spei.); Wilno (Prüff.); Poznań d. rzad. (Schum.); Rawicz n. częsty (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz.); Białowieża (Prüff.); Kielce pospol. (Bież.); Kamienica Polska pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie pojedynczo (Masł.); okol. Sandomierza rzad. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie, ale dość rzad. (W. i R.); Kraków od ostatnich dni kwietnia do połowy czerwca (Prüff.); Mała Roztoka w dolinie Popradu w lipcu przy św. lampy (Schil.); Pieniny 2 okazy 29 lipca (Sit.); Nozdrzec w okol. Dynowa 27 lipca przy św. lampy (Roman.); Zubrza i Biłohorszcze pod Lwowem ex l. (St. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy (Brun.); Wołczyniec pod Stanisławowem ex l. (Werch.).

Wymieniony z całego pogranicza Polski z wyjątkiem wschod. oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na kwiatach *Artemisia*, *Achillea*, *Solidago*, *Senecio*.

1057. (3561). ***E. goossensiata*** Mab. Lokalny i rzad. Poznań pojedynczo ex l. (Schum.); Zawiercie 22 lipca 1 ♀ (Masł.); okol. Staszowa koniec lipca rzad. (Karp.); Rzęsna Polska obok Lwowa ex l. (St. i in.).

Podany z północn. pogranicza, Brandenburgji i południ. pogranicza bez Śląska i Bukowiny, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje we wrześniu i październiku na wrzosach *(Calluna)*, *Eupatorium* i in. (Spul.).

1058. (3558). ***E. expallidata*** Dbl. Dotychczas wykazany: z Jeżewa (Wiz.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku w czerwcu i lipcu rzad. (W. i R.); Lwów i Janów ex l. (St. i in.); Pistyń obok Kosowa 3 sierpnia (Świąt.).

Znany z Kurlandji i Łotwy.

Gąś. żyje w lecie na kwiatach *Solidago virgaur.*, podobno i na wrzosie.

1059. (3559). ***E. assimilata*** Dbl. Rzadki. Pojawia się w dwu pokol. Serenczany obok Wilna 1 okaz 23 maja w sadzie (Dampf.); Wilno (Prüff.); Warszawa od połowy czerwca do połowy sierpnia parkany i przy św. lampy (Słaszcz.); Rawicz 1 okaz przy św. lampy (Ben.); Rytwiany 18 lipca n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk n. rzad. (W. i R.); Kraków w maju (Prüff.); Rytro 12 sierpnia (Schil.); Pieniny od wiosny aż do września b. pospol. (Sit.); góra Żurawiec pod Dynowem na kwiecistym zrębie na brzegu lasu bukowego 1 okaz 27 lipca (Roman.); Rzeszów i Brody przy św. lampy w maju i lipcu (Klem.); Lwów z okol. od połowy maja do pierwszych dni czerwca i od połowy czerwca do połowy sierpnia (Klem. i in.).

Występuje w północ., południ. i północ.-wschodn. pograniczu.

Gąś. żyje w maju na chmielu *(Humulus)* i porzeczce *(Ribes rubrum)*, dziurawiąc liście (Spul.).

1060. (3569). ***E. vulgata*** Haw. Nierzad., a miejscami nawet pospol. od połowy maja do połowy sierpnia, na parkanach, ścianach domów, pniach drzew i przy św. lamp. Orunia, Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Wilno (Dampf.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); okol. Kielc (Bież.); Zawiercie (Masł. i Isa.);

okol. Staszowa (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Kraków i Tatry (Nieś.); Stary Sącz (Żebr.); dolina Popradu wszędzie (Schil.); Pieniny (Sit.); okol. Sambora i Lwowa (Now. i in.); Podhorce przy św. lampy elektrycz. (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na *Silene*, *Rubus* i in. niskich roślinach.

1061. (3563). ***E. denotata*** Hbn. Bardzo rzad. Wilno 1 okaz przy św. lampy z końcem lipca (Dampf., det. Prout); Góry Wysokie w lesie pod Sandomierzem 24 lipca (Karp.); Lwów 1 okaz ex l. 27 lipca (Roman.); Brody 1 okaz ex l. 30 maja (Klem.); Podhorce obok Stryja 1 okaz 10 czerwca (Brun.).

Znany z Prus wschodn., Łotwy i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu w torebkach nasiennych *Campanula*.

1062. (3575). ***E. castigata*** Hbn. Pojawia się od maja do połowy sierpnia na zrębach, na pniach drzew, na parkanach i przy św. lamp. Gdańsk n. rzad. (Spei.); Wilno 1 okaz (Dampf., det. Prout); Poznań z okol. (Schum. i in.); Warszawa n. częsty (Słaszcz. i in.); Turów (Radzyń Siedlecki) 8 sierpnia (leg. Węgrzecki); Kielce (leg. Stępkowski, Krem.); Zawiercie d. pospol. (Masł.); rewir Podklasztorny w okol. Staszowa n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie częsty (W. i R.); Chrzanów pod Krakowem (Nieś.); Rzyczanów w dolinie Popradu rzad. (Schil.); Pieniny d. rzad. (Sit.); okol. Dynowa (Roman.); okol. Sambora (Now.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody zwyczajny (Klem.); Potylicz (Świąt.); Lubycza Królewska przy św. lampy (Roman.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy n. częsty (Brun.); Pasieczna i Zagwóźdź w okol. Stanisławowa (Werch.).

Wykazany z północn. pogranicza, Brandenburgji, Czechosłowacji i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w lecie na *Achillea*, *Hypericum*, *Galium*, *Lactuca virosa* i in.

1063. (3600 c). ***E. icterata*** Vill. — v. *subfulvata* Haw. Pierwotnie gatunek ten uważany był za odmianę gatunku następnego. Odznacza się szerokiem rdzawo-żółtem polem środkowem. Dąbrówka, Gdańsk i Sopoty (Spei.); Wilno 15 lipca (Prüff.); Poznań pojedynczo przy końcu sierpnia, łowiony przy św. lampy

(Schum.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa 23 lipca do końca sierpnia przy św. lampy (Słaszcz.); okol. Sandomierza w połowie lipca (Karp.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); Kraków w lipcu (Prüff.); w dolinie Popradu 2 lipca pod Radziejową przy św. lampy (Schil.); Pieniny 1 okaz w sierpniu (Sit.); Hołosko pod Lwowem w lipcu i sierpniu (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce przy św. lampy koniec czerwca (Brun); Wołczyniec i Pasieczna pod Stanisławowem dość liczny w czerwcu (Werch.); — ab. *oxydata* Tr., okazy bez rdzawego zabarwienia. Forma rzadsza od poprzedniej. Stara Kiszewa, Gdańsk (Spei.); Poznań ex l. (Schum.); Warszawa z poprzednią odmianą (Słaszcz.); okol. Krakowa 20 lipca (Żebr.); Helowszczyzna (Hołosko) pod Lwowem 1 okaz na przynętę (Garb.); park Kilińskiego w połowie maja (St.); Potylicz (Świąt.); Brody pojedynczo w lipcu (Klem.).

Wymieniony z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w jesieni na piołunach (*Artemisia*) i dziewannie (*Verbascum*).

1064. (3600). ***E. succenturiata*** L. Gatunek różniący się od poprzedniego biologicznie i anatomicznie (Prout). Nierzad. a miejscami nawet pospol. od połowy czerwca do ostatnich dni sierpnia, na zrębach, parkanach i przy św. lamp. Dąbrówka, Gdańsk, Łążek i Sopoty (Spei.); Wilno (Prüff.); okol. Poznania wszędzie, ale nieczęsty (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Uścimów na Podlasiu (Krem.); Zawiercie b. pospol. (Masł. i in.); okol. Sandomierza n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Ojców (Prüff.); Nowy Sącz (Klem.); Podhale (Stch.); Czarny Dunajec i Brody (Klem.); okol. Lwowa i Janowa (Klem. i in.).

Znany zewsząd poza Polską.

Gąś. żyje w lecie na *Artemisia*, *Achillea*, *Tanacetum*, *Verbascum* i *Pimpinella*.

1065. (3607). ***E. impurata*** Hbn. Gatunek alpejski. Pieniny w lipcu na wapiennych ścianach skał Bańkowego Gronika, przystosowany do tła skał (Sit.); Garbowski podaje, iż złowił tę rzadkość w połowie lipca we Lwowie.

Poza granicami Polski wykazano ten gatunek z południ. pogranicza, poza tem znany jest z Alp, Pirenejów, Belgji i południ.-wschodn. Niemiec.

Gąś. żyje na *Campanula rotundifolia* i *C. pusilla* (Spul.).

1066. (3604 b). ***E. orphnata*** Bohatsch. Pierwotnie uważany był za odmianę następnego gatunku. Wykazany jedynie z Górnego Śląska wraz z następnym gat. (W. i R.).

Znany tylko z południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w kwiatostanach baldaszkowatych roślin (Prout).

1067. (3604). ***E. subumbrata*** Schiff. (= *scabiosata* Bkh.). Pojawia się na pniach drzew, parkanach, wypłaszany z traw i przy św. lamp, od połowy maja do lipca. Gdańsk rzad. (Spei.); okol. Poznania, Mosina, Owińsk, Radojewo pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz 1 okaz (Ben.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz.); Zawiercie (Masł. i Isa.); rewir Podklasztorny w okol. Staszowa n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk n. rzad. (W. i R.); Mała Roztoka w dolinie Popradu (Schil.); Radłowice Górne rzad. (Now.); piaszczyste wzgórza Lwowa, Bednarówka, Pohulanka (Now. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa d. liczny (Werch.).

Wymieniony z północ., południ. pogranicza i Brandenburgji.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Solidago*, *Hypericum*, *Scabiosa*, *Centaurea* i in.

1068. (3608). ***E. semigraphata*** Bsd. Bardzo rzad. i lokalny. Zawiercie 1 ♂ 7 sierpnia (Masł.); las Kleczanowski pod Staszowem 20 czerwca (Karp.); Rzyczanów w dolinie Popradu 3 sierpnia (Schil.); Piwniczna w lipcu (Klem.); Lwów na cmentarzu Łyczakowskim 21 maja na pniu świerka (Roman.).

Znany z Czechosłowacji.

Gąś. żyje we wrześniu na kwiatach *Campanula nepeta* i *Thymus serpyllum* (Spul.).

1069. (3603). ***E. millefoliata*** Rössl. W Polsce b. lokalny i rzadki. Wykazany z Jeżewa (Wiz.); Warszawa w lipcu do pierwszych dni sierpnia na parkanach (Słaszcz.); Zawiercie 1 ♀ 10 sierpnia (Masł.); Rytwiany 10 lipca (Karp.); Piwniczna przy św. lampy 16 sierpnia (Klem.); Pieniny w lipcu i sierpniu (Sit.); — v. et ab. *maeoticaria* Bohatsch., białawo-popielate okazy. Pomiechowo pod Warszawą w lipcu przy św. lamp 2 okazy (Słaszcz.).

Podany z Prus wschodn. i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje we wrześniu na nasionach krwawnika *(Achillea)* (Spul.).

1070. (3580). ***E. subnotata*** Hbn. N. rzad. Pojawia się od połowy maja do połowy sierpnia na parkanach, pniach drzew i przy św. lamp. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Wilno z okol. (Dampf i in.); okol. Poznania, Owińsk, Mosina (Schum. i in.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł.); okol. Rytwian (Karp.); Wołyń (Xięż.); Górny Śląsk (W. i R.); Kraków (Nieś.); w dolinie Popradu rzad. (Schil.); Rzeszów (Schait.); Zubrza i Lwów przy św. lamp (Werch. i in.); Brody częsty (Klem.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lecie na niskich roślinach, jak *Chenopodium*, *Atriplex* i in.

1071. (3652). ***E. sinuosaria*** Ev. Ten wschodni gat. zauważono u nas w Polsce w okol. Wilna od połowy czerwca do połowy sierpnia wieczorem około gnojówek wraz z *Larentia comitata* (Dampf i Prüff.); Ząbki pod Warszawą w czerwcu wieczorem na kwiatach *Spiraea sorbifolia* (Słaszcz. i in.); Czarna Struga w okol. Warszawy ♂ i ♀ w maju (Krem.); Zambrów pod Łodzią 1 ♀ 1 lipca (leg. Makólski, Krem.); okol. Zawiercia 2 ♂♂ przy św. lampy (Masł.).

Znany tylko z Łotwy, Litwy, Polesia i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na *Atriplex* i *Chenopodium*.

1072. (3537). ***E. indigata*** Hbn. Przeważnie rzad. Pojawia się od połowy maja do sierpnia na pniach drzew przeważnie w lasach szpilkowych. Grudziądz (Spei.); Żołnierowszczyzna pod Wilnem pojedynczo (Prüff.); Poznań, Kobylepole, Mosina, Radzewice (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Pilawa pod Warszawą 1 okaz (Słaszcz.); Zawiercie n. rzad. (Masł. i Isa.); okol. Rytwian n. posp. (Karp.); Tarnowskie Góry i Katowice d. rzad. (W. i R.); Czerna pod Krakowem 18 kwietnia i Tatry (Nieś.); Naściszowa i Biecz w okol. Nowego Sącza b. rzad. (Klem.); Brzuchowice pod Lwowem na pniach świerków pojedynczo (Klem. i in.); Janów pod Lwowem (Świąt.); Brody pojedynczo (Klem.).

Wykazany z północn., zachodn. i południ. pogranicza Polski, jakoteż i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na drzewach szpilkowych i na jałowcu (*Juniperus*).

1073. (3553). ***E. pimpinellata*** Hbn. Gdańsk dość częsty w lipcu (Spei.); okol. Wilna w lipcu i sierpniu (Dampf i in.); Poznań z okol. dość liczny od ostatniej dekady czerwca do sierpnia (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa od połowy lipca do połowy sierpnia przy św. lampy (Słaszcz. i in.); Słowik pod Kielcami 23 lipca (Słaszcz.); okol. Staszowa w połowie lipca n. pospol. przy św. lampy (Karp.); Górny Śląsk wszędzie n. rzad. (W. i R.); Nowy Sącz w lipcu do połowy sierpnia (Klem.); Pieniny przy św. lampy w lipcu rzad. (Sit.); Hołosko i Brzuchowice pod Lwowem w sierpniu i ex l. (Now. i in.); Brody (Klem.); Potylicz (Świąt.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i we wrześniu do końca października, na kwiatach i nasionach baldaszkowatych roślin, jak *Pimpinella, Peucedanum* i in.

1074. (3552). ***E. euphrasiata*** H.-Schäff. Bardzo rzad. Pojawia się w sierpniu. Dotychczas wykazano go tylko z okol. Poznania, t. j. z Mosiny i Radzewic (Schultz) i ze Lwowa i Janowa obok tegoż, na parkanie, względnie na pniach drzew (St.).

Podany tylko z południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje we wrześniu na *Euphrasia lutea* (Spul.).

1075. (3634). ***E. nanata*** Hbn. Występuje w dwu pokoleniach, od maja do sierpnia, na zrębach, wrzosowiskach, torfowiskach, pniach drzew i t. d. Łowiono go też i przy św. lamp. Grudziądz, Opalenie, Hel, Gdańsk, Heubuda rzad. (Spei.); Poznań z okol., Puszczykowo, Zaniemyśl (Schum. i in.); Rawicz pojedynczo (Ben.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Zawiercie (Masł. i Isa.); okol. Staszowa n. pospol. (Karp.); Katowice n. rzad. (W. i R.); dolina Kościeliska (Prüff.); Nowy Targ (Schil.); Kraków 1 okaz (Prüff.); Radłowice Górne pod Samborem 1 okaz wypłoszony z krzaków leszczyny (Now.); Rzęsna Polska pod Lwowem ex l. (St.).

Wykazany z północnego pogranicza, Brandenburgji i połud. pogranicza oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w jesieni na *Calluna vulgaris.*

1076. (3636). ***E. innotata*** Hufn. Typ. forma pojawia się na wiosnę na parkanach, pniach drzew, rzadziej na przynęcie, lub przy św. lamp. Grudziądz, Gdańsk liczny (Spei.); Wilno (Prüff.); Poznań pojedynczo (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo

(Wiz.); Warszawa pojedynczo (Słaszcz.); Podlasie kilka okazów (Krem.); Zawiercie (Masł. i Isa.); okol. Sandomierza (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku (W. i R.); Czerna pod Krakowem (Nieś.); Pieniny posp. (Sit.); Bednarówka pod Lwowem (Now.); Zubrza (St. i in.); Podhorce pod Stryjem (Brun.); — v. *fraxinata* Crewe, pokol. letnie. Należą tu okazy mniejsze, ciemno-popielate. Rzadki. Pojawia się od lipca do września. Heubuda obok Gdańska (Spei.); Ignalino (Horn.); Poznań w parku (Schum.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa i Kielce (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Wierzchomla nad Popradem na zrębie (Klem.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Wulka pod Lwowem (Gatnar); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.); — v. *tamarisciata* Frr., okazy większe od typ. i niebieskawo popielate. Również rzadka odmiana. Gdańsk ex l. (Spei.); Rytro w dolinie Popradu 3 okazy ex l. w połowie lipca (Schil.); Pieniny nad korytem rzeki Krośnicy porośniętem tamaryszkiem i *Myricaria germanica* (Sit.); Podhorce przy św. lampy (Brun.).

Podany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. typ. formy żyje w jesieni na piołunie *Artemisia campestris*, *A. absynthium* i *A. vulgaris*; gąś. odmiany — v. *fraxinata* Crewe, na jesionie (*Fraxinus*), głogu (*Crataegus*) i tarninie (*Prunus spinosa*), gąś. zaś — v. *tamarisciata* Frr. znajdowano na *Myricaria germanica* i *Tamarix gallica*.

1077. (3571). ***E. virgaureata*** Dbld. Bardzo lokalny. Gdańsk (Spei.); Dyminy pod Kielcami (Bież.); Ojców i Kraków pojedynczo (Nieś.); Przysietnica w dolinie Popradu 19 czerwca (Schil.); Pieniny w czerwcu (Sit.); w okol. Lwowa płoszony z krzaków w połowie maja i ex l. (Klem. i in.); Potylicz (Świąt.); — v. *aestiva* Dietze, okazy pokol. letniego znacznie mniejsze.

Znany z Prus wschodn. i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na *Solidago virgaurea*, *Heracleum*, *Gentiana*, *Senecio* i in., zaś gąś. żyjące na wiosnę, żerują na głogach i tarninie.

1078. (3646). ***E. abbreviata*** Steph. Bardzo rzad. Tylko z dwu stanowisk Małopolski wykazany. Brzuchowice pod Lwowem w ostatnich dniach kwietnia razem z *E. lanceata* Hbn. w lesie mięszanym (St.); Podhorce obok Stryja 17 maja 1 okaz przy św. lampy elektr. (Brun.).

Wykazany z Królewca w Prusach wschodn. (1 okaz), z Brandenburgji i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju na dębach.

1079. (3648). ***E. dodoneata*** Gu e n. Bardzo lokalny i rzad. Milanówek pod Warszawą (Słaszcz.); Żwir tamże w maju (Krecz. i in.); Jeżewo w Wielkopolsce (Wiz.); Zawiercie 16 maja (Masł.); Ditkowice koło Brodów 19 maja 1 okaz (Klem.); Biłohorszcze pod Lwowem ex l. (Świąt.).

Wymieniony z Brandenburgji i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na dębach.

1080. (3656). ***E. sobrinata*** Hb n. Nierzad., w dwu pokoleniach, w maju, a powtórnie w lipcu i sierpniu, w lasach mięszanych, bardziej szpilkowych, na pniach drzew, wypłaszany z krzaków jałowcowych, rzadszy na przynęcie, lub przy św. lamp. Znajdowano go i na parkanach. Gdańsk (Spei.); Wilno z okol. (Dampf i in.); Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. Kraińska, Krem.); w Wielkopolsce szeroko rozmieszczony i d. liczny (Schum. i in.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Kieleckie (Słaszcz. i in.); Kamienica Polska koło Częstochowy (Prüff.); Zawiercie b. liczny (Masł. i in.); okol. Staszowa pospol. (Karp.); Ojców i Kraków (Nieś. i in.); Czarny Dunajec (Klem. i in.); w dolinie Popradu wszędzie liczny (Schil. i in.); Tatry (St. i Nieś.); Pieniny jeden z najczęstszych gatunków z tego rodzaju (Sit.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Brzuchowice pod Lwowem (St. i in.); Podhorce obok Stryja i Hrebenów (Brun.); Potylicz (Świąt.); — ab. *anglicata* H.-S c h ä f f., jasnopopielata odmiana. Nowy Sącz ex l. wraz z typ. (Klem.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem wschodn., wymieniony jednakże z Polesia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę do czerwca na jałowcu *(Juniperus)*.

1081. (3574). ***E. lariciata*** F r r. Dość lokalny. Pojawia się od maja do połowy sierpnia, na pniach drzew, wypłaszany bywa z traw i krzaków i łowiony przy św. lamp. Warszawa w lipcu i sierpniu (Słaszcz.); okol. Staszowa n. pospol. w lipcu (Karp.); w dolinie Popradu ex l. (Schil.); Stary Sącz w lasku modrzewiowym płoszone i ex l. (Klem.); Karolówka obok Dynowa 26 czerwca nieco zniszczony okaz ♂ (Roman.); okol. Lwowa od połowy maja i w czerwcu (St. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Łotatniki tamże w maju i sierpniu (Schil.); Hrebenów pod Ławocznem na Suchym w czerwcu (Brun.).

Znany z Kurlandji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na modrzewiach *(Larix)*.

1082. (3535). ***E. tantillaria*** B s d. (= *pusillata* H b n.). W lasach szpilkowych d. pospol. w całej Polsce w maju i czerwcu, w górach jeszcze i w lipcu; nie wykazano go tylko z Wołynia i Podola. Pojawia się na pniach drzew, przy św. lamp, jakoteż łowiono go na łąkach i zrębach leśnych; — ab. *piceata* P r o u t, okazy jaśniejsze, niekiedy z zielonkawem przyprószeniem. Tatry (Now. i Nieś.); Brzuchowice pod Lwowem w maju (Roman.); Bereźnica pod Stryjem w maju (Schil.).

Wykazany z całego pogranicza Polski z wyjątkiem wschodn.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na drzewach szpilkowych.

1083. (3536). ***E. conterminata*** Z e l l. Bardzo rzad. Dotychczas wykazany z Gdańska w maju (Spei.) i z Rytra w dolinie Popradu 1 okaz w maju (Schil.).

Podany z północ. pogranicza i Czech.

Gąś. żyje na szpilkowych drzewach.

1084. (3653). ***E. lanceata*** H b n. Nierzad.. ale lokalny, w lasach szpilkowych, szczególnie świerkowych, od ostatnich dni marca do końca maja, zależnie od wczesnej i pogodnej wiosny, na pniach drzew, lub wypłaszany z gałęzi drzew i krzaków. Jeżewo (Wiz.); Kaweczyzna i góra Telegraf pod Kielcami (Bież.); okol. Zawiercia (Masł.); Tarnowice Stare i Katowice pojedynczo (W. i R.); Tatry (Nieś.); koło Młodowa i w dolinie Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); Zubrza, Hołosko, Brzuchowice i Janów pod Lwowem (Now. i in.): Podhorce i Bereźnica pod Stryjem (Brun.).

Wymieniony z północnego i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na młodych pędach *Pinus excelsa*.

Gymnoscelis M a b. *(Tephroclystia* H b n.).

1085. (3658). ***G. pumilata*** H b n. Jedynie przez S t ö c k l a złowiony we Lwowie na parkanie w maju; — ab. *tempestivata* Z e l l., więcej popielate okazy o zaniku czerwonego zabarwienia. Kilkanaście okazów w Brodach na grobowcach cmentarza w połowie kwietnia (Klem.).

Znany z Łotwy i Litwy, południ. pogranicza bez Śląska i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę i we wrześniu na *Clematis*, *Calluna Sorbus*, *Crataegus* i in. roślinach (Spul.).

Chloroclystis Hbn.

1086. (3659). ***Ch. coronata*** Hbn. Bardzo lokalny. Dotychczas wykazany z dwu stanowisk i to tylko z Małopolski: Rzęsna Polska w drugiej połowie maja (St.) i Podhorce obok Stryja 1 okaz 21 sierpnia (Brun.).

Wykazany z Prus wschodn. i Czechosłowacji.

Gąś. żyje w lecie na *Clematis, Ligustrum, Eupatorium, Solidago, Lysimachia, Lythrum, Hypericum* i in. (Spul.).

1087. (3662). ***Ch. chloërata*** Mab. Bardzo lokalny i rzad. Wilno wieczorem około krzaków tarninowych w lipcu do połowy sierpnia i przy św. lamp (Dampf); Rytro w czerwcu (Schil.); Rzeszów ex l. (Klem.); Nozdrzec obok Dynowa 1 lipca 1 okaz ♀ w sadzie (Roman.); okol. Lwowa przy św. lampy w maju do połowy lipca (Klem. i in.); Żółkiew ex l. (Roman. i in.); — ab. *hadenata* Fuchs, ciemne okazy prawie bez nakreśleń. Rzeszów ex l. w połowie maja i Lwów około śliw w sadach w połowie czerwca (Klem.).

Znany z Kurlandji, Czechosłowacji i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje wczesną wiosną na kwiatach tarniny, a w sadach na śliwach.

1088. (3660). ***Ch. rectangulata*** L. Rozmieszczony w całej Polsce i nierzad., miejscami nawet pospol. od maja do połowy sierpnia w sadach, na pniach drzew, szczególnie jabłoni, na parkanach i przy św. lamp. Występuje zarówno w nizinach, jak i w górach, gdzie bywa rzadszy; — ab. *subaerata* Hbn. skdł. intensywniej zielone przy równoczesnem zaniku czarnych nakreśleń. Sopoty (Spei.); Rzeszów (Klem.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy (Brun.); — ab. *cydoniata* Bkh., w przeciwieństwie do poprzedniej odmiany, czarne ubarwienie silniejsze. Sopoty (Spei.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Lwów ex l. i łowione przygodnie (Klem. i in.); Żółkiew ex l. 2 okazy (Roman.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy wraz z typ. (Brun.); — ab. *nigrosericeata* Haw., skdł. i odwłok kompletnie czarne, prawie bez śladu zielonego zabarwienia. Wilno 3 okazy (Prüff.): Kraków (Prüff.): Nozdrzec obok

Dynowa w sadzie wraz z poprzedniemi odmianami w czerwcu (Roman.); Lwów (Watzka i in.); Podhorce i Strzałków obok Stryja przy św. lampy elektrycz. (Brun.) i ex l. z *Prunus padus* (Schil.).

Występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w kwietniu i maju na kwiatach owocowych drzew, szczególnie jabłoni, ale i na *Rhamnus cathartica*, *Prunus padus* i *P. spinosa*.

1089. (3661). ***Ch. debiliata*** Hbn. Mniej częsty od poprzedniego gatunku. Pojawia się od połowy czerwca do sierpnia na pniach sosen w starych szpilkowych lasach o podłożu wilgotnem. Łowiono go i na przynętę, jakoteż przy św. lamp. Występuje wszędzie w całej północnej i środkowej Polsce, zaś w Małopolsce zauważono go dotychczas tylko w lesie bielańskim pod Krakowem pospol. (Nieś.); zresztą w górach: Gołąbkowice pod Nowym Sączem i Czarny Dunajec na Podhalu rzad. (Klem); Mikuliczyn we wschodn. Karpatach pospol. w miejscach porośniętych obficie borowiną (St.); — ab. *nigropunctata* Chant., ma w pośrodku skdł. na żyłkach czarne kropki. Bieniakonie pod Wilnem 2 okazy 3 lipca (Prüff.); Zawiercie 1 okaz 28 czerwca (Roman.); — ab. *grisescens* Dietze (= *griseata* Stgr.), srebrzysto popielate okazy, bez zielonego zabarwienia. Zawiercie (Masł.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem wschod. i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę w sprzędzionych listkach *Vaccinium myrtillus*.

Collix Guen.

1090. (3665). ***C. sparsata*** Tr. N. rzad., od ostatnich dni maja do połowy lipca w lasach, na łąkach, w cienistych miejscach i przy św. lamp. Gdańsk (Spei.); Wilno i okol. w lipcu do połowy sierpnia (Dampf); Poznań, Mosina pojedynczo (Schum. i in.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Blachownia pod Częstochową (Prüff.); Zawiercie na świerkach (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Niepołomice pod Krakowem (Prüff.); Nowy Sącz (Klem.); Pieniny (Sit.); okol. Sambora w krzakach (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem 1 okaz (Roman.);

okol. Lwowa i Janowa (Klem. i in.); Żurawno (Schil.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Drohomirczany pod Stanisławowem 1 okaz (Werch.).

Podany z północn., zachodn., południ. i północ.-wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Lysimachia vulgaris* i *Pteris aquilina*.

Coenocalpe Hbn. (*Phibalapteryx* Steph.).

1091. (3669). ***C. lapidata*** Hbn. Bardzo rzad. Dotychczas wykazany tylko z Małopolski. Tatry (Nieś.); Janów i Łuczyńce pod Bursztynem i ex l. we wrześniu (Świąt.); Lipki obok Brodów na zrębie leśnym 30 września (Klem.).

Wykazany z północn. i południ. pogranicza bez Śląska.

Gąś. żyje w czerwcu na *Clematis* i *Thalictrum* (Prout).

Horisme Hbn. (*Phibalapteryx* Steph.).

1092. (3670). ***H. aquata*** Hbn. Występuje w dwu pokoleniach od początku maja do pierwszych dni sierpnia, na wrzosowiskach, zrębach i łąkach kwiecistych. Łowiono go też przy św. lamp. Grudziądz regularnie rok rocznie w ostatnich dniach czerwca i w początkowych sierpnia (Spei.); Poznań z okol. Kobylepole, w dolinie rzeki Cybiny d. rzad. (Schum. i in.); Warszawa d. rzad. i Słowik pod Kielcami (Słaszcz.); Ogrodzieniec w okol. Zawiercia we wrześniu (Isa.); okol. Sandomierza (Koprzywnica) b. rzad. (Karp.); Kraków na błoniach (Nieś.); Lackie (Łysa Góra) pod Złoczowem na zboczach kwiecistych pojedynczo w połowie maja i w połowie lipca (Świąt.).

Podany z Brandenburgji i południow. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na *Clematis vitalba, recta* a także na *Anemone* i *Rubus*.

1093. (3671). ***H. vitalbata*** Schiff. Puszcza Rudnicka w okol. Wilna 4 lipca (Prüff.); Warszawa d. rzad. w dwu pokol. od 20 kwietnia do pierwszych dni sierpnia, na wrzosowiskach i przy św. lampy (Słaszcz.); Poznań, Radzewice, Puszczykowo z końcem czerwca i w lipcu rzad. (Schum. i in.); rewir łubnicki w okol. Staszowa 18 lipca (Karp.); Lwów 1 okaz na murze ogrodu

botan. 2 lipca (Now.); Kasowa Góra obok Bursztyna 2 okazy w początkach czerwca (Świąt.).

Wykazany z Łotwy i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i we wrześniu na *Clematis vitalba.*

1094. (3673). ***H. corticata*** Tr. Pierwszorzędna rzadkość. W Polsce znaleziony dotychczas tylko w Słabuszowicach w okol. Sandomierza w lesie 29 lipca (Karp.). Stanowisko to leży na linji północ. zasięgu tego południ. gatunku.

Podany z Czechosłowacji.

Gąś. żyje również na *Clematis.*

1095. (3674). ***H. tersata*** Schiff. Oliwa na Pomorzu od końca maja do końca czerwca b. rzad. (Spei.); okol. Wilna pojedynczo (Dampf. i in.); Poznań, Radzewice, Zaniemyśl, Środa, Mosina rzad. ostatnie dnie czerwca i pierwsze lipca (Schum. i in.); Warszawa 3 okazy przy św. lampy, koniec czerwca do połowy lipca (Słaszcz.); rewir Podklasztorny w okol. Staszowa przy św. lampy rzad. w ostatnich dniach czerwca (Karp.); Pilica i Smoleń kilka okazów (Isa.); Pieniny na wiosnę i w sierpniu b. rzad. (Sit.); Radłowice Górne pod Samborem 1 okaz zlatany 25 czerwca (Now.); Pohulanka, Hołosko pod Lwowem i Janów pojedynczo (Werch. i in.); Worochta na Rebrowaczu w połowie czerwca (St.); okol. Stanisławowa w czerwcu rzad. (Werch.); — gen. aest. *tersulata* Stgr., mniejszy i skąpo nakreślony. Należą tu okazy pokol. letniego. Pieniny (Sit.); ex l. z Janowa pod Lwowem (Garb.); Worochta ex l. w połowie czerwca, gąś. na *Atragene alpina* (Świąt.).

Znany z północn. i południ. pogranicza bez Bukowiny, jakoteż z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na *Clematis* i *Rubus.*

1096. (3679). ***H. aemulata*** Hbn. Ten gat. alpejski łowił Niesiołowski w dolinie Strążyskiej obok Zakopanego między połową maja, a połową czerwca.

Wymieniony z Szwajcarji i Bośni.

Gąś. żyje jak poprzednie na *Clematis.*

Geometrinae.

Arichanna Moore.

1097. (3691). ***A. melanaria*** L. Gatunek występujący w okol. bagnistych. Rozmieszczony w całej Polsce w rzadkich

lasach, o podłożu podmokłem, porośniętem krzakami *Vaccinium uliginosum*. Bywa mniej, lub więcej liczny. Brak go tylko w Tatrach. Pojawia się w czerwcu do połowy lipca (niekiedy i wcześniej), na pniach sosen wśród leśnych łąk rosnących i przy św. lamp; — ab. *hanseni* Hed., skdł. przedn. i tylne popielate. Zawiercie (Masł.); — ab. *striata* Stöckl, — «*oba rzędy czarnych kropek tak na skdł. przedn. jak i tyln. są ze sobą w poprzek zlane i tworzą 4 mm. długie paski, nadto na środku tylnych skdł. znajdują się tylko dwie czarne plamki*». Rzęsna Polska 20 czerwca (St.); — ab. *nigricaria* Stöckl. — «*skdł. przedn. są ciemne tak, że czarne plamki na tychże zanikają, na tyln. skdł. znajduje się większa ilość czarnych plamek, aniżeli u typ. i są częściowo ze sobą zlane*». Rzęsna Polska pod Lwowem wraz z typ. (St.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Vaccinium ulig.*, lecz znajdowano ją często na pniach sosen w pobliżu krzaków *Vaccinium*.

Abraxas Leach.

1098. (3697). ***A. grossulariata*** L. Z wyjątkiem Tatr na całym obszarze Polski powszechny, a miejscami b. pospol., zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Pojawia się od połowy lipca do pierwszych dni września, w ogrodach i lasach, na pniach drzew, parkanach i przy św. lamp; — ab. *melanozona* Rayn., w środku skdł. przedn. występuje duża okrągła czarna plama, przepaska zewnętrzna zupełnie czarna, przy zaniku żółtego zabarwienia. Troki pod Wilnem 31 lipca i 1 sierpnia (Prüff.); Lwów w parku Kościuszki 30 lipca (Roman.); — ab. *lutea* Ckll., tło skdł. żółte. Troki pod Wilnem 21 lipca (Prüff.).

Znany we wszystkich krajach graniczących z Polską.

Gąś. żyje po przezimowaniu do czerwca na agreście i czeremsze; według Garbowskiego gąś. żyje też na *Corylus*, *Evonymus* i *Salix*.

1099. (3698). ***A. sylvata*** Scop. Pojawia się w czerwcu i lipcu w lasach i ogrodach, wypłaszany z krzaków. Łowiono go też wieczorem na kwiatach lip. W całej Polsce mniej, lub więcej pospolity. W Małopolsce pojawia się lokalnie. Radłowice Górne obok Sambora pojedynczo (Now.); Lwów z okol. i Janów (Now. i in.); w lasach Zubrzy obok Lwowa b. pospolity; Borynicze

pod Bóbrką 1 okaz (Roman.); Podhorce obok Stryja 2 okazy (Brun.); Potylicz (Świąt.); — ab. *intermedia* Tutt, na skdł. występują duże jakby zlane plamy ciemno-popielate. 1 okaz w Zubrzy (leg. Grolle), drugi (Roman.); — ab. *pantarioides* Spitz., czarne nakreślenia w zaniku (albinizm). 1 okaz ex l. Lwów z czeremchy *(Prunus padus)* (Klem.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lecie na czeremchach, wiązach, brzozach i leszczynie.

Lomaspilis Hbn. *(Abraxas* Leach.).

1100. (3700). ***L. marginata*** L. Wszędzie w całej Polsce bardzo pospolity w dwu pokoleniach, od maja do pierwszych dni września, w lasach i ogrodach, na liściach krzaków i przy św. lamp. Pojawia się zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Gatunek b. zmienny w ustosunkowaniu czarnych plam; — ab. *nigrofasciata* Schöyen, czarne plamy w środku skdł. łączą się w nieprzerwaną wstęgę. Tu i ówdzie wśród typ., ale rzadsza forma; — ab. *pollutaria* Hbn. (= *limbata* Hormuz.), w środku skdł. brak czarnych plam, a obwódka skdł. wąska, na tyln. niekiedy przerwana na dwie części. Z typow., ale rzadsza.

Występuje we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni na topolach, osikach, leszczynie i in.

Ligdia Guen. *(Abraxas* Leach.).

1101. (3701). ***L. adustata*** Schiff. Z wyjątkiem Tatr, wykazany z całego obszaru Polski. Pojawia się w dwu pokol., od maja do ostatnich dni sierpnia, na pniach drzew, parkanach, na liściach drzew, przy św. lamp i t. d. Mniej lub więcej częsty.

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni na trzmielinie *(Evonymus)*.

Bapta Steph.

1102. (3703). ***B. bimaculata*** F. Oprócz Tatr wymieniony zewsząd z Polski. N. rzad. w maju i czerwcu na pniach drzew,

wypłaszany z krzaków i łowiony przy św. lamp; — ab. *subnotata* Warr. (= *bipunctata* Fuchs), plamy brzegu ramiennego maleją. Jeżewo (Wiz.).

Występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na liściastych drzewach.

1103. (3704). ***B. temerata*** Schiff. Bardziej lokalny niż poprzedni gat. Pojawia się pojedynczo w maju i czerwcu w podobnych okolicznościach jak poprzedni. Kartuzy, Gdańsk, Oliwa (Spei.); okol. Wilna (Prüff.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa i Kielce (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Rytwiany (Karp.); Katowice (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); okol. Rytra (Schil.); Rzeszów (Schait.); Sambor z okol. (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem (Roman.); okol. Lwowa (Now. i in.); okol. Brodów (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.) i południ.-wschodn. Podole (Wierz.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, wykazany zewsząd poza Polską i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na liściast. krzakach i drzewach.

Lomographa Hbn. (*Stegania* Dup.).

1104. (3709). ***L. cararia*** Hbn. Rzad. Pojawia się od ostatnich dni maja do końca lipca. Hajnówka w okol. Trok pod Wilnem (Prüff.); Warszawa 2 okazy (Słaszcz.); Poznań, Zaniemyśl pojedynczo (Schum. i in.); okol. Sandomierza (Karp.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); okol. Sambora i Drohobycza na zrębach i w lasach liściastych (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem (Ostr.); Bednarówka pod Lwowem (Now.); Hołosko (Werch.); Chodorów 1 ♀ (Świąt.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Podany tylko z południ. pogranicza i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na topolach.

1105. (3708). ***L. dilectaria*** Hbn. B. rzad. Jedynie z dwu stanowisk Małopolski wykazany: 1 okaz w lesie dębowym 1 czerwca w Stupnicy obok Drohobycza (Now.) i Janów pod Lwowem 1 okaz w czerwcu (Garb.).

Znany również tylko z południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na czarnej topoli *(Populus nigra)* (Prout).

Cabera Tr. (*Deilinia* Hmps.).

1106. (3713). ***C. pusaria*** L. W całym naszym kraju wszędzie b. pospol., zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Pojawia się od wczesnej wiosny do jesieni, w lasach i gajach, wypłaszany z krzaków i traw i przy św. lamp; — ab. *ablataria* Fuchs. (= *striaria* Hbn.), zanik nakreśleń. Tatry (Nieś.); Lwów w połowie maja (Klem.); Bereźnica obok Stryja (Brun.); — ab. *rotundaria* Haw., o zaokrąglonych wierzchołkach przedn. skdł., a linjach poprzecznych do siebie zbliżonych. Wiszniów w okol. Wilna (Hering); w dolinie Popradu (Schil.); Lwów ex l. (Kauc.).

Występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni na liściastych drzewach.

1107. (3714). ***C. exanthemata*** Scop. Mniej lub więcej częsty na całym obszarze Polski od wiosny do jesieni; pojawia się równocześnie z poprzednim gat. i w tych samych warunkach; — ab. *pellagraria* Guen., większy i bielszy od typ., w środku skdł. z czarną kropką. Żurawno (Schil.); — ab. *unicolorata* Teich., jednostajnie białe okazy. Kraków ex l. (Klem.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje na wszystkich liściastych drzewach.

Anagoga Hbn. (*Numeria* Dup.).

1108. (3715). ***A. pulveraria*** L. Pojedynczo w lasach mięszanych, miejscami nawet d. pospol. Pojawia się prawie w całym kraju w maju i czerwcu, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach. Nie wykazano go dotychczas z Górnego Śląska, Zagłębia węglowego i z Wołynia. Przylatuje też do św. lamp. Gatunek b. zmienny w ubarwieniu i kształcie środkowej wstęgi; — ab. *passetii* Thierry-M., fjołkowo-popielaty. Janów pod Lwowem (Kauc.); — ab. *unicolor* Hirschke, pozbawiony wstęgi poprzecznej. Jeden okaz Worochta (St.); — ab. *gadmensis* Rätzer, mniejszy, pole środkowe barwy tła skdł. z linjami poprzecznemi, jako śladami wstęgi poprzecznej. Janów obok Lwowa w czerwcu (Klem.).

Znany w całem sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w lecie na liściastych drzewach.

Püngeleria Rougemont. (*Numeria* Dup.).

1109. (3716). ***P. capreoloria*** Schiff. Gatunek występujący przeważnie w okol. górzystych w lasach szpilkowych. Kreczmer podaje 1 okaz z Piasecznej pod Warszawą. Kieleckie liczny na jodłach w sierpniu, Ojców przy św. lamp (Bież. i in.); Tatry w lipcu i sierpniu (Now. i in.); Stary Sącz (Firg.); w dolinie Popradu d. rzad. (Schil. i in.); Pieniny w sierpniu (Sit.); Rzeszów (Schait.); Podhorce 1 okaz przy św. lampy w połowie lipca, drugi okaz z góry Zełemin (okol. Skolego) w połowie czerwca (Brun.); Mikuliczyn kilka okazów w drugiej połowie czerwca (Świąt.); Pistyń obok Kołomyi 3 okazy ♂♂ w sierpniu (Ostr.).

Występuje na Śląsku niemieckim i w Czechosłowacji.

Gąś. żyje w maju na szpilkowych drzewach.

Ellopia Tr.

1110. (3720). ***E. fasciaria*** L. (= *prosapiaria* L.). Gatunek b. zmienny w ubarwieniu. Wymieniony z całego obszaru Polski. Występuje w lasach szpilkowych. Pojawia się od połowy czerwca do sierpnia i bywa mniej, lub więcej częsty na pniach sosen. Łowiono go też przy św. lamp. Wize wymienia z Jeżewa trzecie pokolenie 8 października; — ab. *grisearia* Fuchs, popielaty. Okol. Poznania (Schum.); — ab. *cinereostrigaria* Klem. okazy większe, pręgi poprzeczne popielate, a nie białe. Tu i ówdzie wśród typ. spostrzegany; — ab. *intermediaria* Gmbg., okazy przejściowe do następnej odmiany, zielonawe, jednak z brzegiem ramiennym, strzępiną i linjami poprzecznemi jeszcze ceglastemi Zawiercie (Masł.); Puszcza Niepołomska 1 okaz (Prüff.); — v. *prasinaria* Schiff., okazy zieloue. Tu i ówdzie, pomiędzy typowemi, jednak rzad., w Tatrach zaś występuje tylko ta forma i jest nierzadka (Nieś.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w sierpniu na wszystkich szpilkowych drzewach.

Campaea Lam. (*Metrocampa* Latr.).

1111. (3723). ***C. margaritata*** L. Pojawia się w dwu pokoleniach, najczęściej przy św. lamp. Lubawa, Kartuzy, Stara Ki-

szewa, Gdańsk, Sopoty rzad. od połowy lipca do połowy sierpnia (Spei.); Poznań, Owińsk, Mosina ostatnie dnie czerwca i w sierpniu rzadki (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Winnogóra (Mańk.); Jeżewo d. częsty (Wiz.); Warszawa od połowy czerwca do końca sierpnia, strząsany z gałęzi drzew i przy św. lamp (Słaszcz. i in.); Zawiercie i Smoleń koniec lipca i pierwsze dnie września pojedynczo (Masł. i Isa.); okol. Staszowa w lipcu n. pospol. (Karp.); Ojców (Bież.); Katowice i Tarnowice Stare rzad. koniec czerwca i lipiec (W. i R.). W Małopolsce wszędzie, ale pojedynczo od połowy czerwca do września, zarówno w nizinach, jak i w wysokich gorach; — ab. *zawiszae* W i z e, okazy znacznie mniejsze drugiego pokol. Jeżewo (Wiz.).

Z wyjątkiem wschodn. pogranicza, występuje wszędzie poza Polską jakoteż na Wołyniu rosyjskim.

Gąś. żyje od jesieni do maja na dębach, bukach i grabach.

Ennomos Tr.

1112. (3725). ***E. autumnaria*** W r n b g. W całej Polsce d. częsty. Pojawia się od sierpnia do października przy św. lamp, na parkanach, pniach drzew, murach ulicznych, wypłaszany z krzaków i t. d., zarówno w nizinach, jak i w górach.

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje od maja do lipca na liściastych drzewach.

1113. (3726). ***E. quercinaria*** H u f n. Z wyjątkiem północn.-wschodn. województw, Tatr i Wołynia wszędzie w Polsce w nizinach i górach, od ostatnich dni czerwca do października w lasach mięszanych, na pniach drzew, wypłaszany z krzaków i przy św. lamp, ale n. liczny; — ab. *equestraria* F. (= *iufuscata* S t g r.), tylko pole środkowe jasne, pole nasadowe i zewnętrzne silnie brunatno zaciemnione. Owińsk obok Poznania z typ. (Schum.); Górny Śląsk ex l. (Raebel); Rytro (Klem.); okol. Lwowa (St. i in.); Brody (Klem.); Podhorce i Bereźnica obok Stryja (Brun.); Stanisławów ex l. (Werch.); — ab. *carpinaria* H b n., tło skdł. ciemno ochrowo-żółte. Rzadki. Łowiono go tu i ówdzie razem z typ. okazami.

Występowanie w pograniczu Polski, jak u poprzedniego gat.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na liściastych drzewach.

1114. (3727). ***E. alniaria*** L. Pojawia się pojedynczo od połowy lipca do końca września. Występuje wszędzie w Polsce z wyjątkiem Tatr i Podola wschodn., na parkanach, pniach drzew i przy św. lamp. Strząsano go również z gałęzi drzew.

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach.

1115. (3728). ***E. fuscantaria*** Steph. Nieliczny, od połowy sierpnia do października, niekiedy już w lipcu, przy św. lamp i na pniach drzew. Sopoty (Spei.); Serenczany i okol. Wilna (Dampf. i in.); Poznań d. liczny (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł.); okol. Sandomierza (Karp.); Zamość z okol. (Xięż.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Kraków (Prüff i in.); Zakopane (Prüff. i in.); Podhale ex l. (Stch.); dolina Popradu (Schil.); Nowy Sącz (Klem.); Pieniny (Sit.); okol. Lwowa (Garb. i in.); Podhorce przy św. lampy elektr. najczęstszy ze wszystkich gat. z rodzaju *Ennomos* (Brun.); Buczacz (Hirsch.); — ab. *effuscaria* Rbl., brunatne przyciemnienie zewnętrznego pola zanika. Górny Śląsk (leg. Schminke, W. i R.); Buczacz (Hirsch.); — ab. *destrigaria* Galvagni, brak obu linij poprzecznych. Okol. Krakowa kilka okazów (Prüff.); — ab. *juncta* Wize, — «*z łączącemi się u dołu dwiema poprzecznemi pręgami przedn. skdł.*» Jeżewo (Wiz.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ.-wschodn.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na jesionach *(Fraxinus)*.

1116. (3730). ***E. erosaria*** Schiff. Z wyjątkiem północ.-wschodn. województw, jakoteż Tatr, w całej Polsce znany. Pojawia się od lipca do pierwszych dni października na pniach drzew, parkanach, wypłaszany z gałęzi drzew i krzaków i przy św. lamp; — ab. *tiliaria* Hbn., okazy bledsze, cytrynowo-żółte. Rzadki. Oliwa (Spei.); Poznań, Rawicz, Jeżewo (Schum. i in.); Lwów ogrody i przy św. lamp (Garb. i in.); Podhorce (Brun.); Bilcze nad Seretem (Werch.); — ab. *unicoloria* Esp., bez poprzecznych linij. Rytro w dolinie Popradu 1 okaz strzęsiony z gałęzi dębu, drugi przy św. lampy (Schil.).

Występuje wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach, jak dąb, buk, brzoza i in.

1117. (3731). ***E. quercaria*** Hbn. Bardzo rzad. Jedynie w Kamienicy Polskiej pod Częstochową przez Prüffera w lipcu złowiony.

Podany tylko z południ. i północ.-wschod. pogranicza Polski.

Gąś. żyje wyłącznie na dębach.

Selenia Hbn.

1118. (3733). ***S. bilunaria*** Esp. Nierzad. w dwu pokol. Typ. pojawia się z wiosną w lasach, strząsany i płoszony z krzaków, łowiono go też przy św. lamp i t. d. Występuje na całym obszarze Polski, z wyjątkiem Wołynia; — gen. aest. *illunaria* Esp. (= *juliaria* Haw.), są to okazy pokol. letniego, mniejsze i skąpo upstrzone. Rzadszy od typ. Zauważono go tu i ówdzie w miejscach występowania formy wiosennej; — ab. *denumbraria* Klem. — «*Alarum anter. umbra media nulla*». — Na skdł. przedn. zupełny brak środkowego cienia i kres poprzecznych. Zawiercie (Masł.); Lwów i Rytro (Klem.); Brześciany obok Sambora ex l. (Roman.).

Znany zewsząd poza granicami Polski.

Gąś. żyje w sierpniu i we wrześniu na liściastych drzewach.

1119. (3734). ***S. lunaria*** Schiff. Rzadki i lokalny. Gdańsk w maju (Spei); Serenczany 1 okaz ♂ w czerwcu (Dampf); Poznań pojedynczo (Schum.); Buk na zachód od Poznania (Wiz.); Rytwiany 20 kwietnia przy św. lamp (Karp.); Krzyżtoporzyce pod Krakowem (Żebr.); Rytro w dolinie Popradu (Schil.); Pieniny w czerwcu (Sit.); Rzeszów (Schait.); Lesienice i Brzuchowice pod Lwowem (Now. i in.); Janów obok Lwowa (Werch.); Brody i Olesko (Werch.); okol. Stanisławowa w kwietniu i maju n. częsty (Werch.); Worochta (Świąt.); — gen. aest. *delunaria* Hbn., mniejszy i mniej znaczony. Należą tu okazy pokolenia letniego i bywają rzadsze od typu, t. j. od formy wiosennej. Poznań (Schum.); dolina Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); Krzywczyce i Zubrza obok Lwowa (St. i in.).

Wykazany z północn., południ.-wschodn. pogranicza i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na liściastych drzewach jak poprzednie.

1120. (3735). ***S. tetralunaria*** Hufn. Nierzad. w dwu pokol. Typowa forma zjawia się wczesną wiosną, t. j. w kwietniu

do połowy maja, na pniach przeważnie brzóz; zdarza się również w olszynach. Przylatuje też do św. lamp. Z wyjątkiem Tatr występuje na całym obszarze naszego kraju, zarówno w nizinach, jak i w górach; — gen. aest. *aestiva* Stgr., pokolenie letnie, mniejsze i bardziej pomarańczowo zabarwione. Zjawia się w lipcu do połowy sierpnia w miejscach występowania typowej formy.

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, sierpniu i wrześniu na brzozach, olchach, rzadziej na grabach i bukach.

Phalaena L. (*Hygrochroa* Hbn.).

1121. (3736). ***Ph. syringaria*** L. Rzad. i dość lokalny. Pojawia się w czerwcu i lipcu w wilgotnych lasach i ogrodach, łowiono go też przy św. lamp. Grudziądz, Gdańsk (Spei.); Serenczany i okol. Wilna (Dampf i in.); Druskieniki (leg. Wiśniewski, Krem.); Poznań, Mosina, Wąsowo, Śrem, Buk (Schum. i in.); Warszawa (ogród Saski) 1 okaz (leg. Mączyński); Niemen w pow. lidzkim 9 lipca (leg. Wiśniewski, Krem.); Tarnowskie Góry (W. i R.); Ojców (Bież.); okol. Lwowa (Now. i in.); Brody (Viert. i Klem.); Potylicz i Nowosiółki pod Krasnem (Świąt.); Stanisławów i Wołczyniec pojedynczo (Werch.); — ab. *loniceraria* Stöckl. — «*Na skdł. przedn. i tyln. przeważa kolor blado fjoletowy*». — 2 okazy ex l. z Worochty, gąś. w czerwcu na *Lonicera nigra* (St.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski.

Gąś. żyje od jesieni do czerwca na *Syringa* i *Lonicera*.

Artiora Meyr. (*Therapis* Hbn.).

1122. (3738). ***A. evonymaria*** Schiff. Bardzo rzad. i lokalny. Pojawia się w lipcu i sierpniu. Lasy Klimontowskie pod Staszowem przy św. lampy 2 okazy (Karp.); Tarnowskie Góry (W. i R.); Biłohorszcze, Hołosko i Brzuchowice pod Lwowem (St.); Szkło pod Janowem obok Lwowa wypłoszony z krzaków (Garb.); Podhorce obok Stryja w lesie 1 okaz (Brun.); okol. Stanisławowa ex l. (Werch.).

Podany z Czechosłowacji i połud.-wschod. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju na trzmielinie *(Evonymus europ.)*.

Gonodontis Hbn.

1123. (3743). ***G. bidentata*** Cl. W całej Polsce, z wyjątkiem Wołynia i Podola wschodn., ale n. pospol. Pojawia się w maju i czerwcu w lasach, na pniach drzew, parkanach i ścianach domów. Łowiono go i przy św. lamp. Występuje zarówno w nizinach, jak i w górach; — ab. *nigra* Prout, okazy ciemne. Strzałków przy św. lampy (Schil.); — ab. *edentula* Krulik, brzeg zewn. skdł. przedn. bezzębny. Rytro (Schil.); — ab. *trapezoides* Schille. — «*Skdł. jednostajnie gniadoszare, ciemniejsze niż u formy typowej; przepaski b. słabo znaczone, białawo obrzeżone, na brzegu tylnym, daleko od siebie oddalone, pierwsza na żeberku środkowem mocno złamana i odtąd z drugą przepaską równoległe ku brzegowi tylnemu bieżąca; u formy typowej mocno zbieżnie idące*». Strzałków ex l. w czerwcu (Schil.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem południ. wschodniego.

Gąś. żyje w lecie na liściastych i szpilkowych drzewach.

Colotois Hbn. (*Himera* Dup.).

1124. (3746). ***C. pennaria*** L. Pojawia się we wrześniu i w październiku, w lasach wypłaszany z gałęzi drzew i przy św. l. Gdańsk n. rzad. (Spei.); Serenczany i okol. Wilna (Dampf i in.); w całej Wielkopolsce (Schum. i in.); Warszawa n. częsty (Słaszcz. i in.); Kielce, cmentarze (Bież.); okol. Staszowa (Karp.); G. Śląsk wszędzie pojedynczo (W. i R.); Kraków (Hed.); dolina Popradu (Schil.); Nowy Sącz (Klem.); Pieniny rzad. (Sit.); Rzeszów (Schait.); okol. Sambora, Lwowa i Janowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce n. zbyt rzad. (Brun.); Żurawno (Schil.); okol. Stanisławowa n. rzad. (Werch.); — ab. *castanearia* Lamb., skdł. przedn. czarno przyprószone. Wilno (Prüff.); — ab. *obscura* Aign., jednostajnie czarno brunatne okazy, u których jeszcze tylko żyłki pozostają jaśniejsze. Warszawa 1 okaz ♂ 14 października (Krecz.); Jeżewo (Wiz.); Lwów kilka okazów ex l. (Klem. i in.).

Z wyjątkiem wschodn. rubieży, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach.

Crocallis Tr.

1125. (3748). ***C. tusciaria*** Bkh. Tylko z dwu stanowisk Wielkopolski wykazany: Poznań ex l. (Schum.); Leszno w lesie pojedynczo (Vierh.). Motyl pojawia się w lipcu.

Wymieniony tylko z południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na rozmarynie, tarninie i *Cytisus*.

1126. (3749). ***C. elinguaria*** L. Pojawia się w lipcu i sierpniu w lasach mięszanych, wypłaszany z krzaków i przy św. lamp. Kartuzy, Gdańsk n. rzad. (Spei.); Serenczany i okol. Wilna d. rzad. (Dampf i in.); Czombrów w woj. nowogródzkiem (leg. K. Karpowicz, Krem.); w całej Wielkopolsce pojedynczo (Schum. i in.); Warszawa z okol. n. częsty (Słaszcz. i in.); Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł.); Górny Śląsk wszędzie n. rzad. (W. i R.); Kraków (Żebr. i in.); Bochnia (Klem.); Tatry (Nieś.); dolina Popradu (Schil.); Pieniny b. rzad. (Sit.); okol. Lwowa (St. i in.); Żółkiew (leg. Pepłowski); Potylicz (Świąt.); Mikuliczyn (Świąt.); — ab. *fasciata* Gillm., pole środkowe czekoladowo brunatne. Worochta ex l. 2 ♂♂ (Kauc.); — ab. *trapezaria* Bsd., okazy jaśniejsze, wstęga środkowa kształtu trapezu. Warszawa (Słaszcz.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Krakowa (Prüff.); Nowy Targ i Rytro (Schil.); — ab. *juncta* Schille, obie przepaski skdł. przedn. łączą się przy brzegu pachowym. Łotatniki w pow. stryjskim (Schil.).

Znany w całem sąsiedztwie Polski, z wyjątkiem Podola rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach i krzakach borówek (*Vaccinium*).

Angerona Dup.

1127. (3754). ***A. prunaria*** L. Powszechny w całej Polsce w mięszanych lasach liściastych. Pojawia się w czerwcu i lipcu wypłaszany z krzaków i przy św. lamp, zarówno w nizinach, jak i w górach. Motyl b. zmienny w ubarwieniu; — ab. *fuscaria* Prout, jednostajnie brunatne okazy. Rytro 2 okazy (Klem.); Tatry i Worochta (St.); — ab. *corylaria* Thbg. (= *sordiata* Fuessl.), tylko w środku skdł., szczególnie przedn., pozostaje szeroki jasny pas koloru tła skdł., zaś wszystko inne ciemno brunatne, jak u poprzedniej odmiany. Jest to najpospolitsza forma

i wszędzie się pojawiająca; — ab. *pickettaria* Prout, jasne tło skdł. występuje i w zewnętrznem polu wzdłuż brzegu skdł., tak, iż pomiędzy tem, a środkowem jasnem tłem, pozostaje niejako ciemny pas poprzeczny na wszystkich czterech skdł. 1 ♂ w Janowie obok Lwowa 22 czerwca (Roman.); 1 ♀ 29 czerwca Brzuchowice obok Lwowa (Kauc.); — ab. *spangbergi* Lampa (= *unicoloraria* Hormuz.), okazy typowe, pozbawione upstrzenia czarnemi poprzecznemi kreseczkami. Niemen w pow. lidzkim (leg. Wiśniewski); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♂ (Krem.); Słowik i Dyminy w okol. Kielc (Bież.); Zawiercie (Masł.); okol. Lwowa ex l. (Klem. i in.); — ab. *pallidaria* Prout, kombinacja odmiany — ab. *corylaria* Thbg., z — ab. *spangbergi* Lampa. Kieleckie (Bież.); Kraków kopiec Kościuszki (Klem.) i ex ovo w Janowie obok Lwowa (Klem. i in.); — ab. *nigrolimbata* Joan., okazy wąziutko ciemnobrunatnie obrzeżone, zresztą jak typ., lub jak ab. *spangbergi* Lampa. 2 okazy ex l. Rytro (Klem.); kilka okazów ex ovo z okol. Stryja (Kauc.); — ab. ♂ *striolata* Klem. — «*ciemno pomarańczowe skdł., są bardzo gęsto upstrzone grubemi, poprzecznie ułożonemi kreseczkami brunatnemi*». — Kilka ♂♂ we Lwowie i Janowie (Klem. i in.).

Wykazany ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na liściastych drzewach.

Ourapteryx Leach.

1128. (3757). ***O. sambucaria*** L. Mniej lub więcej rzad. od połowy czerwca do pierwszych dni sierpnia, z wyjątkiem Tatr w całej Polsce, przeważnie przy św. lamp, lub wypłaszany z krzaków w ogrodach i t. d.

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem północn.-wschodniego.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Sambucus nigra*, równie jednak dobrze na tarninie i na wierzbie (Schil.).

Plagodis Hbn. (*Eurymene* Dup.).

1129. (3760). ***P. dolabraria*** L. Pojawia się w dwu pokoleniach, t. j. wczesną wiosną i w lecie do połowy sierpnia, w lasach dębowych i mięszanych, na pniach drzew, na przynęcie,

przy św. lamp i na parkanach. Nierzad., rozmieszczony na całym obszarze Polski z wyjątkiem Tatr.

Wykazany ze wszystkich ościennych krajów Polski.

Gąś. żyje na dębach i lipach.

Opisthograptis Hbn.

1130. (3761). ***O. luteolata*** L. Nierzad., ale pojedynczo pojawia się w całej Polsce w maju do pierwszych dni lipca, w lasach i ogrodach, wypłaszany z krzaków, rzadziej łowiony na przynętę, lub przy św. lamp.

Występuje we wszystkich krajach przyległych do Polski.

Gąś. żyje w lipcu na liściastych drzewach i krzakach, szczególnie na głogu i tarninie.

Epione Dup.

1131. (3763). ***E. repandaria*** Hufn. (= *apiciaria* Schiff.). Występuje w całym kraju, szczególnie wśród podszycia lasów, na pniach drzew, wypłaszany bywa z krzaków i traw i przylatuje do św. lamp. Pojawia się w dwu pokoleniach, od połowy maja do września. Miejscami bywa nawet d. pospolity.

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje na liściastych drzewach.

1132. (3764). ***E. vespertaria*** F. (= *parallelaria* Schiff.). Rzadszy od poprzedniego i niewszędzie w Polsce zauważony. Pojawia się od lipca do września, podobnie jak poprzedni gatunek; wypłaszany bywa z krzaków, przylatuje do św. lamp. Gdańsk, Sopoty rzad. (Spei.); Poznań z okol., Zaniemyśl, wyspa Edwarda w dolinie rzeki Cybiny, Wąsowo rzad. (Schum. i in.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Słowik pod Kielcami (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Ojców (Bież.); okol. Stanisławowa (Karp.); G. Śląsk rzad. (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Stary Sącz (Firg.); w dolinie Popradu pojedynczo (Schil.); okol. Sambora, Drohobycza (Now.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski, z wyjątkiem wschod. pogranicza, lecz znany z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na wiosnę na topolach i brzozach.

Cepphis Hbn. (*Epione* Dup.).

1133. (3765). ***C. advenaria*** Hbn. Z wyjątkiem Tatr wszędzie w Polsce rozmieszczony i n. rzad., w lasach, na zrębach, łąkach leśnych i przy św. lamp, od końca maja do połowy lipca; — ab. *fulva* Gilm., okazy ciemniejsze, pozbawione nakreśleń. Wąsowo 1 okaz (Schum.); Rytro (Schil.); Brody (Klem.).

Znany w całem pograniczu, z wyjątkiem północ. i południ.-wschodniego.

Gąś. żyje w lecie na *Vaccinium myrtillus*.

Hypoxystis Prout. (*Hypoplectis* Hbn.).

1134. (3769). ***H. pluviaria*** F. (= *adspersaria* Hbn.). Bardzo rzad., tylko z Małopolski wschodn. wykazany. Pojawia się od ostatniej dekady kwietnia do połowy lipca. Janów z okol. obok Lwowa na przyleśnych łąkach pojedynczo (Now. i in.); Brody (Klem.); Strzałków obok Stryja kilka okazów (Schil.); Szerszeniowce ad Tłuste ex l. (Roman.); Zaleszczyki (Świąt.); — ab. *pallidaria* Lambill., nie naprószony z zanikiem nakreśleń. Strzałków ex ovo (Schil.); — ab. *irroraria* Prout, gęsto upstrzony z zanikiem kres poprzecznych. Strzałków ex ovo razem z poprzednią odmianą (Schil.); — ab. *sylvanaria* H.-Schäff., rzadsza odmiana; okazy mniejsze z intensywnem upstrzeniem i wybitnemi pręgami poprzecznemi. Brody (Klem.); Podhorce i Strzałków przy św. lamp. płoszone z krzaków w lesie i ex l. (Brun. i Schil.).

Z pogranicza wymieniony z Olsztyna w Prusach wschodn., z Łotwy, Skwierzyny (Schwerin) na zachodn. pograniczu, następnie z południ. pogranicza i Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje po przezimowaniu na wiosnę na *Sarothamnus scoparius* i na *Campanula*.

Therapis Hbn. (*Caustoloma* Ld.).

1135. (3771). ***Th. flavicaria*** Schiff. Rzadki, tylko z Małopolski wschodn. wykazany. Pojawia się w dwu pokol.,

w maju oraz w lipcu i sierpniu. Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Okol. Lwowa (Now. i in.); Brody Werch.); Żurawno (Schil.); Poznanka Gniła pod Tarnopolem i Bilcze nad Seretem (Werch.); okol. Stanisławowa (Werch. i in.); Dobrowlany obok Zaleszczyk (Świąt.).

Podany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Lamium*, *Galeopsis* i in.

Pseudopanthera Hbn. (*Venilia* Dup.).

1136. (3773). ***P. macularia*** L. Liczny w maju i czerwcu na leśnych łąkach, zrębach, w zaroślach, na cmentarzach i przy św. lamp. Skwaryszewy, Gdańsk (Spei.); w Wielkopolsce wszędzie (Schum. i in.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); Białowieża (Gieysz.); Zawiercie 1 okaz (Masł.); Kielce z okol. (Bież.); okol. Sandomierza n. pospol. (Karp.); Wołyń (Xięż.); w Małopolsce wszędzie, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach (Tatry, Nieś.). Werchratski złowił w Bilczu nad Seretem 1 okaz w pierwszych dniach sierpnia (2 pokol.); — ab. *transversaria* Krul., plamy łączą się w przepaski. Janów 1 okaz ♀ (Kauc.); — ab. *albicans* Oberth., tło białawo-żółte. Janów obok Lwowa 1 okaz przejściowy (Roman.); w Mikuliczynie (St.); — ab. *quadrimaculata* Hatchett, zanik plam, pozostają tylko 4 na brzegu ramiennym skdł. przedn. Na leśnej łące w dolinie Heleny w okol. Lwowa (Garb.).

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Urtica*, *Teucrium* i in.

Macaria Curt. (*Semiothisa* Hbn.).

1137. (3782). ***M. notata*** L. Nierzad., a miejscami nawet pospol., od połowy maja do połowy sierpnia, na zrębach i łąkach leśnych, wypłaszany z krzaków i traw. Łowiono go też przy św. lamp. Występuje z wyjątkiem Tatr na całym obszarze Polski; — ab. *innotata* Fuchs, bez (oczka) plamy. Zawiercie (Masł.); Podhorce obok Stryja (Brun.).

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w lipcu i w jesieni na liściastych drzewach.

1138. (3783). ***M. alternaria*** Hbn. Rzadszy od poprzedn. gat., w lasach i krzakach, jakoteż przy św. lamp i t. d., od po-

łowy maja do końca sierpnia. Kartuzy, Gdańsk (Spei.); okol. Wilna (Dampf i in.); okol. Poznania: Mosina, Zaniemyśl, Wąsowo, Promno, Pobiedziska (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Winnogóra (Mańk.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Czombrów w pow. nowogródzkim 1 ♂ (leg. K. Karpowicz, Krem.); Częstochowa (Prüff.); Zawiercie (Masł. i in.); okol. Staszowa (Karp.); okol. Zamościa (Xięż.); okol. Krakowa (Żebr.); okol. Nowego Sącza (Klem.); dolina Popradu (Schil.); Pieniny (Sit.); Drohobycz (Werch.); okol. Lwowa (Now. i in.); Podhorce i Bereźnica obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa wszędzie, ale pojedynczo (Werch.).

Występuje we wszystkich krajach sąsiadujących z Polską.

Gąś żyje na drzewach i krzakach liściastych.

1139. (3785). ***M. signaria*** Hbn. Lokalny i pojedynczo się pojawiający, od połowy maja do sierpnia, w lasach przeważnie sosnowych i przy św. lamp. Chełmno, Gdańsk (Spei.); Serenczany w okol. Wilna (Dampf); Poznań, Wąsowo w alejach sosnowych liczny (Schum. i in.); Niekłań pod Radomiem i Słowik pod Kielcami (Słaszcz.); Zawiercie (Masł.); Lipia pod Pilicą 1 okaz (Isa.); Górny Śląsk w lasach szpilkowych pojedynczo (W. i R.); Tatry (Now. i in.); Stary Sącz (Firg.); w dol. Popradu rzadki (Schil.); Wara obok Dynowa (Roman.); Brzuchowice pod Lwowem (Roman.); Podhorce, Ławoczne, Skole na Korczankach (Brun.); Mikuliczyn (St. i in.); Garbowski podaje, że gat. ten występuje w całem Podkarpaciu.

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem wschodn.

Gąś. żyje w lecie na sosnach *(Pinus silvestris)*.

1140. (3790). ***M. liturata*** Cl. Najczęstszy gatunek z tego rodzaju, ale n. pospol. Pojawia się od połowy maja do pierwszych dni września w lasach szpilkowych, na pniach drzew, wypłaszany bywa z traw i krzaków, przylatuje do św. lamp; w górach b. rzadki. Z wyjątkiem Tatr zauważony w całej Polsce; — ab. *pallida* Kaucki. — «*Supra subtusque multo pallidior, albescens; ceterum typice signata*», — okazy jasne. ♂ i ♀ na górze Rebrowacz w Worochcie.

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje na wszystkich szpilkowych drzewach.

Theria Hbn. (*Hybernia* Latr.).

1141. (3794). ***Th. rupicapraria*** Schiff. Bardzo rzad. i lokalny. Pojawia się najwcześniejszą wiosną. Gdańsk (Spei.); Le-

szno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); 1 okaz z okol. Warszawy w zbiorach Klenera (Krem.); Kraków (Prüff.); okol. Lwowa ex l. i przy św. lamp (Garb. i in.); Podhorce (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Podany z Prus wschodn. i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje od maja do lipca na tarninie, głogu i kruszynie.

Erannis Hbn. (*Hybernia* Latr.).

1142. (3797). ***E. leucophaearia*** Schiff. Nieczęsty, ale dość lokalny w Polsce, również wczesną wiosną, na pniach drzew, parkanach i przy św. lamp. Oliwa, Gdańsk (Spei.); w całej Wielkopolsce (Schum. i in.); okol. Warszawy częsty (Słaszcz. i in.); Zawiercie (Masł.); okol. Staszowa pospol. (Karp.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); dolina Popradu (Schil.); okol. Drohobycza (Werch.); okol. Sambora i Lwowa n. rzad. (Now. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *nigricaria* Hbn. (= ab. *marmorinaria* Esp.), pole nasadowe i zewnętrzne czarne. Rzadki. Okol. Poznania, Jeżewa (Wiz.); las Kleczanowski w okol. Staszowa (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); — ab. *medioobscuraria* Uffeln, w przeciwieństwie do poprzedniej odmiany, tylko pole środkowe czarne. Jeżewo (Wiz.); — ab. *merularia* Weym., jednostajnie ciemno-brunatne, lub czarne okazy. Jeżewo (Wiz.); las Kleczanowski w okol. Staszowa (Karp.).

Wykazany z Prus wschodn., Brandenburgji, Czechosłowacji i wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na dębach.

1143. (3798). ***E. aurantiaria*** Hbn. Nierzad. Pojawia się przeważnie pojedynczo we wrześniu i październiku, w lasach na pniach drzew, na cmentarzach, parkanach i przy św. lamp. Lubawa, Gdańsk, Wrzeszcz (Spei.); w całej Wielkopolsce (Schum. i in.); Warszawa (Słaszcz. i in.); Kieleckie pospol. (Bież.); Zawiercie liczny (Masł. i in.); las Kleczanowski obok Staszowa n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk lokalny, ale n. rzad. (W. i R.); Kraków d. pospol. (Prüff. i in.); dolina Popradu (Schil.); okol. Sambora i Lwowa (Now. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Potylicz (Świąt.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. ♂ *fasciata* Lin-

t o w., okazy z ciemną przepaską poprzeczną. Okol. Lwowa w lasach liściastych (Klem.); Podhorce przy św. lampy (Brun.).

Znany z północ., południ. i wschod. pogranicza, oraz z Brandenburgji.

Gąś. żyje na wiosnę na liściastych drzewach.

1144. (3799). ***E. marginaria*** F. Lokalny, ale nierzad. Pojawia się w marcu i kwietniu, niekiedy jeszcze i w maju, a po raz drugi w jesieni od października na parkanach, murach ulicznych i przy św. lamp. Łowiono go wiosną wieczorem na baziach, w lasach na pniach drzew i t. d. Grudziądz, Wrzeszcz i Gdańsk (Spei.); w Wielkopolsce wszędzie, ale pojedynczo (Schum. i in.); okol. Warszawy wszędzie (Słaszcz. i in.); Zawiercie pojedynczo (Masł.); Góry Wysokie pod Sandomierzem pospol. (Karp.); Górny Śląsk n. rzad. (W. i R.); Kraków (Prüff.); dol. Popradu rzad. (Schil.); okol. Sambora i Lwowa wiosną i jesienią (Now. i in.); okol. Stanisławowa liczny (Werch.); — ab. ♂ *diversaria* F. (= *rufipennaria* F u c h s), skdł. przedn. jednostajnie czerwonawe. Jeżewo (Wiz.); 2 okazy pod Lwowem: Wulka i Brzuchowice (Klem.); — ab. *fuscata* H a r r i s o n (Mosley), wszystkie skdł. ciemno brunatno-czarne. Żwir pod Warszawą 30 kwietnia (Krecz.); Jeżewo (Wiz.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem północ.-wschodniego.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach.

1145. (3802). ***E. defoliaria*** Cl. Występuje późną jesienią, niekiedy jeszcze w pierwszych dniach grudnia, a po przezimowaniu wczesną wiosną, szczególnie ♂♂ przy św. lamp i na przynętę, zresztą jak poprzedni. Nierzad. Znany w całej Polsce także z Tatr w różnych odmianach; — ab. *holmgreni* L a m p a, zanik wstęg, tło skdł. rdzawo-żółte. Zawiercie (Masł.); Rytro ex l. (Schil.); okol. Lwowa (Klem. i in.); — ab. *obscurata* S t g r., tło skdł. ciemno czerwono-brunatne, aż w czarne wpadające. Warszawa, Wielkopolska, Górny Śląsk, Sandomierz, dolina Popradu, okol. Krakowa, Lwowa i Stanisławowa; — ab. *progressiva* H a v e r k a m p f (= *brunnescens* R b l.), ciemno-brunatne jak poprzednie, ale z czarnemi wstęgami. Jeżewo, Zawiercie, okol. Lwowa i Stryja; — ab. *obscura* H e f f e r (= *nigrofasciata* N e u b g r. = *albida* G u m b g.), tło skdł. jaśniejsze od typ., niekiedy aż bia-

ławe, ale przepaski są czarne. Jeżewo, Kielce, Zawiercie, okol. Lwowa i Stryja.

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje na wiosnę na różnych liściastych drzewach.

Phigalia Dup.

1146. (3812). ***Ph. pedaria*** F. Jeden z pomiędzy najwcześniejszych zwiastunów wiosny, pojawia się bowiem już w lutym (19 lutego na murze domu, Lwów, Now.), zresztą w marcu, a niekiedy i w kwietniu. Z wyjątkiem północno-wschodn. i wschodn. województw, jakoteż Tatr, występuje wszędzie w Polsce pojedynczo na pniach drzew, parkanach, murach domów, przy św. lamp, jakoteż strząsany bywa z gałęzi brzóz: — ab. *extinctaria* Stndfs., należą tu ♂♂ o skdł. z jednostajnie jasnem tłem. Jeżewo (Wiz.); 1 okaz w okol. Lwowa (Klem.); — ab. *monacharia* Stgr., są to okazy jednostajnie ciemne, niekiedy aż czarne. Jeżewo (Wiz.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju na liściastych drzewach, szczególnie na brzozach.

Apocheima Hbn. (*Biston* Leach.).

1147. (3814). ***A. hispidaria*** Schiff. Rzadki i lokalny, w kwietniu na pniach drzew, strząsany z gałęzi i młodych pni brzóz, przylatuje też do św. lamp. Buk na zach. od Poznania (Wiz.); Rawicz (Ben.); Warszawa z okol. (Słaszcz. i in.); las Kleczanowski w okol. Staszowa (Karp.); Tarnowskie Góry i Katowice (W. i R.); okol. Rzeszowa (Werch.); Radłowice Górne obok Sambora (Now.); w okol. Lwowa (Garb. i in.); Podhorce i Bereźnica (Brun.); Strzałków w okol. Stryja (Schil.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Znany z Prus wschodn., Brandenburgji, południ. i południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na dębie, brzozie i wiązie (*Ulmus effusa*).

Poecilopsis Harr. (*Biston* Leach.).

1148. (3816). ***P. pomonaria*** Hbn. Również rzad. i lokalny. Pojawia się wczesną wiosną w lasach na pniach drzew,

strząsany bywa z gałęzi, przylatuje też do św. lamp. Okol. Poznania, w dolinie rzeki Cybiny, Krotoszyn (Schum. i in.); Winnogóra (Mańk.); las Kleczanowski w okol. Sandomierza z poprzednim gat. (Karp.); w lesie Bielańskim i Wolskim pod Krakowem na pniach buków (Nieś.); Radłowice Górne w okol. Sambora (Now.); okol. Lwowa (St. i in.); Podhorce obok Stryja (Brun.); Strzałków i Bereźnica tamże (Schil.); okol. Stanisławowa (Werch.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem wschod.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na różnych drzewach liściastych.

Nyssia Dup. (*Biston* Leach.).

1149. (3819). ***N. zonaria*** Schiff. Bardzo rzad. i lokalny. Z Polski wykazany tylko z południowej części i to z niewielu miejsc: Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku pojedynczo w kwietniu (W. i R.), rew. Podklasztorny w okol. Staszowa w ziemi Sandomierskiej w kwietniu rzad. (Karp.) i z dwu stanowisk w Małopolsce, mianowicie Lackie pod Złoczowem, na «Łysej Górze» i «Kasowa Góra» obok Burszt'yna. W obu miejscach zbierał Świątkiewicz gąsienice w czerwcu na *Salvia pratensis* i *Centaurea*.

Wymieniony z Brandenbugji i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na *Salvia pratensis* i *Centaurea*.

Lycia Hbn. (*Biston* Leach.).

1150. (3825). ***L. hirtaria*** Cl. Z wyjątkiem Tatr z całego obszaru Polski wykazany. Częsty w kwietniu i maju na pniach drzew i parkanach, liczny i przy św. lamp; — ab. ♀ *terroraria* Krul., są to ♀♀ jednostajnie popielate, z zanikiem prąg na skdł. przedn. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); Kraków, ogród Strzelecki (Klem.); Lwów (St. i in.); — ab. *fumaria* Haw., ciemno-brunatne okazy, aż w czarne przechodzące. Kraków, park Jordana (Nieś.); — ab. *diniensis* Obert., o nakreśleniach intensywniejszych, zresztą niczem się od typ. nie różniące. Lwów (St.); — ab. *fasciata* Prout, z szeroką ciemną przepaską na środku przedn. skdł. Lwów (St.); — ab. *flavescens* Prout, okazy żółtawe. Janów (St. i in.); — ab. *congeneraria* Hbn., przepaski występują podwójnie. Jeżewo (Wiz.); Zawiercie (Masł.); kilka ♂♂ złowił

(Klem.) w okol. Krakowa, Lwowa i Brodów; Strzałków w okol. Stryja i Bereźnica strząsany z brzóz (Schil.); — v. *hanoviensis* Heymons, okazy małe gęsto naprószone; tło skdł. silnie ochrowo zabarwione. Żwir pod Warszawą (Krecz.); Rawicz (Ben.); Katowice ex l. kilka okazów (W. i R.); Zubrza, Hołosko i Biłohorszcze pod Lwowem (St.).

Znany we wszystkich krajach sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach.

Biston Leach.

1151. (3826). ***B. strataria*** Hufn. Rozsiedlony z wyjątkiem północn.-wschodn. i wschodn. województw, jakoteż Tatr, w całej Polsce, ale n. liczny. Pojawia się wczesną wiosną na pniach drzew, strząsany bywa z gałęzi drzew i przylatuje do św. lamp od połowy marca. — ab. *terrarius* Weym., okazy ciemniejsze o czarnych pręgach. Żwir pod Warszawą (Krecz.); Lwów na murze domu 1 okaz i ex l. (St.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy elektr. (Brun.); — ab. *meridionalis* Obrth., okazy jasne, z b. skąpem przyprószeniem. Ex l. 2 okazy Lwów (St.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem północn.-wschodniego.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na liściastych drzewach.

1152. (3832). ***B. betularia*** L. (= *Amphidasis betularia* L.). Rozpowszechniony w całej Polsce. Pojawia się od ostatnich dni maja do końca lipca na pniach drzew, szczególnie wierzb, na parkanach i przy św. lamp, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *carbonaria* Jord. (= *doubledayaria* Mill.), okazy czarne. Sopoty (Spei.); Poznań (Schum.); Zakopane (Nieś.); — ab. *insularia* Thierry-M., przejściowa forma do poprzedniej odmiany, t. j. tło skdł. gęsto czarnemi kropkami upstrzone. Zawiercie 1 okaz (Masł.); Lwów ex l. (Kauc.); — ab. *funebraria* Lamb., różni się od ab. *carbonaria* Jord. tem, iż brzeg przedni skdł. tylnych pozostaje biały. Jeżewo (Wiz.); — ab. *ochrearia* Mansbridge, tło skdł. żółte. Lwów ex pup. 1 ♀ (Kauc.).

Wymieniony z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na liściastych drzewach.

Synopsia Hbn.

1153. (3853). ***S. sociaria*** Hbn. Nadzwyczajna rzadkość. Wykazany tylko z Częstochowy (Pongracz) i z Krakowa koniec czerwca (Żebr.).

Podany tylko z południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Genista* i piołun.

Boarmia Tr.

1154. (3874). ***B. cinctaria*** Schiff. Z wyjątkiem Tatr, w całej Polsce d. częsty od połowy kwietnia do połowy czerwca i po raz drugi w lipcu, na pniach drzew, parkanach, murach i przy św. l.; — ab. *submarmoraria* Fuchs (= *pascuaria* Huene), pole wewnętrzne białe, nasadowe i zewnętrzne ściemnione. Stary Sącz (Klem.); Janów obok Lwowa 2 okazy (Kauc.); Lwów na cmentarzu stryjskim (Roman.); — ab. *consimilaria* Dup., okazy jasne z brakiem plam dyskoidalnych. Poznań rzad. (Schum.); Zawiercie pojedynczo (Masł.); Krzywczyce ob. Lwowa (Garb.); Janów (St.); Potylicz (Świąt.); Podhorce rzad. (Brun.). — Klemensiewicz opisuje w Sprawozdaniach Kom. Fizjogr. w Krakowie w tomie 35 na str. 84 odmianę, której nie proponuje nazwy, a która zbliżoną jest do ab. *consimilaria* Dup.: — «*Unicolor, albicans, alae vix pulverulentae, absque umbra media, lineis distincte nigris, prima solum geminata, lunulis mediis alarum anteriorum dilutioribus, non obscurae cinctis, posteriorum absentibus*». Jeden okaz ♂ na cmentarzu w Brodach 27 kwietnia (Klem.).

Wykazany ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na liściastych drzewach.

1155. (3876). ***B. rhomboidaria*** Schiff. (= *gemmaria* Brahm.). Lokalny i rzad. Pojawia się od połowy lipca do połowy sierpnia na pniach drzew w sadach, na parkanach i przy św. lamp. Poznań, Wyszakowo koło Środy, Mosina (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Leszno (Vierh.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa (Słaszcz.); Kielce (Bież.); okol. Sandomierza (Karp.); Pieniny (Sit.); Lwów, Zubrza i Janów (Garb. i in.); — ab. *rebeli* Aign., prawie jednostajnie czarne okazy z śladami białej linji falistej. 1 okaz ♀ ex l. 16 czerwca z Brzuchowic obok Lwowa (Roman.).

Podany z Brandenburgji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje po przezimowaniu do końca maja na tarninie i drzewach owocowych (Spul.).

1156. (3282). ***B. secundaria*** Esp. Bardzo lokalny i rzad. Występuje w dwu pokoleniach. Gdańsk (Spei.); Leszno (Vierh.); Zawiercie i Smoleń w sierpniu (Masł.); Tarnowice Stare na Górnym Śląsku w czerwcu i lipcu (W. i R.); Ojców 1 ♂ 9 sierpnia (Słaszcz.); Bielany pod Krakowem (Muszyk); okol. Nowego i Starego Sącza, Myślenice i Czarny Dunajec (Klem.); dolina Popradu rzad. (Schil. i in.); Pieniny w sierpniu pojedynczo (Sit.); Podhorce obok Stryja przy św. lampy w ostatnich dniach sierpnia i w początkowych września ♀♀, a ♂ na «Suchym» w Hrebennowie obok Ławocznego 19 lipca (Brun.); Pistyń w okol. Kołomyi w lipcu (Ostr.).

Znany z Czechosłowacji.

Gąś. żyje od jesieni do maja na drzewach szpilkowych.

1157. (3883). ***B. ribeata*** Cl. (= *abietaria* Schiff.). Nierzad., ale nie wszędzie w Polsce rozmieszczony. Pojawia się w lasach szpilkowych od czerwca do sierpnia na pniach drzew i przy św. lamp. Lubawa, Gdańsk, Oliwa (Spei.); okol. Wilna (Dampf i in.); Leszno (Vierh.); Ostróg pod Częstochową (Prüff.); Kieleckie liczny (Bież.); Zawiercie n. rzad. (Masł.); Smoleń (Isa.); rewir Podklasztorny w okol. Staszowa (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); Ojców i Niepołomice pod Krakowem (Prüff. i in.); Szczawnica i Pieniny (Klem. i in.); dol. Popradu już przy końcu maja i w lipcu (Schil.); Uherce obok Zagórza (Now.); Rymanów (Hirsch.); Lwów z okol. (St. i in.); Berezowica i Skole w okol. Stryja pojedynczo (Brun.); Worochta (Świąt.); Pistyń pod Kołomyją n. rzad. (Ostr.); — ab. *sericearia* Curt., okazy silnie ściemnione, aż w czarne wpadające, niekiedy lśniące. 1 okaz ♂ 11 lipca Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); inny okaz ♂ w połowie lipca razem z typ. w Pistyniu (Ostr.).

Wykazany z północn. pogranicza Polski i z Czechosłowacji.

Gąś. żyje od jesieni do maja na wszystkich szpilkowych drzewach.

1158. (3891). ***B. repandata*** L. Powszechny w całej Polsce, mniej lub więcej liczny, w lasach na pniach drzew, na cmentarzach, na parkanach, w parkach, ogrodach, na przynęcie i przy św. lamp. Pojawia się od ostatnich dni maja do końca lipca, zarówno w nizinach, jak i w wysokich górach; — ab. *destrigaria*

Haw., jednostajnie popielaty, z zanikiem poprzecznych nakreśleń Lwów ex l. (Klem.); — ab. *muraria* Curt., mało różniący się od poprzedniej odmiany. Zubrza pod Lwowem (St.); — ab. *nigricata* Fuchs, prawie jednostajnie czarny. Zawiercie 1 ♂ (Masł.); — ab. *conversaria* Hbn., pole środkowe czarne. Najczęstsza forma; łowiono ją tu i ówdzie wśród typ.

Wymieniony ze wszystkich krajów ościennych Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Rubus*, *Salix* i in. liściastych drzewach.

1159. (3891 d). ***B. maculata*** Stgr. v. ***bastelbergeri*** Hirschke[1]). Żwir pod Warszawą w lipcu (Krecz.); dolina Popradu: 2 okazy (Schil.) w sierpniu powyżej 1000 m. w Rytrze i ex l. z klonu w czerwcu; Pieniny liczniejszy od *B. repandata* L. (Sit.); Podhorce i Bereźnica obok Stryja w drugiej połowie lipca i w Korostowie nad Butywlą w pierwszych dniach sierpnia (Brun.); Panieńskie Skały w okol. Krakowa (Prüff.); Worochta ex l. z *Alnus incana* i łowione okazy w sierpniu w Hucie Korostowskiej (St.); Nozdrzec obok Dynowa przy św. l. 9 sierp. (Roman.).

Podany z Kurlandji i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu na klonach *(Acer camp.)*, olchach *(Alnus incana) Rubus idaeus*, *Daphne mezerer.* (St.), *Spiraea* i *Lonicera* (Świąt.).

1160. (3896). ***B. arenaria*** Hufn. (= *angularia* Thnbg.). B. rzad. i lokalny. Gdańsk w czerwcu (Spei.); Poznań, Radze-

---

[1]) Typ. gat. *B. maculata* Stgr., znany jest tylko ze Syberji i kraju nad Amurem. Pierwotnie poczytywano ten gat. za odmianę gat. *B. repandata* L. — *B. maculata* Stgr., który obecnie uznano, na podstawie ściślejszych badań anatomicznych, za odrębny gat., występuje u nas w Polsce tylko w odmianie — v. *bastelbergeri* Hirschke. Zasadniczą różnicą między *B, repandata* L., a *B. maculata* v. *bastelbergeri* Hirschke jest budowa ♂♂ narządów płciowych. Mianowicie t. zw. »*ductus inferior penis*» u *B. repandata* L. przedstawia się jako krótka płytka nasadowa z dwoma b. długiemi przedłużeniami (w stosunku do samej płytki), rozwidlającemi się nazewnątrz rozbieżnie, podczas gdy u *B. maculata* v. *bastelbergeri* Hirschke wyż wspomniana płytka jest znacznie dłuższą, zakończoną krótkiemi widełkami ku wewnątrz zakrzywionemi, przypominającemi obcęgowate zakończenie odwłoka u owadów z rodzaju *Forficula* (skorki). Poza tem również odmiennie zbudowane są t. zw. *fibulae*.

Szczegółowy opis i rysunki patrz: XVIII Jahresbericht des Wiener Entomolog. Vereins 1907, pag. 109: — «Vergleichende Untersuchung der männlichen Genitalapparate von *Boarmia repandata* L. und *B. maculata* Stgr. v. *bastelbergeri* Hirschke von Dr. H. Rebel.

wice w czerwcu na przynęcie (Schum.); okol. Krakowa w czerwcu i lipcu (Żebr. i in.); Hołosko pod Lwowem 1 okaz 13 lipca (Now.); Zubrza i Sichów pod Lwowem (St.).

Wymieniony z Pomorza, Brandenburgji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na porostach drzewnych.

1161. (3897). ***B. lichenaria*** Leach. Nierzad., ale lokalny. Pojawia się od ostatnich dni maja do pierwszych dni sierpnia, na pniach drzew i przy św. lamp. Nie wykazano go z Wołynia, Górnego Śląska i z Tatr. W Małopolsce również lokalny. Krzyżtoporzyce, Szczawnica (Żebr.); Pieniny (Now.); dolina Popradu 1 okaz w Rytrze (Schil.); Nozdrzec w okol. Dynowa 2 okazy przy św. lampy pokojowej (Roman.); Brzuchowice, Hołosko i Janów pod Lwowem pojedynczo (Werch. i in.); Potylicz (Świąt.); Podhorce przy św. lampy elektr. d. częsty (Brun.); Pasieczna pod Stanisławowem 1 okaz (Werch.); — ab. *cineraria* Bkh., okazy popielate, nie zielone. Zawadów pod Lwowem 1 ♀ (Kauc.).

Z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza, znany wszędzie poza Polską.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na porostach na pniach drzew.

1162. (3900). ***B. jubata*** Thnbg. Bardzo rzad. i lokalny w lipcu i sierpniu. Wilno i Troki w lasach szpilkowych (Dampf i Prüff.); Gdańsk, Sopoty i Heubuda (Spei.); Rawicz w Wielkopolsce w pewne lata dość częsty (Ben.); Bubniszcze około Łukawicy nad Stryjem 2 okazy (Now.); Janów obok Lwowa 1 okaz wypłoszony z krzaków w czerwcu (St.) i ex l. (Świąt.).

Wykazany z północn. i połud. pogranicza Polski, oraz z Brandenburgji.

Gąś. żyje po przezimowaniu do maja na porostach świerkowych, szczególnie na *Usnea barbata* (Prout).

1163. (3894). ***B. roboraria*** Schiff. Nierzad. Pojawia się od połowy czerwca do połowy sierpnia, na pniach drzew i przy św. lamp. Występuje na całym obszarze Polski, z wyjątkiem Tatr i Pienin. Kreczmer złowił w Żwirze pod Warszawą 1 okaz ♂ 10 września (czy drugie pokolenie?); — ab. *infuscata* Stgr., okazy znacznie ciemniejsze. Tu i ówdzie wśród typ., w pewnych stanowiskach nawet częstszy, n. p. na Górnym Śląsku.

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na dębach, z wiosną jednakże i na niskich roślinach lub krzakach, n. p. *Salix fragilis* (Werch.).

1164. (3895). ***B. punctinalis*** Scop. (= *consortaria* F.). Pojawia się od ostatnich dni maja do pierwszych dni sierpnia, w lasach na pniach drzew, na przynęcie i przy św. lamp, na całym obszarze Polski, z wyjątkiem Tatr i Pienin. W górach bywa rzadszy; — ab. *consobrinaria* Bkh., prawie jednostajnie popielaty, z ciemną przepaską. Rzęsna Polska ex l. (Kauc.); — ab. *humperti* Hump., prawie czarne okazy z białą prążką falistą. Okol. Sandomierza 1 ok. (Karp.); Tarnowskie Góry na Górnym Śląsku 7 okazów w r. 1903 (l. Kuntze, W. i R.); — ab. *grisearia* Bartel, małe okazy jednostajnie popielate. Lwów ex l. 1 ♀ (Kauc.).

Znany również w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na liściastych drzewach.

1165. (3901). ***B. selenaria*** Schiff. Bardzo rzad. i lokalny. Z niewielu stanowisk w Polsce wykazany. Puszczykowo koło Mosiny w Wielkopolsce kilka okazów (Schum.); dolina Maruńki (Heleny) koło Lwowa ♂ i ♀ na przynęcie w ostatnich dniach maja (Garb.); Podhorce obok Stryja 1 okaz na pniu drzewa 23 maja (Brun.); w Dobrowlanach obok Zaleszczyk zbierał Świątkiewicz gąś. w połowie lipca na *Centaurea*; Kołomyja 28 sierpnia 1 okaz na pniu wierzby (Ostr.).

Wymieniony z Brandenburgji i południ. pogranicza bez Śląska.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Poligonum avicular.* i in.

1166. (3903). ***B. crepuscularia*** Hbn. Z wyjątkiem Tatr wszędzie w Polsce rozmieszczony, ale n. pospolity. Pojawia się tylko w maju i czerwcu na parkanach, pniach drzew i przy św. lamp. Okazy łowione w porze letniej należą niewątpliwie do gatunku następnego, b. podobnego, ale pod względem biologicznym różnego; — ab. *delamerensis* B. White, okazy ciemno brunatno przyprószone, prawie jednobarwne z zanikiem białych nakreśleń. 1 okaz Lwów 17 maja na parkanie (Roman.); — ab. *nigra* Thierry-M., czarny z słabo widoczną linją falistą. Jeden okaz razem z typ. w połowie kwietnia na pniu drzewa na cmentarzu stryjskim we Lwowie (Roman.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lecie na liściastych drzewach, ale i na krzakach *Vaccinium.*

1167. (3904). ***B. bistortata*** Goeze. Występuje również w całej Polsce, tylko z powodu dużego podobieństwa do poprzedniego gat. rzadziej zauważany i wykazywany. Pojawia się w dwu pokoleniach. Wiosną z następującemi odmianami: — ab. *fasciata* Petersen, okazy b. jasne z czarniawą przepaską na wszystkich skdł. Strzałków obok Stryja (Schil.); Lwów parkan cmentarza stryjskiego (Roman.); — ab. *defessaria* Frr. (= ab. *schillei* Klem.), okazy ciemno brunatno-popielate z wyraźną białą linją falistą. Nierzad. wśród typ. Tu i ówdzie wymieniony z całej Polski; — v. *laricaria* Haw., okazy także pokol. wiosennego, duże, jasne, z nieco ochrowem zabarwieniem. Szczawnica, Pieniny, Czarny Dunajec (Klem.); Rytro (Schil.); Radłowice Górne koło Sambora (Now.); Brzuchowice koło Lwowa (Klem. i in.). Znajdowano tę odmianę przeważnie w lasach szpilkowych; — gen. aest. *baeticaria* Scharf., należą tu okazy letniego pokol., zawsze mniejsze od wiosennych i jaśniejsze, białawo popielate, bez żadnej domieszki żółtego koloru. 10 lipca Pistyń w okolicy Kołomyi (Ostr.).

Podany z Brandenburgji i południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak również na dębach i in. liściastych drzewach.

1168. (3906). ***B. consonaria*** Hbn. B. rzadki. Pojawia się tylko na wiosnę. Jedną z charakterystycznych cech, wyróżniających ten gatunek na pierwszy rzut oka od innych jemu podobnych, jest obecność białego pierwszego pierścienia na odwłoku. Gdańsk, Oliwa, Wrzeszcz, Steegen (Spei.); Poznań, Radzewice pojedynczo (Schum.); Leszno (Vierh.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa 1 okaz na pniu sosny i w okol. Kielc (Słaszcz.); Zawiercie (Isa.); Rytwiany (Karp.); Górny Śląsk pojedynczo (W. i R.); dol. Popradu wszędzie, ale pojedynczo (Schil.); Pieniny n. liczny (Sit.); okol. Drohobycza (Werch.); Radłowice Górne, Czaple pod Samborem (Now.); Brzuchowice pod Lwowem na pniach drzew, Zubrza, cmentarz stryjski (Now. i in.); Skole pod Korczankami na zrębie (Brun.); okol. Stanisławowa pojedynczo (Werch.).

Wymieniony z Brandenburgji, północn. i południ. pogranicza Polski, oraz z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje na liściastych drzewach, jak brzoza, lipa i in.

1169. (3908). ***B. extersaria*** Hbn. (= *luridata* Bkh.). Nieczęsty, od połowy kwietnia do połowy lipca, w lasach na pniach drzew i zrębach; łowiono go też i przy św. lamp. Zagórze, Gdańsk, Sopoty (Spei.); w Wielkopolsce pojedynczo (Schum. i in.); Warszawa n. rzad. (Słaszcz. i in.); Słupia za Szczekocinami 1 okaz ♂ (Masł.); Częstochowa (Prüff.); okol. Staszowa n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk wszędzie (W. i R.); okol. Krakowa (Żebr. i in.); Bartkówka w okol. Dynowa (Roman.); Drohobycz (Werch.); okol. Sambora i Lwowa (Now. i in.); Lacka Wola pod Przemyślem (Roman.); Podhorce przy św. lampy (Brun.); Żurawno (Schil.); okol. Stanisławowa (Werch.); — ab. *cornelseni* P. Hoffm., tło połyskująco czarne z białemi linjami poprzecznemi. Jeżewo (Wiz.); Katowice (W. i R.); Strzałków b. rzad. (Schil.).

Wykazany z całego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w lecie na liściastych drzewach.

1170. (3910). ***B. punctulata*** Schiff. (= *punctularia* Hbn.). Dość liczny na wiosnę i w jesieni (rzadszy) w lasach na pniach drzew i przy św. lamp w całej Polsce z wyjątkiem Tatr.

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na liściastych drzewach.

Tephronia Hbn.

1171. (3911). ***T. sepiaria*** Hufn. Bardzo rzad. i lokalny. Wykazany tylko z Gdańska w sierpniu (Spei.) i jeden okaz na parkanie we Lwowie 28 lipca (Now.).

Podany z Brandenburgji, południ. i północno.-wschodniego pogranicza Polski.

Gąś. żyje w maju na porostach parkanów lub płotów.

Pachycnemia Steph.

1172. (3917). ***P. hippocastanaria*** Hbn. Bardzo lokalny. Jeden okaz z Sopot (Spei.); w dolinie rzeki Cybiny w okol. Poznania w pierwszych dniach czerwca, wypłoszony z krzaków (Schum.); Żwir pod Warszawą, ♂♂ latają w pierwszem pokoleniu w połowie kwietnia d. licznie na wrzosowiskach (Krecz. i in.); Zawiercie z okol. d. liczny i przy św. lampy (Masł.); okol. Staszowa w rew. Turskim 10 sierpnia 1 okaz (Karp.).

Znany z Brandenburgji i Czechosłowacji.
Gąś. żyje na wrzosie *(Calluna)*.

Gnophos Tr.

1173. (3925). ***G. furvata*** Schiff. Tylko z kilku stanowisk w Małopolsce wykazany: Pieniny w czerwcu rzad. (Sit.); Lwów 1 okaz na parkanie w czerwcu (Now.); Zubrza (St.); Wołczyniec pod Stanisławowem 1 okaz zlatany 24 lipca (Werch.); Bilcze nad Seretem w okol. Zaleszczyk 1 okaz w lipcu (Werch.).

Wykazany z Brandenburgji, Czechosłowacji i wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w jesieni do wiosny na niskich roślinach.

1174. (3931). ***G. obscurata*** Schiff. Nierzad. Pojawia się od lipca do września. Lubi ukrywać się na zrębach, pod belkami lub polanami sągów. Kartuzy, Stara Kiszewa, Gdańsk, Sopoty (Spei.); Burbiszki pod Wilnem (Prüff.); Chęciny pod Kielcami (Bież.); Kamienica Polska obok Częstochowy (Prüff.); Zawiercie i w okol. na wrzosowiskach i w kamieniołomach wapiennych (Masł. i Isa.); okol. Sandomierza «Pieprzowe Góry» rzad. (Karp.); okol. Krakowa (Żebr.); dolina Popradu, wieczór na kwiatach ostów (Schil.); Pawłówka pod Samborem 1 okaz (Now.); Brzuchowice i Janów pod Lwowem (St. i in.); Lackie pod Złoczowem (Świąt.); Żurawno (Schil.); — ab. *calceata* Stgr., tło skdł. białawe. Brzuchowice 1 okaz 28 lipca (Kauc.); — ab. *argillacearia* Stgr., tło skdł. łupkowo-popielate lub koloru piaskowego, dwa okazy w Trościanie na łące 7 sierpnia i w Tysowem 18 lipca (Brun.), oba stanowiska w okol. Skolego.

Znany w całem pograniczu Polski, z wyjątkiem wschodn.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach.

1175. (3933). ***G. ambiguata*** Dup. Rzadki. Pojawia się od połowy czerwca do połowy lipca w lasach szpilkowych na pniach sosen i przy św. l. Gdańsk (Spei.); G. Śląsk (W. i R.); Brzuchowice i Hołosko pod Lwowem (St.); — ab. *pullularia* H.-Schäff. (= *vepretaria* Spr.), ciemniejszy, bardziej rozpowszechniony niż typ., ale n. pospol. Rawicz 2 okazy (Ben.); Poznań, Radzewice, Mosina pojedynczo (Schum. i in.); Zbuczyn na Podlasiu 1 ♂ 19 lipca (Krem.); Warszawa (Słaszcz.); okol. Sandomierza

(Karp.); Brzuchowice i Janów pod Lwowem w lesie i przy św. lamp (Klem. i in.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem wschod.

Gąś. żyje od jesieni do maja na nisk. roślinach.

1176. (3935). ***G. pullata*** Schiff. Bardzo podobny do gat. *G. glaucinaria* Hbn. i z tego powodu rzadko wzmiankowany. Smoleń koło Zawiercia b. rzad. w sierpniu (Isa. i in.); Rytro w dolinie Popradu kilka okazów w połowie sierpnia (Klem.); — ab. *impectinata* Guen., bardzo jasne okazy. Na wzgórzach Szczekocin w okol. Zawiercia pojedynczo przy św. lampy w lipcu i w Zawierciu (Masł.).

Podany z południ. i południ.-wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach.

1177. (3940). ***G. glaucinaria*** Hbn. B. rzad. i lokalny. Smoleń 1 okaz, drugi w dolinie Prądnika w lipcu (Isa.); Tatry w czerwcu i lipcu pospolity (Now. i in.); Mikuliczyn 2 okazy z końcem czerwca (St.); — ab. *plumbearia* Stgr., okazy małe i bardziej ołowiowo - popielate. Dyminy pod Kielcami (Bież.);

— ab. *supinaria* Mann, w dolinie Kościeliskiej obok Zakopanego 12 lipca 1 okaz (Prülf.). Według najnowszych badań jest *Gn. supinaria* Mann, osobnym gatunkiem, a nie odmianą *Gn. glaucinaria* Hbn., występującym tylko w terenach karstu Dalmacji, Bośnji, Kroacji i południ. - zachodniej Krainy, przeto znalezienie tego gatunku w Zakopanem, jest wielce wątpliwem.

Wykazany ze Śląska i południ. pogranicza bez Bukowiny.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach.

1178. (—). ***G. intermedia*** Wehrli. Gatunek uważany przez niektórych lepidopterologów za rasę przynależną do *G. supinaria* Mann, wzgl. *G. glaucinaria* Hbn. Wehrli udowodnił, że te trzy formy różnią się od siebie znacznie narządami rozrodczemi, a także ich gąsienice są różne. Jeden okaz znaleziony przez Niesiołowskiego w Tatrach 20 lipca (det. Wehrli).

Poza Polską wymieniony z Davos, Simplonu, z Jury Berneńskiej i Soloturneńskiej, a także z Wachau i in. miejscowości w Austrji Dolnej.

1179. (3963). ***G. sordaria*** Thnbg. v. ***mendicaria*** H.-Schäff. Okazy większe i ciemniejsze od typ. Tatry nierzadk. (Nieś.); Mikuliczyn kilka okazów w lipcu (St.).

Znany z południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje w czerwcu prawdopodobnie na niskich roślinach.

1180. (3964). ***G. dilucidaria*** Schiff. Lokalny, ale może najczęstszy ze wszystkich gat. tego rodzaju. Występuje w terenie górzystym. Dyminy i Kaweczyzna pod Kielcami (Bież.); w okol. Częstochowy 19 lipca okaz zniszczony (Prüff.); wzgórza w okol. Zawiercia (Isa.); Ojców wypłaszany z krzaków (Bież.); Tatry i Pieniny w sierpniu (Now. i in.); dolina Popradu wieczór na kwiatach ostów w lipcu i sierpniu (Schil.); Krynica ostatnie dnie lipca (Klem.); górzyste okol. Sambora również pod koniec lipca (Now.); okol. Skolego (na Korczance) i w Tuchli na świerkach (na Kindracie) i na Suchym w lasku dość wysoko łowione (Brun.); Worochta (Świąt.); — form. *crenulata* Bsd. (Oberth. nec Rbr.) (= *helveticaria* Nitsche), którą Prout (w Seitzu) podaje jako prawdopodobnie odrębną formę gat. *G. glaucinaria* Hbn., jest napewne formą należącą do *G. dilucidaria* Schiff. Dwa okazy 27 czerwca w dol. Kościeliskiej (Nieś., det. Wehrli).

Z pogranicza Polski, wymieniony tylko z Czechosłowacji.

Gąś. żyje od jesieni do maja na niskich roślinach, jak *Plantago* i in.

1181. (3971). ***G. operaria*** Hbn. Tylko z Małopolski wykazany. Tatry pospol. na Hali Gąsienicowej, w dolinie Strążyskiej, Kasprowe, Liljowe (Now. i Prüff.); Hołosko pod Lwowem 9 lipca (Now. i in.); Czarnohora (Now.).

Również tylko z Czechosłowacji wykazany.

Gąś. żyje tak jak poprzednie.

Psodos Tr.

1182. (3975). ***P. alpinata*** Scop. Gat. alpejski. Wykazany tylko z Tatr, w lipcu i sierpniu częsty w kosodrzewinie. Kasprowe, Liljowe, dolina Gąsienicowych Stawów, przełęcz Gładka i in. (Now. i Prüff.).

Poza Polską znany tylko z Alp i Pirenejów.

Gąś. nieznana.

1183. (3977). ***P. coracina*** Esp. N. rzad. Również wysoko górski gat. Wykazany u nas w Polsce tylko ze szczytów Tatr. Łowiono go w lipcu i sierpniu (Now. i in.).

Znany z południ. pogranicza, poza tem ze Szkocji, Skandynawji, Alp i Pirenejów.

Gąś. nieznana.

1184. (—) ***P. schwingenschussi*** Wehrli. Gatunek znany tylko z Tatr, uważany prawdopodobnie za *P. coracina* Esp. i dlatego dotychczas nie podawany z Tatr polskich. Według Niesiołowskiego dosyć pospolity od górnej granicy lasów do szczytów.

Wykazany z Tatr czechosłowackich.

Gąś. nieznana.

1185. (3980). ***P. quadrifaria*** Sulz. Również alpejski gat. 2 okazy złowiono w Kobylempolu na leśnej łące w lipcu, Poznańskie (Schum.); Tatry: Kasprowe i stoki Pośredniej Turni, w kosodrzewinie na zboczach wysokiego Wołowca mnogi (Now. i inni). W zbiorach Werchratskiego w Ruskiem Muzeum we Lwowie znajduje się jeden okaz niewiadomego pochodzenia.

Podany tylko z południowego pogranicza Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach (Spul.).

Narraga Wkr. (*Fidonia* Tr.).

1186. (3991). ***N. fasciolaria*** Hufn. Bardzo rzad. Pojawia się w maju, a po raz drugi w lipcu i sierpniu. Gdańsk, Schievenhorst i Heubuda (Spei.); Nowicze pod Wilnem 1 ♂ i ♀ 20 lipca (Prüff.); Poznań, Zaniemyśl strząsany z drzew i przy św. lamp (Schum.); Leszno (Vierh.); Włocławek 1 ♂ 25 maja, inny okaz w lipcu (leg. Węgrzecki, Krem.); Warszawa kilka okazów przy św. lamp (Słaszcz.); Słowik pod Kielcami (Słaszcz.); Koprzywnica pod Sandomierzem przy św. lampy (Karp.). Z Małopolski nie wymieniony.

Wykazany z północnego, północ.-wschodn. i południ. pogranicza Polski, oraz z Brandenburgji.

Gąś. żyje na piołunach (*Artemisia*).

Isturgia Hbn. (*Fidonia* Tr.).

1187. (3992). ***I. carbonaria*** Cl. Rzadki. Gdańsk w lipcu (Spei.); w puszczy Rudnickiej między Jaszunami i Wieczoryszkami liczny w połowie maja (Prüff.); okol. Staszowa, rew. Gole-

jowski na torfowiskach b. rzad. (Karp.); Kraków i Szczawnica od ostatnich dni czerwca do ostatnich dni sierpnia (Żebr.); Pieniny przy końcu lipca (Now.).

Podany z północnego i południowego pogranicza Polski.

Gąś. żyje na brzozach i iwach, ale i na niskich roślinach.

1188. (3996). ***I. limbaria*** F. Wykazany tylko z lasu Giebelskiego w okol. Zawiercia w kilku okazach w czerwcu (Isa.). W zbiorach Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie znajduje się okaz złowiony przez Nowickiego, ale bez bliższych dat.

Z pogranicza Polski wymieniony tylko z Czech.

Gąś. żyje na *Sarothamnus scoparius* (Spul.).

1189. (3997). ***I. roraria*** F. Okol. Kielc n. pospol. (Bież.); okol. Krakowa od końca czerwca i w lipcu (Żebr.); Biesna koło Gorlic 25 lipca 2 okazy (leg. Pepłowski); okol. Drohobycza (Werch.); okol. Sambora w ostatnich dniach czerwca (Now.); Hołosko pod Lwowem 1 okaz, Łukawica Górna w połowie czerwca (Garb.); Podhorce w początkach czerwca, Hrebenne i Łotatniki w połowie lipca (Brun.); Żurawno (Schil.); w okol. Stanisławowa pojedynczo, lecz n. rzad. od maja do pierwszych dni sierpnia (Werch.).

Znany z południ. pogranicza Polski i z Wołynia rosyjskiego.

Gąś. żyje w sierpniu i wrześniu na *Genista* i *Sarothamnus*.

Ematurga Led.

1190. (4000). ***E. atomaria*** L. W całej Polsce powszechny i pospolity, od ostatniej dekady kwietnia do końca sierpnia, na leśnych łąkach, zrębach i przy św. lamp. Gat. dość zmienny w ubarwieniu; — ♂ ab. *ochrearia* Rbl., brak ciemnych nakreśleń. Worochta w czerwcu (St.); — ab. ♂ *ustaria* Fuchs, naprószenia ciemne b. gęste (melanizm). Bieniakonie i Nowicze pod Wilnem pojedynczo koniec maja i ostatnie dnie lipca (Prüff.); Białowieża koniec lipca (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Rytro 21 maja i 8 sierpnia (Schil.); Lwów ex l. 2 lipca (Kauc.); — ab. ♂ *unicoloraria* Stgr., jednostajnie czarno-brunatne. Rzadka odmiana. Wąsowo w lipcu (Schum.); Górny Śląsk rzad. (W. i R.); dolina Popradu w Życzanowie 21 maja (Schil.); okol. Lwowa i Janowa (Garb. i in.); Żurawno w lipcu (Schil.); — ab. *orientaria* Stgr., duże jasne okazy bez ciemnego naprószenia; przepaski wąskie w zaniku. Okaz przejściowy ♂ Zawiercie (Masł.); Bieniakonie

w okol. Wilna 31 maja (Prüff.); Lubycza Królewska 1 okaz ♀ 6 maja (Roman.); — ab. ♀ *brunnea* L. i M. Masł. — «*Femina colore fusco mari similis*» [1]). ♀♀ brunatne o ubarwieniu ♂♂. Ex l. Zawiercie (Masł.); Lwów kilka okazów (Kauc. i in.); — ab. *latelineata* Bieżanko [2]). — «*Ambae alae cum latis lineis transversalis*»; tło skdł. biało-żółte, pręgi poprzeczne czekoladowo-brunatne, strzępina czysto biała, na żyłkach ciemno przyprószona. Pakosz obok Kielc w maju (Bież.); Janów obok Lwowa 24 maja (Roman.).

Występuje wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w czerwcu, lipcu i w jesieni na niskich roślinach, jak: *Calluna*, *Sarothamnus*, *Centaurea* i in.

Bupalus Leach.

1191. (4001). ***B. piniaria*** L. Prócz Tatr wszędzie w Polsce rozpowszechniony i b. częsty, w lasach szpilkowych, od maja do początkowych dni lipca, niekiedy pojedynczo jeszcze i w sierpniu. Lata i w dzień, strząsany z gałęzi, lub płoszony z pni drzew, rzadziej zjawia się na przynęcie. Łowiono go i przy św. lamp. Gatunek również b. zmienny w ubarwieniu, który wskutek nadmiernego zaniku lub rozwoju żółtej (względnie białawej) barwy tła skdł. i t. d., tworzy cały szereg odmian [3]); — ab. ♂ *kolleri* Dziurz., są to ♂♂ z szeroką czarną przepaską przez białą plamę. Wieczoryszki w okol. Wilna 21 lipca (Prüff.); Zawiercie w lipcu 2 okazy (Masł.); Potylicz w czerwcu (Świąt.); — ab. ♂ *flavescens* B. White, tło skdł. u ♂♂ żółte, niekiedy aż rdzawe. Wilno (Prüff.); Żwir pod Warszawą (Krecz.); Podlasie liczny (Krem.); Zawiercie (Masł.); Nowy Sącz, Lwów i Brody w drugiej połowie maja (Klem. i in.); forma ta w Małopolsce jest liczniejszą od typ.; — ab. ♂ *anomalarius* Huene, okazy mniejsze, silnie przyprószone o żółtem tle skdł. Żwir pod Warszawą (Krecz.); Zawiercie ex l. (Masł.); — ab. ♂ *tristis* Dziurz., forma ta posiada

---

[1]) Dokładny opis patrz Pol. Pis. Entom. tom 2, zesz. 3, str. 133.

[2]) Obszerniejszy opis patrz «Neue Abberationen von Grossschmetterlinge» w Archiv. f. Naturgeschichte, 90 Jahrg. Berlin 1924, p. 242.

[3]) Patrz praca Dziurzyńskiego «*Bupalus piniarius*» w Berl. Entom. Zeitschr. tom 57.

białe tło skdł. przedn. silnie ściemnione, tylne skdł. zaś już całe czarne. Zawiercie (Masł.); — ab. ♂ *dziurzyńskii* Koller, jednoczy odmiany ab. *kolleri* Dziurz. z ab. *flavescens* B. White, mając czarną przepaskę wpoprzek przez żółtą plamę tła skdł. Karolinki pod Wilnem (Prüff.); Zawiercie (Masł.); Bolechowice (Prüff.); Brzuchowice pod Lwowem (Roman.); — ab. ♂ *nigricarius* Backhaus (= ab. *nigricans* Dziurz.), wszystkie skdł. prawie jednostajnie czarno-brunatne (bez jasnych plam). Puszcza Rudnicka pod Wilnem (Prüff.); Zbuczyn na Podlasiu (Krem.); Zawiercie (Masł.); Nozdrzec obok Dynowa (Roman.); Rzęsna Polska 2 okazy (Kauc.); — ab. ♀ *fuscantaria* Krulik., ♀♀ jednostajnie żółto-brunatne. Zawiercie (Masł.); Kraków (Prüff.); Janów pod Lwowem 1 okaz (Kauc.).

Znany w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na szpilkowych drzewach.

Selidosema Hbn.

1192. (4003). ***S. plumaria*** Schiff. (= *ericetaria* Vill.). B. rzad. i b. lokalny. Świder pod Warszawą 27 maja 1 okaz (Słaszcz.); okol. Krakowa (Żebr.); Hołosko pod Lwowem (Now.); Janów obok Lwowa, Dobrowlany pod Zaleszczykami 1 okaz 16 sierpnia (Świąt.).

Wykazany z południ. pogranicza Polski, bez Śląska.

Gąś. żyje na niskich roślinach, jak *Calluna* i in.

Itame Hbn. (*Thamnonoma* Ld.).

1193. (4013). ***I. wauaria*** L. Z wyjątkiem Tatr, zewsząd z Polski wykazany. Pojawia się od końca maja do mniej więcej połowy sierpnia, zarówno w lasach, jak i w ogrodach, wypłaszany z traw i krzaków, czy też gałęzi drzew, na pniach tychże i przy św. lamp n. rzad.; — ab. *v-nigraria* Hatschett (= *fuscaria* Thnbg.), okazy silnie ściemnione (przyprószone), hakowata plama w pośrodku brzegu ramiennego czarna i inne widoczne. Rawicz n. rzad. między typ. (Ben.); Zawiercie 1 ♂ (Masł.); — ab. *alba* Prout, tło skdł. prawie białe. 1 okaz ♀ w Lubyczy Królewskiej 21 czerwca (Roman.).

Wymieniony ze wszystkich krajów sąsiednich Polski.

Gąś. żyje w sierpniu i we wrześniu na porzeczkach i agreście.

1194. (4018). ***I. fulvaria*** Vill. (= *brunneata* Thnbg.). Wykazany z całego obszaru Polski, n. rzad., a miejscami nawet pospol., szczególnie na torfowiskach z bujną wegetacją borówek (*Vaccinium*). Pojawia się od połowy czerwca do końca lipca. Łowiono go i przy św. lamp; — v. *obscurior* Klem., — «*Alis obscurioribus, strigis obsoletis, plerumque extinctis*». — Należą tu okazy o wybitnie ciemnych brunatno-ochrowych skdł. i o b. niewyraźnych, lub całkiem zanikłych rysach poprzecznych. Klemensiewicz łowił takie okazy w okol. Nowego Sącza w drugiej połowie czerwca.

Znany wszędzie poza granicami Polski.

Gąś. żyje w lipcu i sierpniu na *Vaccinium*, szczególnie *V. uliginosum*.

Diastictis Hbn.

1195. (4019). ***D. artesiaria*** Schiff. Rzadki i lokalny. Pojawia się pojedynczo od czerwca do końca sierpnia, niekiedy i później, wypłaszany z krzaków, lub przy św. lamp. Wilno (Dampf); Gładkiszki pod Wilnem (Prüff.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Rawicz (Ben.); Jeżewo (Wiz.); Warszawa kilkanaście okazów (Słaszcz.); Częstochowa (Prüff.); w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); Górny Śląsk (W. i R.); Kraków (Klem. i in.); Ojców (Prüff.); Rytro (Schil.); Nowy Sącz (Klem.); Podhorce 2 ♀♀ (Brun.). Garbowski podaje go z końca czerwca i początku lipca, jakoteż w jesieni na przydrożnych wierzbach, nie wymienia jednak miejscowości.

Wykazany z północ., północno-wschodn. i południ. pogranicza.

Gąś. żyje w maju i czerwcu na wierzbach.

Lithina Hbn. (*Phasiane* H.-Schäff.).

1196. (4023). ***L. chlorosata*** Scop. (= *petraria* Hbn.). Nieczęsty od ostatnich dni kwietnia do końca czerwca, pojedynczo na zrębach i w lasach rzadkich, porośniętych paprocią. Przylatuje też do św. lamp. Gdańsk (Spei.); w Wielkopolsce wszędzie, ale pojedynczo (Schum. i in.); Warszawa pojedynczo (Słaszcz.);

Czombrów w pow. nowogródzkim (leg. K. Karpowicz, Krem.); Gałkówka pod Łodzią (Krecz.); Kielce (Bież.); Zawiercie (Masł.); okol. Rytwian (Karp.); Górny Śląsk (W. i R); Puszcza Niepołomska i Bolechowice (Prüff.); dol. Popradu (Schil.); Drohobycz (Werch.); Radłowice Górne pod Samborem (Now.); Lacka Wola pod Przemyślem (Roman.); okol. Lwowa i Janowa (Now. i in.); Podhorce obok Stryja i las w Bereźnicy (Brun.); Brody (Viert.); okol. Stanisławowa rzad. (Werch.).

Znany zewsząd poza Polską, z wyjątkiem południ.-wschodn. pogranicza.

Gąś. żyje w czerwcu i lipcu na paproci *(Pteris aquilina)*.

Chiasma Hbn. *(Phasiane* H.-Schäff.).

1197. (4032). ***Ch. clathrata*** L. Wszędzie w Polsce b. pospol., brak go tylko w Tatrach. Pojawia się od maja do sierpnia w trawach łąk i zrębów, lata również i po polach, miedzach, skarpach i t. d.; przylatuje też do św. lamp; — ab. *cancellaria* Hbn., skdł. żółte. Siatka nakreśleń bardzo cienka. Puszkarnia pod Wilnem i Białowieża (Prüff.); Gołąbkowice koło Nowego Sącza, Szczawnica i Rzeszów (Klem.); Sikornik pod Krakowem (Prüff.); Borki dominikańskie i Zawadów pod Lwowem 2 okazy (Roman.); — ab. *retata* Haw., podobny do poprzedn., tworzy przejście do typ. Zawiercie (Masł.); — ab. *nocturnata* Fuchs, prawie całkiem brunatno-czarne okazy. B. rzad. Lwów w połowie sierpnia 1 okaz (Kauc.); — trans. ad ab. *aurata* Trti., tło złocisto-żółte, pozbawione białego tła. Troki pod Wilnem 20 lipca (Prüff.); odmiana ta występuje na Sycylji; — ab. *chretieni* Thierry-M., tło skdł. czysto białe, tylko nieco żółte na odwrocie skdł. Troki pod Wilnem (Prüff.).

Podany ze wszystkich ościennych krajów Polski.

Gąś żyje w lipcu i jesieni na koniczynach *(Trifolium)*, *Medicago* i in.

1198. (4033). ***Ch. glarearia*** Brahm. Bardzo rzad. i lokalny. Pojawia się od końca kwietnia do sierpnia. Lubi słoneczne miejsca po brzegach lasów. Grudziądz (Spei.); Poznań z okol. (Schum. i in.); Tarnowskie Góry na Śląsku (W. i R.); Rzeszów (Schait.); okol. Janowa pod Lwowem (Now. i in.); Brody (Now. i in.);

Lackie pod Złoczowem (Świąt.); Strzałków obok Stryja (Schil.); okol. Stanisławowa (Viert. i in.); Bilcze nad Seretem (Werch.).

Wykazany z całego pogranicza Polski, z wyjątkiem północ.-wschodniego.

Gąś. żyje w czerwcu i w jesieni na niskich roślinach, jak *Lathyrus pratense* i in.

Tephrina Guen. (*Eubolia* Ld.).

1199. (4037). ***T. arenacearia*** Schiff. Tylko z kilku stanowisk w Małopolsce wykazany. B. rzad. Życzanów w dolinie Popradu 15 kwietnia (Schil.); Janów (Próchnik) obok Lwowa strzęsiony z *Pinus sylvestris* 30 lipca (Now.). Jeden okaz znajduje się w zbiorach Werchratskiego w Ruskiem Muzeum we Lwowie, lecz niewiadomego pochodzenia.

Wymieniony tylko z południ. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na *Coronilla varia* i in. niskich roślinach.

1200. (4038). ***T. murinaria*** Schiff. Bardzo rzad. i lokalny. Grudziądz w maju i lipcu (Spei.); okol. Brodów (Drańcza) 19 maja (Now.); Lackie obok Złoczowa w maju i sierpniu. Wiosenne pokolenie większe i popielate, letnie zaś mniejsze i brunatno-popielate (Świąt.); Bilcze nad Seretem od ostatnich dni lipca do połowy sierpnia (Werch.); Zaleszczyki 15 sierpnia jeden okaz już uszkodzony (Świąt.); — ab. *cineraria* Dup., jednobarwny bez nakreśleń. Tuchola i Łążek na Pomorzu (Spei.); 1 okaz z Rohatyna (Garb).

Wykazany tylko z południowego i południ.-wschodn. pogranicza Polski.

Gąś. żyje na koniczynach i wykach.

Dyscia Hbn. (*Scodiona* B).

1201. (4058). ***D. fagaria*** Thnbg. v. ***flavillacearia*** Hbn. Jedyny okaz złowił Nowicki w połowie lipca na wzgórzach w Radłowicach Górnych obok Sambora.

Znany z Brandenburgji i Moraw.

Gąś. żyję w jesieni do maja na niskich roślinach, jak *Calluna* i in.

Crocota Hbn. (*Cleogene* B.).

1202. (4064). ***C. lutearia*** F. Bardzo rzad. Jeden okaz ♂ złowił Nowicki 26 lipca na górze Huśla pod Samborem, inny okaz wymienia Garbowski z Dory w Karpatach.

Podany z południ. pogranicza Polski i z Alp.

Gąś. żyje na wiosnę po przezimowaniu na nisk. roślinach.

Siona Dup. (*Scoria* Steph.).

1203. (4067). ***S. lineata*** Scop. Z wyjątkiem Tatr i Polesia, wszędzie w Polsce powszechny. Pojawia się w czerwcu i lipcu na kwiecistych leśnych łąkach, na cmentarzach, wypłaszany z traw i t. p.

Wykazany z całego sąsiedztwa Polski.

Gąś. żyje na niskich roślinach.

Aspilates Tr.

1204. (4071). ***A. formosaria*** Ev. Złowiony jedynie w Podhorcach obok Stryja w jednym okazie przy św. lampy elektr. 15 lipca przez Brunickiego.

Podany z Pomorza niemieckiego, południ. i północ.-wschod. pogranicza Polski.

Gąś. żyje po przezimowaniu na niskich roślinach, jak *Lysimachia* i in.

1205. (4075). ***A. gilvaria*** Schiff. Bardzo lokalny i rzad. Poznań, Wąsowo, Radzewice w lipcu (Schultz i in.); Słabuszowice w ziemi Sandomierskiej 28 lipca (Karp.); góra Szyp obok Janowa pod Lwowem 1 okaz 3 lipca (Now.); Lackie pod Złoczowem (Świąt.); Nagrabie ad Podwysokie kilka okazów 30 sierpnia (Ostr.); Bilcze nad Seretem w połowie sierpnia liczny, ♀♀ znacznie rzadsze, na 50 ♂♂ przypada 1 ♀ (Werch.).

Wykazany z Kurlandji i Czechosłowacji.

Gąś. żyje na *Achillea* i in. niskich roślinach.

Perconia Hbn.

1206. (4079). ***P. strigillaria*** Hbn. Nierzad., ale mało rozpowszechniony. Pojawia się od maja do połowy lipca. Gdańsk,

Heubuda, Kartuzy (Spei.); Wieczoryszki i Bieniakonie pod Wilnem (Prüff.); Poznań (Schum.); Warszawa na zrębach porośniętych wrzosem (Słaszcz.); Kielce (Słaszcz.); Zawiercie na wrzosowiskach (Masł.); Częstochowa (Prüff.); las Kleczanowski i zręby w ziemi Sandomierskiej n. pospol. (Karp.); na Górnym Śląsku (W. i R.); w Małopolsce wykazany tylko z Radłowic Górnych obok Sambora w 1 okazie 2 lipca z gałęzi dębu strzęsiony (Now.); — ab. *grisearia* Stgr., jasno popielate okazy. Okol. Gdańska (Spei.).

Występuje w całem pograniczu Polski.

Gąś. żyje od jesieni do maja na *Genista*, *Sarothamnus*, *Calluna* i in.

KONIEC TOMU I

Alfabetyczny spis rodzin i rodzajów.

(Cyfry obok nazw stojące wskazują stronicę. Nazwy kursywą pisane oznaczają synonimy).

Abraxas Leach. 477.
Abraxas Leach. 478.
Abrostola O. 368.
Acanthopsyche Heyl. 216.
Acasis Dup. 414.
Acherontia O. 188.
Acidalia Tr. 389.
Acidalia Tr. 395.
Acidaliinae 388.
Acontia Ld. 352.
Acosmetia Steph. 330.
Acronicta Tr. 236.
Acronictinae 234.
Actinotia Hbn. 263.
Adopaea Bilb. 128.
Aedia Hbn. 371.
Aegeria F. 222.
Aegeriidae 222.
Aëthia Hbn. 371.
Aglia O. 187.
Agriopis Bsd. 299.
Agrotis O. 243.
Alsophila Hbn. 382.
Amathes Hbn. 306
Ammoconia Ld. 261.
Amorpha Kirby. 191.
Amphipyra Tr. 312.
Amphipyrinae 312.
Anagoga Hbn. 480.
Anaitis Dup. 412.
Anaitis Dup. 413.
Anarta Tr. 346.
Angerona Dup. 487.
Anisopteryx Steph. 382.
Antitype Hbn. 301.
Antocharis B. 41.
Apamea Tr. 332.
Apamea O. Tr. 324.
Apatura F. 67.
Aphantopus Wallgr. 62.
Aplasta Hbn. 383.
Aplecta Guen. 272.
Aplectoides Btlr. 259.
Apocheima Hbn. 495.
Aporia Hbn. 36.
Aporophyla Guen. 293.
Apterona Mill. 219.
Araschnia Hbn. 80.
Archanara Wkr. 341.
Arctia Schrk. 160.
Arctiidae 140.
Arctiinae 158.
Arctinia Eichwald. 157.
Arctornis Germ. 168.
Arenostola Hmps. 340.
Argynnis F. 89.
Arichanna Moore 476.
Arsilonche Led. 236.
Artiora Meyr. 485.
Aspilates Tr. 515.
Asthena Hbn. 454.
Athetis Hbn. 328.

Atethmia Hbn. 309.
Auchmis Hbn. 264.
Augiades Hbn. 129.

Bacotia Tutt. 222.
Bapta Steph. 478.
Baptria Hbn. 410.
Barathra Hbn. 265.
Bembecia Hbn. 224.
Biston Leach. 495.
Blepharita Hmps. 264.
Bombycia Steph. 293.
Bomolocha Hbn. 378.
Boarmia Tr. 498.
Brachionycha Hbn. 292.
Brephinae 381.
Brephos Zink. 381.
Brotolomia Ld. 325.
Bryophila Tr. 241.
Bupalus Leach. 510.

Cabera Tr. 480.
Calamia Hbn. 343.
Calamia Ebn. 339.
Callierges Hbn. 290.
Callimorpha Latr. 164.
Callimorphinae 164.
Callophrys Billb. 98.
Callopistria Hbn. 326.
Calocampa Steph. 294.
Calocalpe Hbn. 418.
Calophasia Steph. 291.
Calotaenia Steph. 298.
Calpe Tr. 371.
Calymnia Hbn. 336.
Campaea Lam. 481.
Canephora Hbn. 217.
Caradrina O. 327.
Carcharodus Hbn. 124.
Carsia Hbn. 413.
Cataclysme Hbn. 453.
Catephia O. 370.
Catocala Schrk. 356.
Catocala Schrk. 355 i 358.
Catocalinae 355.
Caustoloma Ld. 490.
Celaena Steph. 327.
Celama Wkr. 142.
Celerio Oken. 196.
Cephis Hbn. 490.
Cerapteryx Curt. 280.
Cerastis Tr. 260.
Cerura Schrk. 199.
Chaerocampa Dup. 198.
Chamepora Warr. 239.
Chamaesphecia Spul. 228.
Charaeas Steph. 280.
Chariclea Cnrt. 345.
Chariptera Gn. 300.
Cheimatobia Steph. 416.
Cheligalea Hmps. 290.
Chesias Tr. 413.
Chiasma Hbn. 513.
Chloantha Guen. 294.
Chloantha Gn. 263.
Chloridea Westw. 344.
Chlorissa Steph. 385.
Chloroclystis Hbn. 473.
Chrysoptera Latr. 367.
Chrysophanus Hbn. 101.
Cidaria Tr. 422.
Cilix Leach. 186.
Cirrhoedia Gn. 309
Cleogene B. 515.
Cleophana B. 291.
Cochlidion Hbn. 215.
Coenocalpe Hbn. 475.
Coenonympha Hbn. 64.
Colias F. 42.
Collix Guen. 474.
Colobochyla Hbn. 372.
Colocasia Hbn. 235.
Colotois Hbn. 486.
Comacla Wlkr. 144.
Comibaena Hbn. 384.
Conistra Hbn. 303.
Coscinia Hbn. 151.
Cosmia Tr. 310.
Cosmia O. 338.
Cosmotriche Hbn. 178.
Cossidae 229.
Cossus F. 229.
Cosymbia Hbn. 402.
Craniophora Snell. 237.

Crino Hbn. 298.
Crocallis Tr. 487.
Crocota Hbn. 515.
Crymodes Guen. 323.
Crypsedra Warr. 300.
Cucullia Schrk. 284.
Cyaniris Dalm. 123.
Cybosia Hbn. 146.
Cymatophora Tr. 212.
Cymatophoridae 211.

Daphnis Hbn. 195.
Dasychira Stph. 166.
Deilephila Lasp. 195.
Deilinia Hmps. 480.
Deiopeia Steph. 152.
Demas Steph. 235.
Dendrolimus Germ. 181.
Derthisa Wlk. 291.
Diacrisia Hbn. 158.
Dianthoecia B. 270.
Diaphora Steph. 157.
Diastictis Hbn. 512.
Dichonia Hbn. 299.
Dicranura Bsd. 201.
Dicycla Guen. 338.
Dilina Dalm. 190.
Diloba Bsd. 214.
Dipsosphecia Spul. 228.
Diphthera Tr. 235.
Dipterygia Steph. 314.
Discoloxia Warr. 454.
Drepana Schrk. 184.
Drepanidae 184.
Drymonia Hbn. 202.
Dryobota Ld. 301.
Dryobotodes Warr. 301.
Dysauxes Hbn. 140.
Dyscia Hbn. 514.

Earias Hbn. 354.
Eccrita Led. 359.
Ellopia Tr. 481.
Ematurga Led. 509.
Emmelia Hbn. 331.
Enargia Hbn. 338.
Endromididae 183.
Endromis O. 183.
Endrosa Hbn. 146.
Ennomos Tr. 482.
Epia Hbn. 275.
Ephesia Hbn. 358.
Ephyra Dup. 402.
Epichnopteryx Hbn. 220.
Epichnopteryginae 219.
Epicnaptera Rbr. 179.
Epilecta Hbn. 262.
Epinephele Hbn. 62.
Epineuronia Rbl. 274.
Epione Dup. 489.
Epirranthis Hbn. 382.
Episema Hbn. 291.
Epizeuxis Hbn. 373.
Erannis Hbn. 493.
Erastria Tr. 351.
Erastria O. 331 i 350.
Erastrianae 348.
Erebia Dalm. 49.
Eremobia Steph. 322.
Eriogaster Germ. 174.
Eriopus Tr. 326.
Eriopygodes Hmps. 276.
Erycinidae 97.
Erynnis Schrk. 129.
Eubolia Ld. 514.
Euchoeca Hbn. 454.
Euchloris Hbn. 386.
Euchloris Hbn. 384 i 387.
Euclidia O. 360.
Eucosmia Steph. 418.
Eudia Jordan 187.
Eupsilia Hbn. 302.
Eupithecia Curt. 455.
Euplexia Steph. 325.
Euproctis Hbn. 171.
Eurois Hbn. 259.
Eurymene Dup. 488.
Eustroma Hbn. 420.
Eustrotia Hbn. 350.
Euxoa Hbn. 243.
Euxoinae 243.
Everes Hbn. 108

Fidonia Tr. 508.

Fumeinae 221.
Fumea Steph. 221.

Gastropacha O. 180.
Geometra Tr. 384.
Geometridae 381.
Geometrinae 476.
Gluphisia Bsd. 202.
Gnophos Tr. 505.
Gnophria Steph. 150.
Gonepteryx Leach. 42.
Gonodontis Hbn. 486.
Gonospileia Hbn. 360.
Gortyna Tr. 332.
Gortyna Hbn. 333.
Grammesia Steph. 336.
Grammodes Gn. 359,
Grypocera 124.
Gymnoscelis Mab. 472.

Habrosyne Hbn. 211.
Habryntis Led. 325.
Hadena Schrk. 274.
Hadena Schrk. 264 i 314.
Hadeninae 265.
Haemorrhagia Grote 193.
Harmodia Hbn. 270.
Heliaca H. S. 348.
Heliothidinae 346.
Heliothis O. 344 i 346.
Helotropha Ld. 332.
Hemaris Dalm. 193.
Hemithea Dup. 384.
Hemitheinae 383.
Hemistola Warr. 387.
Hepialidae 231.
Hepialus F. 231.
Herminia Latr. 377.
Herse Oken. 189.
Hesperia Latr. 125.
Hesperiidae 124.
Heterogenea Knoch. 215.
Heteropterus Dum. 127.
Himera Dup. 486.
Hipocrita Hbn. 165.
Hipparchus Leech. 384.
Hippotion Hbn. 199.
Hoplitis Hbn. 202.
Hoporina Blanch. 303.
Horisme Hbn. 475.
Hybernia Latr. 492.
Hydrelia Hbn. 453.
Hydrilla B. 331.
Hydroecia Guen. 334.
Hydroecia Gn. 332.
Hygrochroa Hbn. 485.
Hylophila Hbn. 354.
Hylophilina Warr. 355.
Hypena Schrk. 379.
Hypenodes Guen. 380.
Hyperiodes Warr. 280.
Hyphilare Hbn. 281.
Hyphoraia Hbn. 159.
Hypogymna Hbn. 167.
Hypoplectis Hbn. 490.
Hypoxystis Prout. 490.
Huppa Dup. 327.
Hyssia Guen. 275.

Ino Leach. 130.
Iodis Hbn. 387.
Ipimorpha Hbn. 335.
Isturgia Hbn. 508.
Itame Hbn. 511.

Jaspidea B. 298.

Lampides Hbn. 107.
Lamprosticta Hbn. 300.
Laphygma Guen. 327.
Larentia Tr. 407.
Larentia Tr. 417 i 422.
Larentiinae 405.
Laspeyria Germ. 372.
Lasiocampa Schrk. 176.
Lasiocampidae 172.
Lemonia Hbn. 182.
Lemoniidae 182.
Leptidia Billb. 48.
Leucania Hbn. 280.
Leucochloë Röber 41.
Leucodonta Stgr. 206.
Libythea F. 97.
Ligdia Guen. 478.

Limacodidae 215.
Limenitis F. 70.
Lithacodia Hbn. 350.
Lithina Hbn. 512.
Lithocampa Gn. 290.
Lithomoia Hbn. 327.
Lithophane Hbn. 294.
Lithosia F. 147.
Lithosiinae 144.
Lithostege Hbn. 411.
Lobophora Curt. 415.
Lobophora Curt. 414.
Lomaspilis Hbn. 478.
Lomographa Hbn. 479.
Lophopteryx Steph. 208.
Luceria Hein. 343.
Luperina Bsd. 324.
Luperina Frr. 323.
Lycaena F. 109.
Lycaenidae 98.
Lycia Hbn. 496.
Lygris Hbn. 420.
Lygris Hbn. 420.
Lymantria Hbn. 169.
Lymantriidae 166.
Lythria Hbn. 405.

Macaria Curt. 491.
Macroglossum Scop. 196.
Macrothylacia Ramb. 177.
Madopa Steph. 372.
Malacosoma Hbn. 172.
Mamestra Hbn. 265.
Mania Tr. 313.
Meganephria Hbn. 297.
Melanargia Meig. 53.
Meliana Curt. 284.
Melicleptria Hbn. 346.
Melitaea F. 81.
Meristis Hbn. 336.
Mesogona B. 261.
Mesotype Hbn. 409.
Metachrostinae 241.
Metachrostis Hbn. 241.
Metrocampa Latr. 481.
Miana Steph. 320.
Micrarctiinae 151.
Miltochrista Hbn. 145.
Mimas Hbn. 190.
Minoa Tr. 409.
Minucia Moore 359.
Miselia O. 297.
Moma Hbn. 234.
Monima Hbn. 277.
Mormonia Hbn. 355.
Mysticoptera Meyr. 416.
Mythimna Tr. 261.
Mythimna O. 276.

Naenia Steph. 262.
Narraga Wkr. 508.
Nemeobius Steph. 97.
Nemoria Hbn. 385.
Noctuidae 234.
Noctuiformes 234.
Noctuinae 368.
Nola Leach 140.
Nolinae 140.
Nonagria Tr. 343.
Nonagria O. 338 i 341.
Nothopteryx Prout. 418.
Notodonta O. 204.
Notodontidae 199.
Nudaria Haw. 144.
Numeria Dup. 480.
Nyctemerinae 165.
Nymphalidae 67.
Nyssia Dup. 496.

Ochrostigma Hbn. 206.
Ocneria Hbn. 170.
Odezia Bsd. 383.
Odezia B. 410.
Odonestis Germ. 181.
Odontosia Hbn. 207.
Oeneis Hbn. 54.
Oeonistis Hbn. 146.
Oenochrominae 382.
Oligia Hbn. 320.
Omphalophana Hmps. 291.
Operophtera Hbn. 416.
Ophiusa O. 359.
Opigena Bsd. 259.
Opisthograptis Hbn. 489.

Oporina Hbn. 417.
Orbona Hbn. 303.
Oreopsyche Spr. 217.
Orgyia O. 168.
Oria Hbn. 343.
Orrhodia Hbn. 303.
Ortholitha Hbn. 407.
Orthosia Tr. 261.
Orthosia O. 306.
Ourapteryx Leach. 488.
Oxycesta Hbn. 235.

Pachnobia Gn. 260.
Pachetra Guen. 273.
Pachycnemia Steph. 504.
Pachythelia Westw. 216.
Palimpsestis Hbn. 212.
Pamphila Dum. 127.
Panemeria Hbn. 348.
Panolis Hbn. 347.
Panthea Hbn. 234.
Papilio L. 32.
Papilionidae 32.
Paranthrene Hbn. 223.
Pararge Hbn. 58.
Parascotia Hbn. 373.
Parasemia Hbn. 153.
Parastichtis Hbn. 314.
Parnassius Latr. 34.
Pechipogo Hbn. 378.
Pelosia Hbn. 149.
Pelurga Hbn. 452.
Perconia Hbn. 515.
Pergesa Wlkr. 198.
Pericallia Hbn. 159.
Petilampa Auriv. 331.
Phalaena L. 485.
Phalaenae 130.
Phalacropteryx Hbn. 218.
Phalera Hbn. 209.
Phasiane H.-Schäff. 512.
Pheosia Hbn. 203.
Phibalapteryx Steph. 475.
Phigalia Dup. 495.
Philea Z. 145.
Philereme Hbn. 419.
Phlogophora Tr. 325.
Phragmataecia Newm. 230.
Phragmitiphila Hmps. 338.
Phragmatobia Steph. 152.
Phytometra Haw. 361.
Phytometrinae 360.
Pieridae 36.
Pieris Schrk. 37.
Plagodis Hbn. 488.
Plastenis B. 335.
Plusia O. 360.
Plusidia Btlr. 366.
Poecilocampa Steph. 174.
Poecilopsis Harr. 495.
Polia Tr. 265.
Polia O. Tr. 301.
Polygonia Hbn. 78.
Polyphaenis Bsd. 326.
Polyploca Hbn. 213.
Porphyrinia Hbn. 348.
Porthesia Steph. 170.
Procris F. 130.
Proserpinus Hbn. 195.
Prothymia Hbn. 374.
Protoparce Burm. 189.
Pseudopanthera Hbn. 491.
Pseudophia Gn. 359.
Pseudoterpna Hbn. 383.
Psilomonodes Warr. 331.
Psodos Tr. 507.
Psyche Schrk. 217.
Psychidae 216.
Psychidea Rbr. 220.
Psychinae 216.
Pterogon B. 195.
Pterostoma Germ. 208.
Ptilophora Steph. 209.
Ptychopoda Curt. 395.
Püngeleria Rougemont. 481.
Pygaera O. 210.
Pyrameis Hbn. 71.
Pyrrhia Hbn. 334.

Rebelia Heyl. 219.
Rhizedra Warr. 339.
Rhizogramma Ld. 264.
Rhodostrophia Hbn. 388.
Rhopalocera 32.

Rhyacia Hbn. 248.
Rhyparia Hbn. 158.
Rivula Guen. 374.
Roeselia Hbn. 141.
Rusina Steph. 313.

Sarrothripinae 352.
Sarrothripus Curt. 352.
Saturnia Schrk. 186.
Saturniidae 186.
Satyridae 49.
Satyrus Latr. 54.
Schistostege Hbn. 410.
Schrankia H.-Schäff. 381.
Sciapteron Stgr. 223.
Scodiona B. 514.
Scoliopteryx Germ. 368.
Scopelosoma Curt. 302.
Scoria Steph. 515.
Scotogramma Smith. 265.
Scotosia Steph. 419.
Selenephera Rmb. 178.
Selenia Hbn. 484.
Selidosema Hbn. 511.
Semiothisa Hbn. 491.
Senta Steph. 343.
Sesia F. 224.
Sesiidae 222.
Sidemia Stgr. 323.
Sideridis Hbn. 282.
Simplicia Guen. 375.
Simyra O. 235.
Siona Dup. 515.
Siona Dup. 410.
Smerinthus Latr. 191.
Spatalia Hbn. 205.
Sphecia Hbn. 223.
Sphingidae 188.
Sphinx L. 189.
Spilarctia Btlr. 156.
Spilosoma Steph. 156.
Spilosominae 156.
Spudaea Snell. 306.
Stauropus Germ. 201.
Stegania Dup. 479.
Sterrhopteryx Hbn. 218.
Stilpnotia Westw. 169.
Stygiostola Hmps. 313.
Synanthedon Hbn. 224.
Syngrapha Hbn. 360.
Synopsia Hbn. 498.
Syntomidae 139.
Syntomis O. 139.

Taeniocampa Gn. 277.
Talpophila Hbn. 327.
Tapinostola Ld. 340.
Tarache Hbn. 352.
Tarucus Moore. 107.
Telesilla H.-Schäff. 326.
Tephrina Guen. 514.
Tephroclystia Hbn. 455.
Tephronia Hbn. 504.
Thais F. 34.
Thalera Hbn. 386.
Thalera Hbn. 387.
Thalpochares Ld. 348.
Thamnonoma Ld. 511.
Thanaos Bsd. 127.
Thaumetopoea Hbn. 171.
Thaumetopoeidae 171.
Thecla F. 98.
Therapis Hbn. 490.
Therapis Hbn. 485.
Theria Hbn. 492.
Tholera Hbn. 274.
Tholomiges Ld. 381.
Thyatira Hbn. 211.
Thyrididae 222.
Thyris Lasp. 222.
Timandra Dup. 388.
Toxocampa Guen. 369.
Trachea Tr. 324.
Trichiura Steph. 174.
Trichoclea Grote. 275.
Trichosea Grote. 234.
Trigonophora Hbn. 325.
Triphaena Hbn. 262.
Triphosa Steph. 418.
Trochilium Scop. 222.

Utetheisa Hbn. 152.

Valeria Steph. 301.

Vanessa F. 74.
Venilia Dup. 491.
Venusia Curt. 453.

Xanthia O. 310.
Xanthoecia Hmps. 333.
Xantholeuca Steph. 303.
Xylina Tr. 297.
Xylina O. 294.
Xylomania Hmps. 276.
Xylomyges Gn. 276.

Zanclognatha Led. 375.
Zanclognatha Led. 371.
Zephyrus Dalm. 100.
Zeuzera Latr. 230.
Zizera Moore. 107.
Zygaena F. 131.
Zygaenidae 130.

Alfabetyczny wykaz gatunków i odmian motyli.

(Cyfry obok nazw, wskazują liczbę porządkową odnośnego gatunku. Nazwy kursywą drukowane, oznaczają synonimy gatunków, lub odmian motyli; ab. = aberratio, v. = varietas; g. vern. = generatio vernalis; g. aest. = generatio aestiva).

aavasksae Teich. ab. 245.
abbreviata Steph. 1078.
abietaria Goeze. 1031. (Tephroclystia)
abietaria Schiff. 1157. (Boarmia)
abietis Schiff. 224.
abjecta Hbn. 647.
ablataria Fuchs ab. 1106.
abscondita Tr. ab. 405.
absinthiata Cl. 1056.
absinthii L. 552.
abstersata H.-Schäff. ab. 950.
abstinentaria Fuchs. ab. 894.
acaciae F. 101.
accipitrina ab. Esp. 495.
aceraria Schiff. 823.
aceris Lepechin 56. (Neptis)
aceris L. 395. (Acronicta)
acetosellae Schiff. 475.
achates Hbn. ab. 492.
achilleae Esp. 170.
achine Scop. 43.
achromaria Lah. 977.
acteata Walderdorf 1048.
acteon Rott. 150.
acutangulata Christ. ab. 950.
adaequata Bkh. 1012.
adippe L. 92.
admetus Esp. 129.
adrasta Hbn. v. 42.
adsequa Tr. ab. 439.
adspersaria Hbn. 1134.
adusta Esp. 591.
adustata Schiff. 1101.
advena Schiff. 511.
advenaria Hbn. 1113.
adyte Hbn. v. 28.
aeacus Esp. ab. 168.
aegeria L. 39.
aemulata Hbn. 1096.
aeruginea Hbn. 594.
aescularia Schiff. 822.
aestiva Rbl. gen. aest. 263. (D. lacertinaria)
aestiva Spr. gen. aest. 265. (D. cultraria)
aestiva Klem. gen. aest. 323. (P. curtula)
aestiva Fuchs v. 873. (Ph. herbariata)
aestiva Fuchs gen. aest. 956. (C. biriviata)
aestiva Dietze v. 1077. (E. virgaureata)
aestiva Stgr. gen. aest. 1120. (S. tetralunaria)
aestivalis Spul. gen. aest. 806.
aestivaria Hbn. 830.
aethiops Esp. 26. (Erebia)
aethiops Tutt. ab. 644 (P. monoglypha)
aethiops Haw. ab. 656. (O. strigilis)
affinis L. 704. (Calymnia)
affinis Brem. ab. 279. (H. fuciformis)
affinitata Steph. 1006.
agamos Hbn. v. 758.
aglaja L. 90.
agrestaria Dup. ab. 827.
ain Hochenw. 765.
alaudaria Frr. 996.
alba Stgr. ab. 17. (C. myrmidone)
alba Prüff. ab. 51. (C. pamphilus)
alba Spul. ab. 89. (A. lathonia)
alba Kauc. ab. 206. (P. plantaginis)
alba Prout ab. 1193. (I. wauaria)
albidilinea Haw. ab. 486.
albedina Sit. ab. 218.
alberti Albert ab. 40.
albescens Tutt ab. 272. (S. ligustri)
albescens Closs ab. 283. (C. euphorbiae)
albicans Auriv. ab. 120. (L. astrarche)
albicans Oberth. ab. 1136. (P. macularia)
albicillata L. 997.
albicollis F. v. 744.
albicolon Sepp. 519.

albida Spul. ab. 585. (X. vetusta)
albida Fuchs. ab. 724. (Ch. dipsacea)
albida Gumpbg. ab. 1145. (C. defoliaria)
albidior Peters. v. 430. (R. vestigialis)
albidior Alph. ab. 988. (C. luctuata)
albidilinea Haw. ab 489.
albidomaculata Stach ab. 62.
albifusa Wlk. ab. 487.
albilinea Haw. ab. 738.
albimacula Bkh. 508. (Harmodia)
albimacula Hormuz. ab. 470. (E. prasina)
albimacula Spul ab. 659. (O. bicoloria)
albimaculata Prüff. ab. 59.
albinata Roman. ab. 1004.
albingensis Warr. ab. 330.
albiocellaria Hbn. 887.
albipuncta F. 535. (Hyphilare)
albipuncta Prüff. subsp. 59. (P. atalanta)
albipuncta Sven. ab. 532. (C. graminis)
albipuncta Strand. ab. 605. (E. satellitia)
albipuncta Tutt ab. 692. (G. leucostigma)
albipunctata Haw. 1055.
albocincta Schultz ab. 121.
albocuneata Spul. ab. 134.
albofasciata Kauc ab. 96.
albofasciata Gauckl. ab. 987.
albolividalis Schille ab. 802.
albopunctata Huene. ab. 105. (Ch. virgaureae).
albopunctata Spul. ab. 327. (T. batis)
albovenosa Goeze 394.
albula Schiff. 177. (Roeselia)
albula Stöckl ab. 17. (C. myrmidone)
albulata Schiff. 1013. (Cidaria)
albulata Hufn. 1025. (Asthena)
albus Reb. u. Rog ab. 4
alceae Esp. 138.
alchemillata L. 1007.
alchymista Schiff. 793.
alcon Schiff. 193.
alconides Auriv. ab. 136.
alciphron Rott. 109.
alciphronides Krul. ab. 108.
alcyone Schiff. 33.
alepica Cosm. ab. 5.
algae F. 412. (Metachrostis)
algae Esp. 720. (Archanara)
algira L. 762.
aliena Hbn. 494.
allous Hbn. ab. 120.
alni L. 396.
alniaria L. 1114.
alnifolia O. ab 253.
alopecurus Esp. ab. 643.
alpicolaria H.-Schäff. 979.
alpina Stgr. v. 74. (M. didyma)
alpina Berce. ab. 115. (L. argus)
alpina Stgr. v. 74. (M. didyma)
alpina Frey. v. 246. (L. quercus)
alpina Favre ab. 268. (E. pavonia)
alpinata Scop. 1182.
alpium Osbeck. 390.
alsines Brahm. 678.
alsoides Gerh. ab. 113.
alternaria Hbn. 1138.
alternata Müll. 1004.
althaea Rbl. ab 43.
altheae Hbn. 139.
alveus Hbn. 143.
amandus Schn. 124.
amata L. 841.
amathusia Esp. 85.
ambigua Schiff. 680. (Athetis)
ambigua Hbn. ab. 528. (M. pulverul.)
ambiguata Dup. 1175.
ambusta F. 624.
amethystina Hbn. 673. (Telesilla)
amethystina Gillm. ab. 123. (L. icarus)
amica Tr. 485.
amicans Pieszcz. ab. 17.
amphidamas Esp. 112.
amurensis Stgr. 277. (Amorpha)
amurensis Stgr. ab. 205. (Ph. fuliginosa)
amylaria Lah. ab. 903.
anachoreta F. 324.
anastomosis L. 322.
anaxagoras Assman. ab. 49.
anceps Goeze 306. (Notodota)
anceps Hbn. ab. 646. (P. sordida)
ancilla L. 174.
andereggi Rühl. ab. 132. (L. cyllarus)
andereggi H.-Schäff. v. 186. (Ph. irrorella)
anderssoni Lampa ab. 447.
angelica Bsd. ab. 217.
angelicae O. 165.
anglicata H.-Schäff. ab. 1080.
angulago Haw. ab. 709.
angularia Thnbg. 1160.
angustata Schultz ab. 752.
annellata Z. 374.
annexa Steph. ab. 431.
annomalarius Huene. ab. 1191.
anomalis Klem. ab. 812.
annosata Zett. ab. 970.
annulata Schulze 888.
anomala Masł. ab. 209.
anomalis Klem. ab. 812.
anseraria H.-Schäff. 1026.
anthracina Schultz ab. 9.
antigone Fuchs. ab. 61.
antiqua L. 228.
antiopa L. 65.
antirrhinii Hbn. 570.
aphirape Hbn. 80.
apicata Tutt. ab. 14.

apiciaria Schiff. 1131.
apiformis Cl. 358.
apollo L 4.
appensata Ev. 915.
aprilina L 593.
aptata Hbn. 960.
aquata Hbn. 1092.
aqueata Hbn 965.
aquilina Schiff. v. 426.
arcania L 50.
arcas Rott. 135.
arceuthata Frr. ab. 1051.
arctica Seitz ab. 44.
arcuosa Haw. 689.
arearuptata Sit. ab. 938.
arenacearia Schiff. 1199.
arenaria Hufn. 1160.
arete Müll. ab. 44.
arethusa Esp. 36.
argalus Bgstr. ab. 137.
argentea Hufn. 548. (Cucullia)
argentea Tutt ab. 394. (A. albovenosa)
argentea Tutt ab. 643. (P. rurea)
argentina Schiff. 309.
argentula Hbn. 741. (E. olivana)
argentula Schutz. ab. 108. (Ch. hippoth.)
argiades Pall. 114.
argillacearia Stgr. ab. 1174.
argiolus L. 137,
argus L. 115.
argyrognomon Brgstr. 116.
arideola Hering v. 195.
arion L. 136.
armigera Hbn. 727.
arragonensis Stgr. v. 170.
arsilache Esp. v. 83.
artemis Fisch. ab. 65. (V. antiopa)
artemis F. ab. 71. (M. aurinia)
artemisiae Hufn. 550.
artesiaria Schiff. 1195.
asclepiadis Schiff. 786.
aspasia Garb. ab. 93.
asella Schiff. 337.
assimilata Dbl. 1059.
associata Bkh. 935.
asta Schultz. ab. 54.
asteris Schiff. 561.
astrarche Bgstr. 120.
atalanta L. 59.
aterrima Btlr. ab. 904.
athalia Rott. 77.
athamanthae Esp. ab. 168.
athene Stich. ab. 3.
atlantica Stgr. v. 990.
atomaria L. 1190.
atomosa Brem. v. 181.
atra L. 338. (Acantopsyche)
atra Linst. ab. 232. (L. monacha)
atra Tutt ab. 529. (M. incerta)
atrata L. 826.
atricolor Schultz ab. 71.
atriplicis L. 668.
atrofasciaria Schille ab. 953.
atrofasciata Rbl. ab. 571.
atropos L. 270.
atropunctata Geest. ab. 525.
augur F. 458.
angustifasciata Strand ab. 1005.
aulica L. 214.
aurago F. 625.
aurantiaca Speyer. gen. aest. 1. (P. machaon)
aurantiaca Hirschke. ab. 168. (Z. ephialtes)
aurantiaca Klem. ab. 216. (A. caja)
aurantiago Tutt ab. 631.
aurantiaria Hbn. 1143.
aurata Fuchs ab. 883. (Pt. aversata)
aurata Trti. ab. 1197. (Ch. clathrata)
aurea Huene ab. 773.
aurelia Nick. 76.
aureolaria Schiff. 861.
auricoma F. 404.
auricula Don. ab. 693.
auriflua Hbn. ab. 234.
aurinia Rott. 71.
auripennis Btlr. ab. 216.
aurogrisea Wize ab. 751.
autolevia Wize ab. 47.
autumnalis Ström. 1016.
autumnaria Wrnbg. 1112.
autumnata Bkh. 925
avellanae Huene ab. 391.
aversata L. 883
aversomaculata Stach ab. 8.

badensis Reutt. 50.
badiata Schiff. 1016.
badiofasciata Teich. ab. 707.
baeticaria Scharf. g. aest. 1167.
bahri Skala ab. 17.
baja F. 446.
bajula Str. ab. 446.
baldohnensis Teich. v. 84.
balsamitae Bsd. str. 296.
baltica Hering 592.
barbalis Cl. 812.
basalis Selys. ab. 163.
basilinea F. 651.
basinigra Klem. ab. 988.
basipuncta Tutt ab. 246.
basistriga Stgr. ab. 651.
bassiaria ab. Feisth. 974.
bastelbergeri Hirschke v. 1159.
batis L. 327.

baton Bgstr. 118.
bellargus Rott. 127.
belisaria Oberth. ab. 61.
bellidice O. gen. vern. 9.
bellis Hbn. ab 170.
bellus Gerh. ab. 103.
berberata Schiff. 980.
berolinensis Stgr. v. 171. (Z. carniolica)
berolinensis Heyne ab. 249. (C. potatoria)
betulae L. 104.
betularia L. 1152.
betulina Z. 355.
białowieżensis Gieysz. ab. 85.
biannulata Bart. ab. 370.
bicolor Rätz ab 2 6.
bicolorana Fuesl. 750.
bicolorata Hufn. 940.
bicoloria Schiff. 310. (Leucodonta)
bicoloria Vill. 659. (Oligia)
bicruris Hufn. 504.
bicuspis Bkh. 291.
bidentalis Hein. ab. 805.
bidentata Cl. 1123.
bifasciata Haw. 1010.
bifida Hbn. 293.
bilinea Hbn. ab. 703.
bilineata L. 990. (Cidaria)
bilineata Slevogt ab. 749. (H. prasinana)
bilunaria Esp. 1118.
bilinulata Zett. 1032.
bimaculata F. 1102.
bimaculata Schima ab. 8. (P. napi)
bimaculatus Eim. ab. 1.
bimaculosa L. 588.
binaria Hufn. 264.
bioculata Rbl. ab. 46.
bipuncta Tutt ab. 97. (C. rubi)
bipuncta Courv. ab. 137. (C. argiolus)
bipuncta Clark. ab. 274. (M. tiliae)
bipuncta Stach ab. 1012. (C. blandiata)
bipunctaria Schiff. 901.
bipunctata Eim. ab. 1. (P. machaon)
bipunctata Haw. ab. 721. (N. maritima)
bipunctata Fuchs. ab. 1102. (B. bimaculata)
bipunctatus Tutt ab. 103.
birivia Schiff. 421.
biriviata Bkh. 956.
biselata Hufn. 874.
bisetata Rott. 874.
bistortata Goeze 1167.
bithynica Stgr. v. 219.
bitorquata Men. v. 170.
blachieri Mill. v. 132.
blanda Schiff. 679.
blandiata Schiff. 1012.
blattariae Esp. 562.
blomeri Curt. 1024.
bohatschi Aigner ab. 990.
bombyliformis Esp. 278.
bombyliformis O. 279.
bombycella Schiff. 351.
bombycina Ev. ab. 514.
bordigalensis Mab. ab 231.
borealis Stgr. v. 205. (Ph. fuliginosa)
borealis Strand 645. (P. lateritia)
boreata Hbn. 921.
borussia Schaw. ab. 206.
bractea F. 770.
brantsi Ter Haar forma 111.
brassicae L. 6. (Pieris)
brassicae L. 486. (Barathra)
brigitta Ljungh. ab. 46.
briseis L. 34.
britomartis Assm. v. 76.
brizae Esp. 160.
brumata L. 922.
brunickii Schille ab. 38. (S. dryas)
brunickii Klem. ab. 772. (Ph. zosimi)
brunnea Schiff. 451. (Rhyacia)
brunnea Fuchs ab. 123. (L. icarus)
brunnea Spul. ab. 273. (S. pinastri)
brunnea Bartel ab. 274 (M. tiliae)
brunnea Tutt ab. 416. (E. corticea)
brunnea Tutt ab. 427. (E. exclamationis)
brunnea Tutt ab. 440 (R. pronuba)
brunnea Tutt ab. 479. (T. fimbria)
brunnea Tutt ab. 523. (M. gothica)
brunnea Tutt ab. 531. (M. gracilis)
brunnea Lampa ab. 605 (E. satellitia)
brunnea Tutt ab. 644. (P. monoglypha)
brunnea Tutt ab. 698. (H. micacea)
brunnea L. i M. Masł. ab. 1190. (E. atomaria)
brunnea-grisescens Rbl. ab. 256.
brunnea-semimarginata Tutt ab. 246.
brunneago Esp. ab. 489.
brunneata Thnbg. 1194.
brunnescens Schultz ab. 217. (A. villica)
brunnescens Stgr. ab. 274. (M. tiliae)
brunnescens Rbl. ab. 1145. (E. defoliaria)
bryoniae O. v. 8.
bryophiloides Horm. ab. 402.
bucephala L. 319.
bucephaloides O. 320.
bucovinensis Hormuz. v. 58.
bufo F. ab. 336.

c-album L. 67.
c-aureum Knoch. 783.
caduca H.-Schäff. ab. 502.
caeca Kolisko ab. 28. (E. ligea)
caeca Fuchs ab. 44. (A. hyperant.)
caeca Xięż. ab. 46. (E. jurtina)

caeca Fabr. ab. 47. (E. lycaon)
caeca Wize ab. 58. (L. populi)
caeca Tutt ab. 115 (L. argus)
caeca Courv. ab. 116. (L. argyrog.)
caeca Fuchs ab. 131. (L. semiargus)
caecimacula Schiff. 474.
caecula Stgr. ab. 791.
caecus Frey ab. 142. (H. serratulae)
caecus Geoffr. ab. 97. (C. rubi)
caerulea Fuchs ab. 123.
caeruleocephala L. 335.
caerulescens Wheel ab. 123. (L. icarus)
caeruleopunctata Stgr. ab. 110. (Ch. phlaeas)
caeruleopunctata Gillm. ab. 105. (Ch. virgaur)
caesarea Goeze 210.
caesiata Schiff. 970.
caja L. 216.
calabra Pet. 839.
calabraria Zell. 839.
calceata Stgr. ab. 1174.
caliginea Btlr. 1039.
caliginosa Hbn. 688.
callarga Stgr. ab. 116.
callida Bell. g. aest. 120.
calligrapha Bkh. ab. 412.
callunae Palm. v. 246.
callunaria Dbl ab. 1054.
calvaria F. 800.
cambrica Curt. 1020.
camelina L. 315.
camilla L. 57.
canaria Esp. ab. 614.
cancellaria Hbn. ab. 1197.
candelarum Stgr. 463.
candelisequa Esp. ab. 395.
candida Cyr. v. 203. (C. cribraria)
candida Stgr. ab. 294 (D. ermines)
candidalis Stgr. ab. 181.
candidata Schiff. 1025.
candidula Schiff. 742.
candidus Verity subsp. 4.
canescens Esp. ab. 611.
cannae O. 720.
canteneraria Bsd. v. 868.
capi ata H.-Schäff. 992.
capreolaria Schiff. 1109.
capsincola Esp. 504.
capsophila Bsd. 506.
captiuncula Tr. 660.
cupucina Esp. 795.
cararia Hbn. 1104.
carbonaria Cl. 1187. (Isturgia)
carbonaria Esp. ab. 799. (P. fuliginar.)
carbonaria Jord. ab. 1152. (B. betularia)
carbonea Hbn. ab. 425.
cardamines L. 10.
cardui L. 60.
caricaria Reutti. 851.
carmelita Esp. 313.
carna Esp. 384.
carnea Warr. 707.
carniolica Sc. 171.
carpathica Hormuz. ab. 49.
carpathicus Reb. et Rog. v. 4.
carpinaria Hbn. ab. 1113
carpinata Bkh. 918.
carpophaga Bkh. 505.
carringtoni Rbl. ab. 969.
carthami Hbn. 141.
casta Pall. 354.
castanea Esp. 434.
castaneae Hbn. 381.
castanearia Lamb. 1124.
castigata Hbn. 1062.
castrensis L. 239.
catax L. 244.
catenaria Brd. ab. 856.
catenata Wize ab. 427.
catenatus Haw. 415.
caucasica Rühl. ab. 77. (M. athalia)
caucasica Men. ab. 206. (P. plantag.)
cauchiata Dup. 1053.
caudata Tutt ab. 110.
cavernosa Ev. 520.
cecine Horm. ab. 133.
celerio L. 290.
celsia L. 589.
cembrae Kitt. ab. 941.
centaureata Schiff 1045.
centonalis Hbn. 181.
centripunctata Tutt ab. 153. (E. comma)
centripunctata Tutt ab. 164. (Z. loniicerae)
centripunctata Clark. ab. 274. (M. tiliae)
centumnotata Schulze ab. 947.
cephiformis O. 366.
cerago Hbn. 627.
ceronus Esp. ab. 127.
cerri Hbn. ab. 100.
cervinalis Scop. 927.
cervinata Schiff 896.
certata Hbn. 927.
cespitis F. 517.
chamomillae Schiff. 554.
chaonia Hbn 301.
characterea Hbn. ab. 642.
chariclea Stph. g. vern. 6.
charlotta Rbl. ab. 76.
cheiranthi Tausch. 782.
chenopodiata L. 899.
chi L. 604.
chloërata Mab. 1087.
chlorana L. 747.
chloros Hbn. 155.

chlorosata Scop. 1196.
chłapowskia Wize ab. 65.
chretieni Thierry.-M. ab. 1197.
christyi Prout. 924.
chrysanthemi Hbn. ab. 554.
chrysitis L. 773.
chryson Esp. 771.
chrysoprasaria Esp. 836.
chrysorrhoea L. 235.
chrysotheme Esp. 15.
chrysozona Bkh. 502.
chubergi Reuter ab. 169.
cicatricalis Tr. 179.
cinctaria Schiff. 1154.
cineraria Bkh. ab. 1161. (B. lichenaria)
cineraria Dup. ab. 1200. (T. murinaria)
cinerascens Stgr ab. (C. solidaginis)
cinerascens Tutt ab. 651. (P. basilinea)
cinerea Schiff. 418. (Euxoa)
cinerea Schille ab. 311. (O. velitaris)
cinerea Teich. for. 381. (Ph. castaneae)
cinerea-diluta Gillm. ab. 276.
cinerearia Stgr. ab. 903.
cinereata Stph. ab. 926. (T. dubitata)
cinereata Prout ab. 1015. (C. furcata)
cinereostrigaria Klem. ab. 1110.
cingulata Dziurz. ab. ab. 170. (Z. achil.)
cingulata Tngstr. ab. 1004. (C. altern.)
cinxia L. 72.
circe F. 31.
circellaris Hufn. 618.
circellata Guen. v. 871.
circumflexa L. 768.
citrago L. 631.
citrata L. 948.
clara Tutt ab. 259. (E. versicolora)
clara Tutt ab. 289. (P. elpenor).
clara Schultz ab. 618. (A. circellaris)
clarissa Stgr. ab. 72.
clarki Tutt ab. 216.
clavaria Haw. 896.
clavigerus Haw. ab. 416.
clavipalpis Scop. 685.
clathrata L. 1197.
cleobis Sulz. ab. 137.
cleodoxa O. ab. 92.
cloraria Hbn. 382.
clytie Schiff. ab. 54.
c.-nigrum L. 441.
coalescens Gillm. ab. 136.
coarctaria Schiff. 897.
coarctata Prout. ab. 955. (C. ferrugata)
coarctata Prout. ab. 957. (C. designata)
coelestina Mill. ab. 132.
coenobita Esp. 388. (Panthea)
coenobita Stoll. 55. (Neptis)
coerulata F. 1016.
coerulea Tutt ab. 435.
coerulescens Calb. ab. 614.
cohaesa H.-Schäff. ab. 453.
collina Bsd. 455.
comes Hbn. 439.
cometa Wize ab. 205.
comitata L. 1018.
comma L. 153. (Erynnis)
comma Schiff. 484. (Auchnis)
comma L. 541. (Sideridis)
comma Ostrejk. ab. 777. (Ph. gamma)
communiarea Roman. ab. 895.
communimacula Selys. ab. 167.
complana L. 194.
complementaria Wize ab. 829.
completa Rbl. ab. 940.
compta Schiff. 510.
concolor Röber ab. 8. (P. napi.)
concolor Stgr ab. 225. (D. pudibun.)
concolor Grünb. ab. 238. (M. neustria)
concubina Hbn. ab. 753.
conferta Schultz ab. 219.
conflua Tr. v. 435. (R. festiva)
conflua F. Hoffm. ab. 910. (A. plagiata)
confluens Schima. ab. 8. (P. napi)
confluens Masl. ab. 79. (M. dictynna)
confluens Gerh. ab. 108. (Ch. hippoth.)
confluens Aign. ab. 127. (L. bellargus)
confluens Selys. ab. 164. (L. lonicerae)
confluens Dziurz. ab. 166. (Z. cynarae)
confluens Dziurz. ab. 167. (Z. filipen.)
confluens Dziurz. ab. 170. (Z. achilleae)
confluens Schaw. ab. 206. (P. plantaginis)
confluens Rbl. ab. 216. (A. caja)
confluens Romanoff. v. 217. (A. villica)
confluens Selys. ab. 238. (M. neustria)
confluens Karcz. ab. 283. (C. euphorbiae)
confluens Reuter ab. 327. (T. batis)
confluens Klem. ab. 333. (P. flavicornis)
confluens Ev. ab. 493. (P. dissimilis)
confluens Obth. ab. 895. (L. purpur.)
confluens Stgr. ab. 163. (Z. trifolii)
confusa Steph. 778.
confusa Stgr. v. 169.
confusalis H.-Schäff. 180.
congeneraria Hbn. ab. 1150.
congrua Hbn. 536.
conigera Schiff. 539.
conjuncta Spul. ab. 166. (Z. cynarae)
conjuncta Hirschke ab. 427. (E. exclam.)
conjuncta Schille ab. 458. (R. augur)
conjuncta Klem. ab. 503. (H. rivularis)
conjunctaria Led. v. 991.
conjunctiva Prout ab. 894.
connexa Btlr. v. 62.
conopiformis Esp. 367.
consimilaria Dup. ab. 1154.
consobrinaria Bkh. ab. 1164.
consona F. 780.

consonaria Hbn. 1168.
consortaria F. 1164.
conspadicea Fuchs ab. 610. (C. vacc.)
conspadicea Fuchs ab. 611. (C. ligula)
conspersa Warr. ab. 707.
conspicillaris L. 522.
conspicua R. u. J. ab. 283.
constricta Strand ab. 932. (L. prunata)
constricta Strand ab. 1015. (L. furcata)
constricta Strand ab. 952. (C. montan.)
contacta Esp. ab. 529. (M. incerta)
conterminata Zell. 1083.
contigua Schiff. 490. (Polia)
contigua Schulz ab. 752. (C. fraxini)
continuata Krulik. ab. 952.
contracta Schulz ab. 217.
convergens F. 595.
conversa Esp. 758.
conversaria Hbn. ab. 1158.
convexifasciatus Kuno. ab. 1.
convolvuli L. 271.
cordigera Thnbg. 731.
coracina Esp. 1183.
coretas O. ab. 114.
coridon Poda. 128.
cornelseni P. Hoffm. ab. 1169.
coronata Hbn. 1086.
coronillae Esp. ab. et v. 168.
corrivalaria Kretschmar 853.
corticata Tr. 1094.
corticea Schiff. 416. (Euxoa)
corticea Esp. ab. 666. (S. fissipunc.)
corusca Esp. ab. 706.
corylaria Thnbg. ab. 1127.
corylata Thnbg. 994.
coryli L. 391.
corythalia Hbn. ab. 77.
cossus L. 378.
costaestrigalis Steph. 818.
costata Tutt ab. 427.
costovata Haw. ab. 950.
crabroniformis Lewin 360.
craccae F. 792.
crasnensis Horm. v. 74.
crassa Hbn. 414.
crassicornis Haw. v. 712.
crassiorella Brd. 353.
crassipuncta Klem. ab. 186.
crataegi L. 5. (Aporia)
crataegi L. 241. (Trichiura)
cremella Krul. ab. 187.
crenata Esp. 298.
crenulata Bsd. form. 1180.
crenulella Brd. 346.
crepuscularia Hbn. 1166.
cribraria L. 203.
cribrum L. 203.
cribrumalis Hbn. 808.
crinalis Tr. 809.
cristatula Hbn. 182.
crocea Bign. ab. 185.
croceago F. 607.
croceus Fourc. 16.
cucubali Esp. 503.
cuculata Hufn. 985.
cuculla Esp. 316.
cuculatella L. 175.
culiciformis L. 370.
cultraria F. 265.
cuprea Schiff. 459.
cursoria Hufn. 424.
curtula L. 323.
curvata Tutt ab. 246.
curvatula Bkh. 261.
cuspis Hbn. 397.
cyanata Hbn. 973.
cyanostica Raynor ab. 61.
cydoniata Bkh. ab. 1088.
cyllarus Rott. 132.
cynarae Esp. 166.
cynthia Hbn. 70.
cyparissus Hbn. v. 117.
cytisi Hbn. ab. 167.

dahlii Hbn. 454.
dalmatina Stgr. ab. 74. (M. didyma)
dalmatina Gerh. ab. 253. (G. quercifolia)
damon Schiff. 130.
daphne Schiff. 88.
daplidice L. 9.
daubi Stfss. ab. 65.
dealbata Schultz ab. 216. (A. caja)
dealbata Klem. ab. 820. (B. parthenias)
deaurata Esp. 774.
debilata Hbn. 1089.
debilis Alph. ab. 7.
debrunneata Stgr. ab. 1031.
deceptoria Scop. 739. (Lithacodia)
deceptoria Vill. ab. 894. (L. purpur.)
deceptricula Hbn. ab. 408.
decora Schiff. 422.
decoraria Newn. ab. 885.
decorata Schiff. 860. (Acidalia)
decorata Krul. ab. 387. (H. hecta)
decurtata Schulz ab. 108.
decussata Schitf. 905.
defessaria Frr. ab. 1167.
deflavata Stgr. ab. 993.
defoliaria Cl. 1145.
defracta Strand ab. 994.
degener Esp. ab. 412.
degenerana Hbn. v. 746.
degeneraria Hbn. 880.
degenerata Prout ab. 952. (C. montan.)

degenerata Haw. ab. 1004. (C. alternata)
degenerata Prout. ab. 938. (C. fulvata)
delamerensis B. White ab. 1166.
deleta Strand ab. 7. (P. rapae)
deleta Burr. ab. 828. (H. papilion.)
deleta Strand ab. 937. (L. pyraliata)
deleta Ckll. ab. 950. (C. fluctuata)
delineata Klem. ab. 100.
delphinii L. 728.
delunaria Hbn. g. aest. 1119.
demaisoni Prout. g. vern. 895.
demptaria Fuchs ab. 891.
denotata Hbn. 1061.
dentina Schiff. 499
deplana Esp. 191.
depuncta L. 445. (Rhyacia)
depuncta Schultz ab. 211. (D. mendica)
depuncta Roman. ab. 948. (C. citrata)
derasa L. 326.
derassaria Schille ab. 962.
derivalis Hbn. 811.
derivata Schiff. 981.
derufata Warr. ab. 545.
designata Hufn. 957.
destrigaria Galvag. ab. 1115. (E. fuscant.)
destrigaria Haw. ab. 1118. (B. repandata)
destrigata Klenf. ab. 231.
detersa Esp. 484.
detrita Esp 233.
deumbraria Klem. ab. 1118.
deversaria H.-Schäff. 882.
deviridata Klem. ab. 668.
dia L. 84.
dictaeoides Esp. 303.
dictynna Esp 79.
dictynnoides Horm. ab. 76.
didyma O. 74. (Melitaea)
didyma Esp. ab. 654. (P. secalis)
didymata L. 967.
diffinis L. 705.
diffusa Spul. ab. 668.
digna Th.-Mieg. ab. 932.
dilectaria Hbn. 1105.
dilucida Spul. ab. 183.
dilucidaria Schiff. 1180.
diluta F. 332. (Polyploca)
diluta Spul. ab. 58. (L. popul.)
dilutana Hbn. ab. 746.
dilutaria Hbn. 876.
dilutata Schiff. 923.
dilutior Schultz ab. 228. (O. antiqua)
dilutior Schultz ab. 753. (C. nupta)
dimidiata Hufn. 867.
dimus Bgstr. ab. 132.
diniensis B. g. aest. 18. (L. sinapis)
diniensis H.-Schäff. ab. 171. (Z. carniolica)
diniensis Obth. ab. 1150. (B. hirtaria)
dipsacea L. 724.
discolor Hein. ab. 62. (V. urtice)
discolor Warr. ab. 330. (P. or)
disjuncta Schultz ab. 773.
dispar Haw. 107. (Chrysophan.)
dispar L. 231. (Lymantria)
disparina Müll. ab. 231.
dissimils Knoch. 493.
dissolutaria Peters. ab. 953.
distinguenda Led. 417.
ditrapezium Bkh. 444.
diversaria F. ab. 1144.
diversata Schiff. 824.
dives Haw. ab. 490.
divisa Stgr. ab. 161. (Z. scabiosae)
divisa Strand ab. 943. (C. juniperata)
dodonaea Hbn. v. 300.
dodoneata Guen. 1079.
dolabraria L. 1129.
doleschalli Rühl. ab. 165.
dominula L. 219.
dorilis Hufn. 111.
dotata Stgr. 937.
doubledayaria Mill. ab. 1152.
dromedarius L. 304.
dryas Scop. 38.
dubia Schultz. ab. 116.
dubitata L. 926.
dumi L. 258.
duplaris L. 329.
duplex Xięż. ab. 14. (C. hyale)
duplex Haw. ab. 591. (C. adusta)
duplicaria Hbn. ab. 908.
dyophtalmica Garbini ab. 61.
dziurzyńskii Koller. ab. 1191.

ectypa Hbn. ab. 544.
edentula Krul. ab. 1123.
edusa F. 16.
edusaeformis Klem. ab. 17.
effeminata Masł. ab. 49.
efformata Guen. ab. 910.
effusa Rbl. ab. 485.
effusaria Klem. ab. 841.
effuscaria Rbl. ab. 1115.
effuscata Galv. ab. 883.
egenaria H.-Schäff. 1043.
egerides Stgr. v. 39.
electa Bkh. 755.
electra Meig. ab. 30.
elegans Rätz. ab. 206.
eleoides Spul. g. aest. 110.
eleus F. v. g. aest. 110.
elinguaria L. 1126.
elocata Esp. 754.
elongata Courv. ab. 110. (Ch. phleas)

elongata Courv. ab. 112. (Ch. amphid.)
elongata Courv. ab. 115. (L. argus)
elongata Courv. ab. 123. (L. icarus)
elpenor L. 288.
elutior Alph. ab. 453.
elymi Tr. 713. (Arenostola)
elymi Ramb. ab. 60. (P. cardui)
emarginata L. 884. (Ptychopoda)
emarginata Röber ab. 14. (C. hyale)
emortualis Schiff. 796.
empiformis Esp. 375.
emutaria Hbn. 857.
eos Rossi ab. et v. 54.
ephialtes L. 168.
epiphron Knoch. 19.
equestraria F. ab. 1113.
eremita O. ab. 232.
ereptricula Tr. v. 411.
erminea Esp. 294.
ericetaria Vill. 1192.
ericetata Steph. ab. 1011.
eris Meig. v. 91.
eroides Friv. v. 122.
eros O. 122.
erosaria Hufn. 1116.
eruta Hbn. v. 426.
erycinides Stgr. ab. 79.
erysimi Bkh. ab. 18.
erythrocephala F. 608.
erythromelas Aust. ab. 63.
erythrostigma Haw. ab. 693.
esculi Hbn. v. 100.
estonica Huene v. 105.
esulae Hbn. 405.
eumedon Esp. 121.
euphemus Hbn. 134.
euphorbiae L. 283. (Celerio)
euphorbiae F. 405. (Chamepora)
euphorbiae Steph. ab. 407. (Ch. rumicis)
euphrasiae Brahm. v. 405.
euphrasiata H.-Schäff. 1074.
euphrosyne L. 82.
europome Esp. v. 12.
eurybia O. v. 108.
eurybina Ter Haar. v. 108.
euryale Esp. 27.
euryaloides Tgstr. v. 27.
evonymaria Schiff. 1122.
exalbata Hbn. v. 906.
exanthemata Scop. 1107.
exclamationis L. 427.
exigua Hbn. 677.
exiguata Hbn. 1036.
exoculata Weym. ab. 61.
exoleta L. 586.
expallidata Dbl. 1058.
expolita Dbl. v. 660.
exstirpata Fuchs ab. 848.
expressata Krul. ab. 715.
externofasciata Grünbg. ab. 256.
extersa Słaszcz. ab 430.
extersaria Hbn. 1169.
extincta Stgr. v. 493. (P. dissimilis)
extincta Spul. ab. 619. (A. helvola)
extincta Stgr. ab. 874. (Pt. biselata)
extinctaria Stdfs. ab 1146.
extraversaria H.-Schäff. 1044.
extremata F 1047.
eynensata Grasl. v. 1052.

F-album Esp. ab. 67.
fagata Scharfbg. 921.
fagi L. 296.
fagaria Thnbg. 1201.
falcataria L. 260.
farkasii Tr. ab. 487.
farinata Hufn 907.
fascelina L. 223.
fasciana L. 738.
fasciaria L. 1110.
fasciata Masl. ab. 62. (V. urticae)
fasciata Tugwell. ab. 207. (S. lubricipeda)
fasciata Lampa ab. 273. (S. pinastri)
fasciata Teich. ab. 330. (P. or)
fasciata Tutt ab. 509 (H. nana)
fasciata Tutt ab. 656. (O. strigilis)
fasciata Spul. ab. 751. (M. sponsa)
fasciata Garbowski ab. 910 (A. plagiata)
fasciata Prout ab. 918. (N. carpinata)
fasciata Peters. ab. 921. (O. fagata)
fasciata Gillm. ab. 1126. (C elinguaria)
fasciata Linstow. ab. 1143. (aurantiaria)
fasciata Prout ab. 1150. (B. hirtaria)
fasciata Peters. ab. 1167. (B. bistortata)
fasciata Rbl. ab. 840. (R. vibicaria)
fasciolaria Hufn 1186.
fasciuncula Haw. 657.
feminalis Grünbg. ab. 249.
fenestrella Scop. 357.
ferenigra Th.-Mieg. ab. 269.
ferrago F. ab. 534.
ferrugata Cl. 955.
ferruginascens Krul. ab. 1018.
ferruginea Gillm. ab. 276. (A. populi)
ferruginea Esp. ab. 618. (A. circellaris)
ferruginea-fasciata Gillm. ab. 276.
fervida Stgr. v. 205.
festiva Schiff. 435.
festucae L. 769.
fibrosa Hbn. ab. 692.
fictima Gn. v. 651.
filipendulae L. 167.
fimbria L. 479.
fimbrialis Scop. 835.
fimbriolata Steph. ab. 874.

firmata Hbn. 944.
fischeri Stfss. ab. 61. (V. io)
fischeri Kram. ab. 256. (D. pini)
fissipuncta Haw. 666.
flammatra Schiff. 442.
flammea Curt. 547. (Meliana)
flammea Schiff. 732. (Panolis)
flammeolaria Hufn. 1022.
flammifera Huene ab. 767.
flava Husz. ab. 14. (C. hyale)
flava Walt. ab. 452. (R. rubi)
flava Robson ab. 167. (Z. filipendulae)
flava Preiss. ab. 187. (C. mesomel.)
flava Stgr ab. 212. (R. purpurata)
flava Schultz ab 254. (G. populifolia)
flava Spul. 749. (H. prasinana)
flava Spul. ab. 754. (C. elocata)
flava Hormuz. ab. 799. (P. fuligin.)
flava Aign. ab. 216. (A. caja)
flavago Schiff. 696.
flavescens Röber forn. 7. (P. rapae)
flavescens Wagner ab. 8. (P. napi)
flavescens Garbowski ab. 17. (C. myrmid.)
flavescens Masł ab. 227. (O. gonostig.)
flavescens Esp. 627. (C. fulvago)
flavescens Prout ab. 1150. (B. hirtaria)
flavescens B. White ab. 1191. (B. piniaria)
flavicans Krul. ab. 7. (P. rapae)
flavicans Bsd. ab. 186 (Ph. irrorella)
flavicaria Schiff. 1135.
flavicincta F. 602.
flavicinctata Hbn. 971.
flavicollis Neubg. ab. 201.
flavicornis L. 333. (Polyploca)
flavicornis Auriv. 330. (P. or)
flavida Peters. ab. 7.
flavillacearia Hbn. v. 1201.
flavistigmata Tutt. ab. 330.
flavoabdominalis Schultz. ab. 232.
flavocincta Wize ab. 289.
flavofasciata Thnbg. 1014. (Cidaria)
flavofasciata Lambil ab. 14. (C. hyale)
flavomaculata Deck. ab. 4. (P. apollo)
flavomaculata Masł. ab. 65. (V. antiopa)
flavomaculata Spul. ab. 481. (T. janthina)
flavoradiata Wheel. ab. 12.
flecki Carad. ab. 535.
flexula Schiff. 797.
flina H.-Schäff. ab. 387.
floccosa Gras. ab. 206.
florida Schmidt ab. 452.
floslactata Haw. 848.
fluctuata L. 950.
fluctuosa Hbn. 328.
fluviata Hbn. 958.
fluxa Hbn. 715. (Arenostola)
fluxa Tr. ab. 716. (A. pygmina)
foliata Fuchs ab. 891.
fontis Thnbg. 813.
forcipula Schiff. 428.
formicaeformis Esp. 372.
formosaria Ev. 1204.
fracta Tutt ab. 59. (P. atalanta)
fracta Tutt ab. 238. (M. neustria)
fragariae Esp. 606.
franconica Esp. 240.
fraterna Tr. ab. 711.
fraudatricula Hbn. 409.
fraudatrix Ev. 549.
fraxinata Creve v. 1076.
fraxini L. 752.
fribolus Bsd. ab. 647.
frustata Tr. 983.
fucata Esp. ab. 625.
fuchsi Bartel ab. 276.
fuchsiana Ev. 568.
fuciformis L. 279.
fucosa Frr. ab. 695.
fugax Tr. 466.
fuliginaria L. 799.
fuliginea Godt. ab. 425.
fuliginosa L. 205.
fulminea F. 514. (Pachetra)
fulminea Scop. 759 (Ephesia)
fulva Lamb. ab. 111. (Ch. dorilis)
fulva Gilm. ab. 1133. (C. advenaria)
fulva Hbn. 716. (*Tapinostola*)
fulvago L. 627.
fulvaria Vill 1194.
fulvata Forst 938. (Cidaria)
fulvata Love ab. 30. (M. galat.)
fulvescens Klem. ab. 252.
fulvomarginalis Schultz ab. 111.
fumaria Haw. ab. 1150.
fumata Steph. 842.
funebraria Lamb. ab. 1152.
funerea Gauckl. ab. 453.
funesta Esp. 794.
furca Haw. ab. 654.
furcata Thnbg. 1015.
furcifera Hufn. 583.
furcula L. 292.
furuncula Hbn. ab. 659.
furva Hbn. 663.
furvata Schiff. 1173.
fusca Gillm. ab. 123. (L. icarus)
fusca Tutt ab. 801 (P. viridaria)
fusca Gillm. ab. 111. (Ch. dorilis)
fuscantaria Steph. 1115 (Ennomos)
fuscantaria Krul. ab. 1193. (B. piniaria)
fuscaria Prout ab. 1127. (A. prunaria)
fuscaria Thnbg. ab. 1193. (I. wauwar.)
fuscata Prout ab. 934. (L. populata)

fuscata Harris. ab. 1144. (E. margin.)
fuscatus Haw. ab. 529.
fuscicornis Rmb. 686.
fuscomarginata Stgr. ab. 952.
fusconebulosa De Geer. 383.
fusconervosa Göeze 877. (Ptychopoda)
fusconervosa Peters. ab 618. (A. circel.)
fuscoundata Don. ab. 1015.
fusculana Schmid ab. 746.

gachtaria Frr. ab. 901.
gadmensis Rätzer ab. 1108.
galathea L. 30.
galiata Schiff. 1002.
galii Rott. 284.
gamma L. 777.
gammina Stgr. ab. 777.
gaudens Stgr. *v.* 752.
gemina Hbn. 648.
geminipuncta Haw. 717.
gemmaria Brahm. 1155.
gemmea Tr. 597.
genistae Bkh. 491.
geographica F. 392.
gerda Schultz ab. 81.
geryon Hbn. 158.
gilvago Esp. 628.
gilvaria Schiff. 1205.
giraffina Hbn. ab. 315.
glabra Hbn. ab. 608.
glabroides Fuchs ab. 610.
glaciata Germ. ab. 970.
glarearia Brahm. 1198.
glareosa Esp. 433.
glauca Hbn. 500.
glaucana Lampa ab. 746.
glaucata Scop. 266.
glaucina Esp 572.
glaucinaria Hbn. 1177.
globulariae Hbn. 156.
glycera Schultz ab. 125.
glycirhizae Hbn. ab. 163.
glyphica L. 764.
gnaphalii Hbn. 560.
goante Esp. 24.
gonostigma F. 227.
gordius Schultz ab. 109.
gorge Esp. 25.
goossensiata Mab. 1057.
gothica L. 523.
gracilis F. 531.
graminis L. 532.
grandis Pfitzner ab. 382.
graslinella Bsd. 345.
gratiosata H.-Schäff. 1046.
grisea Tutt ab. 46. (E. jurtina)
grisea Tutt ab. 273. (S. pinastri)
grisea Gillm. ab. 276. (A. populi)
grisea Trti. ab. 301. (Chaonia)
grisea Tutt ab. 446. (R. baja)
grisea Tutt ab. 530. (M. opima)
grisea Tutt ab. 534. (H. lithargyria)
grisea Tutt ab. 535. (H. albipuncta)
grisea Tutt ab. 654. (P. secalis)
grisea Tutt ab. 694. (A. paludis)
grisea Tutt ab. 698. (H. micacea)
grisea Tutt ab. 707. (C. trapezina)
grisea Graes. ab. 584. (L. ingrica)
grisea Tutt ab. 732. (P. flammea)
grisealis Hbn. 806.
grisearia Peters. ab. 841. (T. amata)
grisearia Fuchs ab. 1110. (E. fasciaria)
grisearia Bartel ab. 1164. (B. punctinalis)
griseata Schiff. 908. (Lithostege)
griseata Bastlbg. ab. 927. (C. cervinalis)
griseata Stgr. ab. 1089. (Ch. debiliata)
grisea-diluta Gillm. ab. 276.
griseola Hbn. 192.
griseolata Stgr. ab. 885.
griseolineata Prüff. ab. 898.
griseovariegata Goeze. ab. 732.
grisescens Spul. ab. 254. (G. populif.)
grisescens Rbl. ab. 256. (D. pini)
grisescens Spul. ab. 574. (B. nubeculosa)
grisescens Hormuz. ab. 899. (O. chaenopod.)
grisescens Dietze ab. 1089. (Ch. debiliata)
grosswanni Rühl. ab. 159.
grossulariata L. 1098.
grützneri Fisch. ab. 64.
gueneata Prout ab. 925.
gutta Gn. 778.
guttata Schultz ab. 105.

hademata Fuchs ab. 1087.
haliciaca Schille ab. 215.
halterata Hufn. 919.
hamelensis Pflümer ab. 219.
hammoniensis Sauber ab. 652.
hanoviensis Heymons v. 1150.
hanseni Hed. ab. 1097.
harpagula Esp. 262.
hastata L. 999.
hastulata Hbn. 1001.
hastedonensis Lambil. ab. 930.
haverkampfi Lamb. ab. 333.
haworthiata Dbl. 1028.
haworthii Curt. 661.
hebe L. 218.
hebudium Weir. 1013.
hecate Esp. 86.
hecta L. 387.

hedysari Hbn. ab. 171.
helice Hbn. ab. 16.
heliceides Selys. ab. 14.
helioscopiae Selys. ab. 283.
helix Siebold forma 346.
helma Geest. ab. 17.
hellmanni Ev. 715.
helvetica Rühl. v. 77.
helveticaria Bsd. 1051. (Eupithecia)
helveticaria Nitsche ab. 1180. (G. dilucid.)
helvola L. 619.
hepatica L. 642.
heptapotamica Krul. ab. 8.
hera L. 220.
herbariata F. 873.
hermione L. 32.
hero L. 48.
herrichi Stgr. ab. 12.
herrichiella Strand. 348.
herrmanni Herrm. ab. 62.
hertha Qnens. ab. 77.
herzi Sławcz. ab. 164.
heynei Bart. ab. 279.
hiera F. 41.
hilaris Zett. ab. 499. (P. nana)
hilaris Stgr. v. 516. (T. popularis)
hippocastanaria Hbn. 1172.
hippomedusa O. v. 22.
hippophaës Hbn. ab. 458.
hippothoë L. 108.
hirtaria Cl. 1150.
hirsutella Hbn. 344.
hispidaria Schiff. 1147.
hispula Hbu. ab. 46.
holmgreni Lampa ab. 1145.
hospita Schiff. v. 206.
hoyeri Prüff. ab. 955.
huenei Hirschke ab. 41. (P. hiera)
huenei Prout ab. 922, (O. brumata)
humeralis Haw. ab. 492.
humiliata Hufn. 878.
humperti Humpert ab. 1164.
humuli L. 382.
hutchinsoni Robson g. aest. 67.
hyale L. 14.
hydrata Tr. 1008.
hygiaea Heydr. ab. 65.
hylas Esp. 125. (Lycaena)
hylas L. 56. (Neptis)
hylaeiformis Lasp. 362.
hymeata Hunene ab. 922.
hyperanthus L. 44.
hyperici Schiff. 483.
hyperpunctata Scheffner ab. 7.

i-album Masł. ab. 67.
iberica Guen ab. 247.
icarinus Scriba ab. 123.
icarus Rott. 123.
ichneumoniformis F. 373.
ichnusa Bon. v. 62.
ichnusoides Selys ab. 62.
icterata Vill. 1063.
ignita Tutt ab. 110.
ignobilis Btlr. ab. 953.
ignorata Stgr. v. 126.
ilia Schiff. 54.
iliades Mitis ab. 54.
ilicana F. ab. 746.
ilicifolia L. 251.
ilicis Esp. 100.
illgneri Rühl. ab. 12.
illuminata Warr. ab. 763.
illunaria Esp. g. aest. 1118.
illustris Schultz ab 217. (A. villica)
illustris F 779. (Plusia)
imbecilla F. 521.
imbutata Hbn. v. 911.
imitaria Hbn. 858.
immaculata Ckll. ab. 7. (P. rapae)
immaculata Stöckl ab. 17. (C. myrmidone)
immaculata Karcz. ab. 30. (M. galathea)
immaculata Fuchs ab. 97. (C. rubi)
immaculata Stgr. ab. 524. (M. munda)
immaculata Stgr. ab. 723. (C. virens)
immaculata Stgr. ab. 792. (T. craccae)
immaculatus Schultz ab. 1.
immanata Haw. ab. 948.
immorata L. 843.
immundata Z. 1029.
immutata L. 852.
impectinata Guen. ab. 1176.
imperfecta Tutt ab. 270.
impluviaria H.-Schäff. ab. 1016.
impudens Hbn. 546.
impunctata Röber ab. 8. (P. napi)
impunctata Courv. ab. 113. (Z. minima)
impunctata Spul. ab. 608. (C. erythroc.)
impura Hbn. 542.
impurata Hbn. 1065.
incanata L. 847.
incarnata Aust. ab. 276.
incerta Hufn. 529. (Monima)
incerta Butlr. v. 403. (A. tridens)
incisa Wize ab. 1.
incompletus Masł. ab. 1.
incultaria H.-Schäff. 978.
incursata Hbn. 951.
indigata Hbn. 1072.
indigena Lambil. ab. 289.
indistincta Tutt ab. 289.
iners Germ. 622.
infernalis Rbl. ab. 228.

infidaria Lah. 972.
infuscata Haw. ab. 395. (A. aceris)
infuscata Buch. ab. 644. (P. monoglypha)
infuscata Spul. ab. 815. (H. proboscidalis)
infuscata Reut. ab. 891. (C. punctaria)
infuscata Gmpbg. ab. 990. (C. bilineata)
infuscata Stgr. ab. 1163. (B. roboraria)
infuscata Stgr. ab. 1015. (C. furcata)
infuscata Prout ab. 1016. (C. caerulata)
infuscata Stgr. ab. 1113. (E. quercin.)
ingrica H.-Schäff. 584.
innocens Stgr. v. 502.
innotata Hufn. 1076. (Eupithecia)
innotata Fuchs ab. 1137. (M. notata)
innotatalis Klem. ab. 811
innuba Tr. ab. 440.
ino Rott. 87.
inocellata Sohn. ab. 135.
inornata Haw. 881.
inscripta Esp. ab. 775.
insignata Stgr. v. 186.
insigniata Hbn. 1037.
inspersa Schultz ab. 54.
insubrica Frey. ab. 50.
insularia T.-Mieg ab. 1152.
insulata Klem. ab. 763. (G. mi)
insulata Haw. ab. 993. (C. silaceata)
insulicola Stgr. v. 953.
intacta Krul. ab. 3. (P. mnemosyne)
intacta Peters ab 644. (P. monoglypha)
intensiva Warr. v. 725.
interjecta Hbn. 480. (Triphaena)
interjecta Röber ab. 8. (P. napi)
interjectaria Bsd. 877.
intermedia Wehrli 1178. (Gnophos)
intermedia Krul. ab. 8. (P. napi)
intermedia Tutt ab. 14. (C. hyale)
intermedia Stich. ab. 68. (A. levana)
intermedia Spang ab. 81. (A. selene)
intermedia Gillm. ab. 91. (A. niobe)
intermedia Tutt ab. 92. (A. adippe)
intermedia Stef. ab. 109. (Ch. alciphron)
intermedia Tutt ab. 153. (E. comma)
intermedia Spul. ab. 202. (C. striata)
intermedia Rbl. ab. 250. (S. lunigera)
intermedia Tutt ab. 522. (X. conspicil.)
intermedia Steph. ab. 525. (M. populi)
intermedia Tutt ab. 643. (P. rurea)
intermedia Hormuz. ab. 656. (O. strigilis)
intermedia Tutt ab. 1099. (A. sylvata)
intermediaria Gmpbg. ab. 1110.
interrogationis L. 767.
interrupta Schaw. ab. 206. (P. plantaginis)
interrupta Stgr. ab. 159. (Z. purpural.)
interrupta Tutt ab. 334. (P. ridens)
interrupta Klem. ab. 910. (A. plagiata)
interrupta Schaw. ab. 941. (C. bicolorata)
interrupta Klem. ab. 988. (C. luctuata)
interrupta Rbl. ab. 1000. (C. tristata)
interrupta Hirschke ab. 932. (L. prunata)
interrupta Hirschke ab. 994. (C. corylata)
interruptus Klem. ab. 2.
inumbrata Schultz ab. 17.
inversa Alph. ab. 14. (C. hyale)
inversa Carad. ab. 249. C. potatoria)
io L. 61.
ioides O. ab. 61.
iphis Schiff. 49. (Coenonympha)
iphis Meig. ab. 123. (L. icarus)
irene Btlr. ab. 213.
irenea Prüff. ab. 61.
iris L. 53.
irregularis Hufn. 518.
irriguata Hbn. str. 458.
irroraria Prout. ab. 1134.
irrorata-pallida Tutt ab. 416.
irrorella Cl. 186.
isarica Rühl. ab. 27.
islandicaria Stgr. ab. 956.
isogrammaria H.-Schäff. 1028.

jacobaeae L. 221.
janira L. 46.
janthina Schiff. 481.
janthinaria Rbl. ab. 885.
jeżeviensis Wize ab. 58.
jocaste Urech. ab. 61.
johansoni Lampa ab. 937.
jole Schiff. ab. 53.
jota L. 775.
jota-album Newnh. ab. 67.
jubata Thnbg. 1162.
juglandis Hbn. ab. 225.
juliaria Haw. g. aest. 1118.
juncta Bież. ab. 216. (A. caja)
juncta Kauc. ab. 330. (P. or)
juncta Tutt ab. 401. (A. psi)
juncta Tutt ab. 403. (A. tridens)
juncta Tutt ab. 773. (Ph. chrysitis)
juncta Wize ab. 1115. (E. fuscantaria)
juncta Schille ab. 1126. (C. elingnaria)
junctus Haw. ab. 527.
juniperata L. 943.
jurtina L. 46.
juventina Cr. 672.

kadenii Frr. 686.
karczewskia Wize ab. 1.

kauckii Schille forma 904.
klemensiewiczi Schille ab. 59. (P. atalan.)
klemensiewiczi Kaucki ab. 260. (D. falcataria)
klemensiewiczi Prüff. ab. 971. (C. flavicintata)
kochi Strand. ab. 110.
kollariaria H.-Schäff. 964.
kolleri Diurz. ab. 1191.
korbi Grünbg. ab. 248.
krieghoffi Pabst. ab. 208.
kuhlweini Hbn. 189.
kulczyńskii Prüff. ab. 39.

lacertinaria L. 263.
lactearia L. 837.
lactucae Schiff. 556.
laeta Reutt ab. 493. (P. dissimilis)
laeta Rbl. ab. 821. (B. notha)
laevigata Warr. subsp. 792.
laevis Hbn. 615.
l-album Esp. 66. (Polygonia)
l-album L. 537. (Hyphilare)
lambda F. 582.
lanceata Hbn. 1084
lanestris L. 245.
laodice Pall. 93.
lapidata Hbn. 1091.
lappona Esp. 29.
lapponica Stgr. ab. 83. (A. pales)
lapponica Bau. ab. 259. (E. versicolora)
laquaearia H.-Schäff. 1035.
laricaria Haw. v. 1167.
lariciata Frr. 1081.
laricis Schille ab. 223.
latefascia Fixs. v. 77.
latelineata Bież. ab. 1190.
latenai Pierr. ab. 499.
latens Hbn. 462.
lateritia Hufn. 645.
lathonia L. 89.
lathyri Hbn. g. vern. 18.
latifasciata Prout ab. 923.
latifolii Th.-Mieg. ab. 283.
latruncula Hbn. ab. 656.
laxata Krul. ab. 999.
lechneri Rbl. ab. 712.
legatella Schiff. 912.
leliva Wize ab. 59.
lepida Esp. 505.
lepidii Röber ab. 6.
leporina L. 398.
leucographa Schiff. 471. (Cerastis)
leucographa Bkh. 699. (Hydroecia)
leucomelas Esp. ab. 30.
leucophaea View. 514.
leucophaearia Schiff. 1142.
leucopsiformis Esp. 376.
leucoptera Steph. v. 7. (P. rapae)
leucoptera Thnbg. v. 685. (A. clavipal.)
leucostigma Hbn. 692. (Gortyna)
leucostigma Esp. ab. 654. (P. secalis)
leucotaenia Stgr. v. 26.
leucotera Steph. v. 7.
leucosoma Schaw. ab. 7.
levana L. 68.
libatrix L. 788.
lichenaria Leach 1161.
ligea L. 28.
lignata Hbn. 959.
ligula Esp. 611.
ligustri L. 272. (Sphinx)
ligustri F. 399. (Acronicta)
limacodes Hufn. 336.
limax Bkh. ab. 336.
limbaria F. 1188.
limbata Hormuz. ab. 1100.
limbosignata Nolck. ab. 1000.
limitata Scop. 899.
linariata F. 1033.
lindei Heyne v. 550.
lineago Guen. ab. 629.
linearia Hbn. 893.
lineata F. 287. (Celerio)
lineata Scop. 1203. (Scoria)
lineola O. 149.
lineolata Tutt ab. 430.
linogrisea Schiff. 478.
literata Don. ab. 1016. (C. caerulata)
literosa Haw. 658.
lithargyria Esp. 534.
lithoxylea F. 640.
litterata Cyr. v. 763.
littoralis Curt 538.
litura L. 620.
liturata Cl. 1140.
livida F. 638. (Amphipyra)
livida Klem. ab. 74. (M. didyma)
livonica Teich. v. 418.
livornica Esp. subsp. 287.
l-nigrum Müll 229.
lobulina Esp. ab. 250.
lonicerae Scheven. 164. (Zygaena)
lonicerae Zell. 279. (*Hemaris*)
loniceraria Stöckl. ab. 1121.
lota Cl. 616.
lubricipeda L. 207.
lucens Frr. 695.
lucida Hufn. 621. (Amathes)
lucida Hufn. 744. (Tarache)
lucida Geest. ab. 135. (L. arcas)
lucifuga Hbn. 558.
lucilla Fab. 55.
lucina L. 96.
lucipara L. 669.

lucipeta Schiff. 460.
luctuata Schiff. 988 (Cidaria)
luctuata Hbn. 1001 (Larentia)
luctuolata Klem. ab. 1000.
luctuosa Esp. 745.
ludicra Hbn. 760.
ludifica L. 389.
lugdunaria H.-Schäff. 1009.
lugens Grund. ab. 84. (A. dia)
lugens Carad. v. 132. (L. cyllarus)
lugens Schultz. ab. 218. (A. hebe)
lugens Alph. ab. 744. (T. lucida)
lugubrata Stgr. 988.
lugubris Peters. ab. 470. (E. prasina)
lugubris Klem. ab. 725. (Ch. ononis)
lunaria Schiff. 1119.
lunaris Schiff. 761.
luneburgensis Machl. ab. 216. (A. caja)
luneburgensis Frr. ab. 576. (A. lutulenta)
lunigera Esp. 250. (Selenephera)
lunigera Steph. v. 423. (E. trux)
lunina Haw. ab. 692.
lunula Hufn. 571.
lunulina Haw. ab. 647.
lupulinus L. 386.
luridaria Bkh. ab. 898.
luridata Bkh. 1169.
lurideola Zinck. 193.
lusoria L. 789.
lutarella L. 196.
lutea Ström. 626. (Cosmia)
lutea Tutt ab. 206. (P. plantagin.)
lutea Strand. ab. 934. (L. populata)
lutea Ckll. ab. 1098. (A. grossular.)
luteago Schiff. 489.
lutea-obsoleta Tutt ab. 206.
lutearia F. 1202. (Crocota)
lutearia Vill. ab. 894. (L. purpur.)
luteata Schiff. 1022.
luteola Stach. ab. 7.
luteolata L. 1130.
luteoornata Klem. ab. 258.
lutescens Schima forma 8. (P. napi)
lutescens Tutt ab. 216. (A. caja)
lutescens Tutt ab. 249. (C. potatoria)
lutescens Tutt ab. 268. (E. pavonia)
lutescens Tutt ab. 533. (H. turca)
lutosa Hbn. 712.
lutulenta Bkh. 576.
lycaon Rott. 47.
lychnidis F. 614.
lychnitis Rbr. 564.
lyllus Esp. g. aest. 51.

łomnickii Mokrzecki ab. 732.

machaon L. 1.
macilenta Hbn. 617.
macularia L. 1136.
maculata Sgtr. 1159. (Boarmia)
maculata Karcz. ab. 97. (C. rubi)
maculata Wllgr. ab. 274. (M. tiliae)
maculata Rbl. ab. 1003. (C. rivata)
maculifera Kol. ab. 238. (M. neustria)
maculifera Klem. ab. 284. (C. galii)
maera L. 42.
maeoticaria Bohatsch. v. 1069.
magnipuncta Tutt ab. 110.
major Fuchs ab. 231.
malvae L. 144.
mamers Bgstr. ab. 134.
manto Esp. 21.
margaritata L. 1111.
margaritosa Haw. ab. 465.
marginaria F. 1144.
marginata L. 1100. (Lomaspilis)
marginata Rühl. ab. 51. (C. pamphl.)
marginata Xięż. ab. 74. (M. didymia)
marginata Tutt ab. 128. (L. coridon)
marginata F. ab. 700. (P. umbra)
marginata Spul. ab. 764. (G. mi)
marginepunctata Goeze 846. (Acidalia)
marginepunctata Tutt ab. 274. (M. tiliae)
marphisa Hbst. ab. 81.
marita Hbn. ab. 754.
maritima Tausch. 721.
marmorinaria Esp. ab. 1142.
mascolor Klem. ab. 269.
matronalis Frr. ab. 206.
matronula L. 215.
matura Hufn. 675.
maturna L. 69.
maura L. 638.
mauretanica Stgr. v. 100.
medicaginis Bkh. ab. 247.
medioalbata Masł. ab. 928.
mediofasciata Mayer. ab. 283.
mediolugens Fuchs ab. 40.
medioobscuraria Uffeln. ab. 1142.
medusa F. 22
medusa Pall. ab. 168.
megacephala F. 400.
megera L. 40.
mehadiensis Gerh. ab. 77.
melaena Spul. ab. 308.
melagona Bkh. 312.
melaleuca View. ab. 522.
melana Bież. ab. 218.
melanaria L. 1097.
melanocephala Dalm. 359.
melanoptera Brahm. ab. 202.
melanotica Spul. ab. 82.
melanozona Rayn. ab. 1098.
melas Christ. ab. 206.

meleager Esp. 126,
melibaeus Stgr. v. 109.
melicerta Pfütz. ab. 79.
meliloti Esp. 169.
mellinata F. 935.
mendacula Hbn. ab. 412.
mendica Cl. 211,
mendicaria H.-Schäff. v. 1179.
menthastri Esp. 208.
menyanthidis View. 406.
meridionalis Calb. v. 268. (E. pavonia)
meridionalis Obth. ab. 1151. (B. strataria)
merularia Weym. ab. 1142.
mesomella L. 187.
meta Wagner. ab. 8.
metallica Favre ab. 125.
meticulosa L. 670.
metis Fr. ab. 54.
metra Steph. g. vern. 7.
mevesi Lampa ab. 894.
mi Cl. 763.
miata L. 946.
micacea Esp. 698.
micans Röb. ab. 17.
microgamma Hbn. 766.
milesiformis Tr. ab. 279.
milhauseri F. 297.
millefoliata Rössl. 1069.
milleri Schultz v. 684.
miniata Forst. 185.
minima Fuessl. 113. (Zizera)
minima Haw. 689. (Petilampa)
minima Karcz. ab. 156. (L. arion)
minima Btlr. v. 969. (C. suffumata)
miniosa F. 526.
minoides Selys. ab. 163.
minor Cann. ab. 60. (P. cardui)
minor Frey. ab. 73. (M. phoebe)
minor Frey. ab. 135. (L. arcas)
minor Tutt ab. 167. (Z. filipendul.)
minor Mast. ab. 943. (C. juniperata)
minor Stgr. ab. 969. (C. suffumata)
minorata Tr. 1011.
mixta Stgr. ab. 610.
mnemosyne L. 3.
mnestra Hbn. 20.
modesta Hbn. 781. (Phytometra)
modesta Heyne v. 228.
modesta Carad. 801. (P. viridaria)
moeniata Scop. 900.
moerens Strand ab. 213. (D. sannio)
moerens Fuchs ab. 752. (C. fraxini)
mokrzeckii Prüff. ab. 1007.
moldavinata Carad. 1018.
molluginata Hbn. 989.
molothina Esp. 432.
monacha L. 232.
monacharia Stgr. ab. 1146.
moneta F. 784.
monileus Haw. ab. 415.
moniliata Schiff. 864.
monochroaria H.-Schäff. v. 903.
monochroma Esp. 958.
monoglypha Hufn. 644.
monotonia Schilde ab. 42.
montana Hormuz. ab. 42. (P. maera)
montana M.-Dür. ab. 131. (L. semiargus)
montana Stgr. v. 256. (D. pini)
montanata Schiff. 952.
montanella Heyl. v. 350.
montivaga Guen. ab. 405.
morio L. 226.
morpheus Pall. 146. (Heteropt.)
morpheus Hufn. 687. (Athetis)
mucida Esp. ab. 472.
mucronata Scop. 898.
multangula Hbn. str. 255.
multimaculata Wize ab. 516.
multipuncta Schultz ab. 51.
munda Esp. 524.
mundana L. 183.
mundata Klem. ab. 1013.
munitata Hbn. 949.
muraria Curt. ab. 1158.
muricata Hufn. 866.
murinaria Schiff. 1200.
murinata Scop. 903.
mus Kaucki ab. 854.
musauaria Frr. ab. 934.
muscaeformis View. 377.
muscella F. 341. (Oreopsyche)
muscella Dup. 342. (Oreopsyche)
muscerda Hufn. 199.
musculosa Hbn. 722.
myopaeformis Bkh. 369.
myrmidone Esp. 17.
myrtilli L. 730.

naevata Bastlbg. ab. 891.
nana Hufn. 499. (Polia)
nana Rott. 509. (Harmodia)
nana Röber ab. 8. (P. napi)
nana Mayer ab. 17. (C. myrmidone)
nana Roman. ab. 26. (E. aethiops)
nana Gieysz. ab. 42. (P. maera)
nana Schultz ab. 59. (P. atalanta)
nana Stgr. ab. 75. (M. trivia)
nana Wheel. ab. 111. (Ch. dorilis)
nanata Hbn. 1075.
napaeae Esp. g. aest. 8.
napelli Lambil. ab. 8.
napi L. 8.
navarina Selys. ab. 77.
neapolisata Mill. ab. 950.

nebulata Tr. 976. (Cidaria)
nebulata Scop. 1023. (Eeuchoeca)
nebulosa Hufn. 513
neglecta Hbn, v. 434.
nemoralis F. 806.
nemoraria Hbn. 849.
nerii L. 280.
nervosa F. 393.
neurica Hbn. 718.
neustria L. 238.
nexa Hbn. 710.
nictitans Bkh. 693. (Apamea)
nictitans Esp. ab 654. (P. secalis)
niesiołowskii Prüff. ab. 127.
niezabitowskii Schille ab. 773.
niger Heyne ab. 1.
nigerrima Pieszcz. ab. 17.
nigra Haw 577. (Aporophyla)
nigra Bdestre ab. 74 (M didyma)
nigra Favre ab. 108. (Ch. hippothoe)
nigra Gerh ab. 119. (L. orion)
nigra Wheel. ab. 133. (L. alcon)
nigra Frr. ab. 232. (L. monacha)
nigra Tutt ab. 337. (H. asella)
nigra Tutt ab. 423. (E. trux)
nigra Tutt ab. 430. (R. vestigialis)
nigra Tutt ab. 453 (R. xanthographa)
nigra Bang-H. ab. 610. (C. vaccinii)
nigra Ersch. ab. 743. (E. trabealis)
nigra Prout ab. 1123 (G. bidentata)
nigra Th.-Mieg. ab. 1166. (B crepuscul.)
nigrescens Hofm. v. 428. (E. forcipula)
nigrescens Tutt ab. 666. (S. fissipuncta)
nigrescens Tutt ab. 667. (S. testacea)
nigrescens Ckll ab. 898. (O. mucronata)
nigrescens Hanem ab. 646.
nigrica Hw ab. 62
nigricans L. 425. (Euxoa)
nigricans Xięż. ab. 84 (A. dia)
nigricans Cosm. ab. 94 (A. paphia)
nigricans Closs ab. 283. (C euphorbiae)
nigricans Lampa ab 451. (R. brunnea)
nigricans Klem. ab. 580. (L socia)
nigricans Stgr. ab. 717. (A. geminipunc.)
nigricans Spul. ab. 777. (Ph. gamma)
nigricans Diurz. ab. 1191. (B. piniaria)
nigricaria Stöckl. ab. 1907. (A. melanaria)
nigricaria Hbn. ab. 1142. (E. leucophaearia)
nigricarius Bakhaus ab. 1191.
nigricata Fuchs ab. 1158.
nigricornis Vill. ab. 415.
nigridens Fuchs ab. 618
nigrobasalis Spul. ab. 820.
nigrociliata Schaw. ab. 206.
nigrocostata Hirschke ab. 861.
nigrodentata Fuchs ab. 617.
nigrofascia Rbl. ab. 959.
nigrofasciaria Goze 981. (Cidaria)
nigrofasciata Gmpbg. ab. 941. (C. variata)
nigrofasciata Schöyen. ab. 1100. (L. marginata)
nigrofasiata Neubgr. ab. 1145. (E. defoliaria)
nigroflava Bież. ab. 63.
nigrofulva Stöckl. ab. 196.
nigrolimbata Joan. ab. 1127.
nigropunctata Hufn. 856. (Acidalia)
nigropunctata Wheel. ab. 125. (L. hylas)
nigropunctata Chant. ab. 1089. (Ch. debiliata)
nigro-rubida Tutt ab. 643.
nigrosericeata Haw. ab. 1088.
nigrosignata Banderm. ab. 235.
nigrostriata Tutt ab. 545.
nigrotana Stöckl ab. 76.
niobe L. 91.
nitens Haw. ab. 511.
nitida H.-Schäff. 879. (Ptychopoda)
nitida F. 621. (Orthosia)
noctivaga Bell. ab. 684.
noctualis Hbn. 735.
nocturnata Fuchs ab 1197.
nolckeniana Strand ab. 51.
norvegica Schultz ab. 92.
nosalica Prüff ab. 51.
notata L. 1137.
notha Hbn. 821.
nowickii Prüff. ab. 29. (E. lappona)
nowickii Schille ab. 741. (E, olivana)
nubeculosa Esp. 574.
nubilaria Hbn 906.
nubilosus Christ. v. 3.
nudella O. 349.
nupta L. 753.
nyctea Gr ab. 234.
nycticans Mén. ab. 206.

obelisca Schiff. 419. (Euxoa)
obelisca Steph. ab. 426. (E. tritici)
obeliscata Hbn. 942.
obesalis Tr. 814.
obliqua Vill. ab. 527.
obliterata B. White ab. 942. (C. obeliscata)
obliterata Hufn 1023. (Larentia)
oblonga Haw. 647.
oblongata Thnbg. 1045.
obscura Haw. 648. (Parastichtis)
obscura Skala ab. 17. (C. myrmidone)
obscura Tutt ab 42. (P. maera)
obscura Fent. ab 68. (A. levana)
obscura Spul. ab. 91. (A. niobe)

obscura Rühl. g. aest. 112. (Ch. amphidam.)
obscura Christ. v. 136. (L. arion)
obscura Heuäck. ab. 254. (G. populifolia)
obscura Tutt ab. 272. (S. ligustri)
obscura Closs ab. 318. (P. plumigera)
obscura Frr. ab. 416. (E. corticea)
obscura Tutt ab. 453. (R. xantographa)
obscura Spul. ab. 497. (P. oleracea)
obscura Stg. v. 575. (B. viminalis)
obscura Tutt ab. 610. (C. vaccinii)
obscura Tutt ab. 693. (A. nictitans)
obscura Spul. ab. 733. (P. tenebrata)
obscura Warr. ab. 746. (S. revayana)
obscura Prout ab. 820. (B. parthenias)
obscura Peyer. ab. 1015. (C. furcata)
obscura Aign. ab. 1124. (C. pennaria)
obscura Helfer ab. 1145. (E. defoliaria)
obscura Zett. ab. 223. (D. fascelina)
obscura Spul. ab. 330. (P. or)
obscura Brahm. 457. (Agrotis)
obscurata Schiff. 1174. (Gnophos)
obscurata Krul. ab. 71. (M. aurinia)
obscurata Spul. ab. 621. (A. lucida)
obscurata Stgr. ab. 923. (O. dilutata)
obscurata Sohuth. v. 1004. (C. alternata)
obscurata Stgr. ab. 1145. (E. defoliaria)
obscurefasciata Klem. ab. 293.
obscurior S. L. ab. 111. (Ch. dorilis)
obscurior Klem. v. 1193. (I. wauaria)
obsoleta Hbn. 545. (Sideridis)
obsoleta F. 727. (Chloridea)
obsoleta Tutt ab. 14. (C. hyale)
obsoleta Tutt ab. 50. (C. arcania)
obsoleta Tutt ab. 51. (C. pamphil.)
obsoleta Tutt ab. 77. (M. athalia)
obsoleta Tutt ab. 110. (Ch. phlaeas)
obsoleta Tutt ab. 113. (Z. minima)
obsoleta Gillm. ab. 125. (L. hylas)
obsoleta Tutt ab. 128. (L. coridon)
obsoleta Schultz ab. 232. (L. monacha)
obsoleta Tutt ab. 249. (C. potatoria)
obsoleta Tutt ab. 253. (G. quercifolia)
obsoleta Clark. ab. 274. (M. tiliae)
obsoleta Tutt ab. 288. (P. elpenor)
obsoleta Tutt ab. 407. (Ch. rumicis)
obsoleta Tutt ab. 427. (E. exclamatio.)
obsoleta Tutt ab. 667. (L. testacea)
obsoleta Strand ab. 764. (G. glyphica)
obsoleta-fusca Tutt ab. 416.
obsoletaria Rmb. 872. (Ptychopoda)
obsoletaria H.-Schäff. 979. (Cidaria)
obsoletaria Schille ab. 1016. (C. caerulatat)
obstipata B. White ab. 958.
obtusa H.-Schäff. 200.
occidentalis Stgr. v. 74.
occulta L. 464.
ocellaris Bkh 629.
ocellata L. 275. (Smerinthus)
ocellata L. 939. (Cidaria)
ocellata Tutt ab. 51. (C. pamphilus)
ocellata Spul. ab. 610. (C. vaccinii)
ochracea Tutt ab. 26. (E. aethiops)
ochracea Tutt ab. 486. (B. brassicae)
ochracea Hbn. 696. (Gortyna)
ochracea-confluens Tutt ab. 238.
ochraceata Stgr. ab. 845.
ochracea-unicolor Tutt ab. 238.
ochrata Scop. 862.
ochrea Tutt ab. 71. (M. aurinia)
ochrea Tutt ab. 440. (R. pronuba)
ochrea Tutt ab. 499. (P. nana)
ochrea Tutt ab. 610. (C. vaccinii)
ochrea Tutt ab. 619. (A. helvola)
ochrea Tutt ab. 707. (C. trapezina)
ochrea Tutt ab. 763. (G. mi)
ochrearia Mansbridge ab. 1152. (B. betul.)
ochrearia Rbl. ab. 1190. (E. atomaria)
ochreata Schille ab. 947.
ochrea-variegata Tutt ab. 816.
ochroleuca Esp. 662.
ochsenheimeri Zell. v. 167.
octogesima Hbn. 331.
octopunctata B. ab. 380.
ocularis L. 331.
oculea Guen. ab. 654.
ojcoviensis Bież. ab. 638.
oleagina F. 600.
oleracea L. 497.
olivana Schiff. 741.
olivata Schiff. 961.
ononaria Fuesl. 825.
ononis Schiff. 725.
oo L. 708.
opacella H.-Schiff. 338.
operaria Hbn. 1181.
ophiogramma Esp. 653
opima Hbn. 530.
opposita Tutt ab. 152.
optilete Knoch. 117.
or F. 330.
oranula Frr. v. 105.
orbicularia Hbn. 886.
orbona Hbn. 438.
orientalis Alph. v. 91. (A. niobe)
orientalis Stgr. v. 111. (Ch. dorilis)
orientaria Stgr. ab. 1190.
orion Pall. 119. (Lycaena)
orion H.-Schäff. v. 161. (Z. scabiosae)
orion Esp. 390. (Moma).
ornata Scop. 859. (Acidalia)
ornata Wheel. ab. 2. (P. podalirius)
ornata Stgr. g. vern. 119. (L. orion)

ornitopus Rott. 581.
orphnata Bohatsch. 1066.
orobi Hbn. ab. 163.
ossianus Hbst. v. 80.
ottomana Röb. v. 90.
ovulata Borgman. ab. 931.
oxalina Hbn. 476.
oxyacanthae L. 587.
oxydata Tr. ab. 1063.

pabulatricula Brahm. 650.
pacta L. 757.
palaemon Pall. 148.
palaeno L. 12.
paleacea Esp. 709.
pales Schiff. 83.
pallens L. 544. (Sideridis)
pallens Schulz ab. 44. (A. hyperant.)
pallens Th. Mieg. ab. 46. (E. jurtina)
pallens Schultz ab. 216. (A. caja)
pallens Stgr. ab. 498. (P. pisi)
palleola Hbn. v. 195.
pallescens Schultz ab. 54. (A. ilia)
pallescens Stgr. ab. 693, (A. nictitans)
pallida Tutt ab. 1. (P. machaon)
pallida Tutt ab. 35. (S. semele)
pallida Tutt ab. 51. (C. pamphil.)
pallida Schoyen ab. 60. (P. cardui)
pallida Spul. ab. 82. (A. euphrosyne)
pallida Tutt ab 90. (A. aglaja)
pallida Gillm. ad 91. (A. niobe)
pallida Tutt ab. 104. (Z. betulae)
pallida Tutt ab. 113. (Z. minima)
pallida Tutt ab. 123. (L. icarus)
pallida Btlr. ab 202. (C. striata)
pallida Stgr. ab. 213. (D. sannio)
pallida Schultz ab. 217. (A. villica)
pallida Tutt ab. 241. (T. crataegi)
pallida Spul. ab. 253. (G. quercifolia)
pallida Tutt ab. 276. (A. populi)
pallida Tutt ab. 288. (P. elpenor)
pallida Closs ab. 318 (P. plumigera)
pallida Stgr. ab. 415. (E. segetum)
pallida Tutt ab. 470. (E. prasina)
pallida Tutt ab. 553. (M. gothica)
pallida Tutt ab. 524. (M. munda)
pallida Tutt ab. 526. (M. miniosa)
pallida Tutt ab. 527. (M. stabilis)
pallida Tutt ab. 528. (M. pulverulenta)
pallida Lampa ab. 529. (M. incerta)
pallida Tutt ab. 531. (M. gracilis)
pallida Tutt ab. 580. (L. socia)
pallida Spul. ab. 581. (L. ornitopus)
pallida Kaucki ab. 593. (A. aprilina)
pallida Tutt ab. 651. (P. basilinea)
pallida Tutt ab. 659. (O. bicoloria)
pallida Tutt ab. 707. (C. trapezina)
pallida Tutt ab. 777. (Ph. gamma)
pallida Spul. ab. 807. (Z. tarsicrinalis)
pallida Prout ab. 990. (C. bilineata)
pallida Kaucki ab. 1140. (M. liturata)
pallida Tutt ab. 427. (E. exclamatio.)
pallida Tutt ab. 498. (M. pisi)
pallida Tutt ab. 693. (A. nictitans)
pallida-decorata Schultz ab. 276.
pallida-fasciata Gillm. ab. 276.
pallidaria Prout ab. 1127. (A. prunaria)
pallidaria Lambill. ab. 1134. (H. pluviaria)
pallidata Schiff. 869. (Ptychopoda)
pallidata Stgr. ab. 910. (A. plagiata)
pallidior Tutt ab. 67. (P. c-album)
pallidior Spul. ab. 788. (S. libatrix)
pallitrons Z. 197.
pallidus Horm. ab. 385.
palpalis F. ab. 816.
palpina L. 317.
paludata Thnbg. 911.
paludis Tutt 693.
palustraria Dbl. 1039.
palustris Hbn. 690.
pamphilus L. 51.
pandora Schiff. 95.
panoptes Hbn. v. 118.
pantarioides Spitz. ab. 1099.
paphia L. 94.
papilionaria L. 828.
paragraphica Wize ab. 54.
paralias Nick. ab. 283.
parallelaria Schiff. 1132.
parallelolineata Retz. 968.
paranympha L. 759.
parthenias L. 820.
parthenie Bkh. 78.
parva Hbn. 734. (Porphyrinia)
parva Wize ab. 54. (A. ilia)
parva Hannemann ab. 815. (H. probos.)
parvipunctata Fuchs g. aest. 137. (C. argiolus)
parvipunctata Strand ab. 110. Ch. phlaeas)
parvopunctata Stach ab 40.
parvula Retz ab. 940.
pascuaria Huene ab. 1154.
passetii Th.-Mieg. v. 464. (R. occulta)
passetii Th.-Mieg. ab. 1108. (A. pulveraria).
pastinum Tr. 790.
paucipuncta Fuchs ab. 208.
paula Hbn. 735.
paupera Tutt ab. 152.
pavonia L. 268. (Eudia)
pavonia Voelsch ab. 47. (E. lycaon)
paxii Wize ab. 293.
pectinataria Knoch. 962.

pectinella F. 352.
pedaria F. 1146.
pellagraria L. ab. 1107.
pelopia Bkh. ab. 91.
peltigera Schiff. 726.
pendularia Cl. 885.
pennaria L. 1124.
pepli Hbn. v. et ab. 404.
percontationis Tr. ab. 775.
percontatrix Auriv. ab. 776.
percursaria Gregs. ab. 923.
perflua F. 634.
perfumosa Warr. ab. 574.
perfuscata Haw. ab. 947.
perla F. 413.
permaculata Pieszcz. ab. 17.
persicariae L. 495.
petasitis Dbl. 697.
petraria Hbn. 1196.
peucedani Esp. v. 168.
pexata Grote v. 584.
phantasma Niepelt. ab. 216.
phantasos Stich. ab. 146.
phegea L. 172.
phegeus Esp. ab. 172.
phicomone Esp. 13.
philomela Esp. ab. 27.
philoxenus Esp. v. 52.
phlaeas L. 110.
phoebe Knoch. 73. (Melitaea)
phoebe Siebert 307. (Notodonta)
phragmitidis Hbn. 714.
picata Hbn. 987.
picea Hw. ab. 427.
piceata Steph. ab. 969. (C. suffumata)
piceata Prout ab. 1082. (E. tantillaria)
pickettaria Prout ab. 1127.
pieszczeki Pred. ab. 17.
pigmaea Stev. ab. 63.
pigra Hufn. 325.
pilicornis Brahm. ab. 472.
pimpinellata Hbn. 1073.
pinastri L. 273.
pini L. 256. (Dendrolimus)
pini Retz 1031. (Eupithecia)
piniaria L. 1191.
piniperda Panz. 732.
pinivora Tr. 237.
pisi L. 498.
pistacina F. 614.
plagiata L. 910.
plantaginis L. 206.
plecta L. 447.
plumaria Schiff. 1192.
plumbaria F. 898.
plumbata Curt. ab. 940.
plumbearia Stgr. ab. 1177.
plumbeolata Haw. 1030.
plumella H.-Schäff. 348.
plumifera O. 342.
plumigera Esp. 318.
plurimacula Schultz ab. 121.
pluripuncta Rbl. ab. 209.
pluto O. ab. 159.
pluviaria F. 1134.
podalirius L. 2.
poecilus Hormuz. ab. 385.
pogonina Wize ab. 30.
polaris Stgr. v. 62.
polita Hbn. ab. 611.
pollutaria Hbn. ab. 1100.
polonica Prüff. subsp. 39. (P. aegeria)
polonica Prüff. ab. 407. (Ch. rumicis)
polonica Prüff. ab. 960. (C. aptata)
polonus Z. v. 127.
polychloros L. 63.
polycommata Hbn. 917.
polygalae Esp. ab. 159.
polygona F. 468,
polygamma Dup. 737.
polygrammata Bkh. 991.
polymita L. 601.
polyodon Cl. 482.
polyphemus Esp. ab. 123.
polysperchon Berg. g. vern. 114.
pomoeriaria Ev. 956.
pomonaria Hbn. 1148.
popularis F. 516.
populata L. 934.
populeti F. 525.
populi L. 58. (Limenitis)
populi L. 242. (Poecilocampa)
populi L. 276. (Amorpha)
populi Ström. 525. (Monima)
populifolia Esp. 254.
porata L. 889.
porcellus L. 289.
porima O. ab. 68.
porphyraria H.-Schäff. ab. 895.
porphyrea Schiff. 436. (Rhyacia)
porphyrea Esp. 590. (Hadena)
porrinata Zell. 382.
porrittii Robs. ab. 969.
posteropunctata Stach ab. 7.
postmelanica Strand v. 196.
potatoria L. 249.
praecana Ev. 557.
praeceps Hbn. ab. 467.
praecox L. 467.
praeduncula Hbn. ab. 656,
praeformata Hbn. 909.
praenubila Schultz ab. 283.
prasina F. 470.
prasinana L. 749.
prasinaria Schiff. v. 1110.
prenanthis Bsd. 567.

primulae Esp. 435.
prinzi Hirschke ab. 168.
privata Burg. ab. 164.
probaria H.Schäff. v. 966.
proboscidalis L. 815.
procellata Schiff. 998.
processionea L. 236.
procida Hbst. ab. 30.
progressa ab. 102.
progressiva Xięż. ab. 74 (M. didyma)
progressiva Haferkampf, ab. 1145. (E. defoliaria)
promissa Esp. 756.
pronoë Esp. 23.
pronuba L. 440.
prorsa L. g. aest. 68.
prosapiaria L. 1110.
proserpina Pallas. 281.
protea Bkh. 599.
proxima Hbn. 488. (Polia)
proxima Tutt ab. 249 (C. potatoria)
pruinata Hufn. 827.
prunaria L. 1127.
prunata L. 932.
pruni L. 102. (Thecla)
pruni Schiff. 154. (Procris)
pruni L. 255. (Odonestis)
prüfferi Bież. ab. 91. (A. niobe)
prüfferi Schille ab. 1052. (E. veratraria)
psi L. 401.
pseudomontanus Kram. ab. 256.
pseudonomion Christ. ab. 4.
pseudozibellinata Dietze ab. 1039.
psodea Hbn. v. 22.
ptoras Hufn. ab. 102.
pudibunda L. 225.
pudica Stich. ab. 74.
pudorina Schiff. 546.
pulchella L. 204.
pulchellata Steph. 1034.
pulchrina Haw. 776.
pulla Esp. 350.
pullata Schiff. 1176.
pullularia H.-Schäff. ab. 1175.
pulmentaria Guen. 833.
pulmonaris Esp. 683.
pulveraria L. 1108.
pulverata Thubg. 824.
pulverulenta Esp. 528. (Monima)
pulverulenta Alph. v. 205 (Pp. fuliginosa)
pumilata Hbn. 1085.
punctana Hbn. ab. 746.
punctaria L. 891.
punctata F. 173. (Dysauxes)
punctata Aign. Abafi ab. 34. (S. briseis)
punctata Tutt ab. 97. (C. rubi)
punctata Scop. 850. (Acidalia)
punctella Strand ab. 235.
punctifera Courv. ab. 115.
punctigera Frr. v. 203. (C. cribraria)
punctigera Teich. ab 235. (E. chrysorrh.)
punctinalis Scop. 1164.
punctularia Hbn. 1170.
punctulata Schiff. 1170.
punctum O. 162.
punctumnotata Haw. ab. 948.
punica Bkh. ab. 619.
punicea Hbn. 450. (Rhyacia)
punicea Tutt ab. 716. (A. pygmina).
purpuraria L. 894.
purpuralis Brünnich 159.
purpurata L. 212. (Rhyparia)
purpurata L. 895. (Lythria)
purpurea Tutt ab 446.
purpureofasciata Piller 672.
purpurina Schiff. 736.
purpurissa Warr. ab. 777.
pusaria L. 1106.
pusilla View. 742.
pusillata Hbn. 1082.
pusillus Haw. ab. 528.
pustulata Hufn. 829.
puta Hbn. 420.
putata L. 832.
putris L. 456. (Rhyacia)
putris Hbn. ab. 643. (P. rurea)
pygmaea Stach ab. 136.
pygmaeata Isaak ab. 921 (O. fagata)
pygmaeata Hbn. 1039. (Tephroclystia)
pygmina Haw. 716.
pyraliata Schiff. 937.
pyralina View. 706.
pyramidea L. 632.
pyreneata Mab. ab. 1034.
pyri Schiff. 267. (Saturnia).
pyri Scop. ab. 238. (M. neustria)
pyrina L. 380.
pyromelas Frr. ab. 63.
pyropata Hbn. 936.

quadra L. 190.
quadratum Hbn. ab. 452.
quadrifaria Sulz. 1185.
quadrifasciata Cl. 953.
quadrimaculata Hatchett. ab. 1136.
quadripunctaria Poda 220.
quadripunctata Esp. 823. (Alsophila)
quadripunctata F. 685. (Caradrina)
quadrula Wize ab. 190.
quasimonochromica Bież. ab. 216.
quercaria Hbn. 1117.
quercifolia L. 253.
quercimontaria Bastlb. 890.

quercinaria Hufn. 1113.
quercus L. 103. (Zephyrus)
quercus L. 246. (Lasiocampa)
quercus Esp. ab. 238. (M. neustria)
querna F. 299.

radiata Röber ab. 8. (P. napi)
radiata Schultz ab. 58. (L. populi)
radiata Spul. ab. 91. (A. niobe)
radiatalis Hbn. ab. 816.
ramosa Esp. 569.
ramosana Hbn. ab. 746.
rapae L. 7.
raptricula Hbn. 408.
rava Haw. ab. 654.
ravida Schiff. 457.
ravula Hbn. 411.
rebeli Aign. ab. 1155.
receptricula Hbn. 410.
rectalis Ev. 803.
rectangulata L. 1088.
rectilinea Esp. 676.
rectilineata Klem. ab. 276
reducta Geest. ab. 12.
reductus Schultz ab. 2.
relicta Xięż. ab. 7.
remissa Hbn. ab. 648.
remota Tutt ab. 110.
remutaria Hbn. 848.
remutata L. ab. 883.
repandaria Hufn. 1131.
repandata L. 1158.
respersa Schiff. 682.
restricta Tutt. ab. 144.
retata Haw. ab 1197.
reticulata Vill. 515. (Hadena)
reticulata Schiff. 931. (Eustroma)
reticulata Tutt. ab. 654. (P. secalis)
retusa L. 701.
revayana Scop. 746.
rhamni L. 11.
rhamnata Schiff. 930.
rhomboidaria Schiff. 1155.
rhomboidea Esp. 449.
rhingiaeformis Hbn. v. 361.
ribeata Cl. 1157.
ridens F. 334.
riguata Hbn. 1019.
rimata Now. ab. 950.
rimicola Hbn. 243.
ripae Hbn. 437.
ripartii Frr. v. 129.
rivata Hbn. 1003.
rivinata Fisch-Rösl. v. 1006.
rivularis F. 503.
roboraria Schiff. 1163.
roboris Schrk. v. 246.
rogeriformis Wize ab. 377.
romaniszyni Schille ab. 53. (A. iris)
romaniszyni Kaucki ab. 810. (H. tentacularia).
roraria F. 1189.
rosea Bartel ab. 275. (S. ocellata)
rosea Tutt ab. 331. (P. ocularis)
rosea Tutt ab. 390. (D. alpium)
rosea Tutt ab. 400. (A. megacephala)
rosea Tutt ab. 403. (A. tridens)
rosea Tutt ab. 441. (R. c-nigrum)
rosea Tutt ab. 531. (M. gracilis)
rosea Tutt ab. 767. (S. interrogationis)
rosea Kaucki ab. 773. (Ph. chrysitis)
roseata Ersch. ab. 840.
roscida Esp. 188.
rostralis L. 816.
rotaria F. ab. 895.
rotundaria Haw. ab. 1106.
rotundella Brd. ab. 351.
rubescens Garb. ab. 283.
rubetra Esp. ab. 614.
rubi L. 97. (Callophrys)
rubi L. 248. (Macrothylacia)
rubi View. 452 (Rhyacia)
rubidata Schiff. 995.
rubrodorsalis Schultz ab. 216.
rubrofasciata Hufn. ab. 840.
rubroflammea Zelez. ab. 17.
rubiginata Hufn. 845.
rubiginea F. 612.
rubricans Esp. ab. 425.
rubricollis L. 201.
rubricosa F. 472.
rubrirena Tr. 664.
rudolphi Lampa ab. 919.
rufa Gillm. 276. (A. populi)
rufa Tutt ab. 440. (A. pronuba)
rufa Tutt ab. 479. (T. fimbria)
rufa Tutt ab. 481. (T. janthina)
rufa Tutt ab. 498. (P. pisi)
rufa Tutt ab. 527. (M. stabilis)
rufa Tutt ab. 528. (M. pulverulenta)
rufa Tutt ab. 616. (A. lota)
rufa Tutt ab. 707. (C. trapezina)
rufa Oberth. ab. 761. (M. lunaris)
rufa-diluta Gillm. ab. 276.
rufaria Hbn. 863.
rufata F. 913.
rufa-unicolor Tutt ab. 238.
rufescens Selys. ab. 276. (A. populi)
rufescens Tutt ab. 427. (E. exclama.)
rufescens Tutt ab. 523. (M. gothica)
rufescens Cockl. ab. 531. (M. gracilis)
rufescens Tutt ab. 580. (L. socia)
rufescens Tutt ab. 583. (L. furcifera)
rufescens Tutt ab. 605. (E. satellitia)
rufescens Tutt ab. 712. (C. lutosa)

rufescens Tutt ab. 730. (A. myrtilli)
rufescens Tutt ab. 777. (Ph. gamma)
rufescens Stöm. ab. 947. (C. truncata)
ruficincta Fuchs ab. 46.
rufipennaria Fuchs ab. 1144.
rufolineata Tutt ab. 543.
rufomelana Tutt ab. 283.
rufopunctata Wheel. 1.
rufovenosa Schille ab. 712.
rufuncula Haw. v. 659.
rumicis L. 407.
rupicapraria Schiff. 1141.
ruptata Hbn. ab. 994.
rurea F. 643.
ruris Hbn. ab. 419.
russica Grünbg. ab. 246.
rusticata Schiff. 875.
ruticilla Esp. 613.
rutilus Wernb. v. 107.

sabellicae Steph. ab. 8.
sagittata F. 982.
salicata Hbn. 966.
saliceti Bkh. ab. 575.
salicis L. 230. (Stilpnotia)
salicis Schiff. 798. (Colobochyla)
salicis Curt. ab. 407. (Ch. rumicis)
sambucaria L. 1128.
sandbergi Lampa ab. 925.
sandeciensis Klem. ab. 167.
sannio L. 213.
santonici Hbn. 551.
sao Bgstr. 140.
sapho Mill. 347.
sardoa Stgr. v. 61.
sareptensis Stgr. ab. 14.
sarmatica Prüff. ab. 895.
sartha Rühl. ab. 18.
satellitia L. 605.
satura Schiff. 590.
saturata Stgr. ab. 715.
satyrata Hbn. 1054.
saucia Hbn. 465. (Rhyacia)
saucia Esp. ab. 487. (S. trifolii)
scabiosae Scheven 161.
scabiosae Zell. 278. *(Hemaris)*
scabiosata Bkh. 1067.
scabriuscula L. 639.
schaefferaria F. Fuchs. ab. 874.
schillei Klem. ab. 1167.
schmidtii Gerh. ab. 110.
schlosseri Voelsch. ab. 47.
schultzi Pfitzn. ab. 68.
schwingenschussi Wehrli 1184.
sciata Wize ab. 1.
scincula Hbn. ab. 263.
scintillans Schultz ab. 773.
scita Hbn. 671.
scoliaeformis Bkh. 363.
scolopacina Esp. 652.
scopariae Dorfm. 568.
scotica Tutt ab. 333. (P. flavicornis)
scotica Stgr. ab. 942. (C. obeliscata)
scotochroma Röb. ab. 486.
scriptaria H.-Schäff. 1040.
scripturata Hbn. 984.
scrophulariae Capieux 566.
scutosa Schiff. 729.
sebrus B. str. 119.
secalina Hbn. ab. 654.
secalis L. 654.
secunda Stgr. g. aest. 736.
secundaria Esp. 1156.
segetum Schiff. 415.
selenaria Schiff. 1165.
selene Schiff. 81.
selenia Frr. g. aest. 81.
selenitica Esp. 222.
selenoides Now. 81.
selinata H.-Schäff. 1049.
selini Bsd. 684.
semele L. 35.
semialba Brd. ab. 46. (E. jurtina)
semialba Masł. ab. 218. (A. hebe)
semiargus Rott. 131.
semibrunnea Haw. 579.
semifasciata Huene ab. 950.
semifuscata Prout ab. 1016.
semigraphata Bsd. 1068.
seminigra Muschamp. ab. 79. (M. dictyn.)
seminigra Preis. ab. 128. (L. coridon)
semipersica Tutt. ab. 123.
sempionaria Rätz. ab. 950.
senecta Graes. v. 245.
senex Hbn. 184.
separata Schultz ab. 335. (D. caeruleu.)
separata Roman. ab. 988. (C. luctuata)
sepiaria Hufn. 1171.
sepium Spr. 356.
serratulae Rbr. 142.
serena Schiff. 501. (Polia)
serena Alph. ab. 427. (E. exclama.)
seriata Schrk. 868.
sericata Esp. 674.
sericea Speyer. ab. 678.
sericealis Scop. 802.
sericearia Curt. ab. 1157.
serina Esp. ab. 614.
serpentata Hufn. 865.
sertata Hbn. 916.
sexalata Retz. 920.
sexalisata Hbn. 920.
sexmaculata-cingulata Diurz. ab. 165.
sibilla L. 57.
sicula Stgr. ab. 42.

sieboldii Reutt. v. 350.
siedleckii Prüff. ab. 34.
sieversi Men. 314.
signaria Hbn. 1139.
sigma Schiff. 428 (Rhyacia)
sigma Esp. ab. 443. (R. triangulum)
signata Bkh. ab. 186. (Ph. irrorella)
signata Klem. ab. 610. (C. vaccinii)
signata Spul. ab. 815. (H. proboscid.)
signifera F. 429.
signum F. 448.
silaceata Hbn. 993.
silenata Assman. 1041.
siliginis Guen. ab. 426
silvius Knoch 147.
similata Thnbg. 865.
similis Fuessl. 234. (Porthesia)
similis Schulczewski ab. 216. (A. caja)
simplex Neuburg ab. 14.
simulans Hufn. 461.
sinapis L. 18.
sinuosaria Ev. 1071.
siterata Hufn. 945.
sitowski Bież ab. 12.
smaragdaria F. 834.
sobrina Bsd. 473. (Cerastis)
sobrina Gn. 473. (Agrotis)
sobrinata Hbn. 1080.
socia Rott. 580.
sociaria Hbn. 1153.
sociata Bkh. 1004.
solani F. ab. 479.
solidaginis Hbn. 578.
somniculosa Hering. v. 582.
sordaria Thnbg. 1179.
sordiata Fuessl. ab. 1127.
sordida Bkh 646. (Parastichtis)
sordida Haw. ab. 426. (E. tritici)
sordidaria Zett. ab. 894.
sordidata F. ab. 1015.
sordidata F. 1015.
sororcula Hufn. 198.
sosnowskii Bież. ab. 43.
spadicea Hbn. ab. 610.
spadicearia Schiff. 954.
spangbergi Lampa ab. 1127.
sparganii Esp. 719.
sparsata Tr. 1090.
sparsus Haw. ab. 531.
spartiata Hbst. 912.
speciosa Hbn. 469. (Aplectoides)
speciosa Schultz ab. 74. (M. didyma)
speveri Husz. ab. 120.
spheciformis Gerning. 364.
sphinx Hufn. 573.
sphyrus Hbn. ab. 1.
spinaciae View. 502.
spini Schiff. 98.
spiraeae Esp. ab. 272.
splendens Hbn. 496 (Polia)
splendens Steph. ab. 498. (P. pisi)
spoliata Stgr. ab. 883.
sponsa L. 751.
squamata Bież. forma 278.
stabilis View. 527.
standfussi Röb. ab. 216.
statices L. 157.
statilinus Hufn. 37.
steevenii Tr. ab. 126.
stellatarum L. 282.
stentzii Frr. v. 169.
stigmatica Hbn. 449. (Agrotis)
stigmatica Schultz ab 124. (L. amandus)
stomoxyphormis Hbn. 371.
strabonaria g. aest. 893.
stragulata Hbn. ab. 941.
straminata Tr. 871.
straminea Tr. 543.
strandi Bież. ab. 53. (A. iris)
strandi Schultz ab. 111.
strataria Hufn. 1151.
striaria Hbn. ab. 1106.
striata L. 202. (Coscinia)
striata Roman. form. 14. (C. hyale)
striata Xięż. ab. 74. (M. didyma)
striata Xięż. ab. 111. (Ch. dorilis)
striata Tutt. ab. 123. (L. icarus)
striata Wheel. ab. 131. (L. semiargus)
striata Tutt ab. 638 (M. maura)
striata Stöckl ab. 1097. (A. melanaria)
striata Gillm. 111. (Ch. dorilis)
strigaria Hbn. 854.
strigata Słaszcz. ab. 524. (M. munda)
strigata Rbl. ab. 712. (C. lutosa)
strigata Stgr. v. 840. (R. vibicaria)
strigata Müll. 830. (Hemithea)
strigilaria Hbn. 856.
strigilis Cl. 656.
strigillaria Hbn. 1206.
strigosa F. 402.
strigula Schiff. 178. (Roselia)
strigula Bkh. 410. (Metachrostis)
strigula Thnbg. 436. (Agrotis)
striolata Klem. ab. 1127.
strobilata Bkh. 1031. (= E. pini)
strobilata Hbn. 1032. (= E. bilunulata)
struvei Ragusa 655.
suasa Bkh. ab. 493.
suavis Schultz ab. 128.
subaerata Hbn. ab. 1088.
subalpina Spr. v. 111.
subatrata Stgr. ab. 1054.
subatratus Haw. ab. 415.
subcarnea Warr. ab. 529.
subfasciata Reuter ab. 928.
subflava Ev. ab. 631.

subfracta Stach ab. 60.
subfulvata Haw. v. 1063.
subgrisea Stgr. ab. 18.
subhastata Nolck. v. 999.
sublustris Esp. 641.
submarmoraria Fuchs ab. 1154.
submissa Tr. ab. 648.
subnotata Hbn. 1070. (Eupithecia)
subnotata Warr. ab. 1102 (B. bimacul.)
subnubila Schultz ab. 282.
subpunctaria H.-Schäff. 850.
subrurea Peters. ab. 643.
subsequa Schiff. 438.
subsericeata Haw. 870.
subsetaceus Haw. ab. 529.
subspadicea Stgr. ab. 611.
subtalba Schima ab. 8.
subtristis Schultz ab. 755.
subtusa F. 702.
subtusradiata Favre ab. 117.
subumbrata Schiff. 1067.
succenturiata L. 1064.
suffumata Schiff. 969. (Cidaria)
suffumata Warr. ab. 656. (O. strigilis)
suffusa Tutt ab. 46. (E jurtina)
suffusa Tutt ab. 72. (M. cinxia)
suffusa Tutt ab. 90. (A. aglaja)
suffusa Tutt. ab. 110. (Ch. phlaeas)
suffusa Clark. ab 274. (M. tiliae)
suffusa Tutt ab. 276. (A. populi)
suffusa Tutt ab. 283. (C. euphorbiae)
suffusa Tutt ab. 289. (P. porcellus)
suffusa Seitz ab. 336. (C. limacodes)
suffusa Tutt ab. 401. (A. psi)
suffusa Tutt ab. 512. (A. tincta)
suffusa Klem. ab. 574. (B. nubeculosa)
suffusa Robs. ab. 604. (A. chi)
suffusa Tutt ab. 610. (C. vaccinii)
suffusa Warr. ab. 670. (T. meticulosa)
suffusa Warr. ab. 763. (G. mi)
suffusa Tutt ab. 788. (S. libatrix)
sulphurago F. 630.
sulphurea Schöyen ab. 8.
sundevalli Lampa ab. 399.
supermissa Spul. ab. 648.
superstes Tr. 681.
suplata Frr. ab. 960.
supinaria Mann ab. 1177.
suppunctaria Z. 892.
suspecta Hbn. ab. 622. (A. iners)
suspecta Hbn. 622. (Dyschorista)
sylvanaria H.-Schäff. ab. 1134.
sylvanus Esp. 152.
sylvata Scop. 1099.
sylvestraria Hbn. 871.
sylvinus L. 385.
syringaria L. 1121.
szymańskii Isaak ab. 820.
tabaniformis Rott. 361.
taenialis Hbn. 817.
taeniata Steph. 1005.
tages L. 145.
tamarisciata Frr. v. 1076.
tanaceti Schiff. 555.
tangens W. Fritsch ab. 910.
tantillaria Bsd. 1082.
taras Bgstr. ab. 144.
taraxaci Esp. 257. (Lemonia)
taraxaci Hbn. 679. (Caradrina)
tarsicrinalis Knoch. 807.
tarsipennalis Tr. 805.
tarsiplumalis Hbn. 804.
tatrica Strand v. 27. (E. euryale)
tatrica Prüff. ab. 934. (L. populata)
tatricolella Nieś. subsp. 351.
tau L. 269.
taunensis Fuchs ab. 500.
temerata Schiff. 1103.
tempestivata Zell. ab. 1085.
tenebrata Scop. 733.
tenebrosa Hbn. 637.
tentacularia L. 810.
tenuata Fuchs ab. 246.
tenuiata Hbn. 1027.
tenuivittata Spengel ab. 1.
terebra F. 379.
teriolensis Spey. v. 169.
terminalis Haw. ab. 659.
ternata Schrk. 842.
terrarius Weym. ab. 1151.
tricularis Hbn. ab. 813.
terroraria Krull. ab. 1150.
tersata Schiff. 1095.
tersina Stgr. ab. 572.
tersulata Stgr. g. aest. 1095.
tessellaria Bdv. 844.
testacea Hbn. 667. (Luperina)
testacea Schille ab. 46. (E. jurtina)
testaceata Don. 1021. (Hydrelia)
testaceata Prout. ab. 1015. (C. furcata)
testaceolata Stgr. ab. 990.
testata L. 933.
testudo Esp. ab. 63.
tetra F. 635.
tetralunaria Hufn. 1120.
thalia Hbn. ab. 81.
thalassina Rott. 492.
thapsiphaga Tr. 563.
thaumas Hufn. 151.
thedenii Lampa ab. 953.
thersamon Esp. 106.
thersanon Bgstr. ab. 137.
tibiale Esp. 904.
tigerina Esp. ab. 612.
tiliae L. 274.
tiliaria Hbn. ab. 1116.

timon Hbn. 321.
tincta Brahm. 512.
tiphon Rott. 52.
tiphys Esp. ab. 128.
tipuliformis Cl. 365.
tithonus L. 45.
tithymali Bsd. ab. 283.
tityus L. 278.
togata Esp. ab 626. (C. lutea)
togata Hbn. 1031. (= E. pini)
togatulalis Hbn. 176.
tophaceata Schiff. 975.
torva Hbn. 308.
trabanta Huene ab. 605.
trabealis Scop. 743.
tragopoginis L. 636.
transiens Xięż. ab. 62.
transparens Courv. ab. 128.
transversa Tutt. ab. 274. (M. tiliae)
transversa Stgr. ab. 716. (A. pygmina)
transversa Dietze ab. 1054. (E. satyrata)
transversa-pallida Tutt. ab. 274.
transversa-brunnea Tutt. ab. 274.
transversaria Krul. ab. 1136.
transversata Hufn. 930.
transylvanicus Rbl. v. 19.
trapezaria Bsd. ab. 1126.
trapezina L. 707.
trapezoides Schille ab. 1123.
tremulae Cl. 302. (Phoesia)
tremulae Esp. ab. 58. (L. populi)
tremulae Fisch-Wald. 277. (Amorpha)
tremulifolia Hbn. 252.
trepida Esp. 306.
triangulum Hufn. 443.
triclaris Hbn. ab. 80.
tricolor Hormuz. ab. 77.
tricolorata Schrk. ab. 1015.
tricuspis Esp. ab. 532.
tridens Schiff. 403.
trifolii Esp. 163. (Zygaena)
trifolii Esp. 247. (Lasiocampa)
trifolii Rott. 487. (Scotogramma)
trigonellae Esp. ab. 168.
trigrammica Hufn. 703.
trilineata Scop. 861.
trimacula Esp. 300. (Drymonia)
trimacula Schiff. 572. (Derthisa)
triopes Spr. v. 25.
tripartita Hufn. 787.
triplasia L. 785.
tripunctaria H.-Schäff. 1055.
tripunctata Courv. ab. 123.
trisignaria H.-Schäff. 1050.
tristata L. 1000.
tristicolor Treichl. v. 42.
tristigma Steph. ab. 449.
tristis Obert. v. 170. (Z. achilleae)
tristis Masł. ab. 305. (N. ziczac)
tristis Stgr. v. 322. (P. anastomosis)
tristis Diurz. ab. 1191. (B. piniaria)
tritici L. 426.
tritophus Esp. 308.
tritophus Schiff. 307.
trivia Schiff. 75.
truncata Hufn. 947.
trux Hbn. 423.
turbaria Steph. ab. 1006.
turbata Hbn. 963.
turca L. 533.
turcica Stgr. v. 62. (V. urticae)
turcica Wize ab. 59. (P. atalanta)
turfosalis Wocke 819.
turi Bież. ab. 14.
tusciaria Bkh. 1125.
turatii Stfss. ab. 166.
typhae Thnbg. 711.
typica L. 477.
typica-virgata Tutt 273.

ulmi Bartel ab. 274.
ulmifolia Heuäck v. 253.
umbelaria Hbn. 855.
umbra Hufn. 700.
umbratica L. 553. (Cucullia)
umbratica Göze 637. (Stygiostola)
umbrosa Esp. ab. 580.
umbrosaria Motsch. ab. 993.
unangulata Haw. 986.
unanimis Hbn. 649.
uncinula Bkh. v. 264.
uncipuncta Joseph. ab. 67.
uncula Cl. 740.
undata Frr. 1040.
undecimlineatus Eim. ab. 2.
undulata L. 928.
unicolor Hufn. 340 (Canephora)
unicolor Tutt ab. 51. (C. pamphil.)
unicolor Tutt ab. 104. (Z. betulae)
unicolor Favre ab. 116. (L. argyrognomon)
unicolor Hormuz. ab. 136. (L. arion)
unicolor Frr. ab. 145. (T. tages)
unicolor Hmbg. ab. 207. (S. lubricipeda)
unicolor Aign. ab. 238. (M. neustria)
unicolor Tutt ab. 271. (H. convolvuli)
unicolor Tutt 273. (S. pinastri)
unicolor Karcz. ab. 325. (P. pigra)
unicolor Spul. ab. 386. (H. lupulinus)
unicolor Tutt ab. 511. (A. advena)
unicolor Tutt ab. 530. (M. opima)
unicolor Tutt ab. 612. (C. ligula)
unicolor Tutt ab. 619. (A. helvola)

unicolor Tutt ab. 651. (P. basilinea)
unicolor Tutt ab. 656. (O. strigilis)
unicolor Tutt ab. 704. (C. affinis)
unicolor Tutt ab. 816. (H. rostralis)
unicolor Th. Mieg. ab. 899. (O. chenopodiata)
unicolor Lambill. ab. 922. (O. brumata)
unicolor Hirschke ab. 1108. (A. pulveraria)
unicolor Stgr. ab. 495. (P. persicariae)
unicolor-brunnea Rbl. ab. 256.
unicolor-grisescens Grünbg. ab. 256.
unicoloraria Stgr. ab. 1190. (E. atomaria)
unicoloraria Horm. ab. 1127. (A. prunaria)
unicolorata Teich. ab. 1107.
unicoloria Esp. ab. 1116.
unidentaria Haw. ab. 955.
unifasciata Schultz ab. 23. (L. dispar)
unifasciata Rbl. ab. 918. (N. carpinata)
unifasciata Haw. 1010. (C. bifasciata)
uniformis Stgr. ab. 213. (D. sannio)
uniformis Spul. ab. 330. (P. or.)
unilinea Tutt ab. 248
unimaculata Tutt ab. 14. (C. hyale)
unimaculata Auriv. ab. 330. (P. or.)
unimaculata Masł. ab. 416. (E. corticea)
unipuncta Courv. ab. 133. (L. alcon)
unipuncta Spul. ab. 329. (P. duplaris)
unita Hbn. 195.
uralensis Spul. v. 212.
urbani Hirschke v. 69.
urticae L. 62. (Vanessa)
urticae Esp. 209. (Spilosoma)
urticae Hbn. ab. 789. (A. tripartita)
urticoides F. d. Wald. ab. 62.
ustaria Fuchs ab. 1190.

vaccinii L. 610.
vaga Spul. ab. 754.
valdensis Esp. ab. 89.
valerianata Hbn. 1038.
valesina Esp. ab. 94.
valligera Haw. ab. 426.
vangeli Schultz ab. 171.
variabilis Piller. 779.
variata Schiff. 941. (Cidaria)
variegata Tutt ab. 67. (P. c-album)
variegata Rbl. ab. 493. (P. dissimilis)
variegata Spul. ab. 583. (L. furcifera)
variegata Stgr. v. et ab. 647. (P. oblonga)
variegata Tr. ab. 816. (H. rostralis)
vau-punctatum Esp. 609.
veratraria H.-Schäff. 1052.
verbasci L. 565.
verberata Scop. 974.
velitaris Hufn. 311.
venosata F. 1042.
venustula Hbn. 691.
vepretaria Spr. v. 1175.
verna Strand ab. 8.
vernalis Prüff. g. vern. 39. (P. aeg. polonica)
vernalis Hormuz. g. vern. 107. (Ch. dispar)
vernalis Rbl. g. vern. 111. (Ch. dorilis)
vernalis Frings. v. 404. (Ch. auricoma)
vernana Hbn. 748.
vernaria Hbn. 836.
veronensis Garbini ab. 61.
versicolor Rühl. v. 126.
versicolora L. 259.
vespertaria F. 1132. (Epione)
vespertaria Schiff. 968. (Larentia)
vespertilio Esp. 286.
vespiformis L. 368.
vestigialis Rott. 430.
vetulata Schiff. 929.
vetusta Hbn. 297.
vibicaria Cl. 840.
viciae Hbn. 791. (Toxocampa)
viciae Hbn. ab. 170. (Z. achilleae)
viciella Schiff. 343.
vidua Müll. ab. 44.
viduata Schultz ab. 109.
villica L. 217.
villiersii Guen. v. (et ab) 419.
villosella O. 339.
viminalis F. 575.
vinctuncula Hbn. ab. 659.
vinula L. 295.
violacearia Lambill. ab. 899.
violata Thnbg. form. 860.
virens L. 723.
virescalis Stöckl ab. 17.
virescens Tutt ab. 479.
viretata Hbn. 914.
virgata Hufn. 902. (Mesotype)
virgata Tutt ab 238. (M. neustria)
virgata Tutt ab. 246. (L. quercus)
virgata Tutt ab. 271. (H. convolvuli)
virgata Clck. ab. 925. (O. autumnata)
virgata-ochracea Tutt ab. 246.
virgaureae L. 105.
virgaureata Dbld. 1077.
virgularia Hbn. 868.
virgulata Schiff. 854.
viridana Walch. 596.
viridaria Cl. 801.
viridaria F. 962.
viridata L. 831.
viridior Spul. ab. 470.
visperaria Fuchs. ab. 889.
vitalbata Schiff. 1093.

vittata Spul. ab 84. (A. dia)
vittata Bkh. 959. (Cidaria)
vitellina Hbn. 540.
v.-nigraria Hatschett. ab. 1193.
vogesiaria Peyer. ab. 974.
volhynica Xięż. v. 71.
vulgaris Bkh. ab. 238.
vulgata Haw. 1060.
vulpinaria H.-Schäff. v. 875.

w.-album Knoch. 99.
walkeri Curt. ab. 208.
wauaria L. 1193.
weissenbornii Frr. v. 437.
wismariensis Schmidt ab. 721.
w.-latinum Esp. ab. 493.
wolfensbergeri Frey. ab. 69.

xeranthemi Bsd. 569.
xanthoceros Hbn. ab. 334.
xanthocyanea Hbn. 507.
xanthographa Schiff. 453.
xanthomelas Esp. 64.
xanthomista Hbn. 603.
xarippe Btlr. subsp. 759.
xerampelina Esp. 623.
xiphioides Stgr. ab. 39.

ypsilon Rott. 431.

zanclaeus Zell. g. aest. 2.
zawiszae Wize ab. 1111.
zibellinata Christ. v. 1039.
ziczac L. 305.
zimnyi Szulczewski ab. 216.
zinalensis Favre. ab. 87.
zollikoferi Frr. 665.
zonaria Schiff. 1149.
zonata Thnbg. ab. 919.
zosimi Hbn. 772.
zygophyli O. 285.